

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society
Boston University

School of Theology Library
Catalog No. A. 200. 4(2) / NT 1867
Family INDO-EUROPEAN
Sub-Family ANATOLIAN
Branch -
Group -
Language MODERN ARMENIAN
Dialect Western
Locality Asia Minor
Contents New Testament
Version First edition
Translator
Published by A. B. S.
Place N. Y.
Date 1867
Accession No. 456
Accession Date May 14 1930
Price \$ 2.10

ՆՈՐ

Կ Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն

ՏԵԱԹՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՄԻ ԳՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ՆՈՐ ԵՕՐԳ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1867

Յ Ե Ն Կ

Եւետարան ըստ Մատթէոսի	28	ԷԼԷ
Եւետարան ըստ Մարկոսի	16	”
Եւետարան ըստ Ղուկասու	24	”
Եւետարան ըստ Յովհաննու	21	”
Գործք Եռաքելոց	28	”
Թուղթ Պօղոսի Եռաքելոյն		
առ Հռովմայեցիս	16	”
առ Կորնթացիս Ե	16	”
առ Կորնթացիս Բ	13	”
առ Գաղատացիս	6	”
առ Եփեսացիս	6	”
առ Փիլիպպեցիս	4	”
առ Կողոսացիս	4	”
առ Թեսաղոնիկեցիս Ե	5	”
առ Թեսաղոնիկեցիս Բ	3	”
առ Տիմոթէոս Ե	6	”
առ Տիմոթէոս Բ	4	”
առ Տիտոս	3	”
առ Փիլիմոն	1	”
առ Եբրայեցիս	13	”
Ընդհանրական Թուղթ Յակոբու	5	”
Ե . Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	5	”
Բ . Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	3	”
Ե . Ընդհանրական Թուղթ Յովհաննու	5	”
Բ . Թուղթ Յովհաննու	1	”
Գ . Թուղթ Յովհաննու	1	”
Ընդհանրական Թուղթ Յուդայի	1	”
Յայտնութիւն Յովհաննու	22	”

ԵՒԵՏԵՐԸՆ ԸՍՏ ՄԵՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոսի ազգաբանութիւնը Երրահամէն մինչև Յովսէփ : 18 Կոյս Մարիամը՝ որ Յովսէփին նշանուած էր , Սուրբ Հոգիէն կը յղանայ : 19 Հրեշտակը Յովսէփին սխալ կարծիքը կ'ուղղէ , և կը մեկնէ Քրիստոսի անունները :

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Դաւիթի որդւոյն , Երրահամի որդւոյն :

2 Երրահամ ծնաւ Իսահակը . Իսահակ ծնաւ

3 Յակոբը . Յակոբ ծնաւ Յուդան՝ ու անոր եղ-

3 բայրները . Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Չարան՝

4 Երամը . Երամ ծնաւ Եմինադարը . Եմինադար

5 Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախաբէն . Բոոս ծնաւ

6 Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը . Դաւիթ

7 Սողոմոն ծնաւ Ռորովամը . Ռորովամ ծնաւ

8 Երիան . Երիա ծնաւ Եսան . Եսա ծնաւ Յովսա-

9 ծնաւ Ողբան . Ողբա ծնաւ Յովաթամը . Յովա-

10 Եղեկիա ծնաւ Մանասէն . Մանասէ ծնաւ Եմո-

11 նը . Եմոն ծնաւ Յովսիան . Յովսիա ծնաւ Յէքո-

12 թեանը ատենները . Բարիլոն գերութեան եր-

13 զաթիէլ ծնաւ Չօրաբաբէլը . Չօրաբաբէլ ծնաւ

Երիուղը . Երիուղ ծնաւ Եղեակիմը . Եղեակիմ

- 14 ծնաւ Ազովոր . Ազովր ծնաւ Սաղովկը . Սաղովկ
 15 ծնաւ Աքինը . Աքին ծնաւ Եղիուզը . Եղիուզ
 ծնաւ Եղիազարը . Եղիազար ծնաւ Մատթա-
 16 նը . Մատթան ծնաւ Յակոբը . Յակոբ ծնաւ
 Յովսէփը՝ Մարիամին էրիկը , որմէ ծնաւ Յի-
 17 սուս , որ ըսուեցաւ Քրիստոս : Երգ՝ բոլոր
 ազգերը Աբրահամէն մինչև Դաւիթ՝ տասնու-
 չորս ազգ , և Դաւիթէն մինչև Բաբելոնեան
 գերութիւնը՝ տասնուչորս ազգ , ու Բաբելո-
 նեան գերութենէն մինչև Քրիստոս՝ տասնու-
 չորս ազգ :
- 18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը աս կերպով
 էր . անոր մայրը Մարիամ՝ Յովսէփին նշա-
 նուած , դեռ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն
 19 յղացած գտնուեցաւ : Եւ Յովսէփ անոր էրիկը
 արդար մարդ ըլլալով՝ ու չուզելով որ զանիկայ
 խայտառակ ընէ , մտածեց որ ծածկաբար ար-
 20 ձակէ զանիկայ : Եւ քանի որ անիկայ աս Բան-
 կը մտածէր , ահա Տէրօջը հրեշտակը երազի
 մէջ երեցաւ անոր՝ ու ըսաւ . Յովսէփ՝ Դաւիթի
 որդին , մի՛ վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
 կնիկը , ինչու որ անոր ներսի դին ծնածը Սուրբ
 21 Հոգիէն է : Եւ որդի մը պիտի ծնանի , ու
 անոր անունը Յիսուս դնես . քանզի անիկայ իր
 22 Ժողովուրդը իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ : Եւ
 աս ամէնը եղաւ , որ կատարուի Տէրօջմէն ը-
 23 սուածը՝ մարգարէին ձեռքովը , որ կ'ըսէ . Ահա
 կոյսը պիտի յղանայ , ու որդի պիտի ծնանի , և
 անոր անունը Լամանուէլ պիտի կոչեն , որ կը
 24 թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ : Եւ Յով-
 սէփ քունէն արթննալով՝ ինչպէս որ Տէրօջը
 հրեշտակը իրեն հրամայեց , «յնպէս» ըրաւ , ու իր
 25 կնիկը քովն առաւ . Եւ չէր գիտեր զանիկայ ,
 մինչև իր անդրանիկ որդին ծնաւ , ու անոր
 անունը Յիսուս դրաւ :

ԳԼ . Բ

1 Արևելքէն մոզերը քրիստոսին կ'ըթան՝ աստղի մը առաջնորդութեամբը , 11 և երկըրպագութիւն կ'ընեն անոր , ու իրենց ընծաները կը մատուցանեն : 14 Յովսէփ առնելով Յիսուսը ու անոր մայրը՝ Նզիպտոս կը փախչի : 16 Հերովդէս մանր տղարը սպաննել կու տայ . 20 անոր մահը : 23 Յիսուս Նզիպտոսէն կը տարուի Գալիլէայի Նազարէթ քաղաքը :

- 1 Ու երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլէհէմին մէջ՝ Հերովդէս թագաւորին օրերը , ահա
- 2 արևելքէն մոզեր եկան Նրուսաղէմ , Ու ըսին . Ո՞ր տեղ է ան՝ որ Հրէաներուն թագաւոր ծնաւ . ինչու որ մենք արևելքի մէջ անոր աստղը տեսանք , ու եկանք անոր երկրպագութիւն ընելու :
- 3 Ու երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց , խռովեցաւ , և բոլոր Նրուսաղէմը իրեն հետ . Եւ ժողովելով բոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին զպիւրները , հարցուց անոնց՝ թէ Քրիստոսը սր ո՞ր պիտի ծնանի : Անոնք ալ իրեն ըսին . Հրէաստանի Բեթլէհէմին մէջ . ինչու որ ասանկ
- 6 գրուած է մարգարէին ձեռքովը . Եւ դուն Բեթլէհէմ՝ Յուդայի երկիրը , Յուդայի իշխաններուն մէջ բնաւ պզտիկ մը չես . ինչու որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելէ ինձի , որ իմ Խարայէլ ժողովուրդս պիտի հովուէ : Ան ատենը Հերովդէս ծածկաբար մոզերը կանչեց , ու աղէկ մը ստուգեց անոնցմէ աստղին երևցած ատենը . Եւ զանոնք Բեթլէհէմ խրկելով՝ ըսաւ . Գացէք ըստոյգը իմացէք «» մանուկին վրայով , ու երբոր գտնէք , ինձի իմացուցէք , որ ես ալ գամ՝ անոր
- 9 երկրպագութիւն ընեմ : Ու երբոր անոնք թագաւորէն «» Բանալ լսեցին , գացին . և ահա ան աստղը՝ որ արևելքի մէջ տեսեր էին , անոնց առջևէն գնաց , մինչև որ եկաւ կեցաւ մանուկին
- 10 եղած տեղին վրայ : Երբոր տեսան աստղը , շատ
- 11 մեծ ուրախութիւնով ուրախացան : Եւ տունը մտնելով , տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին հետ , ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր ,

- և իրենց գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուին
 12 անոր, ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս : Ու հրաման
 առնելով երազի մէջ՝ որ նորէն Հերովդեսին չը-
 դառնան, ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը :
- 13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք, ահա Տէրոջը
 հրեշտակը երազի մէջ երեցաւ Յովսեփին՝ ու
 ըսաւ . Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր մայրը, ու
 Եզիպտոս փախիր, և հոն կեցիր մինչև որ ես
 քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փնտռէ
- 14 ատ մանուկը՝ կորսընցընելու համար : Ըն ալ
 ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ,
 և գնաց Եզիպտոս . ու մինչև Հերովդեսին մա-
- 15 հը հոն էր . Որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը
 մարգարէին ձեռքովը, որ կ'ըսէ . Եզիպտոսէն
 կանչեցի իմ որդիս :
- 16 Ըն ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խա-
 բուեցաւ մոզերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու
 խրկեց ջարդեց Իեթլէհեմի և անոր ամէն սահ-
 մաններուն մէջ գտնուած բոլոր մանր տղաքը՝
 երկու տարուընէն վար, ան ժամանակին համե-
- 17 մատ՝ որ մոզերէն ստուգեց : Ըն ատենը կատա-
 բուեցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուածը,
 18 որ կ'ըսէ . Ռամայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ, ողբ,
 լաց ու մեծ կոծ . Ռաքէլ կու լար իր տղոցը հա-
 մար, ու չէր ուզեր մխիթարուիլ, ինչու որ չը-
 կային :
- 19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը
 հրեշտակը Եզիպտոս երազի մէջ Յովսեփին երև-
- 20 ցաւ, Ու ըսաւ . Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր
 մայրը, և գնա՛ Իսրայէլի երկիրը, քանզի մեռան
- 21 անոնք՝ որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին : Ըն
 ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը առաւ, և եկաւ
- 22 Իսրայէլի երկիրը : Իսկ երբոր լսեց՝ թէ Արքե-
 ղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
 Հերովդեսին տեղը, վախցաւ հոն երթալու . ու

երազի մէջ հրաման առնելով՝ Գալիլեայի կողմե-
 23 ըր գնաց . Եւ եկաւ Նազարէթ ըսուած քաղաքը
 բնակեցաւ . որ մարգարէներուն խօսքը կատա-
 ըրի՝ թէ Նազովրեցի պիտի կոչուի :

ԳԼ . Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը , պաշտօնը , վարը , և մկրտութիւնը : 7 Յովհաննէս
 կը յանդիմանէ փարիսեցիները , 13 և կը մկրտէ զՔրիստոս Յորդանանու մէջ :

1 Ըն օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ , ու շը-
 2 ըէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր , Ու
 կ'ըսէր . Մաաշխարեցէք , ինչու որ երկնից թա-
 3 զաւորութիւնը մօտեցած է : Ասան զի ասիկայ
 ան է՝ որուն համար Նսայի մարգարէին ձեռքով
 ըսուեցաւ , որ կ'ըսէ . Մնապատի մէջ կանչողին
 ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր
 4 շաւիղները շիտկեցէք : Եւ աս Յովհաննէսը իր
 հանդերձը ուղտի մազէ , ու իր մէջքը կաշիէ գօ-
 տի ունէր . և իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրենի
 5 մեղր էր : Ըն ատենը Նրուսաղէմ և բոլոր շը-
 ըէաստան ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն
 6 կ'ելլէին , Եւ կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու
 7 մէջ , ու իրենց մեղքերը կը խոստովանէին : Ու
 երբոր տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէ-
 ըն շատերը իր մկրտութեանը եկած , ըսաւ ա-
 նոնց . Իժերո՞ւ ծնունդներ , ո՞վ իմացուց ձեզի
 8 գալու բարկութենէն փախչիլ : Ուրեմն ապաշ-
 9 խարութեան արժանաւոր պտուղ բերէք . Եւ
 մի՛ խորհիք դուք ձեր ներսի դին ըսել թէ՝ Մենք
 Բե՛լէ հայր՝ Աբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ
 ձեզի , որ Մատուած կարող է աս քարերէս Աբ-
 10 ըահամին որդիներ հանելու : Ալ հիմա կացինը
 ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . ուստի
 ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր , կը կտրուի
 11 ու կրակը կը ձգուի : Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ
 ապաշխարութեան համար , բայց իմ ետեւէս
 եկողը ինձմէ զօրաւոր է , ու ես անոր կօշիկները

- կրելու արժանի չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ
- 12 Հոգևով Սրբով ու կրակով . Որուն հեծանոցը իր
ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , ու իր ցորենը
համբարը պիտի ժողվէ , և յարդը չմարելու կը-
րակով պիտի այրէ :
- 13 Են ատենը Յիսուս Գալիլեայէն Յորդանան
14 եկաւ Յովհաննեսին , որ անկէ մկրտուի : Եւ
Յովհաննէս կ'արգիլէր անիկայ՝ ու կ'ըսէր . Ին-
ծի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ , ու դուն ինծի՞⁶
- 15 կու գաս : Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր . Թող տուր հիմա . ինչու որ այսպէս կը
վայելէ մեզի որ բոլոր արդարութիւնը կատա-
16 րենք . ետքը թող տուաւ անոր : Ու երբոր Յի-
սուս մկրտուեցաւ , շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ ,
և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ , ու տեսաւ
Եստուծոյ Հոգին որ աղանիի պէս կ'իջնէր , ու
17 կու գար իր վրայ : Եւ ահա երկինքէն ձայն մը
եկաւ՝ որ կ'ըսէր . Ետիկայ է իմ սիրելի Որդիս ,
որուն հաւնե՛ր եմ :

ԳԼ . Դ

- 1 Բրիստոս ծով կը պահէ ու կը փորձուի : 11 Հրեշտակները անոր սպասաւորութիւն
կ'ընեն : 13 Բրիստոս կափառնայումի մէջ կը բնակի . 17 կը սկսի քարոզել . 18 կը
կանչէ Պետրոսը ու Ընդրէասը , 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը , 23 ու կը բժշկէ բոլոր
հիւանդները :

- 1 Են ատենը Յիսուս անապատը տարուեցաւ
2 Սաւաթ Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի . Եւ
քառսուն ցորեկ ու քառսուն գիշեր ծով պահե-
լէն ետքը՝ անօթեցաւ :
- 3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ . Թէ որ
դուն Եստուծոյ Որդին ես , ըսէ որ աս քարերը
4 հաց ըլլան : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ . Գրուած է թէ , Ո՛չ միայն հացով կ'ա-
պրի մարդ , հապա ան ամէն խօսքով՝ որ Ես-
տուծոյ բերնէն կ'ելլէ :
- 5 Են ատենը Սատանան առաւ տարաւ զանիկայ

- սուրբ քաղաքը , և կայնեցուց զանիկայ տաճա-
6 ըին աշտարակին վրայ , Ու ըսաւ անոր . Թէ որ
դուն Մատուծոյ Որդին ես , քեզ «^{պէ} վար ձգէ .
ինչու որ գրուած է թէ՛ Եր հրեշտակներուն պի-
տի ապսպրէ քեզի համար . ու ձեռքերնուն վրայ
պիտի վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի
7 զարնես : Յիսուս ըսաւ անոր . Դարձեալ զը-
րուած է թէ՛ Քու Տէր Մատուծոյ չփորձես :
- 8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկայ խիստ
բարձր լեռան մը վրայ , և ցուցուց անոր աշխար-
հի բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառ-
9 քը . Ու ըսաւ անոր . Եսոնք ամէնը քեզի կու
տամ , թէ որ իյնաս՝ ինձի երկրպագութիւն
10 ընես : Են ատենը Յիսուս ըսաւ անոր . Ետիս
գնա՛ Սատանայ . ինչու որ գրուած է թէ՛ Քու
Տէր Մատուծոյդ երկրպագութիւն ընես , ու
11 միայն զանիկայ պաշտես : Են ատենը Սատա-
նան զանիկայ թողուց . և ահա հրեշտակներ
եկան ու իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին :
- 12 Եւ երբոր լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մատ-
13 նուեցաւ , ելաւ գնաց Վալիլեա . Ու ձգելով
Նազարէթը , եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում՝
ճովեղերեայ ^{պատար} , Չաբուղոնի ու Նեփթա-
14 ղիմի սահմաններուն մէջ . Որ կատարուի Նսայի
15 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը . Չաբու-
ղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը , ճովու
ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը , Հեթանո-
16 սաց Վալիլեան . Խաւարի մէջ նստող ժողովուր-
դը մեծ լոյս տեսաւ , և լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ
մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին :
- 17 Ենկէ ետեւ Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել .
Եպաշխարեցէք , ինչու որ երկնից թագաւորու-
թիւնը մօտ է :
- 18 Երբոր Յիսուս Վալիլեացուց ճովուն քովերը
կը պարտէր , տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս

- կոչուած Սիմոնը , և անոր եղբայրը Մնդրէասը՝
 19 ծովը ուռկան ձգած , ինչու որ ձկնորս էին . Եւ
 ըսաւ անոնց . Իմ ետեւէս եկէք , ու ձեզ մարդոց
 20 որսորդ ընեմ : Մնոնք ալ շուտ մը ուռկանները
 21 թողուցին , ու անոր ետեւէն գացին : Եւ անկէ
 առաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայր-
 ներ , Օրբեթեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը
 Յովհաննէսը նաւին մէջ իրենց հօրը Օրբեդէո-
 սին հետ , երբ իրենց ուռկանները կը կարկը-
 22 տէին . ու կանչեց զանոնք : Մնոնք ալ շուտ մը
 նաւը ու հայրերնին թողուցին , ու անոր ետեւէն
 գացին :
- 23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտրթելով , կը
 սորվեցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ , և
 արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր , ու
 ժողովուրդին մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւննե-
 24 րը ու ամէն կերպ ցաւերը կը բժշկէր : Եւ անոր
 համբաւը բոլոր Սիւրիան տարածուեցաւ , և բե-
 րին անոր՝ բոլոր հիւանդները որ կերպ կերպ
 ցաւերով ու տանջանքներով կը նեղուէին , և
 դիւահարները ու լուսնոտները և անդամալոյծ-
 25 ները . ու բժշկեց զանոնք : Եւ շատ ժողո-
 վուրդներ անոր ետեւէն կ'երթային՝ Գալիլեայէն
 ու Գեկապօլիսէն , և Նրուսաղեմէն , ու Հրէաս-
 տանէն , և Յորդանանու անդիի կողմէն :

ԳԼ . Ե

- 1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ , 3 և կ'իմացընէ թէ որոնք են երա-
 նելները . 13 իր աշակերտները կ'անուանէ երկրի աղ , 14 աշխարհի լոյս , լեռան վրայ
 կեցած քաղաք . 17 կը յայտնէ թէ ինքը եկաւ օրէնքը կատարելու . 21 կը բացատրէ
 թէ ինչ է սպանութիւն ընելը , 27 նութիւն ընելը , 33 երդում ընելը . 38 կը յոր-
 դորէ չարին հակառակ չկենալ , 44 մինչև անգամ թշնամիները սիրել , 48 և կատա-
 րեալ ըլլալու ջանք ընել :

- 1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ . ու
 երբոր նստաւ հոն , իր աշակերտները քովը գա-
 2 ցին . Եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցընէր
 անոնց , ու կ'ըսէր .

- 3 Արանի հոգևով աղքատներուն , ինչու որ երկ-
- 4 նից թագաւորութիւնը անոնցն է : Արանի սգա-
- ւորներուն , ինչու որ անոնք պիտի մխիթա-
- 5 րուին : Արանի հեղերուն , ինչու որ անոնք պի-
- 6 տի ժառանգեն երկիրը : Արանի անոնց՝ որ անօ-
- թի ու ծարաւ են արդարութեան , ինչու որ
- 7 անոնք պիտի կշտանան : Արանի ողորմածնե-
- րուն , ինչու որ անոնք ողորմութիւն պիտի
- 8 գտնեն : Արանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր են ,
- ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն ՂԵՍՏՈՒԼԱԾ :
- 9 Արանի խաղաղութիւն ընողներուն , ինչու որ
- 10 անոնք Եստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին : Ա-
- րանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան
- համար , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը
- 11 անոնցն է : Արանի է ձեզի՝ երբոր կը նախատեն
- ձեզ ու կը հալածեն , և սուտ տեղը ամէն կերպ
- գէշ խօսքեր կը խօսին վրանիդ՝ ինծի համար .
- 12 Յնձացէք և ուրախ եղեք , ինչու որ ձեր վարձքը
- շատ է երկինքը . քանզի աս կերպով հալածեցին
- ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները :
- 13 Դուք էք երկրի աղը . հապա թէ որ աղը իր
- համը կորսընցընէ , ինքը ինչով պիտի աղուի .
- անկէ ետեւ բանի մը չգար , միայն թէ դուրս
- ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կոխուելու :
- 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը . քաղաք մը՝ որ լեռան
- 15 վրայ կեցած է , չկրնար պահուիլ : Ու ճրագը
- չեն վառեր և զներ գրուանի տակ , հապա աշ-
- տանակի վրայ , և լոյս կու տայ բոլոր տանը մէջ
- 16 եղողներուն : Անանկ թող լուսաւորէ ձեր լոյսը
- մարդոց առջին , որ տեսնեն ձեր բարի գործքե-
- րը , ու փառաւորեն ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է :
- 17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մար-
- գարէները աւրելու . չեկայ աւրելու , հապա կա-
- 18 տարելու : Քանզի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի .
- Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին , օրէնքէն

- յովտ մը՝ կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի ,
 19 մինչև որ բոլորն ալ կատարուի : Ուստի ո՛վ որ աս
 ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը աւրէ ,
 ու մարդոց անանկ սորվեցընէ , անիկայ ամենա-
 փոքր պիտի կոչուի երկնից [Թագաւորութեանը
 մէջ . բայց ո՛վ որ ընէ և սորվեցընէ , անիկայ մեծ
 պիտի կոչուի երկնից [Թագաւորութեանը մէջ :
 20 Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի . [Թէ որ ձեր արդարու-
 թիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն «բար-
 ք»-ընէն աւելի չըլլայ , բնաւ պիտի չմտնէք երկ-
 նից [Թագաւորութիւնը :
 21 Ասեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն . Սպա-
 նութիւն մի՛ ըներ . և ո՛վ որ սպանութիւն ընէ ,
 22 դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ : Բայց
 ես ձեզի կ'ըսեմ . Ո՛վ որ իր եղբօրը պարապ տե-
 ղը սրդողի , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլ-
 լայ . և ո՛վ որ իր եղբօրը Յիմար ըսէ , ատեանի
 պարտաւոր պիտի ըլլայ . և ո՛վ որ եր եղբօրը Ա՛նմիտ
 ըսէ , գեհենի կրակին պարտաւոր պիտի ըլլայ :
 23 Ուրեմն [Թէ որ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես ,
 ու հոն միտքդ գայ՝ [Թէ քու եղբայրդ քեզի դէմ
 24 բան մը ունի , հոն ձգէ՛ քու ընծադ սեղանին
 առջևը , և գնահ առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ ,
 ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մատուցանես :
 25 Քու ոտխիդ հետ շուտով միաբանէ , քանի որ
 անոր հետ ճամբուն մէջն ես . չըլլայ որ քու
 ոտխդ քեզ դատաւորին մատնէ , և դատաւորը
 26 դահիճին , և բանտը ձգուիս : Ղշմարիտ կ'ը-
 սեմ՝ քեզի , պիտի չելլես անկէ , մինչև որ վերջի
 նաքարակիտը չվճարես :
 27 Ասեր էք որ ըսուեցաւ . Շնութիւն մի՛ ըներ :
 28 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ . Ո՛վ որ կնիկ մարդու կը
 նայի անոր ցանկանալու համար , ալ անիկայ իր
 29 սրտին մէջ շնութիւն ըրաւ անոր հետ : Արդ՝
 [Թէ որ քու աջ աչքդ քեզ կը գայ[թակղեցընէ ,

- Հանէ զանիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . ինչու որ աղէկ է
 քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի , ու քու
 30 բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի : Եւ թէ որ աջ
 ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ զանիկայ՝
 ու քեզմէ ձգէ . ինչու որ աղէկ է քեզի որ ան-
 դամներուդ մէկը կորսուի , ու քու բոլոր մար-
 31 մինդ դժոխքը չձգուի : Իրաւ ըսուեցաւ թէ՛
 Ո՛վ որ իր կնիկը կ'արձակէ , թող անոր արձակ-
 32 ման թո՛ղլթ տայ . Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ թէ՛
 Ո՛վ որ իր կնիկը կ'արձակէ առանց պոռնկու-
 թեան պատճառի , ինքը պատճառ կ'ըլլայ անոր
 շնութիւն ընելուն , և ո՛վ որ ան արձակուածը
 առնէ , շնութիւն կը գործէ :
- 33 Գարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիննե-
 րուն . Սուտ երդում մի՛ ըներ , Հապա ըրած եր-
 34 դումներդ վճարէ Տէրոջը : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ .
 Եմենեկն երդում մի՛ ընէք . ո՛չ երկինքի վրայ՝
 35 որ Եստուծոյ աթոռն է , Եւ ո՛չ երկրի վրայ՝ որ
 անոր ոտքերուն պատուանդանն է , ո՛չ ալ Երու-
 սազեմի վրայ՝ որ մեծ Թագաւորին քաղաքն է .
 36 Եւ ո՛չ քու գլխուդ վրայ երդում ընես , ինչու որ
 չես կրնար մէկ մազ մը ճերմըկցընել կամ սեցը-
 37 նել : Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այո՞ն՝ այո՞ , և ոչը՝
 ո՛չ . ու ասկէ աւելին՝ չարէն յառաջ կու գայ :
- 38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ . Աչքի տեղ՝ աչք . ու
 39 ակռայի տեղ՝ ակռայ : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ .
 Չարին հակառակ մի՛ կենաք . Հապա թէ որ մէկը
 ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝ դարձուր անոր
 40 մի՛ւսն ալ : Եւ մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ
 վարել՝ ու քու շապիկդ առնել , թո՛ղ տուր անոր
 41 քն՝ վերարկուդ ալ : Եւ ո՛վ որ քեզ պահակ բռնէ՝
 ու մղոն մը ճամբայ քշէ , զնա անոր հետ երկուք :
 42 Քեզմէ ուզողին տուր , ու երես մի՛ դարձըներ
 անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել :
- 43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ . Քու ընկերդ սիրես ,

- 44 ու թշնամիդ ատես : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ .
Սիրեցէք ձեր թշնամիները . օրհնեցէք ձեզ
անիծողները . բարի ըրէք անոնց՝ որ ձեզ կ'ա-
տեն , և աղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ ձեզ կը
45 չարչորկեն ու կը հալածեն . Որ ձեր երկնաւոր
Հօրը որդիքը ըլլաք . ինչու որ իր արեւը կը ծա-
գեցրնէ թէ չարերուն և թէ բարիներուն վրայ ,
և անձրև կը խրկէ թէ արդարներուն և թէ մե-
46 ղաւորներուն վրայ : Ա՛սան զի թէ որ դուք ձեզ
սիրողները սիրէք , ի՞նչ վարձք կ'ունենաք . չէ՞
47 որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն : Այլ թէ որ
միայն ձեր եղբայրներուն բարև տաք , ի՞նչ աւելի
կ'ընէք «-բնեւեւ» . չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը
48 կ'ընեն : Ուրեմն դուք կատարեալ եղիք՝ ինչպէս
որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է :

ԳԼ . Զ .

1 Քրիստոս կը շարունակէ իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ , ու կը խօսի ողորմութեան ,
5 աղօթք ընելու , 14 մեր եղբարցը յանցանքը ներելու , 16 ծով պահելու , 19 մեր
զանձը ուր պահելու , 24 Աստուծոյ և մամնայի ծառայութիւն ընելու վրայով . 25 կը
յորդորէ որ աշխարհային բաներու համար հոգ չընենք , 33 հապա Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը ինդրենք :

- 1 Չգոյշ եղիք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց
առջևը չընէք՝ անոնց երևնալու համար . եթէ
ոչ՝ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն՝ որ երկինքն
2 է : Ուստի երբոր ողորմութիւն կ'ընես , առջևդ
փող մի՛ հնչեցրներ , ինչպէս որ կեղծաւորները
Ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ'ընեն ,
որ մարդոցմէ փառաւորուին . Ճշմարիտ կ'ըսեմ
3 ձեզի , անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան : Իսկ
դուն երբոր ողորմութիւն կ'ընես , ձախ ձեռքդ
4 թող չզիտնայ աջ ձեռքիդ ի՞նչ գործելը . Որ քու
ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ . և քու Հայրդ
որ գաղտուկը կը տեսնէ , քեզի յայտնապէս հա-
տուցում պիտի ընէ :
- 5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես , կեղծաւորներուն
նման չըլլաս , որ կը սիրեն ժողովարաններուն մէջ

ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով՝ ազօթք ընել, որ մարդոց երևնան. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան :

6 Իսկ դուն երբոր ազօթք կ'ընես, մտի՛ր քու ներքին սենեակդ, ու դուռդ գոցէ, և ազօթք ըրէ քու շօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ է Գրան-ի . և քու շայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնա-

7 պէս հատուցում պիտի ընէ : Աւ երբոր ազօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատախօս մի՛ ըլլաք . վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսելուն համար պիտի լսուին : Աւրեմն անոնց չամանիք . ինչու որ ձեր շայրը ձեզի պէտք եղածը

8 գիտէ՝ դեռ դուք իրմէ չինդրած : Աստի աւանկ ազօթք ըրէք դուք .

Ո՛վ շայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անունդ
10 սուրբ ըլլայ . Բու թագաւորութիւնդ գայ, քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ
11 երկրիս վրայ . Մեր ամէն աւուր հացը՝ այսօր
12 մեզի տո՛ւր : Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականնե-
13 րուն . Աւ մեզ փորձութեան մի՛ տանիր . հապա չարէն մեզ ազատէ . ինչու որ քուկդ է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեանս . ամէն :

14 Աւ ան զի թէ որ դուք ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր շայրն ալ ձեզի
15 կը ներէ . շապա թէ որ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր շայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յանցանքները :

16 Աւ երբոր ծով կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս տրտումերես մի՛ ըլլաք . քանզի իրենց երեսները կ'աւրեն որ մարդոց երևնան թէ ծով կը պահեն . ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց
17 վարձքը առած կ'ըլլան : Բայց դուն երբոր ծով
18 կը պահես, զլուխդ օծէ, ու երեսդ լուսն, Որ

մարդոց ծով պահողի պէս չերևնաս , հապաքու
 շօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ էր գործուի , և քու շայրդ
 որ գաղտուկը կը տեսնէ , քեզի հատուցում պի-
 տի ընէ :

- 19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի՛ դիզէք , ուր որ
 ցեցը ու ժանկը կ'ապականեն , և ուր գողերը
 20 պարկը կը ծակեն ու կը գողնան . Հապա ձեզի գան-
 ձեր դիզեցէք երկինքը , ուր որ ո՛չ ցեցը և ո՛չ
 ժանկը կ'ապականէ , ու ոչ գողերը պարկը կը
 21 ծակեն և կը գողնան : Քանզի ձեր գանձը ո՛ւր
 22 որ է , սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ : Մար-
 մինին ճրագը աչքն է . հապա թէ որ քու աչքդ
 պայծառ է , բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ .
 23 Բայց թէ որ քու աչքդ վատ է , բոլոր մար-
 մինդ մութ կ'ըլլայ . ուրեմն թէ որ քու մէջդ
 եղած լոյսը խաւար է , ալ ան խաւարը որչափ է :
 24 Մարդ մը չկրնար երկու տերոջ ծառայութիւն
 ընել . ինչու որ կամ մէկը պիտի առէ՝ և միւսը
 սիրէ , կամ մէկը պիտի մեծարէ՝ և միւսը ար-
 համարհէ . չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մա-
 25 մոնայի : Ուստի կ'ըսեմ ձեզի . Հոգ մի՛ ընէք
 ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք ,
 կամ ինչ պիտի խմէք . ո՛չ ալ ձեր մարմիններուն
 համար , թէ ինչ պիտի հագնիք . չէ՞ որ կեանքը
 կերակուրէն աւելի է , ու մարմինը հազուստէն :
 26 Նայեցէք երկինքի թռչուններուն , որ ո՛չ կը
 սերմանեն և ո՛չ կը հնձեն և ո՛չ ամբարի մէջ կը
 ժողվեն , ու ձեր երկնաւոր շայրը կը կերակրէ
 զանոնք . չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք :
 27 Հիմա ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հա-
 28 սակին վրայ կանգուն մը աւելցնել : Աւ հա-
 զուստի համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք . նայեցէք
 դաշտի շուշաններուն՝ ինչպէս կ'աճին . ո՛չ կ'աշ-
 29 խատին և ո՛չ կը մանեն . Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ
 Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ

- 30 անոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ : Ուստի թէ որ դաշտի խոտը որ այսօր կայ՝ և վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած անանկ կը հագուեցընէ, հապա որչափ աւելի ձեզ՝ թերահաւատներ :
- 31 Ուրեմն հոգ մի՛ ընէք՝ ըսելով . Խօնչ պիտի ուտենք, կամ Խօնչ պիտի խմենք, կամ Խօնչ պիտի հագնինք . (Խնչու որ ատ բոլոր բաները հեթանոսները կը խնդրեն .) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝ թէ ատ բոլոր բաները ձեզի պէտք են : Բայց առաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր արդարութիւնը, ու ատ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի : Ուստի վաղուան համար հոգ մի՛ ընէք . ինչու որ վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ . հերիք է օրուան՝ իր նեղութիւնը :

ԳԼ . Է

1 Քրիստոս իր բարոզութիւնը վերջացընելով կը յանդիմանէ անխոհեմարար դատողութիւն ընելը . 6 կ'արդիւն սուրբ բաները շուներուն տալը . 7 կը յորդորէ աղօթք ընել, 13 նեղ դռնէն ներս մտնել, 15 սուտ մարգարէներէն զգոյշ կենալ, 21 իր խօսքը՝ միայն լսողներ չըլլալ՝ հապա կատարողներ, 24 նմանելով անանկ մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ կը շինէ, 26 և ո՛չ թէ աւազի վրայ :

- 1 Մի՛ դատէք՝ որ չդատուիք : (2) Քանզի ինչ դատաստանով որ դատէք, ա՛նչ պիտի դատուիք . և ինչ չափով որ չափէք, ա՛նչ պիտի չափուի :
- 3 ձեզի : Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես :
- 4 նայիր : Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ . Թո՛ղ տուր աչքէդ շիւղը հանեմ . և ահա՛ քու :
- 5 աչքիդ մէջը գերան կայ : Աեղծաւոր՝ առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ, ու ետքը պիտի նայիս եղբօրդ աչքէն շիւղը հանելու :
- 6 Սուրբ բանը շուներուն մի՛ տաք, և ձեր մարգարիտները խողերուն առջևը մի՛ ձգէք, որ ոտքերնուն տակը չկոխկրուտեն զանոնք, ու դառնան ձեզ փառատեն :
- 7 Խնդրեցէք՝ և պիտի տրուի ձեզի . փնտուեցէք՝

- և պիտի գտնէք . Եւ զարկէք՝ և պիտի բա-
 8 ցուի ձեզի . Այսն զի ամէն ո՛վ որ կը խնդրէ՝
 կ'առնէ , և ո՛վ որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ , և ո՛վ որ
 9 Եւ զարկէ՝ պիտի բացուի անոր : Չեզմէ
 ո՛ր մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց որ ուզէ ,
 10 միթէ քա՛ր պիտի տայ անոր . Աւ կամ թէ որ
 11 ձուկ ուզէ , միթէ օ՞ձ պիտի տայ անոր : Աստի
 եթէ դուք՝ որ չար էք , ձեր զաւակներուն աղէկ
 ընծաներ տալ գիտէք , որչափ աւելի ձեր Հայրը՝
 որ երկինքն է , բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝
 որ իրմէ կը խնդրեն :
 12 Աստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք՝ որ մարդիկ ձեզի
 ընեն , դուք ալ անոնց անանկ ըրէք . քանզի աս
 է օրէնքը ու մարգարէները :
 13 Անդ դռնէն ներս մտէք . ինչու որ լայն է ան
 դուռը՝ ու ընդարձակ ան ճամբան , որ դէպ ՚ի
 կորուստ կը տանի . և շատուր են անոնք՝ որ ան-
 14 կէ կը մտնեն : Ինչու որ նեղ է ան դուռը՝ ու
 նեղուացք է ան ճամբան , որ դէպ ՚ի կեանք կը
 տանի . և քիչուր են անոնք՝ որ զանիկայ կը
 գտնեն :
 15 Օգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ որոնք
 ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով , բայց
 16 ներսէն յափշտակող գայլեր են : Իրենց պտու-
 ղէն պիտի ճանչնաք զանոնք . միթէ փուշերէն
 խաղող կը քաղէ՞ն , կամ տատասկէն՝ թուղ .
 17 Ասանկ ալ ամէն բարի ծառ՝ բարի պտուղ կու
 18 տայ , և չար ծառ՝ չար պտուղ կու տայ : Իարի
 ծառը չկրնար չար պտուղ տալ , ոչ ալ չար ծա-
 19 ուր բարի պտուղ տալ : Ամէն ծառ որ բարի պտու-
 ղ տար՝ կը կտրուի , ու կրակը կը ձգուի :
 20 Աւրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք :
 21 Ո՛չ թէ ամէն մէկը՝ որ ինծի Տէր Տէր կ'ըսէ ,
 պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը . հապա
 անիկայ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կա-

- 22 տարէ : Շատերը ան օրը ինծի պիտի ըսեն .
Տէր Տէր՝ չէ՞ որ քու անունովդ մարգարէութիւն
ըրինք , և քու անունովդ դուեր հանեցինք , ու
- 23 քու անունովդ շատ հրաշքներ ըրինք : Աւ ան
ատենը անոնց յայտնապէս պիտի ըսեմ , թէ Աս
բնաւ ձեզ չէի ճանչնար . մէկդի գացէք քովէս
դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք :
- 24 Արդ՝ ո՞վ որ աս իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու կը կա-
տարէ անոնք , զանիկայ պիտի նմանցընեմ խե-
լացի մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ շինեց .
- 25 Աւ անձրևները իջան , ու գետերը վազեցին , ու
հովերը փչեցին , և զարկին ան տանը , ու չփլաւ .
- 26 ինչու որ վէմի վրայ հաստատուած էր : Աւ ո՞վ
որ աս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր անոնք ,
կը նմանի անխելք մարդու մը՝ որ իր տունը աւա-
շի վրայ շինեց . Աւ անձրևները իջան , ու գետե-
րը վազեցին , ու հովերը փչեցին , և զարկին ան
տանը , ու փլաւ , և մեծ էր անոր կործանումը :
- 28 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց աս խօսքերը , ժո-
ղովուրդները կը զարմանային անոր վարդապե-
տութեանը վրայ . Ինչու որ իշխանութիւն ու-
նեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց , ու չէ թէ
դպիրներուն պէս :

ԳՂ . Ը

- 2 Գրիստոս կը մարտէ բորոտը , 5 կը բժշկէ հարևրապետին ծառան , 14 Պետրոսին զո-
քանչը , 16 և ուրիշ շատ հիւանդներ . 18 կը ցուցնէ թէ ինչ կերպով իր ետեէն եր-
թալ պետք է . 23 ծովուն ալեկոծութիւնը կը հանդարտեցնէ . 28 երկու դիւահար-
ներէ դեերը կը հանէ , 31 և զանոնք կը թողու որ երթան խոզերուն մէջ մտնեն :

- 1 Ու երբոր ան լեռնէն վար իջաւ , շատ ժողո-
ղովուրդներ գացին անոր ետեէն : Աւ ահա բորոտ
մը եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ը-
սէր . Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս զիս մաքրել :
- 3 Աւ Յիսուս իր ձեռքը երկընցընելով դպաւ անոր՝
ու ըսաւ . Ա՛յո՛ւզեմ՝ մաքրուէ . և շուտ մը անոր
4 բորոտութիւնը մաքրուեցաւ : Աւ Յիսուս ըսաւ
անոր . Ա՛գո՛յշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես . հապա

գնահ քեզ քահանային ցուցնուր , և Մովսէսին պատուիրած ընծան տունը , անոնց վկայութիւն ըլլալու համար :

- 5 Ու երբոր կափառնայում մտաւ , հարիւրա-
6 պետ մը եկաւ քովը , կ'աղաչէր անոր , Ու կ'ը-
սէր . Տէր՝ իմ ծառաս տունը անդամալոյծ պառ-
7 կած չարաչար կը տանջուի : Եւ Յիսուս ըսաւ
8 անոր . Ես կու գամ ու զանիկայ կը բժշկեմ : Եւ
հարիւրապետը պատասխան տալով՝ ըսաւ . Տէր՝
ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակը մըտ-
նես . միայն թէ խօսքով զրուցէ , ու իմ ծառաս
9 պիտի բժշկուի . Ինչու որ ես ալ իշխանութեան
տակ մարդ մըն եմ , ու իմ հրամանս տակը զի-
նուորներ ունիմ . և ասոր կ'ըսեմ . Գնահ , ու
կ'երթայ . և մէկալին՝ թէ Եկոնը , ու կու գայ .
10 և ծառայիս՝ թէ Ես բանը ըրէ , ու կ'ընէ : Յի-
սուս երբոր լսեց՝ զարմացաւ , և ի՛նչ ետեւէն գա-
ցողներուն ըսաւ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Իս-
րայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգտայ :
11 Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արևելքէն ու արևմուտքէն
չատեր պիտի գան , ու երկնից թագաւորութեա-
նը մէջ պիտի բազմին՝ Եբրահամին ու Իսահա-
12 կին և Յակոբին հետ . Իսկ թագաւորութեանը
որդիքը դուրսի խաւարը պիտի հանուին . հոն
13 պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կ'ծրուցընել : Եւ
Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ . Գնահ , ու ինչ-
պէս որ դուն հաւատացիր , անանկ թող ըլլայ քե-
զի . և նոյն ժամուն անոր ծառան բժշկուեցաւ :
14 Եւ Յիսուս Պետրոսին տունը գալով՝ տեսաւ
որ անոր զոքանչը ջերմէն բռնուած պառկած էր .
15 Եւ անոր ձեռքէն բռնեց , ու ջերմը թող տուաւ
զանիկայ . ան ալ ոտքի վրայ ելաւ , և անոր սպա-
սաւորութիւն կ'ընէր :
16 Երբոր իրիկուն եղաւ , շատ զիւահարներ բե-
րին անոր , ու խօսքով հանեց շատ ոգիները , և

- 17 բոլոր հիւանդները բժշկեց . Որ Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը կատարուի . Անիկայ մեր հիւանդութիւնները վերցուց , և Քր ցաւերը կրեց :
- 18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տեսնելով , հրաման ըրաւ որ մէկալ կողմը երթան :
- 19 Եւ դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր . Ա՛նրդապետ՝ ես քու ետեւդ պիտի գամ , ո՛ւր որ երթաս :
- 20 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Աղուէսները որջեր ունին , ու երկնից թռչունները բոյներ . բայց Արդին մարդոյ «եւ իւր չունի , որ հոն իր գըլուխը դնէ :
- 21 Եւ մէկ ուրիշը՝ «ք անոր աշակերտներէն էր , ըսաւ անոր . Տէր՝ ինձի հրաման տուր , որ երթամ առաջ իմ հայրս թաղեմ :
- 22 Յիսուս ըսաւ անոր . Եկուր իմ ետեւս , ու թող տուր մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները :
- 23 Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշակերտները իր ետեւէն գացին . Եւ ահա մեծ ալէկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ , անանկ որ նաւը ալիքներէն կը ծածկուէր . իսկ ինքը կը քնանար :
- 25 Եւ աշակերտները մօտ գացին արթընցուցին զանիկայ՝ ու ըսին . Տէր՝ ազատէ մեզ , ինչո՞ւ «ք ահա կը կորսուինք :
- 26 Եւ ըսաւ անոնց . Թերահաւատներ՝ ինչո՞ւ «քանկ վախկոտ էք . ան ատենը ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց , և մեծ խաղաղութիւն եղաւ :
- 27 Ու մարդիկը զարմացան՝ և կ'ըսէին . Ի՛նչպէս մարդ է աս՝ որ հովերը ու ծովը ասոր կը հնազանդին :
- 28 Ու երբոր մէկալ կողմը Գերգեսացուց երկիրը անցաւ , երկու դիւահար պատահեցան իրեն՝ գերեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատղած , անանկ որ հնար չէր մէկու մը ան ճամբայէն անցնիլ :
- 29 Եւ ահա աղաղակեցին ու ըսին . Յիսուս Արդի Եստուծոյ՝ դուն մեր հետը ի՛նչ բան ունիս . ատենէն առաջ մեզ տանջելու համար հոս եկար :
- 30 Եւ

- անոնցմէ հեռու շատ խողերու երամակ մը կար ,
 31 որ կ'արածուէին : Ու դեերը կ'աղաչէին իրեն՝
 ու կ'ըսէին . Թէ որ մեզ կը հանես , հրաման
 տուր մեզի որ երթանք խողերուն երամակին մէ-
 32 ջը ^{Կրիստոս} : Եւ ըսաւ անոնց . Գացէ՛ք . ու անոնք
 ելան զացին խողերուն երամակին մէջը մտան .
 և ահա բոլոր երամակը զահավէժ տեղէն ծովը
 33 վազեցին , ու ջուրերուն մէջը մեռան : Խողա-
 րածներն ալ փախան , և քաղաքը երթալով՝ բո-
 լորը պատմեցին , ու դիւահարներուն պարահաճ
 34 բաները : Եւ ահա բոլոր քաղաքը Յիսուսին
 դէմը ելաւ . ու երբոր տեսան զանիկայ , աղաչե-
 ցին որ իրենց սահմաններէն երթայ :

ԳԼ . Թ

2 Քրիստոս անդամալոյժ մը կը բժշկէ . 9 Մատթէոսը մաքսաւորութիւն ընելէն իրեն կը
 կանչէ . 10 մաքսաւորներու և մեղաւորներու հետ կ'ուտէ . 14 իր աշակերտներուն ծոմ
 չպահելը կ'արդարացնէ . 20 տեւատես կինը կը բժշկէ . 23 Յայրոսի աղջիկը կը յարու-
 ցանէ . 27 երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ . 32 համը դիւահարը կը բժշկէ , 36 և կը
 խղճայ բազմութեանը վրայ :

- 1 Եւ նաւը մտնելով՝ մէկալ կողմը անցաւ , ու
 2 եկաւ իր քաղաքը : Եւ ահա բերին իրեն ան-
 դամալոյժ մը , որ մահիճի մէջ պառկած էր . և
 Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ ան-
 դամալոյժին . Բաջալերուէ՛ որդեակ , քու մեղ-
 3 քերդ քեզի ներուած են : Եւ ահա դպիրներէն
 ոմանք իրենց ^{Կրիստոս} մէջը ըսին . Ետիկայ հայհո-
 4 յութիւն կ'ընէ : Յիսուս ալ անոնց խորհուրդ-
 ները իմանալով՝ ըսաւ . Ինչո՞ւ սրտերնուդ մէջ
 5 չար բաներ կը խորհիք . Բանզի ո՞րը աւելի դիւ-
 րին է . Բու մեղքերդ ներուած են՝ ըսելը , թէ
 6 Ելի՛ր ու քալէ՛ ըսելը : Բայց որպէս զի գիտնաք՝
 թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի
 վրայ մեղքերու թողութիւն տալու , (ան ատենը
 անդամալոյժին ըսաւ ,) Ելի՛ր՝ մահիճդ առ՝ ու
 7 տո՛ւնդ գնա : Ու անիկայ ելաւ՝ իր տունը գնաց :
 8 Դողովուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան , ու

փառաւորեցին զԱստուած , որ մարդոց անանկ իշխանութիւն տուեր էր :

- 9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը տեսաւ Մատթէոս անունով , որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր , ու ըսաւ անոր . Ետեւէս
- 10 եկուր . ան ալ ելաւ անոր ետեւէն զնաց : Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ և մեղաւորներ եկած՝ ու սեղան նստած էին Յիսուսին ու անոր աշակերտներուն
- 11 հետ : Ու փարիսեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր աշակերտներուն . Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ :
- 12 Բայց Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ անոնց . Եռողջներուն բժիշկ պէտք է , հապա հիւանդներուն :
- 13 Վացէք սորվեցէք՝ թէ ինչ է ^{աս խօսքը} Ողորմութիւն կ'ուզեմ , և չէ՛ թէ զոհ . ինչու որ ես արդարները կանչելու չեկայ , հապա մեղաւորները :
- 14 Են ատենը Յովհաննեսին աշակերտները անոր եկան՝ ու ըսին . Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ անգամ ծոմ կը պահենք , և քու աշակերտներդ չեն պահեր : Ու Յիսուս ըսաւ անոնց . Մի՛թէ կարելի՞ է որ հարսնիքին տղաքը սուգ պահեն՝ քանի որ փեսան իրենց հետն է . բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ
- 16 վերցուի , ան ատենը ծոմ պիտի պահեն : Ու մէկը չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վերայ . քանզի ^{ան ոչ} անոր լոտթեանը համայ ^{դրոս} ^{ան} է , կ'առնէ հանդերձէն , ու պատուաւաբար ալ
- 17 աւելի գէշ կ'ըլլայ . Ո՛չ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն . եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատռին՝ ու գինին կը թափի , և տիկերը կը կորնչեն . հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ կը դնեն , ու երկուքն ալ կը պահուին :
- 18 Երբոր անիկայ անոնց հետ աս բաները կը խօ-

- սէր , ահա իշխան մը եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Աղջեկս՝ ալ մինչև հիմա մեռած է , բայց եկ՛ուր ձեռքդ անոր վրայ դիր ,
- 19 ու պիտի ապրի : Եւ Յիսուս ելաւ , ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետեէն գնաց :
- 20 Եւ ահա տասուերկու տարուան տեռատես կին մը մօտեցաւ ետեէն՝ անոր հանդերձին քղանց-
- 21 քին դպաւ . Քանզի իր հոգի մէջ կ'ըսէր , Թէ որ միայն անոր հանդերձին դպչեմ , պիտի բժըշ-
- 22 կուիմ : Բայց Յիսուս երբոր ետին դարձաւ՝ ու տեսաւ զանիկայ , ըսաւ . Քաջալերուէ՛ անջեկ , քու հաւատքդ քեզ բժշկեց . և կնիկը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ :
- 23 Ու երբոր Յիսուս իշխանին տունը եկաւ , ու տեսաւ փողահարները և խռոված բազմութիւ-
- 24 նը , Ըսաւ անոնց . Մէկդի գացէք . ինչու որ աղջեկը մեռած չէ , հապա կը քնանայ . և ծաղը
- 25 կ'ընէին անիկայ : Ու երբոր բազմութիւնը դուրս ելաւ , ինքը ներս մտաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց , ու
- 26 աղջեկը ոտք ելաւ : Եւ աս լուրը ան բոլոր երկիրը տարածուեցաւ :
- 27 Ու երբոր Յիսուս անկէ առաջ անցաւ , երկու կոյր ինկան անոր ետեէն . կ'աղաղակէին՝ ու կ'ը-
- 28 սէին . Ողորմէ՛ մեզի՝ Արդի Դաւթի : Ու երբոր տուն եկաւ , կոյրերը իրեն եկան . և Յիսուս անոնց ըսաւ . Ար հաւատա՛ք՝ թէ կրնամ աս բանը
- 29 յե՛զ ընել . ըսին անոր . Եյո՛ Տէր : Են ատենը անոնց աչքերուն դպաւ՝ ու ըսաւ . Ձեր հաւատ-
- 30 քին պէս ըլլայ ձեզի : Ու անոնց աչքերը բացուեցան . և Յիսուս սաստիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Չգոյշ կեցէք , մէկը չիմանայ :
- 31 Բայց անոնք ելան ան բոլոր երկրին մէջ անոր համբաւը տարածեցին :
- 32 Ու երբոր անոնք դուրս ելան , ահա մէկ համբ
- 33 դիւահար մարդ մը բերին իրեն : Ու երբոր դէր

- երաւ , համրը խօսեցաւ . և ժողովուրդները զարմացան՝ ու կ'ըսէին՝ թէ Խարայէլի մէջ բնաւ ա-
- 34 սանկ բան մը տեսնուած չէ : Բայց փարիսեցիները կ'ըսէին՝ թէ Ատիկայ զւերուն իշխանովը զւերը կը հանէ :
- 35 Եւ Յիսուս կը պարտէր բոլոր քաղաքները ու գեղերը , և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցընէր , ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը , և կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բո-
- 36 լոր հիւանդութիւնները ժողովուրդին մէջ : Եւ ժողովուրդները տեսնելով՝ անոնց վրայ խղճացինչու որ յոգնած ու ցիրուցան եղած էին՝ հովիւ
- 37 չունեցող ոչխարներու պէս : Են ատենը ըսաւ իր աշակերտներուն . Հունձքը շատ է , բայց մը-
- 38 շակները քիչ . Ուստի հունձքին Տէրօջը ազաչեցէք , որ մշակներ հանէ իր հունձքին :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս իր տասուերկու առաքեալները կը խրկէ՝ հրաշքներ ընելու իշխանութիւն տալով անոնց . 5 պատուէրներ կու տայ անոնց և կը սորվեցընէ թէ ինչ պարտին ընել . 16 կը միւթարէ զանոնք հալածմունքներու վրայով , 40 և օրհնութիւն կը խոստանայ զանոնք ընդունողներուն :

1 Եւ իր քովը կանչելով իր տասուերկու աշակերտները , անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծողիններուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն , և ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն :

2 Ու տասուերկու առաքելոց անունները ասոնք են . առաջինը Սիմոն՝ Պետրոս ըսուածը , և ա-

3 նոր եղբայրը Ենդրէաս . Յակոբոս Օւբեղեան , և անոր եղբայրը Յովհաննէս . Փիլիպպոս՝ և Բարթուղիմէոս . Թովմաս՝ և Մատթէոս մաքսաւոր . Յակոբոս Ալփեան , և Գլբէոս՝ որ Թա-

4 դէոս մականուանեցաւ . Սիմոն Կանանացի՝ և Յուդա Իսկարիովտացի , որ նաև մատնեց զանիկայ :

5 Ես տասուերկուքը Յիսուս խրկեց , և անոնց պատուիրեց՝ ըսելով . Հեթանոսներու ճամբայ

- մի՛ երթաք , ու Սամարացիներու քաղաք մի՛
6 մտնէք . Հապա աւելի Խորայելի տանը կոր-
7 սուած ոչխարներուն գացէք : Ու երբոր կ'երթաք ,
քարոզեցէք ու ըսէք՝ Թէ Նրկնից Թագաւորու
8 Թիւնը մօտեցած է : Հիւանդները բժշկեցէք ,
բորոտները մաքրեցէք , դւերը հանեցէք . ձրի
9 աւեր էք , ձրի տուէք : Մի ստանաք ոսկի՛ և
ոչ արծաթ՝ և ոչ պղինձ ձեր գօտիներուն մէջը ,
10 Ո՛չ ճամբու համար տօպրակ , և ոչ կրկին հան-
դերձ , ոչ կօշիկ , ոչ գաւազան . Ինչու որ մը-
11 շակը իր կերակուրին արժանի է : Աւ որ քա-
ղաք կամ գեղ մտնէք , հարցուցէք՝ Թէ ո՞վ է
անոր մէջը արժանաւոր . ու հոն կեցէք մինչև
12 որ ա՛նկ ելէք : Ու երբոր տունը կը մտնէք , բա-
13 րէ տուէք անոր : Աւ Թէ որ ան տունը արժա-
նաւոր է , ձեր բարևը անոր վրայ գայ . հապա
Թէ որ արժանաւոր չէ , ձեր բարևը ձեզի դառ-
14 նայ : Աւ ո՞վ որ ձեզ չընդունի՝ ու ձեր խօսքերը
մտիկ չընէ , երբոր ան տունէն կամ քաղաքէն
կ'ելլէք , ձեր ոտքերուն փոշին Թօթվեցէք :
15 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Սողոմաացոց ու Գո-
մորացոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դա-
տաստանին օրը՝ քան Թէ ան քաղաքին :
- 16 Ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև ոչխարներ գայ-
լերու մէջ . ուստի օձերու պէս խորագէտ եղիք ,
17 և աղանիներու պէս միամիտ : Իսկ մարդոցմէ
զգուշացէք . Ինչու որ ձեզ ատեաններու պիտի
մատնեն , ու իրենց ժողովարաններուն մէջը ձեզ
18 պիտի ծեծեն . Աւ իմ «նա»-«նա» համար կուտակա-
ներու ու Թագաւորներու առջև պիտի տարուիք ,
անոնց՝ և հեթանոսներուն վկայութիւն ըլլալու
19 համար : Իայց երբոր ձեզ մատնեն , հոգ մի՛
ընէք Թէ ինտոր կամ ինչ պիտի խօսիք . Ինչու
որ ձեզի պիտի տրուի ան ժամուն՝ ինչ որ պիտի
20 խօսիք : Այսան զի չէ՛ Թէ դուք էք որ կը խօ-

- սիք , հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսի
 21 դին կը խօսի : Ու եղբայր՝ եղբայրը մահուան
 պիտի մատնէ , և հայրը՝ որդին . և որդիք երեւոյ
 ճնողացը վրայ պիտի ելեն՝ ու մեռցընեն զա-
 22 նոնք : Աւ իմ անուանս համար ամենուն ատելի
 պիտի ըլլաք . բայց ո՛վ որ մինչև վերջը համբերէ ,
 23 անիկայ պիտի ապրի : Ու երբոր աս քաղաքին
 մէջ ձեզ կը հալածեն , ուրիշ ^{տեղ} փախէք .
 ճամարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Խորայելի քաղաքները
 պիտի չհատցընէք , մինչև որ Որդին մարդոյ
 24 գայ : Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ , և
 25 ո՛չ ծառան իր տիրոջմէն : Հերիք է աշակերտին՝
 որ իր վարդապետին պէս ըլլայ , ու ծառային՝
 իր տիրոջը պէս . թէ որ տանուտէրը Բէեզղե-
 բուղ կոչեցին , ո՛րչափ աւելի անոր ընտանիքը :
 26 Ուստի մի՛ վախնաք անոնցմէ . ինչու որ բան մը
 չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի , և գաղտուկ՝
 27 որ պիտի չզգիտցուի : Ի՛նչ որ ձեզի մութի մէջ
 կ'ըսեմ , ^{անկա} լոյսի մէջ խօսեցէք , և ի՛նչ որ
 28 ականջն ՚ի վար կը լսէք , տանիքներուն վրայ քա-
 29 բողեցէք : Աւ մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ մար-
 մինը կը սպաննեն , ու չեն կրնար հոգին սպան-
 նել . հապա աւելի անկէ վախցէք դուք , որ կրնայ
 հոգին ու մարմինը գեհենին մէջ կորսընցընել :
 29 Չէ որ երկու ճ՛նճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին ,
 և անոնցմէ մէկը գետինը չիյնար՝ առանց ձեր
 30 Հօրը : Բայց ձեր գլխուն բոլոր մաղերն ալ համ-
 31 րուած են : Ուրեմն մի՛ վախնաք . ^{ինչ} շատ
 32 ճ՛նճղուկներէն լաւ էք դուք : Արդ՝ ո՛վ որ մար-
 դոց առջև զիս կը դաւանի , ես ալ անիկայ պիտի
 33 դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ որ երկինքն է . Աւ
 ո՛վ որ մարդոց առջև զիս կ'ուրանայ , ես ալ անի-
 կայ պիտի ուրանամ իմ Հօրս առջևը՝ որ եր-
 34 կինքն է : Մի՛ կարծէք՝ թէ ես երկրի վրայ խա-
 ղաղութիւն ձգելու եկայ . խաղաղութիւն ձգե-

- 35 լու չեկայ , հապա՝ սուր . Ինչու որ եկայ մարդը
 իր հօրմէն զատելու , ու աղջեկը՝ իր մօրմէն , ու
 36 հարսը՝ իր կեսուրէն . Եւ մարդուն թշնամիները
 37 իր ընտանիքը պիտի ըլլան : Են որ հայրը կամ մայ-
 րը ինծմէ աւելի կը սիրէ , ինծի արժանի չէ . և
 ան որ տղան կամ աղջեկը ինծմէ աւելի կը սիրէ ,
 38 ինծի արժանի չէ . Եւ ան որ իր խաչը չառներ ու
 39 իմ ետեւէս զար , ինծի արժանի չէ : Են որ իր
 անձը կը գտնէ , պիտի կորսընցընէ զանիկայ .
 և ան որ իր անձը ինծի համար կը կորսընցընէ ,
 40 պիտի գտնէ զանիկայ : Են որ ձեզ կ'ընդունի ,
 զիս կ'ընդունի . և ան որ զիս կ'ընդունի , զիս
 41 խրկողը կ'ընդունի : Են որ մարգարէ մը կ'ըն-
 դունի մարգարէի անունով , մարգարէի վարձք
 կ'առնէ . և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի
 42 անունով , արդարի վարձք կ'առնէ : Ու ան որ
 աս պզտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը պաղ
 ջուր կը խմցընէ աշակերտի անունով , ճշմարիտ
 կ'ըսեմ ձեզի , բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսըն-
 ցընէ :

ԳԼ . ԺԵ

2 Յովհաննէս իր աշակերտները քրիստոսին կը խրկէ : 7 քրիստոսի վկայութիւնը Յով-
 հաննէսին համար : 18 Ժողովրդոց կարծիքը Յովհաննէսին ու քրիստոսի վրայով : 20
 քրիստոս կը նախատէ քորազնը , Բեթսայիդան և Կափառնայումը՝ իրենց ապերախ-
 տութեանը և անզեղ մնալուն համար . 25 և կը փառաւորէ իր Հօրը իմաստութիւնը՝
 Եւեռարանը պարզամիտներուն յայտնելուն համար . 28 իրեն կը կանչէ ամէն անոնք՝
 որ իրենց մեղքին ծանրութիւնը կը զգան :

- 1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր տասուեր-
 կու աշակերտներուն պատուէր տալը , գնաց ան-
 կէ անոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սոր-
 վեցընելու :
 2 Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջը երբոր լսեց
 Վրիստոսի գործքերը , իր աշակերտներէն եր-
 3 կուքը խրկելով՝ ըսաւ անոր . Դուն ան ես՝ որ
 4 գալու էիր , թէ ուրիշ մը սպասենք : Եւ Յի-
 սուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Գացէք

- պատմեցէք Յովհաննեսին՝ ինչ որ կը լսէք ու կը
 5 տեսնէք . Աոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն ,
 բորոտները կը մաքրուին , խուկերը կը լսեն , մե-
 ունները յարութիւն կ'առնեն , ու աղքատներուն
 6 աւետարան կը քարոզուի : Աւ երանի անոր , որ
 իմ վրայովս չգայթակղեր :
 7 Ու երբոր անոնք գացին , Յիսուս սկսաւ ժողո-
 վուրդներուն ըսել Յովհաննեսին համար . Ի՞նչ
 տեսներու ելաք անապատին մէջ . եղէ՞ք մը հովէն
 8 շարժուած : Հապա ի՞նչ տեսներու ելաք . փա-
 փուկ հանդերձներ հագած մօրդ մը . ահա փա-
 փուկ հանդերձներ հագնողները թագաւորաց տու-
 9 ներն են : Հապա ի՞նչ տեսներու ելաք . մարգա-
 ղէ՞ . այո՛ կ'ըսեմ՝ ձեզի , Մարգարէէ մըն ալ ա-
 10 լելի : Ինչու որ ասիկայ է՝ որուն համար զրուած
 է . Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ՝ քու երեսիդ
 առջևէն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ
 11 քու առջևէդ : Ղշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , Անիկ-
 ներէն ծնածներուն մէջը Յովհաննէս մկրտիչէն
 մեծը ելած չէ . սակայն երկնից թագաւորու-
 12 թեանը մէջ պինտ պղտիկը՝ անկէ մեծ է : Ու
 Յովհաննէս մկրտիչին օրերէն մինչև հիմա երկ-
 նից թագաւորութիւնը ուժով կ'առնուի , և ու-
 13 ժեղները կը յափշտակեն անիկայ : Ինչու որ
 բոլոր մարգարէները ու օրէնքը մինչև Յովհան-
 14 նէս մարգարէութիւն ըրին . Աւ եթէ կ'ուզէք
 15 ընդունիլ , անիկայ է Աղեան՝ որ պիտի գար : Ան
 16 որ լսելու ահանջ ունի , թող լսէ : Բայց որո՞ւ
 նմանցընեմ աս ազգը . կը նմանի տղոց , որ շու-
 կաները նստելով՝ իրենց ընկերներուն կը կան-
 17 չեն , Ու կ'ըսեն . Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու
 չխաղացիք , ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու չաղցիք :
 18 Ա՛յն զի Յովհաննէսը եկաւ , ո՛չ կ'ուտէր և ո՛չ
 կը խմէր , ու կ'ըսեն . Դե կայ անոր ներսի
 19 դին : Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ ,

- և կ'ըսեն . Եհն ուտող և արբեցող մարդ մը՝
մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ .
և իմաստութիւնը արդարացաւ իր տղոցմէն :
- 20 Են ատենը սկսաւ նախատել ան քաղաքները ,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շա-
- 21 տերը . քանզի չապաշխարեցին . Այլ քեզ Քո-
րազին , վայ քեզ Յեթասայիդա . ինչու որ եթէ
Տիւրոսի ու Միդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշք-
ները՝ որ ձեր մէջը եղան , շատոնցմէ քուրձով ու
- 22 մոխիրով ապաշխարած պիտի ըլլային : Բայց
ձեզի կ'ըսեմ . Տիւրոսին և Միդոնին աւելի դիւ-
- 23 ձեզի : Աւ դուն Անփառնայում՝ որ մինչև եր-
կինքը բարձրացած ես , մինչև դժոխքը պիտի
իջնես , ինչու որ եթէ Սողոմի մէջ եղած ըլլային
ան հրաշքները՝ որ քու մէջը եղան , իրաւ որ
- 24 մինչև աս օրս դեռ պիտի մնար : Բայց ձեզի
կ'ըսեմ՝ որ Սողոմացոց երկրին աւելի դիւրին
պիտի ըլլայ դատաստանին օրը , քան թէ
քեզի :
- 25 Եոյն ժամանակին պատասխան տուաւ Յի-
սուս՝ ու ըսաւ . Շնորհակալ եմ քեզմէ ո՞վ չայր՝
Տէր երկնի և երկրի , որ աս բաները ծածուկ պա-
հեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն , ու տը-
- 26 ղոց յայտնեցիր : Եյո՛ ո՞վ չայր , ինչու որ քու
- 27 առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ : Եմէն բան ինծի
տրուեցաւ իմ չօրմէս , ու մէկը չճանչնար Ար-
դին՝ բայց չայրը . և մէկը չճանչնար չայրը՝
բայց Արդին , և ան՝ որուն որ Արդին կ'ուզէ
- 28 յայտնել : Ակէք ինծի բոլոր յոգնած ու բեռ-
նաւորածներ , և ես ձեզ պիտի հանգչեցընեմ :
- 29 Իմ լուծս ձեր վրայ առէք , և ինծմէ սորվեցէք
որ հեղ եմ ու սրտով խոնարհ , և ձեր անձերուն
- 30 հանգստութիւն պիտի գտնէք : Ինչու որ իմ
լուծս քաղցր է , և իմ բեռս թեթեւ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Գրիստոս կը յանդիմանէ փարիսեցոց կուրուծիւնը շաբաթ օրուան վրայով , 3 Սուրբ Գիւրբերով , 9 փաստով , 13 և հրաշքով մը : 22 Կոյր ու համբ դիւահար մը կը բժշկէ : 31 Կ'իմացընէ թէ Սուրբ Հոգիին դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի չնկրուի , 36 և թէ դատարկ խօսքերու համար հաշիւ պիտի տրուի : 38 Կը յանդիմանէ անհաւատները որ նշան կը խնդրեն , 49 և կը ցուցնէ թէ ո՞վ է իր եղբայրը՝ իր քոյրը և իր մայրը :

- 1 Ըն ատենը Յիսուս շաբաթ օրը գնաց արտերուն մէջէն . և իր աշակերտները անօթեցան , ու
- 2 սկսան յորէն հասկեր փրցընել և ուտել : Փարիսեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր . Ըն քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ արժան չէ շա-
- 3 բաթ օրը գործել : Ըն ալ անոնց ըսաւ . Չէք կարդացեր դուք Կառիթին ըրածը , երբոր անօ-
- 4 թեցաւ ինքը՝ ու անոնք որ իր հետն էին . Ինչպէս մտաւ Ըստուծոյ տունը , և առաջաւորութեան հացերը կերաւ , որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ուտել , և ոչ անոնց՝ որ իր հետն էին , բայց մի-
- 5 այն քահանաներուն : Կամ թէ՛ օրէնքին մէջը չէք կարդացեր , որ քահանաները շաբաթ օրերը տաճարին մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու ան-
- 6 մեղ են : Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ աս տեղը տա-
- 7 ճարէն մեծ մէկը կայ : Եւ թէ որ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է , Ողորմութիւն կ'ուզեմ՝ ու չէ թէ զոհ , ան ատենը անպարտները չէիք դա-
- 8 տապարտեր . Բանդի Որդին մարդոյ շաբաթին տէրն է :
- 9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովարանը :
- 10 Եւ հոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր . և հարցուցին անոր՝ ու ըսին , թէ Շաբաթ օրը բժշկել արժան է , որ անոր վրայով
- 11 ամբաստանութիւն ընեն : Ըն ալ ըսաւ անոնց . Չեղմէ որ մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար մը ունենայ , և անիկայ շաբաթ օրը փոսի մէջ ինայ ,
- 12 պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկայ : Երդ՝ որչափ աւելի է մարդը ոչխարէն . ուրեմն շաբաթ
- 13 օրը բարի գործել արժան է : Ըն ատենը ըսաւ

- ան մարդուն . Երկրնցո՛ւր ձեռքդ . ան ալ եր-
 14 կրնցո՛ց , ու ողջացաւ մէկալին պէս : Իսկ
 փարիսեցիները դուրս ելելով՝ անոր վրայ խոր-
 15 հուրդ կ'ընէին՝ թէ ինտո՞ր անիկայ կորսընցը-
 նեն :
- 15 Եւ Յիսուս երբոր զիտցաւ , զատուեցաւ ան-
 կէ . և շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն գացին ,
 16 ու ամէնը բժշկեց : Եւ սաստիկ պատուիրեց
 17 անոնց , որ զինքը մէկ- մէկ չյայտնեն . Որ կա-
 տարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած
 18 խօսքը . Ահա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի , և իմ
 սիրելիս՝ որուն հաւնեցաւ իմ անձս . իմ Հոգիս
 19 իրաւունք պիտի պատմէ : Ոչ պիտի վեճի , և
 ոչ պիտի աղաղակէ . և ոչ մէկը պիտի լսէ անոր
 20 ձայնը հրապարակներուն մէջ : Զաղջախած
 եղէզը պիտի չփշթէ , ու պլպլած պատրոյզը
 պիտի չմարէ , մինչև որ դատաստանը յաղթու-
 21 թեան հանէ : Եւ հեթանոսները անոր անուա-
 նը պիտի յուսան :
- 22 Են ատենը կոյր ու համր դիւահար մը բերին
 իրեն , և զանիկայ բժշկեց , անանկ որ համրը
 23 ու կոյրը խօսեցաւ ու տեսաւ : Եւ բոլոր ժողո-
 վուրդները զարմացան՝ ու կ'ըսէին . Երդեօք ա-
 24 սիկայ է Դաւիթի որդին : Բայց փարիսեցիներ-
 րը երբոր լսեցին , ըսին . Ատիկայ «-ել է Բան» չհա-
 ներ դւերը՝ բայց դւերուն Բէեղզերուդ իշխանո-
 25 վը : Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանալով՝
 ըսաւ անոնց . Եմէն թագաւորութիւն իրեն դէմ
 բաժնուած՝ կ'աւերի . և ամէն քաղաք կամ տուն
 26 իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կենալ : Եւ թէ
 որ Սատանան՝ Սատանայ կը հանէ , իրեն դէմ
 բաժնուեցաւ . ուստի ինտո՞ր պիտի կենայ անոր
 27 թագաւորութիւնը : Ու թէ որ ես Բէեղզերու-
 դով դւերը կը հանեմ , ձեր որդիները ինչով կը

- Հանեն . ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դատա-
 28 ւորները : Բայց թէ որ ես Մատուծոյ Հոգիովը
 կը հանեմ դեերը , ուրեմն Մատուծոյ թագաւո-
 29 ըութիւնը ձեր վրայ հասած է : Ամ ինտո՞ր
 կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը մտնել ,
 և անոր կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ
 ան զօրաւոր մարդը չկապէ , ու ետքը անոր տու-
 30 նը կողոպտէ : Են որ իմ հետս չէ , ինծի հա-
 կառակ է , և ան որ ինծի հետ չժողովեր , ցիրու-
 31 ցան կ'ընէ : Ենոր համար ձեզի կ'ըսեմ . Եմէն
 մեղք ու հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց .
 բայց Սուրբ Հոգիին դէմ եղած հայհոյութիւնը
 32 պիտի ներուի մարդոց . Եւ ո՞վ որ Որդւոյ մար-
 դոյ դէմ բան կ'ըսէ , պիտի ներուի անոր . բայց
 ո՞վ որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ կ'ըսէ , պիտի նե-
 րուի անոր , ո՛չ աս աշխարհիս մէջ՝ և ո՛չ գալու
 33 «չեարհի» մէջ : Ամ ծառը բարի ըրէք , ու անոր
 պտուղը բարի . կամ ծառը չար ըրէք , ու անոր
 պտուղը չար . ինչու որ ծառը պտուղէն կը ճանչ-
 34 ցուի : Իժերու ճնունդներ՝ ի՛նչպէս կրնաք բարի
 խօսիլ , որ չար էք . ինչու որ սրտին աւելցուքէն
 35 բերանը կը խօսի : Բարի մարդը՝ իր սրտին բա-
 րի գանձէն բարի բաներ կը հանէ . և չար մար-
 դը՝ եւ «բի» չար գանձէն չար բաներ կը հանէ :
 36 Բայց ձեզի կ'ըսեմ , թէ Եմէն դատարկ խօսքե-
 րու համար՝ որ մարդիկ կը խօսին , դատաստա-
 37 նին օրը հաշիւ պիտի տան : Ինչու որ քու խօս-
 քերէդ պիտի արդարանաս , և քու խօսքերէդ
 պիտի դատապարտուիս :
 38 Են ատենը դպիրներէն ու փարիսեցիներէն
 ոմանք պատասխան տուին իրեն՝ ու ըսին . Ա՛յր-
 39 դապետ՝ կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել : Ե-
 նիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ . Չար
 և շնացող աղգը նշան կ'ուզէ , և «բի» նշան պի-
 տի չարուի անոր , բայց միայն Յովնան մարգա-

- 40 րէին նշանը : Քանզի ինչպէս որ Յովնան իրեք
օր ու իրեք գիշեր կէտ ձուկին փորին մէջն էր ,
անանկ ալ Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ երկրիս
- 41 սրտին մէջը իրեք օր ու իրեք գիշեր : Նինուէի
մարդիկը դատաստանին օրս աս ազգին հետ պի-
տի ելլեն , ու պիտի դատապարտեն ասիկայ .
ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը զեղջի
եկան . և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ հոս :
- 42 Հարաւի թագուհին դատաստանին օրս աս ազ-
գին հետ պիտի ելլէ , ու պիտի դատապարտէ
ասիկայ . ինչու որ ինքը երկրի ծայրերէն եկաւ
Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու . և ահա Սո-
ղոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս :
- 43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ , ան-
ջուր տեղուանք կը պտըտի , հանգստութիւն կը
- 44 փնտռէ՝ ու չգտներ . Ան ատենը կ'ըսէ . դառ-
նամ նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ . և կու
գայ զայն կը գտնէ պարապ՝ մաքրուած ու պատ-
- 45 րաստուած : Ան ատենը կ'երթայ՝ և իր հետը
կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար , ու
մտնելով՝ հոն կը բնակին . և ան մարդուն վերջը՝
առջինէն գէշ կ'ըլլայ . ասանկ պիտի ըլլայ աս
չար ազգին ալ :
- 46 Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին կը խօսէր ,
ահա իր մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ
- 47 էին , և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ : Աւ մէկը
իրեն ըսաւ . Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ
- 48 դուրսը կայներ են , և կ'ուզեն հետդ խօսիլ : Ան
ալ իրեն ըսողին պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
- 49 Ո՞վ է իմ մայրս , և ո՞վ են իմ եղբայրներս : Աւ
իր ձեռքը դէպ 'ի իր աշակերտներուն երկընցը-
նելով՝ ըսաւ . Ահա իմ մայրս՝ և իմ եղբայր-
- 50 ներս . Այսան զի ո՞վ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամ-
քը կատարէ , անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս
ու մայրս :

ԳԼ . ԺԳ

3 Սերմանացանին առակը . 18 անոր մեկնութիւնը : 24 Որովն , 31 մանանեխին , 33 խմորին , 44 ծածկուած զանձին , 45 մարդարիտին 47 ու ծովը ձգուած ուռկանին առակները : 53 Քրիստոս կ'անարդուի իր հայրենակիցներէն :

- 1 Են որը Յիսուս տունէն ելելով՝ ծովուն եզեր-
- 2 քը նստաւ : Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժող-
- փուեցան , անանկ որ ինքը նաւը մտաւ՝ ու նըս-
- տաւ . և բոլոր ժողովուրդը ծովեզերքը կայներ
- 3 էր : Ու շատ բաներ խօսեցաւ անոնց առակնե-
- րով՝ և ըսաւ .
- 4 Եհն սերմ ցանողը ելաւ՝ որ սերմ ցանէ . ու
- երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն քովը
- ինկան , և թռչունները եկան՝ ու կերան զանոնք :
- 5 Եւ ուրիշները ապառաժուտ տեղերու վրայ ին-
- կան՝ ուր որ շատ հող չկար . և շուտ մը բուսան ,
- 6 հողը խորունկութիւն չունենալուն համար . Սա-
- կայն արևուն ծագած ատենը այրեցան , ու ար-
- 7 մատ չունենալուն համար չորցան : Եւ ուրիշ-
- ները ինկան փուշերու մէջ , և փուշերը ելան՝ ու
- 8 խեղդեցին զանոնք : Եւ ուրիշները ինկան աղէկ
- հողի մէջ , ու պտուղ կու տային՝ որը Բէր-ն Կեց
- 9 հարիւր , որը վաթսուն , և որը երեսուն : Են
- որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :
- 10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն . Ին-
- 11 չո՞ւ համար առակներով կը խօսիս անոնց : Են
- ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ենոր
- համար՝ որ ձեզի տրուած է գիտնալ երկնից
- թագաւորութեանը խորհուրդները , և անոնց
- 12 տրուած չէ : Այսն զի ո՞վ որ ունի , անոր պիտի
- տրուի ու պիտի աւելնայ . և ո՞վ որ չունի , ունե-
- 13 ցածն ալ անկէ պիտի առնուի : Ենոր համար
- առակներով կը խօսիմ անոնց , որ կը տեսնեն՝
- ու չեն տեսներ , և կը լսեն՝ ու չեն լսեր , ու միտք
- 14 չեն առներ : Եւ անոնց վրայ կը կատարուի
- Եսայիին մարգարէութիւնը՝ որ կ'ըսէ . Լսելով

- պիտի լսէք՝ ու պիտի չիմանաք , և տեսնելով
 15 պիտի տեսնէք՝ ու պիտի չտեսնէք : Ինչու որ
 աս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ , և իրենց
 ականջներովը ծանր լսեցին , ու աչքերնին գո-
 ցեցին , որ չըլլայ թէ բնաւ աչքերով տեսնեն , և
 ականջներով լսեն , և սրտով իմանան , ու դար-
 16 ձի գան , և ես անոնք բժշկեմ : Բայց երանի է
 ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն , ու ձեր ականջնե-
 17 րուն՝ որ կը լսեն : Քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
 ղի , որ շատ մարգարէներ և արդարներ փափա-
 քեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝ ու չտեսան ,
 և ձեր լսածները լսելու՝ ու չսեցին :
 18 Էիմա դուք սերմ ցանողին առակը լսեցէք :
 19 Ըն ամէնը որ թաղաւորութեան խօսքը կը լսէ՝
 ու միտք չառնէր , չարը կու գայ՝ ու անոր սրտին
 մէջ ցանուածը կը յափշտակէ . ասիկայ ան է՝ որ
 20 ճամբուն քովը ցանուեցաւ : Աւ ապառաժուտ
 տեղերու վրայ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ
 խօսքը , շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունի
 21 զանիկայ . Բայց իր մէջը արմատ չունենալով՝
 քիչ ժամանակ կը տևէ . ու երբոր նեղութիւն
 կամ հալածանք ըլլայ խօսքին համար , շուտ մը
 22 կը գայթակղի : Աւ փուշերուն մէջ ցանուածը
 ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը , աշխարհիս զբաղ-
 մունքը՝ և հարստութեան խարէութիւնը խօսքը
 23 կը խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ : Իսկ աղէկ
 հողի մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը ,
 միտք կ'առնէ , և պտուղ կու տայ՝ որը հարիւր ,
 որը վաթսուն , ու որը երեսուն :
 24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց՝ ու
 ըսաւ . Արկնից թաղաւորութիւնը նմանեցաւ
 մէկ մարդու մը , որ իր արտին մէջ բարի սերմ
 25 ցանեց . Ու երբոր մարդիկ կը քնանային , իր
 թշնամին եկաւ , ու ցորենին մէջ որոմ ցանեց ,
 26 և զնաց . Ու երբոր խտոր բուսաւ՝ ու պտուղ բե-

- 27 բաւ , անկէ ետև որոմն ալ երևցաւ : Ուստի տանուտիրոջը ծառաները մօտեցան՝ ու իրեն ըսին . Տէր՝ չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր , ուրեմն որոմը ո՞ւսկից ունի :
- 28 Եւ անիկայ ըսաւ անոնց . Մէկ թշնամի մարդ մը ըրած է ատիկայ . ծառաները իրեն ըսին . Հիմա կ'ուզես որ երթանք անիկայ մէկդի քաղենք :
- 29 Են ալ ըսաւ . Չէ . չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ՝ ցորենն ալ անոր հետը փրցընէք :
- 30 Թող տուէք որ երկուքն ալ մէկտեղ աճին մինչև հունձքի ատենը . և հունձքին ատենը հնձողներուն պիտի ըսեմ . Եւաջ՝ որոմը քաղեցէք , և անիկայ խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու համար , իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք :
- 31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Երկնից թագաւորութիւնը մանանեխի հատի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր ար-
- 32 տին մէջը ցանեց . Որ ամէն սերմերէն պղտիկ է , ու երբոր աճի՝ ամէն խոտեղէններէն մեծ է , ու ծառ կ'ըլլայ , անանկ որ՝ երկնից թռչունները կու գան , և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանգչին :
- 33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց՝ «- ըսաւ - . Երկնից թագաւորութիւնը խմորի նման է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ :
- 34 Յիսուս աս ամէն բաները առակներով խօսեցաւ ժողովուրդին , ու առանց առակի բան մը .
- 35 չէր խօսեր անոնց . Որ կատարուի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը . Եւակներով պիտի բանամ իմ բերանս . աշխարհի սկիզբէն ՚ի վեր ծածկուած բաները յառաջ պիտի բերեմ :
- 36 Են ատենը Յիսուս ժողովուրդները թողուց , տունը եկաւ . և իր աշակերտները մօտեցան իրեն՝ ու ըսին . Երտին որոմներուն առակը մեկ-
- 37 նէ մեզի : Են ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .

- անոնց . Բարի սերմը ցանողը Որդին մարդոյ է ,
 38 Եւ արտը աշխարհս է . իսկ բարի սերմը անոնք
 են , որ թագաւորութեանը որդիքն են . բայց
 39 որոմը չարին որդիքն են . Եւ թշնամին՝ որ անի-
 կայ ցանեց , Սատանան է . ու հունձքը՝ աշխար-
 հիս վերջն է . և հնձողները՝ հրեշտակներն են :
 40 Երդ՝ ինչպէս որ որոմը կը ժողվուի՝ ու կրակի
 մէջ կ'այրի , աշխարհիս վերջն ալ անանկ պիտի
 41 ըլլայ : Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի
 խրկէ , ու պիտի ժողվեն անոր թագաւորութե-
 նէն բոլոր գայթակղութիւնները՝ և անոնք որ
 42 անօրէնութիւն կը գործեն , Ու կրակի հնոցին
 մէջ պիտի ձգեն զանոնք . հոն պիտի ըլլայ լալ՝
 43 ու ակռաներ կճրուցընել : Ըն ատենը արեւի պէս
 պիտի փայլին արդարները իրենց շօրը թագա-
 ւորութեանը մէջ : Ըն որ լսելու ականջ ունի ,
 թող լսէ :
- 44 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը արտի
 մէջ պահուած զանձի նման է , որ անիկայ մէկ
 մարդ մը գտնելով՝ կը ծածկէ . և ուրախութե-
 նէն կ'երթայ բոլոր ունեցածը կը ծախէ , ու ան
 արտը կը գնէ :
- 45 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը վաճա-
 ռական մարդու մը նման է , որ գեղեցիկ մարդա-
 46 ըրիտներ կը փնտռէ . Եւ մէկ պատուական մար-
 գարիտ մը գտնելով՝ գնաց իր բոլոր ունեցածը
 ծախեց , ու զանիկայ գնեց :
- 47 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը ծովը
 ձգուած ուռկանի մը նման է , որ ամէն տեսա-
 48 կէն կը ժողվէ : Որ երբոր լեցուեցաւ՝ ցամաքը
 հանեցին , ու նստան աղէկները ամաններու մէջ
 49 ժողվեցին , և անշահը դուրս ձգեցին : Ըսանկ
 պիտի ըլլայ . աշխարհիս վերջը . հրեշտակները
 պիտի ելեն՝ ու արդարներուն մէջէն չարերը պի-
 50 տի զատեն , Եւ պիտի ձգեն զանոնք կրակի հր-

- նոցին մէջ . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճըռցընել :
- 51 Ըսաւ անոնց Յիսուս . Հասկըցա՞ք աս ամէն
- 52 բաները . ըսին անոր . Ե, յո՛ Տէր : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց . Ընտր համար ամէն դպիր՝ ո՞ր երկնից թագաւորութեան աշակերտեալ է , նման է տանուտէր մարդու մը՝ որ իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ :
- 53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս աս առակները ,
- 54 անկէ մեկնեցաւ . Եւ եկաւ իր գաւառը , ու անոնց կը սորվեցընէր՝ իրենց ժողովարանին մէջը . մինչև որ կը զարմանային անոնք՝ ու կ'ըսէին . Եսիկայ ո՞ւսկից ունի աս իմաստութիւնը և հըրաշքները . Եսիկայ հիւսին որդին չէ՞ . ասոր մայրը Մարիամ չը՞կոչուիր , ու ասոր եղբայրները՝ Յակոբոս , և Յովսէս , ու Սիմոն , և Յուզա :
- 56 Ու ասոր քոյրերը՝ ամէնը մեր քովը չէ՞ն .
- 57 ալ ինքը ո՞ւսկից ունի աս ամէն բաները : Եւ անոր վրայով կը գայթակղէին . բայց Յիսուս ըսաւ անոնց . Մարգարէ մը անպատիւ չէ՛ բայց
- 58 միայն իր գաւառին ու իր տանը մէջ : Եւ հոն շատ հրաշքներ չըրաւ՝ անոնց անհաւատութեանը համար :

ԳԼ . ԺԳ

1 Հերովդեսին կարծիքը քրիստոսի վրայով : 3 Յովհաննէս մկրտչին զխատուելուն պատճառը : 13 Յիսուս անապատ տեղ մը կ'երթայ , 15 ուր տեղ հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ նկանակով ու երկու ձուկով . 22 ծովուն վրայ բայելով՝ իր աշակերտներուն կ'երթայ , 34 և Գեննեսարեթի ցամաքը ելլելով՝ հիւանդները կը բժշկէ՝ անոնց իր հանդերձին ծայրին դպչելով :

1 Ըն ժամանակը Հերովդէս չորրորդապետը

2 Յիսուսին համբաւը լսեց : Ու իր ծառաներուն ըսաւ . Ընիկայ Յովհաննէս մկրտիչն է . անիկայ մեռելներէն յարութիւն առած է , և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անով :

3 Քանզի Հերովդէս՝ Յովհաննէսը բռներ , զանիկայ կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղբօրը Փի-

- 4 լիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար : Այսան
 զե Յովհաննէս անոր կ'ըսէր . Քեզե օրինաւոր
- 5 չէ անիկայ Ինչ ունենալ : Ուստի կ'ուզէր զանի-
 կայ սպաննել , բայց ժողովուրդէն կը վախնար .
 ինչու որ իբրև մարգարէ կ'ընդունէին զանիկայ :
- 6 Ու երբոր Հերովդեսին ծննդեան օրը եղաւ , Հե-
 րովդիային աղջկը խաղաց հանդէս « յահն մէջ , ու
- 7 Հերովդեսին հաճելի եղաւ : Ուստի երդումով
 խոստացաւ՝ որ տայ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ :
- 8 Եւ անիկայ առաջ իր մօրմէն խրատուելով՝ ը-
 սաւ . Տուր ինծի հոս Յովհաննէս մկրտչն զյու-
- 9 խը սկուտեղի մը վրայ : Եւ թագաւորը տրտմե-
 ցաւ . բայց երդումներուն համար՝ ու իր հետը
 նստողներուն համար՝ հրաման ըրաւ որ տրուի :
- 10 Եւ հարց խրկելով՝ Յովհաննէսը բանտին մէջ գըլ-
 11 խատեց : Եւ անոր զյուխը սկուտեղով բերուե-
 ցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը . ան ալ իր մօրը տա-
- 12 րաւ : Եւ անոր աշակերտները եկան՝ ու մարմի-
 նը վերցընելով թաղեցին . և գացին Յիսուսին
 պատմեցին :
- 13 Ու երբոր լսեց Յիսուս , անկէ նաւով անա-
 պատ տեղ մը գնաց առանձին . երբոր լսեցին
 ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետեւէն գացին երեւոյ
 քաղաքներէն :
- 14 Ու երբոր դուրս ելաւ , շատ ժողովուրդ տես-
 նելով՝ խղճաց անոնց վրայ , ու անոնց հիւանդ-
 ները բժշկեց :
- 15 Եւ իրիկուան դէմ՝ իր աշակերտները իրեն
 եկան , ու ըսին . Հո՞ւ անապատ տեղ մըն է , և
 ժամանակը ուշացած է . արձակէ ժողովուրդնե-
 րը , որ գեղերը երթան՝ ու իրենց կերակուր
- 16 գնեն : Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ . Հարկ չէ որ
 ատոնք երթան . դուք տուէք ատոնց որ ուտեն :
- 17 Ենոնք ալ ըսին անոր . Հոս «-ընչ քան ճշ չունինք ,
 18 բայց միայն հինգ նկանակ՝ ու երկու ձուկ : Ու

- 19 ըսաւ անոնց . Հոս ինձի բերէք զանոնք : Աւ հը-
րաման ըրաւ որ ժողովուրդները խտտին վրայ
նստին . և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ ,
ու դէպ 'ի երկինքը նայելով՝ օրհնեց . ու կտրե-
լով նկանակները՝ աշակերտներուն տուաւ , և ա-
- 20 շակերտները ժողովուրդին : Աւ ամէնքը կերան
ու կշտացան , և տասուերկու կողով լեցուն՝
- 21 աւելցած կտորուանքները վերցուցին : Աւ անոնք
որ կերան , հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ
էին՝ կնիկներէն և տղաքներէն 'ի զատ :
- 22 Աւ շուտ մը աշակերտները արտորցուց որ նաւը
մտնեն , և իրմէ առաջ մէկալ կողմը անցնին ,
- 23 մինչև որ ինքը ժողովուրդները արձակէ : Աւ
ժողովուրդները արձակելէն ետքը՝ ինքը լեռը
ելաւ առանձին աղօթք ընելու . ու երբոր իրի-
- 24 կուն եղաւ , հոն մինակ էր . Իսկ նաւը արդէն
ծովուն մէջտեղը պէկոծուլթեան մէջ էր , ինչու
- 25 որ հովը դէմ էր : Ու գիշերուան չորրորդ պա-
հուն Յիսուս դէպ 'ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ
- 26 քայելով : Աւ աշակերտները երբոր անիկայ
տեսան՝ որ ծովուն վրայ կը քայէր , խռովեցան ,
և ըսին թէ աչքի երևոյթ բան մըն է . ու վախեր-
- 27 նուն կանչուըռտեցին : Աւ շուտ մը Յիսուս խո-
սեցաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Քանջ եղիք՝ ես եմ , մի՛
- 28 վախնաք : Պետրոս պատասխան տուաւ անոր՝
ու ըսաւ . Տէր՝ թէ որ դուն ես , հրաման ըրէ
- 29 ինձի՝ որ քեզի գամ ջուրերուն վրայէն : Են ալ
ըսաւ . Ակնը . Պետրոս ալ նաւէն իջաւ , ջուրե-
րուն վրայէն քալեց որ Յիսուսին քովը երթայ .
- բայց հովը սաստիկ տեսնելով՝ վախցաւ , ու երբ-
- 30 որ սկսաւ ընկզմիլ , աղաղակեց ու ըսաւ . Տէր՝
- 31 ազատէ զիս : Աւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը
երկընցուց , բռնեց զանիկայ՝ ու անոր ըսաւ .
- 32 Թ՛երահաւատ՝ ինչո՞ւ երկմտեցար : Ու երբոր
- 33 նաւը ելան , հովը դադարեցաւ : Աւ անոնք որ

նաւուն մէջն էին , եկան երկրպագութիւն ըրին անոր՝ ու ըսին . Խրաւցընէ Որդի Աստուծոյ ես դուն :

34 Ու մէկալ կողմը անցնելով՝ Գեննեսարեթի

35 երկիրը հասան : Ու երբոր ան տեղի մարդիկը ճանչցան զանիկայ , հարտ խրկեցին բոլոր շրջակայ տեղուանքը , ու բոլոր հիւանդները անոր բերին .

36 Եւ կ'աղաչէին անոր , որ միայն իր հանդերձին քղանցքին դաչին . և անոնք որ դպան՝ բժըշկուեցան :

ԳԼ . ԺԵ

3 Զրիստոս կը յանդիմանէ դպիրները և փարիսեցիները՝ որոնք իրենց աւանդութեանց պատճառաւ զանց կ'ընէին Աստուծոյ պատուիրանները . 11 ու կը սորվեցընէ թէ բերանը մտած բանը մարդս չպղծեր . 21 կը բժշկէ քանանացի կնկանը աղջիկը , 30 և ուրիշ շատ ժողովուրդներ . 32 եօթը նկանակով ու .բանի մը ձուկով չորս հազար էրիկ մարդիկ կը կտաացընէ , կնիկներէն ու տղաքներէն 'ի զատ :

1 Են ատենը Յիսուսին եկան դպիրները ու փարիսեցիները՝ որ Երուսաղեմէն էին , ու ըսին .

2 Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ձերերուն աւանդութիւնը զանց կ'ընեն . ինչու որ ձեռքերնին չեն

3 լուար , երբոր հաց կ'ուտեն : Են ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինչո՞ւ

4 աւանդութեանը պատճառաւ : Քանզի Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով . Քու հայրդ ու մայրդ

5 պատուէ . Եւ ո՞վ որ եք հայրը կամ մայրը անի-

6 ծէ , մահով թող մեռնի : Բայց դուք կ'ըսէք . Ո՞վ որ եք հօրը կամ մօրը ըսէ՝ թէ Են բանը՝ որ

ինծմէ պիտի շահիս , Աստուծոյ պատուընծայ է . ու

Են որ իր հայրը կամ իր մայրը չպատուէ , պատուէ է . և պատուէ՞ ձեր աւանդութեանը պատճառաւ՝

7 Աստուծոյ պատուիրանքը խափանած էք : Աեղծաւորներ՝ աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վը-

8 րայ Ասային՝ ու ըսաւ . Աս ժողովուրդը Քայն շըրթունքներովը զիս կը պատուէ . բայց իրենց սիր-

9 տը հեռացած զատուած է ինծմէ . Ու պարապ

- տեղը զիս կը պաշտեն , մարդոց պատուիրած
բաները էրէ՛ վարդապետութիւն սորվեցընելով :
- 10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ ա-
11 նոնց . Լսեցէք ու միտք առէք . Չէ՛ թէ ինչ որ
բերանը կը մտնէ՛ կը պղծէ մարդը , հապա ինչ
որ բերնէն կ'ելլէ՛ անիկայ կը պղծէ մարդը :
- 12 Ըն առենը իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն .
Գիտէս որ փարիսեցիները գայթակղեցան՝ երբ-
13 որ լսեցին ան խօսքը : Ըն ալ պատասխան տա-
լով՝ ըսաւ . Եմէն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Հայրս
14 չէ տնկեր , պիտի խլուի : Թող տուէք անոնք .
էրէ՛+ կոյր են՝ կոյրերու առաջնորդ . իսկ թէ որ
կոյրը կոյրին առաջնորդէ , երկուքն ալ փոսը
15 պիտի իյնան : Եւ Պետրոս պատասխան տալով՝
16 անոր ըսաւ . Մեկնէ մեզի աս առակը : Ըսաւ
17 Յիսուս . Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք . Ու
չէ՞ք հասկընար , թէ ամէն ինչ որ բերանը կը
մտնէ , փորը կ'երթայ՝ ու արտաքնոցը կը ձգուի .
18 Բայց բերնէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու
19 գան . և անոնք կը պղծեն մարդը : Ինչու որ
սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ , սպանութիւն-
ներ , շութիւններ , պոռնկութիւններ , գողու-
թիւններ , սուտ վկայութիւններ , հայհոյու-
20 թիւններ : Ըսոնք են՝ որ կը պղծեն մարդը .
բայց անլուայ ձեռքով հոյ ուտելը՝ չպղծեր մար-
դը :
- 21 Եւ Յիսուս անկէ ելելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի
22 կողմերը գնաց : Եւ ահա՛ Քանանացի կնիկ մը
ան սահմաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու
կ'ըսէր . Ողորմէ՛ ինծի Տէր՝ որդի՛ Դաւթի , աղ-
23 ջիկս դուքն սաստիկ կը չարչարուի : Եւ ինքը
բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր . ու իր աշա-
կերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին իրեն՝ ու կ'ը-
սէին . Ըրձակէ՛ ատիկայ , վասն զի մեր ետեւէն
24 կ'աղաղակէ : Եւ ինքը պատասխան տուաւ՝ ու

- 25 ըսաւ . Եւ ուրիշ ինչ չխրկուեցայ՝ բայց միայն Իս-
 նիկայ եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու
 26 կ'ըսէր . Տէր՝ օգնէ ինձի : Ըն ալ պատասխան
 տուաւ՝ ու ըսաւ . Եղէկ չէ տղոց հացը առնել ,
 27 ու շուներուն ձգել : Եւ անիկայ ըսաւ . Եյո՛
 Տէր . ինչու որ շուներն ալ իրենց տիրոջը սեղա-
 28 նէն թափած փշրանքներէն կը կերակրուին : Ըն
 ատենը Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ը-
 սաւ . Ո՛վ կին՝ քու հաւատքդ մեծ է . քու ուղա-
 ծիղ պէս ըլլայ քեզի . և նոյն ժամէն անոր աղ-
 ջեկը բժշկուեցաւ :
 29 Ու Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալիլեայի ծովեզեր-
 30 քը եկաւ , և լեռը ելելով՝ հոն նստաւ : Եւ շատ
 ժողովուրդներ իրեն եկան , որ իրենց հետ ունէին
 կաղեր , կոյրեր , համրեր , հաշմանդամներ , և
 ուրիշ շատեր . ու ձգեցին անոնք Յիսուսի ոտքը ,
 31 և բժշկեց զանոնք . Ընանկ որ ժողովուրդները
 զարմացան , տեսնելով որ համրերը կը խօսէին ,
 հաշմանդամները կը բժշկուէին , կաղերը կը քա-
 լէին , և կոյրերը կը տեսնէին , ու Իսրայէլի Ես-
 տուածը կը փառաւորէին :
 32 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով՝
 ըսաւ . Ար խղճամ՝ ատ ժողովուրդին վրայ . ին-
 չու որ հիմա իրեք օր է որ իմ քովս են , և բան
 մը չունին ուտելու . ու անոնք անօթի արձակել
 33 չեմ ուզեր , չըլլայ որ ճամբան մարին : Իսկ ա-
 շակերտները անոր ըսին . Մենք անապատի մէջ
 ո՛ւսկից պիտի ունենանք այնչափ հաց , որ այս-
 34 չափ բազմութիւնը կշտացընենք : Եւ Յիսուս
 ըսաւ անոնց . Քանի՞ նկանակ ունիք . անոնք ալ
 35 ըսին . Եօթը , ու քանի մը մանր ձուկեր : Եւ
 հրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ
 36 նստին : Ու եօթը նկանակը՝ և ձուկերը առաւ ,
 գոհացաւ՝ և կտրեց , ու տուաւ աշակերտներուն ,

- 37 աշակերտներն այլ ժողովուրդին : Աերան ամէն-
քը՝ և կշտացան , ու եօթը զամբիւզ լեցուն՝ ա-
- 38 լելցած կտորուանքները վերցուցին : Աւ անոնք
որ կերան՝ չորս հազար էրիկ մարդիկ էին , կնիկ-
ներէն և տղաքներէն ՚ի զատ :
- 39 Ու երբոր ժողովուրդը արձակեց , նաւը մտաւ ,
ու Մագդաղայի սահմանները եկաւ :

ԳԼ . Ժ.Օ

1 Փարիսեցիք նշան մը կ'ուզեն : 6 Յիսուս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն՝ որ զգոյշ
ըլան փարիսեցոց և սադուկեցոց խմորէն : 13 ժողովուրդին կարծիքը Քրիստոսի
վրայով , 16 և Պետրոսի զաւանութիւնը : 21 Յիսուս կ'իմացընէ աշակերտներուն իր
մահը . 23 կը յանդիմանէ Պետրոսը՝ որ կ'ուզէր դէմ կենալ . 24 և իրեն հետեւիլ ուզող-
ները կը խրատէ որ իրենց խաչը կրեն :

- 1 Աւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը
եկան՝ փորձելով իրմէն կ'ուզէին որ երկինքէն
- 2 նշան մը ցուցընէ իրենց : Անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Երբոր իրիկուն կ'ըլլայ ,
կ'ըսէք՝ թէ Պարզ պիտի ըլլայ , ինչու որ երկինքը
- 3 կարմրած է : Աւ առտուանց՝ Այսօր մարիկ պիտի
ըլլայ , ինչու որ երկինքը միգապատ ու կարմրած
է : Աեղծաւորներ՝ երկինքին երեսը քննելը գի-
տէք , բայց ժամանակներուն նշանները չէք կրօ-
- 4 նար գիտնալ : Չար ու շնացող ազգը նշան կ'ու-
զէ . և ոչինչ նշան պիտի չտրուի անոր , բայց
Յովնան մարգարէին նշանը . և թողուց անոնք՝
ու գնաց :
- 5 Ու երբոր իր աշակերտները մէկալ կողմը ան-
- 6 ցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին : Աւ Յիսուս
անոնց ըսաւ . Նայեցէք ու զգուշացէք փարի-
- 7 սեցոց և սադուկեցոց խմորէն : Անոնք մէջեր-
նին կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին , թէ Հաց չբերինք
- 8 հեթեթնէն : Իսկ Յիսուս անոնց խորհողները գիտնալով՝
ըսաւ անոնց . Մէջերնիդ ինչո՞ւ կը խորհիք՝ թէ-
- 9 րահաւատներ , թէ հաց չառիք : Տակաւին չէք
հասկընար և չէք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ
- 10 հազարին , ու քանի կողով վերցուցիք . Ո՞չ ալ

- եօթը նկանակը՝ չորս հազարին , ու քանի զամ-
- 11 բիւղ վերցուցիք : Եւ նչպէս չէք հասկընար՝ թէ
ես հացի համար չըսի ձեզի՝ փարիսեցւոց և սա-
- 12 դուկեցւոց խմորէն զգոյշ կենալ : Են ատենը
հասկըցան՝ որ հացի խմորէն զգուշանալ չըսաւ ,
հապա փարիսեցւոց ու սադուկեցւոց վարդապե-
տութենէն :
- 13 Եւ Յիսուս փիլիպպոսի Աեսարիային կողմերը
երթալով , իր աշակերտներուն հարցուց՝ ու ը-
սաւ . Մարդիկ ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ ես Արդի մար-
- 14 դոյ : Ու անոնք ըսին . Ոմանք կ'ըսեն՝ Էէ Յով-
հաննէս մկրտիչն է , ուրիշները՝ Նղիան , ուրիշ-
ներն ալ՝ Նրեմիան , կամ մարգարէներէն մէկը :
- 15 Ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինձի համար ո՞վ կ'ը-
սէք՝ թէ եմ : Միմոն Պետրոս պատասխան
- 16 տուաւ՝ ու ըսաւ . Դուն ես Քրիստոս՝ կենդանի
- 17 Եստուծոյ Արդին : Եւ Յիսուս պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Նրանի քեզ Միմոն՝
Յովնանին որդին , ինչու որ մարմինը և արիւնը
քեզի չյայտնեց ^{ասիւս} , հապա իմ Հայրս՝ որ եր-
- 18 կինքն է : Եւ ես քեզի կ'ըսեմ որ Դուն Պետ-
րոս ես , ու աս վէմին վրայ պիտի շինեմ իմ եկե-
ղեցիս , և զժողովին դռները անիկայ պիտի չը-
- 19 յաղթեն : Ու երկնից թազաւորութեան բա-
նալիները քեզի պիտի տամ . և ինչ որ երկրի
վրայ կապես , երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլ-
լայ . ու ինչ որ երկրի վրայ արձակես , երկինքի
- 20 մէջ արձակուած պիտի ըլլայ : Են ատենը աշա-
կերտներուն պատուիրեց , որ մէկու մը չըսեն՝
թէ ինքը Քրիստոսն է :
- 21 Ենկէ ետե սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն
ցուցընել՝ թէ պէտք է որ ինքը Նրուսաղէմ եր-
թայ , ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և
քահանայապետներէն ու դպիրներէն , և սպան-
- 22 նուի , ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ : Եւ

- Պետրոս մէկզի առաւ զանիկայ , և սկսաւ յան-
 դիմանել զանիկայ՝ ու ըսել . Քաւ լիցի քեզ Տէր՝
 23 առ բանք քեզի չըլայ : Եւ ինքը զառնալով՝
 Պետրոսին ըսաւ . Ետիս գնա Սատանայ , ինձի
 գայթակղով ինն ես դուն . ինչու որ Եստուծոյ
 բաները չես մտածեր , հապա մարդոց բաները :
- 24 Են առենը Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ .
 Թէ որ մէկը իմ ետեւս գալ կ'ուզէ , թող իր
 անձը ուրանայ , և իր խաչը վերցընէ , ու իմ
 25 ետեւս գայ : Ա՛սան զի ո՛վ որ կ'ուզէ իր անձը
 ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ո՛վ
 որ ինձի համար իր անձը կը կորսընցընէ , պիտի
 26 գտնէ անիկայ : Քանզի ինչ կը շահի մարդ մը՝
 թէ որ բոլոր աշխարհը վաստըկի , և իր անձը
 կորսընցընէ . կամ իր անձին համար ինչ ազատ-
 27 չէք պիտի տայ մարդ : Ա՛սան զի Արդին մարդոյ
 իր Հօրը փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակնե-
 րուն հետ . և ան առենը ամէն մէկուն իր գործ-
 քերուն համեմատ հատուցում պիտի ընէ :
- 28 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ Հոս ներկայ եղող-
 ներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան հա-
 մը պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Արդին
 մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած :

ԳԼ . ԺԷ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը : 14 Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոր . 22 կը նախաձայնէ
 իր չարչարանները , 24 ու երկգրամեան տուրքը կը հատուցանէ :

- 1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ
 Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յով-
 հաննէսը , ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց
 2 ադանձին . Եւ անոնց առջևը այլակերպեցաւ ,
 ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս , ու իր
 3 հանդերձները ճերմըկցան լուսոյ պէս : Եւ ահա
 երևցան անոնց Մովսէս ու Եղիա , ու իր հետը
 4 կը խօսէին : Պատասխան տուաւ Պետրոս՝ ու
 ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ աղէկ է որ հոս կենանք .

- 5 թէ որ կ'ուզես , իրեք խրճիթ շինենք հոս , մէկը
 քեզի՝ և մէկը Մովսէսին՝ ու մէկը Եղիային : Եւ
 քանի որ անիկայ կը խօսէր , ահա լուսաւոր ամպ
 մը անոնց վրայ հովանի եղաւ . և ահա ամպէն
 ձայն մը ելաւ՝ ըսելով . Ետիկայ է իմ սիրելի Ար-
 դիս , որուն հաւնե՛ր եմ . ատոր մտիկ ըրէ՛ք :
 6 Աշակերտները երբոր լսեցին , երեսնուն վրայ ին-
 7 կան , ու խիստ վախցան : Եւ Յիսուս մօտենա-
 8 նաք : Աչքերնին վերցուցին՝ ու մէկը չտեսան ,
 բայց միայն Յիսուսը :
 9 Ու երբոր ան լեռնէն վար կ'իջնէին , Յիսուս
 պատուիրեց անոնց՝ ու ըսաւ . Ետ տեսիւքը մար-
 10 ներէն յարութիւն առնէ : Եւ իր աշակերտները
 իրեն հարցուցին՝ ու ըսին . Արեմն ինչո՞ւ համար
 դպիրները կ'ըսեն՝ թէ Պէտք է որ առաջ Եղիան
 11 գայ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ ա-
 նոնց . Յիրաւի առաջ Եղիան կու գայ , և ամէն
 12 բան կարգի կը դնէ : Բայց ձեզի կ'ըսեմ , որ
 Եղիան արդէն եկած է , և անիկայ չճանչցան ,
 հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր . անանկ ալ
 13 Արդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի : Են
 ատենը հասկըցան աշակերտները , որ Յովհան-
 նէս մկրտչին համար ըսաւ անոնց :
 14 Ու երբոր ժողովուրդին քովը եկան , մարդ մը
 մօտեցաւ անոր , և ծունկ չոքելով՝ կ'ըսէր . Տէր՝
 իմ որդւոյս ողորմէ՛ , որ կը լուսնոտի , և չարա-
 չար կը տանջուի . քանզի շատ անգամ կրակի մէջ
 15 կ'իյնայ , ու շատ անգամ ջուրի մէջ : Եւ անի-
 կայ քու աշակերտներուդ բերի , ու չկրցան զա-
 16 նիկայ բժշկել : Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու
 ըսաւ . Ո՛վ անհաւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև
 երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ , մինչև երբ ձեզի
 պիտի համբերեմ . զանիկայ հոս ինձի բերէ՛ք :

- 17 Եւ Յիսուս սաստեց անոր , ու դէը անկէ ելաւ .
- 18 և բժշկուեցաւ տղան նոյն ժամէն : Են ատենը աշակերտները առանձին Յիսուսին քովը երթալով՝ ըսին . Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անիկայ հանել :
- 19 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Չեր թերահաւատութեանը համար . քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի . թէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենաք , աս լեռանս պիտի ըսէք՝ Եսկէ անդին փոխադրուէ , և պիտի փոխադրուի . ու բան մը
- 20 անհնարին պիտի չըլլայ ձեզի : Սակայն աս տեսակը ոչէ քան չեղբեր , բայց միայն աղօթքով և ծոմնապահութեամբ :
- 21 Ու երբոր անոնք Վալիլեայի մէջ կը պտըտէին՝ Յիսուս ըսաւ անոնց . Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը . Եւ զանիկայ պիտի մեռցընեն , ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ . ու խիստ տրամեցան :
- 23 Երբոր անոնք Վափառնայում եկան , երկդրամեան արքայ առնողները Պետրոսին եկան՝ ու ըսին . Չեր վարդապետը երկդրամեանը չ՞հատուցաներ . և անիկայ ըսաւ . Եյո՛ , կը հասոցանէ :
- 24 Ու երբոր տունը մտաւ , Յիսուս անոր դէմը ելաւ՝ ու ըսաւ . Քեզի ի՞նչպէս կ'երևնայ՝ Սիմոն . երկրիս թագաւորները որմէ՞ն կ'առնեն հարկը կամ տուրքը , իրենց որդիներէն , թէ օտարներէն :
- 25 Պետրոս անոր ըսաւ՝ թէ Օտարներէն . Յիսուս անոր ըսաւ . Ուրեմն որդիքը ազատ են :
- 26 Բայց չըլլայ որ անոնք դայթակղեցընենք , զնա ծովը՝ և կարթ ձգէ , ու առջի ձուկը որ կ'ելլէ՝ առ , և անոր բերանը բանալով՝ սատեր մը պիտի գտնես . զանիկայ առ՝ անոնց տուր ինծի և քեզի համար :

ԳԼ . ԺԸ

1 Քրիստոս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն խոնարհ ու հեզ ըլլալ . 7 գայթակղութիւն չտալ , և պղտկները չանարգել . 15 կը սորվեցընէ թէ ինչպէս վարուելու ենք

մեր եղբայրներուն հետ , երբոր անոնք մեզ զէմ մեղանչեն , 21 և թէ քանի անգամ ներելու ենք անոնց . 23 անիկայ կը բացատրէ թագաւորի մը առակով , որ հաշիւ ուղեց իր ծառաներէն , 32 ու իր ընկերին ողորմութիւն չցուցնողը պատժեց :

- 1 Նոյն ժամանակը աշակերտները Յիսուսին քովը եկան՝ ու ըսին . Ո՞վ է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ :
- 2 Եւ Յիսուս տղայ մը կանչեց
- 3 իրեն , զանիկայ անոնց մէջտեղը կայնեցուց , Ու ըսաւ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ որ դարձի չգաք՝ և տղոց պէս չըլաք , երկնից թագաւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք :
- 4 Ուստի ո՞վ որ իր անձը աս տղուն պէս խոնարհեցընէ , անիկայ
- 5 է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ : Եւ ո՞վ որ ասանկ տղայ մը ընդունի իմ անունովս , զիս
- 6 կ'ընդունի : Եւ ո՞վ որ գայթակղեցընէ աս պղծտիկներուն մէկը՝ որ ինձի կը հաւատան , աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի , ու ծովուն անդունդին մէջ ընկզմի :
- 7 Այն աշխարհին՝ գայթակղութիւններու պատճառաւ . վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները գան , բայց վայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը գայթակղութիւնը կու գայ :
- 8 Երդ՝ թէ որ քու ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ անիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . աղէկ է քեզի կաղ՝ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը , բան թէ երկու ձեռք՝ կամ երկու ոտք ունենալ , ու յաւիտենական կրակին մէջը ձգուիլ :
- 9 Եւ թէ որ աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , հանէ անիկայ՝ և քեզմէ ձգէ . աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել , քան թէ երկու աչք ունենալ , ու կրակին գեհեանը ձգուիլ :
- 10 Օգոյշ կեցէք՝ որ չանարգէք աս պղտիկներէն մէկը . քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ երկնից մէջ անոնց հրեշտակները միշտ կը տեսնեն իմ օրս
- 11 երեսը՝ որ երկինքն է : Ինչու որ Որդին մարդոյ
- 12 եկաւ կորսուածը փրկելու : Ի՞նչպէս կ'երևնայ ձեզի . թէ որ մարդ մը հարիւր ոչխար ունենայ ,

- և անոնց մէկը մոլորի , իննսունուինը անոնց լեռները չըձգեր , ու երթար մոլորածը փնտուեր :
- 13 Եւ թէ որ գտնելու ըլլայ զանիկայ , ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր վրայ , քան թէ իննսունուիննին՝ որ մոլորած չեն :
- 14 Ասանկ ալ ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր՝ որ աս պղտիկներէն մէկը կորսուի :
- 15 Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ , գնա յանդիմանէ անիկայ՝ երբոր դուն և ան մինակ էք . թէ որ քեզի մտիկ ընէ , շահեցար քու
- 16 եղբայրդ : Հապա թէ որ մտիկ չընէ քեզի , քու հետդ մէկ անգամ մը կամ երկուք ալ առ , որ երկու կամ իրեք վկաներու բերնէ ամէն բան հաստատուի :
- 17 Եւ թէ որ անոնց ան մտիկ չընէ , եկեղեցիին ըսէ . իսկ թէ որ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ , հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի :
- 18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Երկրի վրայ ինչ որ կապէք , երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ . ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք , երկինքի մէջ
- 19 արձակուած պիտի ըլլայ : Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի . թէ որ ձեզմէ երկու հոգի երկրի վրայ միաբանին ամէն ինչ բանի համար որ խնդրեն , պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս՝ որ երկինքն է :
- 20 Քանզի ո՛ր որ երկու կամ իրեք հոգի ժողովուած ըլլան իմ անունովս , հոն եմ ես անոնց մէջը :
- 21 Ան ատենը Պետրոս մօտեցաւ անոր՝ ու ըսաւ . Տէր՝ քանի՞ անգամ թէ որ եղբայրս ինձի դէմ մեղանչէ՝ ներեմ անոր . մինչև եօթը անգամ :
- 22 Յիսուս անոր ըսաւ . Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եօթը անգամ , հապա մինչև եօթանասուն անգամ եօթը :
- 23 Ասոր համար երկնից թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը , որ իր ծառաններէն հաշիւ առնել ուզեց : Աւ երբոր սկսաւ առնել , տասը հազար տաղանդի պարտական մը
- 25 բերուեցաւ իրեն : Բայց անիկայ վճարելու կարող

- 26 ունեցածը ծախուի , ու պարտքը վճարուի : Դսկ
 ծառան անոր առջևը իյնալով՝ երկրպագութիւն
 կ'ընէր ու կ'ըսէր . Տէր՝ համբերէ ինձի , և ամէնը
 27 քեզի կը վճարեմ : Եւ ան ծառային տէրը վը-
 28 շնորհեց անոր : Եւ նոյն ծառան ելաւ , իր ծա-
 ռայակիցներէն մէկը գտաւ՝ որ իրեն հարիւր
 դահեկան պարտք ունէր , ու զանիկայ բռնելով՝
 կը խեղդէր , ու կ'ըսէր . Վճարէ ինձի ունեցած
 29 պարտքդ : Ուստի անոր ծառայակիցը անոր
 ոտքը ինկաւ , կ'աղաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Համ-
 30 բերէ ինձի , ու քեզի կը վճարեմ : Եւ ինքը չէր
 ուզեր . հապա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկայ ,
 31 մինչև որ պարտքը վճարէ : Երբոր իր ծառայա-
 կիցները տեսան եղած բաները , խիստ տրտմե-
 ցան , ու եկան իրենց տիրոջը հասկըցուցին բոլոր
 32 եղածը : Ըն առենը անոր տէրը կանչեց զանի-
 կայ՝ ու ըսաւ անոր . Չար ծառայ՝ ան բոլոր
 պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինձի աղաչելուդ
 33 համար . Ուրեմն պէտք չէր քեզի ալ քու ծա-
 ռայակցիդ ողորմիլ , ինչպէս որ ես քեզի ողոր-
 34 մեցայ : Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ դահիճ-
 ներուն մատնեց զանիկայ , մինչև որ բոլոր
 35 պարտքը վճարէ : Եսանկ ալ իմ երկնաւոր
 Հայրս պիտի ընէ ձեզի , թէ որ ձեր սրտերէն
 չէք ներեր , ամէն մէկը իր եղբօրը , իրենց
 յանցանքները :

ԳՂ . ԺԹ

2 Քրիստոս կը բժշկէ հիւանդները . 3 պատասխան կու տայ կնիկ արձակելու վրայով
 փարիսեցոց ըրած հարցմունքին . 13 մանր տղաքները կ'ընդունի . 16 կը սորվեցընէ
 պատանիին թէ ինչպէս կրնայ ստանալ յաւիտենական կեանքը , 20 և թէ ինչ ընելու
 է որ կատարեալ ըլլայ . 23 իր աշակերտներուն կ'ըսէ թէ ինչպէս դժուար է հարուս-
 տին՝ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը մտնել , 27 և վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ իր
 ետեկն երթալու համար որ և իցէ բան կը թողուն :

- 1 Աւ եղաւ որ երբ Յիսուս աս խօսքերը լմըն-
ցուց , Գալիլեայէն ելաւ , ու եկաւ Հրէաստանի
- 2 սահմանները Յորդանանու անդիի կողմը : Աւ
անոր ետեէն շատ ժողովուրդներ գացին , ու
հոն բժշկեց զանոնք :
- 3 Աւ փարիսեցիները անոր մօտենալով , զանի-
կայ կը փորձէին՝ ու կ'ըսէին թէ՛ Արժան է որ
- 4 մար : Անիկայ ալ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց
ըսաւ . Չէք կարդացեր , թէ ան որ սկիզբէն
ստեղծեց , արու և էգ ստեղծեց անոնք՝ ու ըսաւ .
- 5 Ասոր համար մարդ է : Հայրը ու մայրը պիտի
ձգէ , և իր կնկանը պիտի յարի , ու երկուքը
- 6 մէկ մարմին պիտի ըլլան : Աստի ալ երկուք
չեն , հապա մէկ մարմին . ուրեմն ան որ Աս-
7 տուած միաւորեց՝ մարդ թող չըստէ : Բսին
իրեն . Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց ար-
- 8 ձակման թուղթ տալ՝ և արձակել : Բսաւ ա-
նոնց . Մովսէս ձեր սրտերուն կարծրութեանը
համար ձեզի հրաման տուաւ կնիկներնիդ ար-
- 9 ձակել . բայց սկիզբէն անանկ չեղաւ : Սակայն
ձեզի կ'ըսեմ . Ո՛վ որ առանց պոռնկութեան
պատճառի իր կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ ,
- 10 շնութիւն կ'ընէ . և ո՛վ որ արձակուածը առնէ՝
թէ որ ատանկ բան կայ էրկան ու կնկան մէջտե-
- 11 ղը՝ չամուսնանալը աղէկ է : Աւ ինքը անոնց
ըսաւ . Ամէնը բաւական չեն ատ բանին . հապա
- 12 անոնք՝ որոնց սրուած է : Ինչու որ կան ներ-
քինիներ , որ է՞նչ մօրը որովայնէն անանկ ծը-
նան . և կան ներքինիներ , որ մարդոցմէ ներքինի
եղան . և կան ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին ներ-
քինի ըրին երկնից թագաւորութեանը համար .
ո՛վ որ կրնայ տանիլ , թող տանի :
- 13 Ան ատենը մանր տղաք բերուեցան իրեն , որ

- անոնց վրայ ձեռք դնէ՝ և աղօթք ընէ , ու աշա-
- 14 կերտները կը յանդիմանէին զանոնք : Բայց
Յիսուս ըսաւ . Թող տուէք «» մանր տղոցը , և
մի՛ արգիլէք ատոնք ինծի գալէն . ինչու որ երկ-
- 15 նից թագաւորութիւնը ատանկներունն է : Եւ
անոնց վրայ ձեռք դնելէն ետե՛ գնաց անկէ :
- 16 Եւ ահա՛ մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր . Բարի
վարդապետ՝ ինչ բարի գործեմ՝ , որ յաւի-
- 17 տենական կեանքը ընդունիմ : Եւ անիկայ ըսաւ
անոր . Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես . մէկէն
'ի զատ բարի չկայ , «» է Եստուած . Հապա թէ
- որ կ'ուզես կեանքը մտնել , պատուիրանքները
- 18 պահէ : Ըսաւ անոր . Որո՞նք . և Յիսուս ըսաւ .
Ետոնք . Սպանութիւն մի՛ ըներ , Շնութիւն
մի՛ ըներ , Գողութիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայու-
- 19 թիւն մի՛ ըներ , Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ ,
20 և Քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես : Պա-
տանին ըսաւ անոր . Ետոնք ամէնը մանկութե-
նէս 'ի վեր պահեր եմ . ալ ի՞նչ բանով պակաս
- 21 եմ : Ըսաւ անոր Յիսուս . Թէ որ կ'ուզես կա-
տարեալ ըլլալ , գնա՛ ունեցածդ ծախէ , և տուր
աղքատներուն , ու երկինքը գանձ պիտի ունե-
- 22 նաս , և եկուր իմ ետե՛ս : Երբոր պատանին
«» խօսքը լսեց՝ տրտմած գնաց . ինչու որ շատ
ստացուածք ունէր :
- 23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն . Ոչմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի՛ որ հարուստը դժուարաւ պիտի
- 24 մտնէ երկնից թագաւորութիւնը : Դարձեալ
կ'ըսեմ ձեզի . Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծա-
կէն անցնի , քան թէ հարուստը Եստուծոյ
- 25 թագաւորութիւնը մտնէ : Աշակերտները երբ-
որ լսեցին , շատ զարմացան՝ ու ըսին . Ուրեմն
- 26 ո՞վ կրնայ փրկուիլ : Յիսուս անոնց նայելով՝
ըսաւ . Ետիկայ մարդոց կողմանէ անկարելի է՝
բայց Եստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է :

- 27 Են ատենը Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Եհն մենք ամէն բան թողուցինք՝ և քու ետեէդ եկանք . ուստի մեզի ի՞նչ պիտի
- 28 ըլլայ : Բսաւ անոնց Յիսուս . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ դուք որ իմ ետեէս եկաք , միւսանգամ զալուստին երբոր Արդին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի , դուք ալ տասուերկու աթոռներու վրայ պիտի նստիք՝ Խորայէլի տասուերկու ցեղերը դատելու : Եւ ո՞վ որ թողուց տուներ , կամ եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ հայր , կամ մայր , կամ կին , կամ որդիներ , կամ արտեր՝ իմ անուանս համար , հարիւրապատիկ պիտի առնէ , և յաւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ : Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին , և յետիններ՝ առաջին :

ԳԼ . Ի

1 Քրիստոս պղիի բանւորներու առակով կը ցուցնէ թէ՛ Մտտուած բնաւ մէկ մարդու մը պարտական չէ . 17 իր չարչարանքը կը նախաձայնէ . 20 Ձեքդէոսի որդւոցը մօրը պատասխան տալով՝ կը սորվեցընէ իր աշակերտներուն խոնարհ ըլլալ . 30 ու երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ :

- 1 Քանզի երկնից թագաւորութիւնը տանուտէր մարդու մը նման է , որ առտուանց կանուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանւորներ բռնելու :
- 2 Եւ բանւորներուն հետ օրը մէկ դահեկանի մը
- 3 խօսք կապեց , ու զանոնք խրկեց իր այգին : Եւ ժամը իրեքին ատենները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ , որ շուկային մէջ պարապ կայներ էին . Ու ըսաւ անոնց . Ի՞նչք ալ գացէք ի՛յ այգիս , և ի՞նչ որ արժան է՝ կու տամ ձեզի : Ենոնք ալ գացին . ու նորէն ժամը վեցին և ժամը իննին ատենները ելաւ՝ անանկ ըրաւ : Եւ ժամը տասնումէկին ատենները ելաւ , ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ կայներ էին . ու անոնց ըսաւ . Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը պարապ կայներ էք : Բսին իրեն . Ենոր համար որ մէկը մեզ վարձքով չբռնեց . ըսաւ անոնց .

- Դուք ալ այգին զացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պի-
 8 տի առնէք : Եւ իրիկունն որ եղաւ, այգիին տէրը
 իր տնտեսին ըսաւ . Բանուորները կանչէ, և ա-
 նոնց վարձքը տուր, ետքիներէն սկսելով մինչև
 9 առջինները : Ու երբոր եկան անոնք որ ժամը
 տասնումէկին գացել էին, մէյմէկ զահեկան առին .
 10 Եւ առջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պի-
 տի առնեն, ու անոնք ալ առին մէյմէկ զահե-
 11 կան : Երբոր առին, տանը տիրոջը դէմ տըր-
 12 տունջ կ'ընէին՝ ու կ'ըսէին թէ՛՝ Ետ ետքիները
 մէկ ժամ մը գործեցին, և անոնք հաւասար ը-
 13 թինը քաշեցինք : Ենիկայ պատասխան տուաւ
 անոնցմէ մէկուն՝ ու ըսաւ . Ընկեր՝ ես քեզ չեմ
 զրկեր . չէ որ դուն իմ հետս մէկ զահեկանի մը
 14 խօսք կապեցիր . Ե՛ւ քուկդ՝ ու գնա՛, կ'ուզեմ
 15 որ աս ետքիին՝ քեզի գացի՛ս պէս տամ : Մի-
 թէ ես իշխանութիւն չունիմ իմ բաներուս վրայ՝
 ինչ որ ուզեմ ընելու . կամ թէ քու աչքդ չա՛ր է՝
 16 որ ես բարերար եմ : Եյսպէս յետիները ա-
 ռաջին պիտի ըլլան, և առաջինները՝ յետին .
 ինչու որ կանչուածները շատ են, բայց ընտ-
 րուածները քիչ :
- 17 Ու երբոր Յիսուս Երուսաղէմ կ'ելլէր, ճամ-
 բան տասուերկու աշակերտները հետը առաւ ա-
 18 ռանձին, ու ըսաւ անոնց . Եհն Երուսաղէմ
 կ'ելլենք, և Որդին մարդոյ պիտի մատնուի քա-
 հանայապետներուն ու զպիրներուն, և զանիկայ
 19 մահուան պիտի դատապարտեն, Եւ զանիկայ
 հեթանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղր ընելու ու
 ծեծելու, և խաչը հանելու . ու երբորդ օրը յա-
 րութիւն պիտի առնէ :
- 20 Են ատենը Օբեդէոսին որդւոցը մայրը իր
 որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ'ը-
 21 նէր՝ ու բան մը կը խնդրէր անկէ : Են ալ ըսաւ

- անոր . Ի՞նչ կ'ուզես : Ըսաւ անոր . Ըսէ՛ որ աս
 իմ երկու որդիքս մէկը աջ կողմդ , և մէկալը
 ձախ կողմդ նստին քու թագաւորութեանդ մէջ :
- 22 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Չէք գի-
 տեր՝ ինչ կը խնդրէք . կրնա՞ք խմել ան դաւա-
 թը՝ որ ես պիտի խմեմ , կամ ան մկրտութիւ-
 նովը մկրտուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ . ըսին
- 23 իրեն . Արնանք . Եւ ըսաւ անոնց . Իմ գաւաթս
 պիտի խմէք , և ան մկրտութիւնովը՝ որ ես
 մկրտուելու եմ , պիտի մկրտուիք . բայց իմ աջ
 կողմս ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմն չէ տալը , հա-
 պա որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս :
- 24 Ու երբոր Գիւլ տասը աշակերտներ լսեցին , ան եր-
 25 կու եղբայրներուն նեղացան : Իսկ Յիսուս իրեն
 կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ . Գիտէք որ ազգաց
 իշխանները կը տիրեն անոնց , և մեծամեծները
 26 կ'իշխեն անոնց . Բայց ձեր մէջը անանկ պիտի
 չըլլայ . հապա ձեզմէ ո՞վ որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ ,
 27 թող անիկայ ձեր սպասաւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ
 ո՞վ որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ ձեր
 28 ծառան ըլլայ : Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
 սպասաւորութիւն ընդունելու , հապա սպասա-
 ւորութիւն ընելու , և իր կեանքը շատերուն հա-
 մար փրկանք տալու :
- 29 Ու երբոր անոնք Երիքովէն ելան , մեծ բազ-
 30 մութիւն անոր ետեւէն գնաց : Եւ ահա ճամբուն
 քովը երկու կոյր նստած էին . երբոր լսեցին թէ
 Յիսուս կ'անցնի , աղաղակեցին ու ըսին . Ողոր-
 31 մէ՛ մեզի Տէր՝ որդի Դաւթի : Եւ բազմութիւ-
 նը կը յանդիմանէր զանոնք , որ լուեն . բայց ա-
 նոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Ողոր-
 32 մէ՛ մեզի Տէր՝ որդի Դաւթի : Եւ Յիսուս կանկ
 առնելով կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզէք
 33 որ ձեզի ընեմ : Ըսին անոր . Տէր՝ որ աչքերնիս
 34 բացուին : Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքե-

րուն դպաւ . և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան , ու անոր ետեւէն գացին :

ԳԼ . ԻՇ

1 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ . 12 տաճարէն դուրս կը վազնտէ առուտուր ընողները . 17 Թղեւին կ'անիծէ . 23 կը պապանձեցընէ քահանաները ու ծերերը , 28 և կը յանդիմանէ զանոնք՝ օրինակ բերելով հօր մը երկու որդիները , 35 ու ան մշակները՝ որ իրենց խրկուածները սպաննեցին :

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան , ու եկան Բեթփագէ դէպ 'ի Չիթենեաց լեռը , ան ատենը Յիսուս էջ աշակերտներէն երկուքը խրկեց .

2 Եւ ըսաւ անոնց . Գացէք ատ ձեր դիմացի գեղը , և շուտ մը պիտի գտնէք կապած էշ մը՝ ու անոր հետ աւանակ մը . արձրկեցէք անոնք՝ ու

3 ինծի բերէք . Եւ թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ , ըսէք՝ թէ Տէրօջը պէտք են . և շուտ մը անոնք

4 պիտի խրկէ : Ես ամէն բաները եղաւ , որ կա-

5 տարուի մարգարէին խօսքը՝ որ կ'ըսէ . Ըսէք Սիօնի աղջկանը . Եհնա քու թագաւորդ քեզի կու գայ , հեղ՝ ու իշու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի

6 աւանակի վրայ : Աշակերտները գացին , և ինտոր որ Յիսուս իրենց պատուիրեր էր , ըրին .

7 Ու բերին էշը և աւանակը , և անոնց վրայ իրենց հանդերձները դրին , ու նստաւ անոնց վրայ :

8 Եւ ժողովուրդէն շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին , ու ճամբուն վրայ կը տարա-

9 ծէին : Եւ ժողովուրդները որ առջևէն ու ետեւէն կ'երթային , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Ովսաննա որդւոյ Գաւթի . օրհնեալ է ան՝ որ Տէրօջը անունովը կու գայ . Ովսաննա 'ի բարձունս :

10 Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ մտաւ , բոլոր

11 քաղաքը շարժեցաւ , ու ըսաւ . Ո՞վ է աս : Եւ ժողովուրդները ըրին . Եսիկայ Յիսուս մարգարէն է՝ Գալիլեայի Նազարեթէն :

12 Եւ Յիսուս Եստուծոյ տաճարը մտաւ , ու

- դուրս հանեց ամէն անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը
 ծախէին ու կը գնէին , և ստակ փոխողներուն
 սեղանները՝ ու աղանի ծախողներուն աթոռնե-
 13 ըր կործանեց . Եւ ըսաւ անոնց . Գրուած է [Թէ՛
 Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի , բայց
 դուք ատիկայ աւազակներու այր ըօրք :
- 14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան
 15 իրեն , և բժշկեց զանոնք : Երբոր քահանայա-
 պետները ու դպիրները տեսան անոր ըրած հը-
 րաշքները , և տղաքը որ տաճարին մէջ կ'աղա-
 ղակէին ու կ'ըսէին , Ովսաննա որդուոյ Գաւթի ,
 16 բարկացան . Ու ըսին անոր . Ար լսե՛ս՝ ինչ կ'ըսեն
 ատոնք . և Յիսուս ըսաւ անոնց . Այո՛ . բնաւ
 չէք կարդացեր , [Թէ Մանկանց ու կաթնկեր
 տղայոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր :
- 17 Եւ [Թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս Բեթա-
 նիա ելաւ , ու գիշերը հոն կեցաւ :
- 18 Եւ առտուանց երբոր քաղաքը կը դառնար ,
 19 անօթեցաւ . Ու ճամբուն վրայ [Թղենի մը տես-
 նելով՝ քովը գնաց , և անոր վրայ տերևներէն ՚ի
 զատ բան մը չգտաւ . ու ըսաւ անոր . Եսկէ ետև
 քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտեան . և իսկոյն [Թը-
 20 ղենին չորցաւ : Եւ աշակերտները երբոր տե-
 սան , զարմացան ու ըսին , [Թէ Ինտոր [Թղենին
 21 շուտ մը չորցաւ : Յիսուս պատասխան տուաւ՝
 ու ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Թէ
 որ հաւատք ունենաք՝ ու չերկմտիք , չէ՛ [Թէ
 միայն ատ [Թղենիին եղածը պիտի ընէք , հապա
 նակ՝ [Թէ որ աս լեռանը ըսէք՝ Ելե՛ր ու ծովը ին-
 22 կիր , պիտի ըլլայ : Եւ ամէն ինչ որ աղօթքի
 մէջ հաւատքով կը խնդրէք , պիտի առնէք :
- 23 Ու երբոր անիկայ տաճարը եկաւ , քահանա-
 յապետները և Ժողովուրդին ձերերը անոր մօ-
 տեցան՝ երբոր կը սորվեցընէր , ու ըսին . Ի՞նչ
 իշխանութիւնով կ'ընես ատ բաները , և ո՞վ տուաւ

- 24 քեզի ատ իշխանութիւնը : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ , որ եթէ անիկայ ինձի ըսէք , ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ը-
- 25 նեմ աս բաները : Յովհաննէսին մկրտութիւնը ո՛ւսկից էր . երկինքէն՝ թէ մարդոցմէ . և անոնք
- 26 մէջերնին կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին . Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն , մեզի պիտի ըսէ թէ՛ Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր . իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ , Ժողովուրդէն կը վախնանք , ինչու որ բոլորն ալ Յովհաննէսը իբրև մարգարէ կ'ըն-
- 27 դունին : Եւ պատասխան տալով Յիսուսին՝ ըսին . Չենք գիտեր . և ինքը ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս բաները :
- 28 Բայց ինչպէս կ'երեւնայ ձեզի . մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր , ու գնաց առջինին ըսաւ .
- 29 Ո՛րդեակ՝ գնա՛ այսօր այգիիս մէջ գործէ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ ուզեր
- 30 երևալ , բայց ետքը զղջացաւ՝ ու գնաց : Մէկաւրին ալ գնաց , և անանկ ըսաւ . անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Կ'երթամ՝ տէր . և չգը-
- 31 նաց : Հիմա՞ երկուքէն ո՞րը էր հօրը կամքը կատարեց . ըսին անոր՝ Եռջինը . Յիսուս ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ մաքսաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն
- 32 Եստուծոյ թագաւորութիւնը : Ինչու որ Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի , և դուք անոր չհաւատացիք . բայց մաքսաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին . և դուք տեսաք՝ ու ետքը չզղջացիք անոր հաւատալու :
- 33 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք . Մէկ տանուտէր մարդ մը կար՝ որ այգի մը տնկեց , ու ցանգով պատեց զանիկայ , և անոր մէջը հնձան փորեց ,

- ու աշտարակ շինեց . և զանիկայ մշակներու
 յանձնեց , ու ինքը օտար երկիր մը գնաց :
- 34 Երբոր պտուղի ժամանակը մօտեցաւ , իր ծա-
 ուաները մշակներուն խրկեց , որ անոր պտուղ-
- 35 ները առնեն : Եւ մշակները անոր ծառաները
 բռնեցին , մէկը ծեծեցին՝ միւսը սպաննեցին՝
- 36 մէկ ուրիշը քարկոծեցին : Երէն ուրիշ ծա-
 ոաներ խրկեց՝ առջիններէն շատ , և անոնց ալ
- 37 անանկ ըրին : Աւերջը իր որդին խրկեց անոնց՝
- 38 ըսելով . Գոչէ ամէնան իմ որդիէս : Բայց
 մշակները երբոր տեսան որդին , իրարու ըսին .
- Եսիկայ է ժառանգը , եկէք զանիկայ սպան-
 39 նենք , ու անոր ժառանգութեանը տիրենք : Եւ
 առին զանիկայ՝ այգիէն դուրս հանեցին , ու
- 40 սպաննեցին : Ուստի երբոր այգիին տէրը գայ ,
- 41 ի՞նչ պիտի ընէ ան մշակներուն : Ըսին իրեն . Են
 չարերը չարաչար պիտի կորսընցընէ , և այգին
- պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու , որոնք պտուղ-
 ները իրենց ժամանակին պիտի տան իրեն :
- 42 Ըսաւ անոնց Յիսուս . Բնաւ չէք կարդացեր
 գրքին մէջ , Են քարը որ շինողները անարգեցին ,
- անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ . ասիկայ Տէ-
 րոջմէ եղաւ , և զարմանալի է մեր աչքերուն :
- 43 Եսոր համար կ'ըսեմ ձեզի , որ Եստուծոյ թա-
 գաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի , ու անանկ
- աղգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղները բե-
 44 րէ : Եւ ո՞վ որ աս քարիս վրայ իյնայ՝ պիտի
 կոտորտի , և որո՞ւ վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորէ
 զանիկայ :
- 45 Ու երբոր քահանայապետները՝ և փարիսեցի-
 ները անոր առակները լսեցին , իմացան որ իրենց
- 46 համար կ'ըսէր : Եւ կը փնտռէին Եւ ի՞նչէ՞ բըռ-
 նեն զանիկայ , բայց ժողովուրդէն վախցան .
 ինչու որ մարգարէի պէս կ'ընդունէին զանի-
 կայ :

ԳԼ . ԻԲ

1 Թագաւորի որդւոյն հարսնիքին առակը : 9 Հեթանոսներուն երկնից թագաւորու-
թեան հրաւիրուիլը : 12 Հարսնիքի հանդերձ չունեցողն պատիժը : 15 Կայսրին
տուրք տալու վրայով : 25 Քրիստոս փաստով կը ջրէ սաղուկեցւոց մոլորութիւնը
յարութեան վրայով . 34 պատասխան կու տայ օրինականին թէ որն է մեծ ու առա-
ջին պատուիրանքը . 41 փարիսեցւոց հարցմունք կ'ընէ Մեսիային վրայով , ու կը պա-
պանձեցընէ զանոնք :

- 1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ա-
2 ռակներով ըսաւ անոնց . Երկնից թագաւորու-
թիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի , որ իր
3 որդւոյն համար հարսնիք ըրաւ : Եւ իր ծառա-
ները խրկեց՝ որ կանչեն հարսնիքի հրաւիրուած-
4 ները . և անոնք չուզեցին գալ : Նորէն ուրիշ
ծառաներ խրկեց՝ ու ըսաւ . Ըսէք հրաւիրուած-
ներուն . Ե՛հա իմ՝ ճաշս պատրաստեցի , զուա-
րակներս ու գէր կենդանիներս մորթուած են ,
5 և ամէն բան պատրաստ է . հարսնիք եկէք : Եւ
անոնք անհոգութիւն ընելով գացին , մէկը իր
6 արտը , ու մէկալը իր առուտուրին . Եւ ուրիշ-
ները անոր ծառաները բռնեցին , նախատեցին
7 ու սպաննեցին : Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝
բարկացաւ , և իր զօրքերը խրկեց՝ ու ան սպան-
նողները սատկեցուց , ու անոնց քաղաքը այրեց :
8 Ե՛ն ատենը իր ծառաներուն ըսաւ . Հարսնիքը
պատրաստ է՝ բայց հրաւիրուածները արժանի
9 չէին : Ուստի գացէք ճամբու գլուխները , և ո՛վ
10 որ գտնելու ըլլաք՝ հարսնիքի հրաւիրեցէք : Եւ
ան ծառաները ելան ճամբաներուն վրայ , ու ո՛վ
որ գտան թէ՛ չար և թէ՛ բարի՝ ամէնն ալ
ժողովեցին . ու հարսնիքը հարսնւորներով լե-
11 ցուեցաւ : Եւ թագաւորը երբոր մտաւ հարս-
նւորները տեսնելու , հոն մէկ մարդ մը տեսաւ ,
12 որ հարսնիքի հանդերձ հագած չէր . Եւ ըսաւ
անոր . Ը՛նկեր՝ ինչո՞ւ համար հոս մտար , առանց
հարսնիքի հանդերձ ունենալու . և անիկայ պա-
13 պանձեցաւ : Ե՛ն ատենը թագաւորը սպասա-
ւորներուն ըսաւ . Ապացէ՛ք ասոր ոտքերը ու

- ձեռքերը , և առէք ու հանեցէք զանիկայ դուր-
 սի խաւարը . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ահռաներ
 14 կճոցընել : Ինչու որ կանչուածները շատ են ,
 ու ընտրուածները քիչ :
 15 Են ատենը փարիսեցիները գացին խորհուրդ
 ըրին , թէ ինչպէս անոր որոգայթ մը դնեն
 16 խօսքով : Եւ իրենց աշակերտները Հերովդե-
 սեաններուն հետ մէկտեղ խրկեցին անոր՝ ու ը-
 սին . Աւրդապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես , և
 ճշմարտութեամբ Եստուծոյ ճամբան կը սորվե-
 ցընես , ու մէկու մը համար հոգդ չէ . քանզի
 17 մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ : Ուստի
 մեզի ըսէ , քեզի ինչպէս կ'երևնայ . Այսրին
 18 տուրք տալ արժան է՝ թէ չէ : Յիսուս գիտնա-
 լով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ . Ինչո՞ւ
 19 զիս կը փորձէք՝ կեղծաւորներ . Յուցուցէք ին-
 ծի տուրքին դրամը . և անոնք դահեկան մը բե-
 20 ըին իրեն : Ու ըսաւ անոնց . Որո՞ւնն է աս պատ-
 21 կերը ու գիրը : Ըսին անոր՝ Այսրին . ան ատե-
 նը ըսաւ անոնց . Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝
 կայսրին տուէք , և ան որ Եստուծոյն է՝ Եստու-
 22 ծոյ «...է+ : Երբոր լսեցին՝ զարմացան , և թո-
 ղուցին զանիկայ՝ ու գացին :
 23 Նոյն օրը անոր քովը եկան սաղուկեցիները ,
 որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր
 24 հարցուցին՝ Ըսելով . Աւրդապետ՝ Մովսէս ը-
 սաւ . Թէ որ մէկը առանց զաւակի մեռնելու ըլ-
 լայ , անոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը , և իր եղ-
 25 բօրը զաւակ հանէ : Երդ՝ եօթը եղբայրներ
 կային մեր մէջը . և առջինը կնիկ առաւ՝ ու մե-
 ռաւ , և զաւակ չունենալուն համար՝ իր կնիկը
 26 ձգեց իր եղբօրը : Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու
 27 երրորդը՝ մինչև եօթներորդը : Եմենէն ետքը
 28 կնիկն ալ մեռաւ : Ուրեմն յարութեան ատենը
 ան եօթնէն որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ . ինչու որ

- 29 ամէնքն ալ զանիկայ քի ունեցան : Եւ Յիսուս
 պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Դուք մոլո-
 րած էք , որ ոչ գիրքերը գիտէք՝ և ոչ Եստու-
 30 ծոյ զօրութիւնը . Քանզի յարութեան ատենը
 ոչ կնիկ կ'առնեն՝ և ոչ էրկան կը տրուին . հապա
 երկինքի մէջ Եստուծոյ հրեշտակներուն պէս
 31 են : Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելուն
 համար՝ չէք կարդացեր Եստուծոյ ձեզի ըսուած
 32 խօսքը . Ես եմ Եբրահիմին Եստուածը , և Ի-
 սահակին Եստուածը , ու Յակոբին Եստուածը .
 Եստուած՝ մեռելներուն Եստուածը չէ , հապա
 33 կենդանիներուն : Ու ժողովուրդները լսելով՝ կը
 զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ :
- 34 Բայց փարիսեցիները երբոր լսեցին՝ թէ անի-
 կայ պապանձեցուց սաղուկեցիները , մէկտեղ
 35 ժողովուեցան : Եւ անոնցմէ մէկը՝ օրինական մը՝
 36 հարցուց , զանիկայ փորձելով , ու ըսաւ . Ա՛յր-
 դապետ՝ ո՞ր պատուիրանքը մեծ է օրէնքին մէջ :
- 37 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Քու Տէր Եստուածդ
 սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր անձովդ
 38 ու քու բոլոր մտքովդ . Ես է առաջին ու մեծ
 39 պատուիրանքը : Ու երկրորդը ասոր նման՝ Քու
 40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս : Ես երկու
 պատուիրանքէս կախուած են բոլոր օրէնքը և
 մարգարէները :
- 41 Ու երբոր փարիսեցիները ժողովուեցան , Յիսուս
 42 հարցուց անոնց՝ ու ըսաւ . Քրիստոսի վրայով
 43 ի՞նչ կարծիք ունիք . անիկայ որով որդին է : Ըսին
 իրեն . Դաւիթին : Ըսաւ անոնց Յիսուս . Հապա
 ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զանիկայ Տէր կը կոչէ՝
 44 ու կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ . Եստէ իմ
 աջ կողմս , մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքե-
 45 բուդ պատուանդան ընեմ : Ուրեմն թէ որ Դա-
 ւիթ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ
 46 անոր որդին կ'ըլլայ : Եւ մէկը չէր կրնար անոր

խօսք մը պատասխանել . ու ան օրէն ետև մէկը
չէր համարձակեր անոր բան մը հարցընելու :

ԳՂ . ԻԳ

1 Քրիստոս խրատ կու տայ ժողովուրդներուն որ դպրաց ու փարիսեցւոց բարի վար-
դպակտութեանը հետեին , և չէ թէ անոնց շար օրինակներուն . 5 նոյնպէս ալ իր
աշակերտները կը խրատէ որ զգոյշ կենան անոնց փառասիրութենէն . 13 ութը ան-
գամ վայ կու տայ անոնց կեղծաւորութեանը և կուրուութեանը . 34 ու Երուսաղէմի
կործանումը կը նախաձայնէ :

- 1 Են ատենը Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդնե-
2 րուն և իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ . Մովսէսին
աթոռը դպիրները և փարիսեցիները նստած են .
3 Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ'ըսեն՝ որ պահէք , պահե-
ցէք ու ըրէք , բայց անոնց գործքերուն պէս մի՛
4 ընէք . ինչու որ կ'ըսեն ու չեն ըներ : Քանզի
ծանր և տանելու դժուար բեռներ կը կապեն՝ ու
կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ , և իրենց
5 մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել : Եւ ի-
րենց ամէն գործքերը՝ մարդոց երևնալու հա-
մար կ'ընեն . կը լայնցընեն իրենց զրապանները ,
ու կ'երկընցընեն իրենց հանդերձներուն քը-
6 ղանցքները . Ընթրիքներու մէջ առաջին բազ-
մոցները կը սիրեն , և ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները , ու շուկաներուն մէջ բա-
7 րենները , Եւ մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի կոչուիլ :
8 Բայց դուք Ռաբբի մի՛ կոչուիք . ինչու որ ձեր
Ուսուցիչը մէկ մըն է , «¹»² Քրիստոս , և դուք
9 ամէնքդ եղբայր էք : Ու երկրի վրայ ³ ձեզ ձեզի
Հայր մի՛ կոչէք . ինչու որ ձեր Հայրը մէկ մըն
10 է , որ երկինքն է : Եւ դուք ուսուցիչներ մի՛
կոչուիք . ինչու որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մըն է ,
11 «¹»² Քրիստոս : Եւ ձեր մէջէն մեծը ձեր ըս-
12 պասաւորը պիտի ըլլայ : Ո՛վ որ իր անձը կը
բարձրացընէ , պիտի խոնարհի . և ո՛վ որ իր ան-
ձը կը խոնարհեցընէ , պիտի բարձրանայ :
13 Բայց վնայ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարի-
սեցիներ՝ որ երկնից թագաւորութիւնը մարդոց

- առջևը կը գոցէք . քանզի դուք չէք մտներ , և
 14 մտնողներն ալ չէք թողուր որ մտնեն : Այն
 ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ
 որբեւարիներուն տուները կ'ուտէք , ու ճարտոյ
 երևնալու համար աղօթքը կ'երկրնցնէք . անոր
 համար աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդու-
- 15 նիք : Այն ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարի-
 սեցիներ՝ որ ծով ու ցամաք կը պտըտիք մէկը
 նորահաւատ ընելու . ու երբոր ըլլայ , զանիկայ
 ձեզմէ երկու անգամ աւելի գեհենի որդի կ'ը-
- 16 նէք : Այն ձեզի կոյր առաջնորդներ՝ որ կ'ըսէք
 թէ՛ Ո՛վ որ տաճարին վրայ երդում ընէ , բան
 մը չէ . բայց ո՛վ որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ
- 17 երդում ընէ , պարտաւոր կ'ըլլայ : Ո՛վ յիմար-
 ներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է , ոսկի՞ն՝ եթէ տաճա-
- 18 րը , որ կը սրբացնէ ոսկին : Եւ թէ՛ Ո՛վ որ սե-
 ղանին վրայ երդում ընէ , բան մը չէ , բայց ո՛վ
 որ սեղանին վրայի պատարագին վրայ երդում
- 19 ընէ , պարտաւոր կ'ըլլայ : Յիմարներ ու կոյրեր՝
 ո՞րը մեծ է , պատարագը՝ եթէ սեղանը , որ կը
- 20 սրբացնէ պատարագը : Աւտի ո՛վ որ սեղանին
 վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ անոր վրայ՝ և
- 21 անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ . Եւ ո՛վ որ
 տաճարին վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ ա-
- 22 նոր վրայ՝ և անոր մէջ բնակողին վրայ . Եւ ո՛վ որ
 երկինքին վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ Ես-
- 23 վրայ : Այն ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
 րիսեցիներ՝ որ անանուխին ու սամիթին և չա-
 մանին տասանորդը կը վճարէք , ու կը ձգէք
 օրէնքին ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը և
 ողորմութիւնը ու հաւատքը . ասոնք պէտք էր
- 24 ընել , և անոնք չձգել : Աոյր առաջնորդներ՝ որ
- 25 մտղուկը կը քամէք , և ուղտը կը կլէք : Այն
 ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ

- գաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը կը մաքրէք ,
 ու ներսէն յափշտակութեամբ և անիրաւու-
 26 թեամբ լեցուն են : Այր փարիսեցի՝ առաջ գա-
 ւաթին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ , որ ա-
 27 նոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ : Այն ձեզի
 կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ կը
 նմանիք ծեփած գերեզմաններու , որոնք դուր-
 սէն գեղեցիկ կ'երևնան , և ներսէն մեռելներու
 ոսկորներով և ամէն կերպ պղծութիւնով լեցուն
 28 են : Նոյնպէս ալ դուք դուրսէն մարդոց արդար
 կ'երևնաք , ու ներսէն կեղծաւորութեամբ և ա-
 29 նօրէնութեամբ լեցուն էք : Այն ձեզի կեղծա-
 ւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ մարգարէնե-
 րուն տապանները կը շնէք , և արդարներուն
 30 գերեզմանները կը զարդարէք . Ու կ'ըսէք . Թէ
 որ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք , անոնց հետ
 մարգարէներուն արեանը մասնակից չէինք ըլ-
 31 լար : Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք՝ թէ
 անոնց զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը
 32 սպաննէին : Ուրեմն դուք ալ ձեր հայրերուն չափը
 33 լեցուցէք : Օ՛ձեր՝ իժերո՛ւ ծնունդներ , ի՛նչպէս
 պիտի փախչիք գեհէնին դատապարտութենէն :
 34 Մտոր համար՝ ահա ես կը խրկեմ՝ ձեզի մարգա-
 րէներ և իմաստուններ ու դպիրներ , և անոնցմէ
 ձէ՛լ տանելու պիտի սպաննէք , ու խաչը հանէք , և
 մէկ քանիները ձեր ժողովարաններուն մէջը պի-
 35 տի ծեծէք , ու քաղաքէ քաղաք հալածէք . Որ-
 պէս զի երկրի վրայ թափուած բոլոր արդար ա-
 րիւնը ձեր վրայ գայ , արդար Մեղին արիւնէն՝
 մինչև Բարաքիայի որդւոյն Չաքարիային ա-
 րիւնը , որ տաճարին ու սեղանին մէջտեղը սպան-
 36 նեցիք : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ես ամէն բա-
 ները պիտի գայ աս ազգիս վրայ :
 37 Ո՛վ Նրուսաղէմ՝ Նրուսաղէմ , որ մարգարէ-
 ները կը սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները կը

քարկոծէիր . քանի անգամ քու տղաքներդ
 ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թե-
 38 ւերուն տակը կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք : Ահա
 ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ . ինչու որ
 ձեզի կ'ըսեմ, որ ալ ասկէ ետեւ պիտի չտեսնէք
 զիս, մինչև որ ըսէք . Օրհնեալ է ան՝ որ Տէրո-
 ջը անունովը կու գայ :

ԳԼ . ԻԴ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ տաճարին կործանումը, 3 անկէ առաջ հասնելու մեծ թը-
 շուառութիւնները, 29 և իր դատաստանի-գալուն նշանները : 36 Եւ ան օրը ու ժա-
 մը մեզի անձանօթ ըլլալուն համար, 42 կը պատուիրէ որ արթուն մտնը ան բարի
 ծառային պէս՝ որ ամէն վայրկեան իր տիրոջը դալուն կը սպասէ :

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելելով՝ կ'երթար .
 ու աշակերտները անոր քովը գացին՝ տաճարին

2 շէնքերը իրեն ցուցընելու : Եւ Յիսուս անոնց
 ըսաւ . Չէք տեսներ առ ամէն բաները . Ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, պիտի չմնայ հոս քար քարի
 վրայ՝ որ չբակուի :

3 Ու երբոր անիկայ Չիթենեաց լեռը նստեր էր,
 աշակերտները իրեն եկան առանձին՝ ու ըսին .
 Ըսէ՛ մեզի՝ է՞րբ պիտի ըլլան առ բաները . և քու
 գալստեանդ՝ ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ

4 պիտի ըլլայ : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝
 ու ըսաւ անոնց . Չգոյ՛ յ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը

5 ձեզ խարէ . Ինչու որ շատերը պիտի գան իմ
 անունովս՝ ու ըսեն, թէ Ես եմ Քրիստոսը .

6 ու շատերը պիտի մոլորցընեն : Եւ պիտի լսէք
 պատերազմներ՝ ու պատերազմներու լուրեր . ըզ-
 գոյ՛ յ կեցէք որ չխռովեք . ինչու որ ա՛ռ ամէն բա-
 ները պէտք է որ ըլլան, բայց դեռ վերջը չէ :

7 Ա՛սան զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելէ, ու թա-
 գաւորութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ
 տեղ սովեր ու մահատարածամներ, և երկրաշար-

8 ժութիւններ պիտի ըլլան : Բայց ասոնք ամէնը՝
 9 ցաւերուն սկիզբն են : Ա՛ն ատենը ձեզ նեղու-

թեան պիտի մատնեն, և ձեզ պիտի սպաննեն,

- ու իմ անուանս համար ամէն ազգերուն ատելի
 10 պիտի ըլլաք : Եւ ան ատենը շատերը պիտի
 գայթակղին , ու մէկզմէկ պիտի մատնեն ; և
 11 մէկզմէկ պիտի ատեն : Եւ շատ սուտ մարգա-
 րէներ պիտի ելնեն , ու շատերը պիտի մոլորցը-
 12 նեն : Եւ անօրէնութիւնը շատնալուն համար՝
 13 շատերուն սէրը պիտի պաղի : Բայց ո՞վ որ մին-
 14 չև վերջը համբերէ , անիկայ պիտի ապրի : Եւ
 արքայութեան աս աւետարանը բովանդակ աշ-
 խարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն
 վկայութիւն ըլլալու , և անկէ ետև վերջը պիտի
 գայ :
- 15 Ուստի երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծու-
 թիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած
 է , թէ սուրբ տեղը կը կենայ . (ո՞վ որ կարգայ՝
 16 թող հասկընայ .) Են ատենը Հրէաստանի մէջ
 17 եղողները՝ լեռները թող փախչին . Եւ ան որ
 տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տունէն բան մը
 18 առնելու . Եւ ան որ արտին մէջն է՝ թող ետ չը-
 19 դառնայ իր հանդերձները առնելու : Բայց վայ
 ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն :
- 20 Եւ աղօթք ըրէք՝ որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ ,
 21 ո՛չ ալ շաբաթ օրը . Բանզի ան ատենը անանկ
 մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը աշ-
 խարհի սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ , ո՛չ ալ
 22 պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ ան օրերը չքիչնային ,
 բնաւ մէկ մարմին մը պիտի չապրէր . բայց ընտ-
 րեալներուն համար՝ ան օրերը պիտի քիչնան :
 23 Են ատենը թէ որ մէկը ձեզի ըսէ թէ , Ե՛հա հոս
 24 է Բրիստոսը՝ կամ հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու
 որ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարքարէներ պի-
 տի ելնեն , ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պի-
 տի ցուցընեն , որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալ-
 25 ներն ալ մոլորցընեն : Ե՛հա ձեզի առաջուց ըսի :
 26 Ուստի թէ որ ձեզի ըսեն թէ՛ Ե՛հա անապատին

- մէջն է , մի՛ ելէք . Է ըէ՛ Մհաներքին սենեակ-
 27 ներուն մէջն է , մի՛ հաւատաք : Ա՛սան զի ինչ-
 պէս որ փայլակը արևելքէն կ'ելէ՛ ու մինչև ա-
 րևմուտք կ'երևնայ , անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ
 28 մարդոյ գալուստը : Քանզի ո՛ւր որ մեռած մար-
 մին կայ , հոն պիտի ժողվուին արծիւները :
 29 Եւ շուտ մը ան նեղութեան օրերէն ետև՝ ա-
 րեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը
 պիտի չտայ , և աստղերը երկինքէն պիտի իյ-
 նան , ու երկնից զօրութիւնները պիտի շարժին :
 30 Եւ ան ատենը Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երև-
 նայ երկինքի մէջ , ու ան ատենը երկրիս բոլոր
 ազգերը կոծ պիտի ընեն , ու պիտի տեսնեն Որ-
 դին մարդոյ երկինքի ամպերուն վրայ եկած՝ զօ-
 31 րութիւնով ու մեծ փառքով : Եւ անիկայ իր
 հրեշտակները պիտի խրկէ մեծաձայն փողով , ու
 պիտի ժողվեն իր ընտրեալները չորս հովերէն՝
 երկինքին մէկ ծայրէն մինչև մէկալ ծայրը :
 32 Թղենիէն առակ մը սորվեցէք . որ երբ անոր
 ոստերը կը կակուղնան , ու տերևները կը ցցուին ,
 33 գիտէք թէ ամառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք
 երբոր աս ամէն բաները տեսնէք , գիտցէք որ
 34 մօտ է դռներուն քովը : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
 զի , որ աս ազգը պիտի չանցնի , մինչև որ աս ա-
 35 մէն բաները ըլլան : Երկինքը ու երկիրը պիտի
 անցնին , բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին :
 36 Իսկ ան օրուան և ան ժամուն համար՝ մէկը
 չգիտեր , ո՛չ ալ երկնից հրեշտակները , հապա
 37 միայն իմ Հայրս : Բայց ինչպէս որ Նոյի օրե-
 րը եղև , Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս
 38 պիտի ըլլայ : Քանզի ինչպէս էին ան օրերը
 ջրհեղեղէն առաջ , կ'ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ
 կ'առնէին ու երկան կու տային , մինչև ան օրը՝
 39 որ Նոյ տապանը մտաւ , Եւ չգիտցան՝ մինչև
 որ ջրհեղեղը եկաւ , ու ամէնը վերցուց . Որդւոյ

- 40 մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ : Ըն
 ատենը Եւ յերկու հօգի արտի մը մէջ ըլլան , մէկը
 41 պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի . Եւ Եւ յերկու
 կնիկ մէկ աղօրիքի մէջ աղալու վրայ գտնուին ,
 մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի :
- 42 Ուրեմն արթուն կեցէք . ինչու որ չէք գիտեր
 43 թէ որ ժամուն ձեր Տէրը կու գայ : Իայց աս
 գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար՝ թէ Գի-
 շէր՝ որ պահուն գողը կու գայ , արթուն կը
 կենար , և թող չէր տար որ իր տունը ծակեն :
- 44 Ընոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի
 Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ
 45 դուք չէք կարծեր : Ուստի ո՞վ է ան հաւատա-
 րիմ ու իմաստուն ծառան՝ որն որ իր տէրը իր
 ծառաներուն վրայ դրաւ , որ ատենին անոնց
 46 կերակուր տայ : Երանի է ան ծառային , որն
 որ իր տէրը եկած ատենը՝ անանկ ըրած պիտի
 47 գտնէ : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ իր բոլոր
 48 ունեցածին վրայ պիտի կեցընէ զանիկայ : Հա-
 պա թէ որ ան չար ծառան իր սրտին մէջը ըսէ .
 49 Իմ տէրս իր գալը կ'ուշացընէ . Եւ սկսի իր ծա-
 ռայակիցները ձեծել , ու գինովներուն հետ ու-
 50 տել ու խմել , Ըն ծառային տէրը պիտի գայ
 անանկ մէկ օր մը՝ որ չսպասեր , և անանկ մէկ ժամ
 51 մը՝ որ չգիտեր . Եւ զանիկայ մէջտեղէն պիտի
 կտրէ , ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ
 պիտի դնէ . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ
 կ'ճռցընել :

ԳԼ . ԻԵ

1 Տասը կուսանաց առակը , 14 ու տաղանդներուն առակը : 31 վերջին դատաստանին
 ստորագրութիւնը :

- 1 Ըն ատենը երկնից թագաւորութիւնը պիտի
 նմանի տասը կոյսերու , որոնք իրենց լապտեր-
 2 ները առնելով՝ փեսան գիմաւորելու ելան : Ը-
 սոնցմէ հինգը իմաստուն էին , և հինգը յիմար ,

- 3 Որ յիմարները առին իրենց լապտերները , ու
 4 հետերնին եղ չառին . Բայց իմաստունները
 իրենց լապտերներուն հետ ամաններով եղ ալ ա-
 5 ռին : Եւ փեսան որ ուշացաւ , ամէնն ալ թըմ-
 6 րեցան ու քնացան : Եւ կէս գիշերին ձայն մը
 եղաւ . Ահա փեսան կու գայ՝ զանիկայ դիմաւո-
 7 րելու ելէք : Ան ատենը բոլոր կոյսերը եկան , ու
 8 իրենց լապտերները շտկեցին : Եւ յիմարները
 ըսին իմաստուններուն . տուէք մեզի ձեր եղէն .
 ինչու որ մեր լապտերները մարելու վրայ են :
 9 Պատասխան տուին իմաստունները՝ ու ըսին .
 Չըլլայ որ մեզի ու ձեզի չբաւականանայ . այլ
 յաւէտ ծախողներուն գացէք՝ և գնեցէք ձեզի
 10 համար : Երբոր անոնք գացին գնելու՝ փեսան
 եկաւ , ու պատրաստ եղողները անոր հետ հարս-
 11 նիքը մտան , և դուռը գոցուեցաւ : Ետքը մէ-
 կալ կոյսերը եկան՝ ու ըսին . Տէր Տէր՝ բաց մե-
 12 զի : Բայց անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
 Ղշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ՛՝ Ես ձեզ չեմ ճանչ-
 13 նար : Ուրեմն արթուն կեցէք , ինչու որ ո՛չ օրը
 գիտէք , և ո՛չ ժամը :
- 14 Քանզի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը՝
 կանչեց իր ծառաները , և իր ունեցածը՝ անոնց
 15 յանձնեց : Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ , ու
 մէկուն՝ երկուք , և մէկուն՝ մէկ , ամէն մէկուն
 իր կարողութեանը չափ , ու անմիջապէս ճամ-
 16 բայ ելաւ : Եւ ան որ հինգ տաղանդը առած
 էր , գնաց անոնցմով գործ տեսաւ , և ուրիշ
 17 հինգ տաղանդ շահեցաւ : Նմանապէս ան որ
 երկուքը առած էր , ուրիշ երկուք ալ շահեցաւ :
 18 Իսկ ան որ մէկը առած էր , գնաց գետինը փո-
 19 րեց , ու իր տիրոջը ստակը պահեց : Շատ ժա-
 մանակէ ետեւ ան ծառաներուն տէրը եկաւ , և
 20 անոնցմէ հաշիւ ուղեց : Եւ հինգ տաղանդը առ-
 նողը եկաւ՝ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ բերաւ , ու

- ըսաւ . Տէր՝ հինգ տաղանդ յանձնեցիր ինծի ,
 ահա՛ս ուրիշ հինգ տաղանդ ալ անոնց վրայ շահե-
- 21 ցայ : Ըսաւ անոր իր Տէրը . Ապրիս՝ բարի ու
 հաւատարիմ ծառայ , դուն որ քիչ բանին մէջ
 հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու վրայ
 պիտի կեցընեմ . մտիր քու տիրոջդ ուրախու-
- 22 թեանը մէջ : Երկու տաղանդը առնողն ալ
 եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ երկու տաղանդ յանձնե-
 ցիր ինծի , ահա՛ս ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց
- 23 վրայ շահեցայ : Ըսաւ անոր իր տէրը . Ապրիս՝
 բարի ու հաւատարիմ ծառայ , դուն որ քիչ բա-
 նին մէջ հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու
 վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր քու տիրոջդ ուրա-
- 24 խութեանը մէջ : Մէկ տաղանդը առնողն ալ
 եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ գիտէի որ դուն խիստ մարդ-
 մըն ես . չսերմանած տեղէդ կը հնձես , ու չցա-
- 25 նած տեղէդ կը ժողվես . Ուստի վախնալով ,
 գացի քու տաղանդդ գետնին տակը պահեցի .
- 26 ահա՛ս քուկդ քեզի : Պատասխան տուաւ
 անոր տէրը՝ ու ըսաւ անոր . Չար և ծոյլ ծառայ՝
 գիտէիր որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ , ու
- 27 չցանած տեղէս կը ժողվեմ , Ուրեմն պէտք էր
 քեզի որ իմ ստակս սեղանաւորներուն տայիր ,
- 28 որ ես եկած ատենս շահովը առնէի իմս : Արդ՝
 առէ՛ք ատկէ տաղանդը , ու տասը տաղանդ ու-
- 29 նեցողի՛ն տուէ՛ք : Ինչու որ ամէն ունեցողին
 պիտի տրուի , ու պիտի աւելնայ . և չունեցողին
- 30 ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի : Եւ ատ ան-
 պիտան ծառան դուրսի խաւարը հանեցէ՛ք . հոն
 պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակուաներ կճուցընել :
- 31 Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ , և
 բոլոր սուրբ հրեշտակները իր հետը , ան ատենը
- 32 իր փառաց աթոռը պիտի նստի . Եւ անոր առ-
 ջւը պիտի ժողվուին բոլոր ազգերը , ու զանոնք
 իրարմէ պիտի զատէ , ինչպէս որ հովիւ մը ոչ-

- 33 խարները այծերէն կը դատէ . Աւ ոչխարները իր
աջ կողմը պիտի կայնեցընէ , ու այծերը՝ ձախ
կողմը :
- 34 Ան ատենը Թագաւորը իր աջ կողմը եղողնե-
րուն պիտի ըսէ . Ակէք իմ Հօրս օրհնածները ,
աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած
- 35 Թագաւորութիւնը ժառանգեցէք . Ինչու որ
անօթեցայ , և ինծի ուտելիք տուիք . ծարաւե-
ցայ , ու ինծի խմցուցիք . օտարական էի , և զիս
- 36 ներս առիք . Մերկ էի , և զիս հագուեցուցիք .
հիւանդ էի , ու ինծի տես եկաք . բանտի մէջ
- 37 էի , և ինծի եկաք : Ան ատենը արդարները անոր
պատասխան պիտի տան՝ ու ըսեն . Տէր՝ երբ քեզ
անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք , կամ
- 38 ծարւած՝ ու խմցուցինք . Ն՞րբ քեզ օտարական
տեսանք՝ և ներս առինք , կամ մերկ՝ ու հագուե-
ցուցինք . Ն՞րբ քեզ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ
- 40 տեսանք , ու քեզի եկանք : Աւ Թագաւորը պա-
տասխան տալով՝ պիտի ըսէ անոնց . Ղշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի . Որովհետեւ աս իմ եղբայրներուս
պինտ պզտիկներէն մէկուն ըրիք , ինծի ըրիք :
- 41 Ան ատենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի
ըսէ . Մէկզի դացէք ինծմէ անիծեալներ՝ յաւի-
տենական կրակին մէջը , որ պատրաստուած է
- 42 Սատանային՝ ու իր հրեշտակներուն : Ինչու որ
անօթեցայ , և ինծի ուտելիք չտուիք . ծարաւե-
ցայ , ու ինծի չխմցուցիք . Օտարական էի , և
- 43 զիս ներս չառիք . մերկ էի , և զիս չհագուեցուցիք .
հիւանդ ու բանտի մէջ էի , և ինծի տես չեկաք :
- 44 Ան ատենը անոնք ալ պատասխան պիտի տան՝
ու ըսեն . Տէր՝ երբ տեսանք քեզ անօթեցած
կամ ծարւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝
կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ , ու քեզի սպա-
- 45 սաւորութիւն չըրինք : Ան ատենը պատասխան
պիտի տայ անոնց՝ ու ըսէ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձե-

զի . Որովհետև ասոնց պինտ պզտիկներէն մէկուն չըրիք , ինծի ալ չըրիք :

46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տանջանքը , իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը :

ԳԼ . Ի.Օ

1 Իշխանները խորհուրդ կ'ընեն Քրիստոսի դէմ : 6 Կնիկ մը եղով կ'օծէ անոր գլուխը : 14 Յուդա կը մասնէ զՔրիստոս : 17 Քրիստոս կ'ուտէ զատիկը . 26 կը սահմանէ իր սուրբ ընթրիքը . 36 աղօթք կ'ընէ պարտէզին մէջ . 47 և մէկ համբուրով մը մատնուած՝ 57 Կայիափայի առջև կը տարուի : 69 Պետրոս կ'ուրանայ զՔրիստոս :

1 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց աս բոլոր խօսքերը ,
2 ըսաւ իր աշակերտներուն . Գիտէք որ երկու օրէն ետև զատիկ կ'ըլլայ , և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը ելելու :

3 Են ատենը քահանայապետները՝ ու դպիրները՝ և ժողովուրդին ձերերը ժողովուեցան քահանայապետին սրահը , որուն անունը Կայիափա
4 էր . Ու խորհուրդ ըրին՝ որ նենգութեամբ բռնեն

5 Յիսուսը՝ ու մեռցընեն : Բայց կ'ըսէին թէ , Ոչ
«» տօնիս մէջ , որ ժողովուրդին մէջ խռովու
թիւն չըլլայ :

6 Ու երբոր Յիսուս Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնին տունը , Կնիկ մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին եղի շեշ մը . և թափեց անոր գլխուն վը
8 ըայ՝ երբոր անիկայ սեղան նստած էր : Եւ անոր աշակերտները տեսնելով , դժուարեցան՝ ու ը
9 սին . Ինչո՞ւ աս կորուստը ըլլայ . Բանզի ատեղը կրնար սուղ գնով ծախուիլ , ու աղքատնե
10 բուն տրուիլ : Եւ Յիսուս իմանալով՝ ըսաւ ասոնց . Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք կնիկը . քան
11 զի ատիկայ բարի գործ մը գործեց ինծի : Ինչո՞ւ որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ու
12 նիք , բայց զիս ամէն ատեն չունիք : Այսան զի ատիկայ՝ որ ատեղը իմ մարմինիս վրայ թա
13 փեց , իմ թաղմանս համար ըրաւ : Ղշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ , բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , ատոր ըրածն

ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար :

14 Են ատենը տասուերկուքէն մէկը՝ որ Յուդա

Իսկարիովտացի կ'ըսուէր , գնաց քահանայա-

15 պետներուն՝ ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզէք ինձի տալ , ու ես ձեզի մատնեմ զանիկայ . և անոնք երե-

16 սուն «Իշ արծաթ կշռեցին անոր : Եւ անկէ ետեւ պատեհութիւն մը կը փնտուէր , որ զանիկայ մատնէ » :

17 Եւ բազարջակերաց առջի օր աշակերտները Յիսուսին եկան՝ ու անոր ըսին . Ո՛ր կ'ուզես որ քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար :

18 Եւ անիկայ ըսաւ . Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն՝ ու ըսէք անոր . Ա՛րդապետը կ'ըսէ . Ժամանակս մօտ է , աշակերտներուս հետ մէկ-

19 տեղ քու քովդ պիտի ընեմ զատիկը : Եշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս որ Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ , ու պատրաստեցին զատիկը :

20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , տասուերկուքին հետ

21 սեղան նստաւ : Եւ քանի որ կ'ուտէին՝ ըսաւ .

Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս

22 պիտի մատնէ : Ու շատ տրտմեցան , և անոնց-

23 եմ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Են

որ իմ հետս իր ձեռքը պնակը խօթեց , նոյնը

24 պիտի մատնէ զիս : Յիրաւի Որդին մարդոյ

կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն համար .

բայց վնջ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին

մարդոյ կը մատնուի . աղէկ էր ան մարդուն , որ

25 ծնած չըլլար : Պատասխան տուաւ Յուդան՝ որ

անիկայ պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ . Ա՛րդապետ՝

միթէ էս եմ . ըսաւ անոր . Դուն ըսիր :

26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին , Յիսուս հաց

առաւ՝ օրհնեց ու կտրեց , և տուաւ աշակերտ-

ներուն՝ ու ըսաւ . Եռէք՝ կերէք , աս է իմ մար-

- 27 մինս : Եւ գաւաթը առաւ՝ զոհացաւ , ու տուաւ
անոնց՝ և ըսաւ . Եմէնքդ ալ խմեցէք ասկէ .
- 28 Ինչու որ ասիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի , որ
շատերու համար կը թափուի մեզաց թողու-
- 29 թեան համար : Բայց կ'ըսեմ ձեզի . Եսկէ ետև
որթին բերքէն բնաւ պիտի չլամեմ մինչև ան
օրը՝ երբոր ձեր հետը անիկայ նոր խմեմ իմ Հօրս
թագաւորութեանը մէջ :
- 30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետև՝ Ձիթենեաց
- 31 լեռը ելան : Են ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց .
Գուք ամէնքդ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայ-
թակղէք . ինչու որ գրուած է թէ՛ Հովիւը պի-
տի զարնեմ , ու հօտին ոչխարները պիտի ցը-
- 32 րուին : Բայց յարութիւն առնելէս ևտև՝ ձեզ-
- 33 մէ առաջ Գալիլեա պիտի երթամ : Պատասխան
տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ անոր . Թէպէտ ամէնքն
ալ քու վրայովդ գայթակղեն , բայց ես բնաւ
- 34 պիտի չգայթակղիմ : Ըսաւ անոր Յիսուս . Ոչը-
մարիտ կ'ըսեմ քեզի . Ես գիշեր դեռ հաւը չխօ-
- 35 սած իրէք անգամ զիս պիտի ուրանաս : Ըսաւ
անոր Պետրոս . Թէև քեզի հետ մեռնելու ալ ըլ-
լամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ . ասանկ կ'ը-
սէին նաև ամէն աշակերտները :
- 36 Են ատենը Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ ,
որուն անունը Գեթսեմանի էր , ու ըսաւ աշա-
կերտներուն . Հոս նստեցէք՝ մինչև որ ես եր-
- 37 թամ հոն աղօթք ընեմ : Եւ իր հետը առնելով
Պետրոսը ու Օբեդէոսին երկու որդիքը , սկսաւ
- 38 տրտմիլ և վշտանալ : Են ատենը ըսաւ անոնց .
Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում է . հոս կեցէք ,
- 39 և ինծի հետ արթուն մնացէք : Ու քիչ մը ա-
ռաջ երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ , և աղօթք
ըրաւ՝ ըսելով . Ո՛վ Հայր իմ՝ թէ որ կարելի է ,
թող աս գաւաթը ինձմէ անցնի . բայց չէ՛ թէ
ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հապա ինչպէս որ դուն

- 40 Կ'—դէ : Եւ եկաւ աշակերտներուն՝ ու զանոնք քնացած գտաւ , և ըսաւ Պետրոսին . Եյդպէս մէկ ծամ մըն ալ չկրցանք ինծի հետ արթուն կե-
- 41 նալ : Երթուն կեցէք՝ և աղօթք ըրէք , որ փորձութեան մէջ չմտնէք . հոգին յօժար է , բայց
- 42 մարմինը տկար : Դարձեալ երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով . Ո՛վ Հայր իմ՝ եթէ անկարելի է որ աս գաւաթը ինծմէ անցնի՝ առանց անկէ խմելուս , թող քու կամքդ ըլլայ :
- 43 Եւ եկաւ զանոնք նորէն քնացած գտաւ . ինչու
- 44 որ աչքերնին ծանրացած էր : Եւ թողուց անոնք , ու նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք
- 45 ըրաւ՝ նոյն խօսքը ըսելով : Ըն առենք եկաւ իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ անոնց . Եսկէ ետե քնացէք՝ ու հանգչեցէք . ահա ժամը հասաւ , և Որդին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը
- 46 մատնուի : Ելէք ասկէ երթանք , ահա մօտեցաւ անիկայ՝ որ զիս պիտի մատնէ :
- 47 Եւ դեռ անիկայ աս որ կը խօսէր , ահա Յուդան՝ տասուերկուքէն մէկը՝ եկաւ . և իր հետը շատ բազմութիւն սուրերով ու բիրերով՝ քահա-
- 48 նայապետներէն և ժողովուրդին ծերերէն : Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով . Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է , բռնեցէք
- 49 անիկայ : Եւ շուտ մը Յիսուսին մօտենալով՝ ըսաւ . Ողջոյն քեզ՝ վարդապետ . ու համբուրեց
- 50 զանիկայ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Ը՛նկեր՝ ինչո՞ւ համար եկար դուն . ան առենք մօտեցան՝ ձեռք զարկին Յիսուսին՝ ու բռնեցին զանիկայ :
- 51 Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկընցուց , և իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային , և անոր ականջը մէկ-
- 52 դի հանեց : Ըն առենք Յիսուս ըսաւ անոր . Սուրդ իր տեղը դարձուր . ինչու որ ամէն սուր
- 53 առնողները սրով պիտի կորսուին : Ար կարծես

- Թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղաչել , և ինծի հասցրնէ տասուերկու գունդէն աւելի հրեշտակ-
- 54 ներ : Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին գիրքե-
րը , Թէ պէտք է ասանկ ըլլալ :
- 55 Ըն ատենը Յիսուս ըսաւ ան բազմութեանը .
Իբր Թէ աւազակի՞ վրայ ելաք՝ սուրերով ու բիրե-
րով զիս բռնելու . ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի
հետ կը նստէի՝ ու կը սորվեցընէի , և զիս չբռնե-
- 56 ցիք : Բայց աս ամէն բաները եղաւ՝ որ կատա-
րուին մարգարէից գիրքերը : Ըն ատենը բոլոր
աշակերտները թողուցին անիկայ՝ ու փախան :
- 57 Եւ անոնք բռնեցին Յիսուսը՝ Այսիափա քա-
հանայապետին տարին , ուր որ դպիրները ու
- 58 ծերերը ժողովուեր էին : Եւ Պետրոս հեռուանց
անոր ետեւէն գնաց՝ մինչև քահանայապետին
գաւիթը , ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ
- 59 նստաւ , որ վերջը տեսնէ : Իսկ քահանայա-
պետները ու ծերերը և բոլոր ժողովքը Յիսուսի
դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտռէին , որ ա-
- 60 նիկայ մեռցընեն . Ու չգտան . Թէև շատ սուտ
վկաներ ալ եկան , բայց չգտան . Ետքը երկու
- 61 սուտ վկայ եկան , Ու ըսին Թէ , Ասիկայ ըսաւ ,
Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել , և զանի-
- 62 կայ իրեք օրուան մէջ շինել : Եւ քահանայա-
պետը ոտք ելելով՝ ըսաւ անոր . Պատասխան մը
չէս տար . Ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ :
- 63 Եւ Յիսուս լուռ կը կենար : Պատասխան տուաւ
քահանայապետը՝ ու ըսաւ անոր . Անդանի Աս-
տուծով քեզ կ'երդմնցընեմ՝ որ մեզի ըսես , Թէ
- 64 դո՞ւն ես Բրիստոս Արդին Աստուծոյ : Ըսաւ
անոր Յիսուս . Դուն ըսիր . բայց կ'ըսեմ ձեզի .
ասկէ ետև պիտի տեսնէք Արդին մարդոյ Չօ-
րութեան աջ կողմը նստած , ու երկնից ամպե-
- 65 բուն վրայ եկած : Ըն ատենը քահանայապետը
իր հանդերձները պատռեց՝ ու ըսաւ . Հայհոյու-

66 Թիւն ըրաւ . ալ ի՛նչ պէտք է մեզի վկաներ . ահա
 հիմա լսեցիք ատոր հայհոյութիւնը . Չեզի ի՛նչ
 պէս կ'երևնայ . անոնք պատասխան տուին ու
 67 ըսին . Մահապարտ է : Ըն ատենը անոր երեսը
 թուքին , ու բռունցով ձեծեցին անիկայ . ոմանք
 68 ալ ապտակ զարնելով՝ ըսին . Մարգարէացիք մե-
 զե՛ դուն Քրիստոս , ո՞վ է ան՝ որ քեզի զարկաւ :
 69 Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր . և
 մէկ ազախին մը եկաւ անոր՝ ու ըսաւ . Դուն ալ
 70 Գալիլեացի Յիսուսին հետն էիր : Բայց անիկայ
 ամենուն առջևը ուրացաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ գի-
 71 տեր դուն ի՛նչ կը խօսիս : Ու երբոր դուռը ելաւ ,
 ուրիշ «պի» մը զանիկայ տեսաւ , և հոն եղող-
 ներուն ըսաւ . Եսիկայ ալ Յիսուս Նազովրեցիին
 72 հետն էր : Եւ Պետրոս նորէն երդում ընելով՝
 ուրացաւ թէ , Ես ան մարդը չեմ ճանչնար :
 73 Ու քիչ մը ատենէն ետև հոն եղողները եկան՝ և
 ըսին Պետրոսին . Յիրաւի դուն ալ անոնցմէ ես .
 ինչու որ քու զրուցուածքդ ալ քեզ յայտնի կ'ը-
 74 նէ : Ըն ատենը սկսաւ անիծել ու երդում ընել՝
 ըսելով թէ , Ես ան մարդը չեմ ճանչնար . և իս-
 75 կոյն հաւը խօսեցաւ : Եւ Պետրոս միտքը բե-
 րաւ Յիսուսին խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր թէ ,
 Դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք անգամ պիտի ուրա-
 նաս զիս . ու դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ :

ԳԼ . ԻԷ

1 Քրիստոս Պիղատոսի ձեռքը կը տրուի կապուած : 3 Յուդան խեղղամահ կ'ըլլայ : 19
 Պիղատոս իր կնիկէն խրատուած՝ 24 իր ձեռքերը կը լուայ , 26 ու Բարաբբան կ'արձա-
 կէ : 29 Քրիստոս փուշերով կը պահուի , 34 կը խաչուի , 39 կը նախատուի , 50 կը
 մեռնի ու կը թաղուի : 66 Քրիստոսի գերեզմանը հրէայք կը կնքեն , ու պահպան
 զինուորներ կը դնեն :

1 Երբոր առտու եղաւ , բոլոր քահանայապետ-
 ները ու ժողովուրդին ձերերը Յիսուսի դէմ
 2 խորհուրդ ըրին՝ որ զանիկայ մեռցընեն : Եւ
 կապելով զանիկայ տարին , ու Պոնտացի Պիղա-
 տոս կուսակալին ձեռքը տուին :

- 3 Ըն ատենը Յուդան՝ որ զանիկայ մասնեց ,
տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ , զեղջի եկաւ ,
ու երեսուն արծաթը ետ դարձուց քահանայա-
- 4 պետներուն՝ և ծերերուն , Ու ըսաւ . Մեղայ , որ
անմեղ արիւն մասնեցի . և անոնք ըսին . Մեզի
- 5 ինչ , դուն նայէ : Եւ արծաթը տաճարին մէջ
ձգեց՝ ու դուրս ելաւ , և գնաց ինքզինքը խեղ-
- 6 դեց : Քահանայապետներն ալ արծաթը առ-
նելով՝ ըսին . Արժան չէ ատիկայ կորբանին մէջ
- 7 դնել . ինչու որ արեան գին է : Ուստի խորհուրդ
ըրին , և անով բրուտին արտը ծախու առին՝
օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար :
- 8 Ես պատճառով՝ ան արտը Արեան արտ ըսուե-
- 9 ցաւ մինչև այսօր : Ըն ատենը կատարուեցաւ
Արեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը .
Եւ առին երեսուն արծաթը՝ գին կտրուածին
- 10 գին , Ու տուին անիկայ բրուտին արտին , ինչ-
պէս որ ինծի հրաման ըրաւ Տէրը :
- 11 Եւ Յիսուս՝ կուսակալին առջևը կայնեցաւ . և
կուսակալը հարցուց անոր՝ ու ըսաւ . Հրէից
թագաւորը դո՞ւն ես : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր .
- 12 Դուն կ'ըսես : Ու քահանայապետներէն և ծե-
րերէն ամբաստանուած ատենը բնաւ պատաս-
- 13 խան մը չտուաւ : Ըն ատենը Պիղատոս ըսաւ
անոր . Չէս լսեր թէ որչափ քեզի դէմ կը վը-
- 14 կայեն ատոնք : Եւ անոր բան մը պատասխան
չտուաւ , մինչև շատ զարմացաւ կուսակալը :
- 15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր , որ սօ-
նին ատենը կապուած մը արձակէր ժողովուր-
- 16 դին , ո՞վ որ ուզէին : Ըն ատենը Բարաբբա անու-
- 17 նով մէկ երևելի բանտարկեալ մը ունէին : Արբոր
ժողովուեցան՝ ըսաւ անոնց Պիղատոս . Ո՞րը
կ'ուզէք՝ որ ձեզի արձակեմ . Բարաբբան , թէ
- 18 Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի . Քանզի գի-

տէր թէ նախանձի համար մատնեցին զանիկայ :

- 19 Ու երբոր անիկայ ատեանը նստեր էր , անոր կնիկը հէլ խրկեց անոր՝ ու ըսաւ . Դուն ան արդարին հետ բան մը չունենաս . ինչու որ այսօր երազես մէջ շատ դիպուածներ անցան գլխէս անոր համար :
- 20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողովուրդը համոզեցին , որ Բարաբբան խնդրեն՝ ու
- 21 Յիսուսը կորսընցընեն : Պատասխան տուաւ կուսակալը՝ ու ըսաւ անոնց . Ես երկուքէս ո՞րը կ'ուզէք՝ որ ձեզի արձակեմ . և անոնք ըսին ,
- 22 Բարաբբան . Ըսաւ անոնց Պիղատոս : Հապա
- 23 ի՞նչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Բրիտոս կ'ըսուի : Եմէնքն ալ ըսին անոր . Թող խաչուի . և կուսակալը ըսաւ . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ . և անոնք ևս առաւել կ'ազաղակէին ու կ'ըսէին . Թող
- 24 խաչուի : Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չուլար , հապա ալ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ , ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջևը՝ ու ըսաւ . Ես ատ արդարին արիւնէն ան-
- 25 պարտ եմ . դո՞ւք մտածեցէք : Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով՝ ըսաւ . Ետոր արիւ-
- 26 նը մեր վրայ՝ ու մեր որդւոցը վրայ ըսաւ : Ընատենը Բարաբբան արձակեց անոնց , և Յիսուսը ծեծելով՝ անոնց ձեռքը տուաւ որ խաչուի :
- 27 Ընատենը կուսակալին զինուորները պալատին ներսը առին Յիսուսը , ու բոլոր զինուորները
- 28 զունդը անոր վրայ ժողովեցին . Եւ զանիկայ մերկացընելով՝ կարմիր վերարկու մը հագցուցին անոր :
- 29 Ու փուշերէ պսակ մը հիւսելով՝ անոր գլուխը դրին , ու եղէգ մը անոր աջ ձեռքը . և անոր առջևը ծնկան վրայ գալով՝ ծաղօ կ'ընէին զանիկայ , ու կ'ըսէին . Ողջոյն քեզ՝ շրէից թա-
- 30 գաւոր : Եւ թքնելով անոր վրայ՝ եղէգը կ'առ-

- 31 նէին , ու անոր գլուխը կը ծեծէին : Ու երբոր
 ծաղը ըրին անիկայ , վերարկուն վրայէն հանե-
 ցին , ու իր հանդերձները հագցուցին անոր , և
 տարին զանիկայ խաչը հանելու :
- 32 Եւ զուրս ելելով՝ Աիւրենացի մարդ մը գտան
 Սիմոն անունով , զանիկայ պահակ բռնեցին՝ որ
 33 անոր խաչը վերցընէ : Ու եկան Գողգոթա ը-
 34 սուած տեղը , որ է գանկի տեղ . Եւ լեղիով խառ-
 նած քացախ տուին անոր՝ որ խմէ . ու երբոր
 35 համը առաւ , խմել չէր ուզեր : Եւ զանիկայ
 խաչը հանելով , անոր հանդերձները վիճակով
 բաժնեցին . [որ մարգարէէն ըսուածը կատա-
 րուի . Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժնեցին ,
 36 և իմ պատմութեանիս վրայ վիճակ ձգեցին :] Ու
 37 նստեր անիկայ կը պահէին : Եւ անոր գլխուն
 վրայ իր յանցանքը գրուած դրին թէ , Ասիկայ
 38 է Յիսուս՝ Հրէից [Ժազաւորը : Են առենը անոր
 հետ երկու աւազակ խաչուեցան . մէկը աջ
 կողմէն , ու մէկը ձախ կողմէն :
- 39 Եւ անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր ,
 40 գլուխնին կը շարժէին , Ու կ'ըսէին . Դուն
 որ տաճարը կը քակէիր , և իրեք օրուան մէջ
 կը շինէիր , ինքզինքդ ազատէ . [Թէ որ Աստու-
 41 ծոյ Որդին ես , իջն'ր ատ խաչէդ : Նոյնպէս ալ
 քահանայապետները զպիրներուն ու ծերերուն
 42 հետ ծաղը ընելով՝ կ'ըսէին . Ուրիշները ազա-
 տեց , ինքզինքը չկրնար ազատել . [Թէ որ Իս-
 րայէլի [Ժազաւոր է , [Թող հիմա իջնէ խաչէն ,
 43 և իրեն հաւատանք : Աստուծոյ յուսացեր է ,
 հիմա [Թող փրկէ ատիկայ՝ եթէ կ'ուզէ ատիկայ .
 ինչու որ ըսաւ թէ , Ես Որդի Աստուծոյ եմ :
 44 Իր հետը խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը
 նախատէին զանիկայ :
- 45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը՝
 46 բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ : Եւ ժամը ին-

- նին ատենները՝ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց՝
 ու ըսաւ . Լչե՛ Լչե՛ լամա սաբաբ[թանի] . որ ըսել
 է՝ Եստուած իմ՝ Եստուած իմ , ինչո՞ւ զիս [Թո-
 47 զուցիր : Ընոնցմէ ոմանք՝ որ հոն կայներ էին ,
 երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին . Ետիկայ Նղիան կը կան-
 48 չէ : Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց սպունգ
 մը առաւ՝ քացախով լեցուց , ու եղէգի մը ան-
 49 ցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ : Ու մէկաշները
 կ'ըսէին . Թո՞ղ տուր՝ տեսնենք [Թէ Նղիան կու
 գա՞յ ատիկայ ազատելու :
- 50 Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց՝
 ու հոգին աւանդեց :
- 51 Եւ ահա տաճարին վարագուրը վերէն ՚ի վար
 երկուքի ճեղքուեցաւ , ու երկիրը շարժեցաւ ,
 52 և քարերը պատուեցան : Եւ գերեզմանները
 բացուեցան , ու շատ սուրբ ննջեցեալներու մար-
 53 միններ յարու[թիւն առին . Եւ գերեզմաններէն
 ելան անոր յարու[թենէն ետեւ , մտան սուրբ
 քաղաքը , ու շատերուն երեցան :
- 54 Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը
 պահողները՝ երբոր տեսան երկրաշարժը ու ե-
 ղած բաները , շատ վախցան՝ ու ըսին . Յիրաւի
 ատիկայ Որդի Եստուծոյ էր :
- 55 Եւ հոն շատ կնիկներ կային որ հեռուէն կը
 նայէին , որոնք Վալիլեայէն Յիսուսի ետեւէն
 56 եկան իրեն ծառայութիւն ընելու . Որոնց մէջն
 էր Մարիամ Մագդաղենացին , և Յակոբոսին
 ու Յովսեփին մայրը Մարիամ , և Օբեդէոսի
 որդւոցը մայրը :
- 57 Ու երբոր իրիկունս եղաւ , Երիմա[թիայէն հա-
 րուստ մարդ մը եկաւ՝ որուն անունը Յովսէփ
 58 էր , որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ էր : Ետի-
 կայ Պիղատոսին քովը եր[թալով՝ Յիսուսին
 մարմինը խնդրեց . ան ատենը Պիղատոս հրա-
 59 ման ըրաւ՝ որ մարմինը տրուի : Եւ Յովսէփ

- 60 մարմինը առաւ՝ մաքուր կտաւով պատնեց , Ու
զբաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ որն որ քարէ
փորած էր . և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը
61 գլտորցընելով զնաց : Եւ հոն էր Մարիամ
Մագդաղենացին՝ և միւս Մարիամը՝ գերեզմա-
նին դիմացը նստած :
- 62 Եւ հետեւալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետեւ էր ,
քահանայապետները ու փարիսեցիները ժող-
63 վուեցան Պիղատոսին քովը , Ու ըսին . Տէր՝ կը
յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր կենդանութեան
ատենը կ'ըսէր թէ , Իրեք օրէն ետեւ յարու-
64 թիւն կ'առնեմ : Ուստի հրաման ըրէ որ մինչև
երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն ընեն .
չըլայ թէ իր աշակերտները գիշերով գան՝ գա-
նիկայ գողնան , և ժողովուրդին ըսեն թէ , Մե-
ռելներէն յարութիւն առաւ . ու ետքի մոլորու-
65 թիւնը առջինէն գէշ ըլլայ : Պիղատոս անոնց
ըսաւ . Դուք ունիք պահապան զինուորներ .
գացէք՝ զգուշութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք :
- 66 Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն ը-
րին , քարը կնքելով ու պահապան զինուորներ
դնելով :

ԳԼ . ԻԸ

1 Հրեշտակը կ'աւետէ կանանց՝ Քրիստոսի յարութիւնը : 9 Քրիստոս ինքը կ'երևնայ
անոնց : 11 Քահանայապետները ստակ կու տան զինուորներուն որ ըսեն թէ անիկայ
իւր գերեզմանէն գողցուեցաւ : 16 Քրիստոս իր աշակերտներուն կ'երևնայ , 19 և կը
խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մկրտելու :

- 1 Եւ շարաթ գիշերը՝ որ մէկշաբթին կը լուս-
նար , եկաւ Մարիամ Մագդաղենացին , ու միւս
2 Մարիամը՝ գերեզմանը տեսնելու : Եւ ահա մեծ
երկրաշարժ մը եղաւ . ինչու որ Տէրոջը հրեշ-
տակը երկինքէն իջնելով , զնաց զոնէն մէկգի
3 գլտորցուց քարը , ու անոր վրայ նստաւ : Եւ
անոր տեսքը փայլակի պէս էր , ու անոր հան-
4 դերձները ձիւնի պէս ճերմակ : Եւ անոր վա-
խէն պահապանները խռովեցան , ու մեռածի

- 5 պէս եղան : Պատասխան տուաւ հրեշտակը՝ ու
 ըսաւ կնիկներուն . Գուք մի՛ վախնաք . քանզի
 գիտեմ որ կը փնտռէք Յիսուսը՝ որ խաչուե-
 6 ցաւ . Ընիկայ հոս չէ , ինչու որ յարութիւն ա-
 ուաւ , ինչպէս որ ըսաւ . եկէք տեսէք ան տեղը՝
 7 ուր որ Տէրը պառկած էր : Եւ շուտ մը գացէք
 անոր աշակերտներուն ըսէք , թէ անիկայ մե-
 ոելներէն յարութիւն առաւ . և ահա՛ ձեզմէ ա-
 ոաջ Գալիլեա կ'երթայ , հոն պիտի տեսնէք
 8 անիկայ . ահա՛ ձեզի զրուցեցի : Եւ անոնք շուտ
 մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախու-
 թիւնով՝ և կը վազէին աշակերտներուն պատ-
 մելու :
- 9 Ու երբոր կ'երթային անոր աշակերտներուն
 պատմելու , ահա՛ Յիսուս անոնց դէմը ելաւ՝ ու
 ըսաւ . Ողջոյն ձեզ : Եւ անոնք մօտենալով՝ ա-
 նոր ոտքերը բռնեցին , ու երկրպագութիւն ըրին
 10 անոր : Ըն ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց . Մի
 վախնաք , գացէք իմ եղբայրներուս ըսէք՝ որ
 Գալիլեա երթան , ու հոն զիս պիտի տեսնեն :
- 11 Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա՛ պահապան
 զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան , ու
 քահանայապետներուն պատմեցին բոլոր եղած
 12 բաները : Եւ անոնք ծերերուն հետ մէկտեղ
 ժողովուելով՝ ու խորհուրդ ընելով՝ շատ ստակ
 13 տուին զինուորներուն , Ու ըսին . Ըսէք թէ ,
 Ընոր աշակերտները գիշերով եկան անիկայ գող-
 14 ցան՝ երբոր մենք կը քնանայինք : Եւ թէ որ
 ատ բանը կուսակալին ականջը հասնի , մենք ա-
 նիկայ կը հաճեցընենք , և ձեզ ապահով կ'ը-
 15 նենք : Ընոնք ալ ստակը առին՝ ու սորվածնուն
 պէս ըրին . և աս ձայնը Հրէից մէջ տարածուե-
 ցաւ մինչև աս օրս :
- 16 Իսկ տասնումէկ աշակերտները գացին Գալի-
 լեա ան լեռը՝ ուր որ Յիսուս իրենց որոշեր էր :

- 17 Ու երբոր զանիկայ տեսան , երկրպագութիւն
 18 ըրին անոր , բայց ոմանք տարակուսեցան : Եւ
 Յիսուս մօտենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ .
 Եմէն իշխանութիւն ինձի տրուեցաւ երկինքի ու
 19 երկրի մէջ : Ուրեմն զացէք բոլոր ազգերը ա-
 շակերտեցէք . մկրտեցէք զանոնք յանուն Հօր
 20 և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ . Սորվեցուցէք ա-
 նոնց որ ան ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես
 ձեզի պատուիրեցի . և ահա ամէն օր ես ձեզի
 հետ եմ մինչև աշխարհիս վերջը :

ՄԵՆՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ՄԵՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Յովհաննէս մկրտչին պաշտօնը : 9 Յիսուս կը մկրտուի . 12 կը փորձուի . 14 կը քարոզէ . 16 իրեն հետեւելու կը կանչէ Պետրոսը , Անդրէասը , Յակոբոսը և Յովհաննէսը . 23 կը բժշկէ դիւահար մը , 29 Պետրոսին զըբանչը , 32 ու շատ հիւանդներ , 41 և կը մաքրէ բորոտը :

- 1 Եստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզբը : Ինչպէս որ Մարգարէից մէջ զրուած է . Եհն ես իմ դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ առջևէն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ : Ենապատի մէջ կանչողին ձայնը . Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր շաւիղները շիտկեցէք . Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր , և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու թողութեան համար : Եւ բոլոր Հրէաստանի երկիրը՝ ու Նրուսաղեմացիք կ'երթային անոր , ու ամէնքը կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին խոստովանելով : Եւ Յովհաննէս հազեր էր ուղտի մազ , և իր մէջքը կաշիէ գօտի . ու իր կերակուրը մարախ ու վայրենի մեղր էր : Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր . Իմ ետևէս ինձմէ զօրաւորը կու գայ , որ ես արժանի չեմ ծռելու՝ ու անոր կոշիկներուն կապերը արձրկելու : Ես ձեզ ջրով մկրտեցի , բայց անիկայ ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ :
- 9 Ու եղաւ որ՝ ան օրերը Յիսուս Քալիլեայի Նազարեթէն եկաւ , ու Յովհաննէսէն մկրտուեցաւ
- 10 Յորդանանու մէջ : Եւ շուտ մը ջուրէն ելելուն

- պէս՝ երկինքը բացուած տեսաւ , և Հոգին ա-
- 11 զաւնիի պէս՝ որ իր վրայ կ'իջնէր : Եւ ձայն մը
եկաւ երկինքէն՝ ոչ կ'ըէր . Դուն ես իմ սիրելի
Որդիս , որուն հաւներ եմ :
- 12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զանի-
- 13 կայ : Ու քառսուն օր հոն էր անապատին մէջ՝
Սատանայէն փորձուած . և զազաններու հետ
էր , ու հրեշտակները իրեն սպասաւորութիւն
կ'ընէին :
- 14 Եւ Յովհաննեսին մատնուելէն ետև՝ Յիսուս
- 15 Գալիլեա եկաւ , Եստուծոյ արքայութեան աւե-
տարանը կը քարոզէր՝ ու կ'ըսէր , Թէ ժամա-
նակը լրացած է , և Եստուծոյ թագաւորութիւ-
նը մօտեցած է . ապաշխարեցէք՝ ու աւետարա-
նին հաւատացէք :
- 16 Երբոր Գալիլեացոց ծովուն քովերը կը պտը-
տէր , տեսաւ Սիմոնը՝ ու Սիմոնին եղբայրը Կնդ-
րէասը՝ ծովը ուռկան ձգած , ինչու որ ձկնորս
- 17 էին : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Իմ ետեւէս ե-
կէք , ու ես ձեզ ընեմ որ մարդու որսորդ ըլ-
18 լաք : Կնոնք ալ շուտ մը իրենց ուռկանները
19 թողուցին , ու անոր ետեւէն գացին : Եւ անկէ
քիչ մը առաջ երթալով՝ տեսաւ Օւրեղեան
Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը , որ
անոնք ալ նաւին մէջ ուռկանները կը կարկըտե-
20 ին . Եւ շուտ մը զանոնք կանչեց . անոնք ալ
իրենց հայրը Օւրեղէոսը վարձկաններուն հետ
նաւին մէջ ձգելով , անոր ետեւէն գացին :
- 21 Ու մտան Կափառնայում . և իսկոյն շաբաթ
- 22 օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցընէր : Եւ
կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վը-
րայ , ինչու որ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս
կը սորվեցընէր անոնց , ու չէ թէ դպիրներուն
- 23 պէս : Եւ անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը
կար , որ պիղծ ոգի ունէր իր ներսի դին , որ

- 24 աղաղակեց՝ ըսելով . Թող տուր , դուն մեզի հետ
 Խնչ բան ունիս՝ Յիսուս Նազովրեցի . միթէ մեզ
 կորսընցընելու եկար . գիտեմ քեզ՝ ով ես , Աս-
- 25 տուծոյ Սուրբը : Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝
 26 ըսելով . Պապանձէ ու ել ատկէ : Եւ պիղծ ոգին
 սաստիկ ցնցեց զանիկայ , ու մեծ ձայնով մը
 27 աղաղակեց , ու անկէ ելաւ : Եւ ամէնքը զար-
 մացան , անանկ որ իրարու հարցուփորձ կ'ընե-
 ին՝ ու կ'ըսէին . Աս ի՞նչ է . ի՞նչ նոր վարդապե-
 տութիւն է աս , որ իշխանութիւնով պիղծ ոգի-
 ներուն ալ կը հրամայէ , ու իրեն կը հնազան-
- 28 դին : Եւ շուտ մը իր համբաւը Վալիլեացոց
 ամէն կողմերը ելաւ :
- 29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելելով՝ Սիմոնին
 ու Ընդրէասին տունը մտան՝ Յակոբոսին և
 30 Յովհաննեսին հետ : Ու Սիմոնին զոքանչը Չեր-
 մէ բռնուած պառկած էր , և շուտ մը անոր հա-
- 31 մար ըսին իրեն : Ու Յիսուս մօտեցաւ անոր ձեռ-
 քէն բռնեց՝ վերցուց անիկայ . և իսկոյն Չերմը
 թող տուաւ զանիկայ , ու անոնց սպասաւորու-
 թիւն կ'ընէր :
- 32 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մտած ա-
 տենը , բոլոր հիւանդները և դիւահարները իրեն
 33 կը բերէին : Ու բոլոր քաղաքը դուռը ժողովուրդ
 34 էր : Եւ շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէն
 բժշկեց , ու շատ դևեր հանեց . ու դևերուն խօ-
 սիլ չէր տար , ինչու որ զինքը կը ճանչնային :
- 35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելելով դեռ չը-
 լուցած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը , և
 36 հոն աղօթք կ'ընէր : Ու Սիմոն և իր հետը ե-
 37 ղողները գացին անոր ետեէն : Ու երբոր գտան
 զանիկայ՝ ըսին անոր թէ , Ամէնը քեզ կը փրնու-
- 38 ռեն : Եւ ըսաւ անոնց . Ե՛կէ՛ք երթանք մերձա-
 կայ գիւղաքաղաքները , որ հոն ալ քարոզեմ .
- 39 քանզի աս բանիս համար ելեր եմ : Եւ անոնց

Ժողովարաններուն մէջը կը քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ, ու դուք կը հանէր :

- 40 Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ'աղաչէր, ծունկ
կը չոքէր՝ ու կ'ըսէր անոր . Թէ որ ուզես, կըր-
41 նաս զիս մաքրել : Եւ Յիսուս խղճալով՝ ձեռքը
երկընցուց, դպաւ անոր՝ ու ըսաւ անոր . Կ'ու-
42 ղեմ՝ մաքրուէ : Ու երբոր «» ըսաւ անոր, շուտ
մը բորոտութիւնը անկէ գնաց, ու մաքրուե-
43 ցաւ : Եւ սաստիկ պատուէր տալով անոր՝ շուտ
44 մը դուրս հանեց անիկայ, ու ըսաւ անոր . Բզ-
գոյ՛ չ կեցիր՝ մէկուն բան մը չըսես . հապա գնա՛
քեզ քահանային ցուցո՛ւր, և տո՛ւր քու մաք-
րուելուդ ընծան, որ Մովսէս պատուիրեց՝ ա-
45 նոնց վկայութիւն ըլլալու համար : Բայց անի-
կայ ելելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել, ու բանը
տարածել, անանկ որ՝ ալ ինքը չէր կրնար յայտ-
նի կերպով քաղաք մը մտնել . հապա դուրսը
անապատ տեղուանք էր, և ամէն կողմերէն ի-
րեն կու գային :

ԳԼ . Բ

- 1 Քրիստոս կը բժշկէ անդամալոյծ մը . 14 իրեն հետեւելու կը կանչէ Մատթէոս մաքա-
ւորը . 15 մաքաւորներու ու մեղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ . 18 կ'արդարացնէ իր
աշակերտներուն ծով՝ չպահելը, 23 և շարժ օրը ցորենի հասկեր փրցընել ուտելը :

- 1 Եւ նորէն կափառնայում մտաւ «» մը օրէն
2 ետև . Ու լսուեցաւ որ անիկայ տան մէջ է . և
շուտով շատ մարդիկ ժողովուեցան, անանկ որ՝
ալ տեղ չկար, ո՛չ ալ դրանք քովերը . ու կը խօսէր
3 անոնց «» խօսքը : Եւ կու գային իրեն՝
չորս մարդով վերցուած անդամալոյծ մը կը բե-
4 ղէին : Ու երբոր բազմութենէն չէին կրնար անոր
մօտենալ, քակեցին «» յարկը՝ ուր որ Յիսուս
էր, ու ծակ մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահիճը՝
5 որուն վրայ պառկած էր անդամալոյծը : Եւ
Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ ան-
դամալոյծին . Արդեակ՝ քու մեղքերդ քեզի նե-

- 6 րուած են : Ու դպիրներէն մէկ քանիները կա-
 յին՝ որ հոն նստեր էին , և իրենց սրտերուն մէջ
 7 կը խորհէին՝ ըսել . Ի՞նչու համար ասիկայ ա-
 սանկ հայհոյութիւններ կը խօսի . ո՞վ կրնայ մե-
 զաց թողութիւն տալ , բայց միայն Աստուած :
- 8 Եւ Յիսուս իսկոյն իմանալով իր հոգիին մէջ՝ որ
 անոնք այնպէս կը խորհին մէջերնին , ըսաւ ա-
 նոնց . Ետ ի՞նչ կը խորհիք սրտերնուդ մէջ :
- 9 Ո՞րը աւելի դիւրին է , անդամալոյծին ըսել՝ Քու
 մեղքերդ ներուած են , եթէ ըսել . Ալի՛ր , մա-
 10 հիճդ առ՝ ու քալէ : Բայց որպէս զի գիտնաք՝
 թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի
 վրայ մեղքերու թողութիւն տալու , (ըսաւ ան-
 11 դամալոյծին ,) Քեզի կ'ըսեմ , Ալի՛ր , մահիճդ
 12 առ՝ ու տունդ գնա : Ան ալ շուտ մը ելաւ , և
 էր մահիճը առնելով՝ ամենուն առջևը զ"՝" ելաւ ,
 անանկ որ ամէնքը ապշած մնացին , և փառք
 տուին Աստուծոյ՝ ու ըսին թէ , Ասանկ բան մը
 ամենեւին տեսած չենք :
- 13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը , ու բոլոր ժողո-
 վուրդը իրեն կու գային , և կը սորվեցընէր ա-
 14 նոնց : Ու երբոր կ'անցնէր , տեսաւ Ղևի Ալ-
 փէոսեանը , որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր
 էր . ու ըսաւ անոր . Ակուր իմ ետեւէս . ան ալ
 15 ելաւ անոր ետեւէն գնաց : Ու եղաւ որ երբոր
 սեղան նստած էր անոր տանը մէջ , շատ մաք-
 սաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին
 Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտներուն հետ .
 քանզի շատուր էին , ու անոր ետեւէն գացին :
- 16 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները երբոր տեսան՝
 թէ անիկայ մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն
 հետ կ'ուտէ , ըսին անոր աշակերտներուն . Ին-
 չո՞ւ համար մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն
 17 հետ կ'ուտէ ու կը խմէ : Եւ Յիսուս երբոր լսեց ,
 ըսաւ անոնց . Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ ,

Հապա հիւանդներուն . ես արդարները կանչելու
չեկայ , Հապա մեղաւորները :

- 18 Եւ Յովհաննեսին աշակերտները ու փարիսե-
ցիները ծոմ կը պահէին . և եկան ու ըսին անոր .
Ինչո՞ւ Յովհաննեսին ու փարիսեցիներուն աշա-
կերտները ծոմ կը պահեն , ու քու աշակերտ-
19 ներդ ծոմ չեն պահեր : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց .
Մի՞թէ կարելի՞ է որ Հարսնիքին տղաքը՝ քանի
որ փեսան իրենց հետն է , ծոմ պահեն . որչափ
ժամանակ որ փեսան իրենց հետը ունին , կարե-
20 լի չէ ծոմ պահել : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ
երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , Հապա ան օրը
21 ծոմ պիտի պահեն : Մէկը կարկըտան չձգեր նոր
լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ . թէ չէ՝ ա՜ն
նորը ո՞ր անոր լրութեանը համար դրո՞ւստ էր , հինէն
կ'առնէ , ու պատուաճքը ալ աւելի գէշ կ'ըլլայ .
22 Ո՛չ ալ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ .
եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատուէ , ու գի-
նին կը թափի , և տիկերը կը կորնչին , Հապա
նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է :
- 23 Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինքը արտերուն մէջէն
կ'անցնէր , և իր աշակերտները որ կ'երթային ,
24 սկսան ցորենի հասկեր փրցընել : Ու փարիսեցի-
ները ըսին իրեն . Նայէ շաբաթ օրը ի՞նչ կ'ընեն ,
25 որ արժան չէ : Ինքն ալ անոնց ըսաւ . Բնաւ
չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը՝ երբոր
պէտք ունեցաւ , և անօթեցաւ ինքը՝ ու անոնք
26 որ իր հետն էին . Ի՛նչպէս մտաւ Աստուծոյ տու-
նը Աբիաթար քահանայապետին օրովը , և ա-
ռաջաւորութեան հացերը կերաւ , ու տուաւ ա-
նոնց ալ՝ որ իր հետն էին . որ Բե՛կ- ճը օրինաւոր
27 չէ ուտել , բայց միայն քահանաներուն : Եւ
ըսաւ անոնց . Շաբաթը մարդուն համար եղաւ ,
28 ու չէ թէ մարդը շաբաթին համար : Ուրեմն
Որդին մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է :

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոս կը բժշկէ ձեռքը չորցած մարդը , 10 և ուրիշ շատ ցաւաղարներ . 11 պիղծ ոգիները կը յանդիմանէ . 13 իր տատուերկու առաքեալները կ'ընտրէ . 22 փաստով կը ցուցնէ որ անոնց ըսածը՝ թէ ինքը Բեղզեբուղով դէս կը հանէ , հայհոյութիւն է . 31 և կ'իմացնէ թէ որոնք են իր եղբայրը՝ քոյրը և մայրը :

- 1 Աւ նորէն ժողովարանը մտաւ . ու հոն մարդ
- 2 մը կար , որուն ձեռքը չորցած էր : Աւ իրեն կը սպասէին՝ թէ արդեօք շաբաթ օրը զանիկայ պիտի բժշկէ՞ , որ իր վրայով ամբաստանութիւն
- 3 ընեն : Աւ ինքը ձեռքը չորցած մարդուն ըսաւ .
- 4 Այլ'ր մէջտեղը կ'այնէ՛ : Ու ըսաւ անոնց . Շաբաթ օրը բարիք ընել արժան է , թէ չարիք ընել . հոգի մը ապրեցընել , թէ մեռցընել . բայց ա-
- 5 նոնք լուռ կեցան : Աւ Յիսուս բարկութեամբ շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սրտե-
- 6 րուն կուրութեանը համար տրտմած , ըսաւ ան մարդուն . Չեռքդ երկընցնուր . ան ալ երկընցուց ,
- 7 և անոր ձեռքը ողջացաւ : Ու փարիսեցիները շերովդէսեաններուն հետ մէկտեղ շուտ մը դուրս ելելով , անոր դէմ խորհուրդ կ'ընէին՝ թէ ինչպէս կորսընցընեն անիկայ :
- 8 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը գնաց . և շատ բազմութիւն անոր ետեւէն գացին
- 9 Գալիլեայէն , ու շրէաստանէն , Աւ Արուսաղեմէն , ու Ադովմէն և Յորդանանու անդիի կողմէն , ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին , շատ բազմութիւն երբոր լսեցին
- 10 ինչ որ կ'ընէր , իրեն եկան : Աւ իր աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատ-
- 11 ճառաւ , որ զինքը չնեղեն : Բանդի շատերը բժշկեց , անանկ որ ցաւ ունեցողները վրան կը
- 12 գիղուէին որ իրեն դպչին : Աւ պիղծ ոգիները երբոր զինքը կը տեսնէին , կ'իյնային իր առջև , կը կանչուըռտէին ու կ'ըսէին . Դուն ես Աստու-

ծոյ Որդին . և ինքը սաստիկ կը յանդիմանէր զանոնք , որ զինքը չյայտնեն :

- 13 Եւ լեռը ելելով , իր ուղածները իրեն կանչեց .
 14 ու գացին անոր քովը : Եւ տասուերկու հոգի որոշեց , որ իր հետը ըլլան , և որ անոնք խրկէ
 15 քարոզել , Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը
 16 բժշկելու , և դեւերը հանելու : Ու Սիմոնին
 17 անունը Պետրոս դրաւ . Եւ Օւրբեղեան Յակոբոսին՝ ու Յակոբոսին եղբօրը Յովհաննեսին՝ անոնց անունները Բաներեգէս դրաւ , որ ըսել է՝
 18 Որդիք որոտման . Եւ Մարգարէասը , ու Փիլիպպոսը , և Բարթոլոմէոսը , ու Մատթէոսը , և Թովմասը , ու Եւփէոսեան Յակոբոսը , և Թադէոսը , ու Սիմոն Կանանացին . Եւ Յուդա Իսկարիովտացին , որ նաև մատնեց զանիկայ :
 20 Տուն մը եկան , և նորէն ժողովուրդը ժողովուեցաւ , անանկ որ հաց ուտելու ալ չամանակ
 21 չկրցան հոնէ : Ու երբոր իրենները լսեցին , ելան որ զինքը բռնեն , քանզի կ'ըսէին թէ խելըռած
 22 է : Եւ ան զպիրները որ Երուսաղեմէն իջեր էին , կ'ըսէին թէ , Եսոր ներսի դին Բէեղղբուղ կայ ,
 23 և դեւերուն իշխանովը դեւերը կը հանէ : Եւ իրեն կանչելով զանոնք , առակներով կ'ըսէր անոնց . Ի՞նչպէս կրնայ Սատանան Սատանայ
 24 հանել : Ու թէ որ մէկ թագաւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի , ան թագաւորութիւնը
 25 չկրնար կենալ : Եւ թէ որ տուն մը իրեն դէմ
 26 բաժնուի , ան տունը չկրնար կենալ , Ու թէ որ Սատանան իրեն դէմ ելաւ՝ ու բաժնուած է , անիկայ չկրնար կենալ , հապա անոր վերջը հասած է :
 27 Մէկը չկրնար զօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ ան զօրաւոր մարդը չկապէ , ու
 28 ետքը անոր տունը կողոպտէ : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ , Եմէն մեղքերը պիտի ներուին

- մարդոց որդիներուն , և հայհոյութիւնները՝
 29 որչափ որ հայհոյեն . Բայց ո՞վ որ Հոգւոյն Արք-
 քոյ դէմ հայհոյէ , յաւիտեան թողութիւն պի-
 տի չունենայ . հապա յաւիտենական դատաս-
 30 տանի պարտաւոր պիտի ըլլայ : Ա՛յն զի կ'ը-
 սէին թէ . Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի դին :
- 31 Ետքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան , և
 դուրսը կայնելով՝ հար խրկեցին ու կը կանչէին
 32 զանիկայ : Եւ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը
 նստեր էր . ու իրեն ըսին թէ , Ե՛հա քու մայրդ
 ու եղբայրներդ դուրսը կայե՞ր ե՞՞ և քեզ կ'ուզեն :
 33 Եւ անիկայ պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ .
 34 Ո՞վ է իմ մայրս՝ կամ եղբայրներս : Ու իր բո-
 լորտիքը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ . Ե՛հա իմ
 35 մայրս ու իմ եղբայրներս . Ա՛յն զի ո՞վ որ Ես-
 տուծոյ կամքը կը կատարէ , անիկայ է իմ եղ-
 բայրս և քոյրս ու մայրս :

ԳՂ . Դ

1 Սերմանացանին առակը , 14 և ան առակին մեկնութիւնը : 21 Մենք պարտաւոր ենք
 մեր դիտութեան լոյսը ուրիշներուն ալ հաղորդելու : 26 Ծածուկ աճեցող սերմին ,
 30 և մանանեխի հատին առակը : 35 Քրիստոս կը հանդարտեցնէ ծովուն ալէկոծու-
 թիւնը :

- 1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցընել ծովեղերքին վը-
 րայ . և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժողվուե-
 ցաւ , անանկ որ՝ ինքը նաւը մտաւ , ու նստաւ
 ծովուն վրայ . և բոլոր ժողովուրդը ցամաքը
 2 ծովուն եղերքն էր : Եւ անոնց շատ բաներ կը
 սորվեցընէր առակներով , ու կ'ըսէր անոնց իր
 3 վարդապետութեանը մէջ . Եւսեցէ՛ք՝ ահա սերմ
 4 ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ : Ու երբոր կը ցա-
 նէր , մէկ քանին ճամբուն քովը ինկաւ , և
 5 թռչունները եկան ու կերան զանիկայ : Եւ ու-
 ըրիշը ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ , ուր որ
 շատ հող չկար . և շուտ մը բուսաւ , հողը խո-
 6 բունկութիւն չունենալուն համար . Սակայն ա-
 րևուն ծագած ատենը՝ այրեցաւ , ու արմատ

- 7 չունենալուն համար չորցաւ : Եւ ուրիշը ինկաւ
փուշերու մէջ , և փուշերը ելան՝ ու խեղդեցին
- 8 զանիկայ , ու պտուղ չտուաւ : Եւ ուրիշը ինկաւ
աղէկ հողի մէջ , ու պտուղ կու տար , որ ելաւ
ու մեծցաւ , և կը բերէր մէկուն տեղը երեսուն ,
ու մէկուն տեղը վաթսուն , և մէկուն տեղը հա-
- 9 րիւր : Ու կ'ըսէր . Են որ լսելու ահանջ ունի ,
թող լսէ :
- 10 Ու երբոր առանձին էր , իր քովը եղողները՝
տասուերկուքին հետ մէկտեղ՝ հարցուցին իրեն
- 11 ան առակը : Եւ ըսաւ անոնց . Չեզի տրուած
է գիտնալ Մատուծոյ թագաւորութեանը խոր-
հուրդը , բայց անոնց՝ որ դուրսէն են , ամէն
- 12 բան առակներով կ'ըլլայ . Որ տեսնելով տեսնեն՝
ու չտեսնեն , և լսելով լսեն՝ ու չիմանան . որ չըլ-
լայ թէ դարձի գան , և իրենց մեղացը թողու-
- 13 թիւն ըլլայ : Ու ըսաւ անոնց . Ես առակը չէք
գիտեր . ուրեմն ինչպէս պիտի գիտնաք ամէն
- 14 առակները : Սերմ ցանողը խօսքը կը ցանէ :
- 15 Եւ ճամբուն քովիները անոնք են՝ որոնց մէջ
խօսքը կը ցանուի . ու երբոր կը լսեն , շուտ մը
Սատանան կու գայ՝ և անոնց սրտերուն մէջ ցա-
- 16 նուած խօսքը կը հանէ : Եոյնպէս ալ ապառա-
ժուտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են ,
որ երբոր կը լսեն խօսքը՝ շուտ մը ուրախութեամբ
- 17 կ'ընդունին զանիկայ . Եւ իրենց մէջը արմատ
չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տևեն . ետքը
երբոր նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին
- 18 համար , շուտ մը կը գայթակղին : Եւ փուշե-
րուն մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ երբ խօսքը
- 19 կը լսեն , Աշխարհիս զբաղմունքները ու հարբս-
տութեան խաբէութիւնները , և ուրիշ բանե-
րուն ցանկութիւնները մէջ մտնելով՝ խօսքը կը
- 20 խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ : Եւ աղէկ հողի
մէջ ցանուածները անոնք են , որ խօսքը կը լսեն՝

և կ'ընդունին , ու պտուղ կու տան՝ մէկուն տեղը երեսուն , և մէկուն տեղը վաթսուն , ու մէկուն տեղը հարիւր :

- 21 Եւ ըսաւ անոնց . Միթէ ճրագը գրուանին կամ մահիճին տակը դրուելու համար կու զայ .
- 22 Հէ՞ որ աշտանակին վրայ դրուելու համար : Ինչու որ ծածուկ բան մը չկայ , որ պիտի չյայտնուի . և զաղտուկ բան մը չէ եղած՝ որ երևան
- 23 պիտի չելլէ : Թէ որ մէկը լսելու ականջ ունի , թող լսէ :
- 24 Եւ ըսաւ անոնց . Նայեցէք ինչ կը լսէք . ինչ չափով որ դուք կը չափէք , նոյն չափով պիտի չափուի ձեզի . և ձեզի՞ որ կը լսէք , պիտի աւելնայ :
- 25 Ասան զի ո՞վ որ ունի , անոր պիտի տըրուի . և ո՞վ որ չունի , ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի :
- 26 Եւ կ'ըսէր . Եստուծոյ թագաւորութիւնը ասանկ է , որպէս թէ մէկ մարդ մը հողին մէջը
- 27 սերմ՝ ձգէ , Ու քնանայ և արթըննայ գիշեր ու ցորեկ , և սերմը բուսնի ու մեծնայ , — ինքը
- 28 չգիտեր թէ ինչպէս : Քանզի հողը ինքիրմէն պտուղ կու տայ . առաջ խոտը , ետքը հասկը ,
- 29 անկէ ետև լեցուն ցորենը հասկին մէջ : Ու երբ որ պտուղը հասուննայ , շուտ մը մանգաղը կը խրկէ , ինչու որ հունձքի ատենը հասած է :
- 30 Եւ կ'ըսէր . Եստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի նմանցընենք , կամ ինչ առակով անիկայ
- 31 բաղդատենք : Մանանելի հատին նման է , որ հողի մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ եղած
- 32 սերմերուն ամենէն պզտիկն է . Ու երբոր ցանուի , կը բուսնի , և ամէն խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ , ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ , անանկ որ երկնից թռչուններուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակը բնակելու :
- 33 Եւ ասանկ շատ առակներով կը խօսէր անոնց

- 34 Հետ խօսքը որչափ որ կրնային մտիկ ընել . Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց . բայց առանձին իր աշակերտներուն կը մեկնէր ամէնը :
- 35 Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար , ըսաւ անոնց .
- 36 Ելէ՛ք ձեռքով ձեր մէկալ կողմը անցնինք : Եւ նոնք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին զինքը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ . և ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ : Ու հովի մեծ փոթորիկ մը եղաւ , և ալեքները նաւուն վրայ
- 37 կու գային , անանկ որ գրեթէ լեցուն էր : Ու ինքը նաւուն ետևի կողմը բարձի վրայ կը քնանար . արթընցուցին զանիկայ՝ և կ'ըսէին անոր .
- 39 Ա՛րդապետ՝ հոգդ չէ՞ , որ կը կորսուինք : Ու ելելով՝ սաստեց հովին , և ծովուն ըսաւ . Դադարէ՛ լուռ կեցիր . ու հովը դադարեցաւ , և մեծ
- 40 խաղաղութիւն եղաւ : Ու ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ ատանկ վախկոտ էք , ինչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք : Եւ անոնք խիստ վախցան , ու կ'ըսէին իրարու . Արդեօք ո՞վ է ասիկայ , որ հովը ու ծովը ասոր կը հնազանդին :

ԳԼ . Ե

1 Քրիստոս լեզուն ունեցող մարդը կը բժշկէ . 13 և անկէ ելող դեերը խոզերուն մէջ կը մտնեն : 25 Քրիստոս կը բժշկէ տեւատես կնիկը , 35 և Յայրօսի աղէկը կը յարուցանէ :

- 1 Եւ եկան ծովուն մէկալ կողմը Գադարացւոց
- 2 երկիրը : Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ , գերեզմաններէն ելած մարդ մը պատահեցաւ իրեն , որ
- 3 պիղծ ոգի ունէր . Որ անոր բնակած տեղն ալ գերեզմաններուն մէջն էր . ու շղթայով ալ մէկը
- 4 չէր կրնար զանիկայ կապել . Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և շղթաներով կապուեր էր , բայց անիկայ շղթաները կտրեր , ու ոտնակապերը կտորտեր էր , և մէկը չէր կրնար զանիկայ նուաճել . Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ գերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ կը կանչուրու-

- տէր , ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքուտէր :
- 6 Երբոր հեռուանց Յիսուսը տեսաւ , վազեց ու
7 երկրպագութիւն ըրաւ անոր , Եւ մեծ ձայնով
մը աղաղակեց՝ ու ըսաւ . Դուն իմ հետս ի՞նչ
բան ունիս Յիսուս՝ Արդի Եստուծոյ բարձրելոյ .
քեզ Եստուծով կ'երգմնցընեմ , զիս մի՛ տան-
- 8 ջեր : (Քանզի կ'ըսէր անոր . Պիղծ ոգի՛ ելի՛ր
9 ատ մարդէն :) Եւ անոր հարցուց թէ՛ Ընունդ
ի՞նչ է . ու ըսաւ անոր . Իմ անունս Լէզէոն է ,
- 10 ինչու որ մենք շատուր ենք : Եւ շատ կ'աղաչե-
ին անոր՝ որ զերենք ան երկրէն դուրս չխրկէ :
- 11 Եւ հոն լեռանը մօտ խողերու մեծ երամակ մը
12 կար՝ որ կ'արածուէին : Ու բոլոր դեերը աղա-
չեցին անոր՝ ու ըսին . Մեզ խողերուն խրկէ , որ
13 անոնց մէջը մտնենք : Եւ Յիսուս շուտ մը հը-
րաման տուաւ անոնց . ու երբոր պիղծ ոգիները
ելան՝ խողերուն մէջը մտան . և երամակը գա-
հավէժ տեղէն ծովը վազեց , (երկու հազարի
չափ կային ,) ու ծովուն մէջը խեղդուեցան :
- 14 Եւ խողարածները փախան , ու պատմեցին
քաղաքը ու ազարակները . և Ժարիկ ելան տես-
- 15 նելու՝ թէ ի՞նչ բան է որ եղաւ : Ու եկան Յիսու-
սին , և տեսան զիւահարը՝ որ լէզէոն ունէր , որ
հագուած ու խելքը վրան եկած նստեր էր , ու
- 16 վախցան : Եւ անոնք որ տեսեր էին , պատմե-
ցին անոնց՝ թէ ի՞նչ եղաւ զիւահարին . նաև
- 17 խողերուն վրայով : Եւ սկսան աղաչել անոր , որ
18 իրենց սահմաններէն երթայ : Ու երբոր անի-
կայ նաւը մտաւ , զիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ
19 հետը ըլլայ : Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր .
հապա ըսաւ անոր . Գնա՛ քու տունդ քու ըն-
տանիներուդ , ու պատմէ՛ անոնց ինչ որ Տէրը
- 20 քեզի ըրաւ , և ողորմեցաւ քեզի : Ըն ալ գնաց ,
և սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յի-
սուս իրեն ըրաւ . և ամէնը կը զարմանային :

- 21 Ու երբոր Յիսուս նաւով նորէն Ժուճի մէկալ
կողմը անցաւ , շատ բազմութիւն ժողովուեցաւ
22 անոր քովը , և նա ծովեզերքն էր : Աւ ահա
ժողովրդապետներուն մէկը կու գար , որուն ա-
նունը Յայրոս էր . ու երբոր տեսաւ զանիկայ ,
23 անոր ոտքը ինկաւ . Աւ շատ կ'աղաչէր անոր՝ ու
կ'ըսէր թէ , Խմ աղջիկս մեռնելու մօտ է , որ
գաս անոր վրայ ձեռք դնես , որպէս զի ազատի ,
24 ու պիտի ապրի : Աւ գնաց անոր հետ . ու շատ
բազմութիւն իր ետեւէն կ'երթային՝ ու կը նեղէ-
ին զինքը :
- 25 Աւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարի արիւնի
26 տեւատեսութեան մէջ էր , Ու խիստ վշտացած
էր շատ բժիշկներէն , և իր բոլոր ունեցածը
վատներ էր , ու օգուտ մը չէր գտեր , հապա ևս
27 առաւել զայրացեր էր , երբոր Յիսուսին վրա-
յով լսեց , ետեւէն եկաւ բազմութեանը մէջ , ու
28 անոր հանդերձին դպաւ . Քանզի կ'ըսէր , Թէ
որ միայն անոր հանդերձներուն դպչիմ , պիտի
29 բժշկուիմ : Աւ շուտ մը իր արիւնին ազբիւրը
ցամբեցաւ . ու իր մարմինին մէջ իմացաւ՝ թէ
30 տանջանքէն բժշկուեցաւ : Աւ Յիսուս շուտ մը
գիտնալով իր անձին մէջ ան զօրութիւնը՝ որ
իրմէն ելաւ , դարձաւ բազմութեանը մէջ՝ ու
31 ըսաւ . Ո՛վ դպաւ իմ հանդերձներուս : Աւ իր
աշակերտները ըսին իրեն . Ար տեսնես որ բազ-
մութիւնը քեզ կը նեղէ , ու կ'ըսես թէ՛ Ո՛վ ինձի
32 դպաւ : Աւ իր բոլորտիքը կը նայէր որ աս բա-
33 նը ընողը տեսնէ : Ու կնիկը վախցաւ՝ ու դո-
ղաց , ինչու որ գիտէր թէ իրեն ինչ եղաւ . և
եկաւ՝ անոր առջևը ինկաւ , ու բոլոր քանիչը շիտ-
34 կէ շիտակ զրուցեց անոր : Աւ Յիսուս ըսաւ անոր .
Մղձիկ՝ քու հաւատքդ քեզ բժշկեց . գնա՛ խա-
ղաղութեամբ , ու բժշկուած եղիր քու տան-
ջանքէդ :

- 35 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր , ժողովրդապետին տունէն «*հաւ*» եկան՝ ու ըսին թէ , Եղջեկը մեռաւ , ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգնեցընես :
- 36 Իսկ Յիսուս ըսուած խօսքը լսածին պէս՝ ժողովրդապետին ըսաւ . Մի վախնար , միայն թէ
- 37 հաւատա՛ : Եւ մէկը թող չտուաւ իր հետը երթալու , բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և
- 38 Յակոբոսին եղբայրը Յովհաննէսը : Ու ժողովրդապետին տունը դալով՝ տեսաւ աղմուկ և
- 39 սաստիկ լացողներ ու աղաղակողներ : Եւ ներս մտնելով՝ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ խռովեր էք՝ ու կու լաք . մանուկը մեռած չէ , հապա կը քնանայ :
- 40 Եւ ծաղը կ'ընէին անիկայ . բայց ինքը ամէնը դուրս հանելով՝ իր հետը առաւ մանուկին հայրը ու մայրը՝ և անոնք որ իր հետն էին , ու
- 41 մտաւ հոն՝ ուր որ մանուկը պառկած էր : Եւ մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ անոր . Տալիթա՛ կո՛ւմի , որ կը թարգմանուի , Ե՛ղջեկ՝ (քեզի կ'ըսեմ ,) ելի՛ր : Եւ իսկոյն աղջեկը ոտք ելաւ , ու կը քալէր , ինչու որ տասուերկու տարեկան էր . ու մեծ ապշութեամբ ապշեցան : Եւ սաստիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մէկը չգիտնայ աս բանը . ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան :

ԳՂ . Զ

1 Քրիստոս անարգութիւն կը կրէ իր քաղաքակիցներէն . 7 տասուերկու աշակերտներուն իշխանութիւն կու տայ պիղծ ողիները հանելու : 14 Զանազան կարծիքներ Քրիստոսի վրայով : 27 Յովհաննէս մկրտիչ կը զիւատուի , 29 և կը թաղուի : 30 Եւսաբեալները իրենց քարոզութենէն Յիսուսի կը դառնան : 34 Հինգ հացին ու երկու ձուկին հրաշքը : 48 Քրիստոս ծովուն վրայ կը քալէ . 53 և ամէն իրեն դպչող ցաւագարները կը բժշկէ :

1 Եւ անկէ ելելով՝ եկաւ իր երկիրը , ու անոր
2 աշակերտները իր ետևէն գացին : Եւ շաբաթօրը հասնելուն՝ սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցընել . ու շատերը լսելով՝ կը զարմանային ու կ'ըսէին . Ասիկայ ո՞ւսկից ունի աս բաները , կամ աս ի՞նչ իմաստութիւն է որ ասոր տրուած է , որ

- 3 ասանկ հրաշքներ կ'ըլլան ասոր ձեռքովը : Եսիկայ հիւսը չէ՞ , Մարիամին որդին , և Յակոբոսին ու Յովսեսին և Յուդային ու Սիմոնին եղբայրը . ու ասոր քոյրերը հոս մեր քովը չէ՞ն .
- 4 և անոր վրայով կը գայթակղէին : Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց . Մարգարէ մը անպատիւ չէ՞ բայց միայն իր երկրին մէջ , ու իր ազգականնե-
- 5 ըուն , և իր տանը մէջ : Ու չեր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն ալ ընել , միայն թէ քանի մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ , ու բժշկեց զանոնք :
- 6 Եւ անոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար . ու շքակայ գեղերը պտըտելով՝ կը սորվեցընէր :
- 7 Եւ իրեն կանչեց տասուերկուքը . ու սկսաւ երկու երկու խրկել զանոնք , ու անոնց իշխանու-
- 8 թիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ : Եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար բան մը չառնեն , բայց միայն գաւազան մը . ո՛չ տօպրակ , ո՛չ
- 9 հաց , ո՛չ ստակ գօտիներնուն մէջ . Հապա հողաթափ հագնին . և Արկին հանդերձ մի՛ հագնիք՝ ըստ : Ու ըսաւ անոնց . Ո՛ր տուն որ մըտ-
- 11 նէք , հո՛ն կեցէք մինչև որ անկէ ելէք : Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր , ու ձեզի մտիկ չեն ըներ , երբոր անկէ կ'ելէք , ոտքերնուդ տակի փոշին թօթվեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Սողոմոնացոց ու Գոմորացոց աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ ան քաղաքին :
- 12 Եւ անոնք ելելով կը քարոզէին , որ
- 13 ապաշխարեն : Եւ շատ դևեր կը հանէին , ու շատ հիւանդներ եղով կ'օծէին՝ ու կը բժշկէին զանոնք :
- 14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց , (ինչու որ անոր անունը յայտնի եղաւ ,) ու կ'ըսէր , թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն

- առեր է , ու անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան ա-
- 15 նով : Ուրիշները կ'ըսէին՝ թէ Նզեան է . ուրիշ-
ներն ալ կ'ըսէին թէ՝ Մարգարէ մըն է , կամ
- 16 մարգարէից մէկուն պէս : Բայց երբոր Հերով-
դէս լսեց , ըսաւ . Մտիկայ Յովհաննէսն է՝ որուն
գլուխը ես կտրեցի . մեռելներէն յարութիւն ա-
- 17 Քանզի Հերովդէս ինքը հար խրկեց՝ Յովհան-
նէսը բռնեց , ու կապեց բանտը քրտ՝ իր եղբօրը
Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար , ին-
- 18 չու որ իրեն կնիկ առեր էր զանիկայ : Ա՛սան զի
Յովհաննէս Հերովդեսին կ'ըսէր . Քեզի օրինա-
- 19 ւոր չէ՛ քու եղբօրդ կնիկը ունենալ : Աւ Հերով-
դիա ոխ ունէր անոր դէմ , ու կ'ուզէր անիկայ
- 20 մեռցընել , ու չէր կրնար . Ինչու որ Հերովդէս
կը վախնար Յովհաննէսէն , գիտնալով թէ անի-
կայ արդար և սուրբ մարդ մըն է . և անոր բե-
- 21 Ու երբոր դիպուկ օր մը եղաւ , որ Հերովդէս իր
ծննդեան օրը ընթրիք կ'ընէր իր մեծամեծնե-
րուն և հազարապետներուն՝ ու Գալիլեայի երևե-
- 22 լիներուն . Աւ Հերովդիային աղջիկը հանդէս՝ սրահը
մտնելով խաղաց , ու հաճելի եղաւ Հերովդեսին՝
և իր հետը նստողներուն . թագաւորը ըսաւ աղ-
- 23 տամ քեզի : Աւ անոր երդումը ըրաւ լուրով . Ինչ
որ դուն ինձ մէ խնդրես , պիտի տամ քեզի , մինչև
- 24 թագաւորութեանս կէսը : Աւ անիկայ դուրս
ելլելով իր մօրը ըսաւ . Ի՞նչ ուզեմ . ան ալ ը-
- 25 սաւ . Յովհաննէս մկրտչին գլուխը : Աւ շուտ
մը արտորալով թագաւորին քովը մտաւ՝ ու
խնդրեց՝ ըսելով . Ա՛ուզեմ որ շուտով սկուտեղի
մը վրայ Յովհաննէս մկրտչին գլուխը տաս ինձի :
- 26 Աւ թագաւորը խիստ տրտմեցաւ . բայց երդում-

- ներուն համար՝ ու իր հետը նստողներուն հա-
 27 մար՝ չուզեց որ անոր Խնդրէր մերժէ : Եւ թա-
 գաւորը իսկոյն դահիճ խրկեց , ու հրաման ըրաւ
 անոր գլուխը բերելու . ան ալ գնաց բանտին մէջ
 28 գլխատեց զանիկայ . Եւ սկուտեղով մը բերաւ
 անոր գլուխը՝ ու տուաւ աղջկանը , և աղջիկը
 29 զանիկայ իր մօրը տուաւ : Եւ անոր աշակերտ-
 ները լսելով , եկան անոր մարմինը վերցուցին ,
 ու գերեզմանի մէջ դրին :
 30 Եւ առաքեալները Յիսուսին քովը ժողովուե-
 ցան , ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ ըրին՝ և
 31 ինչ որ սորվեցուցին : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց .
 Եկէ՛ք դուք առանձին՝ անապատ տեղ մը , և քիչ
 մը հանգչեցէ՛ք . քանզի շատերը կային՝ որ կու
 գային ու կ'երթային . և հայ ուտելու ալ ժամա-
 32 նակ չէին ունենար : Եւ նաւով անապատ տեղ
 33 մը գացին առանձին : Ու Ժողովուրդէր տեսան
 զանոնք որ կ'երթային , և շատերը զանիկայ
 ճանչցան , ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն հոն կը
 վագէին , և անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քո-
 34 վը ժողովուեցան : Ու Յիսուս երբոր դուրս ելաւ ,
 շատ ժողովուրդ տեսնելով՝ խղճաց անոնց վրայ .
 ինչու որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին .
 և սկսաւ շատ բաներ սորվեցընել անոնց :
 35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ , իր աշա-
 կերտները իրեն եկան՝ ու ըսին . Հայ անապատ
 36 տեղ մըն է , ու ժամանակը ուշացած է , Երձա-
 կէ՛ք Ժողովուրդէր որ երթան բոլորտիքի ագարակ-
 ները ու գեղերը՝ ու իրենց հաց գնեն , ինչու որ
 37 ուտելու բան մը չունին : Բայց անիկայ պա-
 տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ի՞նչ տուէ՛ք
 ատոնց որ ուտեն : Եւ ըսին իրեն . Երթանք
 38 ատոնց որ ուտեն : Ըսաւ անոնց . Բանի՞ նկա-
 նակ ունիք , գացէ՛ք նայեցէ՛ք . ու երբոր դիտ-

- 39 ցան՝ ըսին . Հինգ , ու երկու ձուկ : Եւ հրաման
 ըրաւ անոնց՝ որ ամէնը կանանչ խոտին վրայ
 40 գունդ գունդ նստեցընեն : Եւ դաս դաս նըս-
 41 տան՝ հարիւրական ու յիսունական : Եւ հինգ
 նկանակը ու երկու ձուկը առաւ՝ ու դէպ ՚ի եր-
 կինքը նայելով , օրհնեց . և մանրեց նկանակ-
 ները՝ ու տուաւ իր աշակերտներուն , որ անոնց
 առջևը դնեն . ու երկու ձուկը ամենուն ալ բաժ-
 42 նեց : Եւ ամէնքը կերան ու կշտացան . (43) Եւ
 տասուերկու կողով լեցուն՝ կտորուանքները վեր-
 44 ցուցին , և ձուկերէն ալ : Եւ ան հացերէն ու-
 տողները հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ էին :
 45 Եւ շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց որ
 նաւը մտնեն , և երբ առաջ մէկալ կողմը Բեթ-
 սայիդա անցնին , մինչև որ ինքը ժողովուրդը
 46 արձակէ : Եւ անոնցմէ զատուելով՝ լեռը ելաւ
 47 աղօթք ընելու : Ու երբոր իրիկուն եղաւ , նաւը
 ծովուն մէջտեղն էր , ու ինքը մինակ ցամաքն
 48 էր : Եւ տեսաւ անոնք որ կը տագնապէին հոգի
 թի քաշելու ատեննին , ինչու որ հովը իրենց
 դէմ էր . և զիշերուան չորրորդ պահուն ատեն-
 ները՝ ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց , ու
 49 կ'ուզէր անոնցմէ անցնիլ : Անոնք երբոր տեսան
 որ ծովուն վրայ կը քալէր , կարծեցին թէ աչքի
 50 երևոյթ բան մըն է , ու կանչուըռտեցին : Քան-
 զի ամէնքն ալ զանիկայ տեսան , ու խռովեցան .
 և ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց հետ՝ ու ըսաւ
 51 անոնց . Քաջ եղեք՝ ես եմ , մի՛ վախնաք : Եւ
 նաւը ելաւ անոնց քովը , ու հովը դադարեցաւ .
 և անոնք մտքերնուն մէջ չափէ դուրս ապշած
 52 էին՝ ու կը զարմանային : Այսան զի հացին վրայ
 ելած հրաշքը չիմացան . ինչու որ սիրտերնին թըմ-
 րած էր :
 53 Ու մէկալ կողմը անցնելով , Գեննեսարեթի
 54 երկիրը հասան , և նաւը տեղաւորեցին : Ու

երբոր նաւէն ելան , ա՛ն Կեղի Ֆարէիլը իսկոյն ճանչ-
 55 ցան զանիկայ . Աւ ասդին անդին վազելով բոլոր
 շըջակայ տեղուանքը , սկսան մահիճներով հի-
 56 ւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին թէ հոն է : Աւ
 ուր որ կը մտնէր՝ գեղերը կամ քաղաքները կամ
 ագարակները , հրապարակներուն մէջ կը դը-
 նէին հիւանդները , ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ գոնէ
 իր հանդերձին քղանցքին դպչեն . և որոնք որ
 դպան , բժշկուեցան :

ԳՎ . Է

1 Փարիսեցիք կը մեղադրեն Քրիստոսի աշակերտները՝ անլուայ ձեռքով հաց ուտելուն
 համար : 8 Իսկ ինքը կ'ապացուցանէ թէ անոնք մարդոց աւանդութիւնները բռնելով՝
 Աստուծոյ պատուիրանքը կ'անարդեն . 14 և թէ կերակուրը մարդը չպղծեր : 24 Փիւ-
 նիկ Ասորի կնկանը աղջիկը պիղծ ողիէ մը կ'աղատէ , 31 և խուլ ու դժուարախօս մարդ
 մը կը բժշկէ :

- 1 Աւ իր քովը ժողովուեցան փարիսեցիները , ու
 դպիրներէն ոմանք՝ որ Արուսաղեմէն եկած էին :
- 2 Ու երբոր տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք
 պիղծ՝ այսինքն անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտէին ,
- 3 մեղադրեցին : Ինչու որ փարիսեցիները ու բո-
 լոր շրէաները մինչև որ աղէկ մը ձեռքերնին
 չլուան , հաց չեն ուտեր . քանզի ծերերուն աւան-
- 4 դութիւնը կը բռնեն . Աւ շուկայէն եկած « Կեղի »
 թէ որ չլուացուին , չեն ուտեր . և ուրիշ շատ
 բաներ կայ՝ որ ընդունած են ու կը բռնեն , այսինքն
 զաւաթներու և փարչերու ու պղնձէ ամաննե-
- 5 բու և անկողիններու լուացմունքներ : Ան ատե-
 նը փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին ա-
 նոր թէ , Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն
 աւանդութեանը պէս չեն երթար , հապա ան-
- 6 լուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն : Ան ալ պատաս-
 խան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Աղէկ մարգարէու-
 թիւն ըրաւ Ասայի՝ ձեզի կեղծաւորներուդ հա-
 մար , ինչպէս որ գրուած է . Աս ժողովուրդը Քայն
 շրթունքներովը զիս կը պատուէ , բայց իրենց
- 7 սիրտը հեռացած զատուած է ինծմէ . Ու պարապ .

- տեղը զիս կը պաշտեն , մարդոց պատուիրած
բաները ե՞րբ վարդապետութիւն սորվեցընելով :
- 8 Ա՛յն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թող տալով՝
մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք , ինչէ՞ փար-
չերու և գաւաթներու լուացմունքներ . և ասոնց
- 9 նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք : Ու ըսաւ ա-
նոնց . Աղէկ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուի-
- 10 րանքը , որ ձեր աւանդութիւնը պահէք : Բան-
զի Մովսէս ըսաւ . Բու հայրդ ու մայրդ պա-
տուէ . և Ո՛վ որ եւ հայրը կամ մայրը անիծէ , մա-
- 11 հով թող մեռնի : Բայց դուք կ'ըսէք . Թէ որ
մէկը եւ հօրը կամ մօրը ըսէ , Ան բանը որ ինծմէ
պիտի շահիս , Աստուծոյ արար- կորբան է , (որ
- 12 ըսել է՝ ընծայ ,) արար ի՞նչայ անիկայ . Եւ ալ թող
չէք տար անոր բան մը ընել իր հօրը կամ իր
- 13 մօրը : Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր
աւանդութիւնովը , որ կ'աւանդէք . և ասոր
նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք :
- 14 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ըսաւ
անոնց . Ասեցէք ինծի ամէնքդ՝ ու հասկըցէք :
- 15 Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը մտնէ ,
ու կարող ըլլայ զանիկայ պղծելու . հապա ան
բաները որ անկէ կ'ելլեն , անոնք են որ մարդը
- 16 կը պղծեն : Ո՛վ որ լսելու ականջ ունի , թող
լսէ :
- 17 Ու երբոր ան բազմութենէն զարթուելով՝ տուն
մտաւ , իր աշակերտները հարցուցին իրեն ան
- 18 առակին համար : Ու ըսաւ անոնց . Դո՛ւք ալ
ատանկ անմիտ էք . չէք հասկընար թէ ամէն
ինչ որ դուրսէն մարդուն ներսի դին կը մտնէ ,
- 19 չկրնար անիկայ պղծել . Ա՛յն զի չէ թէ անոր
սրտին մէջը կը մտնէ , հապա փորը , և արտաք-
նոցը կ'ելլէ , ու բոլոր կերածները կը մաքրէ :
- 20 Եւ կ'ըսէր թէ՛ Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն ,
21 անիկայ կը պղծէ մարդը : Ինչու որ ներսէն

- մարդոց սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդները . շու-
- 22 թիւններ , պոռնկութիւններ , Սպանութիւն-
ներ , գողութիւններ , ազահութիւններ , չար
ութիւններ , նենգութիւն , գիճութիւն , չար
աչք , հայհոյութիւն , ամբարտաւանութիւն ,
- 23 անզգամութիւն : Աս բոլոր չար բաները ներ-
սէն կ'ելլեն , ու կը պղծեն մարդը :
- 24 Աւ անկէ ելելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի սահ-
մանները գնաց . և տուն մը մտնելով՝ չէր ուղեր
որ մէկուն յայտնուի , բայց չկրցաւ ծածկուիլ .
- 25 Քանզի կնիկ մը՝ որուն աղջկը պիղծ ոգի ունէր
իւ ներսէն զին , լսեց անոր վրայով , ու եկաւ՝ անոր
- 26 ոտքը ինկաւ : Աւ ան կնիկը հեթանոս էր՝ ազ-
գով Փիւնիկ Մտորի , ու կ'աղաչէր անոր՝ որ դեր
- 27 իր աղջկէն հանէ : Աւ Յիսուս ըսաւ անոր .
Թո՛ղ տուր որ առաջ տղաքը կշտանան . քանզի
աղէկ չէ տղոցը հացը առնել , ու շուներուն ձգել :
- 28 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր .
Այո՛՛ Տէր . ինչու որ շուներն ալ սեղանին տակը
- 29 տղոցը փշրանքներէն կը կերակրուին : Աւ ըսաւ
անոր . Ատ խօսքիդ համար գնան , քու աղջկէդ
- 30 դեր ելաւ : Աւ նիւր իր տունը երթալով՝
գտաւ որ դեր ելած , ու աղջկը անկողնին վրայ
պառկած էր :
- 31 Աւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաններէն
ելելով՝ եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը Գեկապո-
- 32 լիսի սահմաններուն մէջէն : Աւ մէկը բերին ա-
նոր առջին՝ խուլ ու դժուարախօս , ու կ'աղա-
- 33 չէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ : Աւ ժողովուր-
դէն մէկդի առնելով զանիկայ , իր մատերը անոր
ականջներուն մէջը խօթեց՝ ու թուքաւ , և ա-
- 34 նոր լեզուին դպաւ , Ու երկինքը նայելով՝ հա-
ռաչեց , ու ըսաւ անոր . Եփփաթա , (որ ըսել
- 35 է՝ բացուէ ,) Աւ իսկոյն անոր ականջները բա-
ցուեցան , ու անոր լեզուին կապը քակուեցաւ ,

36 և շատակ կը խօսէր : Ու պատուիրեց անոնց՝ որ մէկու մը չըսեն . և ո՛րչափ ինքը կը պատուիրէր
 37 անոնց , անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին . Ու չափէ դուրս կը զարմանային՝ և կ'ըսէին . Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկայ , « Ե խուլերուն լսել կու տայ՝ և համբերուն խօսիլ :

ԳԼ . Ը

1 Քրիստոս հրաշքով կը կերակրէ ժողովուրդը . 11 փարիսեցւոց խնդրած նշանը չուզեր տալ . 15 կը պատուիրէ իր աշակերտներուն որ զոչոչ ըլլան փարիսեցիներուն խմորէն և շերովզեսեաններուն խմորէն . 22 կոյրի մը աչքերը կը բանայ . 27 կը ծանուցանէ թէ ինքը Քրիստոսն է , որ պիտի չարարուի ու յարութիւն առնէ . 34 և իր աշակերտները կը յորդորէ որ համբերեն , երբոր հալածուին աւետարանի դաւանութեանը համար :

1 Ան օրերը ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով , և ուտելու բան մը չունենալով , Յիսուս իրեն կան-
 2 չեց իր աշակերտները՝ ու ըսաւ անոնց . Ար խրդ-
 ճամ ատ ժողովուրդին վրայ . ինչու որ հիմա իրեք օր է՝ որ իմ քովս են , և բան մը չունին
 3 ուտելու . Եւ թէ որ ատոնք անօթի խրկեմ իրենց տուները , ճամբուն մէջ պիտի մարին , ինչու
 4 որ ատոնցմէ ոմանք հեռու տեղէ եկած են : Եւ իր աշակերտները պատասխան տուին իրեն . Աս անապատիս մէջ ո՞ւսկից կրնայ մէկը հացով կըշ-
 5 տացընել ատոնք : Եւ հարցուց անոնց . Քանի՞
 6 նկանակ ունիք . ու անոնք ըսին . Եօթը : Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին՝ որ գետնին վրայ նստին . ու առաւ եօթը նկանակը , զոհացաւ , և կտրեց , ու տուաւ աշակերտներուն , որ ժո-
 7 ղովուրդին առջևը դնեն . և դրին : Ու քանի մը մանր ձուկեր ունէին , և օրհնեց , ու հրա-
 8 ման ըրաւ որ անոնք ալ դնեն առջևը : Եւ կերան ու կշտացան , ու աւելցած կտորուանք-
 9 ները վերցուցին եօթը զամբիւղ : Եւ ուտող-
 10 նոնք : Եւ շուտ մը նաւը մտնելով աշակերտնե-
 11 րուն հետ , եկաւ Դաղմանութայի կողմերը :

- վիճաբանութիւն ընել , և զանիկայ փորձելով՝
 12 իրմէն նշան մը կ'ուզէին երկինքէն : Եւ անի-
 կայ իր հոգիին մէջ հառաչելով ըսաւ . Ի՞նչ է
 որ աս ազգը նշան կ'ուզէ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ
 13 ձեզի որ աս ազգին նշան պիտի չտրուի : Ու
 զանոնք թող տալով՝ նորէն նաւը մտաւ , ու գը-
 նաց ծովն մէկալ կողմը :
 14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին , ու նաւուն մէջ
 15 իրենց հետը միայն մէկ նկանակ մը ունէին : Եւ
 կը պատուիրէր անոնց՝ ու կ'ըսէր . Նայեցէ՛ք և
 զգուշացէ՛ք փարիսեցւոց խմորէն , ու չերովդե-
 16 սին խմորէն : Եւ իրարու հետ կը խորհէին ու
 17 կ'ըսէին թէ , չաց չունենալնուս համար է : Իսկ
 Յիսուս անոնց խորհողները գիտնալով՝ ըսաւ անոնց .
 Ինչո՞ւ կը խորհէք թէ հաց չունիք . տակաւին
 չէ՞ք հասկընար , ու չէ՞ք իմանար . դեռ սիրտեր-
 18 նիդ թմրած է . Աչքեր ունիք , ու չէ՞ք տեսներ ,
 և ականջներ ունիք , ու չէ՞ք լսեր , և չէ՞ք յիշեր :
 19 Երբոր հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի ,
 քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցիք . Ը-
 20 սին անոր . Տասուերկու : Ու երբոր եօթը նա-
 յակը չորս հազարին կտրեցի , քանի՞ զամբիւղ լե-
 ցուն կտորուանք վերցուցիք . անոնք ալ ըսին .
 21 Եօթը : Ու ըսաւ անոնց . Չա՞յտ ինտո՞ր չէ՞ք
 հասկընար :
 22 Եւ Բեթսայիդա եկաւ , ու անոր առջևը կոյր
 մը բերին , ու կ'ազաչէին իրեն որ դպչի անոր .
 23 Եւ անիկայ կոյրին ձեռքէն բռնելով՝ գեղէն
 դուրս հանեց , ու անոր աչքերուն թաքնելով՝
 ձեռքը անոր վրայ դրաւ , ու կը հարցընէր անոր՝
 24 Թէ բան մը կը տեսնէ՞ . Ըն ալ նայեցաւ՝ ու կ'ը-
 սէր . Մարդիկներ կը տեսնեմ ծառերու պէս՝ որ
 25 կը պտըտին : Նորէն ձեռքը անոր աչքերուն
 վրայ դրաւ , ու անոր նայիլ տուաւ . և ողջացաւ
 26 ու ամէն բան համարձակ կը տեսնէր : Ետքը

զանիկայ իր տունը խրկելով՝ ըսաւ . Գեղը մի՛ մտնէր , ու գեղին մէջ մէկուն մի՛ ըսեր :

27 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Փիլիսպպոսի կեսարիային գեղերը ելաւ . ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտներուն՝ ու կ'ըսէր անոնց . Ինձի համար ո՞վ կ'ըսեն մարդիկ՝

28 [Թէ եմ : Եւ անոնք պատասխան տուին՝ « - Ը՛հ . Ո՛հ . » :

29 Յովհաննէս մկրտիչը , և ուրիշները՝ Եւզիան , ուրիշներն ալ՝ մարգարէներէն մէկը : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինձի համար ո՞վ կ'ըսէք՝ [Թէ եմ . պատասխան տուաւ Պետրոս՝

30 ու ըսաւ անոր . Դուն ես Վրիստոսը : Եւ սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը չզրուցեն :

31 Ու սկսաւ սորվեցընել անոնց [Թէ , Պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ , ու երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի , ու սպաննուի , և իրէք օրէն

32 ետև յարութիւն առնէ : Ու « » խօսքը յայտնի խօսեցաւ . և Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ ,

33 ու սկսաւ յանդիմանել զանիկայ : Եւ ինքը դարձաւ՝ ու իր աշակերտներուն նայելով , յանդիմանեց Պետրոսը՝ ու ըսաւ . Ետիս գնա՛ Սատանայ , ինչու որ դուն Աստուծոյ բաները չես մտածեր , հապա մարդոց բաները :

34 Եւ Ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց . Ո՞վ որ կ'ուզէ իմ ետևէս գալ , [Ժող իր անձը ուրանայ , և իր

35 խաչը վերցընէ , ու իմ ետևէս գայ : Ա՛յսն զի ո՞վ որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ո՞վ որ ինձի ու աւետարանին համար իր անձը կորսընցընէ , պիտի ապրեցընէ

36 անիկայ : Վանզի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը վաստրկի , և իր անձը կորսըն-

37 ցընէ . Ամա՛ իր անձին համար ի՞նչ աղատչէք

- 38 պիտի տայ մարդ : Ա՛յն զի ո՛վ որ զիս՝ ու իմ խօսքերս Դ՛ստնիւ ամօթ սեպէ աս շնացող ու մեղաւոր ազգիս մէջ , Որդին մարդոյ ալ զանիկայ Դ՛ստնիւ ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր զայ իր շօրը փառքովը սուրբ հրեշտակներուն հետ :
- 39 Եւ ըսաւ անոնց . ՂԶմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Մատուծոյ թագաւորութիւնը զօրութիւնով եկած :

ԳՂ . Թ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը : 11 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը սորվեցնէ Եղիայի զաւուն վրայով . 24 խուլ և համր դև մը կը հանէ . 30 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը . 34 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հեղ ըլլան . 38 և կը պատուիրէ անոնց որ իրեն հակառակ չեղողները չարդիւնն , ու հաւատացեալներուն դայթակղութիւն չտան :

- 1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը , ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց առանձին , և
- 2 անոնց առջևը այլակերպեցաւ : Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խիստ ճերմակ , անանկ որ երկրի վրայ թափիչ մը չկրնար այնպէս ճերմակցընել :
- 3 Ու Եղիան Մովսէսին հետ երևցաւ
- 4 անոնց , և Յիսուսին հետ կը խօսէին : Եւ Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ Յիսուսին . Ռաբբի՛ աղէկ է որ հոս կենանք . ու իրեք խրճիթ շենենք . մէկը քեզի , և մէկը Մովսէսին , ու մէկը Եղիային . Ա՛յն զի չէր գիտեր
- 6 թէ ինչ խօսի , ինչու որ զարհուրեք էին : Եւ մէկ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ , ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով . Մտիկայ է իմ սիրելի որդիս , ատոր մտիկ ըրէք : Եւ յանկարծ ասդին անդին որ նայեցան , ալ ուրիշ մէկը չտեսան ,
- 8 հապա մինակ Յիսուսը իրենց հետ : Ու երբոր լեռնէն վար կ'իջնէին , պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատմեն , բայց միայն Որդին մարդոյ մեռելներէն յարութիւն առնե-

- 9 լին ետև : Աւ անոնք ան խօսքը պահեցին , ու մէջերնին հարցուփորձ կ'ընէին՝ թէ մեռելներէն
- 10 յարութիւն առնելը ի՞նչ է : Աւ իրեն հարցուցին՝ ու ըսին . Ան ի՞նչ է որ դպիրները կ'ըսեն
- 11 թէ , Պէտք է որ առաջ Աղիան գայ : Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Յիրաւի առաջ Աղիան կու գայ , և ամէն բան կարգի կը դնէ . և թէ ինտոր գրուած է Արդւոյ մարդոյ համար , որ շատ չարչարանքներ պիտի կրէ՝ ու
- 12 անարգուի . Բայց ձեզի կ'ըսեմ , որ Աղիան եկաւ ալ , և ի՞նչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր . ինչպէս որ գրուած է անոր համար :
- 13 Ու աշակերտներուն քովը զալով՝ տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը՝ և դպիրները , որ
- 14 վիճարանութիւն կ'ընէին անոնց հետ : Աւ շուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան անիկայ՝ խիստ զարմացան , ու առաջ վազելով՝ բարև
- 15 կու տային անոր : Աւ հարցուց դպիրներուն թէ , ի՞նչ վիճարանութիւն կ'ընէք անոնց հետ :
- 16 Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ . Ա՛րդապետ՝ իմ որդիս քեզի բերի , որ համբ
- 17 ոգի ունի . Աւ ո՛ւր որ անոր հասնի , զանիկայ գետինը կը զարնէ . ան ալ կը փրփրի , և իր ահուաները կը կճուցընէ , ու կը ցամքի . և քու աշակերտներուդ ըսի որ զանիկայ հանեն , ու
- 18 չկրցան : Պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ո՛վ անհաւատ ազգ՝ մինչև երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ , մինչև երբ ձեզի պիտի համբերեմ . ինչ
- 19 ծի բերէք անիկայ : Աւ զանիկայ բերին իրեն . երբոր տեսաւ զանիկայ , շուտ մը շար ոգին ցնցեց անիկայ . ու գետինը ինկած կը թապըլ-
- 20 տըկէր՝ ու կը փրփրէր : Աւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը՝ ու ըսաւ . Ո՞րչափ ատեն է՝ որ ատ բանը ատոր եղաւ . ու անիկայ ըսաւ , Տղայու-
- 21 թենէն ՚ի վեր . Աւ շատ անգամ կրակի ու ջուրի

- մէջ կը նետէ ատիկայ՝ որ կորսընցընէ . բայց թէ որ կարողութիւն մը ունիս , օգնէ մեզի , խղճա-
- 22 լով մեր վրայ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Թէ որ կարող ես հաւատալու , ամէն բան կարելի է ա-
- 23 նոր՝ որ կը հաւատայ : Եւ տղուն հայրը շուտ մը ազազակեց՝ ու արցունքով ըսաւ . Ար հաւա-
- 24 տամ Տէր , օգնէ իմ անհաւատութեանս : Յիսուս երբոր տեսաւ որ ժողովուրդը վրան կը դի-
- զուի , սաստեց պիղծ ոգիին՝ ու ըսաւ անոր . Համբ ու խուլ ոգի՛ ես կը հրամայեմ քեզի , ելի՛ր
- 25 ատկէ , ու մէյմըն ալ չմանես ատոր ներսը : Եւ կանչուըռտելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկայ , ու ելաւ . և «*իս*» մեռելի պէս եղաւ . անանկ որ շա-
- 26 տերը ըսին թէ , Մեռաւ : Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով՝ վերցուց զանիկայ . ան ալ կայ-
- 27 նեցաւ : Ու երբոր ինքը տուն մտաւ , իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝ «*եւ*» .
- 28 Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկայ : Եւ ըսաւ անոնց . Ետ տեսակը կարելի չէ «*ւե*» բանով մը ելել , բայց միայն աղօթքով ու ծումապահու-
- թեամբ :
- 29 Եւ անկէ ելելով՝ Գալիլեայի մէջէն կ'անց-
- 30 նէին . ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ : Ինչու որ կը սորվեցընէր իր աշակերտներուն՝ ու կ'ըսէր անոնց թէ , Արդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը , և զանիկայ պիտի սպաննեն . ու երբոր սպաննուի , երրորդ օրը յարութիւն
- 31 պիտի առնէ : Եւ անոնք չէին հասկընար ան խօսքը , ու կը վախնային իրեն հարցընելու :
- 32 Եւ եկաւ Աափառնայում , ու երբոր տուն մը-
- տաւ , հարցուց անոնց . Ի՞նչ վիճաբանութիւն
- 33 կ'ընէիք ճամբան իրարու հետ : Եւ անոնք լուռ կեցան . ինչու որ ճամբուն մէջ իրարու հետ վի-
- 34 ճաբանութիւն կ'ընէին՝ թէ ո՞վ մեծ է : Ու երբոր նստաւ , կանչեց տասուերկուքը , ու ըսաւ

- անոնց . թէ որ մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ , ամենուն յետինը պիտի ըլլայ , և ամենուն սպասաւորը : Ու տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջը . և իր գիրկը առնելով զանիկայ՝ ըսաւ .
- 36 նոնց . Ո՛վ որ ասանկ տղոցմէն մէկը ընդունի իմ անունովս , զիս կ'ընդունի . և ով որ զիս ընդունի , չէ թէ զիս կ'ընդունի , հապա զիս խրկողը :
- 37 Պատասխան տուաւ անոր Յովհաննէս՝ ու ըսաւ . Վ՛արդապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անունովդ դուք կը հանէր , ու մեր ետեւէն չպտըտիր , և զանիկայ արգիլեցինք՝ մեր ետեւէն չպտըտելուն :
- 38 Համար : Աւ Յիսուս ըսաւ . Մի արգիլէք զանիկայ . ինչու որ մէկը չկայ որ իմ անունովս հրաջք գործէ , ու կարենայ շուտ մը զիս հայհոյել . Քանզի ան որ մեզի հակառակ չէ , մեր կողմէն է : Վ՛ան զի ո՛վ որ ձեզի գաւաթ մը ջուր խմցընէ աս անունովս՝ թէ դուք Քրիստոսիսն էք , ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Անիկայ իր վարձքը պիտի չկորսընցընէ : Աւ ո՛վ որ գայթակղեցընէ աս պղտիկներէն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատան , աւելի աղէկ էր անոր՝ որ իշու աղացքի քար մը իր վեղէն կախուէր , ու ծովը ձրգուէր : Աւ թէ որ քու ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ անիկայ . աղէկ է քեզի պակասաւոր մտնել կեանքը , քան թէ երկու ձեռք ունենալ՝ ու զեհեանը երթալ չմարելու կրակին :
- 43 մէջը . Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր , ու կրակը չմարիր : Աւ թէ որ քու ոտքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ անիկայ . աղէկ է քեզի կազմտնել կեանքը , քան թէ երկու ոտք ունենալ՝ ու զեհեանը ձգուիլ չմարելու կրակին մէջը . Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր , ու կրակը չմարիր : Աւ թէ որ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , հանէ անիկայ . աղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել , քան թէ երկու աչք

47 ունենալ՝ ու կրակին գեհեանը ձգուիլ . Ուր որ
 48 անոնց որդը չմեռնիր , ու կրակը չմարիր : Ինչու որ ամէն մարդ կրակով պիտի աղուի , և ամէն
 49 մէն զոհ աղով պիտի աղուի : Աղը աղէկ է , բայց թէ որ աղը անհամայ , ինչո՞վ պիտի համովընէք . ձեր անձին մէջ ան աղ պահեցէք , և իրարու հետ խաղաղութիւն ըրէք :

ԳԼ . Ժ

2 Քրիստոս կը վեճաբանի փարիսեցիներուն հետ՝ կնիկ արձակելու վրայով . 13 իրեն բերուած տղաքը կ'օրձէ . 17 կ'իմացընէ հարուստ մարդու մը՝ թէ ինչ ընելու է որ յաւիտենական կեանքը ժառանգէ . 23 հարստութեան վտանգը կը ցուցընէ իր աշակերտներուն . 28 վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ աւետարանին համար իրենց սր և իցէ բաները կը թողուն . 32 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը . 35 երկու փառասէր աշակերտները կը իրատէ որ աւել իրեն հետ չարչարուիլը մտածեն . 46 և կոյր Բարտիմէոսին աչքերը կը բանայ :

1 Աւ անկէ ելելով՝ Հրէաստանի սահմանները եկաւ Յորդանանու անդիի կողմէն , ու նորէն ժողովուրդները անոր քովը կը ժողվուէին . և ինչպէս որ սովորութիւն ունէր , դարձեալ կը սորվեցընէր անոնց :

2 Ու փարիսեցիները քովը եկան , և զանիկայ փորձելով կը հարցընէին անոր թէ Արժան է որ
 3 էրիկը եւ կնիկը արձակէ : Աւ անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ . Մովսէս ձեզի ինչ
 4 պատուիրեց : Աւ անոնք ըսին . Մովսէս հրաման տուաւ արձակման գիր գրել , ու արձակել :

5 Աւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Չեր սրտին կարծրութեանը համար զրեց ձեզի
 6 ատ պատուէրը . Բայց ստեղծագործութեան սկիզբէն Աստուած անոնք արու և էգ ըրաւ ,

7 «...» . Ասոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը
 8 պիտի ձգէ , և իր կնկանը պիտի յարի . Ու երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան . ուստի ալ երկուք չեն , հապա մէկ մարմին . Ուրեմն ան որ

9 կուք չեն , հապա մէկ մարմին . Ուրեմն ան որ
 10 Աստուած միաւորեց , մարդ թող չզատէ : Աւ տունը իր աշակերտները նորէն նոյն բանը հար-

- 11 ցուցին իրեն : Ու ըսաւ անոնց . Ո՛վ որ իր կը-
նիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ , անոր դէմ
- 12 շնութիւն կ'ընէ : Ու կնիկ մը թէ որ իր էրիկէն
զատուի՝ և ուրիշ էրկան մը ըլլայ , շնութիւն
կ'ընէ :
- 13 Եւ մանր տղաք բերին իրեն , որ անոնց դպչի .
բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողնե-
- 14 ըր : Յիսուս երբոր տեսաւ , սրդողելով՝ անոնց
ըսաւ . Թո՛ղ տուէք «» մանր տղոցը որ ինծի
զան , և մի՛ արգիլէք ատոնք . ինչու որ Եստու-
- 15 ծոյ թագաւորութիւնը ատանկներունն է : Ղըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ո՛վ որ Եստուծոյ թա-
գաւորութիւնը պղտիկ տղու մը պէս չընդունի ,
- 16 բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը : Եւ անոնք զիր-
կը առաւ , վրանին ձեռք դրաւ , ու օրհնեց զա-
նոնք :
- 17 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ Ճամբուն մէջ ,
«» մէկ մարդ մը վազեց՝ ու անոր առջևը ծունկ
չոքելով կը հարցընէր անոր՝ «» կ'ըսէ . Բարի
վարդապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ յաւիտենական կեան-
- 18 քը ժառանգեմ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Ին-
չո՞ւ զիս բարի կ'անուանես . մէկէն 'ի զատ բարի
- 19 չկայ , «» է Եստուած : Պատուիրանքները զի-
տես . Շնութիւն մի՛ ըներ , Սպանութիւն մի՛
ըներ , Գողութիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայութիւն
մի՛ ըներ , Օրկանք մի՛ ըներ , Բու հայրդ ու
- 20 մայրդ պատուէ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոր . Սարգապետ՝ ատոնք ամէնը ման-
- 21 կութենէս 'ի վեր պահէր եմ : Եւ Յիսուս անոր
նայելով՝ սիրեց զանիկայ , ու ըսաւ անոր . Մէկ
բան մը պակաս է քեզի . զնա՛ ունեցածդ ծախէ ,
և տո՛ւր աղքատներուն , ու երկինքը զանձ պիտի
ունենաս , և խաչը վերցո՛ւր՝ ու եկուր իմ ետեւէս :
- 22 Եւ անիկայ «» խօսքին համար խոժոռելով՝
տրումած գնաց . ինչու որ շատ ստացուածք ու-

- 23 նէր : Եւ Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն . Որչափ դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին , Եստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել :
- 24 Եւ աշակերտները զարմացեր էին անոր խօսքերուն վրայ . բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Որդեակներ՝ որչափ դժուար է երեւոյ հարստութեանը յուսացողներուն Եստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել :
- 25 Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի , քան թէ հարուստը Եստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ :
- 26 Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային՝ ու կ'ըսէին իրարու . Այ՛ ո՞վ կրնայ փրկուիլ : Եւ Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ . Երեւոյ մարդոց կողմանէ անկարելի է , բայց ոչ Եստուծոյ կողմանէ . քանզի Եստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է :
- 27 Պետրոս սկսաւ ըսել անոր . Ե՛հա մենք ամէն բան թողուցինք՝ և քու ետեւդ ելանք :
- 28 Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ . Ղաւարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Մէկը չկայ որ թողուց տուն , կամ եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ հայր , կամ մայր , կամ կին , կամ որդիներ , կամ արտեր՝ ինծի համար ու աւետարանին համար , Որ պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա աս ատենս՝ տուներ , ու եղբայրներ , և քոյրեր , ու մայրեր , և որդիներ , ու արտեր՝ հալածանաց հետ . և զալու աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը :
- 29 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին , ու յետիններ՝ առաջին :
- 30 Եւ անոնք դէպ 'ի Երուսաղէմ կ'ելլէին . Եւ ճամբուն մէջն էին . և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար , ու անոնք կը զարմանային , ու ետեւէն երթալով՝ կը վախնային : Եւ նորէն քովը առնելով տասուերկուքը , սկսաւ ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատահէին . Ո՛րչափ . Ե՛հա Երուսաղէմ կ'ելլենք , և Որդին մարդոց

- պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու դր-
պիրներուն , և զանիկայ մահուան պիտի դա-
տապարտեն , ու զանիկայ հեթանոսներուն պի-
34 տի մատնեն . Եւ զանիկայ ծաղր պիտի ընեն ու
ծեծեն , և անոր վրայ պիտի թքեն , ու զանի-
կայ մեռցընեն . ու երրորդ օրը յարութիւն պի-
տի առնէ :
- 35 Եւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յովհան-
նէս՝ Օւերեղէոսի որդիքը , ու ըսին . Ա՛րդա-
պետ՝ կ'ուզենք որ հեղի ինչ որ խնդրենք , մեզի
36 ընես : Ըն ալ ըսաւ անոնց . Ի՞նչ կ'ուզէք , որ
37 ձեզի ընեմ : Ու անոնք ըսին իրեն . Շնորհէ
մեզի որ նստինք՝ հեղի մէկը աջ կողմդ , և մէկալը՝
38 ձախ կողմդ քու փառացդ մէջ : Եւ Յիսուս
ըսաւ անոնց . Չէք գիտեր՝ ինչ կը խնդրէք .
կրնա՞ք խմել ան գաւաթը՝ որ ես կը խմեմ , և ան
մկրտութիւնովը մկրտուի՞ որով ես կը մկրտուիմ :
- 39 Եւ անոնք ըսին իրեն , Արնանք . ու Յիսուս ը-
սաւ անոնց . Ըն գաւաթը որ ես կը խմեմ՝ պիտի
խմէք , և ան մկրտութիւնովը որ ես կը մկրտ-
40 տուիմ՝ պիտի մկրտուիք . Իայց իմ աջ կողմս
ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմս չէ տալը . հապա
41 որոնց որ պատրաստուած է : Ու երբոր հեկաւ
տասը աշակերտներ լսեցին , սկսան Յակոբոսին ու
42 Յովհաննեսին նեղանալ : Իսկ Յիսուս իրեն
կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ անոնց . Գիտէք որ
ազգաց իշխան սեպուածները կը տիրեն անոնց ,
43 և անոնց մեծամեծները կ'իշխեն անոնց . Իայց
ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ . հապա ձեզմէ ո՞վ
որ մեծ ըլլայ կ'ուզէ , անիկայ ձեր սպասաւորը
44 ըլլայ . Ու ձեզմէ ո՞վ որ առաջին ըլլայ կ'ուզէ ,
45 անիկայ ամենուն ծառայ ըլլայ : Բանզի Որդին
մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու ,
հապա սպասաւորութիւն ընելու , և իր կեանքը
շատերուն համար փրկանք մը տալու :

- 46 Ու եկան Երիքով . ու երբոր Երիքովէն կ'ելլէր
աշակերտներովը՝ և շատ բազմութիւնով , Տի-
մէոսի որդին կոյր Բարտիմէոսը ճամբուն քովը
47 նստեր էր մուրալու : Ու երբոր լսեց՝ թէ Յի-
սուս Նազովրեցին է , սկսաւ աղաղակել՝ ու ըսել .
48 Յիսուս՝ որդի՛ Դաւթի՛ ողորմէ՛ ինձի : Եւ շա-
տերը կը յանդիմանէին զանիկայ , որ լուէ . բայց
անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր , Որդի՛ Դաւթի՛
49 ողորմէ՛ ինձի : Եւ Յիսուս կանկ առնելով՝ ը-
սաւ որ անիկայ կանչեն . կանչեցին կոյրը՝ ու
ըսին անոր . Քաջ եղեր , ելի՛ր՝ քեզ կը կանչէ :
50 Եւ անիկայ իր հանդերձը ձգելով , ելաւ ու եկաւ
51 Յիսուսին : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու
անոր ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ . կոյրը
ըսաւ անոր . Ռաբբունի՛ որ աչքերս բացուին :
52 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ քու հաւատքդ
քեզ բժշկեց . և շուտ մը անոր աչքերը բացուե-
ցան , ու ճամբան Յիսուսին ետեւէն կ'երթար :

ԳԼ . ԺԸ

1 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ հանդէսով . 13 անպտուղ թղենին
կ'անիծէ . 15 տաճարը կը մարդէ . 20 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հաստատ հա-
ւատք ունենան , և իրենց թշնամիներուն ներքն . 27 և իր ըրած բաներուն օրինաւոր
ըլլալը կը հաստատէ Յովհաննէսին վկայութեամբը , որ Աստուծոյ խրկուած մարդ
մըն էր :

- 1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան՝ Բեթփաղէ
ու Բեթանիա՝ դէպ ՚ի Չիթենեաց լեռը , Յիսուս
2 իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց . Եւ ըսաւ
անոնց . Գացէ՛ք ատ ձեր դիմացի գեղը . և անոր
մէջ մտնելուդ պէս՝ պիտի գտնէ՛ք կապած ա-
ւանակ մը , որուն վրայ մարդ մը նստած չէ .
3 արձրկեցէ՛ք անիկայ՝ ու բերէ՛ք . Եւ թէ որ մէկը
ըսէ ձեզի թէ , Ետ ի՞նչ կ'ընէ՛ք , ըսէ՛ք թէ՛ Տէ-
րոջը պէտք է . և շուտ մը հոս պիտի խրկէ զա-
4 նիկայ : Գացին՝ և գտան աւանակը դուրսը
փողոցին մէջ դրանը քով կապած , ու արձրկե-
5 ցին զանիկայ : Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ը-

- սին անոնց . Ի՞նչ կ'ընէք որ կ'արձրկէք ատ
 6 աւանակը : Եւ անոնք ըսին անոնց ինչպէս որ
 Յիսուս պատուիրեր էր . ու իրենց թող տուին :
 7 Եւ աւանակը Յիսուսին բերին , ու անոր վրայ
 իրենց հանդերձները դրին , ու նստաւ անոր վը-
 8 րայ : Եւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն
 վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը
 9 կտրէին , ու ճամբուն վրայ կը տարածէին : Եւ
 առջևէն ու ետևէն դացողները կ'աղաղակէին ու
 կ'ըսէին . Ովսաննա . Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը
 10 անունովը կու գայ . Օրհնեալ է մեր Դաւիթ
 հօրը թագաւորութիւնը որ կու գայ . Ովսաննա
 'ի բարձունս :
 11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ՝ ու տաճարը ,
 և չորս կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց . և
 արդէն ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա
 ելաւ տասուերկուքին հետ մէկտեղ :
 12 Ու հետևեալ օրը՝ երբոր Բեթանիայէն կ'ել-
 13 լէին , անօթեցաւ . Եւ հեռուանց տերևալից
 թօղենի մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր վրայ
 բան մը գտնէ . ու երբոր անոր քովը գնաց ,
 տերևներէն 'ի զատ բան մը չգտաւ . ինչու որ
 14 դեռ թուղի ատեն չէր . Եւ պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ անոր . Եսկէ ետև մէկը քեզմէ պտուղ
 չուտէ յաւիտեան . և իր աշակերտները լսեցին :
 15 Ու եկան Երուսաղէմ . և Յիսուս տաճարը
 մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոնք որ տաճա-
 րին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և ստակ փո-
 խողներուն սեղանները , ու աղանձի ծախողնե-
 16 րուն ակթողները կործանեց . Եւ թող չէր տար՝
 17 որ մէկը տաճարին մէջէն աման մը անցընէ : Եւ
 կը սորվեցընէր ու կ'ըսէր անոնց . Գրուած չէ՞ որ՝
 Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր
 ազգերուն , բայց դուք ատիկայ աւազակներու
 18 այր ըրիք : Եւ դպիրները ու քահանայապետ-

- ները ... լսելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս կոր-
սընցընեն զանիկայ, քանզի անկէ կը վախնային .
ինչու որ բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր
19 վարդապետութեանը վրայ : Ու երբոր իրիկուն
եղաւ, քաղաքէն դուրս ելաւ :
- 20 Եւ առտուանց երբոր աչէ կ'անցնէին, թղենին
21 տեսան արմատէն չորցած : Ու Պետրոսին միտ-
քը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր . Ռաբբի՛ ահա թղենին՝
22 որ անիծեցիր, չորցեր է : Եւ Յիսուս պատաս-
խան տալով՝ ըսաւ անոնց . Եստուծոյ հաւատքը
23 ունեցէք : Քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի . Ո՛վ
որ աս լեռանը ըսէ՝ Ելի՛ր ու ծովը ինկիր, և իր
սրտին մէջը չերկմտի, հապա հաւատայ թէ ինչ
որ ըսէ՝ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ որ ըսէ :
24 Եսոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի . Ի՛նչ բան որ աղօթ-
քով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առ-
25 նէք, և պիտի ըլլայ ձեզի : Ու երբոր աղօթքի
կը կայնիք, ներեցէք թէ որ մէկուն դէմ բան
մը ունիք . որպէս զի ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն
26 է, ներէ ձեզի ձեր յանցանքները : Իսկ թէ որ
դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն է,
պիտի չներէ ձեր յանցանքները :
- 27 Եւ նորէն Երուսաղէմ՝ եկան, ու երբոր տա-
ճարին մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները
28 և դպիրները ու ծերերը անոր եկան, Ու ըսին
անոր . Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես ատ բանե-
րը, և ո՞վ տուաւ քեզի ատ իշխանութիւնը, որ
29 ատ բաները ընես : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ,
ու Ե՛ր ինձի պատասխան տաք, ես ալ ձեզի պի-
տի ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս
30 բաները : Յովհաննեսին մկրտութիւնը երկին-
քէն էր՝ թէ մարդոցմէ, պատասխան տուէք
31 ինձի : Եւ անոնք մէջերնին կը խորհէին՝ ու
կ'ըսէին . Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ .

- 32 Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր . Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ . Ժողովուրդէն կը վախնային . ինչու որ ամէնքը գիտէին Յովհաննէսը թէ
- 33 Ճշմարտապէս մարգարէ էր : Եւ պատասխան տալով՝ ըսին Յիսուսին . Չենք գիտեր . և Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս բաները :

ԳՂ . ԺԲ

- 1 Քրիստոս կը նախաձայնէ Հրէից մերժուելը և հեթանոսաց կոչումը՝ ապերախտ մշակներուն ձեռքը յանձնուած այգիին առակովը . 13 պատասխան կու տայ՝ կայսերին հարկ տալու վրայով . 18 կը ցուցնէ սաղուկեցւոց՝ իրենց մոլորութիւնը՝ յարութիւն չկայ ըսելուն համար . 28 առաջին պատուիրանքին վրայով հարցընող դպիրին խնդիրը կը լուծէ . 35 կը ջրէ ան կարծիքը որ դպիրները ունէին Քրիստոսի վրայով . 38 և կը պատուիրէ ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան անոնց փառասիրութենէն և կեղծաւորութենէն :
- 41 Քրիստոս կը գովէ երկու լուծայ տուող աղքատ որբեալին :

- 1 Եւ սկսաւ առաւկներով խօսիլ անոնց հետ՝ «—
ըսէ . Մէկ մարդ մը այգի տնկեց , ու անոր բոլորտիքը ցանգ քաշեց , և ստորահնձան փորեց , ու աշտարակ շինեց . և զանիկայ մշակներու
- 2 յանձնեց . ու ինքը օտար երկիր մը գնաց : Եւ ատենին ծառայ մը խրկեց մշակներուն , որ մը
- 3 շակներէն այգիին պտուղէն առնէ : Իսկ անոնք բռնեցին՝ ծեծեցին զանիկայ , ու պարապ ճամբեցին :
- 4 Եւրէն . Եւրէն ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց անոնց . և զանիկայ քարկոծելով՝ գլուխը վերաւորեցին , ու անարգուած ճամբեցին : Եւ դարձեալ ուրիշ մը խրկեց . ու զանիկայ սպաննեցին . և շատ ուրիշներ ալ երկէս , որոնց մէկ քանիները
- 6 ծեծեցին , ու մէկ քանիները սպաննեցին : Ուստի մէկ սիրելի որդի մըն ալ ունենալով , վերջապէս զանիկայ ալ խրկեց անոնց՝ ըսելով . Գոչե՛
- 7 ամչնան իմ որդիէս : Բայց ան մշակները ըսին իրարու . Եսիկայ է ժառանգը , եկէք զանիկայ սպաննենք , ու ժառանգութիւնը մերը ըլլայ :
- 8 Եւ բռնեցին զանիկայ՝ ու սպաննեցին , և այգիէն
- 9 դուրս հանեցին : Ուստի այգիին տէրը ինչ պի-

- տի ընէ . պիտի գայ՝ ու կորսընցընէ մշակները ,
 10 և այգին ուրիշներու պիտի տայ : Եւ աս գիրը
 չէք կարդացեր թէ , Են քարը որ շննոզները
 անարգեցին , անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ .
 11 Եսիկայ Տէրոջմէ եղաւ , և զարմանալի է մեր
 աչքերուն :
- 12 Եւ կը փնտռէին՝ թէ ինչպէս բռնեն զանիկայ ,
 բայց ժողովուրդէն վախցան . քանզի իմացան
 որ «² առակը իրենց համար ըսաւ . և ձգեցին
 անիկայ ու գացին :
- 13 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեսեաններէն
 քանի մը հոգի խրկեցին անոր , որ խօսքով բռն-
 14 նեն զանիկայ : Եւ անոնք եկան՝ ու ըսին անոր .
 Ա՛ւրդապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես , և մէկու
 մը համար հոգդ չէ . քանզի մարդոց երեսպաշ-
 տութիւն չես ըներ , հապա ճշմարտութեամբ
 Եստուծոյ ճամբան կը սորվեցընես . Այսրին
 տուրք տալ արժան է՝ թէ չէ . տանք՝ թէ չտանք :
- 15 Եւ Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝
 ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք , բերէք
 16 ինծի մէկ դահեկան մը որ տեսնեմ : Եւ անոնք
 բերին . ու ըսաւ անոնց . Արճունն է աս պատկե-
 17 րը՝ ու գիրը . և անոնք ըսին անոր . Այսրին :
 Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց .
 Են որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ
 Եստուծոյն է՝ Եստուծոյ «² է+ . ու զարմացան
 անոր վրայ :
- 18 Եւ անոր քովը եկան սաղուկեցիները , որոնք
 կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր հարցու-
 19 ցին ըսելով . Ա՛ւրդապետ՝ Մովսէս մեզի գրեց
 որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ ու կնիկը ձգէ ,
 և զաւակ չձգէ , անոր եղբայրը առնէ անոր կնի-
 20 կը , և իր եղբօրը զաւակ հանէ : Արդ՝ եօթը
 եղբայրներ կային . և առջինը կնիկ առաւ՝ ու մե-
 21 աւ , և զաւակ չձգեց : Ու երկրորդը առաւ

- զանիկայ՝ ու մեռաւ , և ան ալ զաւակ չձգեց .
- 22 նոյնպէս ալ երբորդը : Ու եօթն ալ զանիկայ
առին , և զաւակ չձգեցին . ամենէն ետքը կնիկն
- 23 ալ մեռաւ : Ուրեմն յարութեան ատենը՝ երբոր
յարութիւն առնեն , անոնցմէ որո՞նք կնիկը պի-
տի ըլլայ . ինչու որ եօթն ալ զանիկայ կնիկ
- 24 ունեցան : Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ա-
նոնց ըսաւ . Ետոր համար չէ՞ որ մոլորած էք ,
որ ո՛չ Գիբքը գիտէք , և ո՛չ Եստուծոյ զօրու-
- 25 թիւնը : Քանզի երբոր մեռելներէն յարութիւն
առնեն , ո՛չ կնիկ կ'առնեն , և ո՛չ էրկան կը տը-
րուին . հապա երկինքի հրեշտակներուն պէս են :
- 26 Իայց մեռելներուն համար՝ թէ յարութիւն
կ'առնեն , Մովսէսին զրբին մէջը չէք կարգա-
ցեր մորենիին վրայ , ինչպէս Եստուած անոր
խօսեցաւ՝ ըսելով . Ես եմ Եբրահամին Եստուա-
- 27 տուածը : Ընիկայ մեռելներուն Եստուածը չէ ,
հապա կենդանիներուն . ուրեմն դուք խիստ մո-
լորած էք :
- 28 Եւ զպիրներէն մէկը եկաւ , ու մտիկ կ'ընէր
անոնց՝ երբոր վիճաբանութիւն կ'ընէին , որ երբ-
որ տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ անոնց ,
հարցուց անոր՝ «- ըստի՞նչ . Ո՞րն է բոլոր պատուի-
- 29 րանքներուն առաջինը : Եւ Յիսուս պատաս-
խանեց անոր . Բոլոր պատուիրանքներուն ա-
ռաջինը «- է . Լսէ՛ ո՞վ Իսրայէլ , մեր Տէր Ես-
- 30 տուածը՝ մէկ Տէր մըն է . Եւ քու Տէր Ես-
տուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ , և քու բո-
լոր անձէդ , ու քու բոլոր մտքէդ , և քու բո-
լոր զօրութենէդ . ասիկայ է առաջին պա-
- 31 տուիրանքը : Ու երկրորդը ասոր նման՝ Քու
ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս . ասոնցմէ մեծ՝
- 32 ուրիշ պատուիրանք չկայ : Եւ զպիրը ըսաւ
անոր . Աղէկ վարդապետ , շիտակ խօսեցար թէ

- Մատուած մէկ է , և անկէ ՚ի զատ ուրիշ մը չկայ .
- 33 Եւ բոլոր սրտէ , ու բոլոր մտքէ , և բոլոր անձէ , ու բոլոր զօրութենէ անիկայ սիրելը , ու ընկերը իր անձին պէս սիրելը՝ ամէն ողջակէզներէ ու
- 34 զօհերէ աւելի է : Եւ Յիսուս տեսնելով որ անիկայ խելացութիւնով պատասխան տուաւ , ըսաւ անոր . Մատուոյ թագաւորութենէն հեռու չես . և ալ ուրիշ մէկը չէր համարձակեր անոր քան իջ հարցընելու :
- 35 Եւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր , պատասխան տուաւ ու ըսաւ . Դպիրները ինտո՞ր կ'ըսեն , թէ Քրիստոս Դաւիթի որդին
- 36 է . Եւ ինքը Դաւիթ Սուրբ Հոգիով կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ . Նստէ իմ աջ կողմն , մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ :
- 37 Ուրեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ . և ժողովուրդէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ'ընէին անոր :
- 38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր անոնց . Չզուշացէք դպիրներէն , որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ , և շուկաներուն մէջ բարեններ իջ փորելն , Ու ժողովարաններուն մէջ առաջին ատոնները , և ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները :
- 39 Որոնք որբեւարիներուն տունները կ'ուտեն , ու ճարտոց երենալու համար աղօթքը կ'երկընցընեն . ասոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին :
- 41 Եւ Յիսուս գանձանակին դիմացը նստած՝ կը նայէր թէ ինտո՞ր ժողովուրդը գանձանակին մէջը ստակ կը ձգէ . և շատ հարուստներ շատ բան
- 42 ձգեցին : Մէկ աղքատ որբեւարի մըն ալ եկաւ՝ ու երկու լումայ ձգեց , որ մէկ նաքարակիտ մը
- 43 կ'ընէ : Եւ իր աշակերտները իրեն կանչելով՝

ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս աղքատ որբեարին գանձանակը «*Գալ*» ձգողնե-
 44 րուն ամենէն աւելի ձգեց . Ինչու որ ամէնքը իրենց աւելցածէն ձգեցին , բայց ասիկայ իր չքաւորութենէն՝ ունեցածին բոլորը ձգեց՝ իր բոլոր ապրուստը :

ԳՂ . ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ թէ տաճարը պիտի կործանի . 9 թէ աւետարանին համար հալածանքներ պիտի ըլլան . 14 թէ մեծամեծ թշուառութիւններ պիտի գան Հրէից վրայ . 24 և թէ ինքը ինչ կերպով դատաստանի պիտի դայ : 32 Աքրջն ժամը բնաւ մէկուն յայտնուած չըլլալուն համար՝ Քրիստոս կը պատուիրէ արթուն կենալ ու աշօթք ընել :

1 Ու երբոր տաճարէն դուրս կ'ելլէր , իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն . Ա՛նքապետ՝ նայէ
 2 ինտո՛ր քարեր են , և ինչ կերպ շէնքեր : Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոր . Ար տեսնե՞ս ատ մեծ շէնքերը . քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ՝ որ չքակուի :

3 Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լեռը տաճարին դիմացը նստեր էր , Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Մնդրէաս հարցուցին իրեն ա-
 4 ռանձին . Ըսէ՛ մեզի ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բանե-
 5 րուն կատարուելու ատենը : Եւ Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ անոնց՝ ու սկսաւ ըսել . Չգո՛յշ

6 կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խարէ . Ինչու որ շատերը պիտի գան իմ անունովս՝ ու ըսեն , թէ Ես եմ Վերստե՛ս , ու շատերը պիտի մոլորցընեն :

7 Իայց երբոր լսէք պատերազմներ և պատերազմ-
 ներու լուրեր , մի՛ խռովեք , ինչու որ պէտք է

8 ըլլալ . բայց դեռ վերջը չէ : Ա՛սան զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ , ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ , և տեղ տեղ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան . սովեր՝ ու խռովու-
 9 սկիզբներն են : Չգուշացէք ձեր անձերուն ,

- քանզի ձեզ ատեաններու պիտի մատնեն , ու ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն , և իմ անհարկ համար կուսակալներու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար . Եւ առաջ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն : Բայց երբոր ձեզ մատնելու տանին , առաջուց հոգ մի՛ ընէք և մի՛ մտածէք թէ ինչ պիտի խօսիք . հապա ան ժամուն ինչ որ ձեզի տրուի , անիկայ խօսեցէք . ինչու որ չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք ,
- 12 հապա Հոգին Սուրբ : Ու եղբայր՝ եղբայրը մահուան պիտի մատնէ , և հայրը՝ որդին . և որդիք երէն ճնողացը վրայ պիտի ելլեն՝ ու մեռցընեն դանոնք : Եւ իմ անուանս համար ամենուն ատելի պիտի ըլլաք . բայց ո՛վ որ մինչև
- 14 վերջը համբերէ , անիկայ պիտի ապրի : Ու երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած է , թէ արժան չեղած տեղը կը կենայ . (ո՛վ որ կարգայ՝ թող հասկընայ .) ան ատենը Հրէաստանի մէջ եղողները՝ լեռները թող փախչին . Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ , ու չմտնէ
- 16 իր տունէն բան մը առնելու . Եւ ան որ արտին մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը առնելու : Բայց վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ
- 18 տուողներուն : Եւ աղօթք ըրէք՝ որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ . Բանզի ան օրերը անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարածոց սկիզբէն մինչև հիմա
- 20 եղած չէ , ո՛չ ալ պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ Տէրը ան օրերը չկարճեցընէր , բնաւ մէկ մարմին մը պիտի չապրէր . բայց ընտրեալներուն համար՝
- 21 որոնք ընտրեց , ան օրերը կարճեցուց : Եւ ան ատենը թէ որ մէկը ձեզի ըսէ , Ահա հոս է Բըր-
 22 ըխտոսը՝ կամ ահա հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու

- որ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելեն , ու նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն , որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներն ալ մոռցնեն :
- 23 Իսկ դուք զգոյշ կեցէք , ահա առաջուց ըսի ձեզի ամէնը :
- 24 Բայց ան օրերը ան նեղութենէն ետև՝ արեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
- 25 չտայ . Եւ աստղերը երկինքէն պիտի թափթըփին , ու երկնից մէջի զօրութիւնները պիտի
- 26 շարժին : Եւ ան ատենը պիտի տեսնեն Արդին մարդոյ ամպերու մէջ եկած , մեծ զօրութիւնով
- 27 ու փառքով : Եւ ան ատենը իր հրեշտակները պիտի խրկէ , ու իր ընտրեալները պիտի ժողվէ չորս հովերէն՝ երկրի ծայրէն մինչև երկինքի
- 28 ծայրը : Թղենիէն առակ մը սորվեցէք . որ երբ անոր ոստերը կը կակուղնան , ու տերեւները կը
- 29 ցցուին , գիտէք թէ ամառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս բաները եղած տեսնէք , գիտցէք որ մօտ է դռներուն քովը : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս ազգը պիտի չանցնի , մինչև
- 31 որ աս ամէն բաները ըլլան : Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին , բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին :
- 32 Իսկ ան օրուան ու ժամուն համար՝ մէկը չգիտեր , ո՛չ երկինքի մէջ եղող հրեշտակները , և ո՛չ Արդին , հապա միայն Հայրը :
- 33 Օգոյշ կեցէք , արթուն մնացէք , և ազօթք ըրէք . ինչու որ չէք գիտեր ատենը երբ է . Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը իր տունը կը թողու , ու իր ծառաներուն իշխանութիւն կուտայ , և ամէն մէկուն իր գործը . ու դռնապանին կ'ապրսպրէ որ արթուն կենայ . Արեմն արթուն կեցէք . ինչու որ չէք գիտեր թէ երբ կուգայ տանուտէրը , իրիկունը՝ թէ կէս գիշերին՝
- 36 թէ հաւախօսին՝ և թէ առտուանց . Չըլլայ որ յանկարծակի գայ՝ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ :

37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի , ամենուն կ'ըսեմ . Երթուն կեցէք :

ԳԼ . ԺԴ

1 Հրէից դաւաճանութիւնը քրիստոսի դէմ : 3 Կին մը անոր գլխուն վրայ կը թափէ շիշ մը պատուական եղ : 10 Յուդան իր Տէրը կը ծախէ ստակով : 18 Քրիստոս կը ծանուցանէ թէ իր աշակերտներէն մէկը զենքը պիտի մատնէ : 22 Զատիկը պատրաստուելէն և ուտուելէն ետև , քրիստոս հաղորդութեան խորհուրդը կը սահմանէ . 26 կը նախաձայնէ իր բոլոր աշակերտներուն ցրուիլը , և Պետրոսի ուրացութիւնը : 43 Յուդա համբուրելով կը մատնէ զքրիստոս : 46 Քրիստոս պարտեզին մէջ կը բռնուի , 55 սուտ վկաներէն կ'ամբաստանուի , և ամբարիշտ վճռով կը դատապարտուի Հրէից ատենանէն : 65 Հրէայք անարգանք կը չարչարեն զքրիստոս : 66 Պետրոս իրեք անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը :

1 Եւ երկու օրէն ետև զատիկ ու բաղարջակերք էր . և քահանայապետները ու զպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս նենդութեամբ բռնեն զանիկայ՝ ու մեռցընեն : Բայց կ'ըսէին թէ , Ո՛չ «» տօնիս մէջ , որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ :

3 Ու երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնին տունը սեղան նստած , կնիկ մը եկաւ՝ որ շիշ մը պատուական սուղ նարդոսի եղ ունէր , և կոտ-

4 րեց ան շիշը՝ ու անոր գլխուն վրայ թափեց : Եւ կային ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ըսէին . Ինչո՞ւ

5 չո՞ւ համար եղաւ ատ եղին կորուստը . Բանզի ատ եղը իրեք հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն տրուիլ . և սաստիկ

6 կը յանդիմանէին զանիկայ : Բայց Յիսուս ըսաւ . Թո՛ղ տուէք ատոր . ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք ատիկայ . բարի գործ մը գործեց ինծի :

7 Ինչու որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք , ու երբոր ուզէք՝ կրնաք անոնց բարիք

8 ընել . բայց զիս ամէն ատեն չունիք : Ետիկայ ինչ որ ունէր՝ ըրաւ . առաջուց իմ մարմինս օժեց՝

9 իմ թաղմանս համար . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար :

- 10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին տասուերկուքէն մէկը՝ զնաց քահանայապետներուն , որ զանի-
- 11 կայ մատնէ անոնց : Ընոնք ալ լսելով՝ ուրախացան , ու իրեն ստակ տալ խոստացան . և կը փնտուէր՝ թէ ինչպէս պատեհութիւնով մը մատնէ զանիկայ :
- 12 Եւ բաղարջակերաց առջեւ օրը՝ որ զատիկը կը մորթէին , անոր աշակերտները ըսին իրեն . Ո՞ր կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ զատիկը ու-
- 13 տես : Եւ իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց , ու ըսաւ անոնց . Գացէք քաղաքը , ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի , որ -- «^ի» չուրի
- 14 սափոր մը կը տանի . գացէք անոր ետեւէն . Եւ ո՞ր որ մտնէ , տանը տիրոջը ըսէք . Աւարդապետը կ'ըսէ . Ո՞ր է օթեանը՝ որ հոն աշակերտ-
- 15 ներուս հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ : Ըն ալ ձեզի զարդարուած -- պատրաստ մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցընէ . հոն պատրաստեցէք
- 16 մեզի : Եւ իր աշակերտները գացին , ու քաղաքը մտան , և ինչպէս որ իրենց ըսաւ՝ «^ի» գտան . և զատիկը պատրաստեցին :
- 17 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասուերկուքին հետ
- 18 մէկտեղ եկաւ : Ու երբոր սեղան նստան՝ և կ'ուտէին , ըսաւ Յիսուս . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հետս կ'ուտէ , զես պի-
- 19 տի մատնէ : Եւ անոնք սկսան տրտմիլ , ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր . Միթէ էս եմ , և ուրիշ մը՝
- 20 Միթէ էս եմ : Ընիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ըտ տասուերկուքէդ մէկը՝ որ ին-
- 21 ծի հետ էր յետոյ պնակը խօթեց : Յիրաւի Արդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն համար . բայց վնայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը Արդին մարդոյ կը մատնուի . աղէկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլար :
- 22 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին , Յիսուս հաց

- առաւ՝ օրհնեց ու կտրեց , և տուաւ անոնց՝ ու
 23 ըսաւ . Առէք , աս է իմ մարմինս : Եւ գաւա-
 թը առաւ՝ գոհացաւ , ու տուաւ անոնց . և ա-
 24 մէնքն ալ խմեցին անկէ : Ու ըսաւ անոնց . Ա-
 սիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի , որ շատերու
 25 համար կը թափուի : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի .
 ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ պիտի չխմեմ
 մինչև ան օրը՝ երբոր անիկայ նոր խմեմ Աստու-
 ծոյ թագաւորութեանը մէջ :
- 26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ՝ Չիթենեաց
 27 լեռը ելան : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ամէնքդ
 ալ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղեք .
 ինչու որ գրուած է թէ՝ Հովիւը պիտի զարնեմ ,
 28 ու ոչխարները պիտի ցրուին : Բայց յարու-
 թիւն առնելէս ետեւ՝ ձեզմէ առաջ Գալիլեա պի-
 29 տի երթամ : Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր . Թէ-
 պէտ ամէնքն ալ գայթակղին , բայց չէ թէ ես :
 30 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Ղշմարիտ կ'ըսեմ քե-
 զի , որ դուն ալ աս գիշեր դեռ հաւը երկու ան-
 գամ չխօսած , իրեք անգամ զիս պիտի ուրա-
 31 նաս : Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր՝ ու կ'ըսէր .
 Թէև քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի , բը-
 նաւ քեզ պիտի չուրանամ . նոյնպէս կ'ըսէին
 ամէնքն ալ :
- 32 Եկան ան տեղը՝ որուն անունը Գեթսեմանի
 էր , ու ըսաւ իր աշակերտներուն . Հոս նստե-
 33 ցէք՝ մինչև որ ես աղօթք ընեմ : Եւ իր հետը
 առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէ-
 34 սը , սկսաւ խոովիլ և վշտանալ : Են ատենը ըսաւ
 անոնց . Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում է .
 35 հոս կեցէք՝ և արթուն մնացէք : Ու քիչ մը
 առաջ երթալով , երբեմն լայ գետինը ինկաւ , և
 աղօթք ըրաւ , որ եթէ կարելի է՝ ան ժամը իր-
 36 մէ անցնի : Եւ ըսաւ . Աբբա՛ Հայր , ամէն բան
 քեզի հնարաւոր է , աս գաւաթը ինձմէ ան-

- 37 ցոր . բայց չէ թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հա-
 պա ինչպէս որ դուն կ'ուզես : Եւ եկաւ՝ ու զանոնք
 քնացած գտաւ , և ըսաւ Պետրոսին . Միմոն՝
 կը քնանամ . չկրցար ժամ մը արթուն կենալ :
 38 Երթուն կեցէք՝ և աղօթք ըրէք , որ փորձու-
 թեան մէջ չմտնէք . հոգին յօժար է , բայց
 39 մարմինը տկար : Եւ նորէն զնաց աղօթք ըրաւ ,
 40 նոյն խօսքը ըսելով : Եւ դարձաւ՝ ու զանոնք
 նորէն քնացած գտաւ . ինչու որ աչքերնին ծան-
 րացած էր , և չէին գիտեր թէ ինչ պատասխան
 41 տան անոր : Երրորդ անգամ ալ եկաւ , ու ը-
 սաւ անոնց . Եսկէ ետև քնացէք՝ ու հանգչե-
 ցէք . բաւական է , ժամը հասաւ . ահա Որդին
 մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատնուի :
 42 Ելէք երթանք , ահա մօտեցաւ անիկայ՝ որ զիս
 պիտի մատնէ :
 43 Եւ դեռ անիկայ «» որ կը խօսէր , իսկոյն Յու-
 դան՝ տասուերկուքէն մէկը եկաւ , և իր հետը
 քահանայապետներուն և դպիրներուն ու ծերե-
 րուն կողմէն շատ բազմութիւն՝ սուրբով ու բի-
 44 բերով : Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը
 տուեր էր՝ ըսելով . Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է ,
 բռնեցէք անիկայ՝ և զգուշութեամբ տարէք :
 45 Ու անիկայ գալով շուտ մը մօտեցաւ անոր՝ և ը-
 սաւ , Ռաբբի՛ Ռաբբի , ու համբուրեց զանիկայ :
 46 Եւ անոնք իրենց ձեռքերը անոր վրայ ձգեցին՝
 47 ու բռնեցին զանիկայ : Եւ քովը կայնողներէն
 մէկը սուրը քաշեց՝ ու զարկաւ քահանայապե-
 տին ծառային , ու անոր ականջը մէկդի հանեց :
 48 Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց .
 Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք՝ սուրբով ու բի-
 49 բերով զիս բռնելու . Եմէն օր ձեր քովս էի , ու
 տաճարին մէջ կը սորվեցընէի , և զիս չբռնե-
 50 ցիք . բայց որպէս զի գիրքերը կատարուին : Են
 ատենը բոլոր «» լսելիքները թողուցին զանիկայ ու

- 51 փախան : Եւ մէկ երիտասարդ մը անոր ետեւէն
կ'երթար՝ մերկ հարմէն վրայ կտաւ մը առած . ու
- 52 երիտասարդները զանիկայ բռնեցին . Ըն ալ
կտաւը թողուց՝ ու մերկ փախաւ անոնցմէ :
- 53 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին . ու
անոր քովը ժողովուեցան բոլոր քահանայապետ-
- 54 ները , և ծերերը ու դպիրները : Եւ Պետրոս
հեռուանց անոր ետեւէն գնաց մինչև ներսը քա-
հանայապետին գաւիթը , և սպասաւորներուն
հետ նստաւ , ու վառած կրակին քովը կը տաք-
- 55 նար : Իսկ քահանայապետները ու բոլոր ժո-
ղովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին
- 56 որ զանիկայ մեռցընեն , և չէին գտներ . Ինչու
որ շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր
դէմ , ու վկայութիւնները երաւ- համաձայն
- 57 չէին : Եւ ոմանք ելան սուտ վկայութիւն կ'ը-
58 նէին անոր դէմ՝ ու կ'ըսէին , Թէ մենք լսեցինք
ատկէ՝ որ կ'ըսէր . Ես ատ ձեռագործ տաճարը
պիտի քակեմ , և իրեք օրուան մէջ ուրիշ մը
- 59 պիտի շինեմ առանց ձեռագործի : Բայց անանկ
60 ալ իրենց վկայութիւնը համաձայն չէր : Եւ
քահանայապետը մէջտեղը ոտք ելլելով , հար-
ցուց Յիսուսին՝ ու ըսաւ . Պատասխան մը չե՞ս
- 61 տար . Ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ : Բայց
անիկայ լուռ կը կենար , և պատասխան մը չէր
տար . քահանայապետը նորէն կը հարցընէր
անոր՝ ու կ'ըսէր . Դո՞ւն ես Բրիտանոսը՝ օրհնեալ
- 62 Երաւ- ծոյ Որդին : Եւ Յիսուս ըսաւ , Ես եմ .
ու պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Օրութեան
աջ կողմը նստած , ու երկնից ամպերովը եկած :
- 63 Եւ քահանայապետը իր հանդերձները պատ-
ռեց՝ ու ըսաւ . Այ ի՞նչ պէտք է մեզի վկաներ :
- 64 Երաւ- հայհոյութիւնը լսեցիք . ձեզի ի՞նչպէս
կ'երենայ . և ամէնքը դատապարտեցին զանի-
կայ՝ թէ մահապարտ է :

65. Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ; ու երեսը ծածկել , և բռունցով ծեծել ու ըսել . Մարգարէացիր . ու սպասաւորները ապտակ կը զարնէին անոր :

66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր , ու քահանա-
67 յապետին աղախիններէն մէկը եկաւ , Ու տեսնելով Պետրոսը որ կը տաքնար , նայեցաւ անոր՝ ու ըսաւ . Դուն ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետն

68 էիր : Բայց անիկայ ուրացաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ գիտեր և չեմ հասկընար՝ թէ դուն ինչ կը խօսիս . ու երբոր դուրս ելաւ՝ գաւիթին դռանը առ-

69 ջնը , հաւը խօսեցաւ : Եւ աղախինը նորէն տեսաւ զանիկայ , ու սկսաւ բոլորտիքը կայնողնե-

70 ըուն ըսել թէ , Ես ալ անոնցմէ է . Եւ անիկայ նորէն ուրացաւ : Ու քիչ մը ատենէն ետքը՝ նորէն բոլորտիքը կայնողները ըսին Պետրոսին . Յիրաւի դու ալ անոնցմէ ես . ինչու որ Գալիլեացի ես , և քու զրուցուածքդ ալ նման է անոնց :

71 Բայց անիկայ սկսաւ անիծել ու երդում ընել՝ ըսելով թէ , Ես ան մարդը չեմ ճանչնար , որուն

72 համար դուք կ'ըսէք : Եւ իսկոյն երկրորդ անգամ հաւը խօսեցաւ . ու Պետրոս միտքը բերաւ ան խօսքը՝ որ Յիսուս իրեն ըսեր էր թէ , Դեռ հաւը երկու անգամ չխօսած՝ դուն իրեք անգամ պիտի ուրանաս զիս . ու սկսաւ լալ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Յիսուս կապուած կը տարուի Պիղատոսին առջև՝ և կ'ամբաստանուի : 15 Պիղատոս ժողովուրդին մեծ աղաղակին նայելով՝ մարդասպան Բարաբան կ'արձակէ , և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խաչուի : 17 Փուշերէ պսակ մը կը դնեն Յիսուսի գլուխը . 19 անոր երեսը կը թքեն և զանիկայ ծաղը կ'ընեն . 27 խաչը կը հասնեն երկու չարագործներուն մէջտեղը . 29 Հրէայք սաստիկ նախատինքներ կու տան անոր . 39 բայց հարիւրապետը կը խոստովանի թէ անիկայ Աստուծոյ որդին է : 43 Յովսէփ պատուով կը թաղէ զՅիսուս :

1 Եւ առտուանց շուտ մը քահանայապետները ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն ալ խորհուրդ ըրին , Յիսուսը կապեցին՝ ու տա-

- 2 ըին մասնեցին Պիղատոսին : Եւ Պիղատոս հարցուց անոր՝ « շատ էս շրէից թագաւորը . անիկայ ալ պատասխան տալով ըսաւ անոր .
- 3 Գուն կ'ըսես : Եւ քահանայապետները շատ 4 ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայով : Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսելով . Պատասխան մը չե՞ս տար . նայէ՛ որչափ քեզի դէմ 5 կը վկայեն : Եւ Յիսուս տակաւին պատասխան մը չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս զարմացաւ :
- 6 Բայց տօնին ատենը կապուած մը կ'արձակէր 7 անոնց , որը որ իրենք ուզէին : Եւ հիշե՛ կար որուն անունը Բարաբբա էր , խռովարարներուն հետը կապուած , որոնք խռովութեան ատենը 8 մարդասպանութիւն ըրեր էին : Եւ ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել « շատ ինչպէս որ 9 միշտ կ'ընէր իրենց : Եւ Պիղատոս անոնց պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Ա՛յ ուզէ՛ք որ շրէից 10 թագաւորը արձակեմ՝ ձեզի : Քանզի զիտէր որ քահանայապետները նախանձի համար մատուցէին զանիկայ : Բայց քահանայապետները 11 ժողովուրդը զրգուեցին « ինչպէ՛ս յաւետ Բարաբբան իրենց արձակել : Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . շապա շրէից թագաւոր ըսածնիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ : 12 Եւ անոնք նորէն կ'աղաղակէին , Խաչը հանէ աւտիկայ : Պիղատոս ըսաւ անոնց . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է ատիկայ . և անոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին՝ « ինչպէ՛ս . Խաչը հանէ ատիկայ : Եւ Պիղատոս ժողովուրդը գոհ ընել ուզելով՝ Բարաբբան արձակեց անոնց , ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք տուաւ որ խաչուի :
- 13 Եւ զենուորները ներս տարին զանիկայ գաւիթը՝ այսինքն պալատը . և բոլոր գունդը մէկտեղ 14 կանչեցին . Ու հազցուցին անոր ծիրանիներ , և 15 փշեղէն պսակ հիւսելով՝ անոր հընդէս զրին . Ու

- սկսան բարև տալ անոր՝ ու ըսէլ . Աղջոյն քեզ՝ Հը-
 19 բէից թագաւոր : Եւ անոր զլուխը եղէգով կը
 ծեծէին , ու կը թքնէին անոր , և ծնկան վրայ
 20 գալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէին անոր : Ու
 երբոր ծաղը ըրին զանիկայ , ծիրանիները վը-
 րայէն հանեցին , և իր հանդերձները հազցու-
 ցին անոր , ու դուրս հանեցին զանիկայ՝ որ խա-
 չը հանեն :
- 21 Եւ Սիմոն Աիւրենացին՝ Աղէքսանդրոսին և
 Ռուփոսին հայրը , որ անկէ կ'անցնէր արտէն
 եկած , պահակ բռնեցին որ անոր խաչը վերցը-
 22 նէ : Ու տարին անիկայ Գողգոթա ըստե-
 23 ղը , (որ կը թարգմանուի՝ Գանկի տեղ .) Եւ
 անոր զմուռսով խառնած գինի տուին՝ որ խմէ ,
 24 բայց ինքը չառաւ . Ու խաչը հանեցին զանիկայ .
 և անոր հանդերձները բաժնեցին , անոնց վրայ
 25 վիճակ ձգելով՝ թէ ո՞վ ինչ պիտի առնէ : Ժամը
 26 իրեքն էր , ու խաչը հանեցին անիկայ : Եւ անոր
 յանցանքի գիրը գրուած էր , Ըէ Հըբէից թա-
 27 գաւորն է : Ու անոր հետ երկու աւաղակ խաչը
 հանեցին . մէկը անոր աջ կողմէն , ու մէկը ձախ
 28 կողմէն : Եւ կատարուեցաւ ան գիրը՝ որ կ'ըսէ ,
 29 թէ Անօրէններուն հետ սեպուեցաւ : Եւ անոնք
 որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր , զլուխնին
 կը շարժէին՝ ու կ'ըսէին . Անաղ որ տաճարը կը
 քակէիր , և իրեք օրուան մէջ կը շինէիր .
 30 Ինքզինքդ ազատէ , ու իջն' ատ խաչէդ :
 31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները դպիրներուն
 հետ իրենց մէջը ծաղը ընելով կ'ըսէին . Ուրիշ-
 32 ները ազատեց , ինքզինքը չկրնար ազատել : Եւ
 Քրիստոսը Խորայէլի թագաւորը՝ թող հիմա
 խաչէն վար իջնէ , որ տեսնենք ու հաւատանք .
 և իր հետը խաչը ելողները կը նախատէին զա-
 նիկայ :
- 33 Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս , բոլոր

- երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժա-
 34 մը : Աւ իններորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ ձայ-
 նով աղաղակեց , ու ըսաւ . Լչօի Լչօի՛ լամա սա-
 բաքթանի . որ կը թարգմանուի , Աստուած իմ՝
 35 Աստուած իմ , ինչո՞ւ զիս թողուցիր : Աւ քո-
 վը կայնողներէն ոմանք երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին
 36 թէ , Աղիան կը կանչէ : Ու մէկը վազեց սպունգ
 մը քացախով լեցուց , ու եղէգի մը անցընելով՝
 տուաւ անոր որ խմէ , և ըսաւ . Թո՞ղ տուր տես-
 նենք՝ թէ Աղիան կու գա՞յ ատիկայ վար իջե-
 ցընելու :
- 37 Աւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց , ու հոգի
 38 տուաւ : Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի
 39 պատուեցաւ վերէն ՚ի վար : Աւ հարիւրապետը
 որ անոր դիմացը կեցեր էր , տեսնելով որ այս-
 պէս աղաղակելով հոգի տուաւ , ըսաւ . Յիրաւի
 40 Որդի Աստուծոյ էր աս մարդը : Անիկներ ալ
 կային՝ որ հեռուանց կը նայէին . որոնց մէջն էր
 Մարիամ Մագդաղենացին , և պղտիկ Յակո-
 բոսին ու Յովսէսին մայրը՝ Մարիամ , և Սողով-
 41 մէ . Որոնք՝ երբոր Յիսուսը Գալիլեա էր , իր ետե-
 ւէն կ'երթային , և իրեն սպասաւորութիւն կ'ը-
 նէին . և ուրիշ շատ կնիկներ ալ՝ որ իր հետը
 Երուսաղէմ ելեր էին :
- 42 Ու երբոր իրիկունս եղաւ , ա՛ն օրը ուրբաթ՝ այս-
 43 ինքն շաբաթին առջե օրը ըլլալով , Յովսէփ
 Երիմաթացի երևելի խորհրդական մը՝ որ ինքն
 ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր ,
 եկաւ՝ ու համարձակութիւն ընելով՝ Պիղատոսին
 քովը մտաւ , և Յիսուսին մարմինը խնդրեց :
 44 Ու Պիղատոս զարմացաւ՝ որ արդէն մեռած ըլ-
 լայ . և հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հարցուց
 45 անոր թէ՛ Շատ ատեն է որ մեռաւ : Ու երբոր
 46 սեփին շնորհեց : Աւ Յիսուսը կտաւ գնեց , ու զա-

նիկայ վար իջեցընելով՝ կտաւովը փաթթեց , ու
 գրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ փորուած էր .
 47 և քար մը գլտորցուց գերեզմանին դուռը : Իսկ
 Մարիամ Մագդաղենացին , ու Յովսեփին Տայրը
 Մարիամ տեսան ան տեղը , ուր որ դրուեցաւ :

ԳԼ . Ժ.Ձ.

1 Հրեշտակ մը քրիստոսի յարութիւն առնելը կ'աւետէ իրէք կնիկներու : 9 քրիստոս
 կ'երևնայ Մարիամ Մագդաղենացիին , 12 արտը դացող երկու աշակերտներուն , 14
 ետքը առաքեալներուն , 15 որոնք կը խրկէ աւետարանը քարոզելու : 19 քրիստոս եր-
 կինքը կը համբառնայ :

- 1 Ու երբոր շաբաթը անցաւ , Մարիամ Մագ-
 դաղենացին՝ և Յակոբոսին Տայրը Մարիամ՝ և
 Սողովմէ խունկեր ծախու առին , որ գան օծեն
- 2 անիկայ : Եւ մէկշաբթի առտուանց շատ կա-
 նուխ՝ արևը որ կը ծագէր՝ եկան գերեզմանը ,
- 3 Ու իրարու կ'ըսէին . Քարը ո՞վ պիտի գլտորցը-
 4 նէ մեզի գերեզմանին դռնէն . (Ու նայեցան տե-
 սան որ քարը գլտորցուած էր .) ինչու որ շատ
- 5 մեծ էր : Եւ ներս գերեզմանը մտնելով՝ երիտա-
 սարդ մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ
- 6 պատմուճան հագած , ու զարհուրեցան : Եւ
 անիկայ ըսաւ անոնց . Մի՛ զարհուրիք . Յիսուս
 Նազովրեցին կը փնտռէք , որ խաչուեցաւ . ա-
 նիկայ յարութիւն առաւ , հոս չէ . ահա ան
- 7 տեղը՝ ուր որ դրին զանիկայ : Իայց գացէք՝
 ըսէք անոր աշակերտներուն և Պետրոսին , թէ
 «հ» ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ , հոն պիտի
- 8 տեսնէք անիկայ՝ ինտոր որ ձեզի ըսաւ : Եւ
 անոնք դողով ու ապշութեամբ բռնուած՝ ելան
 ու փախան գերեզմանէն . և մէկու մը բան չը-
 սին , քանզի կը վախնային :
- 9 Յիսուս մէկշաբթի առտուանց յարութիւն ա-
 ռած՝ առաջ Մարիամ Մագդաղենացիին երև-
- 10 ցաւ , որ անկէ եօթը դե հաներ էր : Ենիկայ
 գնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հետն էին ,
- 11 երբոր սուգ կ'ընէին ու կու լային : Իսկ անոնք

Երբոր լսեցին թէ կենդանի է՝ և թէ իրեն երևցաւ, չհաւատացին :

12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով երևցաւ անոնցմէ

13 երկուքին՝ որ քալելով արտը կ'երթային : Եւ անոնք գացին ուրիշներուն պատմեցին . ու անոնց ալ չհաւատացին :

14 Ա երջը՝ տասնումէկին երևցաւ, երբոր սեղան նստած էին, ու երեսնին զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ ինքը երևցաւ մեռելներէն յարութիւն առած, իրենք չհաւատացին :

15 Եւ ըսաւ անոնց . Գացէք բոլոր աշխարհ, ու աւետարանը քարոզեցէք բոլոր ստեղծուածնե-

16 բուն : Են որ հաւատայ՝ ու մկրտուի, պիտի փրկուի, և ան որ չհաւատայ, պիտի դատա-

17 պարտուի : Եւ անոնք որ կը հաւատան, աս նշանները անոնց հետ պիտի երթան . Իմ անու-

18 խօսին . Չեռքերնին օձեր պիտի բռնեն . և թէ որ մահառիթ շէշ մը խմեն, իրենց պիտի չվնասէ . հիւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն . ու անոնք պիտի առողջանան :

19 Երդ՝ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը երկինքը համբարձաւ, ու Նստուծոյ աջ կողմը նստաւ :

20 Եւ անոնք ելան՝ ու ամէն տեղ կը քարոզէին . և Տէրը անոնց գործակից էր, ու խօսքը կը հաստատէր ան նշաններով՝ որ անոնց հետը կ'երթային :

ՄԵՆՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ԳՆՈՒԿԵՍՈՒ

ԳՂՈՒԽ Ե

1 Դու կասու աւետարանին յառաջաբանութիւնը : 5 Եղիսաբեթին , 26 ու կոյս Մարիամին յղութիւնը : 39 Եղիսաբեթին և Մարիամին մարգարեութիւնը Գրիստոսի վրայով : 57 Յովհաննէս մկրտչին ծնունդը և թրիատութիւնը : 67 Ջաքարիայի մարգարեութիւնը Գրիստոսին , 76 և Յովհաննէսին վրայով :

- 1 Որովհետև շատերը մեր մէջը հաստատ գիտցուած բաներուն վրայով եղած պատմութիւնը
- 2 կարգի դնելու ձեռք զարկին . Ինչպէս որ սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպասաւոր
- 3 եղողները աւանդեցին մեզի . Աս ալ՝ որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացեր էի , յարմար դատեցի կարգաւ գրել քեզի՝ ո՛վ
- 4 պատուական Թէոփիլոս . Որ սորված բաներուդ ստուգութիւնը իմանաս :
- 5 Հրէաստանի շերովդէս թագաւորին օրերը՝ Երիայի դասակարգութենէն Ջաքարիա անունով քահանայ մը կար . ու անոր կնիկը Մհարոնի աղջիկներէն էր , և անոր անունը Եղիսաբեթ :
- 6 Ու երկուքն ալ Մատուծոյ առջևը արդար էին , և Տէրոջը բոլոր պատուիրանքներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատութեամբ կը քայլէին : Աւ զաւակ չունէին , ինչու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր . ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին :
- 8 Ու երբոր անիկայ իր դասակարգութեան օրերը հասնելուն՝ քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Մատուծոյ առջևը , Քահանայութեան սովորութեանը պէս՝ իրեն ինկաւ որ Տէրոջը
- 10 տաճարը մտնէ խնկարկութիւն ընէ : Աւ ժո-

- զովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը աղօթ-
 11 քի կայներ էին խունկին ատենը : Ու երեցաւ
 անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը , որ կայներ էր խունկի
 12 սեղանին աջ կողմը : Եւ Օւաքարիա երբոր տե-
 սաւ՝ շփօթեցաւ , ու անոր վրայ վախ մը ինկաւ :
 13 Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր . Մի վախնար՝ Օւա-
 քարիա , ինչու որ քու աղօթքդ լսուեցաւ , և
 քու կինդ Եղիսաբեթ քեզի որդի մը պիտի ծը-
 14 նանի , ու անոր անունը Յովհաննէս դնես : Եւ
 քեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ ,
 և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրա-
 15 խանան . Ինչու որ Տէրոջը առջևը մեծ պիտի
 ըլլայ , և գինի ու օղի պիտի չլամէ . և դեռ իր
 մօրը որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի .
 16 Ու Խորայէլի որդւոցմէ շատերը իրենց Տէր Աս-
 17 տուծոյն պիտի դարձնէ : Եւ ինքը անոր առ-
 ջևէն պիտի գայ Եղիային հոգիովը ու զօրու-
 թիւնովը , հայրերուն սիրտերը որդւոցը վրայ
 դարձնելու , և անհնազանդները՝ արդարնե-
 րուն իմաստութեանը , որ Տէրոջը բարեկարգ
 18 Ժողովուրդ մը պատրաստէ : Եւ Օւաքարիա
 ըսաւ հրեշտակին . Ինչո՞վ գիտնամ ատ բանը .
 որովհետեւ ես ծեր եմ , ու իմ կինս իր օրերը
 19 անցուցած է : Եւ հրեշտակը պատասխան տա-
 լով՝ ըսաւ անոր . Ես եմ Գաբրիէլ՝ որ Աստու-
 ծոյ առջևը կը կայնիմ , ու խրկուեցայ քեզի տա-
 20 լու : Եւ ահա համր պիտի ըլլաս դուն , ու պի-
 տի չկրնաս խօսիլ մինչև ան օրը՝ որ աս բաները
 ըլլան . քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս ,
 21 որոնք իրենց ատենին պիտի կատարուին : Ու
 Ժողովուրդը Օւաքարիային կը սպասէր , և կը
 զարմանային անոր տաճարին մէջ ուշանալուն
 22 վրայ : Ու երբոր դուրս ելաւ , չէր կրնար խօսիլ
 անոնց հետ . և իմացան որ տաճարին մէջ տե-

- սիւք մը տեսած է . ու ինքը նշանով կը խօսէր
 23 անոնց հետ , և համր կը կենար : Ու եղաւ որ
 երբ անոր պաշտօնին օրերը լմընցան , իր տունը
 24 գնաց : Եւ ան օրերէն ետքը անոր կինը Աղե-
 սաբէթ յղացաւ , ու հինգ ամիս ինքզինքը կը
 25 պահէր , և կ'ըսէր . Այսպէս ըսաւ ինծի Տէրը
 «» օրերս , որ է՛ ինչ «» նայեցաւ նախատինքս մար-
 դոց մէջէն վերցընելու :
 26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշտակը
 Աստուծմէ խրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ քաղաքը՝
 27 որուն անունը Նազարէթ էր , Մէկ կոյսի մը՝
 մարդու մը նշանուած , որուն անունը Յովսէփ
 էր՝ Գաւիթի տունէն . և ան կոյսին անունը Մա-
 28 րիամ էր : Ու հրեշտակը անոր գալով՝ ըսաւ .
 Ողջոյն քեզ՝ ո՛վ շնորհընկալ է՞յ . Տէրը քու
 29 հետդ է . դուն կանանց մէջ օրհնեալ ես : Եւ
 անիկայ տեսնելով՝ անոր խօսքին վրայ շփոթե-
 ցաւ , ու ինքնիրեն կը մտածէր՝ Թէ ի՞նչպէս բան
 30 պիտի ըլլայ աս ողջոյնը : Եւ հրեշտակը անոր
 ըսաւ . Մի վախնար՝ Մարիամ , ինչու որ Աս-
 31 տուծմէ շնորհք գտար . Եւ ահա պիտի յղա-
 նաս , ու որդի պիտի ծնանիս , և անոր անունը
 32 Յիսուս պիտի դնես : Ենիկայ մեծ պիտի ըլլայ ,
 ու Բարձրելոյն Արդին պիտի ըսուի , և Տէր Աս-
 տուած պիտի տայ անոր՝ իր հօրը Գաւիթին ա-
 33 թուր . ու Յակոբին տանը վրայ յաւիտեան պի-
 տի թագաւորէ . Եւ անոր թագաւորութիւնը
 34 վերջ պիտի չունենայ : Ու Մարիամ ըսաւ հրեշ-
 տակին . Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ ատ բանը , որով-
 35 հետեւ ես էրիկ մարդ չեմ գիտեր : Եւ հրեշտա-
 կը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր . Հոգին
 Սուրբ պիտի գայ քեզի , ու Բարձրելոյն զօրու-
 թիւնը քու վրայ հովանի պիտի ըլլայ . ուստի
 ան քեզմէ ծնանելու սուրբը՝ Աստուծոյ Արդի
 36 պիտի ըսուի : Եւ ահա քու ազգականդ Աղե-

սարեթ՝ անիկայ ալ իր պառութեան ատենը
 արու զաւակով մը յղի է . ու ասիկայ ան ամուլ
 37 ըսուածին վեցերորդ ամիսն է . Ինչու որ Եստու-
 ծոյ քովը բնաւ մէկ բան մը անհնարին չըլար :
 38 Եւ Մարիամ ըսաւ . Եհն է՝ Տէրոջը աղախինն
 է՝ , քու ըսածիդ պէս թող ըլայ ինձի . ու հրեշ-
 տակը անոր քովէն զնաց :
 39 Են օրերը ելաւ Մարիամ՝ ու արտորնօք լեռ-
 40 նակողմը Յուդայի Գէ քաղաքը գնաց : Եւ մտաւ
 Օաքարիային տունը , ու Եղիսաբեթին բարև
 41 տուաւ : Եւ եղաւ որ երբ լսեց Եղիսաբեթ Մա-
 րիամին բարևը , մանուկը անոր որովայնին մէջը
 խաղաց , ու Եղիսաբեթ Սուրբ Հոգիով լեցուե-
 42 ցաւ . Եւ բարձր ձայնով մը կանչեց՝ ու ըսաւ .
 Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ , և օրհնեալ է
 43 քու որովայնիդ պտուղը : Եւ աս ինձի ուսկից
 44 եղաւ , որ իմ Տէրոջս մայրը ինձի գայ . Այսն
 զի ահա երբոր քու բարևիդ ձայնը ականջիս
 եկաւ , մանուկը որովայնիս մէջը խաղաց ուրա-
 45 խութենէն : Եւ երանի անոր՝ որ հաւատացեր
 է թէ պիտի կատարուի ան բաները՝ որ Տէրոջմէ
 46 ըսուեցաւ իրեն : Եւ Մարիամ ըսաւ . Իմ անձն
 47 կը մեծցընէ Տէրը . Եւ իմ հոգիս ուրախացաւ
 48 իմ Փրկիչ Եստուծովս : Ինչու որ իր աղախի-
 նին խոնարհութեանը նայեցաւ . քանզի ահա
 49 ասկէ ետև բոլոր ազգերը ինձի երանութիւն պի-
 50 ներ ըրաւ . ու անոր անունը սուրբ է : Եւ անոր
 ողորմութիւնը իրմէն վախցողներուն վրայ է
 51 ազգէ ազգ : Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց .
 ցիրուցան ըրաւ ամբարտաւանները՝ իրենց սըր-
 52 տին խորհուրդովը : Օօրաւորները երէն աթու-
 ներէն իջեցուց , ու խոնարհները բարձրացուց :
 53 Ենօթիները բարիքներով լեցուց , և հարուստ-
 54 ները պարապ ճամբեց : Օգնութիւն ըրաւ իր

- Իսրայէլ ծառային՝ եւ ողորմութիւնը միտք բերե-
- 55 լով . Ինչպէս որ ինքը խօսեցաւ մեր հայրերուն՝
 Եբրահամին ու անոր սերունդին յաւիտեան :
- 56 Եւ Մարիամ անոր քովը իրէք ամիսի չափ կե-
 ցաւ , ու իր տունը դարձաւ :
- 57 Ու Եղիսաբեթին ծնանելու ժամանակը լեցուե-
- 58 ցաւ , ու որդի մը ծնաւ : Եւ լսեցին անոնք որ
 անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր ազգա-
 կանները , որ Տէրը անոր վրայ իր մեծ ողորմու-
 թիւնը ցուցուց . և անոր հետ կ'ուրախանային :
- 59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թլփատելու
 եկան . և զանիկայ իր հօրը անունովը Օւքա-
- 60 րիա կը կոչէին : Իսկ անոր մայրը պատասխան
 տուաւ՝ ու ըսաւ . Չէ , հապա Յովհաննէս պի-
- 61 տի կոչուի : Եւ անոր ըսին թէ՛ Վու ազգա-
 կաններուդ մէջ մէկը չկայ՝ որ աս անունով կո-
- 62 չուի : Եւք կ'ընէին անոր հօրը՝ թէ ինչ անունով
 63 կ'ուզէ որ անիկայ կոչուի : Են ալ տախտակ մը
 ուղեց , ու գրեց՝ ըսելով . Յովհաննէս է ատոր
 64 անունը . ու ամէնքը զարմացան : Եւ իսկոյն
 բացուեցաւ անոր բերանը ու անոր լեզուն , և կը
 65 խօսէր՝ ու կ'օրհնէր զԵստուած : Եւ վախ մը
 ինկաւ ան ամենուն վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտի-
 քը կը բնակէին . ու աս ամէն բաները Հրէաս-
- 66 տանի բոլոր լեռնակողմը կը զրուցուէր : Եւ ա-
 մէն լսողները իրենց սիրտերուն մէջը դրին , ու
 կ'ըսէին . Երդեօք աս տղան ինչ պիտի ըլլայ .
 ու Տէրօջը ձեռքը անոր հետն էր :
- 67 Եւ անոր հայրը Օւքարիան Սուրբ Հոգիով
- 68 լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ . Օրհնեալ
 ըլլայ Իսրայէլի Տէր Եստուածը , որ այցելու-
 թեան ելաւ , և իր ժողովուրդին փրկութիւն
- 69 ըրաւ . Ու մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց
 70 իր Դաւիթ ծառային տունէն . (Ինչպէս որ
 սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ , որոնք աշխարհի

- սկիզբէն ՚ի վեր անոր մարգարէներն էին .)
- 71 Փրկութիւն մեր թշնամիներէն , և բոլոր մեզ
72 ատողներուն ձեռքէն . Ողորմութիւն ընելու
մեր հայրերուն վրայ , և իր սուրբ ուխտը միտք
73 բերելու , (Ըն երգումը՝ որ մեր հօրը Եբրահա-
74 մին ըրաւ ,) մեզի տալու , Որ մեր թշնամիներուն
ձեռքէն ազատուելով՝ առանց վախի դա-
75 նիկայ պաշտենք , Սրբութիւնով ու արդարու-
թիւնով անոր առջևը՝ մեր կէսուց բոլոր օրերուն
76 մէջ : Եւ դուն ո՛վ մանուկ՝ Բարձրելոյն մարգա-
րէն պիտի կոչուիս . ինչու որ Տէրօջը երեսին
առջևէն պիտի երթաս՝ անոր ճամբաները պատ-
77 ըաստելու , Ընոր ժողովուրդին գիտցընելու իր
փրկութիւնը՝ իրենց մեղքերուն թողութիւնու-
78 վը , Սեր Աստուծոյն զթած ողորմութեանը
համար՝ որով Օսգող «բեգու» վերէն մեզի այցե-
79 լութեան եկաւ , Խաւարի և մահուան ստուերի
մէջ նստողներուն լոյս տալու , «- մեր ոտքերը
խաղաղութեան ճամբուն մէջ շիտկելու :
- 80 Եւ տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով ,
և անապատներուն մէջն էր մինչև ան օրը՝ որ
ինքը Խարայէլին երևցաւ :

ԳԼ . Բ

- 1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր տէրութեանը մէջ : 6 Քրիստոսի ծնունդը : 8 Հրեշտակ մը աւետիս կու տայ հովիւներուն : 13 Երկնային զօրաց բազմութիւնը կ'օրհնեն զԱստուած՝ Քրիստոսի ծննդեանը համար : 21 Քրիստոս կը թլփատուի , 22 տաճարը կը տարուի : 28 Սիմօն և Ըննա կը մարգարեանան Քրիստոսի վրայով : 40 Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութեամբ , 46 տաճարին մէջ Հրէից վարդապետներուն հարցմունքներ կ'ընէ , 51 և իր ծնողացը նազանդ կը մնայ :

- 1 Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս կայսրէն հը-
2 ըաման ելաւ՝ որ բոլոր աշխարհ գրուի : (Աս
առջի աշխարհագիրը եղաւ Աիւրենոսին Աիւ-
րիայի վրայ կուսակալութիւն ըրած ատենը :)
3 Եւ ամէնքը կ'երթային աշխարհագիրը մտնելու՝
4 ամէն մէկը իր քաղաքին մէջ : Յովսէփ ալ
Վալիլեայէն Նազարէթ քաղաքէն ելաւ դէպ ՚ի

- Հրէաստան Դաւիթի քաղաքը՝ որ Բեթլէհէմ կ'ըսուի , (ինքը Դաւիթի տունէն ու ազգա-
 5 տոհմէն ըլլալուն համար ,) Աշխարհագիրը մըտ-
 նելու Մարիամին հետ մէկտեղ , որ ան իր նշա-
 6 նածն էր , և յղի էր : Ու եղաւ որ երբ անոնք հոն
 7 էին , անոր ծնանելու օրերը լեցուեցան . Աւ իր
 անդրանիկ որդին ծնաւ , ու խանձարուրով
 փաթթեց , և զանիկայ մսուրին մէջը պառ-
 կեցուց . ինչու որ իջեանին մէջ իրենց տեղ չը-
 կար :
- 8 Աւ ան տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ կե-
 ցած , որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահ-
 9 պանութիւնը կ'ընէին : Աւ ահա՛ Տէրոջը հրեշ-
 տակը անոնց վրայ իջաւ , ու Տէրոջը փառքը ա-
 նոնց բոլորտիքը ծագեցաւ . ու խիստ շատ վախ-
 10 ցան : Աւ հրեշտակը ըսաւ անոնց . Մի՛ վախ-
 նաք , ինչու որ ահա ես ձեզի մեծ ուրախութեան
 11 ըլլայ . Ասան զի ձեզի այսօր Փրկիչ մը ծնաւ
 Դաւիթի քաղաքին մէջ , որ ինքը Օծեալ Տէր
 12 է : Աւ աս ձեզի նշան մը ըլլայ . մանուկ մը պի-
 տի գտնէք խանձարուրով փաթթած , ու մսուրի
 13 մէջ պառկած : Աւ իսկոյն ան հրեշտակին հետը
 երկնային զօրքերու բաղմութիւն մը եղաւ , ու
 14 բոնք զԱստուած կ'օրհնէին՝ ու կ'ըսէին . Արեւն
 բարձրութեանը մէջ Աստուծոյ փառք , ու երկ-
 րիս վրայ խաղաղութիւն , մարդոց մէջ հաճու-
 15 թիւն : Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները անոնցմէ
 երկինքը վերցան , հովիւները իրարու ըսին . Ա-
 կէք մինչև Բեթլէհէմ երթանք , ու տեսնե՛ք՝
 Բէ՛ է՞ն է աս եղած բանը , որն որ Տէրը մեզի ցու-
 16 ցուց : Ու եկան արտորնօք , և գտան Մարիա-
 մը ու Յովսէփը և մսուրին մէջ պառկած մա-
 17 նուկը : Ու երբոր տեսան , իմացուցին ան խօս-
 քին վրայով , որ աս մանուկին համար իրենց

- 18 զըուցուեցաւ : Եւ ամէնքը որ կը լսէին , կը
զարմանային ան բաներուն վրայ , որ հովիւները
- 19 իրենց կը զըուցէին : Բայց Մարիամ աս ամէն
բաները կը պահէր , ու իր սրտին մէջը կը մտա-
- 20 ծէր : Եւ հովիւները դարձան , կը փառաւորե-
ին ու կ'օրհնէին զԱստուած ան ամէն բաներուն
համար՝ որ լսեցին ու տեսան , ինտոր որ իրենց
զըուցուած էր :
- 21 Ու երբոր ութ օրերը լման եղան անիկայ թըւ-
փատելու , անոր անունը Յիսուս զըուեցաւ , որ
հրեշտակէն կոչուած էր՝ զեռ ինքը յօր որովայ-
նին մէջ չյղացած :
- 22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝ երբոր ա-
նոնց մաքրութեան օրերը լմընցաւ , Երուսաղէմ
- 23 տարին զանիկայ Տէրոջը առջևը հանելու , (Ինչ-
պէս որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին մէջ թէ , Ե-
մէն արու որ արգանդ կը բանայ , Տէրոջը սուրբ
- 24 ըսուի ,) Ու Տէրոջը օրէնքին մէջ ըսուածին պէս՝
ընծայ տալու զոյգ մը տատրակ կամ աղանիի
- 25 երկու ձագ : Եւ ահա Երուսաղէմի մէջ մարդ
մը կար , որուն անունը Սիմէօն էր . ու ան մար-
դը արդար ու աստուածավախ էր , և Խորայէլի
մխիթարութեանը կը սպասէր . ու Սուրբ Հոգին
- 26 անոր վրայ էր : Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ
Հոգիէն՝ թէ մահ պիտի չտեսնէ , մինչև որ Տէ-
27 րոջը ( ) ծեալը տեսնէ : Եւ հոգիով տաճարը
եկաւ . ու երբոր ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝
որ օրէնքին սովորութեանը պէս անոր վրայ ը-
- 28 նեն , Ինքն ալ զանիկայ իր գիրկը առաւ , և օրհ-
29 նեց զԱստուած՝ ու ըսաւ . Եւ հիմա ո՞վ Տէր՝ ար-
ձակեն քու ծառադ խաղաղութիւնով քու խօս-
- 30 քիդ համեմատ . Այսն զի իմ աչքերս տեսան
- 31 քու փրկութիւնդ , Որ բոլոր ժողովուրդներուն
- 32 առջևը պատրաստեցիր . Եւ յս մը հեթանոսնե-
րը լուսաւորելու , և փառք քու Խորայէլ ժողո-

- 33 վուրդիդ : Եւ Յովսէփ ու անոր մայրը զարմացած էին ան բաներուն վրայ , որ անոր համար կը
- 34 խօսուէին : Ու Սիմէօն օրհնեց զանոնք , և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ . Եհնա աւ մանուկը Խորայէլի մէջ շատ մարդոց իյնալուն ու ելլելուն համար , ու հակառակութեան նպատակ ի ըստ ըստ
- 35 համար կեցած է . (Եւ քու սրտեղ ալ թուր մը պիտի անցնի ,) որ սրտերէն խորհուրդները յայտնուին :
- 36 Եւ հիմ էր Եննա մարդարէն Փանուելի աղջիկը՝ Եսերի ցեղէն . ասիկայ իր օրերը շատ անցուցած էր՝ էրկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կուսով
- 37 սովթեանը ժամանակէն , Եւ որբւարի էր գրեթէ ութսունուչորս տարուան . որ տաճարէն չէր զատուեր , հապա ծոմով և աղօթքով Եստրիմոյ
- 38 ծառայութիւն կ'ընէր գիշեր ու ցորեկ : Եւ ասիկայ նոյն ժամուն եկաւ , ու Տէրոջը գոհութիւն կու տար , ու անոր վրայով կը խօսէր ան ամենուն , որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին :
- 39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէնքին համեմատ , նորէն Գալիլեա դարձան՝ իրենց
- 40 Նազարէթ քաղաքը : Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգիով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած , ու Եստրիմոյ շնորհքը անոր վրայ էր :
- 41 Եւ անոր ծնողքը ամէն տարի զատիկի տօնին
- 42 Երուսաղէմ կ'երթային : Ու երբոր անիկայ տասուերկու տարեկան եղաւ , տօնին սովորութեանը
- 43 նը պէս երբոր անոնք Երուսաղէմ ելան , Եւ ան օրերը որ լմնցուցին՝ ու նորէն ետ դարձան , Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ մնաց . և Յովսէփ
- 44 ու անոր մայրը չէին գիտեր . Հապա կարծելով թէ անիկայ ճամբորդներուն հետն է , մէկ օրուան ճամբայ զացին , ու կը փնտռէին զանիկայ երեւոյ ազգականներուն և ճանչորներուն

- 45 մէջը : Ու երբոր չգտան , նորէն Արուսազէմ՝
 46 դարձան՝ անիկայ փնտուելու : Ու եղաւ որ իրէք
 օրէն ետքը տաճարին մէջը գտան զանիկայ , որ
 վարդապետներուն հետ նստեր էր , անոնց մտիկ
 47 կ'ընէր , ու անոնց քա՞ն կը հարցընէր : Եւ ամէն
 անոր ականջ դնողները կը զարմանային անոր
 իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ :
 48 Ու երբոր տեսան անիկայ , ապշած մնացին . և
 անոր մայրը ըսաւ անոր . Որդեակ՝ ինչո՞ւ համար
 մեզի այդպէս ըրիր . ահա՛ քու հայրդ ու ես՝
 49 խիստ վշտացած քեզ կը փնտուէինք : Եւ ըսաւ
 անոնց . Օ՛խ ինչո՞ւ կը փնտուէիք , չէիք զիտեր
 50 թէ ինծի պէտք է որ իմ Հօրս քա՞ն ըլլամ : Եւ
 անոնք չհասկըցան ան խօսքը՝ որ իրենց զրու-
 51 ցեց : Եւ իջաւ անոնց հետ՝ ու գնաց Նազարէթ ,
 և անոնց հնազանդ էր . բայց անոր մայրը աս
 ամէն խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր :
 52 Եւ Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւնով ու
 հասակով , և Մտուծմէ ու մարդոցմէ շնորհք
 Գրեւել :

ԳՂ . Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը և մկրտութիւնը . 15 անոր վկայութիւնը քրիստոսի հա-
 մար : 20 Հերովդէս կը բանտարկէ զՅովհաննէս : 21 Քրիստոս կը մկրտուի , ու եր-
 կինքէն վկայութիւն կ'ըլլայ իրեն համար : 23 Յիսուսի տարիքը , և անոր ազգաբա-
 նութիւնը Յովսեփէն մինչև Ադամ ելլելով :

- 1 Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեանը տաս-
 նուհինգերորդ տարին՝ Պոնտացի Պիղատոսին
 Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն ըրած ատե-
 նը , ու Հերովդէսին՝ Գալիլեացոց վրայ չորրոր-
 դապետութեան ատենը , և անոր եղբօրը Փիլիպ-
 պոսին՝ Իտուրացոց և Տրաքոնացոց երկրին
 վրայ չորրորդապետութեան ատենը , և Ալեսա-
 նիայի Աբիլենացոց վրայ չորրորդապետութեան
 2 ատենը , Եւ Մնայի ու Այիափայի քահանայա-
 պետութեան ատենը՝ Մտուծոյ խօսքը եղաւ
 Օւաքարիայի որդւոյն Յովհաննէսին վրայ՝ ա-

- 3 նապատին մէջ : Ու անիկայ եկաւ Յորդանանու բոլոր կողմերը , և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր մեղաց թողութեան համար .
- 4 Ինչպէս որ Եսայի մարգարէին խօսքերուն զրօքին մէջ գրուած է՝ ըսելով . Ենապատի մէջ կանչողին ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր շաւիղները շտակեցէք . Եմէն ձոր պիտի լեցուի , և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ , և ծուռը պիտի շտակուի , ու խորտուբորտ
- 6 տեղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան . Եւ ամէն մարմին Եստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ :
- 7 Ու իրմէն մկրտուելու ելող ժողովուրդներուն ըսաւ . Իժերո՛ւ ծնունդներ՝ ո՞վ իմացուց ձեզի
- 8 զպուր բարկութենէն փախչիլ : Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղներ բերէք , և մի՛ սկսիք ձեր ներսի դին ըսել թէ , Մենք մեզի հայր՝ Եբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ Եստուած կարող է աս քարերէս Եբրահամին
- 9 որդիներ հանելու : Եւ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր , կը կտրուի ու կրակը կը
- 10 ձգուի : Եւ ժողովուրդները կը հարցընէին իրեն՝
- 11 ու կ'ըսէին . Ուրեմն ի՞նչ ընենք : Պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ո՞վ որ երկու հանդերձ ունի , թող Բէլլէ չունեցողի՛ն տայ . և ո՞վ որ կերակուր ունի , նոյնպէս ընէ : Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու , ու ըսին անոր . Ա՛րդապետ՝
- 13 մենք ի՞նչ ընենք : Են ալ ըսաւ անոնց . Չեզի նուորներն ալ կը հարցընէին անոր՝ ու կ'ըսէին . Եւ մենք ի՞նչ ընենք . ըսաւ անոնց . Մէկը մի՛ հարստահարէք , և Բէլլէ-՛ն չեայ զրպարտութիւն մի՛ ընէք , ու ձեր թոշակովը բաւականացէք :
- 15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր , և ամէնքը

- իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսին համար՝ թէ ան է արդեօք Քրիստոսը , Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամենուն՝ ու ը-
- 16 սաւ . Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ . բայց ինձմէ աւելի զօրաւորը կու զայ , որ ես անոր կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ Հոգևով Սրբով և կրակով .
- 17 Որուն հեծանոցը իր ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , ու ցորենը իր ամբարը պիտի ժողովէ , և
- 18 յարդը չմարելու կրակով պիտի այրէ : Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քարոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով :
- 19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յանդիմանուելով իր եղբօրը կնկանը Հերովդիային համար , և բոլոր չարութիւններուն համար՝
- 20 որ Հերովդէս գործեց , Ըն ամենուն վրայ աս ալ աւելցուց , որ Յովհաննէսը բանտի մէջ դոցեց :
- 21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժողովուրդը , և Յիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր , երկինքը բացուեցաւ . Եւ Սուրբ Հոգին մարմնաւոր երևոյթով աղանիի պէս անոր վրայ իջաւ , ու երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ'ըսէր . Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի հաւնեցայ :
- 22 Եւ ինքը Յիսուս սկսեր էր գրեթէ երսուն տարեկան ըլլալ , որ (ինչպէս կը կարծուէր) ինքը Յովսեփին որդին էր , որ ան Հեղին , որ ան
- 24 Մատաթին , Որ ան Ղևիին , որ ան Մեղքիին ,
- 25 որ ան Յաննէին , որ ան Յովսեփին , Որ ան Մատաթիային , որ ան Լմովսին , որ ան Նաուումին ,
- 26 որ ան Եսղիին , որ ան Նանգէին , Որ ան Մաաթին , որ ան Մատաթիային , որ ան Սեմէիին ,
- 27 որ ան Յովսեփին , որ ան Յուդային , Որ ան Յովհաննային , որ ան Բեսային , որ ան Չօրաբաբելին , որ ան Սաղաթիելին , որ ան Ներիին ,

- 28 Որ ան Մեղքին , որ ան Եղգին , որ ան Աով-
 29 սամին , որ ան Եղմովդաղին , որ ան Լըրին , Որ ան
 Յովսեսին , որ ան Եղեազարին , որ ան Յովրի-
 30 մին , որ ան Մատաթին , որ ան Գլեին , Որ ան
 Սիմէօնին , որ ան Յուդային , որ ան Յովսեփին ,
 31 որ ան Յովսանին , որ ան Եղեակիմին , Որ ան
 Մելեային , որ ան Մայնանին , որ ան Մատա-
 թային , որ ան Նաթանին , որ ան Դաւիթին ,
 32 Որ ան Յեսսէին , որ ան Ովբեդին , որ ան Բոո-
 33 սին , որ ան Սաղմոնին , որ ան Նաասոնին , Որ
 ան Լմինադաբին , որ ան Երամին , որ ան Ես-
 34 ըոնին , որ ան Փարեսին , որ ան Յուդային , Որ
 ան Յակոբին , որ ան Խաւազակին , որ ան Եբրա-
 ճամին , որ ան Թարային , որ ան Նաքովրին ,
 35 Որ ան Սերուգին , որ ան Ռազաւին , որ ան Փա-
 36 ղեկին , որ ան Եբերին , որ ան Սաղային , Որ ան
 Այնանին , որ ան Երփաքսաղին , որ ան Սեմին ,
 37 որ ան Նոյին , որ ան Գամէքին , Որ ան Մա-
 թուսաղային , որ ան Ենովբին , որ ան Յարե-
 դին , որ ան Մաղաղեկին , որ ան Այնանին ,
 38 Որ ան Ենովսին , որ ան Սեթին , որ ան Եղա-
 մին , որ ան Եստուծոյ :

ԳԼ . Դ

- 1 Քրիստոս ծով կը պահէ և կը փորձուի . 13 կը յաղթէ Սատանային . 14 կը սկսի քա-
 ղողել : 16 Նազարեթի մարդիկը կը զարմանան անոր շնորհակց խօսքերուն վրայ : 33
 Յիսուս կը բժշկէ զիւսհար մը , 38 Պետրոսին զըբանը , 40 և ուրիշ շատ հիւանդներ :
 41 Դևերը կը խոստովանին թէ անիկայ է Քրիստոսը , բայց կը յանդիմանուին անկէ :
 43 Քրիստոս կը քարոզէ քաղաքներուն մէջ :

- 1 Եւ Յիսուս չողով Սրբով լեցուած՝ Յորդա-
 նանէն դարձաւ , ու չողիէն անապատը տա-
 2 ըուեցաւ , Եւ քառսուն օր Սատանայէն փոր-
 ձուեցաւ . ու ան օրերը բան մը չկերաւ . և ան
 օրերը լմրննալէն ետև՝ անօթեցաւ :
 3 Ու Սատանան ըսաւ անոր . Թէ որ Եստուծոյ
 4 Որդին ես , ըսէ՛ ատ քարին որ հաց ըլլայ : Եւ
 Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ .

Գրուած է թէ, Ո՛չ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հապա Աստուծոյ ամէն խօսքովը :

- 5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանելով զանիկայ, աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները
6 ցուցուց անոր մէկ վայրկեանի մը մէջ. Եւ Սատանան ըսաւ անոր. Ես ամէն իշխանութիւնը
ու անոնց փառքը քեզի պիտի տամ, ինչու որ
7 քեզի յանձնուած է. և որու որ ուզեմ՝ կու տամ
անիկայ. Ուստի թէ որ դուն իմ առջիս էն
երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ :
8 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ.
Գրուած է թէ, Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն
ընես, ու միայն զանիկայ պաշտես :
9 Եւ զանիկայ տարաւ Երուսաղէմ, ու տաճարին
աշտարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր.
Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ
10 ասկէ վար ձգէ. Ինչու որ գրուած է թէ, Իր
հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար՝
11 որ քեզ պահեն. Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի
վերցընեն քեզ, որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի զար-
12 նես : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր. Ըսուած է թէ՛ Քու Տէր Աստուծոյ չը-
13 փորձես : Ու երբոր Սատանան ամէն փորձու-
թիւնը կատարեց, ատեն մը ետ կեցաւ անկէ :
14 Եւ Յիսուս Հոգիին զօրութեամբը Գալիլեա
դարձաւ. ու անոր համբաւը ան գաւառին ամէն
15 կողմերը տարածուեցաւ : Եւ ինքը անոնց ժողովարաններուն
մէջը կը սորվեցընէր, ու ամենէն կը փառաւորուէր :
16 Ու եկաւ Նազարէթ, ուր որ ինքը մեծցած էր.
17 և իր սովորութեանը պէս շաբաթ օրը մը տաւ
18 ժողովարանը, ու ելաւ որ կարգայ : Եւ տուին
անոր Նսայի մարգարէին գիրքը. ու երբոր
գիրքը բացաւ, գտաւ ան տեղը՝ ուր որ գրուած էր.
Տէրօջը Հոգին իմ վրաս է. ինչու որ

- զիս օժեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու .
 զիս խրկեց կոտորած սիրտ ունեցողները բժշկե-
 19 լու . Գերիներուն ազատութիւն , և կոյրերուն
 տեսութիւն քարոզելու , հարստահարութիւն
 կրողները ազատ թող տալու , Տէրօջը ընդու-
 20 նելի տարին քարոզելու : Եւ գիրքը գոցելով՝
 տուաւ սպասաւորին ու նստաւ . և ժողովարանը
 եղողներուն ամէնը աչքերնին տնկած անոր կը
 21 նայէին : Եւ սկսաւ անոնց ըսել . Այսօր աս
 գրուածը կատարուեցաւ , «- ձեր ականջները
 22 լսեցին : Եւ ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին ,
 ու կը զարմանային անոր բերնէն ելած շնորհալի
 խօսքերուն վրայ՝ ու կ'ըսէին . Ասիկայ Յովսէփին
 23 որդին չէ : Եւ ըսաւ անոնց . Իրաւ որ դուք ին-
 ծի պիտի ըսէք աս առակը . Բժիշկ՝ քու անձդ
 բժշկէ . որչափ բաներ լսեցինք որ Ասիաոնա-
 յումի մէջ եղաւ , հոս ալ ըրէ քու քաղաքիդ
 24 մէջ : Եւ ըսաւ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ ,
 Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ :
 25 Եւ յիրաւի կ'ըսեմ ձեզի , թէ շատ որբւարիներ
 կային Եղեային օրերը Խարայելի մէջ , երբօր
 իրէք տարի ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ ,
 անանկ որ մեծ սով եղաւ բոլոր երկրին մէջ .
 26 Բայց Եղեան անոնցմէ մէկուն չխրկուեցաւ , հա-
 պա մինակ Սիդոնացոց Սարեփթա ^{սարափէն} մէջ
 27 որբւարի կնկան մը : Եւ շատ բորոտներ կային
 Խարայելի մէջ Եղեսէ մարգարէին ատենը . ու
 անոնցմէ մէկը չմաքրուեցաւ , հապա մինակ
 28 Կէեման Եսորին : Եւ ժողովարանին մէջ ա-
 մէնքն ալ բարկութիւնով լեցուեցան՝ երբօր աս
 29 ^{Խոսեցը} լսեցին . Ու ելան անիկայ քաղաքէն դուրս
 հանեցին , և տարին զանիկայ մինչև ան լեռանը
 ցցուած ծայրը , որուն վրայ իրենց քաղաքը շե-
 նուած էր , որ զանիկայ բարձր տեղէն վար ձգեն :
 30 Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ գնաց :

- 31 Եւ իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը .
- 32 ու շարաթ օրերը կը սորվեցընէր անոնց : Եւ կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ .
- 33 ինչու որ իշխանութիւնով էր անոր խօսքը : Եւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ դէի
- 34 ոզի ունէր , ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց՝ Բսելով . Թող տուր , դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս՝ Յիսուս Նազովրեցի . միթէ մեզ կորսընցընելու եկար . զիտեմ քեզ ո՞վ ես , Աստուծոյ Սուրբը :
- 35 Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով . Պապանձէ՛ ու ել ատկէ . ու դէր զանիկայ ներկայ գործընդերս՝ մէջտեղը գետինը զարկաւ , և ելաւ անկէ , ու
- 36 փնաս մը չտուաւ անոր : Եւ զարմանք եկաւ ամենուն վրայ . և իրարու հետ կը խօսէին՝ ու կ'ըսէին . Աս ի՞նչ խօսք է , որ իշխանութիւնով և զօրութիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն ,
- 37 ու կ'ելլեն : Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը :
- 38 Ու ժողովարանէն ելելով՝ Սիմոնին տունը մը
- 39 տաւ : Սիմոնին զոքանչն ալ սաստիկ ջերմով կը տանջուէր , ու անոր համար աղաչեցին իրեն :
- 40 Եւ Յիսուս անոր վրայ կայնելով՝ սաստեց ջերմին , որ թողուց զանիկայ . և շուտ մը ելաւ , ու անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր :
- 41 Եւ արևը մարը մտած ատենը՝ ամէն անոնք որ ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդներ , իրեն բերին զանոնք . ինքն ալ անոնցմէ ամէն մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց զանոնք :
- 42 Դևեր ալ կ'ելլէին շատերէն , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին թէ , Դուն ես Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին . և ինքք՝ կը սաստէր՝ ու թող չէր տար անոնց որ խօսին , ինչու որ գիտէին թէ ինքը Քրիստոսն է :
- 43 Ու երբոր ցորեկ եղաւ , ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը , և ժողովուրդները կը փնտտէին

զանիկայ . եկան մինչև անոր , ու կը ստիպէին
զանիկայ որ իրենցմէ չերթայ , բայց անիկայ
44 ըսաւ անոնց . Պէտք է ինձի՝ որ ուրիշ քաղաք-
ներու ալ Մատուծոյ թագաւորութիւնը քարո-
զեմ . քանզի աս բանիս համար խրկուած եմ :
45 Ու Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ կը քա-
րոզէր :

ԳՂ . Ե

1 Քրիստոս Պետրոսի նաւը նստած՝ կը սորվեցընէ ժողովուրդոց , 4 և ձկանց հրաշալի որսով
մը կը ցուցընէ թէ Պետրոսը ու անոր ընկերները մարդոց որսորդներ պիտի ընէ : 12
Քրիստոս բորտը կը մաքրէ . 16 անապատ տեղ մը քաշուած՝ աղօթք կ'ընէ . 18 ան-
դամալըյծ մը կը բժշկէ . 27 իրեն կը կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը . 29 մեղաւորներու
հետ հաց կ'ուտէ . 34 և կը նախաձայնէ թէ իր համբառնալէն ետև՝ առաքելները նե-
ղութիւն պիտի կրեն ու ծոմ պահեն :

1 Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը
դիզուեցաւ՝ Մատուծոյ խօսքը լսելու համար ,
ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին քովը կեցեր էր :

2 Ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին քովը կեցեր
էին , և ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուռկան-

3 ները կը լուային : Ինքը ան նաւերուն մէկուն
մէջը մտաւ՝ որ Սիմոնինն էր , և աղաչեց անոր՝
որ քիչ մը ցամաքէն շփուի մէջը տանի . և նստե-
լով՝ նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվե-
ցընէր :

4 Ու երբոր խօսելէն դադարեցաւ , ըսաւ Սիմո-
նին . Եռանջ տար նստի՛ր դէպ ՚ի խորունկը , և ուռ-

5 կաններնիդ ձգեցէք յորսալու : Եւ Սիմոն
պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր . Ա՛րդապետ՝
բոլոր գիշերս աշխատեցանք , ու բան մը չբռնե-
ցինք . բայց քու խօսքիդ համար ուռկանը ձը-

6 գեմ : Ու երբոր աս ըրին , խիստ շատ ձուկեր
ժողվեցին մէջը , ու իրենց ուռկանը կը պատըռ-

7 տէր : Եւ աչք կ'ընէին մէկալ նաւուն մէջ եղող
իրենց ընկերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց . և

8 ընկղմելու մօտ էին : Սիմոն Պետրոս երբոր տե-
սաւ , Յիսուսի ծունկերուն ինկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝

- իմ քովէս մէկդի գնա , ինչու որ ես մեղաւոր
 9 մարդ մըն եմ : Ասան ղի ապշութիւնը պատեց
 անիկայ և անոր հետը եղող ամէնը , ան իրենց
 10 բռնած ձուկերուն որսին համար . Նոյնպէս ալ
 Օբեբդէոսին որդիքը Յակոբոսը և Յովհաննէսը ,
 որոնք Սիմոնին ընկերներն էին . ու Յիսուս
 ըսաւ Սիմոնին . Մի վախնար , ասկէ ետև մար-
 11 դոց որսորդ պիտի ըլլաս : Եւ նաւերը ցամաքը
 հանելով՝ ամէն բան թողուցին , ու անոր ետևէն
 դացին :
 12 Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ էր ,
 ասան մէկ մարդ մը բորոտութիւնով լեցուն՝ երբ-
 որ Յիսուսը տեսաւ , երեսի վրայ իյնալով աղա-
 չեց անոր՝ ու ըսաւ . Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս
 13 զիս մաքրել : Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկընցընե-
 լով՝ դպաւ անոր , ու ըսաւ . Ա՛ռ զեմ՝ մաքրուէ .
 14 և շուտ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց : Ու ին-
 քը պատուիրեց անոր որ մէկու մը չըսէ , հապա
 ըսաւ . Գնա՛ քեզ քահանային ցուցո՛ւր , և Մովսէսին
 պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ ըն-
 ծան տո՛ւր՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար :
 15 Եւ անոր վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր .
 ու շատ ժողովուրդներ կը ժողվուէին մտիկ ընե-
 լու , և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժըշ-
 16 կուելու : Ու ինքը անապատ տեղուանք կը քա-
 շուէր , և ազօթք կ'ընէր :
 17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցընէր ,
 ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նըս-
 տած էին , որոնք Գալիլեայի ու Հրէաստանի
 ու Երուսաղեմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն ժող-
 վուած էին . ու Տէրոջը զօրութիւնը ներկայ էր ա-
 18 նոնք բժշկելու : Եւ ասան ասնի՛ ճը մարդիկ՝ մէկ
 անդամալոյծ մարդ մը մահիծովը բերին , և հասը
 կը փնտուէին թէ ինչպէս զանիկայ ներս խօթեն ,
 19 ու ղենն անոր առջևը . Ու երբոր բազմութենէն

- ճամբայ չէին գտներ՝ որ անկէ ներս խօթեն անիկայ, տանիքին վրայ ելան, և զանիկայ կրղմինտրներուն մէջէն մահճովը մէջտեղը Յիսուսին առջևը իջեցուցին : Եւ անիկայ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր . Ո՛վ մարդ՝ քու
- 20 մեղքերդ քեզի ներուած են : Եւ դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խորհիլ, ու ըսել . Ո՛վ է ասիկայ, որ հայհոյութիւններ կը խօսի . ո՞վ կըրնայ մեղաց թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած : Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խորհուրդները՝ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց .
- 23 Արտերնուդ մէջ ի՛նչ կը խորհիք : Ո՞րը աւելի դիւրին է . Քու մեղքերդ քեզի ներուած են
- 24 ըսելը, թէ Ալի՛ր ու քալէ՛ ըսելը : Բայց որպէս զի գիտնաք՝ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու, (ըսաւ անդամալոյծին,) Քեզի կ'ըսեմ՝, Ալի՛ր
- 25 մահճո՞ւ առ՝ ու տունդ գնա : Ան ալ իսկոյն անոնց առջևը ելաւ, ու վրան առաւ՝ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, և գնաց իր տունը, ու
- 26 Աստուծոյ փառք կու տար : Եւ ամէնքը ապշած մնացին, ու Աստուծոյ փառք կու տային . և վախով լեցուած՝ կ'ըսէին թէ, Այսօր նորանշան բաներ տեսանք :
- 27 Եւ աս բաներէն ետե ելաւ առիկ, ու տեսաւ մէկ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղևի էր, որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր .
- 28 Ատե՛հս եկուր : Ան ալ թողուց ամէնը՝ և ելաւ
- 29 գնաց անոր ետեէն : Ու Ղևի անոր մեծ կոչունք մը ըրաւ իր տանը մէջ . և շատ բազմութիւն կար մաքսաւորներու և ուրիշներու՝ որ անոնց
- 30 հետ սեղան նստեր էին : Եւ անոնց դպիրները ու փարիսեցիները տրտունջ կ'ընէին անոր տշակերտներուն ու կ'ըսէին . Ինչո՞ւ համար մաքսաւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք ու կը

- 31 խմէք : Աւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ
անոնց . Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ , հապա
32 հիւանդներուն . Աս արդարները կանչելու չեկայ ,
հապա մեղաւորները ապաշխարութեան :
- 33 Անոնք ալ ըսին անոր . Ինչո՞ւ Յովհաննեսին
աշակերտները շատ անգամ ծում կը պահեն , և
աղօթքներ կ'ընեն , նոյնպէս ալ փարիսեցւոց
աշակերտները . և քուկիներդ կ'ուտեն ու կը խմեն :
- 34 Անիկայ ալ ըսաւ անոնց . Արնա՞ք հարսնիքին
տղոցը ծում պահել տալ՝ քանի որ փեսան իրենց
35 հետն է : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան
իրենցմէ վերցուի , հապա ան օրերը ծում պիտի
36 պահեն : Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց թէ , Սէ-
կը չձգեք նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ .
եթէ ոչ՝ ան նորը պատռուածք ալ կ'ընէ , ու հին-
ցածին հետ ալ չմիաբանիր ան նոր լաթէն եղած
37 կտորը : Աւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ
չդնէր . եթէ ոչ՝ նոր գինին հին տիկերը կը
պատռէ , ինքը կը թափի , ու տիկերը կը կորն-
38 չին . Հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնե-
39 լու է , ու երկուքն ալ կը պահուին : Աւ մէկը
հին գինին խմելէն ետեւ՝ անմիջապէս նորը չուզեր .
քանզի կ'ըսէ թէ՝ Հինը աւելի ախորժելի է :

ԳՂ . Օ

1 Քրիստոս շարաթ օրուան պահպանութեանը վրայով փարիսեցւոց կուրութիւնը կը
յանդիմանէ Սուրբ Գրոց վկայութեամբ՝ փաստով և հրաշքով . 13 տասուերկու առա-
քեալներ կ'ընտրէ . 17 հիւանդները կը բժշկէ . 20 ժողովրդոց առջև իր աշակերտնե-
րուն խօսելով՝ կը ցուցնէ թէ որոնց կը վայլէ երանութիւնը և որոնց վայր . 27 կը
պատուիրէ թշնամի սիրելի , 46 և Աստուծոյ խօսքին նազանդելով՝ բարիք գործել , որ
չըլլայ թէ առանց հիման հողի վրայ շինուած տան մը պէս կործանինք փորձութեան օրը :

- 1 Աւ եղաւ որ երկրորդ առաջին շարաթ օրը՝ ին-
քը արտերուն մէջէն կ'անցնէր , և իր աշակերտ-
ները Կրէնի հասկեր փրցընելով , ձեռքերնուն մէջ
2 կը շփէին՝ ու կ'ուտէին : Աւ փարիսեցիներէն
ոմանք ըսին անոնց . Ատ ի՞նչ բան կ'ընէք , որ
3 արժան չէ ընել շարաթ օրը : Աւ Յիսուս պա-

- տասխան տալով անոնց ըսաւ . Չե՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը , երբոր անօթեցաւ 4 ինքը՝ և անոնք որ իր հետն էին . Ի՛նչպէս անիկայ Աստուծոյ տունը մտաւ , և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կերաւ , և տուաւ անոնց ալ՝ որ իր հետն էին . որ Բէկ՝ Եւ օրինաւոր չէ ու 5 տել , բայց միայն քահանաներուն : Եւ ըսաւ անոնց . Որդին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է :
- 6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինքը ժողովարանը մտաւ՝ ու կը սորվեցընէր . և հոն մարդ մը կար , որուն աջ ձեռքը չորցած էր :
- 7 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները անոր կը սպասէին՝ որ շաբաթ օրը զանիկայ բժշկէ , որպէս զի ամբաստանութեան արարչի զտնէն անոր դէմ :
- 8 Իսկ ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդները , ըսաւ ան մարդուն՝ որուն ձեռքը չորցած էր . Ելի՛ր՝ մէջտեղը կայնէ . ան ալ ելաւ կայնեցաւ :
- 9 Են ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց . Չեզի Բ՛ար չարցընեմ . Շաբաթ օրը ի՛նչ արժան է , բարե՞ք ընել , թէ չարե՞ք ընել . հոգի մը ապրեցը 10 նել , թէ մեռցընել : Եւ շուրջանակի ամենուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր . Չեռքդ երկընցուր . ան ալ այնպէս ըրաւ . ու անոր ձեռքը ողջացաւ 11 մէկալին պէս : Եւ անոնք կատաղութեամբ լեցուեցան , ու իրարու հետ կը խօսէին՝ թէ ի՛նչ ընեն Յիսուսին :
- 12 Եւ եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու , ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք ընելով 13 անցուց : Ու երբոր առտու եղաւ , կանչեց իր աշակերտները , ու անոնցմէ տասուերկու հոգի 14 ընտրեց , որոնք առաքեալ ալ անուանեց . Միմոնը՝ որն որ Պետրոս ալ անուանեց , և անոր եղբայրը Ենդրէասը , Յակոբոսը ու Յովհաննէսը , 15 Փիլիպպոսը և Բարթոլոմէոսը , Մատթէոսը և Թովմասը , Լիփէոսեան Յակոբոսը և Նախան-

- 16 ձայոյդ ըսուած Միմոնը , Յակորոսին եղբայրը
 Յուզան և Իսկարիովտացի Յուզան՝ որ և մատ-
- 17 նիչ եղաւ : Աւ անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տա-
 փարակ տեղ մը կայնեցաւ . նաև իր աշակերտ-
 ներուն ժողովը՝ ու մեծ բազմութիւն մը ժողո-
 վուրդներու բոլոր Հրէաստանէն , ու Արուսա-
 ղեմէն , և Տիւրոսի ու Միդոնի ծովեզերքէն .
- 18 Արոնք եկան անոր եօթեցը մտիկ ընելու , ու իրենց
 հիւանդութիւններէն բժշկուելու . և պիղծ ոգի-
 ներէն նեղութիւն կրողներն ալ եկան , ու կը բժըշ-
- 19 կուէին : Աւ բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն
 դպչիլ . ինչու որ զօրութիւն կ'ելլէր իրմէն , ու
 ամէնը կը բժշկէր :
- 20 Աւ ինքը իր աչքերը դէպ 'ի իր աշակերտնե-
 րուն վերցուց՝ ու ըսաւ . Արանի յեղե՛ ազբատնե-
 րուդ , ինչու որ ձերն է Աստուծոյ թազաւորու-
- 21 թիւնը : Արանի յեղե՛ որ հիմա անօթի էք , ին-
 չու որ պիտի կշտանաք . երանի յեղե՛ որ հիմա
- 22 կու լաք , ինչու որ պիտի խնդաք : Արանի է ձեզի՛
 երբոր մարդիկ ձեզ ատեն , ու երբոր ձեզ ելեց
 ընկերս՝ մերժեն՝ ու նախատեն , և ձեր վրայով
 գէշ անուն հանեն Արդւոյ մարդոյ պատճառովը :
- 23 Աւրախ եղիք դուք ան օրը՝ ու ցնծացէք , որ
 ահա՛ ձեր վարձքը շատ է երկինքը . վասն զի
 իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին մարգարէնե-
- 24 րուն : Բայց վայ ձեզի հարուստներուդ , ինչու
 25 որ ձեր մխիթարութիւնը առած էք : Ա՛յ ձե-
 զի՛ որ կուշտ էք , ինչու որ պիտի անօթենաք .
 վայ ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք , ինչու որ սուգ
- 26 պիտի ընէք ու լաք : Ա՛յ ձեզի՛ երբոր մարդիկ
 ձեր վրայով աղէկ խօսին , ինչու որ իրենց հայ-
 րերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն :
- 27 Բայց կ'ըսեմ ձեզի՛ որ մտիկ կ'ընէք . Միրե-
 ցէք ձեր թշնամիները . ձեզ ատողներուն բարի
- 28 ըսէք . Ձեզ անիծողները օրհնեցէք , ձեզի նե-

- զութիւն տուողներուն համար աղօթք ըրէք :
 29 Ըն որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ , մէկայն ալ
 մօտեցուր անոր . և ան որ քու վերարկուդ քեզ-
 մէ կը հանէ , մի՛ արգիլեր անկէ շապիկդ ալ :
 30 Ըն ամենուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տուր , ու քու
 31 բաներդ առնողէն զանոնք մի՛ պահանջեր : Եւ ին-
 տոր կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն , դուք ալ
 32 անոնց անանկ ըրէք : Եւ թէ որ դուք ձեզ սի-
 րողները սիրէք՝ ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ
 մեղաւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները :
 33 Եւ թէ որ դուք ձեզի բարի ընողներուն բարի
 ընէք , ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղա-
 34ւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն : Եւ թէ որ ա-
 նանկ մարդիկներու փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ու-
 նիք առնելու , ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ
 մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կու տան ,
 35 որ նոյն չափովը ետ առնեն : Հապա սիրեցէք
 դուք ձեր թշնամիները , ու բարի ըրէք . և փոխ
 տուէք առանց փոխարէնի մը սպասելու . և ձեր
 վարձքը շատ պիտի ըլլայ , ու Բարձրելոյն որդի-
 քը պիտի ըլլաք . ինչու որ անիկայ բարերար է
 36 ապերախտներուն ու չարերուն : Ուրեմն գթած
 37 եղեք՝ ինչպէս որ ձեր Հայրն ալ գթած է : Մի՛
 դատէք , ու պիտի չդատուիք . մի՛ դատապար-
 տէք , ու պիտի չդատապարտուիք . ներեցէք ,
 38 ու ձեզի պիտի ներուի . Տուէք՝ ու ձեզի պիտի
 տրուի . աղէկ չափով՝ կոխուած՝ ցնցուած՝ լեփ-
 լեցուն պիտի տրուի ձեր գոգը . քանզի ան չա-
 փովը՝ որով դուք կը չափէք , ձեզի պիտի չափուի :
 39 Եռակ մըն ալ ըսաւ անոնց . Մի՛թէ կոյրը կոյ-
 րին կրնայ առաջնորդութիւն ընել . չէ՞ որ եր-
 40 կուքն ալ փոսը պիտի իյնան : Աշակերտը իր
 վարդապետէն մեծ չէ . բայց ամէն կատարելա-
 պէս վարժուածը իր վարդապետին պէս կ'ըլլայ :
 41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շեղը կը

- տեսնես , ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նա-
- 42 յիր : Աամ ի՛նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ .
Ն՛ղբայր՝ թո՛ղ տուր որ աչքիդ մէջի շիւղը հա-
նեմ . և դուն քու աչքիդ մէջի գերանը չես տես-
ներ . կեղծաւոր՝ առաջ քու աչքէդ գերանը հա-
նէ , ու ետքը պիտի նայիս քու եղբօրդ աչքին
- 43 մէջի շիւղը հանելու : Ինչու որ չկայ բարի ծառ
մը՝ որ չար պտուղ բերէ . ոչ ալ չար ծառ մը՝ որ
- 44 բարի պտուղ բերէ . Ա՛սան ղի ամէն ծառ իր
պտուղէն կը ճանչցուի . ինչու որ փուշերէն թուղ
չեն քաղեր , ու մորենիէն խաղող չեն ժողվեր :
- 45 Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բարու-
թիւն կը բղխէ , և չար մարդը իր սրտին չար
գանձէն չարութիւն կը բղխէ . ինչու որ իր բե-
րանը սրտին աւելցուքէն կը խօսի :
- 46 Աւ ինչո՞ւ ղես Տէր Տէր՝ կը կոչէք , ու ըսած
47 բաներս չէք կատարեր : Ան ամէնը որ ինծի կու
գայ՝ և իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու անոնք կը կատա-
48 րէ , ձեզի ցուցընեմ թէ որո՞ւ կը նմանի : Անի-
կայ տուն շինող մարդու մը կը նմանի , որ փորեց
ու խորունկցուց , ու հիմը վէմի վրայ դրաւ . և
ջուրերուն յորդած ատենը՝ գետը զարկաւ ան
տանը , ու չկրցաւ զանիկայ շարժել . ինչու որ
- 49 վէմի վրայ հաստատուած էր : Բայց ան որ ի՛՞
Խօսէր՝ կը լսէ՝ ու չկատարեր , կը նմանի ան մար-
դուն՝ որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ .
որուն գետը զարկաւ , և շուտ մը փլաւ , ու ան
տանը կործանուամբ մեծ էր :

ԳԼ . Է

- 1 Քրիստոս աւելի մեծ հաւատք կը դռնէ հեթանոս հարիւրապետի մը վրայ՝ քան թէ շը-
րէից վրայ . 10 անոր ծառան չտեսած կը բժշկէ . 11 Նային քաղաքէն եղող այրի կըն-
կան մը գաւակը կը յարուցանէ . 19 Իբ հրաշքները յիշելով պատասխան կու տայ Յով-
հաննէսին իրկած մարդոցը . 24 Յովհաննէսին վրայով իր ունեցած դաղափարը կը
յայտնէ ժողովուրդին . 30 կը յանդիմանէ Հրէաները՝ որ ոչ Յովհաննէսին և ոչ իր
վարմունքովը համոզուեցան . 36 կը ցուցընէ թէ ինքը բարեկամ է մեղաւորներուն , չէ
թէ գանոնք մեղաց՝ մէջ պահելու , այլ անոնց մեղքերը՝ ներելու , երբ որ անոնք գեղջի
գան ու հաւատան :

- 1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ա-
կանջներուն Խօնէ լմընցուց , մտաւ Աստուծոնա-
- 2 յում : Աւ հարիւրապետի մը ծառայ ծանր հի-
ւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու , որ սիրելի էր
- 3 անոր : Երբոր Յիսուսի վրայով լսեց , Հրէա-
ներէն ասի զ՛ր ծերեր խրկելով , ազաչեց անոր՝ որ
- 4 գայ իր ծառան ապրեցընէ : Անոնք ալ եկան
Յիսուսին՝ և թախանձանօք կ'ազաչէին անոր ,
ու կ'ըսէին թէ , Անիկայ արժանի է՝ որուն աս
- 5 շնորհք պիտի ընես . Ինչու որ մեր ազգը կը սիրէ ,
6 ու ժողովարանը անիկայ շինեց մեզի : Աւ Յի-
սուս անոնց հետ գնաց . երբոր տունէն շատ հե-
ռու չէր , հարիւրապետը խրկեց անոր ասի զ՛ր բա-
րեկամներ , ու ըսաւ անոր . Տէր՝ մի՛ յոգնիր ,
- 7 ինչու որ ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս
տակը մտնես . Անոր համար ես ինքզինքս ալ ար-
ժանի չսեպեցի քեզի դալու . հապա խօսքով զը-
- 8 րուցէ , և իմ ծառաս պիտի բժշկուի . Ինչու որ
ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն
եմ , ու իմ հրահրան տակը զինուորներ ունիմ . և
- 9 ասոր կ'ըսեմ՝ Գնա , ու կ'երթայ . և մէկալին
թէ՛ Ակոսը , ու կու գայ , և ծառայիս թէ՛ Աս
10 բանը ըրէ , ու կ'ընէ : Յիսուս աս բաները լսե-
լով՝ զարմացաւ անոր վրայ . և իր ետեւէն գացող
ժողովուրդին դարձաւ ու ըսաւ . Ձեզի կ'ըսեմ ,
որ Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք
- 11 չգտայ : Ու պատգամաւորները նորէն տուն
դարձան , և հիւանդ ծառան առողջացած գտան :
- 12 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը քաղաք մը կ'եր-
թար , որուն անունը Նային էր . և անոր հետը
կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը , ու մեծ
- 13 բազմութիւն : Ու երբոր քաղաքին դրանը մօ-
տեցաւ , ահա մեռել մը դուրս կը հանէին , իր
մօրը մէկ հատիկ տղան . և անիկայ որբեարի
էր , ու քաղաքին շատ ժողովուրդը անոր հետն

- 13 էր : Եւ Տէրը անիկայ տեսնելով՝ խղճաց անոր
 14 վրայ , ու ըսաւ անոր . Մի լար : Եւ մօտենա-
 լով՝ դազաղին դպաւ , ու տանողները կանկ ա-
 ոին . և ըսաւ . Ով պատանի՝ քեզի կ'ըսեմ՝
 15 Ելե՛ր : Ու մեռելը ելաւ նստաւ , և սկսաւ խօ-
 16 սիլ . ու տուաւ զանիկայ իր մօրը : Եւ ամէնքն
 ալ վախով բռնուեցան . ու զԱստուած կը փա-
 ոաւորէին ըսելով թէ , Մեծ մարգարէ մը ելեր
 է մեր մէջը . և թէ՛ Աստուած իր ժողովուրդին
 17 այցելութիւն ըրաւ : Եւ աս ձայնը իր վրայով՝
 բոլոր Հրէաստան ելաւ , ու բոլոր շրջակայ տե-
 դուանքը :
- 18 Եւ Յովհաննեսին պատմեցին իր աշակերտնե-
 19 ըր աս ամէն բաներուն վրայով : Յովհաննէս ալ
 իր աշակերտներէն երկուքը իրեն կանչեց , և շա-
 20 ճիւղ Յիսուսին խրկեց՝ ըսելով . Դուն ան ես՝ որ
 21 գալու էիր , թէ ուրիշի մը սպասենք : Եւ ան
 մարդիկը եկան անոր՝ ու ըսին . Յովհաննէս
 մկրտիչը մեզ խրկեց քեզի , ու կ'ըսէ . Դուն ան
 22 ես՝ որ գալու էիր , թէ ուրիշի մը սպասենք : Եւ
 նոյն ժամուն շատերը բժշկեց եւնչ Տիւանդու-
 թիւններէն՝ ու հարուածներէն՝ և չար ոգիներ-
 22 ընէն , ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց : Եւ
 Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Գա-
 ցէք Յովհաննեսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք
 ու լսեցիք . որ կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը
 քալեն , բորոտները կը մաքրուին , խոպերը կը
 լսեն , մեռելները յարութիւն կ'առնեն , ազբատ-
 23 ներուն աւետարան կը քարոզուի . Եւ երանի
 անոր , որ իմ վրայովս չգայթակղի :
- 24 Ու երբոր Յովհաննեսին խրկած մարդիկը գա-
 ցին , Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Յով-
 հաննեսին համար . Ի՞նչ տեսնելու ելաք անա-
 25 պատին մէջ . եղէ՞ք մը հովէն շարժուած : Հա-
 պա ինչ տեսնելու ելաք . փափուկ հանդերձներ

- Հազած մօրդ մը . ահա՛ անոնք որ փառաւոր
 Հագուստներու ու փափկութեան մէջ են , թա-
 26 գաւորական պալատներն են : Հապա ի՞նչ տես-
 նելու ելաք . մարգարէ՞ . այո՛ կ'ըսեմ ձեզի , մար-
 27 գարէէ մըն ալ աւելի : Ինչու որ ասիկայ է՝
 որուն համար գրուած է . Ահա՛ ես իմ դեսպանս
 կը խրկեմ քու երեսիդ առջևէն , որ քու ճամ-
 28 բաղ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ : Քանզի
 կ'ըսեմ ձեզի . Անիկներէն ծնածներուն մէջը
 Յովհաննէս մկրտիչէն մեծ մարգարէ չկայ . սա-
 կայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ պիտո
 պղտիկը անկէ մեծ է :
 29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները երբ-
 որ լսեցին , արդարացուցին զԱստուած , որ
 Յովհաննէսին մկրտութիւնովը մկրտուեցան :
 30 Բայց փարիսեցիները և օրինականները իրենց
 անձին դէմ Աստուծոյ խորհուրդը անարգեցին ,
 որ անկէ չմկրտուեցան :
 31 Ուստի որո՞ւ նմանցընեմ աս ազգին մարդիկը ,
 32 և որո՞ւ կը նմանին : Ար նմանին տղոց , որ շու-
 կաները նստելով՝ իրարու կը կանչեն , ու կ'ըսեն .
 Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու չնաղացիք , ողբ կար-
 33 դացինք ձեզի՝ ու չացիք : Ահա՛ն զի Յովհան-
 նէս մկրտիչը եկաւ , ոչ հաց կ'ուտէր և ոչ գինի
 կը խմէր , ու կ'ըսէք . Դե կայ անոր ներսի դին :
 34 Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ , և կ'ը-
 սէք . Ահա՛ ուտող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսա-
 35ւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ . Եւ իմաս-
 տութիւնը արդարացաւ իր բոլոր տղոցմէն :
 36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր՝ որ իր
 հետը հօոյ ուտէ . ան ալ փարիսեցիին՝ տունը մը-
 37 տաւ՝ ու սեղան նստաւ : Եւ ահա՛ քաղաքին մէջ
 մեղաւոր կնիկ մը կար . երբոր իմացաւ թէ անի-
 կայ փարիսեցիին տունը սեղան նստեր է , մէկ
 38 շիշ մը անուշահոտ եղ բերաւ . Ու ետևի կողմէն

- անոր ոտքերուն քովը կեցեր՝ կու լար , և ար-
ցունքովը սկսաւ անոր ոտքերը թրջել , ու իր
գլխուն մազերովը կը սրբէր , և կը համբուրէր ա-
39 նոր ոտքերը , ու եղով կ'օծէր : Ու երբոր տեսաւ
փարիսեցին՝ որ զանիկայ հրաւիրեր էր , կ'ըսէր
իր մտքին մէջ . Մտիկայ թէ որ մարգարէ ըլլար ,
պիտի գիտնար թէ ո՞վ և ինչպէս կնիկ է իրեն
40 դպչողը . ինչու որ մեղաւոր է : Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Միմոն՝ քեզի
բան մը ունիմ ըսելու . ան ալ ըսաւ . Բսէ՛ վար-
41 դապետ . և ըսաւ . Մէկ փոխ տուող մը երկու
պարտական ունէր . մէկը հինգ հարիւր դահե-
42 կան պարտք ունէր , ու մէկալը՝ յիսուն : Եւ
որովհետեւ հատուցանելու հարկը չունէին ,
երկուքին ալ շնորհեց . հիմա զրուցէ՛ , Ենոնցմէ
43 ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զանիկայ : Պատասխան
տուաւ Միմոն՝ ու ըսաւ . Ինծի ասանկ կ'երևնայ ,
թէ որուն որ շատ շնորհեց . ան ալ ըսաւ անոր .
44 Ուղիղ դատեցիր : Ու դառնալով դէպ 'ի ան կը-
նիկը՝ ըսաւ Միմոնին . Ար տեսնե՞ս աս կնիկը . ես
քու տունդ մտայ , դուն ոտքերուս ջուր չտուիր .
բայց ասիկայ է արցունքովը ոտքերս թրջեց , և
45 իր մազերովը սրբեց : Դուն ինծի համբոյր մը
չտուիր . բայց ասիկայ հոն մտնելէս 'ի վեր ոտ-
46 քերս համբուրելէն չդադարեցաւ : Դուն իմ
գլուխս ձէթով չօծեցիր . բայց ասիկայ իմ ոտ-
47 քերս անուշահոտ եղով օծեց : Եսոր համար
կ'ըսեմ քեզի . Ներուած են ասոր շատ մեղքերը ,
ինչու որ շատ սիրեց . բայց որո՞ւ որ քիչ կը նե-
48 րուի , անիկայ քիչ կը սիրէ : Ու ըսաւ անոր .
49 Բու մեղքերդ ներուած են : Եւ անոր հետ սե-
ղան նստողները սկսան իրենց մէջը ըսել . Ո՞վ է
50 ասիկայ՝ որ մեղաց թողութիւն ալ կու տայ : Եւ
ինքը ըսաւ կնիկանը . Բու հաւատքդ քեզ փրո-
կեց , գնա՛ խաղաղութեամբ :

ԳԼ . Ը

1 Կանայք իրենց ստացուածքովը ծառայութիւն կ'ընեն քրիստոսի : 4 Քրիստոս կը զրուցէ սերմանացանին , 16 և ճրագին առակը . 21 կ'իմացընէ թէ ո՛վ են իր մայրը ու եղբայրները . 22 կը սաստէ հովերուն . 26 և մէկ մարդէ մը դիւաց լէգէոնը դուրս հանելով՝ թող կու տայ անոնց որ խոզերուն երամակը մտնեն : 37 Գերդեսացիք շնն ղուներ զննը : 43 Յիսուս տեստես կինը կը բժշկէ , 49 և Յայրոսի աղջիկը կը յաուրուցանէ :

1 Ու եղաւ որ անկէ ետև՝ ալ ինքը քաղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պարտելով՝ կը քարոզէր , և Եստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր .

2 ու տասուերկուքը իր հետն էր . Նաև քանի մը կնիկներ՝ որ չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին . Մարիամ՝ որ Մագդաղենացի կ'ըսուէր , ուսկից որ եօթը դև ելեր էր , և Յովհաննա՝ Հերովդեսին տանը վերակացուին Քուզային կնիկը , ու Շուշան , և շատ ուրիշներ , որոնք իրենց ստացուածքովը անոր ծառայութիւն կ'ընէին :

3 Գի կ'ըսուէր , ուսկից որ եօթը դև ելեր էր , և Յովհաննա՝ Հերովդեսին տանը վերակացուին Քուզային կնիկը , ու Շուշան , և շատ ուրիշներ , որոնք իրենց ստացուածքովը անոր ծառայութիւն կ'ընէին :

4 Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ , և շատ քաղաքներէ իրեն եկան , առակով մը ըսաւ

5 *անոնց* . Սերմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու . ու ցանած ատենը՝ մէկ քանին ճամբուն քովը ինկաւ , և *որի* *որակ* կոխուեցաւ , ու երկինքի

6 թռչունները կերան զանիկայ : Աւ ուրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ , ու բուսածին պէս չորցաւ՝

7 *հող* հիւթ չունենալուն համար : Աւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ , ու փուշերը անոր հետը բուս-

8 նելով՝ խեղդեցին անիկայ : Աւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ , ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուաւ . երբոր աս բաները կը զրուցէր , կ'աղաղակէր . Են որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

9 Աւ իր աշակերտները կը հարցընէին իրեն՝ ը-

10 սելով թէ , Լ^{ու}նչ պիտի ըլլայ ան առակը : Են ալ ըսաւ . Չեզի տրուած է գիտնալ Եստուծոյ թագաւորութեանը խորհուրդները , բայց ու-

- բիշներուն առակներով էլ խօսի՛մք . որ տեսնելով՝
 չտեսնեն , և լսելով՝ չիմանան :
- 11 Երգ՝ առակը աս է . Սերմը՝ Եստուծոյ խօսքն
 12 է : Ու ճամբուն քովիները անոնք են՝ որ կը
 լսեն , ու ետքը Սատանան կու զայ՝ անոնց սրտէն
 կը հանէ խօսքը , որ չըլլայ թէ հաւատան՝ ու
 13 փրկուին : Աւ ապառաժին վրայիները ահա էն՝
 որ երբ կը լսեն , ուրախութեամբ կ'ընդունին
 խօսքը , բայց արմատ չունին . ատեն մը կը հա-
 14 յան : Աւ փուշերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ
 կը լսեն , բայց հոգերով ու հարստութիւնով և
 15 լով՝ կը խեղդուին , և անպտուղ կ'ըլլան : Իսկ
 ազէկ հողի մէջ ցանկութիւններովը զբաղած ըլլա-
 16 լով՝ կը խեղդուին , և անպտուղ կ'ըլլան : Իսկ
 17 ազէկ հողի մէջ ցանկութիւններովը զբաղած ըլլա-
 18 լով՝ կը խեղդուին , և անպտուղ կ'ըլլան : Իսկ
 19 ազէկ հողի մէջ ցանկութիւններովը զբաղած ըլլա-
 20 լով՝ կը խեղդուին , և անպտուղ կ'ըլլան : Իսկ
 21 ազէկ հողի մէջ ցանկութիւններովը զբաղած ըլլա-
 22 լով՝ կը խեղդուին , և անպտուղ կ'ըլլան :

- աշակերտներն ալ , ու ըսաւ անոնց . Ծովակին
 23 մէկալ կողմը անցնինք . և ճամբայ ելան : Ու
 երբոր նաւով կ'երթային , ինքը քնացաւ , ու
 հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ , և նաւը
 24 կը լեցուէր , ու իրենք վտանգի մէջ էին : Մօ-
 տեցան արթընցուցին անիկայ՝ ու ըսին . Ան-
 դապետ վարդապետ՝ ահա կը կորսուինք . ան ալ
 ելաւ սաստեց հովին , ու ջուրերուն խռովու-
 թեանը , և հանդարտեցան , ու խաղաղութիւն
 25 եղաւ : Եւ ըսաւ անոնց . Ո՞ր է ձեր հաւատքը .
 և անոնք վախի մէջ ինկած զարմացան , ու իրա-
 բու կ'ըսէին . Արդեօք ո՞վ է ասիկայ , որ հովե-
 բուն ու ջուրին ալ հրաման կու տայ . և կը հնա-
 զանդին ասոր :
- 26 Ու նաւելով իջան Գաղարացոց երկիրը , որ
 27 Գալիլեային դիմացի կողմն է : Եւ ինքը ցամա-
 քը ելելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ մը ելաւ
 դիմացը՝ որուն ներսը շատ ատենէ ՚ի վեր դեեր
 կային . ու անիկայ հանդերձ չէր հագներ , ո՛չ ալ
 տան մէջ կը բնակէր , հապա գերեզմաններու
 28 մէջ : Եւ Յիսուսը տեսնելով՝ աղաղակեց , ու
 ինկաւ անոր առջևը , ու բարձր ձայնով ըսաւ .
 Գուն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս Յիսուս՝ Որդի
 Ըստուծոյ բարձրելոյ , կ'աղաչեմ քեզն՝ զիս մի՛
 29 տանջեր . (Ինչու որ հրամայեց պիղծ ոգիին՝ որ
 ան մարդէն ելէ . որովհետև շատ ատեն էր՝ որ
 զանիկայ յափշտակեր էր . և անիկայ շղթա-
 ներով , ու ոտնակապերով կապուած կը պա-
 հուէր , բայց կապերը կը կոտորէր , ու դեէն
 30 անապատը կը քշուէր .) Հարցուց անոր Յի-
 սուս՝ ու ըսաւ . Ընունդ ի՞նչ է . ան ալ ըսաւ .
 Աէգէոն . ինչու որ շատ դեեր մտեր էին անոր
 31 ներսի դին : Եւ կ'աղաչէին անոր՝ որ անդուն-
 32 դը երթալու հրաման չընէ իրենց : Եւ ան տե-
 ղը շատ խողերու երամակ մը կար՝ որ լեռը կ'ա-

- րածուէին . ու աղաչեցին անոր՝ որ իրենց հրաման տայ անոնց մէջը մտնելու . և հրաման տուաւ
- 33 անոնց : Ու դէերը մարդէն ելելով՝ խոզերուն մէջը մտան . և երամակը զահալէժ տեղէն ծովակը վազեց , ու խեղդուեցաւ :
- 34 Եւ խոզարածները «» եղած բանը տեսնելով՝ փախան , ու
- 35 պատմեցին քաղաքը ու ազարակները : Եւ մարտիկ ելան եղած բանը տեսնելու , ու եկան Յիսուսին , և գտան ան մարդը՝ ուսկից որ դէերը ելեր էին , հագուած ու խելքը վրան Յիսուսի ոտքերուն քովը նստած , ու վախցան :
- 36 Եւ անոնք որ տեսեր էին , պատմեցին անոնց՝ թէ ինչպէս
- 37 դիւահարը ազատեցաւ : Եւ Գաղարացւոց շարձակայ տեղուանքը գտնուող բոլոր բաղմութիւնը կ'աղաչէր անոր , որ իրենցմէ երթայ . ինչու որ մեծ վախով բռնուած էին . ան ալ նաւը մըտնելով՝ ետ դարձաւ :
- 38 Եւ ան մարդը՝ ուսկից որ դէերը ելեր էին , կ'աղաչէր անոր՝ որ հետը ըլլայ . բայց Յիսուս արձակեց անիկայ՝ ու ըսաւ .
- 39 Դարձիր քու տունդ , ու պատմէ՛ ինչ որ Եստուած քեզի ըրաւ . ան ալ գնաց , ու բոլոր քաղաքին մէջը քարոզեց , ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ :
- 40 Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ , Ժողովուրդը զանիկայ ընդունեց . ինչու որ ամէնքը անոր կը
- 41 սպասէին : Եւ ահա Յայրոս անունով մարդ մը եկաւ , ու ինքը Ժողովարանին իշխանն էր . և Յիսուսին ոտքը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր , որ
- 42 իր տունը մտնէ . Ինչու որ մէկ հատիկ ազջիկ մը ունէր՝ գրեթէ տասուերկու տարեկան , որ մեռնելու մօտ էր . ու երբոր անիկայ կ'երթար , բաղմութիւնը կը նեղէր զանիկայ :
- 43 Եւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարիէ ՚ի վեր արիւնի տեռատեսութեան մէջ էր , ու իր բոլոր ունեցածը բժիշկներուն ծախք ըրած էր , և իրեն

- 44 մէկէ մը բժշկուելու ճար մը եղած չէր , Ատուէն
մօտենալով՝ անոր հանդերձին քղանցքին դը-
պաւ , և իսկոյն իր արիւնին հոսումը դադարե-
45 ցաւ : Աւ Յիսուս ըսաւ . Ո՞վ էր ան որ ինձի դը-
պաւ . երբոր ամէնքը կ'ուրանային , ըսաւ Պետրոս
ու անոր հետ եղողները . Ա՛նքդ ապետ՝ բազմու-
թիւնը քեզ կը հրէ ու կը նեղէ , ու կ'ըսէս թէ՛
46 Ո՞վ ինձի դպաւ : Աւ Յիսուս ըսաւ . Մէկը ին-
ծի դպաւ , քանզի իմացայ որ ինձմէ զօրութիւն
47 մը ելաւ : Արբոր տեսաւ կնիկը՝ որ Բանը չը-
պահուեցաւ , դողալով եկաւ՝ ու անոր առջևը
ինկաւ , և բոլոր ժողովուրդին առջևը անոր
պատմեց՝ թէ ինչ բանի համար անոր դպչեր էր ,
48 և թէ ինչպէս ինքը իսկոյն բժշկուեցաւ : Աւ
Յիսուս ըսաւ անոր . Բաջալերուէ՛ անղէկ , քու
հաւատքդ քեզ բժշկեց , գնա խաղաղութեամբ :
49 Արբոր ինքը դեռ կը խօսէր , ժողովուրդապե-
տին տունէն մէկը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր . Աղջկիդ
50 մեռաւ , աւ վարդապետը մի՛ յոգնեցըներ : Բայց
Յիսուս երբոր լսեց , պատասխան տուաւ անոր՝
ու ըսաւ . Մի՛ վախնար , միայն հաւատա՛ , ու պի-
51 տի ապրի : Աւ երբ տունը մտաւ՝ ուրիշ մէկը
թող չտուաւ որ մտնէ , բայց միայն Պետրոսը ու
Յակոբոսը և Յովհաննէսը , ու աղջկան հայրը
52 ու մայրը : Ամէնքն ալ կու լային ու կ'ողբային
անոր վրայ . և ինքը ըսաւ . Մի՛ լաք . անիկայ
53 մեռած չէ , հապա կը քնանայ : Աւ անոնք ծաղո
կ'ընէին զանիկայ , քանզի գիտէին՝ թէ մեռաւ :
54 Ու ինքը ամէնն ալ դուրս հանելով , բռնեց անոր
55 ձեռքէն , ու կանչեց ըսելով . Աղջկ՛ ելի՛ր : Աւ
անոր հոգին դարձաւ , ու իսկոյն ոտք ելաւ . և
Յիսուս հրաման ըրաւ որ ուտելիք տան անոր :
56 Ու անոր ծնողքը ապշած մնացին . և ինքը ա-
նոնց պատուիրեց՝ որ եղած բանը մէկու մը չըր-
ուցեն :

ԳԼ . Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկէ Տրաքսներ ընելու և քարոզելու : 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնելու : 17 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ . 18 կը հարցնէ թէ մարդիկ իրեն համար ո՞վ է կ'ըսեն . 22 իր չարչարանքները կը նախաձայնէ . 23 ամենուն պատուէր կու տայ որ իր օրինակին հետևին : 28 Քրիստոսի այլակերպութիւնը : 37 Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոտը . 43 դարձեալ իր չարչարանքը կը նախաձայնէ իր աշակերտներուն . 46 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան . 51 ամենուն հետ քաղցրութեամբ վարուին՝ առանց վրէժխնդրութեան : 57 քանի մը անձինք կ'ուզէն Քրիստոսի հետեիլ , սակայն պայմաններ կ'առաջարկեն :

- 1 Այլ իր տասուերկու առաքեալները մէկտեղ իրեն կանչելով , անոնց զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ բոլոր դևերուն վրայ , և ախտերը
- 2 բժշկելու : Այլ զանոնք խրկեց որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզեն , ու հիւանդները բժրշկեն :
- 3 Այլ ըսաւ անոնց . Ճամբու համար բան չառնէք , ոչ գաւազան՝ և ոչ սոսպրակ , ոչ հաց՝ և ոչ ստակ , ոչ ալ կրկին հանդերձ ունենաք :
- 4 Այլ որ տուն որ մտնէք՝ հոն մնացէք , ու անկէ
- 5 ելէք : Ու անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր , երբոր ան քաղաքէն կ'ելլէք , ձեր ոտքերուն փոշին անգամ թօթվեցէք՝ իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու համար : Այլ անոնք ելան՝ ու գեղէ գեղ կը պտըտէին , և ամէն տեղ աւետարանը կը քարոզէին , ու բժշկութիւն կ'ընէին :
- 7 Այլ Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր գործքերը լսելով՝ տարակուսանաց մէջ էր . որովհետև ոմանք ըսած էին թէ , Յովհաննէսը
- 8 յարութիւն առաւ մեռելներէն . Այլ ոմանք թէ՛ Նդեան յայտնուեցաւ . և ուրիշներն ալ թէ՛ Առջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ : Այլ Հերովդէս ըսաւ . Յովհաննէսը ես գլխատեցի . հապա ասիկայ ո՞վ պիտի ըլլայ , որուն վրայով ասանկ բաներ կը լսեմ . ու կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկայ :
- 10 Այլ առաքեալները դարձան , ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ ըրին . և առաւ զանոնք՝ առանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ քաղաքի մը քով ,

- 11 որուն անունը Ռեթսայիդա էր : Եւ ժողովուրդները երբոր իմացան , անոր ետեւէն գացին , ու զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը վրայով . և որոնք որ բժշկութեան կարօտ էին , կը բժշկէր :
- 12 Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան մօտենալ , տասուերկուքը եկան ու ըսին անոր . Երձակէ՛ ժողովուրդները , որ շրջակայ գեղերը ու ազարակները երթան իջևանին , ու կերակուր գտնեն . ինչու որ հոս անապատ տեղ մըն ենք : Բսաւ անոնց . Դո՛ւք տուէք ատոնց ուտելիք . անոնք ալ ըսին . Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք , թէ որ չերթանք ատ բոլոր
- 14 ժողովուրդին համար կերակուր չգնենք : (Քանզի հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ կային :) Ու ըսաւ իր աշակերտներուն . Ատոնք դաս դաս՝
- 15 յիսուն յիսուն նստեցուցէք : Եւ անանկ ըրին ,
- 16 ու ամէնն ալ նստեցուցին : Եւ ան հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առնելով՝ ու դէպ ՚ի երկինքը նայելով , օրհնեց զանոնք ու կտրեց , և կու տար աշակերտներուն , որ ժողովուրդին առջևը դնեն : Եւ կերան ու կշտացան ամէնքն ալ , ու աւելցած կտորուանքները տասուերկու կողով վերցուցին :
- 18 Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք կ'ընէր , աշակերտներն ալ իր հետն էին , և հարցուց անոնց՝ ըսելով . Ժողովուրդները ինձի համար ո՞վ կ'ըսեն՝ թէ եմ : Անոնք ալ պատասխան տալով՝ ըսին . Ո՛հ , Յովհաննէս մկրտիչը , և ուրիշները՝ Նզեան , ուրիշներն ալ թէ՛ Առջի
- 20 մարգարէներէն մէկը յարութիւն առեր է : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինձի համար ո՞վ կ'ըսէք՝ թէ եմ . պատասխան տուաւ Պետրոս՝
- 21 ըսա՛ ու ըսաւ . Աստուծոյ Քրիստոսը : Եւ ինքը տաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ աս բանը մէկու

- 22 մը չզրուցեն . Ու ըսաւ թէ , Պէտք է որ Արդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ , և ծերերէն ու քահանայապետներէն և դպիրներէն մերժուի , ու սպաննուի , ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ :
- 23 Նէ : Եւ ամենուն կ'ըսէր . Թէ որ մէկը կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ , թող իր անձը ուրանայ , և ամէն օր իր խաչը վերցընէ , ու իմ ետեւէս գայ :
- 24 Այսին զի ո՞վ որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ո՞վ որ ինձի համար իր անձը կորսընցընէ , պիտի ապրեցընէ :
- 25 անիկայ : Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ բոլոր աշխարհը վաստակի , և իր անձը կորսընցընէ կամ վնասէ : Այսին զի ո՞վ որ պիտի ու իմ խօսքերս լսուի ամօթ սեպէ , Արդին մարդոյ ալ զանիկայ լսուի ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր ու շօրը և սուրբ հրեշտակներուն :
- 27 փառքովը : Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ հոս կայնողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը :
- 28 Ու եղաւ որ աս խօսքերէն գրեթէ ութ օր ետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու : Ու երբոր ինքը աղօթք կ'ընէր , իր երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը եղաւ , ու իր հագուստը ճերմակ փայլուն եղաւ :
- 30 փայլուն եղաւ : Եւ ահա երկու մարդիկ իր հետը կը խօսէին , որոնք Մովսէս ու Ադիա էին ,
- 31 Փառքով երեցած , և անոր « Կեանք » ելելուն վրայով կը խօսէին , որ Արուսազեմի մէջ պիտի կատարուէր : Բայց Պետրոս և անոր հետ եզոզները քունով ծանրացած էին , ու երբոր արթնացան , տեսան անոր փառքը , և ան երկու մարդիկը՝ որ անոր քովը կեցեր էին : Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուեցան անոր քովէն , Պետրոս ըսաւ Յիսուսին . Այնպէս ապետ՝ աղէկ է որ հոս

- կենանք . ու իրեք խրճիթ շինենք , մէկը քեզի ,
 և մէկը Մովսէսին , ու մէկը Եղեային . վասն զի
 34 չէր զիտեր ինչ կը խօսէր : Եւ քանի որ անի-
 կայ աս բաները կը խօսէր , ամպ մը եկաւ՝ ու
 անոնց վրայ հովանի եղաւ , և ամպին տակը մը-
 35 տած ատեննին վախցան : Ու ձայն մը եղաւ
 ամպէն՝ ըսելով . Ետիկայ է իմ սիրելի Որդիս ,
 36 ատոր մտիկ ըրէք : Եւ ան ձայնը որ եղաւ , Յի-
 սուս մինակ գտնուեցաւ : Ու իրենք լուռ կեցան ,
 և իրենց տեսածներէն՝ ան օրերը մէկուն բան մը
 չպատմեցին :
- 37 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբոր անոնք լեռ-
 նէն վար իջան , շատ ժողովուրդ անոր դէմը
 38 ելաւ : Եւ ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ մարդ
 մը աղաղակեց ու ըսաւ . Աւրդապետ՝ կ'աղաչեմ՝
 քեզի՝ նայէ իմ որդիիս , քանզի իմ մէկ հա-
 39 տիկս է . Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ զանիկայ . ան
 ալ յանկարծ կը կանչուըռտէ , և զանիկայ ցըն-
 ցելով կը փրփրցընէ , ու հազիւ կը զատուի ան-
 40 կէ՝ ջարդուբուրդ ընելով զանիկայ . Եւ քու ա-
 շակերտներուդ աղաչեցի՝ որ հանեն զանիկայ , ու
 41 չկրցան : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ .
 Ով անհաւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև երբ ձե-
 զի հետ պիտի ըլլամ՝ ու ձեզի համբերեմ . հոս
 42 բեր քու որդիդ : Ու երբոր դեռ կը մօտենար ,
 դէր զանիկայ գետինը զարկաւ՝ ու սաստիկ ցըն-
 43 ցեց : Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ ոգիին , և բը-
 44 ժշկեց տղան՝ ու զանիկայ իր հօրը տուաւ : Եւ
 ամէնքը կը զարմանային Եստուծոյ մեծամեծ
 գործքերուն վրայ :
- Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յիսու-
 սին ըրած բոլոր գործքերուն վրայ , անիկայ ըսաւ
 իր աշակերտներուն . Դուք աս խօսքերը ականջ-
 ներնիդ դրէք , վասն զի Որդին մարդոյ պիտի
 45 մատնուի մարդոց ձեռքը : Բայց անոնք չէին

իմանար ան խօսքը , և անոնցմէ ծածկուած էր՝
որ չհասկընան . ու կը վախնային ան խօսքին
համար իրեն հարցընելու :

46 Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ թէ ար-
47 դեօք իրենց մէջը ո՞վ է մեծ : Իսկ Յիսուս անոնց
սրտին խորհուրդը իմանալով , տղայ մը առաւ՝
48 ու զանիկայ իր քովը կայնեցուց , Եւ ըսաւ ա-
նոնց . Ո՞վ որ աս տղան իմ անունովս կ'ընդունի՝
զիս կ'ընդունի . և ան որ զիս կ'ընդունի՝ անիկայ
զիս խրկողը կ'ընդունի . վասն զի ան որ ձեր ա-
մենուն մէջը պզտիկ է , անիկայ մեծ պիտի ըլլայ :

49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ .
Վ՛արդ ապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անունովդ
զևեր կը հանէր , և զանիկայ արգիլեցինք , ին-
50 չու որ մեր հետը չպտըտիր : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր . Մի արգիլէք . քանզի ան որ ձեզի հա-
կառակ չէ , ձեր կողմէն է :

51 Ու եղաւ որ երբ իր «*Ես եմ*» վերնալու օրերը կը
կատարուէր , ինքն ալ հաստատ որոշեց Նրու-
52 սաղէմ երթալ : Եւ իր երեսին առջևէն պատ-
գամաւորներ խրկեց , որ երբօր գացին՝ Սամա-
րացուց մէկ գեղը մտան որ իրեն համար պատ-

53 րաստութիւն մը ընեն : Եւ չընդունեցին զանի-
կայ , ինչու որ անոր երեսը զէպ 'ի Նրուսաղէմ
54 երթալու «*Ես եմ*» էր : Արբոր իր աշակերտները
Յակոբոս ու Յովհաննէս տեսան , ըսին . Տէր՝
կուզե՞ս որ ըսենք , ու երկինքէն կրակ իջնէ՝ և
սատկեցընէ անոնք , ինչպէս որ Ադիան ալ ըրաւ :

55 Եւ դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով . Չէք
56 գիտեր թէ ինչ հոգիի «*Ես եմ*» էք դուք . Վասն զի
Որդին մարդոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կոր-
սընցընելու , հապա փրկելու . և ուրիշ գեղ մը
գացին :

57 Ու երբօր անոնք ճամբան կ'երթային , մէկը
ըսաւ անոր . Տէր՝ քու ետևէդ գամ՝ ո՞ւր որ եր-

58 Թաս : Աւ Յիսուս ըսաւ անոր . Աղուէսները որջեր ունին , ու երկնից Թռչունները բոյներ , բայց Որդին մարդոյ րեչ ճշ չունի , որ հոն եւ գըլուխը դնէ :

59 Մէկ ուրիշի մըն ալ ըսաւ . Ակո՛ւր իմ ետեւս . ան ալ ըսաւ . Տէր՝ ինձի հրամանն տուր , որ ա-

60 ռաջ երթամ իմ հայրս Թաղեմ : Յիսուս ըսաւ անոր . Թո՛ղ տուր մեռելներուն որ Թաղեն իրենց մեռելները . բայց դուն գնա՛ Մատուծոյ Թաղաւորութիւնը քարոզէ :

61 Մէկ ուրիշ մըն ալ ըսաւ . Տէր՝ ես քու ետեւդ պիտի գամ . բայց ինձի հրամանն տուր , որ ա-

62 ողջոյն տամ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ո՛չ մէկը՝ որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին կը նայի , Մատուծոյ Թաղաւորութեանը յարմար է :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս եօթանասուն աշակերտներ կը խրկէ հրաշագործութիւն ընելու և քարոզելու . 17 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան , և կ'իմացընէ թէ ինչ բանի համար պարտին ուրախանալ . 21 շնորհակալ կ'ըլլայ Հօրը՝ անոր շնորհացը համար . 23 երանութիւն կու տայ իր աշակերտներուն երջանիկ վեճակին . 25 կը սորվեցընէ օրինականին թէ ինչ ընելու է որ յաւիտենական կեանքը ժառանգէ . և թէ ով որ իր ողորմութեանը կարօտ է , անիկայ իրեն ընկեր սեպելու է . 41 կը յանդիմանէ Մարթան , ու անոր քոյրը Մարիամը կը գովէ :

1 Աս բաներէն ետեւ Տէրը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց . և զանոնք իր առջևէն երկու երկու խրկեց բոլոր քաղաքները ու տեղերը՝ ուր որ ին-

2 քը պիտի երթար : Աւ կ'ըսէր անոնց . Հունձքը շատ է , ու մշակները քիչ . ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք , որ մշակներ հանէ իր հունձ-

3 քին : Գացէք . ահա՛ ես ձեզ կը խրկեմ իբրև

4 զառներ՝ զայլերու մէջ : Հետերնիդ քսակ մի՛ առնէք , ո՛չ ալ տօպրակ , և ո՛չ կօշիկներ . ու

5 ճամբան մէկու մը բարև մի՛ տաք : Աւ ո՛ր տուն

6 որ մտնէք , առաջ ըսէք . Բարև աս տանս : Ու թէ որ հոն բարևի արժանաւոր մարդ կայ , ձեր բարևը պիտի հանգչի անոր վրայ , հապա թէ չէ՝

- 7 ձեզի պիտի դառնայ : Աւան տանը մէջ մնացէք , ու անոնցմէ կերէք ու խմեցէք . ինչու որ մշակը իր վարձքին արժանի է . տունէ տուն մի՛
- 8 փոխուիք : Աւ որ քաղաք որ մտնէք , ու ձեզ ընդունին , ինչ որ առջևնիդ դրուի , կերէք .
- 9 Աւ բժշկեցէք անոր մէջն հիւանդները , և ըսէք անոնց . Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօ-
- 10 տեցեր է : Բայց որ քաղաք որ մտնէք՝ ու ձեզ չընդունին , անոր հրապարակները ելելով՝ ըսէք .
- 11 Ան փողին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր քաղաքէն փակած է , ձեզի կը թօթվենք . միայն թէ աս գիտնաք՝ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօ-
- 12 տեցեր է : Ձեզի կ'ըսեմ , որ ան օրը Սողոմոնի քաղաքէն աւելի դիւրին պիտի ըլլայ , քան թէ
- 13 ան քաղաքին : Այն քեզ Բորազն , վայ քեզ Բեթսայիդա . ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան , շատոնցմէ քուրձով՝ ու մոխիրի մէջ
- 14 նստելով ապաշխարած պիտի ըլլային : Բայց դատաստանին օրը Տիւրոսին ու Սիդոնին աւելի
- 15 դիւրին պիտի ըլլայ , քան թէ ձեզի : Աւ դուն Անփառնայում՝ որ մինչև երկինքը բարձրացած
- 16 ես , մինչև դժոխքը պիտի իջնես : Ան որ ձեզի մտիկ կ'ընէ , ինծի մտիկ կ'ընէ . և ան որ ձեզ կը մերժէ , զիս կը մերժէ . և ան որ զիս կը մերժէ , զիս խրկողը կը մերժէ :
- 17 Աւ եօթանասուն աստուծոյ զարձան ուրախութեամբ՝ ու ըսին . Տէր՝ քու անունովդ դուքերն
- 18 ալ մեզի կը հնազանդին : Աւ ըսաւ անոնց . Սատանան փայլակի պէս երկինքէն վար ինկած կը
- 19 տեսնէի : Ահա ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ օձերու ու կարիճներու՝ և թշնամիին բոլոր զօրութեանը վրայ կոխկրուտելու . ու բնաւ մէկ բան
- 20 մը ձեզի պիտի չփնասէ : Բայց դուք անոր վրայ մի՛ ուրախանաք որ զոգիները ձեզի կը հնա-

զանդին , հապա ուրախացէք՝ որ ձեր անունները երկինքը գրուած են :

- 21 Են նոյն ժամուն Յիսուս հոգիով ուրախացաւ՝ ու ըսաւ . Շնորհակալ եմ քեզմէ ո՛վ չայր՝ Տէր երկնի և երկրի , որ աս բաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն , ու տղոց յայտնեցիր . այո՛ ո՛վ չայր , ինչու որ քու առջեղ
- 22 ասանկ հաճելի եղաւ : Եմէն բան ինձի տրուեցաւ իմ չօրմէս , ու մէկը չգիտեր թէ ո՛վ է Որդին , բայց միայն չայրը . և թէ ո՛վ է չայրը , բայց միայն Որդին . և ան՝ որուն որ Որդին կ'ուզէ յայտնել :
- 23 Եւ աշակերտներուն դառնարով՝ առանձին ըսաւ . Երանի ան աչքերուն՝ որ ձեր տեսածները
- 24 կը տեսնեն . Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ շատ մարգարէներ և թագաւորներ ուղեցին ձեր տեսածները տեսնել , ու չտեսան , և ձեր լսածները լսել , ու չսեցին :
- 25 Եւ ահա մէկ օրինական մը ելաւ , ու զանիկայ փորձելով՝ ըսաւ . Ա՛րդապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ
- 26 յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ : Ենիկայ ալ ըսաւ անոր . Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրուած է . ինչ
- 27 տո՛ր կը կարդաս : Պատասխան տուաւ անիկայ՝ ու ըսաւ . Քու Տէր Եստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ ու քու բոլոր անձէդ և քու բոլոր զօրութենէդ ու քու բոլոր միտքէդ , և քու ընկերդ ալ
- 28 քու անձիդ պէս : Եւ ինքը ըսաւ անոր . Շիտակ պատասխան տուիր . ատիկայ ըրէ , ու պիտի ապրիս :
- 29 Իսկ անիկայ ուղելով ինքզինքը արդարացընել , ըսաւ Յիսուսին . Բայց իմ ընկերս ո՛վ է :
- 30 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Մէկ մարդ մը Երուսաղեմէն Երիքով կ'իջնէր . ու աւազակներու յետէ ինկաւ , որոնք մերկացուցին զանիկայ՝ ու վերաւորելով կիսամեռ
- 31 թողուցին ու զացին : Եւ պատահեցաւ որ քա-

- 32 Հանայ մը ան ճամբայէն կ'իջնէր , ու զանիկայ տեսնելով՝ անդիի կողմէն անցաւ : Նոյնպէս ալ Ղևտացի մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց ու
 33 տեսաւ , և անդիի կողմէն անցաւ : Բայց Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն կ'ընէր , եկաւ
 34 անոր քովը , ու զանիկայ տեսնելով՝ խղճաց . Նւմօտեցաւ անոր վերքերը փաթթեց՝ վրան ձէթ և գինի թափելով . ու իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ անիկայ մէկ պանդոկ մը , և անոր հոգ
 35 տարաւ : Ու հետեւեալ օրը երբոր կ'ելլէր անկէ , երկու դահեկան հանեց պանդոկապետին տուաւ , և անոր ըսաւ . Հոգ տար ատոր , ու ինչ որ աւելի ծախք ընես , ետ դառնալուս՝ ետ քեզի կը վճարեմ :
 36 Հիմա ան իրեքէն ո՞րը քեզի կ'երևնայ
 37 ընկեր ըլլալ աւագակներուն յետը իյնողին : Նւանիկայ ըսաւ . Ըն որ անոր ողորմութիւն ըրաւ : Ըն ատենը Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ դուն ալ այնպէս ըրէ :
 38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային , ինքը գեղ մը մտաւ . և մէկ կնիկ մը Մարթա անունով՝
 39 զանիկայ իր տունը ընդունեց : Նւ անիկայ քոյր մը ունէր , որուն անունը Մարիամ էր . որ էկա-
 40 Վիսուսի ոտքերուն քովը նստաւ , ու անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր : Բայց Մարթա շատ սպասաւորութիւնով զբաղած էր . եկաւ ահա՛ քովը՝ ու ըսաւ . Տէր՝ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ քոյրս զես մինակ թողուց սպասաւորութեան մէջ . ուստի
 41 ատոր զրուցէ որ ինձի օգնէ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոր . Մարթա՛ Մարթա , դուն շատ բաներու համար հոգ ընելովդ կը
 42 տազնապիս . Բայց մէկ բան մը պէտք է . և Մարիամ ան աղէկ բաժինը ընտրեց , որ իրմէ պիտի չառնուի :

ԳԼ . ԺԸ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը սորվեցընէ աղօթք ընել , և կը պատուիրէ որ ստէպ

աղօթք ընեն . 11 հաստատելով որ այսպէս՝ Աստուած իրենց բարիքներ պիտի ընէ . 14 համբ դե մը հանելով՝ կը յանդիմանէ հայհոյիչ փարիսեցիները , 28 և կը ցուցնէ թէ որոնք են երանելիները . 29 ժողովրդոց կը քարոզէ , 37 և կը յանդիմանէ փարիսեցւոց՝ դպրաց և օրինականաց կեղծաւորեալ սրբութիւնը :

- 1 Աւ եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ'ընէր . ու երբոր դադարեցաւ , իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն . Տէր՝ մեզի աղօթք ընել սորվեցուր , ինտոր որ Յովհաննէս ալ իր աշակերտներուն
- 2 սորվեցուց : Եւ ըսաւ անոնց . Երբոր աղօթք կ'ընէք , ըսէք . Ա՛վ Հայր մեր՝ որ երկինքն ես , քու անունդ սուրբ ըլլայ . քու թագաւորութիւնդ գայ , քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ եր-
- 3 կինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ . Մեր ամէն
- 4 աւուր հացը օրէ օր մեզի տո՛ւր . Եւ մեզի ներէ մեր մեղքերը . ինչու որ մենք ալ կը ներենք ան ամենուն՝ որ մեզի պարտական են . ու մեզ փորձութեան մի՛ տանիր . հապա հարէն մեզ ազատէ :
- 5 Եւ ըսաւ անոնց . Չեզմէ ո՛վ է անկախ , ո՞ր բարեկամ մը ունենայ , ու կէս գիշերուան մէջ երթայ անոր՝ և ըսէ անոր . Բարեկամ՝ ինձի իրեք
- 6 նկանակ փոխ տուր . Ինչու որ իմ մէկ բարեկամս ճամբայէ ինձի եկաւ , ու բան մը չունիմ՝
- 7 անոր առջևը դնելու : Ենիկայ ալ ներսէն պատասխան տայ՝ և ըսէ . Օխ մի՛ յոգնեցըներ , արդէն դուռը գոցուած է , ու տղաքս իմ քովս անկողինի մէջ են , չեմ կրնար ելել՝ ու քեզի
- 8 հայ տալ : Չեզի կ'ըսեմ . Թէև բարեկամութեան համար չելէ տայ անոր , սակայն անոր թախանձանքին համար պիտի ելէ ու պէտք
- 9 եղածը տայ անոր : Աս ալ կ'ըսեմ ձեզի . Խընդրեցէք՝ և պիտի տրուի ձեզի . փնտուեցէք՝ ու պիտի գտնէք . Դուրսը զարկէք՝ և պիտի բացուի
- 10 ձեզի . Այնպէս զի ամէն ո՛վ որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ , և ո՛վ որ կը փնտուէ՝ կը գտնէ , և ո՛վ որ Դուրսը կը
- 11 զարնէ՝ պիտի բացուի անոր : Չեզմէ ո՛վ է ան հայրը՝ որմէն իր որդին հաց որ ուզէ , միթէ

- քան որ պիտի տայ անոր . կամ թէ որ ձուկ ունէ ,
 12 միթէ ձուկին տեղը օձ պիտի տայ անոր . Եւ
 կամ թէ որ հաւկիթ ուղէ , միթէ կարիճ պիտի
 13 տայ անոր : Ուստի եթէ գուք՝ որ չար էք , ձեր
 զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ զիտէք , որ
 չափ աւելի ձեր շայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին
 պիտի տայ անոնց , որ իրմէ կը խնդրեն :
- 14 Ու դե մը կը հանէր . և անիկայ համր էր . ու
 եղաւ որ երբ դեր ելաւ , համրը խօսեցաւ . և
 15 ժողովուրդները զարմացան : Բայց անոնցմէ
 մէկ քանիները ըսին . Ետիկայ դեերուն Բէեզը
 զերուզ իշխանին միջոցով զեերը կը հանէ :
- 16 Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն նշան մը կ'ու
 17 զէին անկէ : Բայց ինքը զիտնալով անոնց խօս
 հուրդները՝ ըսաւ անոնց . Եմէն թագաւորու
 թիւն իրեն զէմ բաժնուած՝ կ'աւերի . և տուն
 18 մը իրեն զէմ բաժնուած՝ կը կործանի . շապա թէ
 որ Սատանան իրեն զէմ բաժնուած է , անոր
 թագաւորութիւնը ինտո՞ր պիտի կենայ . որով
 հետև կ'ըսէք թէ՝ Բէեզզերուզով զեերը կը հա
 19 նեմ : Իսկ թէ որ ես Բէեզզերուզով զեերը կը
 հանեմ , ձեր որդիքը ինչով կը հանեն . ուրեմն
 20 անոնք պիտի ըլլան ձեր զատաւորները : Բայց
 թէ որ ես Եստուծոյ մատովը կը հանեմ զեերը ,
 ուրեմն Եստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ
 21 հասած է : Արբոր զօրաւոր մը զէնքերը
 վրան առած՝ իր բակը կը պահպանէ , անոր
 22 բաները խաղաղութեան մէջ կը մնան . Բայց
 երբոր անկէ աւելի զօրաւորը վրան գալով յաղ
 թէ անիկայ , անոր զէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինքը
 յուսացեր էր , և անկէ կողոպուտը կը բաժ
 23 նէ : Են որ իմ հետս չէ , ինծի հակառակ է .
 և ան որ ինծի հետ չժողվեր , ցիրուցան կ'ընէ :
- 24 Արբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելէ , անջուր տե
 զուանք կը պտըտի , հանգստութիւն կը փնտ

- ու է . ու երբոր չգտնեք , կ'ըսէ . Դառնամ նո-
 25 րէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ . Եւ կու գայ՝ զս-
 նկայ մաքրուած ու պատրաստուած կը գտնէ :
 26 Են առենը կ'երթայ՝ և եր հետը կ'առնէ եօթը ու-
 րիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար , ու մտնելով՝ հոն
 կը բնակին . և ան մարդուն վերջը՝ առջինէն զէշ
 կ'ըլլայ :
 27 Աւ եղաւ որ երբ անիկայ աս բաները կը խօսէր ,
 ժողովուրդին մէջէն մէկ կնիկ մը ձայնը վերցուց՝
 ու ըսաւ անոր . Երանի ան որովայնին՝ որ քեզ
 կրեց , և ան ծիծերուն՝ որ քեզի կաթ տուին :
 28 Եւ ինքը ըսաւ . Մանաւանդ թէ երանի անոնց՝
 որ Եստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն :
 29 Աւ երբոր ժողովուրդները հետը վսայ կը դի-
 ղուէին , սկսաւ ըսել . Ես ազգը չար է . նշան
 կ'ուզէ , և հետէ նշան պիտի չարուի անոր , բայց
 30 միայն Յովնան մարգարէին նշանը : Քանզի
 ինչպէս որ Յովնան՝ Նինուէացիներուն նշան
 եղաւ , անանկ ալ Որդին մարդոյ աս ազգիս պի-
 31 տի ըլլայ : Հարաւի թագուհին դատաստանին
 օրը աս ազգին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ , ու պի-
 տի դատապարտէ ասոնք . ինչու որ երկրի ծայ-
 րերէն եկաւ Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու .
 32 և ահա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս : Նի-
 նուէի մարդիկը դատաստանին օրը աս ազգին
 դէմ պիտի ելլեն , ու պիտի դատապարտեն ա-
 սիկայ . ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը
 զեղջի եկան . և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ
 հոս :
 33 Մէկը ճրագը չվառեր՝ ծածուկ տեղ մը դներ ,
 ոչ ալ գրուանի տակ . հապա աշտանակի վրայ , որ
 34 ներս մտնողները լոյսը տեսնեն : Մարմինին ճը-
 րագը աչքն է . ուստի երբոր աչքդ պայծառ է ,
 բոլոր մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ . բայց երբոր
 35 սրտդ վատ է , մարմինդ ալ մութ կ'ըլլայ : Ուրեմն

- զգոյշ կեցիր , որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար
 36 չըլլայ : Արդ՝ թէ որ քու բոլոր մարմինդ լուսաւոր է , և մութ մաս մը չունի , բոլորն ալ լուսաւոր կ'ըլլայ , ինչպէս երբոր ճրագ մը՝ իր փայլունութեամբը քեզ կը լուսաւորէ :
- 37 Ու երբոր «[»] Բաները կը խօսէր , փարիսեցի մը կ'աղաչէր անոր՝ որ իր քովը ճաշ ուտէ . անիկայ
 38 ալ մտաւ՝ սեղան նստաւ : Իսկ փարիսեցիին երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ , որ նախ չուացուեցաւ ճաշէն առաջ :
- 39 Եւ Տէրը ըսաւ անոր . Հիմա դուք փարիսեցիներ՝ գաւաթին ու պնակին դուրսի դին կը մաքրէք , ու ձեր ներսիդին յափշտակութեամբ և չարութեամբ լեցուն է : Ե՛նիսէք
 40 ներ՝ ան որ դուրսինը ըրաւ , ներսինն ալ ինքը
 41 չըրաւ : Սակայն «[»] մէջը եղածներէն ողորմութիւն տուէք . և ահա ամէն բան մաքուր
 42 կ'ըլլայ ձեզի : Բայց վնայ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ անանուխին ու փեղենային և բոլոր խոտեղէններուն տասանորդը կը վճարէք , ու զանց կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը . ա
 43 սոնք պէտք էր ընել , և անոնք չձգել : Անայ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները կը սիրէք , ու շուկա
 44 ներուն մէջ բարեկները : Անայ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ անյայտ գերեզմաններու նման էք , որոնց վրայէն մարդիկ կը քալեն՝ ու չեն գիտեր :
- 45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր . Անորդապետ՝ ատ խօսքերը զրուցելով՝ մեզ ալ վար կը զարնես : Եւ անիկայ ըսաւ . Չեզ ալ վնայ օրինականներուդ , որ տանելու դժուար բեռներ կը բեռցընէք մարդոց , ու դուք
 47 մէկ մատովսիդ ան բեռներուն չէք դպչիր : Անայ ձեզի՝ որ մարգարէներուն գերեզմանները կը շինէք , ու ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք : Ու

- րեմն կը վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հարցը բրածներուն . ինչու որ իրենք սպաննեցին զանոնք , ու դուք անոնց գերեզմանները կը
- 49 շինէք : Ենոր համար ալ Աստուծոյ իմաստութիւնը ըսաւ . Պիտի խրկեմ անոնց մարգարէներ ու առաքեալներ . և անոնցմէ որ պիտի ըս-
- 50 պաննեն , ու որ հալածեն . Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետէ թափուած բոլոր մարգարէնե-
- 51 րուն արիւնը աս ազգէն պահանջուի , Եբելին արիւնէն մինչև Օաքարիային արիւնը , որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղը կորսուեցաւ . Ճըշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , աս ազգէն պիտի պահան-
- 52 չուի : Այն ձեզի՝ օրինականներուդ՝ որ գիտութեան բանալին վերցուցիք . դուք չմտաք , և մտնողներն ալ արգիլեցիք :
- 53 Ու երբոր աս բաները անոնց կը զբուցէր , դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խիստ դժուարիլ , և շատ բաներու վրայով անոր բերնէն խօսք
- 54 փնտռել . Եւ անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս անոր բերնէն բան մը որսան , որ անոր վրայով ամբաստանութիւն ընեն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը պատուիրէ կեղծաւորութենէ զզոյշ կենալ , ու չվանալ իր վարդապետութիւնը քարոզելէն . 13 մեծամեծ ամբարներ շինել մտածող հարուստին առակովը կը պատուիրէ ժողովրդոց որ զզոյշ ըլլան ազահութենէ : 22 Պէտք չէ որ չափազանց հոգ ունենանք աշխարհային բաներու վրայ , 31 այլ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը խնդրենք , 33 ողորմութիւն տանք , 36 և պատրաստ ըլլանք՝ որ երբ մեր Տէրը զայ դուռը զարնէ , իսկոյն իրեն բանանք : 41 Քրիստոսի պաշտօնեաները պարտին իրենց յանձնուած պաշտօնը կատարել , 49 և հալածանքներու սպասել : 54 Պէտք է որ մարդիկ աս շնորհաց ժամանակին պատեհութիւնը չկորսնցընեն , 58 վասն զի սոսկալի բան է մեռնիլ առանց հաշտուելու Աստուծոյ հետ :

- 1 Ես միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժողովուրդներ վրան ժողվուեցան , մինչև որ մէկզմէկ կը կոխէին , սկսաւ ըսել իր աշակերտներուն . Պինտա առաջ ինքզինքնիդ զզոյշ պահեցէք փարիսե-
- 2 ցւոց խմորէն , որ է կեղծաւորութիւն : Ինչպէս որ բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի , և

- 3 գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի : Ուստի ինչ որ մութ տեղը զըուցեցիք , անիկայ լոյս տեղը պիտի լսուի . և ան որ ներքին սենեակներուն մէջ ականջի խօսեցաք , տանիքներուն վրայ պիտի
- 4 քարոզուի : Բայց ձեզի իմ բարեկամներուս կը զըուցեմ . Մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն , ու անկէ ետե աւելի բան մը ընելու
- 5 չունին : Հապա ձեզի ցուցընեմ թէ որմէ՛ պիտի վախնաք . Անկէ վախցէք՝ որ սպաննելէն ետե իշխանութիւն ունի գեհեանը ձգելու .
- 6 այո՛ կ'ըսեմ ձեզի , Անկէ վախցէք : Չէ՞ որ Հինգ ճ'նճղուկը երկու դանկի կը ծախուի . և անոնց
- 7 մէ մէկը մոռցուած չէ Աստուծոյ առջին : Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ Համբուած է . ուրեմն մի՛ վախնաք , եւ ուր ուր շատ ճ'նճղուկ
- 8 ներէն աւելի աղէկ էք : Եւ ձեզի կ'ըսեմ . Ամէն ո՛վ որ զիս կը դաւանի մարդոց առջևը , Որդին մարդոյ ալ անիկայ պիտի դաւանի Աստուծոյ .
- 9 Հրեշտակներուն առջևը : Բայց ան որ զիս մարդոց առջևը կ'ուրանայ , ուրացուած պիտի ըլլայ
- 10 Աստուծոյ Հրեշտակներուն առջևը : Եւ ամէն ո՛վ որ Որդոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ , պիտի ներուի անոր . բայց ան որ Սուրբ Հոգիին դէմ
- 11 Հայհոյութիւն կ'ընէ , պիտի չներուի անոր : Ու երբոր ձեզ ժողովարանները՝ և իշխանութիւններու ու պետութիւններու առջև տանելու ըլլան , Հոգ մի՛ ընէք թէ ինչպէս՝ կամ ինչ պատասխան պիտի տաք , կամ ինչ պիտի ըսէք .
- 12 Ա՛սան զի Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցընէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիլ :
- 13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր . Ա՛րդապետ՝ զըուցէ՛ եղբօրս , որ Բեդէ ինձ ժառանգութիւնը իմ հետս բաժնէ : Ան ալ ըսաւ անոր . Մ'որդ՝ ո՛վ զիս ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին
- 15 ընող դրաւ : Եւ ըսաւ անոնց . Այեցէք և

- զգուշացէք ազահու թենէն . ինչու որ մարդուս
ստացուածքներուն աւելնալէն ^{Կապեցէք} չէ իր
16 կեանքը : Եռակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսե-
լով . Մէկ հարուստ մարդու մը արտերը առատ
17 բերքեր տուին . Եւ ինքը կը մտածէր ինքնիրեն՝
ու կ'ըսէր . Ի՞նչ ընեմ , վասն զի տեղ չունիմ ,
18 որ հոն իմ բերքերս ժողվեմ : Եւ ըսաւ . Ես ը-
նեմ . իմ ամբարներս քակեմ՝ ու ալ աւելի մեծ
շինեմ , և հոն ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բա-
19 րիքներս . Եւ իմ անձիս ըսեմ . Ո՛վ անձս՝ շատ
բարիքներ ունիս շատ տարիներու համար ժող-
վուած . հանգչէ , կեր , խմէ՛ , և ուրախ եղիր :
20 Բայց Եստուած ըսաւ անոր . Ե՛նմիտ՝ աս գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի . ուստի ան
քու պատրաստած բաներդ որո՞ւն պիտի ըլլայ :
21 Եւ յպէս է անիկայ՝ որ իր անձին համար գանձ
կը դիզէ , ու Եստուծոյ չհարստանար :
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն . Եսոր համար
կ'ըսեմ ձեզի . Հոգ մի՛ ընէք ձեր կեանքին հա-
մար՝ թէ ի՛նչ պիտի ուտէք , ո՛չ ալ մարմինին
23 համար՝ թէ ի՛նչ պիտի հագնիք . Ի՛նչ- ո՛ր կեան-
քը կերակուրէն աւելի է , ու մարմինը հագուս-
24 տէն : Նայեցէք ազուաններուն , որ ո՛չ կը սեր-
մանեն և ո՛չ կը հնձեն , որոնք ո՛չ շտեմարաններ
ունին՝ ո՛չ ալ ամբարներ , ու Եստուած անոնք կը
կերակրէ . դուք որչափ աւելի լաւ էք թուչուննե-
25 րէն : Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր
26 հասակին վրայ կանգուն մը աւելցընել : Հապա
թէ որ ամենափոքր բանին կարող չէք , ուրիշ
27 բաններուն համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք : Նայեցէք
շուշաններուն՝ ինչպէս կ'աճին . ո՛չ կ'աշխատին
և ո՛չ կը մանեն . բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն
28 մէկուն պէս չհագուեցաւ : Ուստի թէ որ խոտը
որ այսօր դաշտի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձը-

- 29 գուրի , Աստուած անանկ կը հագուեցընէ , որչափ
 աւելի ձեզ թերահաւատներ : Այ դուք մի՛ փրնտ-
 ուէք թէ ինչ պիտի ուտէք , և ինչ պիտի խմէք .
 30 ու մի՛ շփոթիք . Այսան զի ատ բոլոր բաները աշ-
 խարհիս ազգերը կը փնտուեն . ու ձեր Հայրը
 31 զիտէ որ ատ բաները ձեզի պէտք են : Բայց
 դուք Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրեցէք ,
 32 և ատ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի : Մի
 վախնար պզտիկ հօտ . ինչու որ ձեր Հայրը հա-
 33 ճեցաւ որ թագաւորութիւնը ձեզի տայ : Ծա-
 խեցէք ձեր ստացուածքը , և ողորմութիւն
 տուէք . «- ձեզի ՀՀիննալու քսակներ պատրաս-
 տեցէք , «- երկինքը՝ չպակսելու զանձ մը , ուր
 ոչ գողը կը մօտենայ՝ և ոչ ցեցը կ'ապականէ :
 34 Քանզի ձեր զանձը ուր որ է , սիրտերնիդ ալ
 35 հոն պիտի ըլլայ : Չեր մէջքերը գօտևորած ըլ-
 36 լան , ու ճրագները վառած . Այ դուք ան մար-
 դոցը նման՝ որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ
 երբ պիտի դառնայ հարսնիքէն . որ երբ գայ և
 37 դուք չգարնէ , իսկոյն բանան անոր : Արանի ան
 ծառաններուն , որ տէրը երբոր գայ՝ զանոնք ար-
 թուն պիտի գտնէ . Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ
 ինքը գօտին մէջքը պիտի կապէ՝ ու սեղան նստե-
 ցընէ անոնք , և առաջ անցնելով սպասաւորու-
 38 թիւն պիտի ընէ անոնց : Այ թէ որ գիէր՝ ան
 երկրորդ պահուն գայ , կամ երրորդ պահուն
 գայ՝ ու անանկ գտնէ , երանելի են ան ծառանե-
 39 ըր : Բայց աս գիտցէք , որ եթէ տանուաւորը
 զիտնար թէ որ ատեն գողը կու գայ , արթուն
 կը կենար , ու թող չէր տար որ իր տունը ծա-
 40 կեն : Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի
 Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ
 դուք չէք կարծեր :
 41 Այ Պետրոս ըսաւ անոր . Տէր՝ ատ առակը
 42 մեզի՞ կ'ըսես , թէ ամենուն ալ : Այ Տէրը ըսաւ .

- Ուրեմն ո՞վ է ան հաւատարիմ ու իմաստուն տըն-
տեսը, որն որ տէրը իր գերդաստանին վրայ պի-
43 տի դնէ, որ ատենին «...» ուտելիքը տայ: Ա-
րանի է ան ծառային, որն որ իր տէրը եկած
44 ատենը՝ անանկ ըրած պիտի գտնէ: Ղշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ պի-
45 տի կեցընէ զանիկայ: Հապա թէ որ ան ծա-
ռան իր սրտին մէջը ըսէ. Վ՛մ տէրս իր գալը
կ'ուշացընէ. և սկսի ծառաները ու աղախիննե-
46 ըր ծեծել, և ուտել ու խմել ու գինովնալ, Ան
ծառային տէրը պիտի գայ «...» մէկ օր մը՝ որ
չսպասեր, և «...» մէկ ժամ մը՝ որ չգիտեր, և
զանիկայ մէջտեղէն պիտի կտրէ, ու անոր բա-
ժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի դնէ:
47 Աւ ան ծառան՝ որ իր տիրոջը կամքը գիտէ, ու
չպատրաստուիր, ո՛չ ալ անոր կամքը ՚ի գործ կը
48 դնէ, շատ ծեծ պիտի ուտէ: Բայց ան որ չգի-
տեր՝ ու ծեծի արժանի բան մը կ'ընէ, քիչ ծեծ
պիտի ուտէ. որոնն որ շատ տրուեցաւ, շատ
պիտի ուզուի անկէ, և որոնն որ աւելի յանձ-
նուեցաւ, ալ աւելի պիտի պահանջուի անկէ:
- 49 Աս կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ. ու ի՞նչ
50 կ'ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է: Բայց մը-
կրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու. և ինչպէս
51 կը տազնապիմ մինչև որ կատարուի: Ար կար-
ծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու
եկայ. ձեզի կ'ըսեմ՝ Չէ, հապա բաժանմունք.
52 Ինչու որ ասկէ ետև մէկ տան մէջ հինգը երեսն
բաժնուած պիտի ըլլան. իրեքը երկուքէն, ու
53 երկուքը իրեքէն. Հայրը պիտի բաժնուի որդի-
էն, և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն՝ ու աղ-
ջիկը մօրմէն, կեսուրը իր հարսէն՝ ու հարսը իր
կեսուրէն:
- 54 Աւ ըսաւ ժողովուրդներուն. Արբոր արեւմուտ-
քին կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք, շուտ մը

կ'ըսէք թէ , Անձրե պիտի գայ , և անանկ կ'ըլ-
 55 լայ : Ու երբոր հարաւային հովը կը փչէ՝ կ'ըսէք
 56 թէ , Տաք պիտի ըլլայ , և անանկ կ'ըլլայ : Աեղ-
 ծաւորներ՝ երկրի ու երկինքի երեսը քննելը
 գիտէք , հապա աս ժամանակը ի՞նչպէս չէք
 57 քններ : Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր ի-
 58 րաւունքը : Երբոր դուն քու ոտխիդ հետ իշ-
 խանին երթալու ըլլաս , ճամբուն մէջ անկէ
 ազատելու համար ջանք ըսէ . որ չըլլայ թէ քեզ
 դատաւորին առջին քաշէ , ու դատաւորը դա-
 հիճին ձեռքը տայ քեզ , ու դահիճն ալ բանտը
 59 դնէ : Բեզի կ'ըսեմ . բնաւ պիտի չելլես անկէ ,
 մինչև որ վերջի լուման չվճարես :

ԳԼ . ԺԳ

1 Քրիստոս պապաշխարութիւն կը քարոզէ , Գալիլեացոց և ուրիշներուն կրօն պատիժը
 յիշելով : 6 Անպտուղ թղենիին առակը : 11 Քրիստոս կճկտած կնիկը կը բժշէ .
 18 մանանեխի հատին և խմորին առակովը կը ցուցնէ ճշմարտութեան խօսքին զօրա-
 ւոր ներգործութիւնը իր ընտրեալներուն սրտին մէջ . 24 կը խրատէ նեղ դռնէն ներս
 մտնելու ջանք ընել , 31 և կը յանդիմանէ Հերովզէսը ու Երուսաղէմը :

- 1 Եւ ոմանք ան ատենը ներկայ գտնուելով՝
 պատմեցին անոր՝ Գալիլեացոց վրայով , որոնց
 արիւնը Պիղատոս իրենց զոհերուն հետը խառ-
- 2 նեց : Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ ա-
 նոնց . Ար կարծէ՞ք որ ան Գալիլեացիները բոլոր
 Գալիլեացիներէն աւելի մեղաւոր էին , որ ասանկ
- 3 բաներ քաշեցին : Չեզի կ'ըսեմ՝ Չէ . հապա
 թէ որ չապաշխարէք , ամէնքդ ալ անանկ պիտի
- 4 կորսուիք : Ամա՛ թէ ան տասնուութը հօգի՛ն՝
 որոնց վրայ Սելովամին մէջի աշտարակը ինկաւ ,
 և անոնք մեռցուց . կը կարծէ՞ք որ անոնք Երու-
 սաղէմի մէջ բնակած բոլոր մարդիկներէն աւելի
- 5 պարտաւոր էին : Չեզի կ'ըսեմ՝ Չէ . հապա թէ
 որ չապաշխարէք , ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի
 կորսուիք :
- 6 Ես առակն ալ ըսաւ . Մարդ մը իր այգիին մէջ
 տնկուած թղենի մը ունէր . ու եկաւ անկէ պը-

- 7 տուղ փնտուելու , և չգտաւ : Ուստի ըսաւ այգեպանին . Ահա իրեք տարի է որ կու գամ ատթղենիին վրայ պտուղ փնտուելու , ու չեմ գտներ . ալ ատիկայ կտրէ , ինչո՞ւ համար գետինը
- 8 խափանէ : Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոր ըսաւ . Տէր՝ աս տարի ալ ատիկայ թող տուր , մինչև որ ատոր բոլորտիքը բրեմ՝ ու թրիք դընեմ , Եւ թէ որ պտուղ տայ , ա՛յն . հապա թէ չէ՝ գալ ա՛յն կտրես ատիկայ :
- 10 Եւ ի՞նչ ժողովարաններուն մէկուն մէջ շաբաթ
- 11 օրը կը սորվեցընէր : Եւ ահա մէկ կնիկ մը կար , որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր տասնուութը տարիէ ՚ի վեր , ու կծկտած էր , և ամենեին չէր
- 12 կրնար շիտակ կայնիլ : Ու Յիսուս զանիկայ տեսնելով՝ ինչ կանչեց՝ և ըսաւ անոր . Անիկ՝ դուն քու
- 13 հիւանդութենէդ արձակուած ես : Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ . և իսկոյն շիտկուեցաւ , ու փառք
- 14 կու տար Աստուծոյ : Իսկ ժողովարանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝ որ Յիսուս շաբաթ օրը բժշկեց , և ըսաւ ժողովուրդին . Ալ եց օր կայ՝ որոնց մէջ արժան է գործ գործել , ուստի ան օրերը եկէք բժշկուեցէք , ու չէ թէ շա
- 15 բաթ օրը : Ան ատենը Տէրը պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ . Աեղծաւորներ՝ ձեզմէ ամէն մէկը շաբաթ օրը իր եղը կամ էշը մսուրէն չարձը
- 16 կեր՝ որ տանի ջուր տայ . Հապա ասիկայ որ Աբրահամի աղջիկ էր , որ ահա տասնուութը տարի Սատանան զանիկայ կապեց , չէր վայլեր որ շա
- 17 բաթ օրը ան կապէն արձրկուի : Եւ աս բանը որ ըսաւ , իրեն հակառակ կեցողները ամէնքն ալ ամօթով մնացին . ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար ան ամէն փառաւոր գործքերուն համար՝ որ իրմէն կ'ըլար :
- 18 Եւ ըսաւ . Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմանի , ու ի՞նչ բանի նմանցընեմ անի-

- 19 կայ : Մանանելի հատի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց . և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ . ու երկնից թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան :
- 20 Դարձեալ ըսաւ . Աստուծոյ թագաւորութիւնը
- 21 նը ինչ բանի նմանցընեմ : Խմորի նման է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրէք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ :
- 22 Եւ քաղաքները ու գեղերը պտըտելով՝ կը սորվեցընէր , ու դէպ ՚ի Երուսաղէմ ճամբայ կ'ընէր :
- 23 Եւ մէկը ըսաւ անոր . Տէր՝ քիչ ո՞ր են անոնք որ պիտի փրկուին : Անիկայ ալ ըսաւ անոնց .
- 24 Զանք ըրէք որ նեղ դունէն մանէք . քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ շատերը մտնել պիտի ուզեն , և
- 25 պիտի չկրնան : Անկէ ետև որ տանուտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ , և դուք սկսիք դուրսը կենալ , ու դուռը զարնել և ըսել , Տէր՝ Տէր , բաց մեզի . ան ալ պատասխան տալով պիտի ըսէ ձեզի . Չեզ
- 26 չեմ ճանչնար ուսկից էք : Ան ատենը պիտի սկսիք ըսել . Մենք քու առջևդ կերանք ու խմեցինք , և դուն մեր փողոցներուն մէջը սորվեցուցիր :
- 27 Եւ անիկայ պիտի ըսէ . Չեզի կ'ըսեմ , ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից էք , մէկ դի՛ կեցէք
- 28 ինձմէ բոլոր անիրաւութիւն գործողներդ : Հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ահաւաներ կ'ձրոցընել , երբոր տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը և Յակոբը ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ , ու ձեզ դուրս հանած :
- 29 Եւ պիտի զան արևելքէն ու արևմուտքէն և հիւսիսէն ու հարաւէն , ու պիտի բաղմին Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ :
- 30 Եւ ահա՛ կան յետիններ՝ որ առաջիններ պիտի ըլլան , ու կան առաջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան :
- 31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան՝ ու ըսին անոր . Նշի՛ր՝ ու զնա՛ սակէ , ինչու որ Հե-

- 32 բովզէս քեզ սպաննել կ'ուզէ : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Գացէք՝ ան աղուէսին ըսէք . Ահա ես դեւեր կը հանեմ ու բժշկութիւններ կը կատարեմ այսօր և վաղը , ու երրորդ օրը պիտի կատարուիմ :
 33 Միայն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ օրը պտըտիմ . վասն զի կարելի չէ որ մարգարէ մը Երուսաղեմէն դուրս կորսուի :
 34 Ո՛վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ , որ մարգարէները կը սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները կը քարկոծէիր . քանի անգամ քու տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թևերուն
 35 տակը եւ ժողովէ , և դուք չուզեցիք : Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ . սակայն ձեզի կ'ըսեմ , որ ալ զես պիտի չտեսնէք , մինչև զայ ան ժամանակը որ պիտի ըսէք , Օրհնեալ է ան՝ որ Տէրոջը անունովը կու գայ :

ԳԼ . ԺԴ

2 Գրիստոս շարաթ օրը կը բժշկէ ջրգողեալ մարդը . 7 կը սորվեցընէ խոնարհ ըլլալ , 12 և աղքատները ճաշ հրաւիրել . 16 ընթրիքին առակովը կը ցուցընէ թէ աշխարհասէր անձինք՝ որ Աստուծոյ խօսքը կ'անարգեն , դուրս պիտի մնան երկինքէն : 25 Գրիստոսի աշակերտիլ ուզողները պէտք է որ յառաջադոյն խորհին թէ իրենց խաչը պիտի կրեն , որ չըլլայ թէ ետքը ամենթայից եղանակաւ ետ քաշուին իրմէն . 34 ու բոլորովն անպիտան ըլլան՝ իր համը կորսընցուցած աղի պէս :

- 1 Ու եղաւ որ երբ ինքը շարաթ օր մը փարիսեցւոց գլխաւորներուն մէկուն տունը մտաւ հաց
 2 ուտելու , ու անոնք անոր կը սպասէին : Եւ ահա
 3 հոն ջրգողեալ մարդ մը կար իր առջևը : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցիներուն՝ ըսելով . Արժան
 4 է շարաթ օրը բժշկել : Անոնք ալ լուռ կեցան .
 5 և ինքը բռնեց անիկայ՝ բժշկեց ու ճամբեց . Եւ պատասխան տալով ըսաւ անոնց . Չեզմէ որո՞ն էջը կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ , ու շուտ մը չը
 6 հաներ անիկայ շարաթ օրը : Եւ աս բաներուս չկրցան անոր պատասխան տալ :
 7 Առակ մը զրուցեց ան հրաւիրուած մարդոց

- ալ, երբոր տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բազմոց-
 8 ները կ'ընտրէին, ու ըսաւ անոնց. Երբոր մէկէ
 մը հարսնիքի հրաւիրուիս, առաջին բազմոցին
 վրայ մի' նստիր. չըլլայ որ քեզմէ աւելի պա-
 9 տուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած ըլլայ անկէ. Եւ
 ան որ քեզ ու անիկայ հրաւիրեց, գայ զըսուցէ
 քեզի. Եսոր տեղ տուր, և անկէ ետև սկսիս
 10 ամօթով յետին տեղը բռնել: Հապա երբոր
 հրաւիրուիս, գնա յետին տեղը նստէ. որ երբ
 քեզ հրաւիրողը գայ, քեզի ըսէ. Բարեկամ՝
 վեր հրամմէ. ան ատենը քու հետդ նստողնե-
 11 բուն առջևը քեզի փառք կ'ըլլայ: Այսն զի
 ամէն ո՞վ որ իր անձը կը բարձրացընէ, պիտի
 խոնարհի. և ո՞վ որ իր անձը կը խոնարհեցընէ,
 պիտի բարձրանայ:
- 12 Ու զինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ. Երբոր ճաշ
 կամ ընթրիք կ'ընես, մի' կանչեր քու բարեկամ-
 ներդ, ո՞չ ալ քու եղբայրներդ, և ո՞չ քու ազգա-
 կաններդ, ու ո՞չ հարուստ դրացիներդ, որ
 չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ հրաւիրեն,
 13 ու քեզի հատուցում ըլլայ: Հապա երբոր հաց-
 կերոյթ կ'ընես, աղքատներ, պակասաւորներ,
 14 կազեր ու կոյրեր հրաւիրէ. Ու երանելի պիտի
 ըլլաս. ինչու որ անոնք չեն կրնար փոխարէնը
 քեզի հատուցանել. հապա արդարներուն յա-
 րութիւն առած ատենը՝ փոխարէնը քեզի պիտի
 հատուցուի:
- 15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը երբոր լսեց աս
 խօսքը՝ ըսաւ անոր. Երանի անոր՝ որ Աստուծոյ
 16 թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի ուտէ: Եւ
 ինքը ըսաւ անոր. Մէկ մարդ մը մեծ ընթրիք
 17 ըրաւ, ու շատ մարդիկ հրաւիրեց: Եւ ընթ-
 րիքին ատենը խրկեց իր ծառան, որ հրաւի-
 րուածները կանչէ, ըսելով. Եկէք, ինչու որ ար-
 18 դէն ամէն բան պատրաստ է: Եւ ամէնքը մէ-

- կէն սկսան ետ քաշուիլ . առջինը անոր ըսաւ .
 Ես արտ մը ծախու առի , ու պէտք է որ ելլեմ
 տեսնեմ անիկայ . կ'աղաչեմ քեզի , զիս հրա-
- 19 Ժարուած սեպէ : Եւ միւսը ըսաւ . Հինգ զոյգ
 եղ ծախու առի , ու կ'երթամ որ անոնք փոր-
 ձեմ . կ'աղաչեմ քեզի , զիս հրաժարուած սեպէ :
- 20 Եւ միւսը ըսաւ . Անիկ առի , ու անոր համար
- 21 չեմ կրնար գալ : Եւ ան ծառան եկաւ՝ ու իր
 տիրոջը պատմեց աս բաները . ան ատենը բար-
 կացաւ տանուտէրը , ու ըսաւ իր ծառային .
 Շուտով քաղաքին հրապարակները ու փողոց-
 ները ելիւ , և աղքատները ու պակասաւորները ,
- 22 և կաղերը ու կոյրերը հոս մտցուր : Ծառան
 ալ ըսաւ . Տէր՝ եղաւ ինչ որ հրամայեցիր , ու
- 23 տակաւին տեղ կայ : Եւ Տէրը ըսաւ ծառային .
 Ելեր ճամբաները ու ցանգերը , և հարստի ստի-
- 24 պէ հոս մտնելու , որ տունս լեցուի : Քանզի
 կ'ըսեմ ձեզի , որ ան հրաւիրուածներէն մէկն ալ
 իմ ընթրիքիս համը պիտի չառնէ :
- 25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ'երթային .
- 26 և դառնալով անոնց ըսաւ . Թէ որ մէկը ինձի
 կու գայ , ու չատեր իր հայրը և մայրը , ու կիներ
 և զաւակները , ու եղբայրները և քոյրերը , նաև
 իր կեանքն ալ , չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ :
- 27 Եւ ո՞վ որ իր խաչը չվերցընէր՝ ու իմ ետևէս
- 28 գար , չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ : Ասան զի
 ձեզմէ ո՞վ աշտարակ մը շինել ուզելով , առաջ
 չնստիր ու հաշիւ ըներ ծախքը , թէ անիկայ լը-
- 29 մընցընելու արդիւնքն ո՞րն է . Ար չըլլայ թէ երբ
 հիմը ձգէ , ու չկրնայ լմընցընել , բոլոր տեսնող-
- 30 ները սկսին անիկայ ծաղը ընել , Եւ ըսել թէ ,
 Ես մարդը սկսաւ շինել , ու չկրցաւ լմընցընել :
- 31 Կամ թէ՛ ո՞ր թագաւոր ուրիշ թագաւորի մը
 հետ պատերազմելու երթալով , առաջ չնստիր
 ու խորհիր , թէ արդեօք տասը հազարով կրնայ

- դէմ կենալ անոր՝ որ քսան հազարով իր վրայ
 32 կու գայ : Հապա թէ չէ՝ քանի որ անիկայ հե-
 ոու է , դեսպան խրկելով՝ խաղաղութիւն կը
 33 ինդրէ : Ե՛հա ասանկ ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը՝
 թէ որ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ ,
 34 չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ : Աղը աղէկ բան է .
 բայց թէ որ աղը իր համը կորսընցընէ , ինչով
 35 պիտի համոզւայ : Ո՛չ հողի ու ոչ թրիքի տեղ
 օգտակար կ'ըլլայ , հասկանիկայ դուրս կը նե-
 տեն : Ե՛ն որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Մոլորեալ ոչխարին , 8 կորսուած դրամին , 11 և անառակ որդիին առականքը :

- 1 Եւ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները ա-
 2 նոր կը մօտենային իրմէն լսելու համար : Եւ
 փարիսեցիները ու դպիրները տրտունջ կ'ընէին՝
 ու կ'ըսէին . Եսիկայ մեղաւորները կ'ընդունի ,
 ու անոնց հետ կ'ուտէ :
 3 Եւ անիկայ աս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսե-
 4 լով . Չեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ հարիւր ոչխար
 ունենայ , և անոնցմէ մէկը որ կորսընցընէ ,
 իննսունուինը չը՞ձգեր անապատին մէջ՝ ու ան
 կորսուածին ետեւէն երթար , մինչև որ զանի-
 5 կայ գտնէ : Ու երբոր կը գտնէ , ուրախանալով
 6 իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկայ , Եւ տունը
 գալով , կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները ,
 ու անոնց կ'ըսէ . Ուրախ եղեք ինձի հետ , ինչու
 7 որ իմ կորսուած ոչխարս գտայ : Չեզի կ'ըսեմ՝
 որ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը
 մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ , քան
 թէ իննսունուինը արդարներուն համար՝ որ ա-
 8 նոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ : Ամա՛ թէ ո՞վ
 է ան կնիկը՝ որ տասը դրամ ունենայ . ու թէ
 որ դրամ մը կորսընցընէ , ճրագ չը՞վառեր , ու
 տանը մէջ աւել զարներ , և զգուշութեամբ
 9 փնտռեր , մինչև որ գտնէ : Ու երբոր կը գտնէ ,

- կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները , և կ'ըսէ . Ուրախ եղիք ինձի հետ , ինչու որ իմ կոր-
- 10 սընցուցած դրամս գտայ : Անանկ ալ ձեզի կ'ըսեմ , ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջևը մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ :
- 11 Եւ ըսաւ . Մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր .
- 12 Ու անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ . Հայր՝ ըստացուածքէդ ե՞՞՞ իյնալու բաժինը տո՛ւր ինձի .
- 13 ան ալ բաժնեց անոնց՝ եւ ունեցածը : Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր բաները ժողվեց՝ ու հեռու երկիր մը գնաց , և հոն անառակութեամբ ապրելով՝ իր ունեցածը փճացուց :
- 14 Ու երբոր ամէնը հատցուց , ան երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ , ու ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ :
- 15 Եւ գնաց ան երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քովը մտաւ . ան ալ իր ագարակը խրկեց զանի-
- 16 կայ՝ խոզեր արածելու համար : Եւ կը փափաքէր խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցընելու . ու մէկը չէր տար անոր : Եւ ինքզինքին գալով՝ ըսաւ . Քանի բանւորներ կան իմ հօրս
- 17 հացով լեցուած , ու ես հոս սովամահ կը կորնչիմ . Ելեմ՝ երթամ իմ հօրս , և ըսեմ անոր .
- 18 Հայր՝ մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջևդ , Եւ ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու . զիս քու վարձկաններուդ մէկուն պէս ըրէ :
- 20 Ու ելաւ իր հօրը եկաւ . և դեռ որ ինքը շատ հեռու էր , հայրը տեսաւ զանիկայ՝ ու գութը շարժեցաւ , և վազելով՝ անոր պարանոցին վրայ
- 21 ինկաւ , ու համբուրեց զանիկայ : Արդին ալ ըսաւ անոր .
- 22 Հայր՝ մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջևդ , և ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու : Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն .
- Հանեցէք առաջին պատմուճանը՝ ու հազցուցէք անոր , և մատնի դրէք անոր ձեռքը , ու կօշիկ-

- 23 ներ անոր ոտքերը . Եւ պարարտ զուարակը բե-
րէք մորթեցէք , և ուտենք ու ուրախ ըլլանք .
- 24 Ինչու որ աս իմ որդիս մեռած էր՝ ու ողջընցաւ .
կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ . և սկսան ուրախ
25 ըլլալ : Ու անոր մեծ որդին ազարակն էր . ու
երբոր կու գար՝ ու տանը մօտեցաւ , նուազա-
26 րաններուն և պարերուն ձայնը լսեց : Ու ծա-
ռաններէն մէկը իրեն կանչելով՝ կը հարցընէր ,
27 թէ աս ի՞նչ է : Անիկայ ալ ըսաւ անոր , Եղ-
բայրդ եկաւ , ու հայրդ պարարտ զուարակը մոր-
թեց . ինչու որ ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկայ :
28 Իսկ ինքը բարկացաւ՝ ու չէր ուզեր ներս մտնել .
ուստի իր հայրը դուրս ելելով կ'աղաչէր անոր :
29 Եւ անիկայ պատասխան տալով՝ ըսաւ հօրը .
Ահա այսչափ տարի է որ քեզի կը ծառայեմ , ու
բնաւ քու խօսքէդ դուրս չելայ , ու ինձի երբէք
մէկ ու մը չտուիր , որ իմ բարեկամներուս հետ
30 ուրախութիւն ընէի : Բայց երբոր եկաւ ատ քու
որդիդ՝ որ քու ստացուածքդ բողբու հետ կե-
րաւ , անոր մորթեցիր պարարտ զուարակը :
31 Եւ անիկայ ըսաւ անոր . Արդեակ՝ դուն միշտ
իմ հետս ես , ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է .
32 Սակայն պէտք էր ուրախ ըլլալ և խնդալ . ինչու
որ աս քու եղբայրդ մեռած էր ու ողջընցաւ ,
կորսուած էր ու գտնուեցաւ :

ԳԼ . Ժ.Չ.

1 Անիրաւ տնտեսին առակը : 14 Քրիստոս կը յանդիմանէ արծաթասէր փարիսեցոց
կեղծաւորութիւնը : 19 Հեշտասէր մեծատունը և աղքատ Ղազարոսը :

- 1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ . Մէկ հա-
րուստ մարդ մը կար , որ տնտես մը ունէր . և
անոր վրայով զանգատ եղաւ իրեն՝ որպէս թէ իր
2 ունեցածը կը փճացընէ : Ուստի կանչեց զանի-
կայ՝ ու ըսաւ անոր . Ի՞նչ է աս՝ որ քեզի համար
կը լսեմ . քու տնտեսութեանդ հաշիւը տուր ,
3 ինչու որ ալ չես կրնար տնտես ըլլալ : Եւ տըն-

- տեսը իր մտքին մէջ ըսաւ . Ի՞նչ ընեմ , որովհետեւ իմ տէրս տնտեսութիւնը ինձմէ կ'առնէ . հողագործութիւն չեմ կրնար ընել , մուրալու
- 4 կ'ամչնամ : Գիտեմ ինչ պիտի ընեմ , որպէս զի երբոր Ի՞ տնտեսութենէս մերժուիմ , զիս իրենց
- 5 տունը ընդունին : Եւ իր տիրոջը պարտականները մէկիկ մէկիկ իրեն կանչելով՝ ըսաւ առջինին . Դուն իմ տիրոջս սրչափ պարտք ունիս :
- 6 Են ալ ըսաւ . Հարիւր մար ձէթ . և ըսաւ անոր .
- 7 Գիրդ ան՝ ու շուտով նստէ յիսուն գրէ : Ետքը միւսին ըսաւ . Դուն ալ սրչափ պարտք ունիս . և անիկայ ըսաւ . Հարիւր քոռ ցորեն , ու ըսաւ
- 8 անոր . Գիրդ ան՝ և ութսուն գրէ : Ու տէրը անիրաւ տնտեսը գովեց , որ խելացութիւնով ըրաւ . վասն զի աս աշխարհիս որդիքը իրենց ցեղին մէջ՝ լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են :
- 9 Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ . Ենիրաւ մամոնայէն ձեզի բարեկամներ ըրէք , որ երբ անիկայ պակսի , ձեզ յաւիտենական բնակարաններու մէջ ըն-
- 10 դունին : Են որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ է , շատի մէջ ալ հաւատարիմ է . և ան որ քիչի
- 11 մէջ անիրաւ է , շատի մէջ ալ անիրաւ է : Ուստի թէ որ անիրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չեղաք , ճշմարիտ հարստութիւն ո՞վ պիտի հաւա-
- 12 տայ ձեզի : Ու թէ որ օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք , ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի :
- 13 Մէկ ծառայ մը չկրնար երկու տէրերու ծառայութիւն ընել . ինչու որ կամ մէկը պիտի ա-
- տէ՝ և միւսը սիրէ , կամ մէկը պիտի մեծարէ և միւսը արհամարհէ . չէք կրնար ծառայել Եստուծոյ ու մամոնայի :
- 14 Եւ փարիսեցիներն ալ որ արծաթասէր էին , աս ամէն բաները լսելով կը քամահրէին զանիկայ :
- 15 Եւ ըսաւ անոնց . Դուք էք որ մարդոց առջևը ինքզինքնիդ կ'արդարացընէք . բայց Ես-

- տուած գիտէ ձեր սիրտերը . ինչու որ մարդոց մէջ բարձր եղածը՝ Աստուծոյ առջևը պիղծ է :
- 16 Օրէնքը ու մարգարէները մինչև Յովհաննէս էն . անկէ ետև Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզուի , և ամէն մէկը անոր մէջը մտնելու
- 17 կ'արտորայ : Գիւրին է որ երկինքը ու երկիրը անցնի , քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր մը
- 18 իյնայ : Ո՛վ որ իր կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ , շնութիւն կ'ընէ . և ո՛վ որ էրիկէ արձակուած կնիկ մը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ :
- 19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար , որ ծիրանի ու բեհեզ կը հագնէր , և ամէն օր փառաւորապէս
- 20 ուրախութիւն կ'ընէր : Ու Ղազարոս անունով աղքատ մը կար վէրքերով լեցուն , որ անոր դըրանը առջին դրուած էր . Եւ կը փափաքէր որ ան հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն իր փորը լեցընէ . նաև շուներն ալ կու գային՝ և
- 22 անոր վէրքերը կը լզէին : Ու եղաւ որ ան աղքատը մեռաւ , ու հրեշտակները Եբրահամին գոգը տարին զանիկայ . հարուստն ալ մեռաւ ու
- 23 թաղուեցաւ : Եւ դժոխքին մէջը երբոր տանջանքի մէջ էր , իր աչքերը վերցընելով հեռուէն տեսաւ Եբրահամը , ու Ղազարոսը անոր գոգը
- 24 հանգիստ նստած : Եւ ինքը աղաղակեց ու ըսաւ . Հայր Եբրահամ՝ ողորմէ՛ ինձի , ու խրկէ՛ Ղազարոսը , որ իր մատին ծայրը ջուրը թաթխէ , ու զովացընէ իմ լեզուս . ինչու որ աս բոցիս մէջ
- 25 կը տանջուիմ : Եւ Եբրահամ ըսաւ . Որդեակ՝ մի՛տքդ բեր , որ դուն քու կեանքիդ ատենը քու բարիքներդ առիր . նոյնպէս ալ Ղազարոս՝ չարիքներ . հիմա անիկայ հոս կը մխիթարուի , ու
- 26 դուն կը տանջուիս : Եւ աս ամէն բաներէն ՚ի զատ՝ մեր ու ձեր մէջտեղը մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած . անանկ որ ասկէ ձեզի անցնիլ ուղղները չկրնան , ո՛չ ալ ատկէ մեզի հասնողը

- 27 Դէրբ անցնին : Են ալ ըսաւ . Ուրեմն կ'աղաչեմ
քեզի՝ հայր , որ անիկայ իմ հօրս տունը խրկես .
- 28 Քանզի հինգ եղբայր ունիմ : որ էրկայ անոնց
վկայութիւն տայ , որ չըլլայ թէ անոնք ալ աս
- 29 չարչարանքին տեղը գան : Եւ Եբրահամ ըսաւ
անոր . Ենոնք Մովսէսը ու մարգարէները ունին ,
- 30 թող անոնց մտիկ ընեն : Են ալ ըսաւ . Չէ՛
հայր Եբրահամ , հապա թէ որ մեռելներէն մէ-
- 31 կը անոնց երթայ , պիտի ապաշխարեն : Եւ
անիկայ ըսաւ անոր . Թէ որ Մովսէսին ու մար-
գարէներուն մտիկ չեն ըներ , ո՛չ ալ թէ որ մե-
ռելներէն մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ , պիտի
համոզուին :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Քրիստոս կը սորվեցընէ գայթակղութիւն չտալ , 3 և իրարու յանցանքները ներել : 6
Հաւատքին զօրութիւնը : 7 Մենք պարտաւոր ենք Աստուծոյ , բայց Աստուած պար-
տաւոր չէ մեզի : 11 Քրիստոս կը բժշկէ տաք բորոտներ : 22 Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը և Որդւոյ մարդոյ գալուստը :

- 1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն . Ենկարելի է որ
գայթակղութիւններ չգան . բայց վնայ անոր ,
- 2 որուն ձեռքովը կու գան : Ենոր աւելի աղէկ է ,
որ անոր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կա-
խուի , ու անիկայ ծովը ձգուի , քան թէ աս
- 3 պղտիկներէն մէկը գայթակղեցընէ : Չգուշա-
ցէք ձեր անձերուն :

- Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ ,
յանդիմանէ զանիկայ . ու թէ որ ապաշխարէ ,
- 4 ներէ անոր : Եւ թէ որ օրը եօթը անգամ քեզի
դէմ մեղանչէ՝ ու օրը եօթը անգամ դառնայ
քեզի ու ըսէ , Կ'ապաշխարեմ , ներես անոր :

- 5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրոջը . Մեր հաւատ-
6 քը աւելցո՛ւր : Եւ Տէրը ըսաւ . Թէ որ մանա-
նեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք , աս թը-
թենիին կրնայիք ըսել , Երմատաքի խլուէ ու
ծովուն մէջը տնկուէ , ան ալ պիտի հնազանդէր
ձեզի :

- 7 Իայց ձեզմէ ո՛վ է ա՜ն մարտը՝ որ ունենայ մէկ երկ-
րագործ կամ հովիւ ծառայ մը , որ անիկայ երբոր
ազարակէն որո՜ն մտնէ , շուտով զրուցէ ա՜նք թէ ,
- 8 Ենցիր սեզան նստէ . Հապա չը՞սեր անոր թէ՛
Պատրաստէ իմ ընթրիքս , ու գօտիդ կապած
ինձի սպասաւորութիւն ըրէ , մինչև որ ես ու-
տեմ ու խմեմ . ու ետքը դուն ալ կեր ու խմէ՛ :
- 9 Մի՛թէ շնորհակա՞լ կ'ըլլայ ան ծառային , իրեն
հրամայուած բաները կատարելուն համար . չեմ
- 10 կարծեր : Նոյնպէս ալ դուք երբոր բոլոր ձեզի
հրամայուած բաները ընէք , ըսէք թէ՛՝ Մենք
անպիտան ծառաներ ենք . քանզի ան որ պար-
տական էինք ընելու , ըրինք :
- 11 Ու եղաւ որ երբ ինքը Նրուսաղէմ կ'երթար ,
Սամարիայի և Գալիլեայի մէջտեղէն կ'անցնէր :
- 12 Ու երբոր մէկ գեղ մը պիտի մտնէր , տասը բո-
րոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր , որոնք հեռուն
- 13 կայնեցան , Եւ ձայներնին վերցուցին ու ըսին .
- 14 Յիսուս վարդապետ , ողորմէ՛ մեզի : Եւ տես-
նելով՝ անոնց ըսաւ . Գացէ՛ք դուք ձեզ քահա-
նաներուն ցուցուցէք . ու եղաւ որ երբ կ'երթա-
- 15 յին , մաքրուեցան : Եւ անոնցմէ մէկը երբոր
տեսաւ թէ՛ բժշկուեցաւ , ետ դարձաւ ու մեծ
- 16 ձայնով փառք կու տար Եստուծոյ . Ու երեսի
վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շնորհակալ կ'ըլլար
- 17 անոր . և ինքը Սամարացի էր : Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ . Չէ՞ որ տանն ալ մաք-
- 18 րուեցան . իսկ ան ինը ո՞ւր են . Ես օտարազգիէն
'ի զատ որո՞նք չգտնուեցան՝ որ դառնալով Ես-
- 19 տուծոյ փառք տան : Եւ ըսաւ անոր . Նլե՛ր
գնա՛ . քու հաւատքդ քեզ բժշկեց :
- 20 Ու երբոր փարիսեցիները իրեն հարցուցին՝ թէ
Եստուծոյ թաղաւորութիւնը երբ պիտի գայ ,
պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Եստուծոյ
թաղաւորութիւնը որո՞նք երևցած բաներով

- 21 չգար . Ու պիտի չըսեն թէ՛ Եհն հոս է կամ
 ահն հոն . ինչու որ ահն Եստուծոյ թագաւո-
 րութիւնը ձեր ներսի դին է :
- 22 Եշակերտներուն ալ ըսաւ . Օրեր պիտի գան՝
 որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը տեսնելու
- 23 պիտի փափաքիք , ու պիտի չտեսնէք : Աւ Բէ ոչ
 ըսեն ձեզ , թէ ահն հոս է կամ ահն հոն , մի՛
- 24 երթաք , ու ահն մի՛ հետեւիք : Ասան զի ինչ-
 պէս որ փայլակը երկինքին տակը մէկ դիէն փայ-
 լատակելով՝ մինչև երկինքին տակը մէկալ դին
 լոյս կու տայ , նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդին
- 25 մարդոյ իր հաւոր՝ օրը : Միայն թէ պէտք է որ
 ինքը առաջ շատ չարչարանքներ կրէ , ու մեր-
- 26 ժուի աս ազգէն : Աւ ինչպէս որ Նոյի օրերը
 եղաւ , անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն
- 27 ալ : Ա՛ռտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ՛առնէին , էր-
 կան կը տրուէին , մինչև ան օրը՝ որ Նոյ տապա-
 նը մտաւ , և ջրհեղեղը եկաւ՝ ու ամէնը կորսըն-
- 28 ցուց : Նմանապէս՝ ինտոր որ Ա՛ռվտին օրերը
 եղաւ , կ՛ռտէին՝ կը խմէին՝ ծախու կ՛առնէին՝
- 29 կը ծախէին՝ կը տնկէին՝ կը շինէին . Բայց ան
 օրը որ Ա՛ռվտ Սողոմէն ելաւ , երկինքէն կրակ
 ու ծծումբ տեղաց , և բոլորն ալ կորսընցուց .
- 30 Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան օրը՝ որուն մէջ Որդին
- 31 մարդոյ պիտի յայտնուի : Են օրը՝ ան որ տա-
 նիքին վրայ է՝ և իր կարասիները տանը մէջ ,
 թող վար չիջնէ զանոնք առնելու . և ան որ ար-
- 32 տին մէջն է՝ նոյնպէս թող ետ չդառնայ : Միտ-
- 33 քերնիդ բերէք Ա՛ռվտին կնիկը : Ա՛վ որ իր կեան-
 քը կ՛ուզէ ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ զա-
 նիկայ . և ո՛վ որ կը կորսընցընէ , պիտի ապրե-
- 34 ցընէ զանիկայ : Չեզի կ՛ըսեմ . Են գիշերը Բէ ոչ
 երկու հա՛ւ մէկ անկողինի մէջ ըլլան , մէկը պիտի
- 35 առնուի՝ ու մէկալը ձգուի . Ա- Բէ ոչ երկու կնիկ
 մէկտեղ աղալու ըլլան , մէկը պիտի առնուի՝ ու

մէկալը ձգուի . և իէ ոչ երկու հոգի արտի մը մէջ
 ըլլան , մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի :
 36 Եւ պատասխան տալով ըսին անոր . Տէր՝ ո՞ւր
 37 տեղ պիտի ըլլայ «[»] քանի : Են ալ ըսաւ անոնց . Ո՛ւր
 որ մարմին կայ , հոն պիտի ժողովուին արժիւնները :

ԳՂ . ԺԸ

1 Թախանձող որբւարիին , 9 փարիսեցիին և մաքսաւորին առակը : 15 Մանր տղայք
 քրիստոսի կը բերուին : 18 Մէկ իշխան մը կ'ուզէ քրիստոսի հետեիլ , բայց իր հարս-
 տութիւնները արգելք կ'ըլլան : 28 քրիստոսի համար ամէն բան թող աուղջներուն
 վարձքը : 31 քրիստոս կը նախաձայնէ իր մահը , 35 և կոյրին աչքերը կը բանայ :

- 1 Ենոնց առակ մըն ալ ըսաւ աս բանիս վրայով՝
 թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթք ընել ու չձանձ-
 2 րանալ . Ըսաւ . Մէկ դատաւոր մը կար քաղա-
 քի մը մէջ , որ Աստուծոմէ չէր վախնար ու մար-
 3 դէ չէր ամէնար : Եւ նոյն քաղաքին մէջ որբե-
 արի մը կար , որ անոր կու գար ու կ'ըսէր . Ի-
 4 ղաւունք ըրէ ինձի՝ «[»] աղապէս ղե՛ս իմ ոսոխէս : Եւ
 անիկայ ժամանակ մը չէր ուզեր «[»] մոտիկ ընել .
 բայց ետքը ըսաւ իր մտքին մէջ . Թէև Աստուծ-
 5 մէ չեմ վախնար , ու մարդէ չեմ ամէնար , Գոնէ
 աս որբւարիին ղիս ձանձրացընելուն համար ի-
 ղեն իրաւունք ընեմ , որ չգայ ամէն ատեն ղիս
 6 թախանձէ : Եւ Տէրը ըսաւ . Լսեցէք՝ անիրաւ
 7 դատաւորը ինչ կ'ըսէ : Հապա Աստուած իր
 ընտրեալներուն իրաւունք պիտի չընէ՞ , որոնք
 ցորեկ ու գիշեր իրեն կ'աղաղակեն , թէև եր-
 8 կայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վրայ : Չեզի կ'ըսեմ ,
 որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ . բայց
 Որդին մարդոյ երբոր գայ , արդեօք հաւատք
 պիտի դաննէ՞ երկրի վրայ :
 9 Եւ մէկ քանիներուն՝ որոնք իրենց անձերուն
 վրայ կը վստահանային թէ արդար են , և ու-
 10 ըրիչները կ'անարգէին , աս առակը ըսաւ . Երկու
 մարդ ելան տաճարը աղօթք ընելու . մէկը փա-
 11 րիսեցի ու մէկալը մաքսաւոր : Փարիսեցին կայ-
 ներ էր , ու առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր .

- ո՛վ Աստուած՝ շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ուրիշ
 մարդոց պէս չեմ, յափշտակող՝ անիրաւ՝ շնա-
 12 ցող, և կամ աս մաքսաւորին պէս . Հապա շա-
 բաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր
 13 ստացուածքիս տասանորդը կու տամ: Եւ մաք-
 սաւորը հեռուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն
 ալ երկինքը վերցընել . հապա իր կուրծքը ծեծե-
 լով՝ կ'ըսէր . Աստուած՝ ողորմէ՛ ինձի մեղաւո-
 14 ըիս: Ձեզի կ'ըսեմ՝ թէ ասիկայ ան մէկալէն
 աւելի արդարացած իր տունը իջաւ . վասն զի ո՛վ
 որ իր անձը կը բարձրացընէ, պիտի խոնարհի .
 և ո՛վ որ իր անձը կը խոնարհեցընէ, պիտի
 բարձրանայ:
- 15 Մանր տղաքներ ալ բերին իրեն, որ անոնց
 դպչի . ու աշակերտները տեսնելով՝ կը յանդի-
 16 մանէին զանոնք: Բայց Յիսուս անոնք իրեն
 կանչելով՝ ըսաւ . Թո՛ղ տուէք «» մանր տղոցը
 որ ինձի գան, և մի՛ արգիլէք ատոնք . ինչու որ
 Աստուծոյ թագաւորութիւնը ատանկներունն է:
- 17 Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ո՛վ որ Աստուծոյ թա-
 գաւորութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի,
 բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը:
- 18 Եւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ .
 Բարի վարդապետ՝ ի՞նչ գործեմ որ յաւի-
 19 տենական կեանքը ժառանգեմ: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոր . Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես, մէկէն 'ի
 20 զատ բարի չկայ, «» է Աստուած: Պատուիրանք-
 ները գիտես . Շնութիւն մի՛ ըներ, Սպանութիւն
 մի՛ ըներ, Գողութիւն մի՛ ըներ, Սուտ վկայութիւն
 21 մի՛ ըներ, Բուհայրդ ու մայրդ պատուէ: Ե՛ն ալ
 ըսաւ . Ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր պա-
 22 հեր եմ: Ես լսելով Յիսուս՝ ըսաւ անոր . Մէկ բան
 մըն ալ պակաս է քեզի . քու բոլոր ունեցածդ ծա-
 խէ, և աղքատներուն բաշխէ, ու երկինքը գանձ
 23 պիտի ունենաս, և եկուր իմ ետեւէս: Ենիկայ

- երբոր աս բանը լսեց՝ տրտմեցաւ , ինչու որ շատ
 24 հարուստ էր : Եւ Յիսուս երբոր անիկայ տըրտ-
 մած տեսաւ , ըսաւ . Ո՛րչափ դժուար է անոնց՝
 որ հարստութիւն ունին , Եստուծոյ թագաւո-
 25 բութիւնը մտնել : Բանզի դիւրին է որ ուղտը
 ասեղին ծակէն անցնի , քան թէ հարուստը Ես-
 26 տուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ : Եւ անոնք
 27 որ լսեցին , կ'ըսէին . Ա՛յ ո՞վ կրնայ փրկուիլ : Եւ
 ինքը ըսաւ . Մարդոց կողմանէ անկարելի եղած
 28 բաները՝ Եստուծոյ կողմանէ կարելի են : Ու
 Պետրոս ըսաւ . Ե՛հա՛ մենք ամէն բան թողու-
 29 ցինք՝ և քու ետեէդ եկանք : Ու անիկայ ըսաւ
 անոնց . ՂԶմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ մարդ մը
 չկայ՝ որ թողուց տուն , կամ ծնողք , կամ եղ-
 րայրներ , կամ կին , կամ որդիներ՝ Եստուծոյ
 30 թագաւորութեանը համար , Որ պիտի չառնէ
 բազմապատիկ աս ատենիս մէջ , և գալու աշ-
 խարհին մէջ յաւիտենական կեանքը :
- 31 Եւ տասուերկուքը իր քովը առնելով՝ ըսաւ
 անոնց . Ե՛հա՛ մենք Երուսաղէմ կ'ելլենք , և մար-
 գարէներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդոյ համար
 32 բոլոր գրուածները պիտի կատարուին : Ինչու
 որ հէթանոսներուն պիտի մատնուի , ու ծաղը
 պիտի ըլլայ , և պիտի նախատուի , ու պիտի
 33 թքնեն անոր , Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն
 անիկայ , ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առ-
 34 նէ : Իայց անոնք աս բաներէն մէկն ալ չհաս-
 կրցան . ու աս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր ,
 և ըսած բաները չէին իմանար :
- 35 Ու եղաւ որ երբ ինքը Երէքովին կը մօտենար ,
 կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր մուրալու :
 36 Երբոր լսեց բազմութեանը անցնիլը , հարցուց
 37 թէ՛ Ի՞նչ է ան : Եւ իրեն ըսին թէ՛ Յիսուս
 38 Նազովրեցին կ'անցնի : Ուստի աղաղակեց՝ ու
 ըսաւ . Յիսուս՝ որդի Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինձի :

39 Եւ անունք որ առջևէն կ'երթային , կը յանդիմանէին զանիկայ , որ լուէ . բայց անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր , Որդի Դաւթի՝ ողորմէ՛
 40 ինծի : Եւ Յիսուս կանկ առնելով՝ հրաման ըրաւ որ զանիկայ իրեն բերեն , ու երբոր անիկայ մօ-
 41 տեցաւ , հարցուց անոր ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ . անիկայ ալ ըսաւ . Տէր՝ որ աչ-
 42 քերս բացուին : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Թող
 43 բացուին . քու հաւատքդ քեզ բժշկեց : Եւ իսկոյն անոր աչքերը բացուեցան , ու անոր ետևէն կ'երթար՝ և փառք կու տար Եստուծոյ . բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ զԵստուած կը գովաբանէին :

ԳԼ . ԺԹ

1 Չաբէոս մաքսապետը : 11 Տար մնասին առակը : 28 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ փառաւոր հանդէսով Երուսաղէմ կը մտնէ . 41 քաղաքին վրայ կ'ողբայ . 45 տաճարէն դուրս կը հանէ զնոյնները և վաճառողները . 47 ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցնէ . իսկ Հրէից զլսաւորները կ'ուզէն կորսնցնել զանիկայ , բայց ժողովուրդէն կը վախնան :

1 Եւ մտնելով Երիբրովի մէջէն կ'անցնէր : (2) Եւ ահա մարդ մը կա՛ր , անունը Չաբէոս ըսուած ,
 3 որ մաքսապետ էր՝ ու հարուստ մէկ մըն էր : Եւ կ'ուզէր տեսնել՝ թէ ո՞վ է Յիսուսը , ու բազմութենէն չէր կրնար , ինչու որ հասակով կարճ էր :
 4 Եւ առաջ վազեց ու ժանտաթղենիի մը վրայ ելաւ , որ զանիկայ տեսնէ . ինչու որ անկէ պի-
 5 տի անցնէր : Ու երբոր Յիսուս ան տեղը եկաւ , վեր նայելով զանիկայ տեսաւ , ու ըսաւ անոր .
 Չաբէոս՝ շուտ ըրէ , ատկէ վար իջեր , ինչու որ
 6 պէտք է ինծի այսօր քու տունդ կենայ : Եւ արտորալով վար իջաւ , և ուրախութեամբ ըն-
 7 դունեց զանիկայ : Երբոր ամէնն ալ տեսան , կը տրտնջէին ու կ'ըսէին թէ՛ Մեղաւոր մարդու
 8 քով մտաւ իջևան ընելու : Եւ Չաբէոս կայնեցաւ՝ ու ըսաւ Տէրոջը . Տէր՝ ահա իմ ունեցած իսկէսը աղքատներուն կու տամ . ու թէ որ զըրպարտութեամբ մէկու մը զրկանք ըրած եմ ,

- 9 չորեքպատիկ կը հատուցանեմ անոց : Աւ Յիսուս ըսաւ անոր . Այսօր աս տանը փրկութիւն եղաւ .
- 10 ինչու որ ասիկայ ալ Աբրահամի որդի է : Այն զի Որդին մարդոյ եկաւ որ կորսուածը փնտռէ ու փրկէ :
- 11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը լսէին , առակ մըն ալ ըսաւ իր Արուսաղէմ մօտենալուն համար , և անոնց անանկ կարծելուն համար՝ թէ շուտ մը Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի յայտնուի :
- 12 Ուստի ըսաւ . Մէկ ազնուական մարդ մը հեռու երկիր գնաց՝ իրեն թագաւորութիւն առնելու և
- 13 դառնալու : Աւ իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ անոնց , ու ըսաւ անոնց .
- 14 Բանեցուցէք արծաթ մինչև որ ես գամ : Աւ անոր քաղաքացիները զանիկայ կ'ատէին , ու դեսպաններ խրկեցին անոր ետեւէն , ըսելով թէ՝
- 15 Չենք ուզեր որ ատիկայ մեր վրայ թագաւորութիւն ընէ : Ու եղաւ որ երբ անիկայ թագաւորութիւնը առնելով ետ դարձաւ , իրեն կանչել տուաւ ան ծառաները՝ որոնց որ ստակը տուեր
- 16 էր , որ գիտնայ թէ ո՞վ ինչ շահ ըրած է : Աւ առջինը եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ քու մնասդ տասր
- 17 սը մնաս շահ ըրաւ : Աւ ըսաւ անոր . Ապրիս՝ բարի ծառայ . որովհետև քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար , տասը քաղաքի վրայ իշխանու
- 18 թիւ թիւն ունեցիր : Ու երկրորդը եկաւ՝ ու ըսաւ .
- 19 Տէր՝ քու մնասդ հինգ մնաս շահ ըրաւ : Աւ ըսաւ անոր . Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղեր :
- 20 Աւ ուրիշ մը եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ ահա քու մնասդ՝ որ թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի .
- 21 Բանդի կը վախնայի քեզմէ , ինչու որ դուն խիստ մարդ մըն ես . չորած բանդ կը վերցընես ,
- 22 ու չսերմանածդ կը հնձես : Աւ անիկայ ըսաւ անոր . Բու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ՝ ո՞վ չար ծառայ . գիտէիր որ ես խիստ մարդ մըն եմ .

- չորս թանա կը վերցընեմ , ու չսերմանա՞ծս կը
 23 հնձեմ . Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղանա-
 ւորներուն չտուիր , որ ես եկած ատենս շահովը
 24 առնէի անիկայ : Եւ հոն կայնողներուն ըսաւ .
 Եռէք ատկէ մնասը , ու տուէք անոր՝ որ տասը
 25 մնաս ունի . (Եւ ըսին իրեն . Տէր՝ անիկայ տա-
 26 սը մնաս ունի .) Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , թէ
 ամէն ունեցողին պիտի տրուի , և չունեցողին՝
 27 ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի : Բայց ան
 իմ թշնամիներս՝ որոնք չէին ուզեր որ իրենց
 վրայ թաղաւոր ըլլամ , հոս բերէք , ու իմ առ-
 28 ջըս սպաննեցէք : Եւ աս բաները խօսելէն ետեւ ,
 առաջ գնաց Երուսաղէմ ելելու :
 29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէին ու Բեթանիային
 մօտեցաւ , դէպ 'ի ան լեռը՝ որ Չիթենեաց լե-
 կ'ըսուի , իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց ,
 30 Եւ ըսաւ . Գացէք Քչ դիմացը եղած գեղը . և
 անոր մէջ մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կա-
 պուած աւանակ մը , որուն վրայ բնաւ մարդ
 մը նստած չէ . արձրկեցէք անիկայ՝ ու բերէք .
 31 Եւ թէ որ մէկը ձեզի հարցընէ թէ՛ Ինչո՞ւ կ'ար-
 ձրկէք . ասանկ ըսէք անոր թէ , Տէրոջը պէտք
 32 է : Երբոր գացին անոնք որ խրկուեցան , ինչ-
 33 պէս որ իրենց զրուցեր էր՝ գտան : Ու երբոր
 աւանակը կ'արձրկէին , անոր տէրերը ըսին ա-
 34 նոնց . Ինչո՞ւ կ'արձրկէք ատ աւանակը : Ենոնք
 35 ալ ըսին . Տէրոջը պէտք է . Եւ զանիկայ Յիսու-
 սին բերին . ու իրենց հանդերձները աւանակին
 36 վրայ ձգելով՝ Յիսուսը հեծցուցին : Ու երբոր
 կ'երթար , իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ
 37 կը փռէին : Ու երբոր ալ մօտեցաւ , և Չիթե-
 նեաց լեռանը զառ 'ի վայրէն կ'իջներ , աշակերտ-
 ներուն բոլոր բազմութիւնը սկսաւ ուրախու-
 թեամբ զԱստուած օրհնել բարձր ձայնով ան
 38 բոլոր հրաշքներուն համար՝ որ տեսեր էին . Ու

- կ'ըսէին . Օրհնեալ է «» թագաւորը որ Տէրօջը
անունովը կու գայ . երկինքի մէջ խաղաղու-
- 39 թիւն , ու փառք՝ բարձրութեան մէջ : Աւ բազ-
մութեանը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ քանի-
ները ըսին անոր . Ա՛նքդ ապետ՝ «» քու աշա-
- 40 կերտներդ յանդիմանէ : Աւ անիկայ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Չեզի կ'ըսեմ , թէ
որ ատոնք լուռ կենան , քարերը պիտի աղաղա-
կեն :
- 41 Ու երբոր մօտեցաւ , քաղաքը տեսնելով՝ լա-
42 ցաւ անոր վրայ՝ և ըսաւ . Գոնէ աս քու օրուանդ
մէջ զիտնայիր քու խաղաղութիւնդ . բայց հի-
- 43 մա ծածկուեցաւ քու աչքերէդ : Ինչու որ օրեր
պիտի գան քու վրադ , որ թշնամիներդ քու
բոլորտիքդ պատնէշ պիտի շինեն , ու քեզ պի-
տի պաշարեն , և ամէն կողմէ քեզ նեղը պիտի
- 44 ձգեն . Աւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ՝ ու քու
մէջդ եղած զաւակներդ . և քար մը քարի վրայ
ամենեին պիտի չթողուն քու մէջդ . անոր հա-
մար որ չճանչցար քու այցելութեան ժամանակդ :
- 45 Աւ տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել ա-
46 նոր մէջ ծախողները և զնողները . Աւ ըսաւ ա-
նոնց . Գրուած է թէ՛ Իմ տունս ազօթքի տուն
է , բայց դուք ատիկայ աւազակներու այր ըրիք :
- 47 Աւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր .
բայց քահանայապետները ու դպիրները և ժո-
ղովուրդին զլխաւորները կը փնտռէին՝ թէ ի՞նչ
- 48 պէ՛տ կորսընցընեն զանիկայ , Ու քան չէ չէին կրնար
գտնել՝ թէ ինչ ընեն . ինչու որ բոլոր ժողովուր-
դը անոր կապուեր էին մտիկ ընելու :

ԳԼ . Ի

1 Քրիստոս իր իշխանութեան իրաւունքը կը պաշտպանէ Յովհաննէօի մկրտութեան հար-
ցումովը : 9 Այդին առակը : 25 Քրիստոսի պատասխանը կայսրին տուրք տալու
վրայով : 27 Յարութիւն չկայ ըսող սաղուկեցիները կը պապանձեցընէ : 41 Քրիս-
տոս ինչպէս Դաւիթի որդին կ'ըլլայ : 45 Իր աշակերտներուն կը պատուիրէ դպիրնե-
րէն զգոյշ կենալ :

- 1 Ու եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝ երբոր տաճարին
մէջ ժողովուրդին կը սորվեցընէր , և աւետա-
րանը կը քարոզէր , քահանայապետները ու
դպիրները ծերերուն հետ մէկտեղ վրայ հասան ,
- 2 Եւ անոր խօսեցան՝ ըսելով . Ջրուցէ մեզի՛ ի՞նչ
իշխանութիւնով կ'ընես առ բաները , կամ ո՞վ է
- 3 առ իշխանութիւնը քեզի տուողը : Պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը
- 4 հարցընեմ , և ըսէ՛ք ինձի . Յովհաննեսին մկրտ-
5 տութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ մարդոցմէ : Եւ
- 6 անոնք մէջերնին խորհեցան՝ ու ըսին . Թէ որ
ըսենք՝ Երկինքէն , պիտի ըսէ . Հապա ինչո՞ւ
չհաւատացիք անոր . իսկ թէ որ ըսենք՝ Մար-
դոցմէ . բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քարկո-
ծեն . ինչու որ հասարակ համոզուած են թէ Յով-
7 հաննէս մարգարէ էր : Եւ պատասխան տուին՝
- 8 թէ չեն գիտեր ո՛ւսկից էր : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխա-
նութիւնով կ'ընեմ առ բաները :
- 9 Սկսաւ առ առակը զրուցել ժողովուրդին . Մէկ
մարդ մը այգի տնկեց , և զանիկայ մշակներու
յանձնեց . ու ինքը օտար երկիր երթալով՝ շատ
- 10 ժամանակ մնաց : Եւ ատենին ծառայ մը խրկեց
մշակներուն , որ այգիին պտուղէն անոր տան .
իսկ մշակները ծեծեցին զանիկայ , ու պարապ
- 11 ճամբեցին : Եւ ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց .
իսկ անոնք զանիկայ ալ ծեծեցին , անարգեցին
- 12 ու պարապ ճամբեցին : Ու երրորդ մըն ալ խրո-
կեց . իսկ անոնք զանիկայ ալ վերաւորեցին՝ ու
- 13 դուրս հանեցին : Ան ատենը այգիին տէրը ը-
սաւ . Ի՞նչ ընեմ . իմ սիրելի որդիս խրկեմ ,
- 14 դուցէ զանիկայ տեսնելով ամչնան : Բայց մը-
շակները երբոր տեսան զանիկայ , իրարու հետ
խորհուրդ ըրին՝ ըսելով . Ասիկայ է ժառանգը ,
եկէ՛ք զանիկայ սպաննենք՝ որ ժառանգութիւնը

- 15 մերը ըլլայ : Եւ զանիկայ այգիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին . ուստի այգիին տէրը ի՛նչ
- 16 պիտի ընէ անոնց . Պիտի գայ՝ ու կորսընցընէ ան մշակները , և այգին ուրիշներու պիտի տայ :
- 17 Երբոր « լսեցին , ըսին . Քաւ լեցի : Եւ ինքը անոնց նայելով՝ ըսաւ . Հապա ի՛նչ է աս գրուածը թէ , Են քարը՝ որ շինողները անարգեցին ,
- 18 անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ : Եմէն ո՛վ որ ան քարին վրայ իյնայ՝ պիտի կոտորտի , և որո՞ւ
- 19 վրայ որ իյնայ՝ պիտի փտորէ զանիկայ : Եւ քահանայապետները ու ղպիրները կը վնտռէին թէ ի՛նչպէ՞ նոյն ժամուն ձեռք զարնեն անոր , բայց ժողովուրդէն վախցան . քանզի իմացան որ ան առակը իրենց համար ըսաւ :
- 20 Ու ետէր յարձար « քե՛նի սպասելով՝ խրկեցին քանի մը խաբերայ մարդիկ՝ որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձեացընէին , որ անիկայ խօսքով բռնեն՝ տէրութեան և կուսակալին իշխանութեանը զանիկայ մատներու : Ու անոր հարցուցին ըսելով . Ա՛րդապետ՝ գիտենք որ շատակ կը խօսիս ու կը սորվեցընես , և աչառութիւն չես ըներ . հապա ճշմարտութեամբ Եստուծոյ ճամբան կը սորվեցընես :
- 21 Մեզի արժան է Այսրին տուրք տալ , թէ չէ : Եւ անոնց խորամանկութիւնը հասկընալով՝ ըսաւ անոնց .
- 22 Ինչո՞ւ զես կը փորձէք . Յուցուցէք ինձի դահեկան մը : Արո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի լեա՞ն :
- 23 Պատասխան տուին ու ըսին . Այսրինը : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Արեմն ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ Եստուծոյն է՝ Եստուծոյ «-է+ :
- 24 Եւ չկրցան անիկայ խօսքով մը բռնել ժողովուրդին առջևը . ու զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ կեցան :
- 25 Եւ սաղուկեցիներէն ոմանք եկան , (որոնք հակառակութիւն կ'ընեն՝ թէ յարութիւն չկայ ,)

- 28 և անոր հարցուցին՝ Ըսելով . Ա՛րդապետ՝ Մովսէս մեզի գրեց . Թէ որ մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով՝ մեռնելու ըլլայ , ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ , անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը , և իր եղբօրը զաւակ հանէ : Երգ՝ Եօթը եղբայրներ կային . ու առջինը կնիկ մը առնելով՝
- 30 զաւակ չունեցած մեռաւ : Երկրորդն ալ առաւ ան կնիկը , և ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի :
- 31 Երրորդն ալ առաւ զանիկայ . նմանապէս Եօթն
- 32 ալ , ու զաւակ չձգեցին ու մեռան : Եմենէն ետ-
- 33 քը կնիկն ալ մեռաւ : Ուրեմն յարութեան ա-
- 34 տենը անոնցմէ որո՞նք կնիկը պիտի ըլլայ . ինչու
- 35 որ Եօթն ալ զանիկայ կնիկ ունեցան : Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Ես աշխարհիս որդիքը կնիկ կ'առնեն ու էրկան կը
- 36 տրուին : Բայց անոնք որ արժանի պիտի ըլլան ան աշխարհին հասնելու , ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն , ո՛չ կնիկ կ'առնեն և ո՛չ էրկան կը
- 37 տրուին . Որովհետեւ ալ չեն կրնար մեռնիլ . քանզի հրեշտակներուն հաւասար են , ու Եստուծոյ որդիք են , ինչու որ յարութեան որդիք
- 38 են : Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը Մովսէսն ալ իմացուց մօրենիին պարտաւորութեանը մէջ , երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Երրահամին Եստուածը , ու Իսահակին Եստուածը , և Յակոբին Եստուածը :
- 39 Ու Եստուած մեռելներուն Եստուածը չէ , հապա կենդանիներուն . ինչու որ ամէնը
- 40 անոր կենդանի են : Եւ զպիրներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու ըսին . Ա՛րդապետ՝ աղէկ
- 41 ըսիր : Ու ալ մէկը համարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը հարցընելու :
- 42 Եւ ըսաւ անոնց . Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ՛ Քրիստոս տոս Դաւիթի որդին է . Եւ ինքը Դաւիթ Սաղմոսներուն զրքին մէջը կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրոջս
- 43 ըսաւ . Նստէ իմ աջ կողմս , Մինչև որ քու

- Թշնամիներդ ուղբերուդ պատուանդան ընեմ :
 44 Ուրեմն Գաւիթ որ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչ պէս անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ :
- 45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջևը ըսաւ իր աշակերտներուն : Օգուշացէք զպիրներէն , որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ , և շուկաներուն մէջ բարեններ կը սիրեն , ու ժողովարաններուն մէջ առաջին ավտոները , և ընթացքներու մէջ առաջին բազմոցները . որոնք որբերիններուն տունները կ'ուտեն , ու ճարտար երեսայու համար աղօթքը կ'երկրնցընեն . ասոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին :

ԳԼ . ԻԸ

1 Քրիստոս կը գովէ աղքատ որբերին . 5 կը նախաձայնէ տաճարին ու Երուսաղեմին կործանումը . 25 նաև վերջին օրուան նշանները . 34 կը յորդորէ որ արթուն ըլլանք :

- 1 Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները որ իրենց
 2 ընծաները գանձանակը կը ձգէին : Ա՛էկ տնանկ որբերի մըն ալ տեսաւ , որ հոն երկու լումայ
 3 ձգեց : Ու ըսաւ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս աղքատ որբերին ամենէն աւելի ձգեց :
 4 Ինչու որ ամէն անոնք իրենց աւելցածէն Եստուծոյ ընծաներուն մէջը ձգեցին . բայց ասիկայ իր չքաւորութենէն բոլոր իր ունեցած ապրուստը ձգեց :
- 5 Ու երբոր մէկ քանինները տաճարին համար կ'ըսէին թէ , Գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով
 6 զարդարուած է , ըսաւ . Ետ բաները որ կը տեսնէք , օրեր պիտի գան՝ որ ան ատենը քար մը
 7 քարի վրայ պիտի չմնայ՝ որ չքակուի : Հարցուցին իրեն ու ըսին . Ա՛րդապետ՝ ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները , և ի՞նչ է նշանը՝ երբոր ատ
 8 բաները պիտի ըլլան : Ե՛ն ալ ըսաւ . Օգո՛յշ կեցէք՝ չխարուիք . ինչու որ շատերը պիտի գան իմ անունովս՝ ու ըսեն թէ , Ես եմ Քրիստոս . ու ժամանակը մօտեցած է . ուրեմն անոնց ետևէն

- 9 չերթաք : Բայց երբոր լսէք պատերազմներ և խռովութիւններ՝ մի՛ վախնաք . ինչու որ պէտք է առաջ աս բաները ըլլան , բայց վախճանը իսկոյն չէ : Ըն ատենը ըսաւ անոնց . Ազգ ազգի վրայ պիտի ելէ , ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ . Աւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան . ու սովեր և մահտարածամներ , նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ նշաններ պիտի ըլլան : Բայց աս ամէն բաներէն առաջ՝ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն՝ ու հալածեն , և ժողովարաններու ու բանտերու պիտի մատնեն . և իմ անուանս համար թագաւորներու ու կուսակալներու առջև պիտի տարուիք : Աւ «[»] Բաները վերջը ձեզի վկայութիւն մը պիտի ըլլայ : Ուստի ձեր սրտին մէջը դրէք՝ որ առաջուց չմտածէք պատասխան տալու վրայ : Այն զի ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ , որուն պիտի չկրնան դէմ խօսիլ , կամ դէմ կենալ ձեր ամէն հակառակորդները : Աւ պիտի մատնուիք ծնողքներէ , ու եղբայրներէ , և ազգականներէ , ու բարեկամներէ , ու ձեզմէ պիտի սպաննեն . Աւ իմ անուանս համար ամենուն ատելի պիտի ըլլաք . Բայց մէկ մազ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի : Ձեր համբերութիւնովը հոգինիդ պիտի ստանաք :
- 20 Ու երբոր տեսնէք Արուսազէմը չորս կողմէն զօրքերով պատած , ան ատենը զիտցէք որ անոր
- 21 աւերումը մօտ է : Ըն ատենը շրէաստանի մէջ եղողները՝ լեռները թող փախչին . ու անոր մէջ եղողները թող հեռանան . և անոնք որ ազգաւորներն են , թող չմտնեն անոր մէջը : Այն զի ան օրերը վրէժխնդրութեան օրեր են , որ բոլոր գրուածները կատարուին : Բայց վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն . ինչու որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին

- վրայ , ու բարկութիւն «իսկ Գայ աս ժողովուր-
- 24 դին վրայ . Աւ սուրի բերնով պիտի իյնան ,
 ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին .
 ու Արուսազէմ ազգերուն ոտից կոխան պի-
 տի ըլլայ , մինչև որ ազգերուն ժամանակնե-
- 25 ըր լմըննայ : Ու արեգակին և լուսնին ու
 աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան . ու
 երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի տազ-
 նապին , և ծովը ու ալիքները պիտի դռռան .
- 26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուազին իշն վախէն՝
 և աշխարհի վրայ գալու բաներուն սպասելէն .
 ինչու որ երկնից զօրութիւնները պիտի շարժին :
- 27 Աւ ան ատենը պիտի տեսնեն Որդին մարդոց
 ամպի մէջ եկած , զօրութիւնով ու մեծ փառ-
- 28 քով : Ու երբոր աս բաները սկսին ըլլալ , ելէք՝
 ու գլուխնիդ բարձրացուցէք , ինչու որ ձեր փրո-
 կութիւնը մօտ է :
- 29 Աւ առակ մը ըսաւ անոնց . Տեսէք թղենին ու
 30 ամէն ծառերը . Արբոր կը բողբօջին , տեսնելով՝
 դուք ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ ամառը մօտ է :
- 31 Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս բաները եղած տես-
 նէք , գիտցէք որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
 32 մօտ է : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս ազգը
 պիտի չանցնի , մինչև որ «» ամէն բաները ըլ-
 33 լան : Արկինքը ու երկիրը պիտի անցնին , բայց
 34 իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին : Իսկ դուք
 զգուշացէք ձեր անձերուն , չըլլայ որ սիրտեր-
 նիդ կերուխումով ու գինովութիւնով և աշխար-
 հային զբաղմունքներով ծանրանայ , ու յան-
- 35 կարծակի ան օրը ձեր վրայ հասնի . Այսան զի
 բոլոր երկրին երեսը բնակողներուն ամենուն վը-
- 36 րայ որոգայթի մը պէս պիտի հասնի : Ուստի
 արթուն կեցէք . ու ամէն ատեն աղօթք ըրէք ,
 որ արժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու բաներէն ա-
 զատուելու , և Որդւոյ մարդոց առջևը կայնելու :

37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցընէր ,
 և գիշերները կ'ելէր Ձիթենեաց ըսուած լեռը
 38 կը կենար : Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուանց
 կանուխ իրեն կ'երթային տաճարը՝ իր Իսրայէլ
 լսելու :

ԳԼ . ԻԲ

1 Հրէայք դաւակցութիւն կ'ընեն Քրիստոսի դէմ : 3 Սատանան կը դողէ Յուդան որ
 մատնէ զՔրիստոս : 7 Առաքեալները կը պատրաստեն զատիկը : 19 Քրիստոս իր սուրբ
 ընթրիքը կը սահմանէ . 21 իր մատնիչն ո՛վ ըլլալը կ'իմացընէ՝ առանց անոր անունը
 տալու . 24 իր աշակերտները փառասիրութենէ կը զգուշացընէ . 31 Պետրոսին կ'իմա-
 ցընէ թէ իր հաւատքը պիտի չպակսի , 34 բայց իրէք անգամ պիտի ուրանայ իր Տէրը .
 39 աղօթք կ'ընէ Գեթսեմանեան պարտէզին մէջ , և արիւն քրտինք կը թափէ . 47 մէկ
 համրուրով մը կը մատնուի . 50 Մաղջոսին ականջը կը բժշկէ : 54 Պետրոս իրէք ան-
 դամ կ'ուրանայ իր Տէրը : 63 Քրիստոս նախատախց անարգութիւն և չարչարանք կը
 կրէ , 66 ու կը խոստովանի թէ ինքը Աստուծոյ Որդին է :

1 Բազարջակերաց տօնը մօտեցաւ՝ որ Չատիկ
 2 կ'ըսուէր . Եւ քահանայապետները ու դպիրնե-
 րը կը փնտռէին թէ ինչպէս սպաննեն զանիկայ ,
 քանզի ժողովուրդէն կը վախնային :

3 Եւ Սատանան Խսկարիովտացի մականուանեալ
 3 Յուդային ներսը մտաւ , որ անիկայ տասուեր-
 4 կուքին համրանքէն էր : Եւ զնաց քահանայա-
 պետներուն ու իշխաններուն հետ խօսք ըրաւ՝
 5 թէ ինչպէս զանիկայ մատնէ անոնց : Ընոնք
 ալ ուրախացան , և խոստացան անոր ստակ տալ :
 6 Ու ինքը վրան առաւ , և պատեհութիւն մը կը
 փնտռէր որ զանիկայ մատնէ անոնց՝ առանց
 բազմութեանը ժողովուրդուն :

7 Եւ բազարջակերաց օրը եկաւ , որուն մէջ
 8 պէտք էր զատիկը մորթել : Ու խրկեց Պետրոսը
 և Յովհաննէսը՝ ու ըսաւ . Գացէք պատրաստե-
 9 ցէք մեզի զատիկը՝ որ ուտենք : Ընոնք ալ ըսին
 10 անոր . Ո՞ր կ'ուզես որ պատրաստենք : Եւ ը-
 սաւ անոնց . Ահա երբոր քաղաքը մտնէք , ձեզի
 մարդ մը պիտի պատահի որ «սին վայ ջուրի սա-
 փոր մը կը տանի . անոր ետեւէն գացէք ան տու-
 11 նը՝ ուր որ ինքը կը մտնէ . Եւ ան տանը տիրո-
 ջը ըսէք . Արդապետը կ'ըսէ քեզի . Ո՞ր է

- 12 օթեանը՝ որ հոն աշակերտներուս հետ մէկտեղ
 վերնատուն մը պիտի ցուցընէ . հոն պատրաս-
 13 տեցէք : Եւ զացին գտան ինչպէս որ իրենց
 ըսաւ . ու զատիկը պատրաստեցին :
 14 Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ , և
 15 տասուերկու առաքելները իր հետը : Ու ըսաւ
 անոնց . Փափաքելով փափաքեցայ որ աս զատի-
 կը ձեզի հետ ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ :
 16 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ ալ բնաւ ասկէ պիտի
 չուտեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թագաւորութեա-
 17 նը մէջ կատարուի : Եւ զաւաթը առաւ՝ զոհա-
 ցաւ ու ըսաւ . Եւէք ասիկայ՝ ու բաժնեցէք ձեր
 18 մէջը : Ինչու որ ձեզի կ'ըսեմ , որ բնաւ որթ ին
 բերքէն պիտի չսմեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թա-
 գաւորութիւնը գայ :
 19 Եւ հաց առաւ՝ զոհացաւ , կտրեց և տուաւ
 անոնց՝ ու ըսաւ . Ես է իմ մարմինս , որ ձեզի
 համար տրուած է . ասիկայ ըրէք զիս յիշելու
 20 համար : Նոյնպէս ալ զաւաթը «—» ընթրիքէն
 ետե՛ն՝ ու ըսաւ . Ես զաւաթը նոր ուխտ է իմ
 արիւնովս , որ ձեզի համար կը թափուի :
 21 Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինձի հետ
 22 «—» սեղանս է : Եւ յիրաւի Որդին մարդոյ կ'եր-
 թայ՝ ինտոր որ սահմանուած է , բայց վնայ ան
 մարդուն՝ որուն ձեռքովը անիկայ կը մատնուի :
 23 Եւ անոնք սկսան մէջերնին հարցուփորձ ընել ,
 թէ իրենցմէ ո՞վ է՝ որ ան բանը պիտի ընէ :
 24 Ա՛ է՛՛ մըն ալ եղաւ անոնց մէջը՝ թէ իրենցմէ
 25 ո՞վ մեծ պիտի սեպուի : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց .
 Ազգաց թագաւորները անոնց կը տիրեն , և ա-
 նոնք որ կ'իշխեն անոնց՝ բարերար կը կոչուին .
 26 Բայց դուք անանկ պիտի չըլլաք . հապա ան որ
 ձեր մէջը մեծ է՝ պզտիկին պէս թող ըլլայ , և
 27 առաջնորդը սպասաւորին պէս : Քանզի ո՞վ է

- մեծը , սեղան նստողը՝ թէ սպասաւորը . չէ՞ որ սեղան նստողը . սակայն ես ձեր մէջը սպասաւորի մը պէս եմ : Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը կենայիք իմ փորձութիւններու մէջ . ես ալ ձեզի ըստ իմ ուխտ կ'ընեմ , ինչպէս որ իմ Հայրս ինծի թագաւորութիւն մը ուխտ ըրաւ . Որ դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ թագաւորութեանս մէջ , և աթոռներու վրայ նստիք՝ Խորայէլի տասուերկու ցեղերը դատելու :
- 31 Եւ Տէրը ըսաւ . Սիմոն Սիմոն՝ ահա Սատանան ձեզ փնտռեց , որ ցորենի պէս խարբալէ .
- 32 Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի՝ որ քու հաւատքդ չպակսի . և դուն երբոր դարձի գաս , քու եղբայրներդ ալ հաստատէ : Իսկ ինքը ըսաւ անոր . Տէր՝ ես պատրաստ եմ քեզի հետ բանտը
- 34 երթալու ալ , մեռնելու ալ : Եւ անիկայ ըսաւ . Պետրոս՝ քեզի կ'ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի չըխօսի՝ մինչև որ դուն իրեք անգամ ուրանաս , ըստ թէ՛ զիս չես ճանչնար :
- 35 Եւ ըսաւ անոնց . Երբոր ձեզ խրկեցի առանց քսակի ու պարկի և կօշիկներու , բանի մը կարօտ եղա՞ք : Ենոնք ալ ըսին . Բանի մըն ալ չէ . ետքը ըսաւ . Բայց հիմա ան որ քսակ ունի՝ թող հետ առնէ , նոյնպէս ալ պարկը . և ան որ կօշիկ ունի , թող իր հանդերձը ծախէ , ու իրեն թուր մը ծախու առնէ . Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ աս գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատարուի , Եւ անօրէններու հետ սեպուեցաւ . քանզի ինչ որ ինծի համար ըստ իմ աստուծոյ է , կատարուելու վրայ է :
- 36 Ենոնք ալ ըսին . Տէր՝ ահա հոս երկու թուր կայ . ան ալ ըսաւ անոնց , Հերիք են :
- 37 Ու ելաւ եւ սովորութեանը պէս Չիթենեաց լեռը գնաց . աշակերտներն ալ իր ետեէն գացին :
- 38 Երբոր ան տեղը հասաւ , ըսաւ անոնց . Աղօթք

- 41 ըրէք որ փորձութեան մէջ չմտնէք : Աւ ինքը
անոնցմէ զատուեցաւ քարընկէցի մը չափ , ու
- 42 ծնկան վրայ զալով աղօթք կ'ընէր , Աւ կ'ը-
սէր . Հայր՝ թէ որ կ'ուզես , աս զաւաթը ինձմէ
անցուր . բայց չէ՛ թէ իմ կամքս՝ հապա քուկդ
- 43 թող ըլլայ : Աւ երկինքէն հրեշտակ մը երևցաւ
անոր՝ և կը զօրացընէր զանիկայ . ու սաստիկ
նեղութեան մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդու-
- 44 թեամբ աղօթք կ'ընէր : Աւ իր քրտինքը արիւ-
նի մեծ կաթիլներու պէս էր , որ գետինը կը
թափուէր :
- 45 Աւ աղօթքէն ելելով՝ աշակերտներուն քովը
եկաւ , ու գտաւ անոնք տրամութենէ քնացած .
- 46 Աւ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ կը քնանաք . ելէք ա-
ղօթք ըրէք՝ որ փորձութեան մէջ չմտնէք :
- 47 Աւ երբոր դեռ կը խօսէր , ահա մէկ բազմու-
թիւն մը , և Յուդա ըսուածն «՛ լ տասուերկու-
- 48 սին մօտեցաւ որ զանիկայ համբուրէ : Բայց
Յիսուս ըսաւ անոր . Յուդա՛ համբուրելով կը
- 49 մատնես Արդին մարդոյ : Երբոր անոր բոլոր-
տիքը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար , ը-
- 50 սին անոր . Տէր՝ թուրով զարնե՞նք : Աւ անոնց-
մէ մէկը՝ քահանայապետին ծառային զարկաւ ,
- 51 ու մէկդի հանեց անոր աջ ականջը : Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Թող տուէք մին-
չև ատ տեղը . և զպաւ անոր ականջին՝ ու բժրչ-
- 52 կեց զանիկայ : Աւ Յիսուս իր վրայ եկող քա-
հանայապետներուն ու տաճարին իշխաններուն
ու ծերերուն ըսաւ . Իբր թէ աւագակի՞ վրայ
- 53 ելաք սուրբով ու բիրբով : Եմէն օր ձեզի հետ
էի տաճարին մէջ , և ինձի ձեռք չզարկիք . բայց
աս է ձեր ժամանակը՝ ու խաւարին իշխանու-
- թիւնը :
- 54 Աւ զանիկայ բռնելով տարին՝ ու քահանայա-

- պետին տունը մտցուցին . Պետրոս ալ հեռուանց
 55 «նոր ետեւէն կ'երթար : Երբոր կրակ վառեցին
 գաւիթին մէջ ու մէկտեղ նստան , Պետրոս ալ
 56 նստաւ անոնց մէջը : Մէկ աղախին մը տեսնելով
 զանիկայ՝ որ վառած կրակին քովը նստեր
 էր , նայեցաւ անոր ու ըսաւ . Եսիկայ ալ անոր
 57 հետն էր : Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկայ ու
 58 ըսաւ . Անիկ՝ ես անիկայ չեմ ճանչնար . Եւ քիչ
 մը ետքը մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկայ՝ ու ը-
 սաւ . Դուն ալ անոնցմէ ես . և Պետրոս ըսաւ .
 59 Մարդ՝ ես «նոր» չեմ : Եւ ժամու մը չափ անց-
 նելէն ետե , ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր .
 Յիրաւի ասիկայ ալ անոր հետն էր , ինչու որ
 60 Գալիլեացի է : Բայց Պետրոս ըսաւ . Մարդ՝
 չեմ գիտեր ինչ կը զրուցես դուն . և քանի որ
 իր խօսքը բերանն էր , իսկոյն հաւը խօսեցաւ :
 61 Եւ Տէրը դարձաւ՝ ու Պետրոսին նայեցաւ . Պե-
 տրոս ալ միտքը բերաւ Տէրոջը խօսքը՝ որ իրեն
 ըսեր էր թէ , Դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք անգամ
 62 պիտի ուրանաս զիս : Ու Պետրոս դուրս ելլելով՝
 դառնապէս լացաւ :
 63 Եւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը պահէին ,
 64 ծաղը կ'ընէին զանիկայ , ու կը ծեծէին . Եւ
 անոր «չեք ծածկելով՝ անոր երեսին կը զարնե-
 ին , ու կը հարցընէին իրեն ըսելով . Մարգա-
 65 րէացի՞ր՝ ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ : Եւ ուրիշ
 շատ բաներ կը զրուցէին իրեն՝ հայհոյելով :
 66 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ժողովուրդին ծերա-
 կոյտը , քահանայապետները և զպիւրները ժող-
 վուեցան , ու տարին զանիկայ իրենց ատեանը՝ և
 ըսին . Թէ որ Բրիտանոսը դուն ես , ըսէ՛ մեզի :
 67 Ըսաւ անոնց . Թէ որ ձեզի ըսեմ ալ , պիտի չը-
 68 հաւատաք . Եւ թէ որ ձեզի քան չը հարցընեմ ,
 ինձի պատասխան պիտի չտաք , «չ ալ «չ» պիտի
 69 արձակէք : Եսկէ ետե Որդին մարդոյ Եստու-

70 ծոյ զօրութեանը աջ կողմը պիտի նստի : Եւ ամէնքը ըսին . Ուրեմն դուն Աստուծոյ որդի՞ն ես . ինքն ալ ըսաւ անոնց . Դուք կ'ըսէք թէ ես
71 եմ : Եւ անոնք ըսին . Ել ի՞նչ պէտք է մեզի վկայութիւն , ինչու որ մենք մեզմէ ատոր բերնէն լսեցինք :

ԳՂ . ԻԳՒ

1 Քրիստոս կ'ամբաստանուի Պիղատոսին առջևը , և Հերովդեսին կը խրկուի : 8 Հերովդէս ծաղր կ'ընէ զանիկայ : 12 Հերովդէս և Պիղատոս բարեկամ կ'ըլլան իրարու հետ : 18 Պիղատոս կ'արձակէ Բարաբբան , և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խաչուի : 27 Քրիստոս իր վրայ լացող կնիկներուն կ'իմացընէ Երուսաղէմի կործանումը . 34 աղօթք կ'ընէ իր թշնամիներուն համար : 39 Երկու չարագործ անձինք իր հետը կը խաչուին : 46 Քրիստոսի մահը , 50 և թաղումը :

1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը ոտք ելլելով՝
2 տարին զանիկայ Պիղատոսին . Ու սկսան անոր վրայով ամբաստանութիւն ընել և ըսել . Ասիկայ գտանք՝ որ Քրիստոսն ազգը կը մոլորեցընէր , ու կայսրին հարկ տալէն կ'արգիլէր , և իրեն համար կ'ըսէր ,
3 թէ ինքը Քրիստոս «- թագաւոր է : Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր՝ ու ըսաւ . Հրէից թագաւորը դո՞ւն ես . անիկայ ալ պատասխան տուաւ
4 անոր՝ ու ըսաւ . Դուն կ'ըսես : Ըն ատենը Պիղատոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդներուն ըսաւ . Ես աս մարդուն վրայ մէկ յանցանք
5 մը չեմ գտներ : Բայց անոնք ոտք կը կոխէին ու կ'ըսէին թէ , ժողովուրդը իրար կ'անցընէ , ու բոլոր Հրէաստանի մէջ կը սորվեցընէ՝ Գալիլեայէն սկսած մինչև աս տեղս : Եւ Պիղատոս երբոր լսեց Գալիլեայի համար՝ հարցուց թէ ատ
7 մարդը Գալիլեացի՞ է : Ու երբոր իմացաւ թէ Հերովդեսի իշխանութեան տակէն էր , զանիկայ Հերովդեսին խրկեց , քանզի ան ալ ան օրերը Երուսաղէմ էր :
8 Եւ Հերովդէս երբոր Յիսուսը տեսաւ , շատ ուրախացաւ . վասն զի ինքը շատոնցմէ կը փափաքէր անիկայ տեսնելու . ինչու որ անոր վրա-

- յով շատ բաներ լսած էր , և կը յուսար որ անկէ
 9 եղած նշան մը տեսնէ : Ու շատ խօսքերով հար-
 ցուփորձ կ'ընէր անոր . բայց անիկայ բնաւ իրեն
 10 պատասխան մը չտուաւ : Քահանայապետները
 ու դպիրներն ալ կեցեր էին , և սաստիկ ամբաս-
 11 տանութիւն կ'ընէին անոր վրայ : Իսկ Հերովդէս
 անարգեց զանիկայ իր զօրականներուն հետ ,
 ու ծաղր ընելէն ետեւ՝ փառաւոր հանդերձներ
 հազցուց անոր , և նորէն Պիղատոսին խրկեց :
 12 Ու ան օրը Պիղատոս և Հերովդէս իրարու հետ
 բարեկամ եղան . որովհետեւ առաջ իրենց մէջը
 թշնամութիւն կար :
- 13 Եւ Պիղատոս՝ քահանայապետները ու իշխան-
 14 ները և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց , Ու ըսաւ
 անոնց . Ես մարդը առջևս բերիք՝ ժողովուրդը
 մոլորցընողի մը պէս . և ահա ես ձեր առջևը
 քննութիւն ընելով՝ ատոր համար ձեր ըրած
 ամբաստանութիւններէն՝ յանցանք մը չգտայ
 15 ատ մարդուն վրայ . Ո՛չ ալ Հերովդէս , ինչու որ
 ձեզ անոր խրկեցի . և ահա ատիկայ մահու ար-
 16 ժանի գործ մը ըրած չէ . Ուրեմն պատիժ մը
 17 տամ ատոր՝ ու արձակեմ . (Իսկ տօնին ատենը
 18 պէտք էր որ մէկը արձակէ անոնց .) Եւ բոլոր
 բազմութիւնը մէկտեղ աղաղակեցին ըսելով .
 Վերցուր ատիկայ՝ ու Բարաբբան արձակէ մեզի .
 19 (Որ անիկայ քաղաքին մէջ եղած խռովութեան
 մը և մարդասպանութեան համար բանտը դը-
 20 րուած էր :) Եւ Պիղատոս՝ Յիսուսը արձակել
 21 ուզելով , նորէն խօսեցաւ անոնց : Բայց անոնք
 նորէն կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Խաչը հանէ
 22 ատիկայ՝ խաչը հանէ : Եւ ինքը երրորդ անգամ
 ըսաւ անոնց . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է ատի-
 կայ . ես ատոր վրայ մահու արժանի յանցանք
 մը չգտայ . ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր՝ ու
 23 արձակեմ : Իսկ անոնք մեծաձայն աղաղակնե-

- րով ոտք կը կոխէին , ու կ'ուզէին որ անիկայ
 խաչուի . և անոնց ու քահանայապետներուն
 24 ձայները զօրաւոր եղան : Ու Պիղատոս վճռեց
 25 որ անոնց խնդիրքը 'ի գործ դրուի : Եւ ա-
 նոնց ուզած ^{հարը} որ խռովութեան և մար-
 դասպանութեան համար բանտը դրուած էր ,
 արձակեց անոնց . և Յիսուսը իրենց կամացը
 յանձնեց :
- 26 Ու երբոր զանիկայ կը տանէին , Սիմոն Աիւ-
 րենացի ըստ մէկը բռնեցին՝ որ արտէն կու
 գար , և խաչը անոր վրայ դրին՝ որ Յիսուսի
 27 ետեւէն բերէ : Ու անոր ետեւէն կ'երթար մեծ
 բազմութիւն ժողովրդոց , նաև կանանց , որոնք
 28 կ'ողբային ու կու լային անոր համար : Եւ Յի-
 սուս դարձաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ո՛վ Արուսազեմի
 աղջիկներ՝ իմ վրաս մի՛ լաք , հապա ձեր անձե-
 րուն վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ լացէք :
- 29 Ինչու որ ահա օրեր կու գան՝ որոնց մէջ պիտի
 ըսեն . Արանի ամուլներուն , և ան որովայննե-
 րուն՝ որ չծնան , և ծիծերուն՝ որ կաթ չտուին :
- 30 Ըն ատենը պիտի սկսին ըսել լեռներուն , Մեր
 վրայ ինկէք , ու բլուրներուն , Մեզ ծածկեցէք :
- 31 Ա՛սան զի թէ որ զալար փայտին ասանկ կ'ընեն ,
 հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ :
- 32 Ուրիշ երկու չարագործներ ալ բերուեցան ա-
 33 նոր հետը սպաննուելու : Արբոր Գազաթ ը-
 սուած տեղը գացին , հոն խաչը հանեցին զա-
 նիկայ , և ան չարագործներն ալ մէկը աջ կող-
 34 մէն՝ ու մէկալը ձախ կողմէն ^{խաչեցին} : Եւ ըսաւ
 Յիսուս . Հայր՝ թողութիւն տուր ատոնց , ին-
 չու որ չեն գիտեր ի՞նչ կ'ընեն : Ու անոր հան-
 դերձները բաժնելու ատեննին վիճակ ձգեցին :
- 35 Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր . իշխաններն
 ալ անոնց հետ կը նախատէին զանիկայ՝ ու կ'ը-
 սէին . Ուրիշները ազատեց , թող ինքզինքն ալ

- ազատէ՛ թէ որ ատիկայ է Քրիստոս՝ Աստու-
- 36 ծոյ ընտրեալը : Ծաղը կ'ընէին անիկայ զինուոր-
ներն ալ , առջևը կու գային՝ քացախ կը մատու-
- 37 ցանէին անոր , Ու կ'ըսէին . Թէ որ դուն ես
- 38 Հրէից թագաւորը , քու անձդ ազատէ : Եւ
զիր մը գրուած էր անոր վրայ՝ Յունարէն ու
Լատիներէն և Եբրայեցերէն գիրերով թէ , Ասի-
կայ է Հրէից թագաւորը :
- 39 Եւ ան կախուած չարագործներուն մէկը հայ-
հոյութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Թէ որ դուն
Քրիստոսն ես , ազատէ քու անձդ ու մեզ ալ :
- 40 Իսկ միւսը պատասխան տուաւ , և զանիկայ
յանդիմանելով ըսաւ . Դուն Աստուծոյ մէջ չեմ
վախնար , որովհետեւ նոյն դատապարտութեան
- 41 մէջն ես : Ու մենք իրաւունքով , քանզի «հա-
մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը կ'առ-
- 42 նենք . բայց ասիկայ մէկ գէշ բան մը չըրաւ : Եւ
ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ յիշէ զիս , երբոր քու թա-
- 43 գաւորութիւնովդ գաս : Յիսուս ալ ըսաւ անոր .
Ղշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի . Դուն այսօր իմ հետս
դրախտին մէջը պիտի ըլլաս :
- 44 Եւ ժամը վեցին ատեններն էր , ու բոլոր երկ-
րին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը .
- 45 և արևը խաւարեցաւ , Ու տաճարին վարագոյ-
- 46 ըրը մէջտեղէն պատռեցաւ . Եւ Յիսուս մեծ ձայ-
նով աղաղակեց՝ ու ըսաւ . Հայր՝ քու ձեռքդ
կ'աւանդեմ իմ հոգիս . ու երբոր աս ըսաւ , հո-
- 47 րէ թողաւ : Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աս-
տուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ . Իրաւցընէ աս
- 48 մարդը արդար էր : Եւ աս տեսարանը դիտելու
համար ժողովուած բոլոր բազմութիւնները , եղած
բաները տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զարնէին ու
- 49 ետ կը դառնային : Ամէն իր ճանչորներն ալ
հեռուն կայներ էին , նոյնպէս ալ ան կնիկները՝

որ իր ետեւէն եկեր էին Գալիլեայէն , ու կը տեսնէին աս բաները :

- 50 Եւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ անունով , որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ մը ,
- 51 (Մսիկայ անոնց խորհուրդին ու գործքին հաւանութիւն տուած չէր ,) Հրէաներուն Արիմատիա քաղաքէն , որ ինքն ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր . Մսիկայ Պիղատոսին
- 52 գնաց , ու Յիսուսին մարմինը խնդրեց : Եւ զանիկայ խնդրելով՝ կտաւով փաթթեց ,
- 53 ու քարէ փորուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ , որ
- 54 հոն բնաւ մէկը դրուած չէր : Եւ ան օրը ուրբաթ էր , ու շաբաթը պիտի սկսէր :
- 55 Եւ անոր ետեւէն զացին ան կնիկները՝ որ իրեն հետ Գալիլեայէն եկած էին , ու տեսան գերեզմանը՝ և թէ ինչպէս անոր մարմինը հոն դրուեցաւ :
- 56 Եւ զառնալով՝ խունկեր ու եղեր պատրաստեցին , և շաբաթ օրը հանգստացան պատուիրանքին համեմատ :

ԳՂ . ԻԳ

- 1 Երկու հրեշտակներ Քրիստոսի յարութիւնը կ'աւետեն գերեզմանը եկող կանանց : 9 Անոնք ալ աս լուրը ուրիշներուն կը պատմեն : 13 Քրիստոս կ'երևնայ Էմմաուս գացող երկու աշակերտներուն . 36 ետքը առաքեալներուն , և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ . 47 պատուէր մը կու տայ անոնց . 49 Հոգւոյն Սրբոյ դարստեան խոստմունքը կ'ընէ , 51 և կը համբաւնայ երկինքը :

- 1 Ու մէկշաբաթի օրը առտուանց շատ կանուխ գերեզմանը եկան , ու բերին ան խունկերը որ պատրաստեր էին . և ուրիշ կնիկներ ալ անոնց հետ :
- 2 Ու քարը գերեզմանէն մէկզի գլտորցուած գըտան :
- 3 Եւ ներս մտնելով՝ Տէր Յիսուսին մարմինը հոն չգտան :
- 4 Ու եղաւ որ երբ անոնք աս բանիս համար տարակուսանաց մէջ էին , ահա երկու մարդիկ լուսափայլ հանդերձներով հասան անոնց :
- 5 Ու երբոր վախով լեցուած՝ երեսնին դէպ ի գետինը ծռեցին , ան մարդիկը ըսին անոնց . Ինչո՞ւ համար ողջը մեռելներուն հետ կը

- 6 փնտուէք . Հոս չէ ան , հապա յարութիւն ա-
 ուաւ : միտքերնիդ բերէք ինտոր խօսեցաւ ձեզն՝
 7 երբոր դեռ Գալիլեայի մէջ էր , Ըսելով , թէ
 Որդին մարդոյ պէտք է որ մեղաւոր մարդոց
 ձեռքը մատնուի , ու խաչը ելլէ , ու երբորդ օրը
 8 յարութիւն առնէ . Աւ միտքերնին բերին անոր
 9 խօսքերը : Ու գերեզմանէն դառնալով աս ամէն
 բաները պատմեցին տասնումէկին , ու բոլոր ու-
 10 ըիշներուն : Աւ էին Մարիամ Մագդաղենա-
 ցին , ու Յովհաննան , և Յակոբոսին ճայլը Մա-
 րիամը , ու անոնց հետ ուրիշներ ալ , որ աս
 11 բաները առաքեալներուն պատմեցին : Աւ անոնց
 առջևը ամեղոյփեղ խօսքեր երևցաւ անոնց զը-
 12 րուցածը , ու չէին հաւատար անոնց : Բայց
 Պետրոս ելաւ վազեց դէպ ՚ի գերեզմանը , ու
 ծռելով նայեցաւ , և տեսաւ որ միայն կտանները
 կը կենային . ու գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմա-
 նալով ան եղածին վրայ :
- 13 Աւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ գեղ
 մը կ'երթային , որ Երուսաղեմէն վաթսուն աս-
 պարէզ հեռու էր , և անոր անունը Լամաւուս
 14 էր : Աւ անոնք կը խօսէին իրարու հետ աս բո-
 15 լոր եղած անցքերուն վրայով : Ու եղաւ որ երբ
 անոնք կը խօսակցէին ու խորհրդածութիւն
 կ'ընէին , Յիսուս ինքն ալ մօտենալով՝ հետե-
 16 նին կ'երթար : Բայց անոնց աչքերը բռնուած
 17 էին , որ զինքը չճանչնան : Աւ ըսաւ անոնց .
 Ի՞նչ է ատ խօսքերը , որ քալելով իրարու հետ
 18 կը խօսակցիք , ու տրտմած ալ էք : Պատաս-
 խան տուաւ անոնց մէկը՝ որուն անունը Աղէով-
 պաս էր , ու ըսաւ անոր . Դ՞ո՞ւն մինակ Երուսա-
 ղեմի մէջ կը կենաս , որ չես գիտեր թէ ինչեր
 19 եղաւ հոն աս օրերս : Աւ ինքը ըսաւ անոնց ,
 Ի՞նչ . անոնք ալ ըսին իրեն , Նազովրեցի Յի-
 սուսին համար , ան որ Աստուծոյ և բոլոր ժո-

- զովուրդին առջևը գործքով ու խօսքով զօրաւոր
 20 մարգարէ մը եղաւ . Ի՛նչպէս քահանայապետ-
 ները ու մեր իշխանները մահուան դատաստանի
 21 մատնեցին անիկայ , և խաչը հանեցին : Իսկ
 մենք կը յուսայինք՝ թէ անիկայ էր որ Խորայելը
 պիտի՛ ազատէր . և աս ամենուն վրայ աս երրորդ
 22 օրն է՝ որ աս բաները եղաւ : Նաև մեր մէջէն
 մէկ քանի կնիկներ ալ մեզ զարմացուցին , որոնք
 23 առտուանց կանուխ գերեզմանը գացին , Ու ա-
 նոր մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին , թէ հը-
 րեշտակներու տեսիլք ալ տեսան , որոնք ըսեր են
 24 թէ անիկայ ողջ է : Նւ մերիններէն մէկ քանի-
 ներն ալ գերեզմանը գացին , ու անանկ գտան ,
 ինչպէս որ ան կնիկները զօրուցեցին , միայն թէ
 25 զինքը չտեսան : Մն ալ ըսաւ անոնց . Ո՛վ ան-
 միտներ ու թուլասիրտներ հաւատալու ան բոլոր
 26 բաներուն՝ որ մարգարէները խօսեցան : Չէ՞ որ
 աս բաներով պէտք էր Վրիստոսի չարչարուիլ ,
 27 և իր փառքը մտնել : Ու սկսելով Մովսէսէն և
 բոլոր մարգարէներէն՝ կը մեկնէր անոնց , ինչ որ
 իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ գրուած էր :
 28 Երբոր մօտեցան ան գեղին՝ ուր որ կ'երթային ,
 ինքն ալ կը ցուցնէր որպէս թէ աւելի հեռու
 29 տեղ մը պիտի երթար : Բայց ստիպեցին զինքը՝
 ու ըսին . Մեր քովը կեցիր , ինչու որ իրիկունը
 մօտ է , և օրը իջած է . և մտաւ անոնց հետ
 30 կենայու : Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սե-
 ղան նստաւ , հացը առաւ՝ օրհնեց , ու կտրելով՝
 31 տուաւ անոնց : Մն ատենը անոնց աչքերը բա-
 ցուեցաւ , ու զինքը ճանչցան . և ինքը անոնցմէ
 32 աներևոյթ եղաւ : Ու իրարու կ'ըսէին . Չէ՞ որ
 սիրտերնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր , երբոր
 ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ , և գիր-
 քերը կը մեկնէր մեզի :
 33 Ու ելան նոյն ժամուն Երուսաղէմ դարձան ,

- ու մէկտեղ ժողովուած գտան տասնումէկը ու ա-
 34 նոնց հետ եղողները , Որոնք կ'ըսէին թէ , Իրաւ-
 ցընէ Տէրը յարութիւն առաւ , ու Սիմոնին երև-
 35 ցաւ : Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն
 վրայ եղաւ , և թէ ինտոր ինքզինքը իրենց ճանչ-
 ցուց՝ հացը կտրած ատենը :
 36 Եւ քանի որ աս բաները կը խօսէին , Յիսուս
 ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը՝ ու ըսաւ անոնց .
 37 Խաղաղութիւն ձեզի : Բայց անոնք զարհուրե-
 լով կը վախնային , ու կը կարծէին թէ ոգի մը
 38 կը տեսնեն : Եւ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ խռոված
 էք , և ինչո՞ւ սիրտերնուդ մէջը խորհուրդներ
 39 կ'ելլեն : Տեսէք ձեռքերս ու ոտքերս , որ ես
 ինքնս եմ . շոշափեցէք զիս՝ ու տեսէք . վասն
 զի ոգին՝ մարմին և ոսկորներ չունենար , ինտոր
 40 որ զիս կը տեսնէք որ ունիմ : Եւ աս ըսելով՝
 41 ձեռքերը ու ոտքերը ցուցուց անոնց : Ու երբ-
 որ տակաւին ելէ՞ , ուրախութենէն չէին հաւա-
 տար՝ և զարմանքի մէջ էին , ըսաւ անոնց . Ու-
 42 տելիք մը ունի՞ք հոս : Ենոնք ալ կտոր մը խո-
 43 բոված ձուկ՝ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն : Եւ
 44 առաւ կերաւ անոնց առջևը : Եւ ըսաւ անոնց .
 Եսոնք են ան խօսքերը որ ձեզի խօսեցայ՝ երբ-
 որ դեռ ձեր հետն էի թէ , Պէտք է որ կա-
 տարուի ան ամէնը՝ որ Մովսէսի օրէնքին մէջ՝
 ու մարգարէներուն մէջ՝ և սաղմոսներուն մէջ
 45 ինձի համար գրուած են : Են ատենը անոնց
 46 միտքը բացաւ՝ որ գիրքերը հասկընան . Եւ ը-
 սաւ անոնց թէ՛ Եսանկ գրուած է , և ասանկ
 պէտք էր Քրիստոսին չարչարուիլ , ու երրորդ
 47 օրը մեռելներէն յարութիւն առնել . Եւ անոր
 անունովը ապաշխարութիւն ու մեղաց թողու-
 թիւն քարոզուիլ բոլոր ազգերու մէջ՝ Երու-
 48 սաղեմէն սկսած : Ու դուք էք աս բաներուս
 49 վկաները : Եւ ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը

ձեր վրայ կը խրկեմ . բայց դուք Նրուսաղէմ
քաղաքիս մէջը նստեցէք , մինչև որ վերէն զօ-
րութիւն առնէք վրանիդ :

50 Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց , ու իր

51 ձեռքերը վեր վերցընելով՝ օրհնեց անոնք : Եւ
եղաւ որ երբ անոնք կ'օրհնէր , զատուեցաւ ա-

52 նոնցմէ , ու վեր կ'ելէր երկինքը : Անոնք ալ
երկրպագութիւն ընելով անոր , մեծ ուրախու-

53 թեամբ Նրուսաղէմ դարձան . Եւ ամէն ատեն
տաճարին մէջն էին , ու կը գովաբանէին և
կ'օրհնէին զԱստուած :

ԵՒԵՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԵՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Յիսուս Գրիստոսի Աստուածութիւնը , մարդկութիւնը և պաշտօնը : 15 Յովհաննէսին վկայութիւնը Գրիստոսի համար : 39 Գրիստոս իրեն կը կանչէ Անդրեասը , Պետրոսը , և :

- 1 Ակիզբէն էր Բանը , ու Բանը Աստուծոյ քովն
- 2 էր , և Բանը Աստուած էր : Անիկայ սկիզբէն
- 3 Աստուծոյ քովն էր : Ամէն բան անով եղաւ ,
և առանց անոր բան մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ :
- 4 Աեանքը անով էր , ու կեանքը մարդոց լոյսն
- 5 էր . Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր . ու
խաւարը անիկայ չհասկըցաւ :
- 6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար , որուն
- 7 անունը Յովհաննէս էր : Ասիկայ վկայութեան
եկաւ՝ որ Լոյսին համար վկայէ , որ ամէնքը
- 8 անոր միջոցովը հաւատան : Ինքը չէր ան Լոյսը ,
հապա եկա՝ որ Լոյսին համար վկայութիւն տայ :
- 9 Ղշմարիտ Լոյսը ան էր , որ աշխարհ եկող բո-
- 10 լոր մարդիկը կը լուսաւորէ : Ինչ աշխարհին
մէջն էր , և աշխարհս անով եղաւ , ու աշխարհս
- 11 անիկայ չճանչցաւ : Իրեններուն եկաւ , և իրեն-
- 12 ները զինքը չընդունեցին : Բայց որոնք որ զին-
քը ընդունեցին , անոնց իշխանութիւն տուաւ
Աստուծոյ որդիներ ըլլալու , որոնք կը հաւատան
- 13 իր անուանը . Որ անոնք ո՛չ արիւնէ և ո՛չ մար-
մինի կամքէ՝ ո՛չ ալ մարդու կամքէ , հապա Աս-
- 14 տուծմէ ծնան : Եւ Բանը մարմին եղաւ , ու մեր
մէջը բնակեցաւ , (և անոր փառքը տեսանք ,

Հօրմէն միաճնի փառքին պէս ,) շնորհքով ու
ճշմարտութիւնով լեցուն :

- 15 Յովհաննէս վկայեց անոր համար , և աղա-
ղակեց ըսելով . Ասիկայ է՝ որուն համար կը զը-
րուցէի . Են որ իմ ետեւէս կու գայ , ինձմէ ա-
16 ռաջ եղաւ . ինչու որ ինձմէ առաջ էր : Եւ անոր
լեցունութենէն մենք ամէնքս շնորհք առինք՝
17 շնորհքի տեղ : Ինչու որ օրէնքը Մովսէսին
ձեռքովը տրուեցաւ , քայ շնորհքը ու ճշմար-
տութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը եղան :
18 Մէկը երբէք զԱստուած տեսած չէ , քայ միա-
ձին Որդին՝ որ Հօրը ծոցն է , անիկայ պատմեց :
19 Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը աս է , երբոր
Հրէաները Երուսաղեմէն քահանաներ ու Գլ-
տացիներ խրկեցին որ հարցնեն անոր թէ ,
20 Դուն ո՞վ ես : Եւ անիկայ խոստովանեցաւ ու
չուրացաւ . խոստովանեցաւ թէ՛ Ես Քրիստոսը
21 չեմ : Ու հարցուցին անոր . Հապա ի՞նչ , Ե-
ղիան ես . և ըսաւ , Չեմ . Են մարգարէն ես .
22 պատասխան տուաւ թէ՛ Չէ : Են ատենը ըսին
անոր . Դուն ո՞վ ես . ըսէ՛ Քիչ , որ պատասխան
տանինք մեզ խրկողներուն . դուն ի՞նչ կ'ըսես
23 քեզի համար : Ըսաւ . Ես անոր ձայնն եմ՝ որ
անապատին մէջ կը կանչէ . Շ խոկեցէք Տէրօջը
ճամբան . ինտոր որ Եսայի մարգարէն ըսաւ :
24 Եւ ան խրկուածները փարիսեցիներէն էին .
25 Ու հարցուցին իրեն ըսելով . Հապա ինչո՞ւ մկր-
տութիւն կ'ընես , թէ որ դուն Քրիստոսը չես ,
26 ու ո՞չ Եղիան , և ո՞չ մարգարէն : Պատասխան
տուաւ անոնց Յովհաննէս՝ ու ըսաւ . Ես ջրով
կը մկրտեմ . բայց ձեր մէջը մէկը կայ՝ որ դուք
27 ան չէք ճանչնար . Ասիկայ է իմ ետեւէս եկողը՝
որ ինձմէ առաջ եղաւ , որ ես արժանի չեմ անոր
28 կօշիկին կապը քակելու : Ես բաները Բեթա-
բարայի մէջ եղաւ Յորդանանու ան դիի կող-

մը , ուր որ Յովհաննէսը կը կենար՝ ու կը մկրտուէր :

- 29 Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ իրեն կու գար , և ըսաւ . Ահա Աստուծոյ Գառը՝
- 30 որ աշխարհի մեղքը կը վերցընէ : Ասիկայ է՝ որուն համար ես կը զրուցէի . Իմ ետեւս մարդ մը կու գայ՝ որ ինձմէ առաջ եղաւ , ինչու որ
- 31 ինձմէ առաջ էր : Ու ես զանիկայ չէի ճանչնար , բայց անոր համար ես եկայ ջրով մկրտելու ,
- 32 որ անիկայ Իսրայէլին յայտնուի : Աւ Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ ըսելով թէ , Ար տեսնէի Հոգին՝ որ աղանիի պէս երկինքէն կ'իջնէր , ու
- 33 անոր վրայ կը հանգչէր : Աւ ես զանիկայ չէի ճանչնար , բայց ան որ զես խրկեց ջրով մկրտելու , ինքը ըսաւ ինձի . Որո՞ւ վրայ տեսնես Հոգին , որ կ'իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ , անիկայ է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ : Աս ալ տեսայ , ու վկայեցի թէ ասիկայ է Աստուծոյ Արդին :
- 35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայներ .
- 36 էր , և իր աշակերտներէն երկուքը : Ու նայելով Յիսուսին վրայ՝ որ կը պառտէր , ըսաւ . Ահա Աստուծոյ Գառը : Աւ լսեցին անկէ երկու աշակերտները՝ երբոր կը խօսէր , ու գացին Յիսուսին ետեւէն : Յիսուս երբոր դարձաւ՝ ու տեսաւ անոնք որ ետեւէն կու գային , ըսաւ անոնց . Ի՞նչ կ'ուզէք . անոնք ալ ըսին իրեն . Ռաբբի , (որ թարգմանուելով՝ վարդապետ ըսել է ,) ո՞ր
- 39 է քու օթեանդ : Ըսաւ անոնց , Ակէք ու տեսէք . եկան ու տեսան ո՞ր տեղ որ էր իր օթեանը . և ան օրը անոր քովը կեցան , ինչու որ ժամը տասնին ատեններն էր : Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Անդրէաս ան երկուքէն մէկն էր , որ լսեցին Յովհաննէսէն , և անոր ետեւէն գացին :
- 41 Ասիկայ նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ , և

- կ'ըսէ անոր . Գտանք Մեսիան , (որ Քրիստոս
 42 կը թարգմանուի .) Ու տարաւ զանիկայ Յիսուսին քովը . Յիսուս անոր նայելով՝ ըսաւ . Գունեսս Յովնանին որդին Սիմոնը , զուն կեփաս պիտի ըսուիս , որ Պետրոս կը թարգմանուի :
- 43 Հետեւեալ օրը՝ Յիսուս Գալիլեա ելել ուղեց ,
 և Փիլիպպոսը գտնելով՝ ըսաւ անոր . Եկուր իմ
 44 ետեւէս : Եւ Փիլիպպոսը Բեթսայիդայէն էր՝
 45 Ընդրէասին ու Պետրոսին քաղաքէն : Փիլիպպոս կը գտնէ Նաթանայէլը՝ և կ'ըսէ անոր . Ըն՝ որուն համար Մովսէս օրինաց մէջ գրեց , և մարգարէներն ալ , շնորհաբար , յայնչ Յիսուս
 46 սուս Նազովրեցին՝ Յովսեփին որդին : Եւ Նաթանայէլ ըսաւ անոր . Նազարեթէն կարելի՞ է որ աղէկ բան մը ըլլայ . ըսաւ անոր Փիլիպպոս .
 47 Եկո՛ւր ու տես : Յիսուս երբոր տեսաւ Նաթանայէլը՝ որ զէպ 'ի իրեն կու գար , ըսաւ անոր համար . Ըհա իրաւցընէ Խորայէլացի մը , որուն
 48 ներսը նենգութիւն չկայ : Նաթանայէլ ըսաւ անոր . Ո՞ւսկից կը ճանչնաս զիս . պատասխան տուաւ Յիսուս , ու ըսաւ անոր . զեռ Փիլիպպոսը քեզ չկանչած , զուն որ թղենիին տակն էիր ,
 49 ես քեզ տեսայ : Պատասխան տուաւ Նաթանայէլ՝ ու ըսաւ անոր . Ռաբբի՛ զուն ես Ըստուծոյ
 50 Որդին , զուն ես Խորայէլի թագաւորը : Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ անոր . Ըտոր համար՝ որ քեզի ըսի թէ քեզ թղենիին տակը տեսայ , կը հաւատամ . ասկէ աւելի մեծ բաներ
 51 պիտի տեսնես : Ու ըսաւ անոր . Ղշմարիտ ճըշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի . ասկէ ետեւ պիտի տեսնէք երկինքը բացուած , և Ըստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելեն ու կ'իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ :

ԳԼ . Բ

1 Քրիստոս Ըուրը գինիի կը փոխէ , 12 կ'երթայ Կափառնայում , ու ետքը Երուսաղէմ , 14 ուր տեղ տաճարէն դուրս կը հանէ զնոյնները և ծախողները . 19 կը նախաձայնէ իր

մահը և յարութիւնը : 23 Շատերը իր հրաշքները տեսնելով կը հաւատան իրեն , բայց ինքը իր անձը չհաւատար անոնց :

- 1 Ու երբորդ օրը հարսնիք մը կար Գալիլեայի
- 2 Կանայ +սուրբ , և Յիսուսի մայրը հոն էր : Յիսուս ալ կանչուեցաւ ան հարսնիքը՝ ու իր աշակերտներն ալ :
- 3 Ու երբոր գինին պակսեցաւ , Յիսուսին մայրը ըսաւ անոր . Գինի չունին :
- 4 Յիսուս ըսաւ անոր . Կինի՛ դուն իմ հետս ի՞նչ
- 5 բան ունիս . իմ ժամանակս դեռ հասած չէ : Իր մայրը սպասաւորներուն ըսաւ . Ի՛նչ որ ձեզի
- 6 ըսէ , ըրէք : Զոն վեց հատ քարէ կարասներ դրուած էին Զրէից մաքրուելու «^{պարտաւոր}»-ի տանը համեմատ , որ անոնց ամէն մէկը երկու կամ իրէք
- 7 մար քան կ'առնէր : Յիսուս ըսաւ անոնց . Ղեցուցէք ատ կարասները ջրով . ու լեցուցին անոնք
- 8 մինչև բերանը : Եւ ըսաւ անոնց . Զիմա հանեցէք՝ ու սեղանապետին տարէք . անոնք ալ
- 9 տարին : Ու սեղանապետը երբոր գինի եղած ջուրին համը առաւ , և չէր գիտեր ուսկից ըլլալը . (բայց սպասաւորները որ ջուրը քաշեր էին , գիտէին .) սեղանապետը կը խօսի փեսային ,
- 10 Ու անոր կ'ըսէ . Եմէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը մատուցանէ . ու երբոր խմած կ'ըլլան , ան ատենը ստորնագոյնը . բայց դուն աղէկ
- 11 գինին մինչև հիմա պահեցիր : Յիսուս հրաշքներուն սկիզբը աս ըրաւ Գալիլեայի Կանայ +սուրբին մէջ , և իր փառքը յայտնեց . ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն :
- 12 Եսկէ ետև Յիսուս կափառնայում իջաւ , ինքը՝ և իր մայրը՝ ու իր եղբայրները և իր աշակերտները , ու շատ օրեր հոն չկեցաւ :
- 13 Եւ հրէից զատիկը մօտ էր , ու Յիսուս Երուսաղէմ ելաւ . Եւ տաճարին մէջ գտաւ արջառու ու ոչխար և աղանի ծախողները , ու ստակ փոխողներն ալ՝ որ նստեր էին . Եւ չուանէ խարա-

- զան մը շինելով՝ ամէնը տաճարէն դուրս հանեց , ոչխարներն ալ ու արջառներն ալ , և ստակ փոխողներուն պղինձները ցիրուցան ըրաւ , ու սե-
- 16 զանները կործանեց . Եւ աղանի ծախողներուն ըսաւ . Եսկէ վերցուցէք ատոնք , իմ Հօրս տու-
- 17 նը առուտուրի տուն մի՛ ընէք : Եւ իր աշակերտները միտքերնին բերին որ գրուած է . Քու տանդ նախանձը զիս կերաւ :
- 18 Են ատենը պատասխան տուին Հրէաները ու ըսին անոր . Ի՞նչ նշան կը ցուցնես մեզի՝ որ
- 19 ատ բաները կ'ընես : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Քակեցէք աս տաճարը , ու իրեք օրուան մէջ անիկայ պիտի կանգնեմ :
- 20 Եւ Հրէաները ըսին , Քառասունուվեց տարուան մէջ շինուեցաւ աս տաճարը , և դուն իրեք
- 21 օրուան մէջ պիտի կանգնես անիկայ : Բայց ինքը իր մարմնոյն տաճարին համար կ'ըսէր :
- 22 Ուստի երբոր ինքը մեռելներէն յարութիւն առաւ , իր աշակերտները միտքերնին բերին թէ աս բանը ըսած էր . ու հաւատացին գիրքին՝ և Յիսուսի ըսած խօսքին :
- 23 Ու երբոր զատկի տօնին ատենը Երուսաղէմ էր , շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշքները տես-
- 24 նելով՝ հաւատացին անոր անուանը : Բայց ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր հաւատար , ին-
- 25 չու որ ինքը գիտէր ամէն ճարդ . Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տայ իրեն . քանզի ինքը գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներսի դին :

ԳԼ . Գ

- 1 Քրիստոս կը սորվեցնէ Նիկողեմոսին՝ թէ վերստին ծնունդը հարկաւոր է . 14 թէ փրկուելու համար պէտք է հաւատքով իր մահուանը նայիլ . 16 թէ Աստուած մեծ սէր ունի մարդոց վրայ . 18 թէ անհաւատները պիտի դատապարտուին : 23 Յովհաննեսին մկրտութիւնը . անոր վկայութիւնը և վարդապետութիւնը Քրիստոսի վրայով :

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկողե-

2 մոս անունով , ոչ Հրէից իշխան էր : Եսիկայ

- գիշերով անոր քովը եկաւ , և ըսաւ անոր՝ Ռաբբի՛ ,
 գիտենք որ դուն Մատուծմէ վարդապետ ե-
 կած ես . ինչու որ մէկը չկրնար ընել առ հրաշք-
 ները՝ որ դուն կ'ընես , թէ որ Մատուած իր հե-
 3 տը չըլլայ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ
 անոր . Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի , թէ
 որ մէկ մարդ մը նորէն չծնանի , չկրնար Մա-
 4 տուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել : Նիկողեմոս
 ըսաւ անոր . Ինտո՞ր կրնայ մարդ մը ծնա-
 նիլ , որ ծերացած է . հնարաւո՞ր բան է որ նո-
 5 րէն իր մօրը որովայնը մտնէ ու ծնանի : Յիսուս
 պատասխան տուաւ . Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ՝ քեզի , թէ որ մէկ մարդ մը ջուրէն ու
 6 չոգիէն չծնանի , չկրնար Մատուծոյ թագա-
 ւորութիւնը մտնել : Մարմինէն ծնածը մարմին
 7 է , ու չոգիէն ծնածը՝ հոգի է : Դուն մի՛ զար-
 մանար որ քեզի ըսի , Պէտք է ձեզի նորէն ծնա-
 8 նիլ : Չովը ո՛ւր որ ուզէ՝ կը փչէ , և անոր ձայ-
 նը կը լսես , բայց չես գիտեր ո՛ւսկից կու գայ՝
 կամ ո՛ւր կ'երթայ . ասանկ ալ է ան ամէնը՝ որ
 9 չոգիէն կը ծնանի : Պատասխան տուաւ Նի-
 կողեմոս ու ըսաւ անոր . Ետ ի՞նչպէս կրնայ ըլ-
 10 լալ : Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր .
 Դուն Իսրայէլի ԶՂ վարդապետ մըն ես , և աս
 11 բաները չես գիտեր : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ՝ քեզի , թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք , և
 ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք , ու մեր վկայու-
 12 թիւնը չէք ընդունիր : Թէ որ երկրաւոր բա-
 ները ձեզի զրուցեցի՝ ու չէք հաւատար , ի՞նչպէս
 պիտի հաւատաք՝ թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի
 13 զրուցեմ : Եւ մէկը երկինքը չելաւ , բայց անի-
 կայ միայն՝ որ երկինքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ ,
 14 որ երկինքն է : Եւ ինտոր որ Մովսէս անապա-
 տին մէջ օճը բարձրացուց , անանկ ալ պէտք է որ
 15 Որդին մարդոյ բարձրանայ . Որ ամէն ո՛վ որ ա-

- նոր հաւատայ՝ չկորսուի , հապա յաւիտենական
 16 կեանք ունենայ : Ինչու որ Աստուած անանկ
 սիրեց աշխարհը մինչև որ իր միածին Որդին
 տուաւ . որ ամէն ո՛վ որ անոր հաւատայ՝ չկոր-
 սուի , հապա յաւիտենական կեանք ունենայ :
 17 Այն զի Աստուած իր Որդին չխրկեց աշխարհ ,
 որ աշխարհը դատէ , հապա՝ որ աշխարհս անով
 18 փրկուի : Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չդատա-
 պարտուիր . և ան որ չհաւատար , անիկայ ար-
 դէն դատապարտուած է . ինչու որ Աստուծոյ
 19 միածին Որդւոյն անուանը չհաւատաց : Աւաս-
 է դատապարտութիւնը՝ որ լոյսը աշխարհ եկաւ ,
 ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին . ին-
 20 չու որ իրենց գործքերը չար էին : Այն զի
 ամէն ո՛վ որ չար կը գործէ , անիկայ լոյսը կ'ա-
 տէ , և լոյսին քովը չգար՝ որ իր գործքերը չյան-
 21 դիմանուին : Իայց ան որ ճշմարտութիւն կը
 գործէ , լոյսին քովը կու գայ , որ իր գործքերը
 յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան :
 22 Աս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշա-
 կերաները Հրէաստանի երկիրը , և հոն կը կենար
 անոնց հետ մէկտեղ , ու մկրտութիւն կ'ընէր :
 23 Յովհաննէս ալ Այնոնի մէջ Սաղեմի մօտ մկր-
 տութիւն կ'ընէր . որովհետև հոն շատ ջուր կար ,
 24 ու կու գային և կը մկրտուէին : Ինչու որ Յով-
 հաննէս դեռ բանտը զրուած չէր :
 25 Ան ատենը փիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհան-
 նեսին աշակերտներէն Հրէաներուն հետ՝ մաք-
 26 րութեան վրայով : Աւ եկան Յովհաննեսին և
 անոր ըսին . Ռաբբի՛ անիկայ որ քեզի հետ Յոր-
 դանանին մէկալ կողմն էր , որուն համար դուն
 վկայութիւն տուիր , ահա ինքը կը մկրտէ . և
 27 ամէնը անոր կու գան : Պատասխան տուաւ
 Յովհաննէս՝ և ըսաւ . Մարդ մը չկրնար բան մը
 առնել , թէ որ երկինքէն տրուած չըլլայ անոր :

- 28 Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար , որ ըսի
 թէ՛ Ես Բրիստոսը չեմ , հապա անոր առջևէն
 29 խրկուած եմ : Են որ հարսը ունի , փեսան ա-
 նիկայ է . բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կե-
 նայ ու կը լսէ անոր , մեծապէս կ'ուրախանայ
 փեսային ձայնին համար . ուստի աս իմ ուրա-
 30 խութիւնս լցուած է : Ենիկայ պէտք է որ մեծ-
 31 նայ , բայց ես պզտիկնամ : Են որ վերէն կու
 դայ՝ ամենէն վեր է . ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր
 է , ու երկրէն կը խօսի . ան որ երկինքէն կու
 32 գայ՝ ամենէն վեր է . Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց ,
 ան կը վկայէ , ու անոր վկայութիւնը մէկը չըն-
 33 դունիր : Են որ անոր վկայութիւնը կ'ընդունի ,
 34 կնքեց՝ թէ Եստուած ճշմարիտ է : Ա՛ան զի
 ան որ Եստուած խրկեց , Եստուծոյ խօսքերը կը
 խօսի . ինչու որ Եստուած առ չափով չտար Հո-
 35 զին : Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բան ա-
 36 նոր ձեռքը տուած է : Են որ Որդիին կը հաւա-
 տայ , յաւիտենական կեանք ունի . և ան որ
 Որդիին չհնազանդիր , անիկայ կեանք պիտի չը-
 տեննէ . հապա Եստուծոյ բարկութիւնը անոր
 վրայ կը մնայ :

ԳԼ . Դ

1 Քրիստոս Սամարացի կնկան մը հետ կը խօսի , և իր ո՛վ ըլլաւ անոր կը յայտնէ . 27 ա-
 սոր վրայ իր աշակերտները կը զարմանան : 31 Քրիստոս կ'իմացընէ անոնց իր նախան-
 ձը Եստուծոյ փառքին համար : 39 Շատ Սամարացիներ կը հաւատան անոր : 43
 Քրիստոս Գալիլեա կ'երթայ , և կը բժշկէ ազնուականի մը որդին :

- 1 Երգ՝ երբոր Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները
 լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննեսէն աւելի աշա-
 2 կերտներ կ'ընէ , և կը մկրտէ . (Թէպէտ չէ՛ թէ
 Յիսուս ինքը կը մկրտէր , հապա իր աշակերտ-
 3 ները .) Թողուց Հրէաստանը , ու նորէն Գալի-
 4 լեա գնաց : Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի մէ-
 5 ջէն անցնի : Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ
 քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր , ան տե-
 ղին մօտ՝ որն որ Յակոբ իր որդւոյն Յովսեփին

- 6 տուաւ . Եւ հոն Յակոբին մէկ ազբիւրը կար .
Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ան ազ-
բիւրին վրայ նստաւ . և ժամը վեցին ատեններն
էր :
- 7 Սամարիայէն կնիկ մը եկաւ ջուր հանելու .
Յիսուս ըսաւ անոր . Ինձի ջր՝-ը տուր խմելու .
- 8 (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը դացեր
9 էին , որ ուտելիք առնեն :) Ըն ատենը Սամա-
րացի կնիկը ըսաւ անոր . Դուն որ Հրէայ ես ,
ի՞նչպէս կ'ուզես ջր՝-ը խմել ինձմէ՝ Սամարացի
կնիկէ մը . վասն զի Հրէայք Սամարացւոց հետ
10 հաղորդակցութիւն չեն ըներ : Յիսուս պա-
տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Թէ որ դուն
գիտնայիր Աստուծոյ պարգևը , և թէ ո՞վ է ան
որ քեզի կ'ըսէ , Ինձի ջր՝-ը տուր խմելու , դուն
անկէ պիտի ուզէիր , և ինքը քեզի կենդանի ջուր
11 պիտի տար : Անիկը ըսաւ անոր . Տէր՝ դուն ջրհան
ալ չունիս , ու «» հորը խորունկ է , ուրեմն ո՞ւսկից
12 պիտի ունենաս ան կենդանի ջուրը : Աի՛թէ
դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մե՞ծ մըն ես , որ
«» հորը մեզի տուաւ , և ասկէ խմեց՝ ինքը ու իր
13 որդիները , և իր անասունները : Պատասխան
տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոր . Ամէն ո՞վ որ ատ
ջուրէն խմէ , նորէն պիտի ծարաւի . բայց ո՞վ որ
խմէ ան ջուրէն՝ որ ես անոր պիտի տամ , յաւի-
14 տեան պիտի չծարաւի . Հապա ան ջուրը՝ որ ես
անոր պիտի տամ , պիտի ըլլայ անոր ներսի դին
ջուրի ազբիւր մը՝ որ յաւիտենական կենաց հա-
15 մար կը բղխէ : Անիկը ըսաւ անոր . Տէր՝ տուր
ինձի ան ջուրը՝ որ չծարաւիմ , և հոս չգամ ջուր
16 հանելու : Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ քու էրիկդ
17 կանչէ , ու հոս եկուր : Անիկը պատասխան տա-
լով ըսաւ . Ես էրիկ չունիմ . Յիսուս ըսաւ անոր .
18 Եղէկ ըսիր թէ , Լքիկ չունիմ . Ինչու որ դուն
հինգ էրիկ ունեցեր ես , և ան որ հիմա ունիս , քու

- 19 Էրիկդ չէ . ատիկայ շատակ զըուցեցիր : Անիկը
 ըսաւ անոր . Տէր՝ կը տեսնեմ որ դուն մարգա-
- 20 ըէ մըն ես : Մեր հայրերը աս լեռանս վրայ եր-
 կրպագութիւն ըրին . և դուք կ'ըսէք թէ , Մէյն
 Երուսաղէմն է տեղը , ուր պէտք է երկրպագու-
- 21 թիւն ընել : Յիսուս ըսաւ անոր . Անիկ՝ հաւա-
 տա՛ն ինձի՛ որ ժամանակ կու գայ , որ ան ատենը
 ո՛չ աս լեռանը վրայ՝ և ո՛չ Երուսաղէմի մէջ եր-
- 22 կրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը : Դուք անոր
 երկրպագութիւն կ'ընէք , որ չէք ճանչնար . մենք
 անոր երկրպագութիւն կ'ընենք՝ որ կը ճանչ-
 նանք . ինչու որ փրկութիւնը Հրէաներէն է :
- 23 Իայց ժամանակ կու գայ , ու հիմա ալ է , որ
 ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պի-
 տի ընեն Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով .
 ինչու որ Հայրն ալ իրեն անանկ երկրպագողներ
- 24 կ'ուզէ : Եստուած Հոգի է . և իրեն երկրպա-
 գողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմարտու-
- 25 թիւնով երկրպագութիւն ընեն : Անիկը ըսաւ
 անոր . Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ , (Քրիստոս
 ըսուածը .) երբոր ինքը գայ , ամէն բան մեզի
- 26 պիտի պատմէ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ես ա՛ն եմ՝
 27 որ քեզի հետ կը խօսիմ : Եւ աս խօսի՛ն վրայ իր
 աշակերտները եկան , ու զարմացան որ ա՛ն կըն-
 կանը հետ կը խօսէր . բայց անոնցմէ մէկը չը-
 սաւ թէ՛ Ի՞նչ կ'ուզես , կամ ի՛նչ կը խօսիս ատոր
- 28 հետ : Ան ատենը կնիկը ձգեց իր սափորը , ու
 29 քաղաքը գնաց , և ըսաւ մարդիկներուն . Նկէք
 տեսէք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինձի ամէն ինչ
 որ գործեր եմ . արդեօք անիկայ է Քրիստոսը :
- 30 Եւ անոնք քաղաքէն ելան՝ ու անոր կու գային :
- 31 Եւ աս միջոցիս աշակերտները իրեն կ'աղաչէ-
- 32 ին ու կ'ըսէին . Ո՛ւրբի՛ հո՛յ կեր : Անիկայ ըսաւ
 անոնց . Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ որ դուք
- 33 չէք գիտեր : Ուստի աշակերտները կ'ըսէին ի-

- բարու . Արդեօք մէկը ատոր ուտելու բան մը
 34 բերան : Յիսուս ըսաւ անոնց . Իմ կերակուրս
 ան է՝ որ ես զիս խրկողին կամբը ընեմ , և անոր
 35 գործը կատարեմ : Չէ որ դուք կ'ըսէք թէ ,
 Տակաւին չորս ամիս կայ՝ որ հունձքի ատենը
 գայ . ահա ես ձեզի կ'ըսեմ , Աչքերնիդ վերցու-
 ցէք՝ ու արտերուն նայեցէք , որ արդէն ճերմը-
 36 կած «- հնձուելու պարտաւոր են : Աւ ան որ կը
 հնձէ՝ վարձք կ'առնէ , ու յաւիտենական կենաց
 համար պտուղ կը ժողվէ , որ սերմանողը ու
 37 հնձողը մէկտեղ ուրախանան : Ասան զի աս
 բանիս մէջ ճշմարիտ է ան խօսքը թէ , Ուրիշը
 38 կը սերմանէ , և ուրիշը կը հնձէ : Աս ձեզ խըր-
 կեցի հնձելու ան որ դուք չաշխատեցաք . ուրիշ-
 ները աշխատեցան , ու դուք անոնց աշխատան-
 քին մէջ մտաք :
- 39 Աւ ան քաղաքէն շատ Սամարացիք իրեն հա-
 ւատացին ան կնկանը խօսքին համար որ վկա-
 յեց , ըսելով թէ՝ Ինչ որ ես գործեր էի , բոլորը
 40 ինձի ըսաւ : Ու երբոր Սամարացիք անոր եկան՝
 կ'աղաչէին անոր որ իրենց քովը կենայ . ու եր-
 41 կու օր հոն կեցաւ : Աւ ալ շատերը իրեն հաւա-
 42 տացին՝ իր խօսքին համար : Ու կ'ըսէին կնկա-
 նը . Ասկէ ետեւ չէ թէ քու խօսքիդ համար կը
 հաւատանք . ինչու որ մենք մեզմէ լսեցինք , և
 զիտենք որ ատիկայ է ճշմարտապէս աշխարհի
 Փրկիչը՝ Քրիստոսը :
- 43 Ու երկու օրէն ետեւ ելաւ անկէ՝ և Գալիլեա
 44 գնաց : Ինչու որ Յիսուս ինքը վկայեց թէ ,
 Մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ չունե-
 45 նար : Ու երբոր Գալիլեա եկաւ , Գալիլեացիները
 զինքը ընդունեցին . ինչու որ տեսած էին ան
 բոլոր հրաշքները՝ որ ինքը ըսաւ Արուսաղեմի մէջ
 տօնին ատենը . վասն զի իրենք ալ ան տօնին
 գացեր էին :

- 46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացոց Աանայ
 +առա+ը , ուր որ ջուրը գինի ըրած էր . և հոն ազ-
 նուական մէկը կար , որուն որդին հիւանդ էր
- 47 Ապփառնայումի մէջ : Եսիկայ լսելով որ Յիսուս
 շրէաստանէն Գալիլեա եկեր է , եկաւ անոր՝ ու
 կ'ազաչէր որ իջնէ և իր որդին բժշկէ . ինչու որ
- 48 մեռնելու վրայ էր : Ըն ատենը Յիսուս ըսաւ
 անոր . Թէ որ նշաններ ու հրաշքներ չտեսնէք ,
- 49 բնաւ պիտի չհաւատաք : Ազնուականը ըսաւ
 անոր . Տէր՝ իջի՛ր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ :
- 50 Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ , քու որդիդ ողջ է .
 մարդն ալ հաւատաց ան խօսքին որ Յիսուս իրեն
- 51 ըսաւ , ու գնաց : Ու երբոր կ'իջնէր , իր ծա-
 ուաները գիմաւորեցին զինքը , և աւետիս տուին
- 52 ըսելով թէ , Քու տղադ ողջ է : Ուստի հար-
 ցուց անոնց թէ որ ժամէն սկսաւ աղէկի դառ-
 նալ . և ըսին իրեն . Երէկ ժամը եօթնին տենդը
- 53 թողուց զանիկայ : Ըն ատենը գիտցաւ անոր
 հայրը՝ թէ ան ժամն էր , որ Յիսուս իրեն ըսաւ
 թէ , Քու որդիդ ողջ է . ու հաւատաց ինքը և
- 54 իր բոլոր տունը : Ըս նորէն երկրորդ հրաշքն է
 որ Յիսուս ըրաւ , երբոր շրէաստանէն Գալիլեա
 եկաւ :

ԳՎ . Ե

1 Յիսուս երսունուութը տարիէ 'ի վեր հիւանդ եղող մարդը կը բժշկէ շաբաթ օրը : 10
 Հրէայք ասոր վրայով տրտունջ կ'ընեն , ու կը հալածեն զԲրիտոս : 17 Ըն ալ իր
 անձին համար պատասխան կու տայ Հրէաներուն , ու զանոնք կը յանդիմանէ . և իր
 Հօրը , 32 ու Յովհաննեսին , 36 և իր դորձերուն , 39 ու Սուրբ Գրոց վկայութիւննե-
 րով՝ իր ո՛վ ըլլալը կը յայտնէ :

- 1 Եսկէ ետև շրէից տօն էր . և Յիսուս Երու-
 2 սաղէմ՝ ելաւ : Ու Երուսաղեմի մէջ Ոչխարաց
 դրանը քով աւազան մը կայ , որ Եբրայեցերէն
 3 Բեթ-Տեզդա կ'ըսուի , որ հինգ սրահ ունի : Ա-
 սոնց մէջ խիստ շատ հիւանդներ պառկած էին ,
 կոյրեր՝ կազեր՝ չորցածներ , որոնք կը սպասէին
 4 ջուրին խաւնուելուն : Ա՛սան զի հրեշտակ մը

- Ժամանակ ժամանակ աւազանը կ'իջնէր , ու ջու-
 րերը կը խառնէր . և ո՞վ որ ջուրին խառնուելէն
 ետե պինտ առաջ անոր հըն կը մտնէր , կը բժըշ-
 5 կուէր՝ ինչ հիւանդութիւն որ ունենար : Աւ հոն
 մէկ մարդ մը կար , որ երսունուութը տարիէ 'ի
 6 վեր հիւանդութիւն մը ունէր : Յիսուս երբոր
 տեսաւ զանիկայ՝ որ ինկած պառկած էր , ու
 գիտցաւ որ շատ ժամանակէ 'ի վեր է , ըսաւ
 7 անոր . Ա՛նողէս առողջանալ : Հիւանդը պա-
 տասխան տուաւ անոր . Տէր՝ մարդ մը չունիմ ,
 որ երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս աւազանը ձգէ .
 հապա քանի որ ես ծանր կը շարժիմ , ինծմէ ա-
 8 ռաջ ուրիշ մը կ'իջնէ : Յիսուս ըսաւ անոր .
 9 Այլեր մահիճդ ան՝ ու քալէ : Աւ իսկոյն մարդը
 առողջացաւ , ու իր մահիճը վերցընելով կը քա-
 10 լէր . ու ան օրը շարաթ էր : Ան ատենը Հրէա-
 ները ըսին բժշկուած մարդուն . Շարաթ է , և
 11 արժան չէ որ մահիճդ վերցընես : Պատասխան
 տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ան որ զիս բժշկեց՝ ինքը
 12 ինծի ըսաւ . Մահիճդ ան՝ ու քալէ : Ուստի
 հարցուցին անոր . Ո՞վ է ան մարդը որ քեզի ը-
 13 սաւ , Մահիճդ ան՝ ու քալէ : Աւ բժշկուողը
 չէր գիտեր թէ ո՞վ է ան . ինչու որ Յիսուս մէկդի
 քաշուեցաւ՝ ան տեղը բազմութիւն ըլլալուն հա-
 14 մար : Անկէ ետքը Յիսուս զանիկայ տաճարին
 մէջ գտնելով՝ ըսաւ անոր . Ահա բժշկուեցար ,
 ալ մեղք մի՛ գործեր , որ ալ աւելի չար բան մը
 15 չպատահի քեզի : Գնաց մարդը , ու Հրէանե-
 րուն պատմեց , թէ Յիսուան էր որ զինքը բժըշ-
 կեց :
 16 Աւ ասոր համար Հրէաները կը հալածէին Յի-
 սուսը , և կը փնտռէին զանիկայ սպաննել , որ
 17 աս բաները շարաթ օրը կ'ընէր : Աւ Յիսուս
 պատասխան տուաւ անոնց . Իմ Հայրս մինչև
 18 հիմա կը գործէ , ես ալ կը գործեմ : Ասոր հա-

- մար՝ ալ աւելի կը փնտռէին Հրէաները զանհկայ սպաննել . վասն զի չէ թէ միայն շարաթ օրը կը լուծէր , հապա նաև զՆստուած իր Հայրը կ'անուանէր , ու այսպէս ինքզինքը Նստուծոյ հա-
- 19 ւասար կ'ընէր : Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , Որդին ինքիրմէն բան մըն ալ չկրնար ընել , միայն թէ ինչ որ տեսնէ որ Հայրը կ'ընէ . վասն զի ինչ որ անհկայ կ'ընէ , նմանապէս Որդին ալ
- 20 նոյնը կ'ընէ : Ինչու որ Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բանը կը ցուցընէ անոր՝ ինչ որ ինքը կ'ընէ . և ասոնցմէ ալ աւելի մեծ գործքեր պիտի ցուցընէ անոր , որպէս զի դուք զարմանաք :
- 21 Այսան զի ինչպէս որ Հայրը մեռելները կը յարուցանէ՝ ու կենդանի կ'ընէ , անանկ ալ Որդին՝
- 22 որոնք որ կ'ուզէ կը կենդանացընէ : Քանզի Հայրը մէկը չդատեր , հապա ամէն դատաստա-
- 23 նը Որդիին տուաւ . Որ ամէնը պատուեն Որդին , ինչպէս որ Հայրը կը պատուեն . ան որ Որդին չպատուեր , զանհկայ խրկող Հայրը չպատուեր :
- 24 Ղշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , թէ ան որ իմ խօսքս մտիկ կ'ընէ , և կը հաւատայ անոր՝ որ զիս խրկեց , յաւիտենական կեանք ունի , ու դատապարտութեան տակ չիյնար , հապա մա-
- 25 հուանէ դէպ ՚ի կեանք անցած է : Ղշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ ժամանակ պիտի գայ՝ և ալ հիմա է , որ ան ատենը մեռելները պիտի լսեն Նստուծոյ Որդւոյն ձայնը . և անոնք
- 26 որ կը լսեն , պիտի ապրին : Այսան զի ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը կեանք ունի , անանկ ալ Որդիին տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ու-
- 27 նենայ . Եւ դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր , քանզի անհկայ Որդի մար-
- 28 գոյ է : Ետոր վրայ մի՛ զարմանաք . ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու

- 29 մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն , Ու դուրս
պիտի գան . անոնք որ բարի գործեր են , կենաց
յարութեան համար , և անոնք որ չար գործեր
են , դատապարտութեան յարութեան համար :
- 30 Եւ ինքիրմէս բան մը չեմ կրնար ընել . ինտոր
կը լսեմ՝ անոնք կը դատեմ , և իմ դատաստանս
արդար է . ինչու որ ես իմ կամքս չեմ փնտուեր ,
- 31 հապա անոր կամքը որ զիս խրկեց : Թէ որ ես
ինձի համար վկայեմ , իմ վկայութիւնս ճշմա-
32 րիտ չէ : Ուրիշ մըն է որ ինձի համար կը վկայէ .
և ես գիտեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝
33 որ ինքը ինձի համար վկայեց : Գուք Յովհան-
նեսին խրկեցիք , և ինքը ճշմարտութեանը վը-
34 կայեց : Բայց ես չէ թէ մարդոցմէ վկայու-
թիւն կ'առնեմ . հապա աս բաները կ'ըսեմ որ
35 դուք վրկուիք : Անիկայ ճրագ մըն էր որ կը
վառէր , ու լոյս կու տար . և դուք քիչ մը ատեն
36 ուղեցիք անոր լուսովը ուրախանալ : Բայց ես
Յովհաննեսին վկայութիւն ալ մեծ վկայութիւն
ունիմ , քանզի ան գործքերը որ շայրը ինձի
տուաւ որ անոնք կատարեմ , ան նոյն գործքերը
որ ես կը գործեմ՝ ինձի համար կը վկայեն թէ
37 շայրը զիս խրկեց : Ու շայրը որ զիս խրկեց ,
ինքը վկայեց ինձի համար . դուք բնաւ անոր
ձայնը չսեցիք , ո՛չ ալ անոր կերպարանքը տե-
38 սաք . Եւ ո՛չ անոր խօսքը ձեր մէջը բնակած ու-
նիք . քանզի ան որ ինքը խրկեց , դուք անոր
39 չէք հաւատար : Գիրքերը քննեցէք . ինչու
որ դուք անոնցմով կը սեպէք յաւիտենական
կեանքը ունենալ . և բուն անոնք են որ ինձի հա-
40 մար կը վկայեն . Եւ դուք չէք ուղեր ինձի գալ ,
41 որ կեանք ունենաք : Եւ մարդոցմէ փառք չեմ
42 առներ : Բայց գիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ սէրը
43 մէջերնիդ չունիք : Եւ իմ շօրս անունովը եկայ ,
ու զիս չէք ընդունիր . թէ որ ուրիշ մէկը իր

- 44 անունովը զայ, անիկայ պիտի ընդունիք : Դուք
ինտո՞ր կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք
կ'առնէք . և ան փառքը որ մէկ Աստուծմէն է ,
45 չէք փնտռեր : Մի կարծէք թէ ես ձեզի հա-
մար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօրը . կայ
Գէլը որ ձեզի համար ամբաստանութիւն կ'ընէ ,
46 Մովսէսը՝ որուն դուք յուսացած էք : Այն
զի թէ որ դուք Մովսէսին հաւատայիք , ինծի
պէս պիտի հաւատայիք . ինչու որ անիկայ ինծի
47 համար գրեց : Բայց թէ որ անոր գրածներուն
չէք հաւատար , իմ խօսքերուս ինտո՞ր պիտի
հաւատաք :

ԳՂ . Թ

1 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ հացով ու երկու ձուկով . 15 աս բանիս
վայ մարդիկ կ'ուզեն թաղաւոր ընել զանիկայ . 16 բայց Յիսուս անոնց քովէն ետ կը
քաշուի , ու ծովուն վրայ քալելով՝ իր աշակերտներուն կ'երթայ . 26 կը յանդիմանէ
իւ բոլորտիքը դիզուողները , ու ամէն մարմնաւոր շահու համար իր խօսքը մտիկ ընող-
ները . 32 կը ցուցնէ թէ ինքը հոգևոր կերակուր է հաւատացեալներուն : 66 Շատ
աշակերտներ իրմէն կը զատուին : 68 Պետրոս կը դաւանի զՅիսուս : 70 Յուզան սա-
տանայ կ'անուանի :

- 1 Ես բաններէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի այսինքն
2 Տիրերիայի ծովուն անդիի կողմը գնաց . Եւ ա-
նոր ետեւէն շատ ժողովուրդ կ'երթար . ինչու որ
կը տեսնէին ան հրաշքները՝ որ հիւանդներուն
3 վրայ կ'ընէր : Եւ Յիսուս լեռը ելաւ , ու հոն
4 նստաւ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ : Եւ
Հրէից զատկի տօնը մօտ էր :
5 Յիսուս երբոր եւ աչքերը վեր վերցուց , ու տե-
սաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար իրեն , ըսաւ
Փիլիպպոսին . Ո՞րակից հաց ծախու առնենք որ
6 ատոնք ուտեն : (Եւ աս կ'ըսէր զանիկայ փոր-
ձելու համար . քանզի ինքը գիտէր ինչ պիտի
7 ընէր :) Փիլիպպոս պատասխան տուաւ անոր .
Երկու հարիւր զահեկանի հաց ատոնց հերիք
8 չէ , որ ամէն մէկը քիչ մը առնէ : Իր աշակերտ-
ներէն մէկը՝ Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Ընդրէա-
9 սը՝ ըսաւ իրեն . Հոս մէկ պատանի մը կայ , որ

- Տինգ զարեղէն հաց ու երկու ձուկ ունի . բայց
 10 անոնք ի՞նչ պիտի ըլլան այդչափ մարդոց : Իսկ
 Յիսուս ըսաւ . Նստեցուցէք առ մարդիկը . և
 ան տեղը շատ խոտ կար , ու մարդիկը նստան
 11 թուով Տինգ հազարի չափ : Եւ Յիսուս հացե-
 րը առաւ ու գոհացաւ , և աշակերտներուն բաժ-
 նեց . աշակերտներն ալ նստողներուն . նոյնպէս
 12 ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուղեցին : Ու երբոր
 կշտացան , ըսաւ իր աշակերտներուն . Ժողվե-
 ցէք աւելցած կտորուանքները՝ որ բան մը չկոր-
 13 սուի : Ուստի ժողվեցին , և տասուերկու կողով
 լեցուցին ան Տինգ զարեղէն հացերէն մասած կը-
 14 տորուանքները , որ ուստողներէն աւելցաւ : Իսկ
 մարդիկը երբոր Յիսուսին ըրած հրաշքը տեսան ,
 կ'ըսէին թէ , Եսիկայ է ճշմարտապէս ան մար-
 15 գարէն՝ որ աշխարհ պիտի գար : Եւ Յիսուս
 գիտնալով որ պիտի գան զինքը յափշտակէն՝ որ
 զինքը թագաւոր ընեն , նորէն մինակ լեռը գը-
 16 նաց : Ու երբոր իրիկուն եղաւ , իր աշակերտ-
 17 ները ծովեզերքը իջան . Եւ նաւը մտնելով՝ ծո-
 վուն մէկալ կողմը Աափառնայում կ'երթային .
 և արդէն մութը կոխեր էր , ու Յիսուս դեռ
 18 իրենց եկած չէր . Ծովն ալ հովնն սաստիկ փը-
 19 չելէն տակնուփոյ կ'ըլլար : Ու երբոր թի քա-
 շելով քսանուհինգ կամ երսուն ասպարէզի չափ
 զացին , տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն
 քալելով՝ նաւուն կը մօտենար , ու վախցան :
 20 Բայց ինքը ըսաւ անոնց . Աս եմ՝ մի՛ վախնաք :
 21 Ե՛ն ատենը ուղեցին զանիկայ նաւը առնել . և
 շուտ մը նաւը ան երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ'եր-
 թային :
 22 Հետեւեալ օրը՝ ժողովուրդը որ ծովուն մէկալ
 կողմն էր , և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար
 հոն ան մէկէն՝ ի դատ՝ որուն մէջ անոր աշա-
 կերտները մտեր էին . և որ Յիսուս իր աշա-

կերտներուն հետ նաւակը մտած չէր , հապա
 23 մինակ անոր աշակերտները գացեր էին . (Բայց
 Տիբերիայէն ուրիշ նաւակներ եկան ան տեղին
 մօտ՝ ուր որ Տէրօջը գոհանալովը հացը կերեր
 24 էին .) Են ատենը ժողովուրդը տեսնելով թէ ոչ
 Յիսուսը հոն է , ոչ ալ անոր աշակերտները ,
 իրենք ալ նաւերը մտան՝ ու եկան Ապիառնայում
 25 Յիսուսը փնտռելու : Ու երբոր անիկայ ծովուն
 մէկալ դին գտան , ըսին անոր . Ռաբբի՛ երբ
 26 եկար դուն հոս : Յիսուս պատասխան տուաւ
 անոնց՝ և ըսաւ . Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
 ձեզի . Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ թէ անոր հա-
 մար որ հրաշքներ տեսաք , հապա անոր համար
 27 որ հացերէն կերաք ու կշտացաք : Դայք՝ գոր-
 ծեցէք՝ չէ թէ կորստական կերակուրին համար ,
 հապա ան կերակուրին համար՝ որ յաւիտենա-
 կան կենաց մէջ կը մնայ , որ անիկայ Արդին մար-
 դոյ ձեզի պիտի տայ . ինչու որ Հայր Աստուած
 28 զանիկայ կնքեց : Են ատենը ըսին անոր . Ի՞նչ
 29 ընենք՝ որ Աստուծոյ գործքերը գործենք : Պա-
 տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց . Ես է
 Աստուծոյ գործը , որ անոր խրկածին հաւատաք :
 30 Ըսին անոր . Բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես՝ որ
 տեսնենք ու քեզի հաւատանք . ի՞նչ կը գործես :
 31 Մեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան ,
 ինտոր որ գրուած է . Երկինքէն հաց տուաւ ա-
 32 նոնց՝ որ ուտեն : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ճշ-
 մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ Մովսէս չը-
 տուաւ ձեզի երկնաւոր հացը , բայց իմ Հայրս կու
 33 տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հացը : Ինչու որ
 Աստուծմէ «*բարեպատեմ*» հացը ան է՝ որ երկինքէն կ'իջ-
 34 նէ , ու աշխարհիս կեանք կու տայ : Ուստի ը-
 սին անոր . Տէր՝ ամէն ատեն ատ հացը մեզի
 35 տուր : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ես եմ կենաց
 հացը . ան որ ինծի կու գայ , երբէք պիտի չա-

- նօթենայ . և ան որ ինծի կը հաւատայ , պիտի
 36 չծարաւի : Բայց ես ձեզն ըսի , որ դուք զես
 37 տեսաք ալ՝ ու չէք հաւատար : Են ամէնը որ
 չայրը ինծի կու տայ , ինծի պիտի գայ . և ան
 որ ինծի կու գայ , բնաւ դուրս պիտի չհանեմ :
 38 Ինչու որ ես երկիրքէն իջայ , չէ թէ իմ կամքս
 ընելու , հապա անոր կամքը՝ որ զես խրկեց :
 39 Եւ զես խրկող չօրը կամքը աս է որ , ան ամէնը
 որ ինքը ինծի տուաւ՝ չկորսընցընեմ անկէ , հա-
 պա անոր յարութիւն առնել տամ վերջին օրը :
 40 Քանզի զես խրկողին կամքը աս է , որ ան ամէ-
 նը որ կը տեսնէ Որդին՝ և կը հաւատայ անոր ,
 յաւիտենական կեանք ունենայ . ես ալ անոր յա-
 րութիւն առնել տամ վերջին օրը :
 41 Ուստի շրէաները տրտունջ կ'ընէին իրեն հա-
 մար , ինչու որ ըսաւ թէ , Ես եմ երկիրքէն
 42 իջած հացը . Եւ կ'ըսէին . Եսիկայ Յովսեփին
 որդին Յիսուսը չէ՞ , որուն հայրը ու մայրը մենք
 կը ճանչնանք . ուրեմն ինչպէս կ'ըսէ ասիկայ
 43 թէ , Ես երկիրքէն իջայ : Պատասխան տուաւ
 Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Տրտունջ մի՛ ընէք մէ-
 44 ջերնիդ : Մէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ զես
 խրկող չայրը անիկայ չբաշէ . ու ես անոր յա-
 45 րութիւն առնել պիտի տամ վերջին օրը : Մար-
 գարէից մէջ գրուած է . Եւ ամէնքն ալ Ես-
 տուծմէ սորված պիտի ըլլան . ան ամէնը որ
 46 չօրմէն կը լսէ ու կը սորվի , ինծի կու գայ : Չէ
 թէ մէկը չայրը տեսած է , եթէ ոչ ան որ Ես-
 47 տուծմէն է , անիկայ չայրը տեսած է : Ղշմա-
 րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզն թէ , Են որ ինծի կը
 48 հաւատայ , յաւիտենական կեանք ունի : Ես եմ
 49 կենաց հացը : Չեր հայրերը անապատին մէջ
 50 մանանան կերան , ու մեռան : Ես է ան հացը՝
 որ երկիրքէն կ'իջնէ , որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ ,
 51 պիտի չմեռնի : Ես եմ կենդանի հացը՝ որ եր-

- 52 կինքէն իջայ : Թէ որ մէկը աս հացէն ուտէ ,
 յաւիտեան պիտի ապրի . և ան հացը որ ես պի-
 տի տամ՝ իմ մարմինս է , որ ես պիտի տամ
 աշխարհիս կենացը համար :
- 53 Ես որ վրայ Հրէաները իրարու հետ կը վիճէին՝
 ու կ'ըսէին . Ինտո՞ր կրնայ ասիկայ է՝ մարմինը
- 54 մեզի տալ ուտելու : Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց .
 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , Թէ որ Որ-
 դոյ մարդոյ մարմինը չուտէք , և անոր արիւնը
 չխմէք , ձեր անձերուն մէջը կեանք չէք ունե-
- 55 նար : Ո՛վ որ իմ մարմինս ուտէ , և իմ արիւնս
 խմէ , յաւիտեանական կեանք կ'ունենայ , ու ես
 անոր յարութիւն առնել պիտի տամ վերջին
- 56 օրը : Ինչու որ իմ մարմինս ճշմարիտ կերա-
 կուր է , և իմ արիւնս ճշմարիտ ըմպելիք է :
- 57 Են որ իմ մարմինս կ'ուտէ , և իմ արիւնս կը
 խմէ , անիկայ իմ ներսի դիս կը բնակի՝ ու ես
- 58 անոր ներսի դին : Ինչպէս որ կենդանի Հայրը
 զիս խրկեց , ու ես կենդանի եմ Հօրը ձեռքովը ,
 «յապէ» ալ ան որ զիս կ'ուտէ , ինքն ալ իմ ձեռ-
- 59 քովս կենդանի կը մնայ : Ես է ան հացը՝ որ
 երկինքէն իջած է . չէ թէ ինտոր որ հայրերնիդ
 մանանան կերան՝ ու մեռան . ո՛վ որ աս հացը
 ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի :
- 60 Ես բաները զրուցեց ժողովարանին մէջը՝ երբ-
 որ Ասփառնայումի մէջ կը սորվեցընէր :
- 61 Ու աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին ,
 ըսին . Խիստ է ատ խօսքը , ո՛վ կրնայ ատոր մը-
- 62 տիկ ընել : Յիսուս երբոր ինքնիրենը հասկը-
 ցաւ , որ իր աշակերտները ան բանին համար
 տրտունջ կ'ընեն , ըսաւ անոնց . Ետիկայ ձեզ կը
- 63 զայթակղեցընէ՞ : Հապա Ի՞նչ պիտի խորհէ , թէ որ
 տեսնէք Որդին մարդոյ որ ելէ ուր տեղ որ ա-
- 64 ռաջ էր : Հոգին է կենդանի ընողը , մարմինը
 շահ մը չընէր . ան խօսքերը որ ես ձեզի խօսեցայ ,

- 65 Հոգի ու կեանք են : Բայց ձեր մէջէն կան ոմանք որ չեն հաւատար . ինչու որ Յիսուս սկիզբէն գիտէր՝ թէ ո՞վ են անոնք որ չեն հաւատար , և
- 66 ո՞վ է ան որ զինքը պիտի մատնէ . Աւ կ'ըսէր .
 Եսոր համար ձեզի ըսի , որ մէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր :
- 67 Ես պատճառով իր աշակերտներուն շատերը
 68 ետ գացին , և ալ իր հետը չէին պտըտեր : Են ատենը Յիսուս տասուերկուքին ըսաւ . Մի՛թէ
- 69 դուք ալ կ'ուզէք երթալ : Միմոն Պետրոս պատասխան տուաւ անոր . Տէր՝ որո՞ւ պիտի երթանք , դուն յաւիտենական կենաց խօսքեր ու
- 70 նիս . Եւ մենք հաւատացինք ու գիտցանք՝ թէ
- 71 դուն ես Վրիստոսը Եստուծոյ Որդին : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց . Ես ձեզ տասուերկուքդ չընտրեցի՞ , ու ձեզմէ ալ մէկը սատանայ
- 72 է : Ես կ'ըսէր Իսկարիովտացի Միմոնեան Յուդային համար . ինչու որ անիկայ էր , որ զինքը պիտի մատնէր , ու տասուերկուքէն մէկն էր :

ԳԼ . Է

- 1 Յիսուս կը յանդիմանէ իր ազգականներուն փառասիրութիւնը և յանդուլութիւնը .
 10 Գալիլեայէն Երուսաղէմ կ'ըլլէ տաղաւարահարաց տօնին . 14 տաճարին մէջ կը սորվեցրնէ : 40 Ժողովրդոց զանազան կարծիքները քրիստոսի վրայով : 45 Փարիսեցիք կը բարկանան իրենց սպասուորներուն՝ զանիկայ չըռնելուն համար , և կը յանդիմանեն Նիկողեմոսը՝ որ Յիսուսի կողմը կը բռնէր :

1 Եւ աս բաներէն ետև Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը պտըտէր . ինչու որ չէր ուզեր շրէաստանի մէջ պտըտիլ , վասն զի շրէանները զինքը ըսպաննել կ'ուզէին :

2 Եւ շրէաններուն տաղաւարահարաց տօնը մօտ
 3 էր : Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն . Այլ՛եր ասկէ՛ ու շրէաստան գնա , որ քու աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործքերդ որ կ'ընես .

4 Ինչու որ մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը ընէ , և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ . թէ որ դուն ատ բաները կ'ընես , ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ :

- 5 Քանզի իր եղբայրներն ալ չէին հաւատար ի-
 6 րեն : Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Իմ ժամանակս
 7 պատրաստ է : Աշխարհը ձեզ չկրնար ատել ,
 8 զկայեմ՝ թէ իր գործքերը չար են : Գո՛ւք ելէք
 9 որ իմ ժամանակս զեւ լցուած չէ : Ես ըսելով
 10 անոնց , ինքը Գալիլեա մնաց : Բայց երբոր իր
 11 եղբայրները ելան , ետքը ինքն ալ ելաւ տօնին ,
 12 չէ թէ յայտնի՝ հապա գաղտուկ կերպով մը :
 13 Աւ շրէաները տօնին ատենը կը փնտռէին
 14 զինքը՝ ու կ'ըսէին . Ո՞ր է անիկայ : Աւ ժողո-
 15 վուրդին մէջ շատ շննջիւն կար անոր վրայով .
 16 ոմանք կ'ըսէին թէ , Աղէկ ^{սար} է . ուրիշները
 17 կ'ըսէին , Չէ , հապա ժողովուրդը կը մոլորցը-
 18 նէ : Սակայն մէկը անոր վրայով համարձակ չէր
 19 խօսեր՝ շրէաներուն վախէն :
 20 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ , Յիսուս տաճարը
 21 ելաւ՝ ու կը սորվեցընէր : Աւ շրէաները կը
 22 զարմանային ու կ'ըսէին . Ինտո՞ր ասիկայ գիր-
 23 քերը գիտէ , որ սորված չէ : Յիսուս պատաս-
 24 խան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Իմ վարդապե-
 25 տութիւնս իմն չէ , հապա զիս խրկողինն է :
 26 Թէ որ մէկը կ'ուզէ անոր կամքը ընել , պիտի
 27 գիտնայ «» վարդապետութեանս համար՝ թէ
 28 արդեօք Աստուծո՞ւմ է , թէ ես ինքիրմէս կը խօ-
 29 սիմ : Են որ ինքիրմէն կը խօսի , իր անձին
 30 փառքը կը փնտռէ . բայց ան որ զինքը խրկողին
 31 փառքը կը փնտռէ , անիկայ ճշմարիտ է , և ա-
 32 նոր քովը անիրաւութիւն չկայ : Մովսէս չը-
 33 տուաւ ձեզի օրէնքը , ու ձեզմէ մէկն ալ չպա-
 34 հեր օրէնքը : Ինչո՞ւ կը փնտռէք զիս սպաննել .
 35 պատասխան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ . Գե-
 36 կայ քու ներսդ . ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել :

- 21 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ անոնց .
Մէկ գործ մը գործեցի , ու ամէնքդ ալ զարմա-
- 22 ցեր էք : Արդ՝ Մովսէս ձեզի թլփատուածիւնը
տուաւ . (որ չէ թէ Մովսէսէն էր , հապա նախ-
- 23 տէք . թէ որ շարաթ օրը մարդ թլփատուածիւն
կ'առնէ՝ որ Մովսէսին օրէնքը չքակուի . ինծի
- 24 մը բժշկեցի : Աչքի երեւցածին պէս դատաս-
տան մի՛ ընէք , հապա արդար դատաստան
ըտէք :
- 25 Ան ատենը Արուսաղեմացիներէն ոմանք կ'ը-
սէին . Ասիկայ ան չէ՞ որն որ կը փնտռեն սպան-
- 26 նել . Աւ ահա՛ յայտնի կը խօսի , ու բան մը չեն
ըսեր անոր . միթէ իշխանները գիտցած են թէ
- 27 ասիկայ ճշմարտապէս Քրիստոսն է : Սակայն
մենք ասիկայ գիտենք ո՛ւսկից է . բայց Քրիս-
- 28 տոսը երբոր գայ , մէկը չգիտեր ո՛ւսկից է : Աւ
Յիսուս քանի որ կը սորվեցընէր , տաճարին մէջ
- 29 կայ դուք չէք գիտեր : Աս գիտեմ անիկայ ,
ինչու որ ես անկէ եմ , և անիկայ զիս խրկեց :
- 30 Ուստի կը փնտռէին զինքը բռնել . բայց մէկն
ալ իրեն ձեռք չղարկաւ , ինչու որ իր ժամա-
- 31 նակը դեռ հասած չէր : Ու ժողովուրդէն շատ
մարդիկ հաւատացին իրեն , և կ'ըսէին . Քրիս-
- 32 տոսը երբոր գայ , ասոնցմէ աւելի նշաններ պիտի
ընէ , որչափ որ ասիկայ կ'ընէ :
- 33 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին աս շը-
շնջիւնը անոր վրայով . ու փարիսեցիները և
քահանայապետները սպասաւորներ խրկեցին ,
որ զանիկայ բռնեն : Իսկ Յիսուս ըսաւ . Քիչ
մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ , ու կ'երթամ

- 34 անոր՝ որ զես խրկեց : Իս պիտի փնտռէք՝ ու պիտի չգտնէք . և իմ եղած տեղս դուք չէք
- 35 կրնար գալ : Են ատենը շրէաները ըսին իրարու . Ո՞ր պիտի երթայ ատիկայ , որ մենք զինքը պիտի չգտնենք . միթէ հեթանոսաց Բէլ ցիրուցան եղածներուն պիտի երթայ , և հեթանոս-
- 36 ներուն պիտի սորվեցընէ : Ի՞նչ է ան խօսքը՝ որ զրուցեց . Իս պիտի փնտռէք՝ ու պիտի չգտնէք . և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ :
- 37 Տօնին վերջի մեծ օրը Յիսուս կայներ էր , կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր . Թէ որ մէկը ծարաւ է ,
- 38 թող ինձի գայ՝ ու խմէ : Են որ ինձի կը հաւատայ՝ ինչպէս որ գիրքը կ'ըսէ , անոր փորէն կեն-
- 39 դանի ջուրի գետեր պիտի բղխեն . Ես ըսաւ Հոգիին համար՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի առնէին . վասն զի Սուրբ Հոգին արարած էր տակաւին , ինչու որ Յիսուս զեռ փառաւորուած
- 40 չէր : Ժողովուրդէն շատ մարդիկ աս խօսքը որ լսեցին , կ'ըսէին . Իրացընէ ասիկայ է մարգարէն :
- 41 Ուրիշները կ'ըսէին . Եսիկայ է Քրիստոսը . ուրիշներն ալ կ'ըսէին . Միթէ Քրիստոսը
- 42 Գալիլեայէն կու գայ : Չէ որ գիրքը կ'ըսէ թէ , Քրիստոսը Գաւիթի սերունդէն ու Գաւիթին
- 43 եղած գեղէն Բեթլէհեմէն կու գայ : Ուստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն եղաւ անոր
- 44 համար : Եւ անոնցմէ ոմանք ուղեցին բռնել անիկայ . բայց մէկը անոր ձեռք չզարկաւ :
- 45 Ու սպասաւորները նորէն եկան քահանայապետներուն և փարիսեցիներուն . ու ասոնք ըսին
- 46 անոնց . Ինչո՞ւ անիկայ հոմ չբերիք : Պատասխան տուին սպասաւորները . Երբէք մէկը աս
- 47 մարդուն պէս խօսած չէ : Են ատենը փարիսեցիները պատասխան տուին անոնց և ըսին . Մի-
- 48 թէ դո՞ւք ալ մոլորեցաք : Իշխաններէն կամ

- 49 փարիսեցիներէն մէկը հաւատանց անոր . Բայց
 աս ուամիկ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր ,
 50 նշոված են : Նիկողեմոս ըսաւ անոնց . (որ
 «...» գիշեր ատեն իրեն եկեր էր , և անոնցմէ
 51 մէկն էր .) Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ ,
 թէ որ առաջ անկէ բան մը չսէ , և չգիտնայ թէ
 52 ինչ կ'ընէ : Պատասխան տուին՝ ու ըսին անոր .
 Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես . քննէ ու նայէ ,
 53 որ Գալիլեայէն մարգարէ չելեր : Եւ ամէն մէ-
 կը իր տունը գնաց :

ԳՂ . Ը

1 Գրիտոս կ'արձակէ շնութեան յանցանքով բռնուած կինը . 12 կը յայտնէ թէ ինքն է
 աշխարհիս լոյսը , ու իր վարդապետութիւնը կ'արդարացընէ . 33 Աբրահամին վրայ
 պարծենցող Հրէից պատասխան կու տայ , 59 և մէկզի կը քաշուի անոնց կատաղու-
 թենէն :

- 1 Եւ Յիսուս Չիթենեաց լեռը գնաց : (2) Ու
 առտուանց նորէն տաճարը եկաւ , և բոլոր ժո-
 ղովուրդը իրեն կու գար , ու ինքը նստեր կը
 3 սորվեցընէր անոնց : Եւ դպիրները ու փարիսե-
 ցիները շնութեան մէջ բռնուած կնիկ մը բերին
 4 անոր , ու զանիկայ մէջտեղը կայնեցընելով՝ ըսին
 իրեն . Ա՛րդապետ , աս կնիկը շնութեան մէջ
 5 աս մեղքը գործած ատենը բռնուեցաւ . Եւ օրի-
 նաց մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց ասանկները
 քարկոծել . հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես ատոր հա-
 6 մար : Ես կ'ըսէին՝ անիկայ փորձելով , որ անոր
 վրայ ամբաստանութիւն ընելու «...» մը ունենան .
 7 նին վրայ կը գրէր : Սակայն երբոր վրան ինկան՝
 հարցընելով իրեն , վեր նայեցաւ ու ըսաւ անոնց .
 Չեզմէ անմեղ եղողը՝ առաջ անիկայ թող քար
 8 ձգէ ատոր վրայ : Եւ նորէն գէպ ՚ի վար ծռե-
 9 լով՝ գետնին վրայ կը գրէր : Եւ անոնք «...» լսե-
 լով՝ ու իրենց խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէ-
 կիկ մէկիկ դուրս կ'ելլէին , ծերերէն սկսած մին-
 չև յետինները . և Յիսուս մինակ մնաց , ու կնի-

- 10 կը մէջտեղը կայնած : Եւ Յիսուս վեր նայելով՝
 ու կնիկէն զատ մէկը չտեսնելով՝ ըսաւ անոր .
 կնիկ՝ ո՛ւր են անոնք որ քու վրայովդ ամբաստա-
 նութիւն կ'ընէին . մէկը քեզ չդատապարտեց :
- 11 Եւ անիկայ ըսաւ . Ո՛չ մէկը՝ Տէր . ու Յիսուս
 ըսաւ անոր . Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ .
 գնա՛ ու ասկէ ետեւ մեզք մի՛ գործեր :
- 12 Երդ՝ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց՝ ու ըսաւ .
 Ես եմ աշխարհի լոյսը . ան որ իմ ետեւէս կու
 գայ , խաւարի մէջ պիտի չքայէ , հապա կենաց
- 13 լոյսը պիտի ունենայ : Իսկ փարիսեցիները ըսին
 անոր . Դուն քու անձիդ համար կը վկայես ,
- 14 քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ : Պատասխան
 տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Թէեւ ես իմ
 անձիս համար վկայեմ , քոյ իմ վկայութիւնս
 ճշմարիտ է , ինչու որ գիտեմ ո՛ւսկից եկայ , և
 ո՛ւր կ'երթամ . բայց դուք չէք գիտեր ո՛ւսկից
- 15 կու գամ , կամ ո՛ւր կ'երթամ : Դուք մարմինին
 նայելով դատաստան կ'ընէք . ես բնաւ մէկը չեմ
- 16 դատեր . Ու թէեւ դատելու ալ ըլլամ , իմ դա-
 տաստանս ճշմարիտ է . ինչու որ ես մինակ չեմ ,
- 17 հապա ես , և Հայրը որ զիս խրկեց : Ու ձեր
 օրէնքին մէջն ալ գրուած է թէ , Երկու մարդու
- 18 վկայութիւնը ճշմարիտ է : Ես եմ որ իմ անձիս
 համար կը վկայեմ , ու կը վկայէ ինձի համար
- 19 Հայրն ալ՝ որ զիս խրկեց : Ըն ատենը ըսին ա-
 նոր . Ո՛ւր է քու Հայրդ . Յիսուս պատասխան
 տուաւ . Ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ իմ Հայրս . թէ
 որ զիս գիտնայիք , իմ Հայրս ալ պիտի գիտնա-
 յիք :
- 20 Յիսուս աս խօսքերը խօսեցաւ՝ զանձատունը ,
 երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր . ու մէկը
 չբռնեց զանիկայ , ինչու որ դեռ անոր ժամա-
 նակը հասած չէր :
- 21 Ետքը Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց . Ես կ'եր-

- [Թամ՝ ու զիս պիտի փնտուէք . և ձեր մեղա-
 ցը մէջ պիտի մեռնիք . ուր որ ես կ'երթամ ,
 22 դուք չէք կրնար զալ : Եսոր վրայ շրէաները
 կ'ըսէին . Միթէ ինքզինքը պիտի մեռցընէ՞ , որ
 կ'ըսէ թէ՛ Ուր որ ես կ'երթամ , դուք չէք կրնար
 23 զալ : Եւ ըսաւ անոնց . Գուք վարէն էք , ես
 վերէն եմ . դուք աս աշխարհէս էք , ես աս աշ-
 24 խարհէս չեմ . Ենոր համար ձեզի ըսի թէ՛ Չեր
 մեղացը մէջ պիտի մեռնիք . ինչու որ եթէ չհա-
 ւատաք թէ ես եմ , ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռ-
 25 նիք : Են ատենը ըսին անոր . Գուն ո՞վ ես . և
 Յիսուս ըսաւ անոնց . Ի՛նչ որ սկիզբէն ձեզի կը
 26 խօսիմ : Շատ բաներ ունիմ՝ ձեզի համար խօ-
 սելու՝ և դատելու . բայց ան որ զիս խրկեց , ճշ-
 մարիտ է . և ես ինչ որ իրմէ լսեցի , անիկայ կը
 27 խօսիմ աշխարհիս մէջ : Ենոնք չեմացան թէ
 շօրը համար կը զրուցէր իրենց :
 28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Երբոր Արդին մար-
 դոյ բարձրացընէք , ան ատենը պիտի գիտնաք
 թէ ես եմ , ու ինքիրմէս բան մը չեմ ըներ , հա-
 պա չայրս ինչպէս որ ինձի սորվեցուց , անանկ
 29 կը խօսիմ : Եւ զիս խրկողը իմ հետս է . չայրը
 զիս մինակ չ[թողուց . ինչու որ ես միշտ անոր
 հաճելի եղած բաները կ'ընեմ :
 30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ , շատ մարդիկ իրեն
 31 հաւատացին : Են ատենը Յիսուս իրեն հաւա-
 տացող շրէաներուն ըսաւ . Թէ որ դուք իմ
 խօսքիս մէջ կենաք , ճշմարտապէս իմ աշա-
 32 կերտներս կ'ըլաք . Եւ ճշմարտութիւնը պիտի
 գիտնաք , ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ պիտի
 33 ազատէ : Պատասխան տուին իրեն . Մենք Եբ-
 րահամի սերունդ ենք , ու երբէք մէկու մը չճա-
 ոայեցինք . դուն ինտո՞ր կ'ըսես թէ ազատ պիտի
 34 ըլաք : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց .
 Աշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ , Եմէն ո՞վ

որ մեղք կը գործէ , անիկայ մեղքի ծառայ է :
 35 Եւ ծառան տանը մէջ յաւիտեան չմնար , բայց
 36 որդին յաւիտեան կը մնայ : Ուտի թէ որ Որ-
 դին ձեզ ազատ ընէ , ճշմարտապէս ազատ պիտի
 37 ըլլաք : Գիտեմ որ Աբրահամի սերունդ էք ,
 բայց կը փնտռէք զիս մեռցընել , ինչու որ իմ
 38 խօսքս ձեր ներսի դին տեղ չունի : Ես ինչ որ
 տեսայ իմ Հօրս քովը՝ ա՛ն կը խօսիմ . և դուք ալ
 39 ինչ որ տեսաք ձեր Հօրը քովը՝ ա՛ն կ'ընէք : Պա-
 տասխան տուին ու ըսին անոր . Մեր հայրը Աբ-
 րահամն է . ըսաւ անոնց Յիսուս . թէ որ Աբրա-
 համին որդիքը ըլլայիք , Աբրահամին գործքերը
 40 պիտի գործէիք : Բայց հիմա կը փնտռէք ըս-
 պաննել զիս , ա՛նա՛ն մարդ մը՝ որ ձեզի ճշմարտու-
 թիւն խօսեցայ , որն որ Աստուծմէ լսեցի . Աբ-
 41 րահամ առ բանը չըրաւ : Դուք ձեր Հօրը գործ-
 քերը կ'ընէք . ան ատենը ըսին անոր . Մենք
 պոռնկութենէ չենք ծնած . մենք մէկ Հայր մը
 42 ունինք՝ ա՛ն է Աստուծ : Յիսուս ըսաւ անոնց .
 Թէ որ Աստուծ ձեր Հայրը ըլլար , պիտի սի-
 րէիք զիս . ինչու որ ես Աստուծմէ ելայ՝ ու եկայ .
 և չէ թէ ես ինքիրմէս եկայ , հապա անիկայ զիս
 43 խրկեց : Ինչո՞ւ դուք իմ զրուցուածքս չէք հաս-
 կընար . անոր համար որ չէք կրնար իմ խօսքս
 44 մտիկ ընել : Դուք յէ՛ր Հօրմէն Սատանայէն էք ,
 ու ձեր Հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել . անիկայ
 սկիզբէն հետէ մարդասպան էր , և ճշմարտու-
 թեան մէջ չկեցաւ , ինչու որ անոր ներսի դին
 ճշմարտութիւն չկայ . երբոր անիկայ ստութիւն
 խօսի , բուն իրեններէն կը խօսի . քանզի անիկայ
 45 ստախօս է և անոր հայրը : Բայց որովհետև ես
 ճշմարտութիւն կը խօսիմ , ինձի չէք հաւա-
 46 տար : Չեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղ-
 քի համար . իսկ թէ որ ես ճշմարտութիւն կը
 47 խօսիմ , ինչո՞ւ ինձի չէք հաւատար : Են որ Աս-

տուժմէ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք
անոր համար մտիկ չէք ընէր, որ Աստուծմէ չէք :
48 Պատասխան տուին շրէանները՝ ու ըսին անոր .
Եղէկ չե՞նք ըսեր մենք, [Թէ դուն Սամարացի ես՝
49 ու դե կայ քու ներսդ : Յիսուս պատասխան
տուաւ՝ և ըսաւ . Իմ ներսս դե չկայ, հապա ես
իմ շայրս կը պատուեմ, և դուք դիս կ'ա-
50 նարգէք : Իսկ ես իմ փառքս չեմ փնտուեր .
51 կայ Բե՛ն՝ որ կը փնտուէ, ու կը դատէ : Ղշմարիտ
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Թէ որ մէկը իմ խօսքս
52 պահէ, յաւիտեան մահ պիտի չտեսնէ : Ան ա-
տենը շրէանները ըսին անոր . շիմա գիտցանք
որ քու ներսդ դե կայ . Եբրահամ մեռաւ՝ ու
մարգարէները . և դուն կ'ըսես, Թէ որ մէկը իմ
խօսքս պահէ, յաւիտեան մահուան համը պիտի
53 չառնէ : Մի[թէ դուն աւելի՞ մեծ ես մեր հայր
Եբրահամէն՝ որ մեռաւ . ու մարգարէներն ալ
54 մեռան . դուն քեզ ո՞վ կ'ընես : Յիսուս պա-
տասխան տուաւ . Թէ որ ես ինքզինքս փառա-
ւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ . իմ շայրս է՝ որ
դիս կը փառաւորէ, որուն համար դուք կ'ըսէք
55 [Թէ՛ Մեր Աստուածն է . Եւ անիկայ չէք ճանչ-
նար . բայց ես գիտեմ անիկայ . ու [Թէ որ ըսեմ՝
[Թէ անիկայ չեմ գիտեր, ձեզի պէս ստախօս
պիտի ըլլամ . հապա ես գիտեմ անիկայ, և ա-
56 նոր խօսքը կը պահեմ : Ձեր հայրը Եբրահամ
ցանկացաւ իմ օրս տեսնելու . ու տեսաւ և ու-
57 բախացաւ : Իսկ շրէանները ըսին անոր . Դուն
տակաւին յիսուն տարեկան չես, Եբրահամն ալ
58 տեսար : Յիսուս ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Եբրահամին ըլլալէն առաջ
59 եմ ես : Ան ատենը քարեր վերցուցին՝ որ անոր
վրայ նետեն . բայց Յիսուս ծածկուեցաւ «անոնց
«չեբէն», և անոնց մէջէն անցնելով՝ տաճարէն
դուրս ելաւ, ու այսպէս գնաց :

ԳԼ . Թ

1 Քրիստոս ՚ի ծնէ կոյրին աչքերը կը բանայ : 8 Ան բժշուած մարդը փարիսեցւոց կը տարուի , 13 որոնք բարկանալով՝ գուրս կ'ընեն զանիկայ իրենց ժողովարանէն . 35 բայց Յիսուս կ'ընդունի զանիկայ . ու ան ալ կը հաւատայ անոր : 39 Քրիստոս զորոնք կը լուսաւորէ :

- 1 Ու երբոր կ'անցնէր , մէկ մարդ մը տեսաւ կոյր
 2 ծնած . Ալ իր աշակերտները հարցուցին իրեն ,
 ու ըսին . Ռաբբի՛ որո՞ւնն է մեզքը , ասո՞ր թէ
 3 իր ծնողացը , որ անիկայ կոյր ծնաւ : Պատաս-
 խան տուաւ Յիսուս . Ո՛չ ատորն է մեզքը , ո՛չ
 ալ իր ծնողացը . հապա՛ որ Աստուծոյ գործքերը
 4 ատոր վրայ յայտնի ըլլան : Վանի որ ցորեկ է ,
 պէտք է որ զես խրկողին գործքերը գործեմ .
 5 գիշերը կու գայ , որ ան ատենը մէկը չկրնար
 6 խարհի լոյսն եմ : Արբոր աս ըսաւ , թուքաւ
 գետինը , և թուքովը կաւ շինեց , ու ան կաւը
 7 կոյրին աչքերուն վրայ ծեփեց . Ալ ըսաւ անոր .
 Գնա՛ լուացուէ՛ Սելովամի աւազանին մէջ , (որ
 8 խրկուած կը թարգմանուի .) ուստի զնաց ու
 9 լուացուեցաւ , եկաւ ու կը տեսնէր : Իսկ զրա-
 ցիները՝ և անոնք որ առաջուց տեսած էին զա-
 նիկայ որ մուրացկան էր , կ'ըսէին . Ասիկայ չէ՞ր
 որ կը նստէր և կը մուրար . ոմանք կ'ըսէին ,
 10 է . է՛ի ինքը կ'ըսէր թէ , Աս եմ : Ուստի ըսին
 իրեն . Հապա ինտո՞ր բացուեցան քու աչքերդ :
 11 Ինքը պատասխան տուաւ ու ըսաւ . Յիսուս կո-
 չուած մարդ մը կաւ շինեց , ու աչքերս ծեփեց ,
 և ըսաւ ինձի . Գնա՛ Սելովամի աւազանը՝ ու
 լուացուէ՛ . Ես ալ գացի լուացուեցայ ու կը տես-
 12 նեմ : Ալ ըսին իրեն . Ո՞ր է անիկայ , ըսաւ
 անոնց . Չեմ գիտեր :
 13 Փարիսեցիներուն տարին զանիկայ՝ որ ատենով
 14 կոյր էր : Ալ շաբաթ օր էր՝ երբոր Յիսուս կա-
 15 ըր շինեց , ու անոր աչքերը բացաւ : Նորէն

- փարիսեցիներն ալ կը հարցընէին իրեն , թէ ին-
 տոր կը տեսնէ . անիկայ ալ ըսաւ անոնց . Աաւ
 դրաւ աչքերուս վրայ , ու լուացուեցայ և կը
 16 տեսնեմ : Ասոր վրայ փարիսեցիներէն ոմանք
 կ'ըսէին . Ան մարդը Աստուծմէ չէ , ինչու որ
 շաբաթ օրը չպահէր . ուրիշները կ'ըսէին . Ին-
 տոր կրնայ մեղաւոր մարդ մը ասանկ հրաշքներ
 ընել . ու մէջերնին երկպառակութիւն կար :
 17 Նորէն ըսին կոյրին . Գուն ի՞նչ կ'ըսես անոր
 համար՝ որ քու աչքերդ բացաւ . ան ալ ըսաւ
 18 թէ , Մարգարէ մըն է : Իսկ շրէաները չէին
 հաւատար անոր համար՝ թէ կոյր էր ու բացուե-
 ցաւ , մինչև որ ան աչքը բացուածին ծնողքը
 19 կանչեցին . Աւ անոնց հարցուցին ու ըսին . Ա՞ս
 է ձեր որդին , որուն համար դուք կ'ըսէք թէ
 կոյր ծնաւ . հապա հիմա ինտոր կը տեսնէ :
 20 Անոր ծնողքը պատասխան տուին անոնց ու ը-
 սին . Գիտենք որ ասիկայ է մեր որդին , և որ
 21 ինքը կոյր ծնաւ . Բայց հիմա ինտոր կը տեսնէ ,
 չենք գիտեր , կամ թէ ո՞վ բացաւ ատոր աչքերը ,
 մենք չենք գիտեր . ինքը չափահաս է , իրեն
 հարցուցէք . թող ինքը խօսի իրեն համար :
 22 Աս ըսին անոր ծնողքը , շրէաներէն վախնալ-
 նուն համար . քանզի շրէաները միաբան հա-
 ւանութեամբ որոշեր էին որ եթէ մէկը անիկայ
 Քրիստոս դաւանի , ժողովարանէն դուրս ձգուի :
 23 Ասոր համար անոր ծնողքը ըսին թէ , Ինքը չա-
 24 փահաս է , իրեն հարցուցէք : Ատքը նորէն
 կանչեցին ան մարդը որ կոյր էր , ու ըսին անոր .
 Աստուծոյ փառք տուր , մենք գիտենք որ ան
 25 մարդը մեղաւոր է : Անիկայ ալ պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ . Թէ որ մեղաւոր է , ես չեմ գի-
 տեր . միայն «» գիտեմ որ կոյր էի , և հիմա կը
 26 տեսնեմ : Նորէն ըսին անոր . Ի՞նչ ըրաւ քեզի .
 27 քու աչքերդ ինտոր բացաւ : Պատասխան տուաւ

- անոնց . Հիմա ըսի ձեզի՝ ու չսեցիք . ինչո՞ւ հա-
մար նորէն լսել կ'ուզէք . միթէ դո՞ւք ալ կ'ու-
- 28 զէք անոր աշակերտ ըլլալ : Ընոնք նախատելով
զանիկայ՝ ըսին . Դուն ես անոր աշակերտը . իսկ
- 29 մենք Մովսէսին աշակերտներն ենք : Մենք գի-
տենք՝ որ Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ .
- 30 բայց ասիկայ չենք գիտեր թէ ո՞ւր կ'ից է : Պա-
տասխան տուաւ մարդը և ըսաւ անոնց . Ատի-
կայ է զարմանալու բանը՝ որ դուք չէք գիտեր
թէ ո՞ւր կ'ից է , և անիկայ իմ աչքերս բացաւ :
- 31 Գիտենք որ Աստուած մեզաւորներուն մտիկ չը-
նէր . բայց թէ որ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ ,
ու անոր կամքը կատարէ , անոր մտիկ կ'ընէ :
- 32 Աշխարհիս սկիզբէն ՚ի վեր լսուած չէ որ մարդ
33 մը կոյր ծնածի մը աչքերը բացած է : Թէ որ Աս-
տուծմէ չըլլար ան մարդը՝ բան մըն ալ չէր կրնար
- 34 ընել : Պատասխան տուին և ըսին անոր . Դուն
բոլորովին մեղաց մէջ ծնած ես , ու մեզի վար-
դապետութիւն կ'ընես . և դուրս ըրին անիկայ :
- 35 Յիսուս լսեց որ զանիկայ դուրս ըրին , ու երբ-
որ գտաւ զանիկայ՝ ըսաւ անոր . Դուն կը հաւա-
- 36 տամ Աստուծոյ Որդիին : Անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ ո՞վ է՝ որ հաւատամ անոր :
- 37 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Տեսար ալ անիկայ , և
38 քեզի հետ խօսողը ան է : Անիկայ ալ ըսաւ . Ար
հաւատամ՝ Տէր . ու անոր երկրպագութիւն ը-
- 39 բաւ : Եւ Յիսուս ըսաւ . Ես դատաստանի հա-
մար եկայ աս աշխարհս , որ չտեսնողները տես-
նեն , և տեսնողները կուրանան :
- 40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր հետն էին ,
աս բաները լսելով՝ ըսին իրեն . Միթէ մե՞նք ալ
- 41 կոյր ենք : Յիսուս ըսաւ անոնց . Թէ որ կոյր
ըլլայիք , դուք մեղք չէիք ունենար . բայց հիմա
կ'ըսէք թէ Ար տեսնենք . ասոր համար ձեր մեղ-
քը յետէ կը մնայ :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս է կենաց դուռը՝ և բարի հովիւը : 19 Հրէից տարբեր կարծիքները անոր վերայով : 24 Յիսուս իր գործքերովը կը ցուցնէ թէ ինքն է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին . 39 Հրէից ձեռքէն կը փախչի , 40 և դարձեալ կ'երթայ Յորդանանու միւս կողմը , ուր տեղ շատերը կը հաւատան իրեն :

- 1 Աշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ան որ դուսէն չմտներ ոչխարներուն բակը , հապա ուրիշ
- 2 տեղէն կ'ելէ , անիկայ գող ու աւաղակ է : Բայց ան որ դունէն կը մտնէ , անիկայ ոչխարներուն
- 3 հովիւն է : Գունապանը կը բանայ անոր , և ոչխարները անոր ձայնին կը լսեն , ու իր ոչխարները անունովին կը կանչէ , և դուրս կը հանէ
- 4 զանոնք : Ու երբոր իր ոչխարները կը հանէ , անոնց առջևէն կ'երթայ , ու ոչխարները իր ետևէն կ'երթան . ինչու որ անոր ձայնը կը
- 5 ճանչնան : Սակայն օտարի ետևէ չեն երթար . հապա անկէ կը փախչին , ինչու որ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար :
- 6 Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց . բայց անոնք չէին իմանար՝ թէ ինչ էր որ իրենց կը խօսէր :
- 7 Աւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց . Աշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Աս եմ ոչխարներուն դուռը :
- 8 Ամէն անոնք որ ինծմէ առաջ եկան , գող ու աւաղակ էին . բայց անոնց չսեցին ոչխարները : Աս եմ դուռը . թէ որ մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի , ու պիտի մտնէ ու ելլէ , և արօտ
- 10 գտնէ : Գողը չգար , միայն թէ գողնալու և սպաննելու ու կորսընցընելու համար . ես եկայ
- 11 որ կեանք ունենան , և ալ աւելի ունենան : Աս եմ բարի հովիւը . բարի հովիւը իր կեանքը ոչխարներուն համար կը դնէ : Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ , ու ոչխարները իրը չեն , երբոր կը տեսնէ գայլը որ կու գայ , կը թողու ոչխարները ու կը փախչի . և գայլը կը յափշտակէ ոչխարները , ու զանոնք կը ցրուէ :
- 13 Աւ վարձկանը կը փախչի , ինչու որ վարձկան է , ու իր հօգը չէ

- 14 ոչխարներուն համար : Ես եմ բարի հովիւր , և
կը ճանչնամ իմիններս , ու կը ճանչցուիմ իմին-
15 ներէս : Ինչպէս որ Հայրը զիս կը ճանչնայ , ես
ալ Հայրը կը ճանչնամ , ու իմ կեանքս ոչխար-
16 ներուն համար կը դնեմ : Ուրիշ ոչխարներ ալ
ունիմ , որոնք աս բակէն չեն . անոնք ալ պէտք
է որ բերեմ . ու իմ ձայնիս պիտի լսեն , և պի-
17 տի ըլլան մէկ հօտ — մէկ հովիւ : Ենոր համար
իմ Հայրս զիս կը սիրէ , որ ես իմ կեանքս կը
18 դնեմ , որ նորէն առնեմ անիկայ : Մէկը չհա-
նէր անիկայ ինծմէ , հապա ես կը դնեմ անիկայ
ինքիրմէս . իշխանութիւն ունիմ անիկայ դնե-
լու , և իշխանութիւն ունիմ անիկայ նորէն առ-
նելու . աս պատուէրը իմ Հօրմէս առի :
- 19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրէից մէջ
20 աս խօսքերուն համար : Եւ անոնցմէ շատերը
կ'ըսէին . Դե կայ ատոր ներսի դին՝ ու խելըռած
21 է , ինչո՞ւ ատոր մտիկ կ'ընէք : Ուրիշները կ'ը-
սէին . Ես խօսքերը դիւահարի Իօսիէն չեն . միթէ
դեր կրնայ կոյրերուն աչքերը բանալ :
- 22 Են ատենը Երուսաղէմ նաւակատիքի Կօնը ե-
23 ղաւ , ու ձմեռ էր : Եւ Յիսուս կը պտըտէր տա-
24 ճարին մէջ Սողոմոնին սրահը : Եւ Հրէաները
անոր չորս կողմը առին՝ ու ըսին անոր . Մինչև
էրբ մեզ տարակուսանաց մէջ կը թողուս . թէ
որ Քրիստոսը դուն ես , մեզի համարձակ ըսէ :
- 25 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց . Չեզի ըսի՝
ու չէք հաւատար . ան գործքերը՝ որ ես իմ Հօրս
անունովը կը գործեմ , անոնք կը վկայեն ինծի
26 համար : Բայց դուք չէք հաւատար , ինչու որ
27 իմ ոչխարներէս չէք , ինտոր որ ձեզի ըսի : Իմ
ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն , ես ալ անոնք կը
28 ճանչնամ , ու իմ ետևէս կու գան . Եւ ես անոնց
յաւիտենական կեանք կու տամ , ու յաւիտեան
պիտի չկորսուին . և մէկը իմ ձեռքէս պիտի չը-

- 29 յափշտակէ զանոնք : Իմ Հայրս որ անոր ինծի տուաւ , ամենէն մեծ է . և մէկը չկրնար իմ Հօրս
- 30 ձեռքէն յափշտակել : Ես ու Հայրը մէկ ենք :
- 31 Են ատենը Հրէաները նորէն քարեր վերցու-
- 32 ցին , որ անիկայ քարկոծեն : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց . Հատ բարի գործքեր ցուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս , անոնցմէ ո՞ր գործին
- 33 համար զիս կը քարկոծէք : Հրէաները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով . Բարի գործի համար քեզ չենք քարկոծեր , հապա հայհոյութեան համար , և քանզի դուն որ մարդ ես ,
- 34 ինքզինքդ Եստուած կ'ընես : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց . Չէ որ ձեր օրէնքին մէջը գրուած է . Ես ըսի թէ դուք աստուածներ էք :
- 35 Թէ որ աստուածներ կ'անուանէ զանոնք , որոնց որ Եստուծոյ խօսքը եղաւ , (ու կարելի չէ որ ան
- 36 գրուածը աւրուի ,) Հապա ան որ Հայրը սրբեց՝ և աշխարհք խրկեց , դուք անոր կ'ըսէք թէ Հայհոյութիւն կ'ընես , Եստուծոյ Արդի եմ ըսելուս
- 37 համար : Թէ որ իմ Հօրս գործքերը չեմ գործեր , ինծի մի՛ հաւատաք . Հապա թէ որ կը գործեմ , թէև ինծի չէք հաւատար , քանի որ ձեր
- 38 քերոն հաւատացէք , որ գիտնաք ու ճանչնաք՝ թէ Հայրը իմ մէջս է , և ես անոր մէջ :
- 39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկայ բռնել , և
- 40 անոնց ձեռքէն ելաւ : Ու նորէն գնաց Յորդանանու անդիի կողմը՝ ան տեղը , ուր որ Յովհաննէս առաջուց կը մկրտէր , ու հոն կեցաւ : Եւ շատերը եկան անոր՝ ու կ'ըսէին . Իրաւ Յովհաննէս մէկ հրաշք մը չըրաւ . Բայց ինչ որ Յովհաննէս ըսաւ անոր համար , ամէնը ճշմարիտ էր . և շատ մարդիկ հոն անոր հաւատացին :

ԳԼ . ԺԵ

1 Քրիստոս կը յարուցանէ չորս օրուան մեռած Ղազարոսը : 45 Հատ Հրէաներ կը հաւատան : 47 Քահանայապետները և փարիսեցիք ժողով կ'ընեն Քրիստոսի դէմ : 49

Վայիփայտին մարդարէութիւնը : 54 Յիսուս իր անձը կը թագուցանէ : 55 Ձատի տօնին կը փնտռեն զանիկայ , և պատուէր կու տան բռնելու :

- 1 Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային զեղէն՝ Բեթանիայէն՝ Ղազարոս առաջնի մէկը հիւանդ էր :
- 2 Եւ Մարիամն էր , որ Տէրը եղով օծեց , ու անոր ոտքերը իր մազերովը սրբեց , որուն եղբայրը Ղազարոս հիւանդ էր :
- 3 Ուստի էր քոյրերը ճարտար խրկեցին անոր՝ ու ըսին . Տէր՝ ահա անիկայ՝ որ դուն կը սիրես , հիւանդ է :
- 4 Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ . Ես հիւանդութիւնը մահուան համար չէ , հապա Եստուծոյ փառացը համար , որ Եստուծոյ Որդին անով փառաւորուի :
- 5 Երբ Յիսուս կը սիրէր Մարթան՝ և անոր քոյրը՝ ու Ղազարոսը : Իսկ երբոր լսեց թէ հիւանդ է , եղած տեղը երկու օր ալ կեցաւ :
- 6 Եւ անկէ ետքը ըսաւ աշակերտներուն . Եթէ նորէն շրջապատան երթանք : Աշակերտները իրեն ըսին . Ռաբբի՛ շրջանները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու , ու նորէն հոն կ'երթան :
- 7 Պատասխան տուաւ Յիսուս . Չէ որ օրը տասուերկու ժամ է . թէ որ մէկը ցորեկը քալէ , չսահիր . ինչու որ աս աշխարհիս լոյսը կը տեսնէ . Իայց թէ որ մէկը զիշերը քալէ , կը սահիր . ինչու որ իր հետը լոյս չկայ : Ես բաները ըսելէն ետե՛ւ ըսաւ անոնց . Ղազարոս մեր բարեկամը քնացած է . բայց կ'երթամ որ անիկայ արթնցընեմ :
- 8 Իր աշակերտները ըսին . Տէր՝ թէ որ քնացած է , պիտի առողջանայ : Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար կ'ըսէր . բայց անոնք կը կարծէին թէ քուն քնանալուն համար կ'ըսէր :
- 9 Եւ ատենը Յիսուս յայտնապէս ըսաւ անոնց . Ղազարոս մեռաւ . Եւ ես ուրախ եմ ձեզի համար՝ որ հոն չէի , որ դուք հաւատաք . բայց եթէ երթանք անոր : Թովմաս՝ որ Երկուորեակ կ'ըսուէր , ըսաւ էլ աշակերտակիցնե-

րուն . Մենք ալ երթանք՝ որ անոր հետը մեռնինք :

- 17 Յիսուս երբոր եկաւ , գտաւ որ անիկայ արդէն
 18 չորս օրուան զերեզմանը քրտած էր : Ու Բեթանիա՝
 19 Երուսաղեմին մօտ էր՝ տասնուհինգ
 20 ասպարէզի չափ : Եւ Հրէաներէն շատերը
 Մարթային ու Մարիամին եկած էին որ մսի-
 21 թարեն զանոնք՝ իրենց եղբօրը համար : Երգ՝
 երբոր լսեց Մարթա թէ Յիսուս կու գայ , զանիկայ
 22 զիմաւորելու զնաց . բայց Մարիամ տանը մէջ
 23 նստեր էր : Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսին .
 24 Տէր՝ թէ որ հոս ըլլայիր , իմ եղբայրս չէր
 մեռներ . Բայց զիտեմ որ հիմա ալ դուն ինչ որ
 25 խնդրես Եստուծմէ , Եստուած պիտի տայ . քեզի :
 26 Յիսուս ըսաւ անոր . Քու եղբայրդ յարութիւն
 27 պիտի առնէ : Մարթա ըսաւ անոր . Գիտեմ որ
 յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը յարութիւն
 28 պիտի առնէ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ես եմ յարութիւնը
 29 և կեանքը . ան որ ինծի կը հաւատայ ,
 30 թէ և մեռնի՝ պիտի ապրի . Եւ ան ամէնը որ
 կենդանի է՝ ու ինծի կը հաւատայ , յաւիտեան
 31 պիտի չմեռնի . դուն կը հաւատնաս ասոր : Բայց
 անոր . Եյո՛ Տէր՝ ես հաւատացեր եմ՝ որ դուն ես
 32 Քրիստոսը Եստուծոյ Արդին , որ աշխարհք
 33 գալու էիր : Ու երբոր աս ըսաւ , զնաց իր քոյրը
 Մարիամը գաղտուկ մը կանչեց՝ ըսելով .
 34 Մարդապետը եկեր է՝ ու քեզ կը կանչէ : Ենիկայ
 լսածին պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր :
 35 Իսկ Յիսուս դեռ գեղը եկած չէր . հապա ան
 տեղն էր , ուր որ Մարթա զանիկայ զիմաւորեց :
 36 Բայց Հրէաները որ անոր հետը տանը
 մէջն էին՝ ու կը մսիթարէին զանիկայ , երբոր
 տեսան որ Մարիամ շուտ մը ելաւ ու զնաց , երբեք
 ալ անոր ետեւէն գացին , ըսելով թէ Գերեզման
 37 նը կ'երթայ՝ որ հոն տեղը լայ : Իսկ Մարիամ

- երբոր Յիսուսին եղած տեղը եկաւ , ու զանիկայ տեսաւ , անոր ոտքը իյնալով ըսաւ անոր . Տէր՝ թէ որ հոս ըլլայիր , իմ եղբայրս չէր մեռներ :
- 33 Յիսուս երբոր տեսաւ անիկայ որ կու լար , և անոր հետ եկող շրէաները որ կու լային , իր հո-
- 34 գւոյն մէջ հառաչեց ու խռովեցաւ , Եւ ըսաւ . Ո՛ր դրած էք անիկայ . ըսին իրեն . Տէր՝ եկուր
- 35 ու տես : Յիսուս լացաւ : (36) Ուստի շրէա- ները կ'ըսէին . Նայեցէք որչափ կը սիրէր զանի-
- 37 կայ : Ենոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին . Ետիկայ որ կոյրին աչքերը բացաւ , չէր կրնար ընել՝ որ աս
- 38 ալ չմեռներ : Յիսուս նորէն իր «*Եւ*» մէջ հա- ռաչելով՝ գերեզմանը կու գայ . և անիկայ քա- րայր մըն էր , ու անոր վրայ քար մը դրուած էր :
- 39 Յիսուս ըսաւ . Մէկդի ըրէք ատ քարը . մեռե- լին քոյրը Մարթան ըսաւ անոր . Տէր՝ արդէն հոտած պիտի ըլլայ , ինչու որ չորս օրուան է :
- 40 Ըսաւ անոր Յիսուս . Բեզի չըսի՞ որ՝ եթէ հա-
- 41 ւատաս , Եստուծոյ փառքը պիտի տեսնես : Են ատենը մէկդի ըրին քարը . և Յիսուս է՛ աչքերը վեր վերցուց ու ըսաւ . Չայր՝ շնորհակալ եմ
- 42 քեզմէ , որ ինձի լսեցիր : Ու ես զիտէի որ ամէն ատեն ինձի կը լսես . բայց աս բոլորտիքս կայնող ժողովուրդին համար ըսի , որ հաւատան
- 43 թէ դուն խրկեցիր զիս : Եւ աս ըսելէն ետքը , մեծ ձայնով մը կանչեց . Ղազարոս դուրս եկուր :
- 44 Մեռելն ալ ելաւ ոտքերը ու ձեռքերը պատան- քով կապած , և երեսը վարշամակով պատած . Յիսուս ըսաւ անոնց . Երձրկեցէք ատիկայ , ու թողէք որ երթայ :
- 45 Եւ շրէաներէն շատերը՝ որ Մարիամին եկեր էին , երբոր Յիսուս ըրածը տեսան , հաւատացին
- 46 իրեն : Բայց անոնցմէ ոմանք գացին փարիսե- ցիներուն , ու Յիսուսի ըրածը անոնց պատմե- ցին :

- 47 Աւտի քահանայապետները և փարիսեցիները
 48 ժողով գումարեցին՝ ու ըսին . Խնչ ընենք , քանզի
 աս մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ : Թէ որ անիկայ
 ասանկ թող տանք , ամէնքն ալ անոր պիտի
 49 հաւատան , և Հռովմայեցիք պիտի զան՝ ու մեր
 տեղը ու ազգը պիտի վերցընեն : Եւ անոնցմէ
 մէկը Այլիափա «*Կաթ*»՝ որ ան տարւոյն քահա-
 նայապետն էր , ըսաւ անոնց . Գուք բան մը չէք
 50 գիտեր . Եւ չէք ալ խորհիր , թէ աղէկ է մեզի՝
 որ մէկ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի ,
 51 ու բոլոր ազգը չկորսուի : Բայց աս բանը չէ թէ
 ինքիրմէն զրուցեց , հապա ան տարուան քա-
 հանայապետը ըլլալով , մարգարէացաւ՝ թէ Յի-
 52 սուս ազգին համար պիտի մեռնէր . Եւ չէ թէ
 մինակ ազգին համար , հապա որ Աստուծոյ ցի-
 րուցան եղած որդիներն ալ մէկտեղ ժողովէ :
- 53 Եւ ան օրէն ետե խորհուրդ ըրին որ սպաննեն
 54 զանիկայ : Աւտի Յիսուս անկէ ետքը համար-
 ձակ չէր պտըտեր Հրէից մէջ , հապա անկէ ա-
 նապատին մօտ տեղ մը գնաց , մէկ քաղաք մը՝
 որուն անունը Եփրայիմ էր . ու իր աշակերտնե-
 րուն հետ մէկտեղ հոն կը կենար :
- 55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր , ու ան տեղէն
 շատ մարդիկ զատիկէն առաջ Երուսաղէմ ելան ,
 56 որ ինքզինքնին մաքրեն . Եւ կը փնտռէին Յի-
 սուսը , ու տաճարին մէջ կեցած ատեննին իրա-
 րու կ'ըսէին . Չեզի ինչպէս կ'երևնայ , թէ «*աս*»
 տօնիս բնաւ պիտի չգայ : Իսկ քահանայապետ-
 ները ու փարիսեցիները պատուէր տուեր էին ,
 որ եթէ մէկը գիտնայ անոր ուր տեղ ըլլալը՝
 իմացընէ , որ անիկայ բռնեն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Յիսուս կը գովէ Մարիամը՝ որ իր ոտքը օծեց : 9 Ժողովուրդը կու գայ Ղազարոսը
 տեսնելու : 10 Քահանայապետները խորհուրդ կ'ընեն զանիկայ սպաննելու : 12 Քր-
 իստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ : 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան

գինքը տեսնելու : 23 Քրիստոս իր մահը կը նախաձայնէ : 37 Հրէից կուրուժիւնը : 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան Յիսուսին , բայց փարիսեցիներէն վախնալով զանիկայ յայտնի չեն դաւանիր :

- 1 Իսկ Յիսուս զատկէն վեց օր առաջ Իեթանիա եկաւ , ուր էր Ղազարոս՝ մեռեալը , որն որ Յի-
- 2 «...» մեռելներէն յարուց : Աւ հոն անոր ընթ-
- րիք մը ըրին . ու Մարթա սպասաւորութիւն կ'ընէր , և Ղազարոս անոր հետ սեղան նստող-
- 3 ներուն մէկն էր : Իսկ Մարիամ մէկ լետր նար-
- դոսի պատուական մեծագին եղ առնելով , Յի-
- սուսի ոտքերը օձեց , ու իր մազերովը անոր ոտ-
- քերը սրբեց . և տունը եղին անուշահոտութեամ-
- 4 բը լեցուեցաւ . Ան ատենը աշակերտներուն մէկը
- Իսկարիովտացի Միմոնեան Յուդան՝ որ զանի-
- 5 կայ պիտի մատնէր , ըսաւ . Ինչո՞ւ համար ատ-
- եղը չծախուեցաւ իրէք հարիւր դահեկանի , որ
- 6 աղքատներուն տրուէր : Աս ըսաւ , չէ՛ թէ աղ-
- քատներուն համար իր հոգն էր , հապա որ գող
- էր , ու զանձանակը ինքը կը պահէր , և ինչ որ
- 7 ձգուէր՝ ինքը կը կրէր : Իսկ Յիսուս ըսաւ .
- Թո՞ղ տուր ատոր . ատ բանը իմ պատանքուելուս
- 8 օրուանը համար պահեց : Այսան զի աղքատնե-
- րը ամէն ատեն ձեր հետը ունիք , բայց զիս ա-
- մէն ատեն չունիք :
- 9 Ուստի Հրէաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն
- ըլլալը իմացան . ու եկան , չէ՛ թէ մինակ Յիսու-
- սի համար , հապա որ Ղազարոսն ալ տեսնեն ,
- 10 որն որ մեռելներէն յարուց : Իսկ քահանայա-
- պետները խորհուրդ ըրին՝ որ Ղազարոսն ալ մեռ-
- 11 ցընեն . Ինչու որ Հրէաներէն շատերը անոր
- պատճառովը կ'երթային ու կը հաւատային Յի-
- սուսին :
- 12 Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ՝ որ տօնին
- եկած էին , երբոր լսեցին թէ Յիսուս Արուսա-
- 13 ղէմ կու գայ , Արմաւենիի ոստեր առին , ու
- եկան զանիկայ դիմաւորելու , և կ'աղաղակէին .

- Ովսաննա՝ օրհնեալ է Իսրայէլի թագաւորը՝ որ
 14 Տէրօջը անունովը կու գայ : Աւ Յիսուս աւա-
 նակ մը գտնելով՝ անոր վրայ նստաւ , ինչպէս որ
 15 գրուած է . Մի վախնար ո՛վ Սիօնի աղջիկ . ահա
 քու թագաւորդ կու գայ իշու աւանակի վրայ
 16 նստած : Աւ անոր աշակերտները առաջ չեմա-
 ցան աս բաները . բայց երբոր Յիսուս փառաւո-
 րուեցաւ , ան ատենը միտքերնին բերին , թէ աս
 բաները անոր համար գրուած էր , և թէ երեւոյ՛ս
 17 բաները ըրին անոր : Աւ իր հետը եղող ժողո-
 վուրդը վկայութիւն կու տար , թէ Ղազարոսը
 գերեզմանէն դուրս կանչեց , ու մեռելներէն յա-
 18 րուց զանիկայ : Ասոր համար ալ ժողովուրդը
 զանիկայ դիմաւորեց . վասն զի լսեցին թէ անի-
 19 կայ աս հրաշքը ըրած էր : Իսկ փարիսեցիները
 իրարու կ'ըսէին . Ար տեսնէ՞ք որ օգուտ մը չէք
 երեւոյ՛ս ընել . ահա քոստ աշխարհ անոր ետեւէն գնաց :
 20 Աւ հոն քանի մը Յոյներ կային տօնին երկր-
 21 պագութիւն ընելու ելողներուն մէջ : Ասոնք
 Փիլիպպոսին եկան , որ ինքը Գալիլեայի Բեթ-
 սայիդայէն էր , և կ'աղաչէին անոր՝ ու կ'ըսէին .
 22 Տէր՝ կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել : Փիլիպպոս
 եկաւ՝ ու Անդրէասին ըսաւ . և նորէն Անդրէաս
 23 ու Փիլիպպոս Գալիլեայ Յիսուսին ըսին : Յիսուս
 ալ պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ժա-
 մանակը հասաւ , որ փառաւորուի Արդին մար-
 24 դոյ : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի . թէ որ
 25 ցօրենին հատը հողին մէջ իյնալով չմեռնի , Ին-
 քը մինակ կը մնայ . հապա թէ որ մեռնի , շատ
 արդիւնք կը բերէ : Ան որ իր անձը կը սիրէ ,
 պիտի կորսընցընէ զանիկայ . և ան որ իր անձը
 աս աշխարհիս մէջ կ'ատէ , յաւիտենական կե-
 26 նաց համար պիտի պահէ զանիկայ : Թէ որ
 մէկը ինծի կը ծառայէ , թող իմ ետեւէս գայ .
 ու ես ո՛ւր որ եմ , իմ ծառաս ալ հոն պիտի ըլ-

- լայ . թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ , Հայրը պի-
- 27 տի պատուէ զանիկայ : Հիմա իմ հոգիս խռո-
ված է . և ի՞նչ ըսեմ , թէ Հայր՝ զիս ազատէ
աս ժամէն . բայց ես ասոր համար եկայ աս ժա-
- 28 մին : Հայր՝ փառաւորէ՛ք ու անունդ . ան ա-
տենը ձայն մը եկաւ երկինքէն . Փառաւորեցի
- 29 ալ , ու նորէն պիտի փառաւորեմ : Եւ ժողո-
վուրդը որ կայներ էր ու կը լսէր , կ'ըսէին՝ Արո-
տում կ'ըլլայ . ոմանք ալ կ'ըսէին՝ Հրեշտակ խօ-
- 30 սեցաւ իրեն հետ : Յիսուս պատասխան տուաւ
ու ըսաւ . Ես ձայնը ինծի համար չեկաւ , հապա
- 31 ձեզի համար : Հիմա է աս աշխարհիս դատաս-
տանը , հիմա աս աշխարհիս իշխանը դուրս պի-
- 32 տի ձգուի : Ես ալ երբոր երկրէն բարձրանամ ,
- 33 ամէնն ալ ինծի պիտի քաշեմ : Ես բանս կը
զրուցէր՝ իմացընելով թէ ի՞նչ կերպ մահով պի-
- 34 տի մեռնէր : Ժողովուրդը անոր պատասխա-
նեց . Մենք օրէնքէն լսեցինք՝ որ Քրիստոսը
յաւիտեան կը մնայ , և դուն ինտո՞ր կ'ըսես թէ
պէտք է Արդին մարդոյ բարձրանայ . ո՞վ է ատ
- 35 Արդին մարդոյ : Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ . Քիչ
մը ատեն ալ լոյսը ձեր հետն է . քանի որ լոյսը
ունիք՝ քալեցէ՛ք , որ չըլլայ թէ մութը ձեր վը-
րայ հասնի . ինչու որ խաւարի մէջ քալողը չը-
- 36 գիտեր թէ ո՞ւր կ'երթայ : Քանի որ լոյսը ու-
նիք , հաւատացէ՛ք ան լոյսին՝ որ լուսոյ որդիք
ըլլաք . Յիսուս աս բաները զրուցեց , ու գնաց
պահուեցաւ անոնցմէ :
- 37 Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր անոնց
- 38 առջևը , բայց անոնք չէին հաւատար իրեն . Ար
կատարուի Եսայի մարգարէին խօսքը , որ ըսաւ .
Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր «...» լուրին , ու Տէրոջը
- 39 բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ : Ենոր համար՝
չէին կրնար հաւատալ , որ դարձեալ կ'ըսէ Եսա-
- 40 յի . Ենոնց աչքերը կուրցուց , և անոնց սիր-

- տերը թմրեցուց , որ չըլլայ թէ աչքովսին տեսնեն , ու սրտովսին իմանան , և դարձի դան , ու
- 41 ես անոնք բժշկեմ : Ես Խօսք ըսաւ Ասայի՝ երբ որ տեսաւ անոր փառքը , ու խօսեցաւ անոր վը-
- 42 բայով : Եյտու ամենայնիւ իշխաններէն ալ շատերը իրեն հաւատացին . բայց փարիսեցիներուն համար զանիկայ չէին դաւաներ , որ ժողովա-
- 43 բանէն դուրս չձգուին . Ինչու որ մարդոց փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին :
- 44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր . Են որ ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար , հապա
- 45 զես խրկողն . Եւ ան որ զես կը տեսնէ , զես
- 46 խրկողը կը տեսնէ : Աս լոյս եկայ աշխարհ , որ ամէն ո՞վ որ ինծի հաւատայ , խաւարի մէջ չը-
- 47 մնայ : Եւ թէ որ մէկը իմ խօսքերս լսէ՝ ու չըհաւատայ , ես անիկայ չեմ դատեր . քանզի ես չեկայ որ աշխարհը դատեմ , հապա որ աշխար-
- 48 հը փրկեմ : Են որ զես կ'անարգէ , և իմ խօսքերս չընդունիր , կայ մէկը որ զանիկայ կը դատէ . ան խօսքը որ ես խօսեցայ , ան պիտի դա-
- 49 տէ զանիկայ վերջն օրը : Ինչու որ ես ինքիրմէս չխօսեցայ . հապա չայրը՝ որ զես խրկեց , ինքը ինծի պատուիրեց ինչ որ պիտի ըսեմ՝ և
- 50 ինչ որ պիտի խօսիմ : Եւ գիտեմ՝ որ անոր պատուիրածը յաւիտենական կեանք է . ուստի ինչ որ ես կը խօսիմ , ինտոր որ չայրը ինծի ըսաւ , անանկ կը խօսիմ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Յիսուս իր աշակերտներուն ոտքերը կը լուայ , յորդորելով զանոնք որ խոնարհութեամբ և սիրով վարուին իրարու հետ . 18 կը նախաձայնէ Յուդային զենքը մատնելը , և մէկ նշանով մը մատնիչին ո՞վ ըլլալը կը յայտնէ Յովհաննեսին . 31 կը պատուիրէ իր աշակերտներուն մէկգմէկ սիրել , 36 և կ'իմացնէ Պետրոսին՝ թէ պիտի ուրանայ զենքը :

1 Առատկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ իր ժամանակը հասեր է՝ որ աս աշխարհէս ելլէ չօրը քովը , սիրելով իրենները որ աշխարհի մէջ էին , մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք :

- 2 Եւ ընթրիքը որ կ'ըլլար , (Սատանան արդէն
 Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտին մէ-
 3 ջը դրեր էր , որ զանիկայ մատնէ .) Յիսուս գիտ-
 նալով թէ Հայրը ամէն բան իր ձեռքը տուաւ ,
 և թէ ինքը Նստուծմէ ելաւ՝ ու Նստուծոյ քովը
 4 կ'երթայ , Բնթրիքէն ելաւ , և հանդերձները
 մէկդի դրաւ , ու զենջակ մը առնելով մէջքը
 5 փաթթեց : Ատքը կոնքին մէջ ջուր լեցուց , ու
 սկսաւ աշակերտներուն ոտքերը լուալ , և ան իր
 6 փաթթուած զենջակովը սրբել : Աւստի եկաւ
 Սիմոն Պետրոսին . ան ալ ըսաւ անոր . Տէր՝
 7 դո՞ւն իմ ոտքերս պիտի լուաս : Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Ես ինչ որ կ'ը-
 նեմ՝ դո՞ւն հիմա չես իմանար , հապա ետքը պի-
 8 տի իմանաս : Պետրոս ըսաւ անոր . Բնաւ դո՞ւն
 իմ ոտքերս պիտի չլուաս . պատասխան տուաւ
 անոր Յիսուս . Թէ որ քեզ չլուամ , դո՞ւն ինձի
 9 հետ բաժին չունիս : Սիմոն Պետրոս ըսաւ ա-
 նոր . Տէր՝ չէ թէ մինակ ոտքերս , հապա նաև
 10 ձեռքերս ու գլուխս : Յիսուս ըսաւ անոր .
 Լուացուածին՝ ոտքերը լուալէն ՚ի զատ ուրիշ
 բան պէտք չէ , այլ բոլորովին մաքուր է . և դուք
 11 մաքուր էք , բայց չէ թէ ամէնքդ : Ա՛յն զի
 գիտէր զանիկայ որ զինքը պիտի մատնէր . անոր
 համար ըսաւ՝ Չէ թէ ամէնքդ ալ մաքուր էք :
 12 Ու երբոր անոնց ոտքերը լուաց , և իր հանդերձ-
 ները առնելով՝ նորէն սեղան նստաւ , ըսաւ ա-
 13 նոնց . Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձեզի : Դուք զիս Ա՛յար-
 դապետ ու Տէր կը կոչէք , և աղէկ կ'ըսէք . ինչու
 14 որ «յնպէ» եմ : Հապա թէ որ ես Տէրս ու վար-
 դապետս ձեր ոտքերը լուացի , պէտք է որ դուք
 15 ալ իրարու ոտքերը լուաք : Ա՛յն զի ձեզի մէկ
 օրինակ մը տուի , որ ինտոր ես ձեզի ըրի՝ դուք
 16 ալ ընէք : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի .
 ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ , ո՛չ ալ խրկուածը

- 17 զինքը խրկողէն մեծ է : Աթէ դուք աս բաները
գիտէք , երանելի էք՝ թէ որ ասոնք կատարէք :
- 18 Չէ՛ թէ ձեր ամենուն համար կ'ըսեմ , շատ լին
կը ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի , հապա որ
ան գրուածը կատարուի թէ՛ : Ան որ իմ հետս
- 19 հաց կ'ուտէր , ինծի դէմ կրունկ վերցուց : Հի-
մակուրնէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր , որ
- 20 երբոր ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ա՛ն եմ : Ղշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ո՛վ որ կ'ընդունի
անիկայ որ ես կը խրկեմ , զիս կ'ընդունի . և ո՛վ
որ զիս կ'ընդունի , զիս խրկողը կ'ընդունի :
- 21 Յիսուս երբոր աս ըսաւ , եր հոգիին մէջ խռո-
վեցաւ , և վկայեց ըսելով . Ղշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ :
- 22 Ուստի աշակերտները տարակուսած իրարու կը
23 նայէին , թէ որու համար կը զրուցէ : Ու ա-
շակերտներէն մէկը կար Յիսուսին քովը նստած ,
- 24 որն որ Յիսուս կը սիրէր : Աւ Սիմոն Պետրոս
անոր աչք կ'ընէր հարցընելու՝ թէ ո՛վ պիտի ըլ-
25 լայ անիկայ՝ որուն համար կը զրուցէ : Ան ալ
Յիսուսին կուրծքին վրայ իյնալով՝ ըսաւ անոր .
- 26 Տէր՝ ո՛վ է ա՛ն : Յիսուս պատասխան տուաւ . Ա-
նիկայ է՝ որուն որ պատառը կը թրջեմ ու կու
տամ . և թրջելով պատառը Խակարիովտացի
- 27 Սիմոնեան Յուդային տուաւ : Ու պատառէն
ետքը Սատանան անոր ներսը մտաւ : Աւ Յի-
սուս ըսաւ անոր . Ի՛նչ որ պիտի ընես , շուտով
- 28 ըրէ : Բայց աս բանը սեղան նստողներէն մէկը
չհասկըցաւ , թէ ինչու համար ըսաւ անոր :
- 29 Ա՛սան զի ոմանք կը խորհէին թէ՛ որովհետև
զանձանակը Յուդան կը պահէր , Յիսուս անոր
կ'ըսէր . Ծախու առ ի՛նչ որ մեզի աս տօնիս
պէտք է , կամ թէ՛ որ աղքատներուն բան մը
- 30 տայ : Անիկայ ալ պատառը առածին պէս՝ շուտ
մը դուրս ելաւ , ու գիշեր էր :

- 31 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ , Յիսուս ըսաւ .
 Հիմա փառաւորութեցաւ Արդին մարդոյ , ու Ես-
- 32 տուած փառաւորութեցաւ անով . Թէ որ Ես-
 տուած անով փառաւորութեցաւ , Եստուած ալ
 անիկայ իր անձովը պիտի փառաւորէ , և շուտով
- 33 պիտի փառաւորէ անիկայ : Արդեակէք՝ քիչ մը
 ատեն ալ ձեզի հետ եմ . զիս պիտի փնտուէք .
 և ինչպէս որ Հրէաներուն ըսի՝ Թէ Աւր որ ես
 կ'երթամ , դուք չէք կրնար գալ , հիմա ձեզի
- 34 ալ կ'ըսեմ : Նոր պատուիրան մը կու տամ ձե-
 զի՝ որ մէկզմէկ սիրէք , ինտոր որ ես ձեզ սիրե-
- 35 ցի , որ դուք ալ մէկզմէկ սիրէք : Եսով ամէնը
 պիտի գիտնան՝ Թէ իմ աշակերտներս էք , Թէ
- 36 որ իրարու վրայ սէր ունենաք : Միմոն Պետրոս
 ըսաւ անոր . Տէր՝ ո՛ւր կ'երթաս . Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ անոր . Աւր որ ես կ'երթամ ,
 դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ , բայց
- 37 ետքը պիտի գաս իմ ետեւէս : Պետրոս ըսաւ
 անոր . Տէր՝ ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ետեւէդ
 գալ . ես իմ կեանքս ալ քեզի համար պիտի դը-
- 38 նեմ : Յիսուս պատասխան տուաւ անոր . Բու
 կեանքդ պիտի դնես ինձի համար . Ճշմարիտ
 ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , հաւը պիտի չխօսի՝
 մինչև որ դուն իրեք անգամ զիս ուրանաս :

ՊԼ . ԺԴ

1 Քրիստոս կը մտիթարէ իր աշակերտները՝ երկնային երջանկութեան յոյսը անոնց առ-
 ջևը դնելով . 6 կը ծանուցանէ թէ ինքն է ճանապարհը՝ ճշմարտութիւնը և կեանքը ,
 և թէ իբրը Հօրը հետ մէկ է . 13 կը խոստանայ որ իր անունովը եղած աղօթքը պիտի
 կատարուի . 15 կը պատուիրէ սէր և նազանդութիւն ունենալ իրեն . 16 կը խոստա-
 նայ խրկել Միտիթարիչ Սուրբ Հոգին . 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց :

- 1 Միրտերնիդ չխռովի՝ . Եստուծոյ հաւատա-
- 2 ցէք , ինձի ալ հաւատացէք : Իմ Հօրս տունը
 շատ բնակարաններ կան . ապա թէ ոչ՝ ես ձեզի
 պիտի ըսէի . Հի՛մա կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը
- 3 պատրաստեմ : Եւ թէ որ երթամ ու ձեզի տեղ
 պատրաստեմ , նորէն կու գամ՝ և ձեզ քովս

- կ'առնեմ . որպէս զի ո՛ր որ ես եմ՝ զուք ալ հոն
 4 ըլլաք : Եւ ո՛ր որ ես կ'երթամ՝ զիտէք , ու
 ճամբան ալ զիտէք :
- 5 Թովմաս ըսաւ անոր . Տէր՝ չենք զիտեր ո՛ր
 կ'երթաս , և ի՛նչպէս կրնանք ճամբան զիտնալ :
- 6 Յիսուս ըսաւ անոր . Ես եմ ճամբան ու ճշմար-
 տութիւնը ու կեանքը . մէկը չօրը քով չգար ,
 7 եթէ ոչ ինձ մով : Թէ որ զիս ճանչնայիք՝ իմ
 չայրս ալ կը ճանչնայիք , և ասկէ ետեւ կը ճանչ-
 նաք անիկայ՝ ու տեսաք անիկայ :
- 8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր . Տէր՝ չայրը մեզի ցու-
 9 ցուր , ու հերիք է մեզի : Ըսաւ անոր Յիսուս .
 Եյսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ , և զիս չճանչ-
 ցուր Փիլիպպոս . ան որ զիս տեսաւ՝ չայրը տե-
 սաւ , և դուն ինտո՞ր կ'ըսես՝ թէ չայրը մեզի
 10 ցուցուր : Չէս հաւատար , թէ ես չօրը մէջն
 եմ , ու չայրը իմ մէջս է . ան խօսքերը որ ես
 ձեզի կը խօսիմ , չէ թէ ինքիրմէս կը խօսիմ ,
 հապա չայրը որ իմ մէջս բնակած է , անիկայ
 11 կը գործէ ան գործքերը : Չաւատացէք ին-
 ծի , թէ ես չօրը մէջն եմ ու չայրը իմ մէջս
 12 է . Եպա թէ ոչ՝ գոնէ գործքերուն համար
 ինձի հաւատացէք : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ ձեզի թէ , Են որ ինձի կը հաւատայ ,
 ան գործքերը որ ես կը գործեմ , ինքն ալ
 պիտի գործէ , և անոնցմէ աւելի մեծ հործեք
 պիտի գործէ . ինչու որ ես չօրս քովը կ'եր-
 13 թամ : Եւ իմ անունովս ինչ որ խնդրէք , պի-
 տի կատարեմ անիկայ , որ չայրը Արդիովը փա-
 14 ռաւորուի . Թէ որ իմ անունովս բան մը խրնդ-
 15 րէք , ահա պիտի կատարեմ : Թէ որ զիս կը
 16 սիրէք , իմ պատուիրանքներս պահեցէք : Ես
 ալ չօրը պիտի աղաչեմ , և ուրիշ Միտիթարիչ
 մը պիտի տայ ձեզի , որ յաւիտեան ձեզի հետ
 17 բնակի . Ղշմարտութեան չողին , որ աս աշ-

- խարհս անիկայ չկրնար ընդունիլ . ինչու որ չուտեններ անիկայ , ու ճանչնար անիկայ . բայց դուք կը ճանչնաք անիկայ , ինչու որ ձեր քովը
- 18 կը բնակի , և ձեր հետը պիտի ըլլայ : Չեղ որք
- 19 չեմ թողուր , կու գամ ձեզի : Քիչ մը ատենէն ետև՝ ալ աշխարհս զիս չտեններ , բայց դուք պիտի տեննէք զիս , ինչու որ ես կենդանի եմ , և դուք
- 20 կենդանի պիտի ըլլաք : Են օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջն եմ , և դուք իմ մէջս , ես
- 21 ալ ձեր մէջը : Են որ իմ պատուէրներս կը բռնէ՝ ու կը պահէ անոնք , անիկայ է զիս սիրողը . և ան որ զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի . ու ես անիկայ պիտի սիրեմ , և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ :
- 22 Բաւ անոր Յուդա , (ո՛չ Նսկարիովտացին .)
- Տէր՝ ինչպէս կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի
- 23 պիտի յայտնես , և չէ՛ թէ աշխարհին : Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Թէ որ մէկը զիս կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ . ու իմ Հայրս անիկայ պիտի սիրէ . և անոր պիտի
- 24 գանք , ու անոր քովը օթևան պիտի ընենք : Են որ զիս չսիրեր , իմ խօսքերս չպահեր . ու ան խօսքը որ կը լսէք՝ իմն չէ , հապա Հօրը՝ որ զիս
- 25 խրկեց : Ես բաները ձեզի խօսեցայ՝ քանի
- 26 որ ձեր քովն եմ : Բայց Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը իմ անունովս պիտի խրկէ , անիկայ ձեզի բոլորը պիտի սորվեցընէ , և ինչ
- 27 որ ձեզի ըսի՝ միտքերնիդ պիտի բերէ : Խաղաղութիւն կը թողում ձեզի , իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի . չէ՛ թէ ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ . սիրտերնիդ չխռովի , ու
- 28 չվախնայ : Նսեցիք որ ես ըսի ձեզի թէ , Վերթամ ու ձեզի կու գամ . թէ որ զիս սիրէիք , պիտի ուրախանայիք , թէ ես Հօրը քով կ'երթամ . ինչու որ իմ Հայրս ինձմէ մեծ է :

29 Եւ հիմակուց զեւ չեղած ըսի ձեզի , որ երբոր
 30 ըլլայ՝ հաւատաք : Եւ ձեր հետը շատ պիտի
 չխօսիմ . ինչու որ աս աշխարհիս իշխանը կու
 31 զայ , և իմ վրաս բան մը չունի . Միայն թէ
 աշխարհս զիտնայ որ ես չայրը կը սիրեմ , ու
 ինչպէս որ չայրը ինձի պատուիրեց , անանկ
 կ'ընեմ . ելէք ասկէ երթանք :

ԳՂ . ԺԵ

1 Քրիստոսի ու իր անդամներուն մէջ եղած մտիթարութիւնը և փոխադարձ սէրը՝ որ-
 թին առակովը բացատրուած : 18 Քրիստոսի աշակերտներուն մտիթարութիւնը՝ երբ-
 որ անոնք աշխարհիս ատելի կ'ըլլան և կը հալածուին : 26 Սուրբ Հոգիին և առաքեալ-
 ներուն պաշտօնը :

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը , և իմ չայրս մշակն
 2 է : Եմէն ճիւղ որ իմ վրաս է՝ ու պտուղ չբե-
 րեր , կը կտրէ զանիկայ . և ամէնը որ պտուղ կը
 բերէ , կը մաքրէ զանիկայ , որ ալ առելի պտուղ
 3 բերէ : Դուք հիմակուրնէ մաքուր էք ան խօս-
 4 քով՝ որ ձեզի խօսեր եմ : Իմ մէջս կեցէք՝ ու
 ես ձեր մէջը . ինչպէս որ ճիւղը չկրնար ինքիր-
 մէն պտուղ բերել , թէ որ որթին վրայ հաստա-
 տուած չըլլայ , նոյնպէս ալ դուք չէ՛ք կրնաք , թէ
 5 որ իմ վրաս հաստատուած չըլլաք : Ես որթն
 եմ՝ ու դուք ճիւղերն է՛ք . ան որ իմ վրաս հաս-
 տատուած է՝ և ես անոր վրայ , անիկայ շատ պը-
 տուղ կը բերէ . ինչու որ առանց ինձի բան մը
 6 չէք կրնար ընել : Թէ որ մէկը իմ վրաս հաս-
 տատուած չէ , անիկայ ճիւղի մը պէս դուրս ձը-
 գուած ու չորցած է . և կը ժողվեն զանոնք , ու
 7 կրակը կը նետեն , ու կ'այրին : Թէ որ դուք իմ
 մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը կենան ,
 ինչ որ ուղէք՝ պիտի ինչդրէք , ու պիտի ըլլայ
 8 ձեզի : Եսով իմ չայրս փառաւորուեցաւ , որ
 դուք շատ պտուղ բերէք , ու իմ աշակերտներս
 ըլլաք :
 9 Ինտոր որ չայրը զիս սիրեց , ես ալ ձեզ սիրեցի .
 10 իմ սիրոյս մէջ հաստատուեցէք : Թէ որ իմ պա-

- տուէրներս պահէք, իմ սիրոյս մէջը պիտի կենաք . ինտոր որ ես իմ Հօրս պատուէրները պահէք, և անոր սիրոյն մէջը կեցեր եմ : Ես բաները ձեզի խօսեցայ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր մէջը մնայ, ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ : Ես է իմ պատուէրս՝ որ մէկզմէկ սիրէք, ինտոր որ ես ձեզ սիրեցի : Եսկէ աւելի մեծ սէր մէկը չկրնար ունենալ, որ մէկը իր կեանքը բարեկամներուն համար դնէ : Դուք իմ բարեկամներս էք, թէ որ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը պատուիրեմ : Եսկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ, ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը ինչ կ'ընէ . հապա ես ձեզ բարեկամ անուանեցի, ինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօրմէս լսեցի՝ ձեզի իմացուցի : Զէ թէ դուք զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի, ու դրի ձեզ, որ դուք երթաք՝ և պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը մնայ . որպէս զի իմ անունովս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ : Ես կը պատուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք :
- Թէ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, գիտցէք որ ձեզ մէ առաջ զիս ատեց : Թէ որ աշխարհէս եղած ըլլայիք, աշխարհ իրենները կը սիրէր . բայց որովհետև աշխարհէ չէք՝ հապա ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, անոր համար աշխարհ ձեզ կ'ատէ : Միտքերնիդ բերէք ան խօսքը որ ձեզի ըսի թէ, Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ . թէ որ զիս հալածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն . թէ որ իմ խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն :
- Բայց աս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս համար, ինչու որ չճանչցան անիկայ որ զիս խրկեց : Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, անոնք մեզք չէին ունենար . բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին : Են որ զիս կ'ատէ, իմ Հայրս ալ կ'ատէ : Թէ որ ան

գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլայի , որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած , անոնք մեղք չէին ունենար . բայց հիմա տեսան , ու ատեցին՝ զիս ալ իմ Հայրս
 25 ալ : Սակայն « ելա՛ - որ կատարուի ան խօսքը՝ որ իրենց օրինացը մէջ գրուած է թէ , Օուր
 26 տեղը զիս ատեցին : Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի խրկեմ , ան ճշմարտութեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ , ա-
 27 նիկայ ինձի համար պիտի վկայէ . Աւ դուք ալ կը վկայէք , ինչու որ սկիզբէն ՚ի վեր իմ հետս էք :

ԳԼ . Ժ.Օ

1 Քրիստոս կը յիշեցնէ իր աշակերտներուն՝ անոնց կրկու նեղութիւնները , և կը մխթարէ զանոնք Սուրբ Հոգին խրկելու խոստմունքով , և իր յարութիւնը ու երկինքը համարաւնայը նախաձայնելով . 23 կը հաստատէ թէ իր Հայրը պիտի լսէ անոնց աղօթքը՝ որ իր անունովը կ'ընեն . 33 և թէ իրմով խաղաղութիւն պիտի ունենան , թէ և աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի կրեն :

1 Աս բաները ձեզի խօսեցայ որ չգայթակղեք :

2 Իրենց ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ . ու ժամանակ ալ պիտի գայ՝ որ ամէն ո՛վ որ ձեզ սպաննէ , անանկ պիտի սեպէ թէ Աստուծոյ

3 պաշտօն կը մատուցանէ : Աւ աս բաները յե՛ղ պիտի ընեն՝ անոր համար որ ո՛չ Հայրը ճանչցան

4 ո՛չ ալ զիս : Բայց աս բաները ձեզի խօսեցայ , որ երբ ժամանակը գայ՝ միտքերնիդ բերէք թէ ես ըսի ձեզի . և աս բաները սկիզբէն չըսի ձեզի , ինչու որ ես հետերնիդ էի :

5 Սակայն հիմա ես կ'երթամ զիս խրկողին քովը , և ձեզմէ մէկն ալ չհարցըներ ինձի թէ՛ Ո՞ր

6 կ'երթաս : Բայց որովհետև աս բաները ձեզի խօսեցայ , ձեր սիրտերը տրամութիւնով լեցաւ :

7 Բայց ես ճշմարիտը կ'ըսեմ ձեզի . աղէկ է ձեզի թէ որ ես երթամ . քանզի թէ որ ես չերթամ ,

Մխիթարիչը ձեզի չգար . հապա թէ որ եր-

8 թամ , անիկայ ձեզի կը խրկեմ : Աւ ինքը երբոր գայ՝ աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեղքի հա-

- մար , և արդարութեան համար , ու դատաստա-
- 9 նի համար : Մեղքի համար՝ որ ինձի չեն հա-
- 10 ւատար . Արդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս
- 11 քով կ'երթամ , և ալ զիս չէք տեսներ . Աւ դա-
- տաստանի համար՝ որ աս աշխարհիս իշխանը
- 12 դատապարտուած է : Չեզի տակաւին շատ բա-
- նէր ունիմ ըսելու , բայց հիմա չէք կրնար տա-
- 13 նիլ : Իսկ երբոր ինքը՝ Ճշմարտութեան Հոգին
- զայ , ամէն ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ
- ձեզի . ինչու որ չէ թէ ինքիրմէն պիտի խօսի ,
- հապա ինչ որ լսէ՝ ան պիտի խօսի , ու գալիք-
- 14 ները ձեզի պիտի պատմէ : Անիկայ զիս պիտի
- փառաւորէ , ինչու որ իմինէս պիտի առնէ՝ ու
- 15 ձեզի պատմէ : Ան ամէն բաները որ Հայրը ու-
- նի , իմա է . անոր համար ձեզի ըսի՝ թէ իմինէս
- 16 պիտի առնէ , ու ձեզի պատմէ : Քիչ մը «<sup>արե-
նէն</sup>» ալ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ մը
- «^{արենէն}» զիս պիտի տեսնէք , քանզի ես Հօրը կ'եր-
- թամ :
- 17 Ատոր համար աշակերտներէն «^{անո}» իրարու
- կ'ըսէին . Ի՞նչ է աս որ մեզի կ'ըսէ թէ՝ Քիչ մը
- «^{արենէն}» ալ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ
- մը «^{արենէն}» զիս պիտի տեսնէք . և Քանզի ես Հօ-
- 18 րը կ'երթամ : Ու կ'ըսէին . Ի՞նչ պիտի ըլլայ
- ան Քիչ մըն ալը՝ որ կ'ըսէ . չենք գիտեր ինչ կը
- 19 զրուցէ : Իսկ Յիսուս գիտնալով որ կ'ուզեն
- իրեն հարցընել , ըսաւ անոնց . Ատոր համար
- իրարու կը հարցընէք , որ ըսի թէ Քիչ մը «<sup>արե-
նէն</sup>» ալ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ մը
- 20 «^{արենէն}» զիս պիտի տեսնէք : Ճշմարիտ ճշմա-
- րիտ կ'ըսեմ ձեզի , դուք պիտի լաք ու ողբաք ,
- բայց աշխարհս պիտի ուրախանայ . դուք պիտի
- տրտմիք , սակայն ձեր տրտմութիւնը ուրա-
- 21 խութեան պիտի փոխուի : Անիկ մը երբոր
- ծնանելու վրայ է՝ տրտմութիւն կ'ունենայ ,

- ինչու որ իր ժամը հասած է . բայց երբոր տղան
 ծնանի , ալ նեղութիւնը միտք չբերեր ուրա-
- 22 խութենէն՝ որ աշխարհ մարդ մը ծնաւ : Աւ
 յիրաւի դուք հիմա տրտմութիւն ունիք . բայց
 ես ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ , և ձեր սիրտերը
 ուրախ պիտի ըլլան . ու ձեր ուրախութիւնը
- 23 մէկը ձեզմէ պիտի չհանէ : Աւ ան օրը ինծի
 բան մը պիտի չհարցընէք : Ղշմարիտ ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ իմ անունովս ինչ որ
- 24 իննգրէք չօրմէն , պիտի տայ ձեզի : Մինչև
 հիմա իմ անունովս բան մը չիննգրեցիք . խընդ-
 րեցէք՝ ու պիտի առնէք , որ ձեր ուրախու-
- 25 թիւնը լման ըլլայ : Աս բաները առակներով
 խօսեցայ ձեզի . Բայ ժամանակ պիտի գայ , որ ալ
 ձեզի առակներով պիտի չխօսիմ . հապա յայտ-
- 26 Նսն օրը իմ անունովս պիտի խնդրէք . և չեմ
 ըսեր ձեզի՝ թէ ես ձեզի համար պիտի աղաչեմ
- 27 չօրը . Ինչու որ ինքը չայրը ձեզ կը սիրէ , վասն
 զի դուք զիս սիրեցիք՝ և հաւատացիք թէ ես
- 28 Աստուծմէ ելայ : Չօրմէն ելայ՝ ու աշխարհ
 եկայ . նորէն կը թողում աշխարհը՝ և չօրը
 կ'երթամ :
- 29 Ըսին անոր՝ իր աշակերտները . Ահա հիմա
 յայտնապէս կը խօսիս , և առակ մըն ալ չես
- 30 ըսեր : Չիմա իմացանք որ ամէն բանը գի-
 տես , և Բայ ճշմ. ալ պէտք չէ որ մէկը քեզի հար-
- 31 ցընէ . ասով կը հաւատանք որ Աստուծմէ
 ելար : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց՝
- 32 Եւ . Չիմա կը հաւատայ . Ահա ժամանակ պի-
 տի գայ , ու եկած ալ է , որ ցիրուցան պիտի
 ըլլաք՝ ամէն մէկը իր տեղը , ու զիս մինակ պի-
 տի թողուք . բայց ես մինակ չեմ , ինչու որ
- 33 չայրը իմ հետս է : Աս բաները ձեզի խօսե-
 ցայ , որ ինծմով խաղաղութիւն ունենաք . աշ-

խարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք . բայց քաջասիրտ եղեք . ես աշխարհին յաղթեցի :

ԳԼ . ԺԷ

1 Քրիստոս կ'աղաչէ իր Հօրը որ փառաւորէ զինքը , 6 որ հաստատ պահէ իր առաքեալները 11 փութեան մէջ 17 և ճշմարտութեան մէջ , 20 որ երկնից մէջ իր հետը փառաւորէ զանոնք և ամէն ուրիշ հաւատացեալները :

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ , իր աչքերը դէպ 'ի երկինքը վերցուց' ու ըսաւ . Հայր՝ Ժամանակը հասեր է , փառաւորէ՛ք ու Արդիդ , որ

2 քու Արդիդ ալ քեզ փառաւորէ . Ինչպէս որ իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն մարմնոյ վրայ , որ յաւիտենական կեանք տայ ան ամենուն՝ որ

3 իրեն տուիր : Եւ աս է յաւիտենական կեանքը , որ ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ Աստուածը , ու Յիսուս Քրիստոսը՝ որն որ դուն խրկե-

4 ցիր : Ես քեզ երկրիս վրայ փառաւորեցի . ան

5 գործը որ ինձի տուիր ընելու՝ լմնացուցի : Եւ հիմա ո՛վ Հայր՝ փառաւորէ՛ զես քու քովդ ան փառքովը՝ որ աշխարհի ըլլալէն առաջ քովդ ու-

6 նէի : Քու անունդ յայտնի ըրի ան մարդոցը՝ որոնք որ աշխարհէն ինձի տուիր . քուկդ էին , ու ինձի տուիր անոնք . և քու խօսքդ պահե-

7 ցին : Հիմա գիտցան՝ թէ ան ամէն բաները որ

8 ինձի տուիր , քեզմէ են . Ինչու որ ան խօսքերը որ ինձի տուիր , ես անոնց տուի , անոնք ալ ընդունեցին , և ճշմարտութեամբ իմացան՝ որ ես քեզմէ ելայ , ու հաւատացին՝ թէ դուն խոր-

9 կեցիր զես : Ես անոնց համար կ'աղաչեմ . չէ՛ թէ աշխարհի համար կ'աղաչեմ , հապա անոնց համար՝ որոնք դուն ինձի տուիր , ինչու որ

10 քուկդ են անոնք : Եւ ինչ որ իմս է , ան բոլորը քուկդ է , և ինչ որ քուկդ է , ան իմս է ,

11 ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ : Եւ ես՝ ալ աշխարհի մէջ չեմ , բայց անոնք աշխարհի մէջ են , ու ես քեզի կու գամ . ո՛վ Սուրբ Հայր՝ քու

- անունովդ պահէ անոնք որ դուն ինձի տուիր , որպէս զի մէկ ըլլան , ինտոր որ մենք մէկ ենք :
- 12 Քանի որ աշխարհի մէջ անոնց հետ էի , ես կը պահէի անոնք քու անունովդ . որոնք որ դուն ինձի տուիր , ես պահեցի , և անոնցմէ մէկը չըկորսուեցաւ , միայն թէ ան կորստեան որդին ,
- 13 որ գրուածը կատարուի : Ալ հիմա քեզի կու գամ , ու աշխարհի մէջ աս բաները կը խօսիմ , որ իմ ուրախութիւնս իրենց անձերուն մէջ կատարեալ ունենան : Աս քու խօսքդ անոնց տուի , ու աշխարհս անոնք ատեց . ինչու որ աշխարհ
- 15 հէ չէն , ինտոր որ ես աշխարհէ չեմ : Չեմ ազաչեր՝ որ անոնք աշխարհէն վերցնես . հապա
- 16 որ անոնք չարէն պահես : Ենոնք աշխարհէ չեն ,
- 17 ինտոր որ ես աշխարհէ չեմ : Սրբէ անոնք քու ճշմարտութիւնովդ . քու խօսքդ ճշմարտութիւն է :
- 18 Ինչպէս որ դուն զիս աշխարհք խրուկեցիր , ես ալ անոնք աշխարհք խրկեցի : Աւ անոնց համար ես իմ անձս կը սրբեմ , որ իրենք
- 20 ալ ճշմարտութիւնով սրբուած ըլլան : Բայց չէ թէ մինակ անոնց համար կ'ազաչեմ , հապա անոնց խօսքովը բոլոր ինձի հաւատացողներուն համար
- 21 ալ . Որ ամէնն ալ մէկ ըլլան , ինտոր որ դուն ո՛վ չայր՝ իմ մէջս , ու ես քու մէջդ , որ անոնք ալ մեր մէջը մէկ ըլլան . որպէս զի աշխարհս հաւատայ՝
- 22 թէ դուն խրկեցիր զիս : Աւ ան փառքը որ դուն ինձի տուիր՝ ես անոնց տուի , որ մէկ ըլլան՝ ինչպէս որ մենք մէկ ենք . (Աս անոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս ,) որ իրենք կատարեալ ըլլան միութեան մէջ . ու աշխարհս զիտնայ թէ դուն խրկեցիր զիս , ու սիրեցիր անոնք՝ ինչպէս
- 24 որ զիս սիրեցիր : Ո՛վ չայր՝ անոնք որ դուն ինձի տուիր , կ'ուզեմ որ ո՛ւր որ ես եմ , անոնք ալ իմ հետս ըլլան , որպէս զի տեսնեն իմ փառքըս՝ որն որ ինձի տուիր . ինչու որ դուն զիս

- 25 սիրեցիր աշխարհիս սկիզբէն առաջ : Ո՛վ արդար Հայր՝ աշխարհս քեզ ճանչցաւ , բայց ես քեզ ճանչցայ , և ասոնք ճանչցան թէ դուն զիս
- 26 խրկեցիր : Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի , ու պիտի ճանչցնեմ , որ ան սէրը որով դուն զիս սիրեցիր , անոնց մէջը ըլլայ , ու ես ալ անոնց մէջը :

ԳՂ . ԺԲ

- 1 Յուդա կը մատնէ զՅիսուս : 6 Յիսուսի վրայ եկողները դետինը կը դարնուին : 10 Պետրոս սուրով կը կտրէ Մաղքոսին ականջը : 12 Յիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Աննայի և Կայիափայի առջևը : 15 Պետրոսին ուրացութիւնը : 19 Յիսուս կը քննուի Կայիափայիին առջևը . 28 Կամբաստանուի Պիղատոսին առջևը : 36 Գրիստոսի թագաւորութիւնը : 40 Հրէայք կ'ուզեն որ Բարաբբան արձակուի :

- 1 Յիսուս աս բաները ըսելէն ետև՝ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Աեդրոն հեղեղատին մէկալ կողմը ելաւ , ուր որ պարտէզ մը կար , որուն
- 2 մէջը մտաւ ինքը ու իր աշակերտները : Եւ Յուդան ալ որ զանիկայ պիտի մատնէր , գիտէր ան տեղը . ինչու որ Յիսուս շատ անգամ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն ժողվուած էր :
- 3 Ուստի Յուդան զինքնէն գունդը՝ ու քահանայապետներէն և փարիսեցիներէն սպասաւորներ հետը առնելով , ան տեղը եկաւ ջահերով ու
- 4 լապտերներով և զէնքերով : Իսկ Յիսուս իր վրայ գալու բոլոր բաները գիտնալով՝ ելաւ ու
- 5 ըսաւ անոնց . Ո՛վ կը փնտռէք : Պատասխան տուին անոր . Նազովրեցի Յիսուսը . ըսաւ անոնց Յիսուս , Ես եմ . Յուդան ալ որ զանիկայ կը
- 6 մատնէր՝ անոնց հետ կայներ էր : Ու երբոր ըսաւ՝ թէ Ես եմ , ետ ետ գացին՝ ու գետինը
- 7 ինկան : Եւ նորէն հարցուց անոնց . Ո՛վ կը փնտռէք . անոնք ալ ըսին , Նազովրեցի Յիսուսը :
- 8 Յիսուս պատասխան տուաւ . Չեղի ըսի թէ՝ Ես եմ . ուստի թէ որ զիս կը փնտռէք ,
- 9 թող տուէք ատոնք որ երթան : Որ կատարուի ան խօսքը որ ինքը ըսեր էր թէ՝ Անոնք որ ինձի

- 10 տուիր , անոնցմէ մէկն ալ չկորսընցուցի : Են
ատենը Սիմոն Պետրոս՝ որ սուր մը ունէր , քա-
շեց անիկայ , ու քահանայապետին ծառային
զարնելով՝ անոր աջ ականջը կտրեց հանեց . և
- 11 ան ծառային անունը Մաղքոս էր : Իսկ Յիսուս
ըսաւ Պետրոսին . Սուրդ է պատեանը դիր . ան
գաւաթը որ Հայրը ինձի տուաւ , պիտի չխմե՞մ
անիկայ :
- 12 Ուստի զնորնէն գունդը ու հազարապետը՝
և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը , ու
- 13 կապեցին . Եւ առաջ զանիկայ Եննային տարին ,
քանզի ինքը ան տարուան քահանայապետին
- 14 կայիափային աներն էր : Եւ կայիափան էր ,
որ Հրէից խրատ տուաւ թէ Եղէկ է որ մէկ մարդ
- 15 մը կորսուի ժողովուրդին համար : Ու Յիսու-
սին ետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս և ուրիշ
աշակերտ մը . և ան աշակերտը քահանայապե-
տին ճանչուորը ըլլալով՝ Յիսուսին հետ քահա-
- 16 նայապետին գաւիթը մտաւ : Բայց Պետրոս
դուրսը դրանը քովը կը կենար . ուստի ելաւ
միւս աշակերտը՝ որ քահանայապետին ճանչուրն
էր , և ըսաւ դռնապանին , ու ներս մտցուց
- 17 Պետրոսը : Են ատենը դռնապան աղջիկը ըսաւ
Պետրոսին . Մի՞թէ դո՞ւն ալ ան մարդուն աշա-
18 կերտներէն ես . ան ալ ըսաւ , Չեմ : Իսկ ծա-
ռաները ու սպասաւորները հոն կայներ էին , և
կրակ վառած կը տաքնային , քանզի ցուրտ էր :
Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր՝ ու կը տաք-
- 19 նար : Եւ քահանայապետը Յիսուսին հարցուց՝
անոր աշակերտներուն ու վարդապետութեանը
- 20 վրայով : Յիսուս պատասխան տուաւ անոր . Ես
աշխարհին յայտնի խօսեցայ . ես ամէն ատեն
ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին մէջ սոր-
վեցուցի , ո՞ւր որ բոլոր Հրէաները կը ժողովուին ,
21 ու ծածկաբար բան մը չխօսեցայ : Ինչո՞ւ ինձի

- կը հարցընես, լսողներուն հարցուր թէ ինչ խօսեցայ իրենց . ահա ինչ որ խօսեցայ, գիտեն
- 22 իրենք : Երբոր աս ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը՝ որ հոն կայներ էր, Յիսուսին ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով . Ետանկ պատասխան կու տաս
- 23 քահանայապետին : Յիսուս անոր պատասխանեց . թէ որ չար խօսեցայ, վկայէ չարին համար . հապա թէ որ բարի խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զար
- 24 նես ինձի : Եւ Եննա անիկայ կապած՝ կայիա
- 25 փա քահանայապետին խրկեց : Միմոն Պետրոսն ալ հոն կայներ էր՝ ու կը տաքնար . և ըսին իրեն . Միթէ դո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն ես . անի
- 26 կայ ուրացաւ ու ըսաւ թէ՛ Չեմ : Քահանայապետին ծառաներէն մէկն ալ՝ ան հարցո՞ւն ազգականը՝ որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ . Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը անոր
- 27 հետ : Են ատենը Պետրոս նորէն ուրացաւ, և շուտ մը հաւը խօսեցաւ :
- 28 Ու Յիսուսը կայիափայի արհեստի կուսակալն պալատը տարին . և ալ առտու էր, ու իրենք պալատը չմտան՝ որ չպղծուին, հապա որ զատիկը
- 29 ուտեն : Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներկայա
- 30 ցընէք աս մարդուն դէմ : Պատասխան տուին ու ըսին իրեն . թէ որ ատիկայ չարագործ մը
- 31 չըլար, քեզի չէինք մատներ զանիկայ : Են ատենը Պիղատոս ըսաւ անոնց . Դուք առէք անիկայ, ու ձեր օրէնքին համեմատ անոր զատաստանը տեսէք : Հրէաները իրեն ըսին . Մեզի
- 32 օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցընել . Որ կատարուի Յիսուսի խօսքը, որ ըսաւ, իմացընելով
- 33 թէ ինչ մահով ինքը պիտի մեռնէր : Իսկ Պիղատոս նորէն պալատը մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր . Դո՞ւն ես հրէից թագա
- 34 ւորը : Յիսուս պատասխան տուաւ անոր . Ե-

- տիկայ դուն քեզմէ՞ կ'ըսես , թէ ինձի համար
 35 ուրիշները քեզի ըսին : Պատասխան տուաւ
 Պիղատոս . Մի՛թէ ես ալ շրէյ եմ . քու ազգի
 և քահանայապետները քեզ ինձի մատնեցին .
 36 ինչ ըրած ես դուն : Յիսուս պատասխան տուաւ .
 Իմ թագաւորութիւնս աս աշխարհէս չէ . թէ
 որ աս աշխարհէս ըլլար իմ թագաւորութիւնս ,
 իմ սպասաւորներս կը կռուէին՝ որ ես շրէյ
 ձեռքը չմատնուիմ . բայց հիմա իմ թագաւո-
 37 թութիւնս ասկէ չէ : Ըն ատենը Պիղատոս ըսաւ
 անոր . Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես . պա-
 տասխան տուաւ Յիսուս . Դուն կ'ըսես թէ թա-
 գաւոր եմ . ես աս բանիս համար ծնած եմ , և
 ասոր համար աշխարհք եկած , որ ճշմարտու-
 թեան համար վկայեմ . ան ամէնը՝ որ ճշմար-
 38 տութենէն է , իմ ձայնիս ականջ կը դնէ : Պի-
 ղատոս ըսաւ անոր . Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը .
 և աս ըսելով՝ նորէն դուրս ելաւ շրէյներուն , և
 ըսաւ անոնց . Ես մէկ յանցանք մը չեմ գտներ
 39 անոր վրայ : Բայց սովորութիւն ունիք որ մէկ
 մարդ մը արձակեմ ձեզի զատկիս . հիմա կ'ուզե՞ք
 40 որ շրէյ թագաւորը արձակեմ ձեզի : Ըն ա-
 տենը ամէնքն ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով .
 Մի՛ աչախէ՛ք ատիկայ , հապա Բարաբբան . ու
 Բարաբբան աւազակ մըն էր :

ԳԼ . ԺԹ

- 1 Յիսուս կը ծեծուի . զինուորներն ալ փշայ պսակ կը դնեն անոր գլուխը , և անոր ապ-
 տակներ կը զարնեն : 4 Պիղատոս կ'ուզէ աղատել Յիսուս , բայց շրէյ աղաղակնե-
 թուն զիջանելով՝ ձեռք կու տայ զանիկայ որ խաչուի : 23 Յիսուսի պատմուճանին
 վրայ վեճակ կը ձգեն : 26 Յիսուս իր մայրը Յովհաննեսին կը յանձնէ . 28 կը մեռնի :
 34 Ջինուոր մը Յիսուսի կողք կը խոցէ : 38 Յովսէփ և Նիկողեմոս կը թաղեն զանիկայ :

- 1 Ըն ատենը Պիղատոս առաւ Յիսուսը՝ ու ծե-
 2 ծեց : Օրինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւսե-
 լով՝ անոր գլուխը դրին , և անոր ծիրանի հան-
 3 դերձ մը հագցուցին . Ու կ'ըսէին . Ողջոյն քեզ՝
 շրէյ թագաւոր . և ապտակներ կը զարնէին

- 4 անոր : Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Եհան անիկայ դուրս կը բերեմ՝ ձեզի , որ գիտնաք թէ ես անոր վրայ յանցանք մը չեմ
- 5 գտներ : Են ատենը Յիսուս դուրս ելաւ , փշեղէն պսակ ու ծիրանի հանդերձ հագած . և Պի-
- 6 լատոս ըսաւ անոնց . Եհան ան մարդը : Քահանայապետները ու սպասաւորները երբոր տեսան անիկայ , աղաղակեցին՝ ու ըսին . Խնչը հանէ՛ խնչը հանէ՛ ատիկայ : Պիղատոս ըսաւ անոնց . Դո՛ւք առէք ատիկայ , ու խնչը հանեցէք . ինչու որ ես ատոր վրայ յանցանք մը չեմ գտներ :
- 7 Հրէաները պատասխան տուին իրեն . Մենք օրէնք ունինք , և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է որ մեռնի , ինչու որ ինքզինքը Ես-
- 8 տուծոյ Որդի ըրաւ : Երբոր Պիղատոս աս
- 9 խօսքը լսեց , ալ աւելի վախցաւ : Ու նորէն պալատը մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսին . Ո՛րակից ես դուն . բայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր :
- 10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր . Ինձի հետ չե՞ս խօսիր . չե՞ս գիտեր որ ես իշխանութիւն ունիմ՝ քեզ խնչը հանելու , ու իշխանութիւն ունիմ
- 11 քեզ արձակելու : Յիսուս պատասխան տուաւ . Դուն իմ վրաս մէկ իշխանութիւն մըն ալ չէիր ունենար , թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլար . անոր համար՝ ան որ զիս քեզի մատնեց , անոր
- 12 մեղքը աւելի մեծ է : Ել անկէ ետև Պիղատոս կը փնտուէր թէ ի՞նչ զանիկայ արձակէ . բայց Հրէաները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Թէ որ ատիկայ արձակես , կայսրին բարեկամը չես . ամէն ո՛վ որ ինքզինքը թագաւոր կ'անուանէ ,
- 13 անիկայ կայսրին հակառակ կը խօսի : Իսկ Պիղատոս երբոր աս խօսքը լսեց , դուրս հանեց Յիսուսը , ու նստաւ բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Քարայատակ կ'ըսուէր , և Եբրայեցերէն կապ-
- 14 պաթա . (Չատկին ուրբաթ օրն էր , ու ժամը

- 25 Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր մայրը , և իր մօրը քոյրը Մարիամ՝ Կղէովպասին
- 26 և քոյրը , ու Մարիամ Մագդաղենացին : Ուստի Յիսուս երբոր տեսաւ իր մայրը , և ան աշակերտը որ կը սիրէր , որ մօտը կայներ էր , ըսաւ իր
- 27 մօրը . Ո՛վ կին՝ ահա՛ քու որդիդ : Ետքը ըսաւ աշակերտին . Եհա՛ քու մայրդ . և ան ժամանակէն աշակերտը անիկայ իր քովը առաւ :
- 28 Ենկէ ետև Յիսուս գիտնալով թէ արդէն ամէն բան լմբնցած է , (որպէս զի գրուածը կատարուի ,) ըսաւ . Ծարաւ եմ : Եւ հա՛ն քացախով լեցուն աման մը կար . անոնք ալ քացախով ըսպունգ մը լեցրնելով՝ զոպայի մշտիկի վրայ փաթ-
- 30 թած , անոր բերնին մօտեցուցին : Ուստի Յիսուս երբոր քացախը առաւ , ըսաւ . Եհա՛ն քատարուեցաւ . ու գլուխը ծռելով՝ հոգին աւանդեց :
- 31 Իսկ Հրէաները՝ որովհետև ուրբաթ էր , որ չըլլայ թէ ան մարմինները խաչին վրայ մնան մինչև շաբաթ էր , (ինչու որ ան շաբաթը մեծ օր էր ,) Պիղատոսին աղաչեցին որ անոնց սր-
- 32 րունքները կտորտեն , ու վերցուին : Ուստի զինուորները եկան՝ և առջինին սրունքները կտորտեցին . նաև միւսինը , որ անոր հետ խաչը
- 33 ելած էր : Բայց երբոր Յիսուսին եկան՝ ու տեսան որ արդէն մեռած էր , անոր սրունքները
- 34 չկտորտեցին . Հապա զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խոցեց , և շուտ մը արիւն ու
- 35 ջուր ելաւ : Եւ ան որ տեսաւ « քանիչ » վկայեց , ու անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է , և ինքը գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ , որ դուք ալ հաւատաք :
- 36 Ինչու որ աս բաները եղաւ որ կատարուի ան գրուածը թէ , Ենոր մէկ ոսկորը պիտի չկտորուի :
- 37 Եւ մէյմըն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ թէ , Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին :

- 38 Եսկէ ետև Յովսէփ՝ որ Երիմաթիայէն էր ,
 (Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց դադարուկ չը-
 րէաներուն վախէն ,) աղաչեց Պիղատոսին , որ
 Յիսուսի մարմինը վերցընէ . Պիղատոսն ալ հրա-
 ման տուաւ . ուստի եկաւ՝ ու վերցուց Յիսուսին
 39 մարմինը . Նիկողեմոսն ալ եկաւ , (որ ինքը ա-
 ուջուց գիշերով Յիսուսին եկեր էր ,) ու բերաւ
 հարիւր լիտրի չափ զմուռսի ու հալուէի խառ-
 40 նուրդ մը : Եւ Յիսուսին մարմինը առին՝ ու
 խունկերով փաթթեցին զանիկայ կտաւներու
 մէջ , ինչպէս որ չրէայք սովորութիւն ունին
 41 թաղելու : Եւ ան տեղը՝ ուր որ խաչուեցաւ ,
 պարտէզ մը կար , ու ան պարտէզին մէջ նոր
 գերեզման մը , որուն մէջը ամենեւին մարդ զը-
 42 րուած չէր : Թէաներուն ուրբաթին համար
 հոն դրին Յիսուսը , ինչու որ գերեզմանը մօտ
 էր :

ԳԼ . Ի

- 1 Մարիամ գերեզմանը կ'երթայ . 3 նմանապէս Պետրոս և Յովհաննէս հոն կ'երթան , չը-
 գիտնալով թէ քրիստոս յարութիւն առած է : 11 Յիսուս կ'երևնայ Մարիամ Մագ-
 դաղենացիին , 19 և իր աշակերտներուն : 24 Թովմասի թերահաւատութիւնը , և դա-
 ւանութիւնը : 30 Սուրբ Գիորջ բաւական է փրկութեան համար :
- 1 Եւ մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացիին
 առտուանց մութնուլուսուն գերեզմանը կու գայ ,
 ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին դռնէն վեր-
 2 ցուած է : Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետ-
 րոսին , և միւս աշակերտին՝ որն որ Յիսուս կը
 սիրէր , և կ'ըսէ անոնց . Տէրը գերեզմանէն վեր-
 3 ցուցին , ու չենք գիտեր ո՛ւր դրին անիկայ : Ուս-
 տի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը , ու դէպ 'ի
 4 գերեզմանը կու գային : Ու երկուքն ալ մէկտեղ
 կը վազէին . և միւս աշակերտը Պետրոսէն աւե-
 լի շուտ վազելով՝ անկէ առաջ գերեզմանը եկաւ :
 5 Եւ ծռելով նայեցաւ , ու տեսաւ որ կտաւները հոն
 6 կը կենային , բայց ինքը ներս չմտաւ : Սիմոն
 Պետրոսն ալ հասաւ , որ անոր ետեւէն կու գար ,

- ու գերեզմանը մտաւ , և տեսաւ կտաւները որ
 7 հոն կը կենային . Ու վարչամակը՝ որ անոր
 գլուխն էր , ունէլ կտաւներուն հետը չէր , հապա
 8 ծալած զատ մէկ կողմը ունէլ էր : Ան ատենը
 ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզ-
 9 մանը եկեր էր , տեսաւ ու հաւատաց : Ինչու որ
 դեռ գրուածը չէին գիտեր թէ , Պէտք է որ ա-
 10 նիկայ մեռելներէն յարութիւն առնէ : Ատքը
 աշակերտները նորէն իրենց ունէլ զացին :
 11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ
 էր՝ և կու լար . ու երբոր կու լար՝ դէպ ՚ի գերեզ-
 12 մանը ծռեցաւ նայելու . Աւ տեսաւ երկու հրեշ-
 տակներ ճերմակ հանդէպներով , որ նստեր էին
 ուր որ Յիսուսի մարմինը գրուած էր , մէկը
 13 գլխուն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին կողմէն : Աւ
 անոնք իրեն ըսին . Անիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս . ըսաւ
 անոնց . Անոր համար՝ որ իմ Տէրս գերեզմանէն
 վերցուցին , ու չեմ գիտեր ո՞ւր դրին անիկայ .
 14 Աս որ ըսաւ , ետին դարձաւ՝ և տեսաւ Յիսուսը
 որ կայներ էր , ու չէր գիտեր թէ Յիսուսն է :
 15 Յիսուս անոր ըսաւ . Անիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս , ո՞վ
 կը փնտռես : Ինքը կարծելով թէ անիկայ պար-
 տիզպանն է , ըսաւ անոր . Տէր՝ թէ որ դուն
 վերցուցիր անիկայ , ըսէ ինձի՞ ո՞ւր դրիր ան , որ
 16 ես անիկայ առնեմ : Յիսուս ըսաւ անոր . Մա-
 րիամ . ան ալ դարձաւ ու Աբրայեցերէն անոր
 ըսաւ , Ռաբբունի . որ Արարկապետ ըսել է :
 17 Յիսուս ըսաւ անոր . Ինձի մի՛ դպչիր , ինչու որ
 դեռ Հօրս քովը ելած չեմ . հապա զնա եղբայր-
 ներուս , և ըսէ անոնց . Աս կ'ելեմ իմ Հօրս
 քովը ու ձեր Հօրը քովը , և իմ Աստուծոյս քո-
 18 վը ու ձեր Աստուծոյն քովը : Մարիամ Մագ-
 դաղենացին եկաւ՝ ու աշակերտներուն պատմեց
 թէ ինքը Տէրը տեսաւ , և թէ անիկայ աս ըս-
 ները իրեն զրուցեց :

- 19 Աւ նոյն օրը մէկշաբթի իրիկունը՝ աշակերտներուն ժողովուած տեղին դռները գոց ըլլալով՝ շրէաներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ՝ և «նոյ» մէջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց .
- 20 Խաղաղութիւն ձեզի : Աւ աս ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց . աշակերտներն ալ
- 21 ուրախացան՝ երբոր Տէրը տեսան : Աւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց . Խաղաղութիւն ձեզի . ինչպէս որ իմ շայրս զիս խրկեց, ես ալ ձեզ կը
- 22 խրկեմ : Աւ աս ըսելով՝ «նոյ» վրայ փչեց, ու
- 23 ըսաւ անոնց . Եւէք շողին Սուրբը . Արոնց որ մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ անոնց . և որոնց որ Ռիչեք ետ բռնէք, բռնուած ըլլայ :
- 24 Բայց թո՛վմաս տասուերկուքէն մէկը՝ Երկուորեակ ըսուածը անոնց հետը չէր՝ երբոր Յիսուս
- 25 եկաւ : Ուստի միւս աշակերտները կ'ըսէին անոր՝ թէ Տէրը տեսանք . ան ալ ըսաւ անոնց . Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բեւեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մատս բեւեռներուն տեղը չխօթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխօթեմ, չեմ հաւատար :
- 26 Աւ ութը օրէն ետև դարձեալ աշակերտները ներսն էին, թո՛վմասն ալ անոնց հետ . եկաւ Յիսուս՝ դռները գոց ըլլալով, ու կայնեցաւ «նոյ»
- 27 մէջտեղը՝ և ըսաւ . Խաղաղութիւն ձեզի : Ատքը ըսաւ թո՛վմասին . Մատդ հոս բեր, և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր քու ձեռքդ՝ և իմ կողս խօթէ, ու մի՛ ըլլար անհաւատ, հապա հաւատա-
- 28 ցեալ : Աւ թո՛վմաս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Իմ Տէրս և իմ Եստուածս : Յիսուս ըսաւ անոր . Արովհետև դուն զիս տեսար, հաւատացիր . երանի՛ անոնց որ տեսած չեն՝ ու կը հաւատան :
- 30 Աւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առջին, որ աս զբքիս մէջ զը-

31 րուած չեն . Բայց ասոնք գրուեցան , որ հաւատաք թէ Յիսուսը Քրիստոսն է՝ Նստուծոյ Որդին . և որ հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը :

ԳՂ . ԻԵ

1 Քրիստոս դարձեալ իր աշակերտներուն կ'երևնայ , ու շատ ձուկ բռնել տարուն հրաշքովը կը ճանչցուի . 12 անոնց հետ ճաշ կ'ընէ . 15 ինամով պատուէր կու տայ Պետրոսին որ իր գառները ու ոչխարները արածէ . 18 կ'իմացընէ անոր թէ ինչ կերպով պիտի մեռնի . 22 և կը յանդիմանէ անոր հետաքրքրութիւնը Յովհաննեսին վրայով : 25 Վերջաբանութիւն :

1 Եսկէ ետև Յիսուս նորէն ինքզինքը իր աշակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն եզերքը . և ասանկ յայտնեց :

2 Մէկտեղ էին Սիմոն Պետրոս , ու թովմաս՝ Երկուորեակ ըսուածը , և Նաթանայէլ՝ որ Գալիլեայի Վանայ քաղաքէն էր , ու Օւբեդէոսի որդիքը՝ և աշակերտներէն ուրիշ

3 երկուք ալ : Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց . Ես ձուկ որսալու կ'երթամ . ըսին անոր . Մէնք ալ կու գանք քեզի հետ . ելան և շուտ մը նաւը

4 մտան , ու ան գիշերը բան մը չբռնեցին : Ու երբոր ալ առտու եղաւ , Յիսուս ծովուն եզերքը կայներ էր , բայց աշակերտները չճանչցան թէ

5 Յիսուսն է : Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Տը՛ղաք՝ ուտելու բան մը ունի՞ք . պատասխան տուին

6 իրեն . Ո՛չ : Եւ ըսաւ անոնց . Ուռկանք նաւին աջ կողմը ձգեցէք՝ ու պիտի գտնէք . ուստի ձգեցին , և ձուկերուն շատութենէն՝ ալ չէին

7 կրնար գանիկայ քաշել : Են ատենը ան աշակերտը՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր , ըսաւ Պետրոսին . Ենիկայ Տէրն է . իսկ Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց թէ Տէրն է , վերարկուն վրան առաւ ,

8 ինչու որ մերկ էր , ու ծովը նետուեցաւ : Եւ միւս աշակերտները նաւակովը եկան . (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին , միայն թէ երկու հարիւր կանգունի չափ ,) և ուռկանք ձուկերովը կը քա-

9 շէին : Ու երբոր ցամաքը ելան , հոն տեղը վա-

- ուած կրակ տեսան , ու վրան ձուկ դրուած , և
- 10 հաց : Յիսուս ըսաւ անոնց . Բերէք առ ձու-
- 11 կերէն որ դուք հիմա բռնեցիք : Միմոն Պետրոս
- մտաւ , և ուռկանը ցամաքը քաշեց՝ հարիւր
- յիսունուիրէք խոշոր ձուկերով լեցուն . և այնչափ
- 12 բան կար , ու չպատուեցաւ ուռկանը : Յիսուս
- ըսաւ անոնց . Եկէք ճաշ ըրէք . ու աշակերտ-
- ներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հարցը-
- ներով թէ Դուն ո՞վ ես . ինչու որ գիտէին թէ
- 13 Տէրն է : Ըն ատենը Յիսուս եկաւ՝ ու առաւ
- 14 հացը և անոնց տուաւ , նոյնպէս ալ ձուկը : Ըս
- երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշակերտներուն
- երևցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետե :
- 15 Ու երբոր ճաշը ըրին , Յիսուս ըսաւ Միմոն
- Պետրոսին . Միմոն՝ Յովնանին որքէն , զիս ատոնց-
- մէ աւելի կը սիրե՞ս . անիկայ ըսաւ անոր . Ըյո՛
- Տէր , դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ . ըսաւ ա-
- 16 նոր . Երածէ իմ գառնուկներս : Նորէն երկ-
- րորդ անգամ ըսաւ անոր . Միմոն՝ Յովնանին
- որքէն , զիս կը սիրե՞ս . ըսաւ անոր . Ըյո՛՛ Տէր ,
- դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ . ըսաւ անոր .
- 17 Երածէ իմ ոչխարներս : Ըսաւ անոր երրորդ
- անգամ . Միմոն՝ Յովնանին որքէն , զիս կը սիրե՞ս .
- Պետրոս արտմեցաւ որ իրէք անգամ իրեն ըսաւ
- թէ՛ Օխ կը սիրե՞ս . և ըսաւ անոր . Տէր՝ դուն
- ամէն բան գիտես , դուն գիտես որ ես քեզ կը
- սիրեմ . ըսաւ անոր Յիսուս . Երածէ իմ ոչխար-
- 18 ներս : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , որ
- երբ դուն պատանի էիր , ինքիրմէդ գօտի կը կա-
- պէիր , ու կ'երթայիր ո՛ւր որ ուզէիր . բայց երբ-
- որ ձերանաս , ձեռքերդ վեր պիտի բռնես , և
- ուրիշը քեզի գօտի պիտի կապէ , ու պիտի տանի
- 19 ո՛ւր որ չես ուզեր : Ըս բանը ըսաւ , ցուցընելով
- թէ անիկայ ինչ մահով պիտի փառաւորէ զԸս-
- տուած . ու երբոր աս զրուցեց , ըսաւ անոր . Ե-

- 20 կուր իմ ետևէս : Եւ Պետրոս դարձաւ՝ ու տեսաւ ան աշակերտը՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր, որ ետևէն կ'երթար, (որ նաև ընթրիքին ատենը անոր կուրծքին վրայ ինկեր՝ և ըսեր էր, Տէր ո՞վ
- 21 է որ քեզ պիտի մատնէ :) Պետրոս անիկայ տեսնելով, ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ հապա ասիկայ ի՞նչ պիտի ըսայ : Յիսուս ըսաւ անոր . Թէ որ ես ուզեմ՝ որ ատիկայ կենայ մինչև որ ես գամ ,
- 23 քու ի՞նչ հոգդ է . դուն իմ ետևէս եկուր : Եւ աս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ , թէ ան աշակերտը պիտի չմեռնի . սակայն Յիսուս չըսաւ անոր՝ թէ պիտի չմեռնի , հապա թէ որ ես ուզեմ՝ որ ատիկայ կենայ մինչև որ ես գամ , քու ի՞նչ հոգդ է :
- 24 Եսիկայ ան աշակերտն է , որ կը վկայէ աս բաներուս համար , որ գրեց ալ աս բաները . ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է : Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան , որ Յիսուս ըրաւ , որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային , կարծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլար պարունակելու ան գիրքերը որ գրուած ըլլային :

ԳՈՐԾ՝Ի ԵՌԵՒԵԼՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոս դեռ երկինքը համբարձած՝ իր աշակերտներուն կը պատուիրէ Երուսաղեմի մէջ Հոգւոյն Սրբոյ գալտեանը սպասել, խոստանալով որ քիչ օրերէ ետե պիտի խրկէ զանիկայ : 9 Իր համբարձումէն ետե՝ երկու հրեշտակներ կ'երևնան անոնց, ու իր երկրորդ գալտեանը վրայով կը խօսին : 12 Առաքեալները Երուսաղէմ՝ կը դառնան, ու աղօթքի կը պարագին, և Մատաթիան առաքեալ կ'ընտրեն՝ մատնելչ Յուդային տեղը :

1 Առջի պատմութիւնը որ ըրի՝ ո՞վ թէոփիլոս, ան ամէն բաներուն վրայ՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել

2 և սորվեցընել, Մինչև ան օրը՝ որ Հոգւոյն Սրբոյ միջոցովը պատուէր տուաւ իր ընտրած

3 առաքեալներուն, ու համբարձաւ . Որ անոնց ինքզինքը ցուցուց կենդանի իր չարչարանքներէն ետե՝ շատ ապացոյցներով, քառսուն օրուան մէջ անոնց երևնալով, ու Եստուծոյ թագաւոր-

4 թութեանը վրայ խօսելով : Աւ անոնց հետ մէկտեղ գտնուած ատենը՝ կ'ապսպրէր անոնց որ Երուսաղեմէն չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը

5 խոստմունքին, որ ան ինծմէ լսեցիք է՞ր : Ինչու որ իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք ասկէ շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով

6 պիտի մկրտուիք : Անոնք ալ մէկտեղ գալով կը հարցընէին իրեն՝ ու կ'ըսէին . Տէր՝ Խորայէլի թագաւորութիւնը աս ժամանակիս մէջ նորէն

7 պիտի հաստատես : Աւ ըսաւ անոնց . Չեղի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները գիտնալը, որն որ Հայրը իր իշխանութեանը մէջ գրաւ,

8 Իայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը զօրութիւն պիտի առնէք, ու ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղեմի մէջ՝ և բոլոր Հը-

- րէաստանի ու Սամարիայի մէջ ու մինչև երկրի
 9 ծայրերը : Եւ աս բաները որ ըսաւ , երբոր ա-
 նոնք կը նայէին , համբարձաւ , և ամպ մը զա-
 10 նիկայ անոնց աչքէն բռնեց : Ու քանի որ աչ-
 քերնին տնկած դէպ 'ի երկինքը կը նայէին անոր
 երթալուն վրայ , ահա երկու մարդ իրենց քովը
 11 կայնեցան ճերմակ հանդերձներով , Արոնք նաև
 ըսին . Ով Գալիլեացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ կայներ
 դէպ 'ի երկինքը կը նայիք . աս Յիսուսը՝ որ
 ձեզմէ երկինքը համբարձաւ , ասանկ պիտի գայ՝
 12 ինչպէս որ տեսաք անոր երկինք երթալը : Են
 ատենը Երուսաղէմ դարձան Չիթենեաց ըսուած
 լեռնէն , որ շաբաթ օրուան ճամբու չափ մօտ է
 13 Երուսաղէմին : Ու երբոր ^{ասոնք} մտան , ելան
 վերնատունը , ուր որ կը բնակէին՝ Պետրոս և
 Յակոբոս , Յովհաննէս և Ենդրէաս , Փիլիպպոս
 և Թովմաս , Բարթուղիմէոս և Մատթէոս , Յա-
 կոբոս Ելիէոսեան ու Սիմոն Նախանձայոյզ՝ և
 14 Յուդա Յակոբեան : Եսոնք ամէնը միաբանու-
 թեամբ միշտ աղօթք ու աղաչանք կ'ընէին կը-
 նիկներուն հետ , և Յիսուսի մօրը Մարիամին՝
 ու անոր եղբայրներուն հետ մէկտեղ :
 15 Եւ ան օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն
 մէջը , (^{որ} ^{հարիւր քսան հոգիի չափ ժող-}
 16 վուած բազմութիւն կար ,) ու ըսաւ . Մարդիկ
 եղբայրներ՝ պէտք էր որ կատարուէր աս գրուա-
 ծը , որն որ առաջուց Հոգին Սուրբ Գաւիթին
 բերնովը ըսաւ Յուդային համար՝ որ Յիսուսը
 17 բռնողներուն առաջնորդ եղաւ . Ինչու որ անի-
 կայ մեղի հետ էր մեր համբանքին մէջ , և աս
 18 պաշտօնէն ան ^{ալ} բաժին ունէր : Եսիկայ անի-
 րաւութեան վարձքով ագարակ մը ստացաւ , ու
 գլխիվար իյնալով՝ մէջտեղէն ճեղքուեցաւ , և իր
 19 ամէն փորոտիքը դուրս թափեցաւ : Ու ^{աս} ^{բանք}
 Երուսաղէմ բնակողներուն ամենուն յայտնի ե-

- զաւ . մինչև որ իրենց լեզուովը ան ազարակին
անունը Ահեղզամա գրուեցաւ , այսինքն՝ Արեան
20 ազարակ : Ինչու որ Սաղմոսաց գրքին մէջ գը-
րուած է թէ , Անոր բնակարանը աւերակ ըլլայ ,
ու անոր մէջը բնակող մը չըլլայ , և անոր պաշ-
21 տօնը ուրիշը առնէ : Ուրեմն պէտք է որ աս
մարդիկներէն՝ որ մեր հետը եղան ան բոլոր ա-
տենը , որ Տէր Յիսուս մէջերնիս մտաւ ու ելաւ ,
22 Յովհաննեսին մկրտութենէն սկսած՝ մինչև ան
օրը որ մեզմէ համբարձաւ , ասոնցմէ մէկը մեզի
23 հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեանը : Աւ երկու
հօռի կայնեցուցին , Յովսէփը՝ որ Բարսաբայ կը
կոչուէր , որ Յուստոս ալ մականուանեցաւ , ու
24 Մատաթիան . Աւ աղօթք ընելով՝ ըսին . Դուն՝
ով Տէր , որ ամենուն սիրտը գիտես , աս երկու-
25 քէս մէկը՝ որն որ ընտրեցիր , հօռի յայտնէ . Որ
աս պաշտօնիս և առաքելութեանս վիճակը առ-
նէ , որ անկէ Յուզան ինկաւ իր տեղը երթալու :
26 Աւ անոնց համար վիճակ ձգեցին , ու վիճակը Մա-
տաթիային ելաւ . և անիկայ տասնումէկ առա-
քելոց հետ սեպուեցաւ :

ԳՂ . Բ

1 Առաքեալները Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ զանազան լեզուներ կը խօսին . ոմանք կը զար-
մանան անոնց վրայ , և ոմանք ալ ծաղը կ'ընեն զանոնք : 14 Պետրոս պատասխան կու-
տայ անոնց , և կը ցուցնէ թէ առաքեալները Սուրբ Հոգիին զօրութեամբը կը խօսեն ,
թէ Յիսուս մեռելներէն յարութիւն առած՝ երկինքը համբարձած է , և թէ ան նոյն
Սուրբ Հոգին իրկած է : 37 Շատ մարդիկ դարձի գալով կը մկրտուին . 41 որոնք ջեր-
մեռանդութեամբ և սիրով կը միաբանին զԱստուած պաշտելու : 43 Առաքեալները
շատ հրաշքներ և նշաններ կ'ընեն , և Աստուած ամէն օր իր եկեղեցին կ'աճեցնէ :

- 1 Աւ Պենտէկոստէին օրը հասնելուն՝ ամէնքն ալ
2 միաբան մէկտեղ էին : Ու յանկարծակի երկին-
քէն ձայն մը եղաւ՝ սաստկաշունչ հովի մը յայնի՛ն
պէս , և բոլոր տունը լեցուց՝ ուր որ նստեր էին :
3 Աւ բաժնուած լեզուներ երևցան իրենց՝ որպէս
4 թէ կրակէ , ու ամէն մէկուն վրայ նստաւ : Աւ
ամէնքն ալ Հոգւով Սրբով լեցուեցան , ու սկսան
ուրիշ լեզուներով խօսիլ , ինտոր որ Հոգին ի-

- 5 րենց խօսիլ կու տար : Ու Երուսաղեմի մէջ բը-
 նակած Հրէաներ կային՝ աստուածավախ մար-
 դիկ երկինքին տակը եղած բոլոր ազգերէն ծա-
 6 շտ : Ու երբոր աս ձայնը եղաւ, բաղմուծիւնը
 մէկտեղ եկաւ ու խռովեցաւ . ինչու որ կը լսէին
 որ անոնք իրենց ամէն մէկուն լեզուովը կը խօ-
 7 սէին : Եւ մէնքն ալ կը սքանչանային ու կը զար-
 մանային՝ և իրարու կ'ըսէին . Չէ՞ որ ահա ասոնք
 8 ամէնն ալ՝ որ կը խօսին, Գալիլեացի են . Եւ
 ինչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն մէկ լեզուովը՝
 9 որ անոր մէջը ծնած ենք . Պարթևք և Մարք ու
 Եղամացիք, և անոնք որ կը բնակին Միջագե-
 տի մէջ, և Հրէաստանի ու Ասպաղովկիայի
 10 մէջ, Պոնտոսի ու Եսիայի մէջ, Փոիւզիայի և
 Պամփիլիայի մէջ, Եգիպտոսի մէջ, և Ալիւրե-
 նէի մօտ Լիբէացւոց կողմերուն մէջ . նաև Հը-
 11 ոովմայեցի պանդուխտներ, Թէ՛ Հրէաներ և Թէ՛
 նորահաւատներ, Արեւացիներ և Երաբացիներ,
 կը լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով կը խօսին
 12 Եստուծոյ մեծամեծ բաները : Ար սքանչանային
 ամէնքն ալ ու տարակուսած իրարու կ'ըսէին .
 13 Ի՞նչ պիտի ըլլայ աս : Ոմանք ալ ծաղր ընելով
 կ'ըսէին Թէ, Ենոնք նոր գինիով լեցուեր են :
 14 Բայց Պետրոս ելաւ տասնումէկին հետ մէկ-
 տեղ, ձայնը վերցուց՝ ու խօսեցաւ անոնց . Ով
 Հրէայ մարդիկ՝ և դուք ամէնքդ որ Երուսա-
 ղեմ կը բնակիք, աս ձեզի յայտնի ըլլայ, ու ա-
 15 կանջ դրէք իմ խօսքերուս : Քանզի չէ՛ Թէ ա-
 սոնք գինովցած են, ինչպէս որ դուք կը կարծէք .
 16 ինչու որ յե՛օրուան երրորդ ժամն է . Հասպա
 ասիկայ ան է, որ Յովիլ մարգարէին ձեռքովը
 17 ըսուեցաւ . Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը՝
 կ'ըսէ Եստուած, իմ Հոգիէս ամէն մարմնոյ
 վրայ պիտի թափեմ, ու ձեր տղաքը և ձեր աղ-
 ջիկները պիտի մարգարէանան, ու ձեր երիտա-

- սարգները տեսիլքներ պիտի տեսնեն , և ձեր ծե-
 18 բերը երազներ պիտի տեսնեն . Աւ իմ ծառանե-
 րուս վրայ ու իմ աղախիններուս վրայ ալ՝ ան
 օրերը իմ Հոգիէս պիտի թափեմ , և պիտի
 19 մարգարէանան : Ու վերը երկինքը հրաշքներ
 պիտի ցուցնեմ , ու վարը երկիրը նշաններ , ա-
 20 ըիւն ու կրակ և ծուխի մառախուղ . Արևը՝ խա-
 ւարի պիտի դառնայ , և լուսինը արիւնի , դեռ
 21 Տէրոջը մեծ ու երևելի օրը չեկած : Աւ պիտի
 ըլլայ որ՝ ամէն ո՛վ որ Տէրոջը անունը կանչէ ,
 22 պիտի փրկուի : Ո՛վ Խորայէլացի մարդիկ՝ լսե-
 ցէք աս խօսքերը . Յիսուս Նազովրեցին՝ Աս-
 տուծմէ ձեզի ցուցուած մարգ մը զօրութիւննե-
 րով ու հրաշքներով և նշաններով , որ Աստուած
 անոր ձեռքովը ըրաւ ձեր մէջը , ինտոր որ դուք
 23 ալ գիտէք . Անիկայ Աստուծոյ որոշած խոր-
 հրողովը և կանխագիտութեամբը սահմանուած
 ըլլալով՝ առիք և անօրէններու ձեռքով փայտի
 24 վրայ գամելով սպաննեցիք . Որն որ Աստուած
 յարուց՝ մահուան ցաւերը քակելով . քանզի
 25 հնար չէր որ ինքը անկէ բռնուի : Ինչու որ
 Դաւիթ անոր համար կ'ըսէ . Առաջուց ամէն
 ատեն Տէրը կը տեսնէի իմ առջիս . քանզի իմ
 26 աջ կողմս է , որ չսասանիմ . Անոր համար ու-
 րախ եղաւ իմ սիրտս , ու իմ լեզուս ցնծաց ,
 նաև իմ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգստա-
 27 նայ : Ա՛սան զի իմ անձս դժոխքին մէջը պիտի
 չթողուս , ու քու Սուրբիդ ալ ապականութիւն
 28 տեսնել պիտի չտաս : Աննաց ճամբաները ինծի
 ճանչցուցիր . քու երեսիդ ուրախութիւնովը զես
 29 պիտի լեցընես : Մարդիկ եղբայրներ՝ արժան
 է համարձակ զրուցել ձեզի Դաւիթ նահապետին
 համար , թէ մեռաւ ու թաղուեցաւ . և անոր
 30 գերեզմանը մինչև աս օրս մեր մէջն է : Արդ՝
 որովհետև անիկայ մարգարէ էր , և գիտէր , թէ

- Աստուած հաստատ երգում բնաւ իրեն , թէ իր
 երիկամանցը պտուղէն մարմնոյ կողմանէ Քրիստոսը
 պիտի յարուցանէ որ իր աթոռը նստի .
 31 Ինքը կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի
 յարութեանը համար , թէ անոր հոգին դժոխ-
 քը չթողուեցաւ , և անոր մարմինը ապականու-
 32 թիւն չտեսաւ : Աս Յիսուսը Աստուած յարուց ,
 33 որուն մէնք ամէնքս ալ վկայ ենք : Ուստի Աս-
 տուծոյ աջ ձեռքովը բարձրանալով , ու Հոգւոյն
 Սրբոյ խոստմունքը Հօրմէն առնելով՝ տարածեց
 ասիկայ , որ դուք հիմա կը տեսնէք և կը լսէք :
 34 Ինչու որ Դաւիթ երկինքը չելաւ , բայց ինքը
 կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ . Նստէ իմ աջ
 35 կողմն , Մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ
 36 պատուանդան դնեմ : Ուստի բոլոր Իսրայէլի
 տունը ճշմարտապէս թող գիտնայ , որ Աստուած
 անիկայ Տէր ալ ըրաւ՝ Օծեալ ալ , ան Յիսուսը՝
 որ դուք խաչեցիք :
 37 Ու «» որ լսեցին՝ սրտերնին կսկծաց , և ըսին
 Պետրոսին ու միւս առաքեալներուն . Մարդիկ
 38 եղբայրներ՝ ի՞նչ ընենք : Եւ Պետրոս ըսաւ ա-
 նոնց . Ապաշխարեցէք , ու ձեզմէ ամէն մէկը
 թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝
 մեղաց թողութեան համար , և Հոգւոյն Սրբոյ
 39 պարգևը պիտի ընդունիք : Ինչու որ խոստ-
 մունքը ձեզի է՝ ու ձեր որդւոցը , և ամէն հեռու
 երկրներուն՝ որո՞նք որ մեր Տէր Աստուածը կան-
 40 չէ : Եւ ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն կու
 տար , ու կը յորդորէր «» և կ'ըսէր . Աս ծը-
 41 ոած ազգէն ինքզինքնիդ ազատեցէք : Եւ ա-
 նոնք որ սրտանց ընդունեցին անոր խօսքերը ,
 մկրտուեցան . ու ան օրը իրէք հազար հոգիի
 42 չափ աւելցան : Եւ միշտ առաքելոց վարդապե-
 տութեանը ետևէ էին , ու միաբանութեանը , և
 հաց կտրելուն , ու աղօթքներուն :

- 43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ . և առաքելոց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նշաններ կը
 44 գործուէին : Ու բոլոր հաւատացեալները մէկ-
 45 տեղ էին , և ամէն բաներնին հասարակաց էր : Ու ստացուածքնին և ունեցած բաներնին կը ծախէին , ու անոնց գէշը կը բաժնէին ամենուն ,
 46 որուն որ բան մը պէտք ըլլար : Եւ ամէն օր միաբանութեամբ տաճարը երթալու ետևէ էին , և տուներնին հաց կը կտրէին , ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրախութեամբ և միամտութեամբ
 47 սրտի . Եստուած կ'օրհնէին , ու բոլոր ժողովուրդին առջևն ալ շնորհք կը գտնէին . և Տէրը օրէ օր փրկուածները կ'աւելցընէր եկեղեցին :

ԳԼ . Գ

1 Պետրոս կը քարոզէ բժշկուած կաղը տեսնելու եկող ժողովրդոց . 12 կը խոստովանի որ ան բժշկութիւնը չէ թէ իրեն կամ Յովհաննեսին զօրութեամբը եղաւ , այլ Աստուծոյ և իր Որդւոյն Յիսուսին ձեռօքը , ու անոր անուանը հաւատքովը . 13 նաև կը յանդիմանէ զանոնք Յիսուսը խաչելուն համար , 19 և կը յորդորէ զանոնք զըջումով ու հաւատքով թողութիւն խնդրելու իրենց մեղքերուն , և փրկուելու ան նոյն Յիսուսով :

- 1 Երդ՝ Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ ժամու աղօթքին ատենը մէկտեղ տաճարը կ'ելլէին :
 2 Եւ իր մօրը որովայնէն կաղ թափ մարդ մը կը բերուէր , որ զանիկայ ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը դնէին , որ տաճարը մըտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ : Եսիկայ տեսնելով Պետրոսը և Յովհաննէսը՝ որ տաճարը մտնելու վրայ էին , կ'աղաչէր որ ողորմութիւն
 4 առնէ : Իսկ Պետրոս Յովհաննեսին հետ մէկ-
 5 տեղ անոր նայեցաւ՝ ու ըսաւ . Մեզի՛ նայէ . Են ալ դէպ ՚ի անոնց դարձաւ , ու կը յուսար անոնցմէ բան մը առնել : Եւ Պետրոս ըսաւ . Երծաթ ու ոսկի չունիմ , հապա ինչ որ ունիմ՝ ան քեզի կու տամ . Նաղովբեցի Յիսուս Քրիստոսին անունովը ելի՛ր ու քալէ : Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց շաւիկայ , ու իսկոյն անոր

- 8 ոտքին թաթերը ու կոճերը զօրացան : Եւ վեր
ցաթկելով՝ կայնեցաւ , ու կը քալէր . և անոնց
հետ տաճարը մտաւ , քալելով՝ ու ցաթկելով՝ և
- 9 զԱստուած օրհնելով : Ու բոլոր ժողովուրդը
տեսաւ անիկայ , որ կը քալէր՝ ու կ'օրհնէր զԱս-
- 10 տուած . Եւ կը ճանչնային թէ անիկայ էր , որ
ողորմութեան համար տաճարին Գեղեցիկ Նա-
նուհը դրանը քով կը նստէր . և զարմանքով ու
ապշութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին հա-
- մար :
- 11 Եւ քանի որ անիկայ Պետրոսին ու Յովհաննէսին
յարեր էր , բոլոր ժողովուրդը զարմացած
մէկտեղ վաղեցին անոնց քովը ան սրահը՝ որ
- 12 Սողոմոնինը կ'ըսուէր : Եւ տեսնելով Պետրոս ,
պատասխան տուաւ ժողովուրդին . Ո՛վ Խորայե-
լացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ զարմացեր էք ատոր վրայ ,
կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ տնկած մեզի կը նայիք ,
որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարե-
պաշտութեամբը ատոր քալել տուած ըլլանք :
- 13 Երբահամին ու Խասհակին և Յակոբին Աստուա-
ծը՝ մեր հայրերուն Աստուածը փառաւորեց իր
Որդին Յիսուսը , որն որ դուք մատնեցիք , և
ուրացաք Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վրձ-
- 14 ուց որ արձակէ : Բայց դուք ան Սուրբը և Եր-
դարը ուրացաք , ու ինդրեցիք որ մարդասպան
- 15 մարդ մը ձեզի շնորհուի . Եւ կենաց Առաջնոր-
դը սպաննեցիք , որ զանիկայ Աստուած մեռել-
- 16 ներէն յարուց , որուն մենք վկայ ենք . Եւ անոր
անուանը հաւատքով , անոր անունը հաստա-
տեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը տեսնէք ու գի-
տէք . և ան հաւատքը որ անով է՝ աս առողջու-
- 17 թիւնը ատոր տուաւ ձեր ամենուն առջևը : Եւ
հիմա եղբայրներ՝ գիտեմ որ չգիտնալով ըսիք ,
- 18 ինտոր որ ձեր իշխաններն ալ : Բայց Աստուած՝
ինչ որ առաջուց իր բոլոր մարդարէներուն բեր-

- նովը յայաներ էր Քրիստոսին չարչարուելուն
 19 վրայով, այսպէս կատարեց : Ուստի ապաշխարեցէք՝ ու դարձի եկէք, որ մեղքերնիդ ջնջուի .
 20 Որպէս զի սփոփանաց ժամանակները զան Տէրոջը երեսէն . և առաջուց ձեզի համար սահմանուած Յիսուս Քրիստոսը խրկէ : Որ զանիկայ պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչև ան ատենները՝ որ ամէն բաները կարգադրուին, որոնց համար Աստուած սկիզբէն ՚ի վեր իր սուրբ
 22 մարգարէներուն բերնովը խօսած է : Մովսէս Բէր հայրերուն ըսաւ թէ՛ Չեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր մտիկ ըրէք՝ ամէն ինչ
 23 որ ձեզի խօսի : Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն ով որ ան մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի : Ու բոլոր մարգարէները՝ որ Սամուելէն ՚ի վեր խօսեցան, աս
 25 օրերուս համար ալ իմացուցին : Գուք էք ան մարգարէներուն որդիքը՝ և ան ուխտին, որ Աստուած մեր հայրերուն հետ ըրաւ, ու ըսաւ Աբրահամին . Եւ քու սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը : Աստուած իր Որդին յարուցանելով առաջ ձեզի խրկեց զանիկայ որ ձեզ օրհնէ, ամէն մէկերնիդ ձեր չարութիւններէն դարձընելով :

ԳԼ . Գ

- 1 Հրէից իշխաններ Պետրոսին քարոզութեանը վրայ բարկանալով՝ կը բանտարկեն զանիկայ Յովհաննէսին հետ, 4 այսու ամենայնիւ Աստուծոյ խօսքը լսողներէն հազարաւոր անձինք դարձի կու գան : 5 Եւրը կըբոր իշխանները զանոնք դատաստանի կը հանեն, Պետրոս համարձակ կը հաստատէ թէ ան կաղը Յիսուսի անունովը բժշկուեցաւ, և թէ միայն նոյն Յիսուսին անունովը կրնանք փրկուիլ . 13 բայց իշխանները սպառնալիքներով կը պատուիրեն Պետրոսին ու Յովհաննէսին որ մէյմըն ալ ան անունով չքարոզեն . 23 ասոր վրայ եկեղեցւոյ անդամները աղօթքի կը պարապին, 31 և Աստուած շարժելով անոնց գտնուած տեղը, վկայութիւն կու տայ թէ անոնց աղօթքը լած է, ու կը հաստատէ եկեղեցին՝ Սուրբ Հոգիին շնորհքը և միաբանական սէր պարգևելով անոր :

- 1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահանաները ու տաճարին իշխանը՝ և սաղու-

- 2 կեցինները անոնց վրայ հասան , Դժուարելով որ
անոնք ժողովուրդին կը սորվեցընէին , և Յի-
սուսի միջոցովը մեռելներէն յարութիւն առնելը
3 կը քարոզէին . Ու ձեռք զարկին անոնց , և
բանտը դրին զանոնք մինչև հետևեալ օրը . ինչու
4 որ ալ իրիկուն էր : Բայց ան խօսքը լսողնե-
րէն շատերը հաւատացին , ու մարդոց թիւը
հինգ հազարի չափ եղաւ :
- 5 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մէկտեղ ժող-
վուեցան անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիր-
6 ները Երուսաղեմի մէջ . Նաև Ըննա քահա-
նայապետը՝ ու Վայիափան՝ և Յովհաննէսը՝ ու
Եղէքսանդրոսը , և ան ամէնը որ քահանայա-
7 պետի ցեղէ էին . Եւ զանոնք մէջտեղը կայնե-
ցուցած՝ կը հարցընէին . Ի՞նչ զօրութիւնով
8 կամ ի՞նչ անունով ըրիք դուք աս բանը : Ըն-
ատենը Պետրոս Հոգևով Սրբով լեցուած՝ ըսաւ
անոնց . Ո՛վ ժողովուրդին իշխանները և Խորա-
9 յէլի ծերերը . Թէ որ մենք այսօր տկար մարդու
մը եղած բարիքին համար կը քննուինք , թէ
10 ի՞նչ միջոցով անիկայ բժշկուեցաւ , Յայտնի ըլ-
լայ ձեզի ամէնքնուդ , ու բոլոր Խորայէլի ժողո-
վուրդին , որ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի
անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք , և որն որ Ես-
տուած մեռելներէն յարուց , «նա՛» անով ասիկայ
11 ձեր առջևը բժշկուած կեցեր է : Ընիկայ է
ան քարը ձեզմէ շինողներէդ անարգուած , որ
12 անկիւնի գլուխ եղաւ . Եւ ուրիշ մէկով մը փրկ-
ուած թիւն չկայ . ինչու որ անկէ ՚ի զատ ուրիշ
անուն մը չկայ երկինքին տակը մարդոց մէջ
տրուած , որ անով կարող ըլլանք փրկուելու :
- 13 Իսկ անոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին հա-
մարձակութեանը նայելով , և հասկընալով որ
տգէտ ու առանց ուսման մարդիկ են , կը զար-
մանային . և իմացան որ անոնք Յիսուսին հետն

- 14 էին . Ու ան բժշկուած մարդը տեսնելով որ
անոնց հետ կայներ էր , չէին կրնար անոնց դէմ
15 բան մը խօսիլ : Եւ հրամայելով անոնց՝ որ
ատեանէն դուրս ելեն , իրարու հետ խորհուրդ
16 ըրին , Եւ ըսին . Ի՞նչ ընենք աս մարդոցը , ինչու
որ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի
է թէ ասոնց ձեռքովը երևելի հրաշք մը
17 եղաւ , ու մենք չենք կրնար ուրանալ : Միայն
թէ ժողովուրդին մէջը ալ աւելի չտարածուելու
համար՝ սաստիկ սպառնալիք ընենք անոնց , որ
ան անունով մէյմըն ալ չըլլայ որ մարդու բան
18 խօսին : Եւ զանոնք կանչելով պատուիրեցին
անոնց՝ որ ամենեին չխօսին և չսորվեցընեն Յի-
19 սուսի անունովը : Իայց Պետրոս ու Յովհաննէս
պատասխան տուին անոնց՝ ու ըսին . թէ
որ Եստուծոյ առջևը ուղիղ է որ Եստուծմէ
աւելի ձեզի մտիկ ընենք , դուք դատեցէք :
20 Վասն զի մենք ան որ տեսնք ու լսեցինք ,
21 չենք կրնար չխօսիլ : Իսկ անոնք նորէն սպառնալիք
ընելէն ետե՛ն՝ արձակեցին զանոնք , բան
մը չգտնելով թէ ինչպէս պատժեն զանոնք ժո-
ղովուրդին համար , ինչու որ ամէնքն ալ զԵս-
տուած կը փառաւորէին եղած բանին համար :
22 Վասն զի ան մարդը քառսուն տարեկանէն աւելի
էր , որուն վրայ աս բժշկութեան հրաշքը եղաւ :
23 Եւ անկէ արձակուելով՝ իրենցներուն քովը
եկան , ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետ-
24 ները և ձերերը իրենց ըսին : Անոնք ալ երբոր
լսեցին , միաբանութեամբ՝ ձայներնին Եստուծոյ
վերցուցին՝ ըսելով . Ո՛վ Տէր , դուն ես ան Ես-
տուածը՝ որ երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր
25 անոնց մէջ եղածները ստեղծեցիր , Որ քու ծա-
ռայիդ Դաւիթին բերնովը խօսեցար . Ինչո՞ւ
հեթանոսները խռովութիւն ըրին , ու ժողո-
26 վուրդները պարապ բաներ մտածեցին . Երկրի

- թագաւորները պատրաստ կայնեցան , և իշխան-
 ները մէկտեղ ժողովուեցան Տէրոջը դէմ՝ և անոր
 27 Օծեալին դէմ : Երդարև աս քաղաքիս մէջ
 ժողովուեցան քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին վրայ՝
 որն որ դուն օծեցիր , Հերովդէսը՝ և Պոնտացի
 Պիղատոսը ազգերուն հետ՝ ու Իսրայէլի ժողո-
 28 վուրդներուն հետ , Ընել՝ ինչ որ քու ձեռքդ և
 29 խորհուրդդ սահմանեց առաջուց՝ որ ըլլայ : Եւ
 հիմա ո՞վ Տէր՝ նայէ անոնց սպառնալիքներուն ,
 ու շնորհէ քու ծառաներուդ որ բոլոր համար-
 30 ձակութիւնով քու խօսքդ խօսինք , Բու ձեռքդ
 երկընցընելով բժշկելու , և քու սուրբ Որդւոյդ
 Յիսուսին անունովը նշաններ ու հրաշքներ ըլ-
 31 լալու : Ու երբոր անոնք աղօթք ըրին , շարժե-
 ցաւ ան տեղը՝ ուր որ ժողովուած էին , և ամէնքը
 Հոգւով Արբով լեցուեցան , ու Եստուծոյ խօսքը
 համարձակ կը խօսէին :
 32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ
 սիրտ ու մէկ հոգի ունէին . և անոնցմէ մէկը չէր
 ըսեր իր ստացուածներէն մէկուն համար՝ թէ
 իրն է , հապա իրենց ամէն բաները հասարակաց
 33 կը սեպէին : Եւ մեծ զօրութիւնով առաքեալ-
 ները վկայութիւն կու տային Տէր Յիսուսին յա-
 րութեանը , և անոնց ամենուն վրայ մեծ շնորհք
 34 կար : Ու անոնց մէջ կարօտութիւն քաշող մը
 չկար . վասն զի անոնք որ ազարակներու կամ
 տուններու տէր էին , կը ծախէին , և ծախուած-
 35 ներուն գիները կը բերէին , Ու առաքելոց ոտքը
 կը դնէին . և ամէն մէկուն իր կարօտութեանը
 36 նայելով կը բաժնուէր : Եւ Յովսէս՝ որ առա-
 քեալներէն Բառնաբաս մականուանեցաւ , (որ
 կը թարգմանուի՝ Մխիթարութեան որդի ,)
 37 Ղևտացի , ծննդեամբ Ախպրացի , Եզարակ մը
 ունենալով՝ ծախեց , ու ստակը բերաւ առաքելոց
 ոտքը դրաւ :

ԳԼ . Ե

1 Անանիա ու իր կնիկը Սափիրա իրենց կեղծաւորութեանը համար Պետրոսէն յանդիմանուելով՝ կը մեռնին : 12 Առաքելոց շատ հրաշքեր ընելով՝ 14 հաւատացեալները կը շատնան . 17 յետոյ առաքելալները վերստին բանտը կը դրուին , 19 բայց Տերօջը հրելտակը ազատելով զանոնք՝ կը պատուիրէ որ համարձակ քարոզեն ամենուն : 21 Ուստի անոնք սորվեցնելով՝ թէ տաճարին մէջ՝ 29 և թէ ատեանին առջևը , 33 սպաննուելու վտանգի մէջ կ'իյնան , բայց Գամաղելին խրատովը ողջ կը մնան , 40 Միայն ծեծ կ'ուտեն , որուն համար փառք կուտան Աստուծոյ , և ամէն օր չեն դադարիր քարոզելն :

- 1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա անունով իր կրնկանը Սափիրային հետ մէկտեղ ստացուածք մը
- 2 ծախեց . Եւ անոր զինէն խոռեց , որ կնիկն ալ գիտէր , ու մէկ բաժինը բերաւ առաքելոց ոտքը
- 3 դրաւ : Եւ Պետրոս ըսաւ . Անանիա՛ ինչո՞ւ Սատանան քու սիրտդ լեցուց , որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսիս , ու ազարակին զինէն խո-
- 4 ռես . Չէ՞ որ քուկդ էր ան՝ քանի որ կեցեր էր , ու ծախուած ալ՝ քու իշխանութեանդ տակն էր . ատ ի՞նչ է՝ որ քու սրտիդ մէջ աս բանը դրիր . չէ՞ թէ մարդոց սուտ խօսեցար , հապա Աստու-
- 5 ծոյ : Եւ Անանիա աս խօսքերը լսելով՝ ինկաւ , ու հոգի տուաւ . և մեծ վախ ինկաւ ամենուն
- 6 վրայ՝ որ աս լսեցին : Ու երիտասարդները ելան , ու պատնեցին անիկայ , և դուրս հանելով թա-
- 7 ղեցին : Ու երբոր իրեք ժամու չափ վրան անցաւ , անոր կնիկը չգիտնալով ինչ որ եղեր էր ,
- 8 ներս մտաւ . Եւ Պետրոս ըսաւ անոր . Բսէ՛ ինձի , ազարակը անյնչափ գո՞ւշ ծախեցիք . ան ալ
- 9 ըսաւ . Այո՛ , այնչափ : Ու Պետրոս ըսաւ անոր . Ետ ի՞նչ է՝ որ դուք միաբանեցաք Տերօջը Հոգին փորձելու . ահա՛ քու էրիկդ թաղողներուն ոտքերը դրանը քովն է՛ , քեզ ալ դուրս պիտի հա-
- 10 նեն : Եւ իսկոյն անոր ոտքերուն քովը ինկաւ , ու հոգի տուաւ . և երիտասարդները ներս մըտնելով անիկայ մեռած գտան , ու հանեցին իր
- 11 էրկանը քովը թաղեցին : Եւ մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ՝ ու ամենուն վրայ՝ որ աս բաները լսեցին :

- 12 Եւ առաքեալներուն ձեռքովը շատ նշաններ
ու հրաշքներ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ . և ա-
մէնը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջն
- 13 էին : Եւ ուրիշներէն մէկը չէր համարձակեր
անոնց յարելու . հապա ժողովուրդը կը մեծա-
- 14 բէր անոնք . Եւ Տէրոջը հաւատացողները ալ ա-
ւելի կը շատնային , բազմութիւն էրիկ մարդոց
- 15 ու կնիկներու . Ենանկ որ հիւանդները հրապա-
րակները կը հանէին , և պատգարակներով ու
մահիճներով կը գնէին , որ Պետրոսին անցնելու
ատենը՝ գոնէ անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ
- 16 հասնի : Ու շրջակայ քաղաքներուն բազմու-
թիւնը Երուսաղէմ կը ժողովուէր , հիւանդներ՝
և պիղծ ոգիներէ նեղութիւն կրողներ բերելով ,
որոնք ամէնն ալ կը բժշկուէին :
- 17 Ոտք ելաւ քահանայապետը՝ և բոլոր իր հետը
եղողները , որոնք սաղուկեցւոց աղանդէն էին՝
- 18 նախանձով լեցուած . Ու առաքեալներուն ձեռք
զարկին , և հասարակաց բանտը դրին զանոնք :
- 19 Բայց Տէրոջը հրեշտակը գիշերով բանտին դռ-
ները բացաւ , ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ .
- 20 Գացէք՝ և տաճարին մէջը կայնելով՝ ժողովուր-
21 դին խօսեցէք աս կենաց բոլոր խօսքերը : Ու
երբոր « լսեցին , տաճարը մտան առտուանց , և
կը սորվեցընէին . իսկ քահանայապետը եկաւ
ու իր հետը եղողները՝ ու մէկտեղ կանչեցին ժո-
ղովքը , ու Խսրայէլի որդւոցը բոլոր ձերակոյտը .
- 22 և Տար խրկեցին բանտը՝ որ զանոնք բերեն : Ու
երբոր սպասաւորները գացին , զանոնք բանտին
- 23 մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան պատմեցին , Եւ
ըսին թէ՛ Բանտը ամէն զգուշութիւնով գո-
ցուած գտանք , ու պահապանները դռներուն
առջևը կայնած , բայց բանալով՝ ներսը մարդ
- 24 չգտանք : Ու երբոր Բժ քահանան , և տաճա-
րին իշխանը ու քահանայապետները լսեցին աս

- խօսքերը , կը զարմանային անոնց համար՝ թէ
 25 ինչ պիտի ըլլայ ան : Եւ մէկը եկաւ պատմեց
 անոնց թէ , Ահա ան մարդիկը որ բանտը դրիք ,
 տաճարը կայներ են՝ և ժողովուրդին կը սորվե-
 26 ցընեն : Են ատենը իշխանը սպասաւորներովը
 մէկտեղ գնաց զանոնք բերաւ՝ առանց բռնու-
 թեան , քանզի ժողովուրդէն կը վախնային որ
 27 չքարկոծուին : Ու բերին զանոնք ատենը կայ-
 նեցուցին . և քահանայապետը անոնց հարցուց ,
 28 Ըսելով . Չէ որ սաստիկ պատուիրեցինք ձեզի ,
 որ աս անունով չսորվեցընէք . և ահա Արուսա-
 ղէմը ձեր ուսմունքովը լեցուցիք , և ան մար-
 դուն արիւնը կ'ուզէք մեր վրայ բերել :
- 29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և «-ւի առա-
 քեալները՝ ու ըսին . Եռաւել Աստուծոյ հնա-
 30 զանգիլ պէտք է՝ քան թէ մարդոց : Մեր հայ-
 րերուն Աստուածը Յիսուսը յարուց , որն որ
 31 դուք փայտէն կախելով սպաննեցիք : Ենիկայ
 Աստուած իր աջ ձեռքովը Եռաջնորդ ու Փրկիչ
 32 թիւն և մեղաց թողութիւն տալու : Եւ մենք
 աս բաներուս համար անոր վկաներ ենք , ու
 Սուրբ Հոգին ալ՝ որն որ Աստուած իրեն հնա-
 33 զանդ եզոյններուն տուաւ : Եւ անոնք «- լսելով՝
 խիստ կատղեցան , ու կը խորհէին որ զանոնք
 մեռցընեն :
- 34 Եւ ատենանին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վրայ
 ելաւ՝ որուն անունը Գամաղիէլ էր , օրինաց
 վարդապետ մը՝ բոլոր ժողովուրդին առջևը պա-
 տուաւոր մէկը , ու հրաման ըրաւ որ առաքեալ-
 35 ները քիչ մը դուրս հանեն . Եւ ըսաւ անոնց .
 Ո՛վ Խորայէլացի մարդիկ՝ դուք ձեզի զգուշացէք
 աս մարդոցը համար թէ ինչ պիտի ընէք .
 36 Քանզի աս օրերէս առաջ Թևեղասը ելաւ , իրեն
 համար ըսելով՝ թէ երեւել մէկ մըն է , ու թուով

- չորս հարիւրի չափ մարդիկ իրեն յարեցան . որ
ինքը սպաննուեցաւ , և ան ամէնը որ իրեն հը-
նազանդեր էին՝ ցրուեցան , ու ոչինչ եղան :
- 37 Ենոր ետեւէն Յուդա Գալիլեացին ելաւ աշխար-
հագիր եղած օրերը , և շատ ժողովուրդ իր կող-
մը ձգեց . ինքն ալ կորսուեցաւ , և ան ամէնը որ
- 38 իրեն հնազանդեր էին՝ ցիրուցան եղան : Աւ
հիմա ձեզի կ'ըսեմ . Ետ մարդոցմէ մէկդի կե-
ցէք , ու թո՛ղ տուէք զանոնք , ինչու որ եթէ ատ
խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ է , պիտի
- 39 քակուի . Հապա թէ որ Աստուծմէ է , չէք կրը-
նար ատիկայ քակել , չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ
- 40 մարանչող գտնուիք : Աւ անոնք հաւանութիւն
տուին անոր . ու առաքեալները կանչելով՝ ծե-
ծեցին , և պատուիրելով որ Քյո՛ւն ալ Յիսուսի ա-
- 41 նունովը չխօսին , արձակեցին զանոնք : Ենոնք
ալ ժողովքին առջեւէն գացին , ուրախանալով որ
Տէր՛իչ անուանը համար արժանի եղան անար-
- 42 գուելու : Աւ ամէն օր տաճարը ու տուներուն
մէջ չէին դադարեր սորվեցընելէն՝ ու Յիսուս
Քրիստոսը քարոզելէն :

ԳԼ . Զ

- 1 Առաքեալները ուզելով որ աղքատներուն կերակուրին հող տարուի , նաև փոյթ ունե-
նալով որ իրենք Աստուծոյ խօսքը՝ հոգիին կերակուրը մատակարարեն , 3 սարկաւազու-
թեան պաշտօնը կը յանձնեն եօթը ընտրուած մարդոց , 5 որոնց մէկն էր Ստեփաննոս՝
հաւատքով և հոգւով Սրբով լեցուն . 12 որուն հետ վեճաբանողները չընալով պա-
տասխան տալ՝ կը բռնեն զանիկայ , 13 և զըպարտութեամբ կ'ամբաստանեն իբրև հայ-
հոյիչ օրինաց և տաճարին :

- 1 Աւ ան օրերը աշակերտները որ շատցան , Հել-
լենացելոց կողմէն տրտունջ մը եղաւ Եբրայե-
ցւոց դէմ . ինչու որ իրենց որբեարիները ամէն
օրուան ողորմութեամբ մատակարարուելուն մէջ ան-
- 2 տես կ'ըլլային : Աւ տասուերկուքը կանչեցին
աշակերտներուն բազմութիւնը՝ ու ըսին . Մեզի
չվայլեր Աստուծոյ խօսքը ձգել , ու սեղաններու
- 3 ծառայութիւն ընել : Ուստի եղբայրներ՝ ձեզ-

- մէ եօթը հոգի ընտրեցէք՝ Բարե վկայուած՝ Հո-
 4 գուով Սրբով և իմաստութիւնով լեցուն , որ զա-
 նոնք աս զործիս վրայ դնենք . Եւ մենք ազօթքի
 5 ու Եսայի խօսքին պաշտօնին պարապինք : Եւ
 խօսքը բոլոր բազմութեան առջևը հաճոյ երե-
 ցաւ . ու ընտրեցին Ստեփաննոսը՝ հաւատքով և
 Հոգուով Սրբով լեցուն մարդ մը , ու Փիլիպպոսը ,
 և Պրոքորոնը , ու Նիկանովրան , և Տիմոթեան ,
 ու Պարմենան , և Նիկողայոս նորահաւատ Են-
 6 տիոքացին . Եսոնք առաքելներուն առջևը
 կայնեցուցին . անոնք ալ ազօթք ընելով՝ ձեռ-
 7 քերնին անոնց վրայ դրին : Եւ Եստուծոյ խօս-
 քը կ'աճէր , ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը
 շատնար Երուսաղեմի մէջ . և քահանաներէն
 մեծ բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին :
 8 Եւ Ստեփաննոս՝ որ շնորհքով ու զօրութիւնով
 լցուած Բարե ինչ էր , մեծ հրաշքներ և նշաններ
 9 կ'ընէր ժողովուրդին մէջ : Բայց ոմանք ան ժո-
 ղովարանէն՝ որ Եզատացելոց , և Աիւրենացոց՝
 ու Եղեքսանդրացոց Ժողովարան կ'ըսուէր , և Բարե
 որ Աիլիկիայէն ու Եսիայէն էին , երան ու Ստե-
 10 փաննոսին հետ վիճարանութիւն կ'ընէին . Եւ
 չէին կրնար դէմ դնել ան իմաստութեանը ու
 11 հոգիին , որով կը խօսէր : Են ատենը հրապուրե-
 ցին քանի մը մարդիկ , որ ըսեն թէ՛ Մենք լսե-
 ցինք որ ատիկայ հայհոյական խօսքեր կը խօսի
 12 Մովսէսին ու Եստուծոյ դէմ : Եւ զրգուցին
 ժողովուրդը՝ ու ծերերը՝ և դպիրները , ու վրան
 հասնելով զինքը բռնեցին՝ ու ատեանը տարին :
 13 Եւ սուտ վկաներ կայնեցուցին , որոնք կ'ըսէին .
 Ես մարդը չգողարիւր հայհոյական բաներ խօ-
 14 սելէն սուրբ տեղին և օրէնքին դէմ . Բանզի լը-
 սեցինք ատկէ որ կ'ըսէր թէ , Ես Նազովրեցի
 Յիսուսը պիտի քակէ աս տեղը , ու պիտի փոխէ
 Մովսէսին մեզի աւանդած սովորութիւնները :

15 Եւ ատենանք նստողներուն ամէնք երբոր անոր նայեցան , անոր երեսը հրեշտակի երեսի պէս տեսան :

ԳԼ . Է

1 Ստեփաննոս իրեն դէմ՝ եղած ամբաստանութեանը պատասխան տալով , 2 կը ցուցնէ թէ ինչպէս Աստուած ընտրեց էր իրենց հայրերը , 37 և թէ Մովսէս վկայութիւն ըրած էր Քրիստոսի համար . 51 կը յանդիմանէ Հրէաները որ ապստամբ գտնուելով Աստուծոյ դէմ , սպաննեցին զՔրիստոս՝ ան Արդարը՝ որուն համար մարդարէները կանխաձայներ էին , թէ աշխարհք պիտի գայ : 54 Ասոր վրայ Հրեայք կը քարկոծեն Ստեփաննոսը , որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ խոնարհութեամբ աղօթք կ'ընէ անոնց համար :

1 Են ատենը քահանայապետը ըսաւ , Իրաւցը
2 նէ ատ բաները ատանկ են : Եւ անիկայ ըսաւ .
Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր՝ մտիկ ըրէք .
Փառաց Աստուածը մեր հօրը Աբրահամին երևցաւ ,
քանի որ Միջագետի մէջ էր , դեռ Խա
3 ռանի մէջ չբնակած . և ըսաւ անոր . Այլ'ը քու երկրէդ
և քու ազգականներէդ , ու եկուր ան
4 երկիրը՝ որ ես քեզի պիտի ցուցնեմ : Են ատենը
Քաղղէացոց երկրէն ելելով՝ Խառանի մէջ բնակեցաւ .
և անոր հօրը մեռնելէն ետև՝ անկէ փոխադրեց
զանիկայ աս երկիրը , ուր որ
5 դուք հիմա կը բնակիք : Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգու
թիւն չտուաւ , ո՛չ ալ ոտքի քայլ մը «եղ , բայց
խոստացաւ որ ասիկայ իրեն տայ իբրև կալուածք ,
և իրմէ ետև իր սերունդին , երբ
6 որ դեռ ինքը որդի չունէր : Եւ Աստուած այսպէս
խօսեցաւ թէ՛ Ենոր սերունդը օտար երկրի մէջ
պանդուխտ պիտի ըլլայ . ու պիտի ծառայեցը
նեն անիկայ՝ և չարչարեն չորս հարիւր տարի :
7 Եւ ան ազգը՝ որուն պիտի ծառայեն , ես պիտի դատեմ ,
ըսաւ Աստուած , և անկէ ետև պիտի թլ
8 ելեն՝ ու աս տեղս զիս պաշտեն : Եւ անոր թլ
փատութեան ուխտը տուաւ , ու ետքը Աբրահամ
Խահակը ծնաւ , և թլփատեց զանիկայ ու թլ
րորդ օրը . Խահակն ալ՝ Յակորը ծնաւ , Յակորն
9 ալ տասուերկու նահապետները : Եւ նահապետ
ները Յովսեփին վրայ նախանձելով՝ Ազիպտոս

- 10 էր . Ու փրկեց զանիկայ իր ամէն նեղութիւններէն , և անոր շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի Փարաւոնն թագաւորին առջևը . ան ալ զանիկայ իշխան դրաւ Եգիպտոսի՝ ու իր բո-
 11 լոր տանը վրայ : Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ , ու մեծ նեղութիւն , և մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ :
 12 Եւ Յակոբ երբոր լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի , առջի անգամին մեր հայրերը խըր-
 13 կեց : Եւ երկրորդ անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզինքը . ու Յովսէփին
 14 ազգը Փարաւոնին յայտնի եղաւ : Եւ Յովսէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը՝ ու բոլոր ազգատոհմը , եօթանասունուհինգ հո-
 15 զի : Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ , ու մեռաւ ,
 16 ինքը ու մեր հայրերը : Եւ Սիւքէմ տարուելով՝ ան գերեզմանին մէջը դրուեցան , որն որ Եբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր էր
 17 Սիւքէմի հօրը Եմովրի որդիներէն : Ու երբոր մօտեցաւ խոստմունքին ատենը , որ Եստուած երդումով խոստացեր էր Եբրահամին , ժողովուրդը աճեցաւ ու շատցաւ Եգիպտոսի մէջ ,
 18 Մինչև որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ՝ որ Յովսէփ
 19 փը չէր ճանչնար : Անիկայ հնարք բանեցուց մեր ազգին դէմ՝ ու չարչարեց մեր հայրերը , մինչև անգամ անոնց տղաքը դուրս ձգելով՝
 20 որ չապրին : Ան ժամանակը Մովսէս ալ ծնաւ , և Եստուծոյ առջևը գեղեցիկ էր , որ իր հօրը
 21 տունը մեծցաւ իրեք ամիս : Ու երբոր անիկայ դուրս ձգուեցաւ , Փարաւոնին ազջեկը զանիկայ
 22 վերցուց , և իրեն իբրև որդի մեծցուց : Ու Մովսէս՝ Եգիպտացուց բոլոր իմաստութիւնովը վարժուեցաւ , և զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու
 23 գործքերովը : Ու երբոր քառսուն տարեկան

- եղաւ , իր սիրտը ինկաւ իր եղբայրներուն՝ Իս-
- 24 րայելի որդւոցը այցելութիւն ընել : Ու Իսրայէլայի երէն մէկը հարստահարուած տեսնելով՝ պաշտպանեց , և զօրուածին վրէժը առաւ՝ ան
- 25 Եգիպտացին սպաննելով : Ար կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի իմանային՝ որ Եստուած իր ձեռքովը անոնց ազատութիւն պիտի տար . բայց
- 26 անոնք չիմացան : Ու հետեւեալ օրը անոնց դիմացը ելաւ՝ երբոր կը կռուէին , և խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զանոնք , ըսելով . Մարդիկ՝ դուք եղբայրներ էք , ինչո՞ւ մէկըմէկ կը
- 27 զօրկէք : Բայց ան որ ընկերը կը զօրկէր , մերժեց զանիկայ՝ ու ըսաւ . Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշ-
- 28 խան ու դատաւոր դրաւ . Չիս ալ սպաննել կ'ուզես , ինտոր որ երէկ Եգիպտացին սպաննե-
- 29 ցիր : Եւ Մովսէս աս խօսքին վրայ փախաւ , ու Մադիամու երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ , ուր
- 30 որ երկու որդի ծնաւ : Եւ քառսուն տարի անցնելէն ետեւ՝ Սինայ լեռանը անապատին մէջ Տէրոջը հրեշտակը երեցաւ անոր՝ մորենիի կրակի
- 31 բոցով : Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ ան տեսիլքին վրայ . ու երբոր մօտեցաւ զննելու ,
- 32 Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր , ու է՛րէ՛ր . Ես եմ՝ քու հայրերուդ Եստուածը , Երրահամին Եստուածը , ու Իսահակին Եստուածը , և Յակոբին Եստուածը . Մովսէս ալ լսէն՝ դողալով՝ չէր համարձակեր զննելու :
- 33 Եւ Տէրը ըսաւ անոր . Ոտքերուդ կօշիկները հանէ , ինչու որ ատ տեղը՝
- 34 որ դուն կայներ ես , սուրբ երկիր է : Յիրաւի Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը տեսայ , ու լսեցի անոնց հառաչանքը , և իջայ զանոնք ազատելու . և հիմա եկուր քեզ Եգիպտոս խրկեմ :
- 35 Են Մովսէսը որ ուրացան՝ ու կ'ըսէին . Ո՞վ քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ , Եստուած անիկայ իշխան և փրկիչ խրկեց ան հրեշ-

- տակին ձեռքովը՝ որ մորենիին մէջ անոր երև-
- 36 ցաւ : Ենիկայ հանեց զանոնք՝ հրաշքներ ու նը-
շաններ ընելով Եգիպտոսի երկրին ու Վարմիր
ծովուն մէջ, և անապատին մէջ քառսուն տա-
- 37 ըի : Ես Մովսէսն է՝ որ ըսաւ Խարայէլի որդւո-
ցը . Ձեր Տէր Եստուածը ձեր եղբայրներէն ին-
ծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր
- 38 մտիկ ըլէք : Եսիկայ ան է որ անապատը ժո-
ղովքին մէջն էր, Սինայ լեռան վրայ իրեն խօսող
հրեշտակին հետ ու մեր հայրերուն հետ . որ
- 39 կենդանի պատգամներ առաւ մեզի տալու . Որուն
մեր հայրերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ . հապա
մերժեցին, և իրենց սրտերովը Եգիպտոս դար-
- 40 ձան : Եւ ըսին Եհարոնին . Մեզի աստուածներ
չինէ՝ որ մեր առջևէն երթան . քանզի ան Մով-
սէսը՝ որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց, չենք
- 41 զիտեր թէ ինչ եղաւ անոր : Եւ ան օրերը որթ
մը շինեցին, ու կուռքին զոհ մատուցին, և ի-
րենց ձեռացը գործքերովը կը զուարճանային :
- 42 Եստուած ալ ելե՞ դարձուց, ու թողուց զանոնք
որ երկնից զօրքը պաշտեն . ինչպէս որ գրուած
է մարգարէից գրքին մէջ, Միթէ անապատին
մէջ քառսուն տարի զոհեր ու պատարագներ
- 43 մատուցիք ինծի՝ ո՞վ Խարայէլի տունը . Եւ Մո-
ղոքին վրանը առիք, ու ձեր Հռեմփա աստու-
ծոյն աստղը, ան պատկերները որ շինեցիք՝ ա-
նոնց երկրպագութիւն ընելու . ե՞ս ալ ձեզ Բարի-
- 44 լոնէն անդին պիտի փոխադրեմ : Ակայութեան
խորանը անապատին մէջ մեր հայրերուն հետն
էր, ինչպէս որ Մովսէսին հետ խօսողը հրաման
ըրաւ՝ որ տեսած օրինակին պէս շինէ զանիկայ .
- 45 Որ մեր հայրերն ալ յաջորդաբար առնելով՝ Յե-
սուին հետ բերին զանիկայ ան ազգերուն կա-
լուածքը, որոնք Եստուած վաքնտեց մեր հայ-
- 46 րերուն առջևէն մինչև Դաւիթին օրերը, Որ

- 47 Եստուծոյ առջևը շնորհք գտաւ , և ուզեց որ
 48 Յակոբին Եստուծոյն բնակարան մը գտնէ : Ու
 49 Սողոմոն անոր տուն մը շինեց : Սակայն Բարձ-
 րեալը ձեռքով շինուած տաճարներու մէջ չբնա-
 49 կիր , ինչպէս որ մարգարէն կ'ըսէ . Երկինքը իմ
 աթոռս է , ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուան-
 դանն է . ինտո՞ր տուն պիտի շինէք ինձի , կ'ըսէ
 Տէրը . կամ ի՞նչ պիտի շինեմ իմ հանգստութեանս
 50 տեղը . Չէ՞ որ աս ամէնը իմ ձեռքս շիներ է :
 51 Ո՛վ խտապարանոցներ՝ ու սրտով և ականջով
 չթրփատուածներ . դուք ամէն ատեն Հոգւոյն
 Սրբոյ հակառակ կը կենաք , ինչպէս ձեր հայրե-
 52 րը՝ անանկ ալ դուք : Մարգարէներէն ո՞րը չը-
 հալածեցին ձեր հայրերը . ու սպաննեցին զա-
 նոնք՝ որ առաջուց պատմեցին ան Երդարին
 գալուն համար , որ դուք հիմա անոր մատնիչ-
 53 ները և սպաննողները եղաք . Դուք որ օրէնքը
 առիք հրեշտակներուն մատակարարութեամբը՝
 ու չպահեցիք :
 54 Եւ անոնք աս բաները լսելով՝ սրտերնուն մէջ
 կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ կը
 55 կճռցընէին : Բայց անիկայ Հոգւով Սրբով լե-
 ցուած՝ երկինքը նայեցաւ և տեսաւ Եստուծոյ
 փառքը , ու Յիսուան ալ՝ որ Եստուծոյ աջ կողմը
 կայներ էր , և ըսաւ . Եհնա կը տեսնեմ երկինքը
 բացուած , ու Որդին մարդոյ՝ Եստուծոյ աջ կող-
 56 մը կայնած : Իսկ անոնք մեծաձայն աղաղակե-
 լով՝ ականջներնին գոցեցին , և ամէնը մէկէն
 57 վազեցին անոր վրայ . Ու քաղաքէն դուրս հա-
 նելով՝ կը քարկոծէին շառնկայ . և վկաները իրենց
 հանդերձները ահա կը դնէին երիտասարդի մը
 58 ոտքերուն քովը , որ Սօղոս կ'ըսուէր : Եւ կը
 քարկոծէին Ստեփաննոսը , որ աղօթք կ'ընէր
 ու կ'ըսէր . Տէր Յիսուս՝ ընդունէ իմ հօգիս :
 59 Ու ծնկան վրայ դալով՝ բարձրաձայն աղաղակեց ,

Տէր՝ աս մեղքը մի՛ սեպեր ատոնց . և աս ըսելով՝
 ննջեց . Սօղոս ալ կամակից էր անոր սպան-
 նուելուն :

ԳԼ . Ը

1 Երուսաղեմի հալածումը առիթ կ'ըլլայ՝ որ Սամարիայի մէջ եկեղեցի մը կը հաստատուի
 5 Փիլիպպոսի ձեռօքը , որ քարոզէ՝ հրաշքներ ըրաւ և շատերը մկրտեց , որոնց մէջն էր
 Սիմոն մոզը : 14 Պետրոս ու Յովհաննէս հոն կ'երթան եկեղեցիին հաստատութիւն
 տալու , ու աղօթքով և ձեռքերնին ժողովրդոց վրայ դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի
 անոնց : 18 Երբոր Սիմոն կ'ուզէ ստակով ծախու առնել իրենց ունեցած իշխանու-
 10 թիւնը , 20 Պետրոս սաստիկ կը յանդիմանէ անոր սրտին չարութիւնը , ու զղջալու կը
 յորդորէ . ետքը Յովհաննէսին հետ Աստուծոյ խօսքը քարոզելով Երուսաղէմ՝ կը դառ-
 նայ : 26 Տէրջը հրեշտակ կը խրկէ Փիլիպպոսը՝ որ երթայ քարոզէ Եթէովպացի ներ-
 քինիին , և մկրտէ զանիկայ :

- 1 Եւ ան օրը մեծ հալածում եղաւ Երուսաղեմի
 մէջ եղող եկեղեցիին վրայ , և առաքեալներէն ՚ի
 զատ՝ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի ու
- 2 Սամարիայի երկիրներուն մէջ : Եւ աստուա-
 ծավախ մարդիկ Ստեփաննոսը վերցուցին , ու
- 3 անոր վրայ մեծ ողբ ըրին : Բայց Սօղոս եկեղե-
 ցիին շատ վնաս կու տար , տուները կը մտնէր ,
 էրիկ ու կնիկ մարդիկները կը քաշէր՝ բանտը
 դնել կու տար :
- 4 Եւ ան ցիրուցան եղածները կը պտըտէին՝ ու
- 5 խօսքը կը քարոզէին : Փիլիպպոս ալ Սամա-
 րիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Բրիսատոսը կը
- 6 քարոզէր անոնց : Եւ ժողովուրդները միաբան
 հաւանութեամբ Փիլիպպոսին ըսածներուն ու-
 շաղրութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով ան
- 7 նշանները որ կ'ընէր : Ա՛յն զի շատ դիւահար-
 ներէն պիղծ ոգիները մեծաձայն աղաղակելով՝
- 8 կ'ելլէին : Եւ շատ անդամալոյծներ ու կաղեր կը
- 9 բժշկուէին . Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ ան քա-
 ղաքին մէջը : Բայց Սիմոն անունով մարդ մը
- կար՝ որ առաջուց ան քաղաքին մէջ մոգութիւն
- կ'ընէր , ու Սամարացւոց ազգը կը զարմացընէր ,
- 10 իրեն համար ըսելով՝ Թէ մեծ մէկ մըն է . Որ ա-
 նոր ուշադրութիւն կու տային ամէնն ալ պղտի-
 կէն մինչև մեծը , և կ'ըսէին . Ասիկայ Աստուծոյ

- 11 մեծ ըստած զօրութիւնն է : Շատ ժամանակէ
 'ի վեր կախարդութիւններով անոնք զարմացը-
 նելուն համար՝ իրեն ուշադրութիւն կու տային :
- 12 Բայց երբոր Փիլիպպոսին հաւատացին՝ որ Աս-
 տուծոյ թագաւորութեանը ու Յիսուս Քրիս-
 տոսի անուանը վրայով կը քարոզէր, կը մկրտ-
 տուէին թէ էրիկ մարդիկ և թէ կնիկ մարդիկ :
- 13 Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց, ու մկրտուելով
 միշտ Փիլիպպոսին հետն էր. և տեսնելով ան
 նշանները, ու մեծ զօրութիւնները որ կ'ըլլային,
- 14 կը զարմանար : Իսկ Երուսաղեմի մէջ եղող ա-
 ուաքեալները երբոր լսեցին թէ Սամարացիք Աս-
 տուծոյ խօսքը ընդունեն են, Պետրոսը ու Յով-
- 15 հաննէսը անոնց խրկեցին . Որոնք իջնելով՝ ա-
 ղօթք ըրին անոնց համար որ Սուրբ Հոգին առ-
- 16 նեն . (Ինչու որ դեռ անոնց մէկուն վրայ իջած
 չէր, հապա միայն Տէր Յիսուսի անունովը մկրտ-
 17 տուած էին .) Ըն ատենը ձեռքերնին դրին ա-
- 18 նոնց վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին : Երբոր
 տեսաւ Սիմոն՝ թէ աուաքեալները աւելի վրայ
 ձեռք դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի, անոնց
- 19 ստակ մատուց՝ ու ըսաւ . Ինձի ալ աս իշխանու-
 թիւնը տուէք՝ որպէս զի որով վրայ ձեռք դնեմ,
 20 անիկայ Սուրբ Հոգին առնէ . Բայց Պետրոս
 ըսաւ անոր . Բու արծաթդ քեզի հետ թող
 կորսուի . ինչու որ Աստուծոյ պարգևը կարծե-
- 21 ցիր թէ ստակով կ'առնուի : Դուն ատ բանին
 մէջ մասն ու բաժին չունիս . ինչու որ քու սիր-
- 22 տրդ Աստուծոյ առջևը շնտակ չէ : Ուստի ատ
 քու չարութենէդ զեղջի՛ եկուր, ու Աստուծոյ
 աղաչէ . գուցէ ներուի քեզի քու սրտիդ ա-
- 23 խորհուրդը : Ինչու որ ես քեզ մաղձի դառ-
 նութեան մէջ, և անիրաւութեան կապին մէջ
- 24 կը տեսնեմ : Սիմոն պատասխան տուաւ ու ը-
 սաւ . Դուք ինձի համար աղօթք ըրէք Տէրոջը,

- որ ատ ձեր ըսածներէն բան մը իմ վրաս չգայ :
- 25 Ընտնք ալ վկայութիւն տարով՝ Աստուծոյ խօսքը խօսելէն ետեւ , դարձան Արուսաղէմ . և Սամարացւոց շատ զեղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին :
- 26 Եւ Տէրօջը հրեշտակը Փիլիպպոսին խօսեցաւ՝ ըսելով . Ալի՛ր ու գնա՛ դուն հարաւային կողմը՝ ան ճամբան , որ Արուսաղէմէն դէպ ՚ի Գազա
- 27 կ'իջնէ , որ անապատ «եղ ճը» է : Ըն ալ ելաւ գնաց . և ահա՛ Աթէովպացի ներքինի մարդ մը՝ Աթէովպացւոց Աանդակա թագուհիին մէկ զօրաւորը , որ ինքը անոր բոլոր զանձերուն վրայ էր , որ Արուսաղէմ եկեր էր երկրպագութիւն
- 28 ընելու . Եւ «նէ» ետ կը դառնար , ու իր կառքը նստած՝ Ասայի մարգարէին գիրքը կը կարդար :
- 29 Եւ Հոգին ըսաւ Փիլիպպոսին . Մօտեցիր , և
- 30 ատ կառքին քովը գնա : Փիլիպպոս ալ վաղելով մօտ գնաց՝ ու մտիկ կ'ընէր որ Ասայի մարգարէին գիրքը կը կարդար , և ըսաւ . Արդացածդ
- 31 կը հասկընամ արդեօք : Ըն ալ ըսաւ . Ինտո՛ր կրնամ հասկընալ , թէ որ մէկը ինձի չառաջնորդէ . ու աղաչեց Փիլիպպոսին՝ որ ելէ իր քովը
- 32 նստի : Եւ գրքին ձեջ կարդացած տեղը աս էր . Ոչխարի պէս մորթուելու տարուեցաւ , ու իր խուզողին առջևը մունճ կեցող գառնուկի պէս՝
- 33 անանկ իր բերանը չբանար . Իր խոնարհութեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ , և անոր ազգատոհմը ո՞վ պիտի պատմէ . ինչու որ
- 34 անոր կեանքը երկրէն կը վերցուի : Ներքինին պատասխան տուաւ Փիլիպպոսին ու ըսաւ . Ա՛ղաչեմ՝ քեզի , մարգարէն որո՞ւ համար կ'ըսէ աս . իրե՞ն համար , թէ մէկ ուրիշի մը համար :
- 35 Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը բացաւ , և գրքին աս
- 36 «...» սկսելով՝ Յիսուսը քարոզեց անոր : Ու երբոր իշխան ճամբան կ'երթային , ջուրի մը քով

եկան . ու ըսաւ ներքինին . Ահա ջուր , ալ ի՞նչ
 37 բան զիս կ'արգիլէ մկրտուելէն : [Եւ Փիլիպպոս
 ըսաւ անոր . Թէ որ քու բոլոր սրտովդ կը հա-
 ւատաս , կարելի է . անիկայ պատասխան տուաւ՝
 ու ըսաւ . Կը հաւատամ [Թէ Յիսուս Վրիստոսը
 38 Որդի Աստուծոյ է :] Ու հրաման ըրաւ որ կառ-
 քը կայնեցընեն . և երկուքնին ալ ջուրը իջան՝
 Փիլիպպոսը ու ներքինին , և մկրտեց զանիկայ :
 39 Ու երբոր ջուրէն դուրս ելան , Տէրոջը Հոգին
 յափշտակեց Փիլիպպոսը , և ալ ներքինին անի-
 կայ չտեսաւ , ու իր ճամբան կ'երթար ուրախու-
 40 թեամբ : Բայց Փիլիպպոս Ազովտոսի մէջ գըտ-
 նուեցաւ . ու պտըտելով բոլոր քաղաքներուն
 աւետարան կը քարոզէր , մինչև որ ինքը Աեսա-
 րիա եկաւ :

ԳԼ . Թ

1 Սօղոս՝ Դամասկոս երթալու ճամբուն վրայ 4 գետինը կ'իյնայ , և կը տեսնէ զՅիսուս .
 10 առաքելական պաշտօնին կը կանչուի , 18 և Անանիայէն կը մկրտուի . 20 համար-
 ձակ զՔրիստոս կը քարոզէ : 23 Հրեայք կը խորհին զանիկայ սպաննել . 29 նմանապէս
 Յոյները . բայց Սօղոս անոնց ձեռքէն կը փախէ : 31 Եկեղեցին խաղաղութիւն կը
 վայելէ . Պետրոս կը բժշկէ Ենեա անուն անդամաւորջը , 36 և Տարիթան կը յարու-
 ցանէ :

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտնե-
 րուն դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով՝ քահա-
 2 նայապետին քովը գնաց . Եւ անկէ թուղթեր
 ուղեց Դամասկոս ժողովարանները «անելու» , որ
 եթէ ան ճամբուն հետևողներ գտնելու ըլլայ ,
 էրիկ մարդիկ կամ կնիկ մարդիկ կապած Երու-
 3 սաղէմ բերէ : Ու երբոր կ'երթար , ու Դամաս-
 կոսին մօտեցաւ , յանկարծ իր բոլորտիքը եր-
 4 կինքէն լոյս մը փայլատակեց . Եւ ինքը գետինը
 իյնալով՝ մէկ ձայն մը լսեց՝ որ կ'ըսէր իրեն .
 5 Սաւուղ՝ Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը հալածես : Եւ
 անիկայ ըսաւ , Ո՞վ ես դուն՝ Տէր . և Տէրը ըսաւ .
 Ես եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես . դժուար
 6 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել : Են ալ

- 7 դողով ու ապշութեամբ ըսաւ . Տէր՝ ի՞նչ կ'ուզես
 որ ընեմ : Աւ Տէրը ըստ անոր . Այլ՛ր , ու քա-
 ղաքը մտիր , և քեզի պիտի զրուցուի ի՞նչ որ
 պարտիս ընել . իսկ ան մարդիկը որ իր հետը
 կ'երթային , ապշած կեցեր էին . ձայնը միայն
 8 կը լսէին , բայց մէկը չէին տեսներ : Աւ Սողոս
 գետնէն ելաւ , ու բաց աչքերով մէկը չէր տես-
 ներ . ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին՝ ու Ղամաս-
 9 կոս մտցուցին : Աւ իրէք օր կեցաւ առանց տես-
 նելու , և ո՛չ կերաւ , ո՛չ ալ խմեց :
 10 Ու Մաննիա անունով աշակերտ մը կար Ղա-
 մասկոսի մէջ . և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ .
 11 Մաննիա . ան ալ ըսաւ . Տէր՝ ահա հո՞ւ եմ : Աւ
 Տէրը ըստ անոր . Այլ՛ր ու գնահ ան փողոցը՝ որ
 Ուղիղ կ'ըսուի , և հո՞ն Յուդային տանը մէջ
 12 փնտռէ Սողոս անունով Տարսոնացի մը . վասն
 13 զի ահա անիկայ աղօթք կ'ընէ . Ու տեսիլքի մէջ
 մարդ մը տեսաւ Մաննիա անունով՝ ասէ մտած ,
 14 և ձեռքը իր վրայ դրած , որ տեսնէ : Մաննիան
 ալ պատասխան տուաւ . Տէր՝ շատերէն լսեցի ան
 մարդուն համար՝ թէ որչափ չարիքներ ըրաւ
 15 քու սուրբերուդ Արուսաղեմի մէջ . Աւ հոս ալ
 քահանայապետներէն իշխանութիւն ունի կա-
 պելու ան ամէնը , որ քու անունդ կը կանչեն :
 16 Աւ Տէրը ըսաւ անոր . Գնահ դուն . ինչու որ ա-
 նիկայ ինձի ընտիր աման մըն է , իմ անունս կրե-
 լու հեթանոսներուն ու թագաւորներուն և Իս-
 17 րայէլի որդւոցը առջևը . Քանզի ես իրեն պիտի
 ցուցնեմ թէ որչափ պէտք է իրեն՝ իմ անուանս
 18 համար նեղութիւն քաշել : Աւ Մաննիա զնաց՝
 ու ան տունը մտաւ , և ձեռքը անոր վրայ դնե-
 լով՝ ըսաւ . Սաւո՛ղ եղբայր՝ Տէրը զիս խրկեց ,
 ան Յիսուս որ ճամբուն մէջ քեզի երեցաւ՝ երբ-
 որ կու գայիր . որպէս զի տեսութիւնդ առնես ,
 18 ու Հոգւով Սրբով լեցուիս : Աւ շուտ մը անոր

- աչքերէն թեփերու պէս քանի ինկան . և իսկոյն
 19 տեսաւ , ու ելաւ մկրտուեցաւ . Եւ կերակուր ու-
 տելով՝ ուժը վրան եկաւ . ու քանի մը օր Դա-
 մասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետը կե-
 ցաւ :
- 20 Եւ անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը
 քարոզէր Յիսուսը , թէ անիկայ է Եստուծոյ Որ-
 21 դին : Եւ ամէն լսողները մեծապէս զարմացեր
 էին , ու կ'ըսէին . Եսիկայ ան չէ՞ , որ Երուսա-
 ղեմի մէջ կը կործանէր անոնք՝ որ աս անունը կը
 կանչէին . և հոս ալ ան բանին համար եկած էր ,
 որ անոնք կապած՝ քահանայապետներուն տա-
 22 նի : Բայց Սօղոս՝ ալ աւելի կը զօրանար , և
 Դամասկոսի մէջ բնակող շրէաները կը պա-
 պանձեցընէր , ապացուցանելով թէ Քրիստոսը
 23 ասիկայ է : Ու շատ օրեր անցնելէն ետքը՝ շր-
 րէաները խորհուրդ ըրին որ անիկայ սպաննեն :
- 24 Բայց Սօղոսին յայտնուեցաւ անոնց նենդու-
 թիւնը . և ցորեկ ու գիշեր դռները կը սպասէին
 25 որ անիկայ սպաննեն : Իսկ աշակերտները գիշե-
 րով առին զանիկայ , ու զամբիւղով մը կախելով՝
 պատէն վար իջեցուցին :
- 26 Երբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ , կը ջանար
 աշակերտներուն յարելու . բայց ամէնն ալ կը
 վախնային անկէ , հհաւատալով թէ անիկայ ա-
 27 շակերտ էր : Բայց Բառնաբաս անիկայ առնե-
 լով՝ առաքեալներուն տարաւ , ու պատմեց ա-
 նոնց՝ թէ ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը տեսաւ ,
 և թէ անոր հետ խօսեցաւ , և թէ ինչպէս Դա-
 մասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց Յիսուսի ա-
 28 նունովը : Ու Երուսաղեմի մէջ անոնց հետ կը
 մտնէր ու կ'ելէր , Տէր Յիսուսին անունովը հա-
 29 մարձակ քարոզելով : Նաև շելլենացելոց դէմ
 կը խօսէր՝ և վիճաբանութիւն կ'ընէր . անոնք
 30 ալ կը վնասուէին անիկայ սպաննել : Իսկ եղբայր-

- ները իմանալով՝ զանիկայ Աեսարիա իջեցուցին ,
 և առէ՛ Տարսոն խրկեցին զանիկայ :
- 31 Են առենը եկեղեցիները բոլոր Հրէաստանի և
 Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ խաղաղութիւն
 ունեցան , և շինութիւն կ'ընդունէին , ու Տէրո-
 ջը երկիւղովը և Հոգւոյն Արքոյ մխիթարութե-
 ամբը քալելով կ'աճէին :
- 32 Ու երբոր Պետրոս ամէն տեղ կը պտըտէր ,
 Լիւզղեա բնակող սուրբերուն քովն ալ իջաւ :
- 33 Եւ հոն մէկ մարդ մը գտաւ , որուն անունը Ե-
 նեա էր , ութը տարիէ 'ի վեր մահիճը պառկած
- 34 անդամալոյժ . Եւ ըսաւ անոր Պետրոս . Ե՛նեա՛
 Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ . ելե՛ր՝ ու քու
- 35 անկողինդ շտակէ . ան ալ շուտ մը ելաւ : Եւ
 Լիւզղեայի ու Սարօնի մէջ բնակողներուն ամէ-
- 36 նը անիկայ տեսան , ու Տէրոջը դարձան : Եւ
 Յոպպէի մէջ աշակերտ եղած կնիկ մը կար՝ ա-
 նունը Տարիթա , (որ թարգմանուելով՝ Այծեմ-
 նիկ կ'ըսուի .) ասիկայ լեցուած էր բարի գործ-
 քերով ու ողորմութիւններով , որ ինքը կ'ընէր :
- 37 Ու եղաւ որ ան օրերը ինքը հիւանդացաւ ու մե-
 ռաւ . լուացին անիկայ՝ և վերի սենեակ մը դրին :
- 38 Ու Լիւզղեա Յոպպէին մօտ էր . ուստի աշա-
 կերտները լսելով թէ Պետրոսը հոն է , անոր եր-
 կու մարդ խրկեցին , աղաչելով որ չուշանայ
- 39 իրենց գալու : Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետը
 եկաւ . ու երբոր եկաւ , վերի սենեակը հանեցին
 զանիկայ . և բոլոր որբեարիները անոր բոլոր-
 տիքը կայնեցան , կու լային՝ ու կը ցուցընէին ան
 բաճկոնները և հանդերձները՝ որ կ'ընէր Այծեմ-
- 40 նիկը , քանի որ իրենց հետն էր : Պետրոս ալ
 ամէնը դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ եկաւ ու ա-
 ղօթք ըրաւ , և դէպ 'ի մարմինը դառնալով՝
 ըսաւ . Տարիթա՛ ելե՛ր կայնէ . ան ալ իր աչքերը
 բացաւ , ու Պետրոսը տեսնելով՝ ելա- շտակ նըս-

- 41 տաւ : Ինքն ալ ձեռքը անոր տուաւ , ու վերցուց զանիկայ . և սուրբերը ու որբեարիները կանչե-
 42 լով՝ անոնց առջևը ողջ կայնեցուց զանիկայ : Եւ
 43 շատերը Տէրոջը հաւատացին : Եւ եղաւ որ ինքը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ՝ Սիմոն անոնց վրայ կաշի բանողի մը քով :

ԳԼ . Ժ

1 Կոռնելիոս անունով բարեպաշտ մարդ մը 5 Աստուծոյ հրեշտակէն հրաման առած՝ կանչել կու տայ Պետրոսը , 11 որ մէկ տեսիլքի մը մէջ կը սորվի չգարշիլ հեթանոսներէն : 34 Պետրոս զՔրիստոս կը քարոզէ Կոռնելիոսին ու անոր տանը մէջ եղողներուն , 44 և դեռ իր խօսքը չմընցուցած՝ Սուրբ Հոգին կը հանդէս անոնց վրայ , 48 և կը մկրտուին :

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար՝ Կոռնելիոս անունով , հարիւրապետ՝ Խտալացի ըսուած գուն-

2 դէն . Բարեպաշտ ու աստուածավախ իր բոլոր տունովը . որ ժողովուրդին շատ ողորմութիւններ կու տար , և ամէն ատեն Աստուծոյ աղօթք

3 կ'ընէր : Ենիկայ օրուան ժամը իննին ատենները տեսիլքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի

4 ներկոս . Են ալ անոր նայելով՝ ու խիստ վախնալով , ըսաւ . Ի՞նչ է Տէր . ան ալ ըսաւ անոր .

Բու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ Աս-

5 տուծոյ առջևը ելան յիշատակի համար : Եւ հիմա Յոպպէ մարդիկ խրկէ , ու կանչէ Սիմոն

6 անոնց մէկը՝ որ Պետրոս մականունանեալ է . Ենիկայ իբրև հիւր կը կենայ Սիմոն անոնց կաշի բանողի մը քով , որուն տունը ծովուն մօտ է :

7 Ու երբոր գնաց ան հրեշտակը՝ որ իր հետը կը խօսէր , իր ծառաններէն երկուքը կանչեց , ու իր քովը սպասողներէն ալ բարեպաշտ ղինուոր մը ,

8 Եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպպէ խրկեց զանոնք :

9 Ու հետևեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ երթալով՝ քաղաքին մօտեցան , Պետրոս ժամը վեցին

- 10 ատենները տանիքը ելաւ աղօթք ընելու . Եւ խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշ ընել . ու քանի որ կերակուրի պատրաստութիւն կը տեսնէին, իր վրայ մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ .
- 11 Եւ տեսաւ երկինքը բացուած , ու չորս ծայրէն կապուած աման մը մեծ կտաւի մը պէս , որ
- 12 իջաւ երկրի վրայ . Որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորքոտանիները ու գազանները և սողունները ,
- 13 ու երկնից թռչունները : Եւ ձայն մը եկաւ իրեն .
- 14 Ելի՛ր Պետրոս՝ մորթէ ու կեր : Բայց Պետրոս ըսաւ . Քաւ լիցի Տէր . ինչու որ ես ամենեւին
- 15 պիղծ կամ անմաքուր բան կերած չեմ : Նորէն մէյմըն ալ ձայն եկաւ իրեն . Ըն որ Աստուած
- 16 մաքրեց , դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Ասիկայ իրեք
- 17 անգամ եղաւ , և ամանը երկինքը վերցաւ : Ու Պետրոս երբոր իր մտքին մէջ կը զարմանար՝ թէ ինչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տեսիլքը , ահա Առնելիոսէն խրկուած մարդիկը Սիմոնին տունը
- 18 հարցուցին , ու դրանք առջևը կայնեցան . Եւ կանչելով կը հարցընէին թէ , Սիմոնը՝ որ Պետ-
- 19 ռոս կ'ըսուի , հո՞ս կը կենայ : Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրայով կը մտածէր , Հոգին Ս-ւ-թ ըսաւ անոր . Ըհա՛ իրեք մարդիկ քեզ կը փրնտ-
- 20 ոեն . Ուստի ելի՛ր իջի՛ր , և անոնց հետը գնա՛ առանց խղճահարութեան , ինչու որ ես խրկեցի
- 21 անոնք : Պետրոս ալ ան մարդիկներուն քովը իջնելով՝ ըսաւ . Ըհա՛ ես եմ անիկայ որ դուք կը
- 22 փնտռէք , ինչ բանի համար եկած էք : Անոնք ալ ըսին . Առնելիոս հարիւրապետը՝ արդար և աստուածավախ մարդ՝ բոլոր Հրէից ազգէն վե-
- կայուած՝ սուրբ հրեշտակէ մը հրաման առաւ , որ քեզ իր տունը կանչէ , և քեզմէ խօսքեր լսէ :
- 23 Ըն ատենը ներս կանչեց անոնք , և իր քովը վար դրաւ :

Ու հետեւեալ օրը Պետրոս ելաւ՝ անոնց հետը

- գնաց , և քանի մըն ալ Յոպպէէն եղող եղբայր-
 24 ներէն իր հետը գացին : Ու հետեւեալ օրը Աե-
 սարիա մտան . Առննելիոսն ալ իր ազգականնե-
 րը և մտերիմ բարեկամները կանչած՝ անոնց կը
 25 սպասէր : Ու երբոր Պետրոս ներս կը մտնէր ,
 Առննելիոս անոր դիմացը ելաւ , ու անոր ոտքը
 26 իյնալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէր : Բայց Պետ-
 րոս անիկայ կանգնեցուց՝ ու ըսաւ . Այլ՛ր կայնէ .
 27 Ես ինքնս ալ մարդ եմ : Աւ անոր հետը խօսակ-
 ցելով ներս մտաւ , ու հոն շատ մարդիկ ժողվուած
 28 գտաւ . Աւ ըսաւ անոնց . Դուք գիտէք թէ ինչ-
 պէս ապօրինաւոր բան է Հրէայ մարդու մը օ-
 տարազգիի հետ հաղորդակցութիւն ընելը կամ
 անոր մօտենալը . բայց Աստուած ինծի ցուցուց
 որ մարդիկներէն մէկուն պիղծ կամ անմաքուր
 29 չըսեմ : Անոր համար ես ալ որ կանչուեցայ՝ ա-
 ռանց դէմ խօսելու եկայ . բայց հիմա կը հար-
 30 ցընեմ , ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք : Առ-
 ննելիոս ալ ըսաւ . Չորս օր առաջ մինչև աս ժամս
 ծով կը պահէի , ու ժամը իննին տանս մէջ ա-
 ղօթք կ'ընէի . և ահա փայլուն հանդերձներով
 31 մարդ մը կայնեցաւ առջևս , ու ըսաւ . Առննե-
 լիոս՝ քու աղօթքդ լսուեցաւ , և քու ողորմու-
 32 թիւններդ Աստուծոյ առջևը յիշուեցան . Ուս-
 տի Գառլի խրկէ Յոպպէ , ու կանչէ Սիմոնը՝ որ
 Պետրոս ալ կ'ըսուի . անիկայ ծովուն մօտ Սիմոն
 33 կենայ . որ երբոր գայ , քեզի պիտի խօսի : Ուս-
 տի անմիջապէս Գառլի խրկեցի քեզի . դուն ալ
 աղէկ ըրիր որ եկար . և հիմա մենք ամէնքս Աս-
 տուծոյ առջևը կեցեր ենք լսելու ան ամէն բանե-
 րը , որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի :
 34 Պետրոս իր բերանը բացաւ՝ ու ըսաւ . Ղշմար-
 տութեամբ կը հասկընամ որ Աստուծոյ քովը
 35 աչառութիւն չկայ . Հապա ամէն ազգի մէջ՝ ան

որ անկէ կը վախնայ, ու արդարութիւն կը գոր-
 36 ծէ, անոր ընդունելի է: Ան խօսքը ոչ Խարայելի
 որդւոցը խրկեց Աստուծոյ խաղաղութիւն քարո-
 զելու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, (ասիկայ է
 37 ամենուն Տէրը .) Դուք աղէկ գիտէք ան բանը,
 որ բոլոր Հրէաստանի մէջ եղաւ Գալիլեայէն
 սկսած՝ ան մկրտութենէն ետե որ Յովհաննէս
 38 քարոզեց. Յիսուսը որ Նազարեթէն էր, որ
 Աստուած անիկայ օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրու-
 թիւնով, որ պտըտեցաւ բարիք ընելով, ու Սա-
 տանայէն բոլոր տանջուածները բժշկելով, քան-
 39 զի Աստուած իր հետն էր: Աւ մենք վկայ ենք
 ան ամէն բաներուն՝ որ ըրաւ Հրէաստանի երկ-
 րին մէջ ու Արուսաղեմի մէջ, որն որ փայտէն
 40 կախած սպաննեցին ալ: Աստուած անիկայ եր-
 րորդ օրը՝ յարուց, և յայտնի ըրաւ զանիկայ,
 41 շէ թէ բոլոր ժողովուրդին, հապա մեզի՝ առա-
 ջուց Աստուծմէ վկայ ըլլալու ընտրուածներուս.
 որ մենք իրեն հետ կերանք ու խմեցինք ու անոր
 42 մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը: Աւ
 ինքը պատուիրեց մեզի՝ որ ժողովուրդին քարո-
 զենք ու վկայութիւն տանք, թէ անիկայ է Աս-
 տուծմէ սահմանուած՝ կենդանիներուն ու մե-
 43 ռելներուն դատաւորը: Անոր կը վկայեն բոլոր
 մարգարէները թէ ամէն իրեն հաւատացողները
 իր անունովը մեղաց թողութիւն կ'առնեն:
 44 Ու երբոր Պետրոս աս խօսքերը կը խօսէր.
 Հոգին Սուրբ իջաւ ամենուն վրայ, որոնք խօս-
 45 քը կը լսէին: Աւ թլփատուածներէն եղող հա-
 լատացեալները՝ որոնք Պետրոսին հետը եկած
 էին, զարմացան՝ որ հեթանոսներուն վրայ ալ
 46 Հոգւոյն Արբոյ պարգևը կը լեցուէր: Քանզի
 կը լսէին անոնցմէ որ ուրիշ լեզուներով կը խօ-
 47 սէին, և զԱստուած կը փառաւորէին: Ան ատե-
 նը Պետրոս պատասխան տուաւ. Արնայ մէկը

Ջուրը արգիլել որ ասոնք չմկրտուին , որոնք 48
 48 զին Սուրբն ալ ընդունեցին մեզի պէս : Ու հրա-
 ման ըրաւ որ Տէրոջը անունովը մկրտուին . ան
 ատենը իրեն ազաչեցին որ քանի մը օր հոն մնայ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Պետրոս հեթանոսներուն մէջ մտնելուն համար ամբաստանուած ըլլալով՝ 5 իր իրա-
 ւունքը կը ցուցնէ , 18 որ ընդունելի կ'ըլլայ : 19 Աւետարանը կը տարածուի Փիւնի-
 կէ՛ կիպրոս և Անտիոք . ու Բառնաբաս կը խրկուի հաւատացեալները հաստատելու : 26
 Աշակերտները նաև և առաջ Անտիոքի մէջ Գրիստոնեայ կ'անուանին . 27 անոնք օղ-
 նութիւն կը խրկեն շրէստամ սովի ժամանակ :

1 Աւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաս-
 տանի կողմերն էին , լսեցին որ հեթանոսներն
 2 ալ Աստուծոյ խօսքը ընդունելու են : Բայց երբոր
 Պետրոս Արուսաղէմ ելաւ , թլքիատուածներէն
 3 եղողները անոր հետ կը վեճէին . Ու կ'ըսէին
 թէ , Դուն անթլքիատ մարդոց քովը մտար , և
 4 անոնց հետ հոյ կերար : Պետրոս ալ սկսաւ Բոնի
 5 կարգով պատմել անոնց , ու ըսաւ . Աս Յոպպէ
 քաղաքը աղօթք կ'ընէի , ու մտքի յափշտակու-
 թեան մէջ տեսիլք մը տեսայ . մէկ աման մը մեծ
 կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած
 6 իջաւ , ու մինչև ինծի հասաւ . Որուն վրայ աչքս
 տնկեր կը նայէի , և տեսայ երկրի չորքոտանի-
 ները , ու գազանները , և սողունները , ու երկ-
 7 նից թռչունները : Աւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր
 8 ինծի . Այի՛ր Պետրոս՝ մորթէ ու կեր : Բայց ես
 ըսի . Բաւ լեցի Տէր . ինչու որ պիղծ կամ ան-
 մաքուր բան մը ամենեւին մտած չէ իմ բերանս :
 9 Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ աւ
 ձայնը երկինքէն . Ան որ Աստուած մաքրեց ,
 10 դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Աս իրէք անգամ եղաւ ,
 11 ու նորէն բոլորը երկինքը քաշուեցաւ : Աւ ահա
 իսկոյն իրէք մարդ Աեսարիայէն ինծի խրկուած՝
 12 եկաւ իմ եղած տանս առջևը կեցան : Հոգին ալ
 ինծի ըսաւ՝ որ անոնց հետը երթամ առանց
 խղճահարութեան . աս վեց եղբայրներն ալ ինծի

- Հետ գացին , ու մտանք ան մարդուն տունը :
 13 Եւ անիկայ մեզի պատմեց թէ ինտոր իր տանը
 մէջ հրեշտակը տեսաւ՝ որ կայներ էր , և իրեն
 կ'ըսէր . Մտէ խրկէ Յոպպէ՝ ու կանչէ Սիմոնը՝
 14 որ Պետրոս ալ կը կոչուի . Որ ան քեզի խօսքեր
 պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս դուն՝ և քու
 15 բոլոր տունդ : Ու երբոր սկսայ խօսիլ , Հոգին
 Սուրբ անոնց վրայ իջաւ , ինտոր որ առաջուց
 16 մեր վրայ ալ : Ըն ատենը յիշեցի Տէրոջը խօս-
 քը՝ որ կ'ըսէր . Յովհաննէս ջրով մկրտեց , բայց
 17 դուք Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք : Ուստի
 թէ որ Եստուած մի և նոյն շնորհքը տուաւ ա-
 նոնց՝ ինչպէս որ մեզի ալ , երբոր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի հաւատացին , ես ո՞վ էի որ կարենայի
 18 Եստուծոյ դէմ դնել : Ես բաները լսելով՝ ձայ-
 ներնին կտրեցին , և Եստուած կը փառաւորէին՝
 ու կ'ըսէին . Ուրեմն Եստուած հեթանոսներուն
 ալ կենաց համար ապաշխարութիւն տուաւ :
 19 Եւ Ստեփաննոսին մահացող վրայ եկած նեղու-
 թենէն ցիրուցան եղածները մինչև Փիւնիկէ ու
 Աիպրոս և Ընտիոք հասան . ու մէկու մը Ես-
 20 բուն : Բայց անոնցմէ ոմանք Աիպրացի և Աիւ-
 րենացի մարդիկ էին , որոնք երբոր Ընտիոք մը-
 տան , Յոյներուն հետ կը խօսէին՝ Տէր Յիսուսը
 21 քարոզելով : Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետն
 էր , և բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով՝ Տէրոջը
 22 դարձան : Եւ անոնց վրայով լուրը Երուսա-
 ղեմի եկեղեցիին ականջը հասաւ . ու Բառնա-
 23 բասը խրկեցին՝ որ մինչև Ընտիոք երթայ . Որ
 երբոր եկաւ՝ և Եստուծոյ շնորհքը տեսաւ , ու
 բախացաւ . ու կը յորդորէր ամէնն ալ՝ որ յօժար
 24 սրտով Տէրոջը հետ կուգին մնան . Քանզի ինքը
 բարի մարդ էր , ու Սուրբ Հոգիով և հաւատքով
 լեցուն . ու Տէրոջը շատ ժողովուրդ աւելցաւ :

- 25 Եւ տքը Բառնարաս Տարսոն ելաւ՝ Սօղոսը փրնտուելու , և զանիկայ գտնելով՝ Ընտիօք բերաւ :
- 26 Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին հետ մէկտեղ ժողովուելով , շատ ժողովուրդի սորվեցուցին . ու պինտ առաջ Ընտիօքի մէջ աշակերտները Վրիստոնեայ անուանեցան :
- 27 Ըն օրերը Երուսաղեմէն մարգարէներ իջան
- 28 Ընտիօք : Եւ անոնցմէ մէկը Եզաբոս անունով՝ ելաւ իմացուց Հոգիին զօրութեամբը՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ , որ և եղաւ
- 29 Աղօղիոսին օրերը : Եւ աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն եկածին չափ Հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն օգնուի
- 30 թիւն խրկեն . Ար կատարեցին ալ , երէցներուն խրկելով Բառնարասին ու Սօղոսին ձեռքովը :

ԳԼ . ԺԲ

- 1 Հերովդէս Թագաւորը կը հալածէ քրիստոնէաները . Յակոբոսը կը սպաննէ , և Պետրոսը բանտը դնել կու տայ . որուն համար եկեղեցին աղօթք ընելով , Տերօջը Հրէշտաւ կը կ'ազատէ զանիկայ : 20 Հերովդէս իր հպարտութեամբը Աստուծոյ վայելուչ եղած պատիւը իրեն առնելով՝ Տերօջը Հրէշտակէն կը զարնուի , և չարաչար կը մեռնի : 24 Ընոր մեռնելէն ետեւ՝ Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի :

- 1 Ըն ատենները Հերովդէս Թագաւորը ձեռք զարկաւ եկեղեցիէն մէկ քանինները չարչարելու :
- 2 Եւ Յովհաննէսին եղբայրը Յակոբոսը սրով ըսպաննեց :
- 3 Ու տեսնելով որ Հրէաներուն հաճելի է , անոր վրայ Պետրոսն ալ բռնեց . ու բաղարջակերաց օրերն էին : Չանիկայ երբոր բռնեց՝ բանտը դրաւ , և չորս կարգ չորսական զինուորներու յանձնեց որ պահեն , և կ'ուզէր զատկէն
- 5 ետեւ ժողովուրդին հանել զանիկայ : Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պահուած էր , բայց եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ՝ անոր համար :
- 6 Ու երբոր Հերովդէս ուզեց անիկայ դուրս բերել , ան գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջտեղը կը քնանար՝ կրկին շղթաներով կապուած . ու պահապանները դրա-

- 7 նը առջևը բանտը կը պահպանէին : Աւ ահա
Տէրօջը հրեշտակը եւս՝ վրան կայնեցաւ , ու տա-
նը մէջ լոյս մը ծագեց , և Պետրոսին կողը խը-
թելով՝ արթընցուց զանիկայ , ու ըսաւ . Շու-
տով ելիր . ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար
8 ինկան : Աւ հրեշտակը ըսաւ անոր . Գօտիդ
կապէ , ու հողաթափներդ ոտքդ հագիր . անի-
կայ ալ այնպէս ըրաւ . և ըսաւ անոր . Հանդերձդ
9 վրձող առ՝ ու եկուր իմ ետեւէս : Ան ալ ելելով
անոր ետեւէն կ'երթար , և չէր գիտեր թէ ան
հրեշտակէն եղած բանը իրաւ է , հապա կը կար-
10 ծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ : Ու երբոր անոնք
առաջին ու երկրորդ պահպաններէն անցան ,
եկան մինչև երկաթի դուռը , որ քաղաքին մէջը
կը հանէր , որ ան ինքիւրմէ բացուեցաւ անոնց .
և «նկէ ելելով՝ մէկ փողոց մը անցան . հրեշտակն
11 ալ իսկոյն անկէ զատուեցաւ : Ու Պետրոս ինք-
զինքին գալով՝ ըսաւ . Հիմա ճշմարտապէս դի-
տեմ որ Տէրը իր հրեշտակը խրկեց , և ազատեց
զիս Հերովդեսին ձեռքէն , ու Հրէից ժողովուր-
12 դին բոլոր ակնկալութենէն : Աւ մտածելով՝ ե-
կաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննեսին մօրը Մա-
րիամին տունը , ուր որ շատերը ժողովուած ա-
13 զօթք կ'ընէին : Աւ «անը դուրսի դուռը որ զար-
կաւ , Հռովդէ անունով ազախին մը գնաց ա-
14 կանջ դնելու . Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ճանչ-
ցաւ , ուրախութենէն դուռը չբացաւ , հապա
ներս վազելով պատմեց , թէ Պետրոս դրանը
15 առջևը կայներ է : Իսկ անոնք ըսին անոր ,
Խենթեցեր ես . բայց ինքը կը պնդէր թէ անանկ
է . անոնք ալ կ'ըսէին . Անոր հրեշտակը պիտի
16 ըլլայ : Սակայն Պետրոս անդադար կը զարնէր .
ու երբոր բացին , զինքը տեսնելով ապշեցան :
17 Բայց անիկայ ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց՝ որ
լուռ կենան , ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տէ-

- րը զինքը բանտէն հանեց , և ըսաւ . Եսիկայ
Յակօբոսին ու եղբայրներուն պատմեցէք . և
18 ելաւ ուրիշ տեղ գնաց : Ու երբոր առտու եղաւ ,
մեծ խռովութիւն կար զինուորներուն մէջը՝ թէ
19 արդեօք ի՞նչ եղաւ Պետրոսը : Հերովդէս ալ
երբոր ուզեց անիկայ՝ ու չգտաւ , պահապաննե-
րուն հարցուփորձ ընելով՝ հրաման ըրաւ որ ըս-
պաննուին . և ինչը հրէաստանէն Աեսարիա իջաւ ,
ու հոն կը կենար :
- 20 Եւ Հերովդէս խիստ թշնամացած էր Տիւրա-
ցիներուն ու Սիդոնացիներուն հետ . անոնք ալ
միաբան հաւանութեամբ իրեն եկան , ու թա-
գաւորին Բղաստոս սենեկապետը համոզելով՝
հաշտութիւն կը խնդրէին . ինչու որ իրենց եր-
21 կիրը թագաւորին երկէն ապրուստ կ'առնէր : Եւ
մէկ որոշուած օր մը Հերովդէս թագաւորական
հանդերձը հազած ու ատեանը նստած՝ անոնց
22 ատենաբանութիւն կ'ընէր : Ժողովուրդն ալ
կ'աղաղակէր թէ , Եսիկայ Եստուծոյ ձայն է ,
23 ու չէ թէ մարդու : Եւ իսկոյն Տէրոջը հրեշտա-
կը զանիկայ զարկաւ , Եստուծոյ փառք չտալուն
համար . և որդնալից ըլլալով՝ մեռաւ :
- 24 Եւ Եստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար :
25 Եւ Բառնաբաս ու Սօղոս երբոր երէնց յանձնաժ-
պաշտօնը լմնցուցին՝ Արուսաղեմէն դարձան ,
Մարկոս ըսուած Յովհաննէսն ալ հետերնին առ-
նելով :

ԳԼ . ԺԳ

1 Պօղոս ու Բառնաբաս կ'ընտրուին հեթանոսներուն երթալու : 7 Սերգիոս Պօղոսը , և
Եղնիսս մոզը : 14 Պօղոս կը քարոզէ Անտիոքի մէջ՝ թէ Յիսուան է աշխարհի Փրկիչը :
42 Հեթանոսները կը հաւատան . 45 բայց Հրէայք կը հակառակին և հայհոյութիւն
կ'ընեն : 46 Ասոր վրայ Պօղոս և Բառնաբաս հեթանոսներուն կը դառնան : 48 Քրիս-
տոնէական հաւատքը կ'ընդունին անոնք՝ որ յաւիտենական կենաց սահմանուած էին :

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիէն քանի մը
մարդարէներ ու վարդապետներ կային , Բառ-
նաբաս , ու Շմաւոն՝ որ Նիւզէր կ'ըսուէր , և

- 1 Ղուկիոս Աբերենացի , ու Մանայէն՝ Հերովդէս
 2 չորրորդապետին սննդակիցը , և Սողոս : Երբոր
 ասոնք Տէրոջը պաշտօնին մէջն էին՝ և ծով կը
 պահէին , Հոգին Սուրբ ըսաւ . Օտտեցէք ինձի
 3 Բառնաբասը և Սողոսը ան գործին համար ,
 որուն ես կանչեր եմ ատոնք : Ըն ատենը ծով
 պահելով և ազօթք ընելով , ձեռք դրին անոնց
 վրայ՝ ու խրկեցին :
 4 Ընոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խրկուած՝ Սելեկիա
 5 իջան , ու անկէ նաւով Աիպրոս գացին : Եւ Սա-
 ղամինա հասնելով՝ Հրէից ժողովարաններուն
 մէջ Եստուծոյ խօսքը կը քարոզէին , ու Յով-
 6 հաննէսն ալ իրենց սպասաւոր ունէին : Եւ պտը-
 տելով ան բոլոր կղզին մինչև Պափոս , հոն գտան
 սուտ մարգարէ՝ Հրէայ մոգ մը , որուն անունը
 7 Բարեյեսու էր . Որ ինքը փոխանորդ բղեշխին
 հետն էր , ու իրենց Սերգիոս Պողոս , խելացի
 մարդ մը . ասիկայ Բառնաբասը և Սողոսը հրա-
 8 լիրելով՝ ուղեց Եստուծոյ խօսքը լսել : Սակայն
 անոնց դէմ կեցաւ Եղեմաս մոգը , (քանզի այս-
 պէս կը թարգմանուի անոր անունը ,) որ կ'ու-
 զէր փոխանորդ բղեշխը հաւատքէն դարձնել :
 9 Բայց Սողոս՝ (որ Պողոս ալ իրենց է ,) Հոգւով Սըր-
 10 բով լեցուած՝ աչքերը անոր վրայ տնկեց , Ու
 ըսաւ . Ո՛վ ամէն խաբեբայութիւնով և ամէն խո-
 րամանկութիւնով լեցուած Սատանայի որդի՝
 թշնամի բոլոր արդարութեան , պիտի չզաղա-
 11 ըիս Տէրոջը շիտակ ճամբաները ծռելէն : Եւ
 հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է . ու կոյր
 պիտի ըլլաս՝ ատեն մը արևը չտեսնելով : Եւ
 իսկոյն անոր վրայ մէզ ու խաւար մը իջաւ . ու
 12 պտըտելով առաջնորդ կը փնտռէր : Ըն ատենը
 փոխանորդ բղեշխը աս եղած բաները որ տեսաւ՝
 հաւատաց , մեծապէս զարմանալով Տէրոջը վար-
 դապետութեանը վրայ :

- 13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ելան ,
 ու եկան Պամփիլիայի Պերգէն . բայց Յովհան-
 նէս անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ դարձաւ :
- 14 Ընոնք ալ Պերգէէն գացին՝ ու եկան Պիսիդիայի
 Ընտիոքը , և շարաթօրը ժողովարանը մտնե-
 15 լով՝ նստան : Ու օրէնքը և մարգարէները կար-
 զացուելէն ետեւ՝ ժողովորդապետները Կար-
 ցին իրենց ու ըսին . Մարդիկ եղբայրներ՝ թէ որ
 դուք ժողովուրդին Խօսելու՝ յորդորական խօսք
 16 մը ունիք , խօսեցէք : Ըն առնելը Պօղոս ոտքի
 վրայ կայնելով , ձեռքը շարժեց ու ըսաւ . Ով
 Խորայէլացի մարդիկ՝ և դուք՝ որ Եստուծմէ կը
 17 վախնաք , մտիկ ըրէք : Ես ժողովուրդիս Ես-
 տուածը մեր հայրերը ընտրեց , ու ժողովուրդը
 բարձրացուց Եզրիպտոսի երկրին մէջ պանդըխ-
 տուածեան առնելը , և բարձր բազուկով զանոնք
 18 անկէ հանեց : Ու քառսուն տարուան ժամա-
 նակի չափ անապատին մէջ կերակրեց զանոնք :
- 19 Եւ Բանանու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանե-
 լով , անոնց երկիրը իրենց տուաւ որ ժառանգեն :
- 20 Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր յիսուն տարիի չափ
 դատաւորներ տուաւ անոնց մինչև Սամուէլ
 21 մարգարէն : Ու ետքը թագաւոր ուղեցին . և
 Եստուած Աիսի որդին Սաւուղը տուաւ անոնց՝
 Իենիամինի ցեղէն մարդ մը , քառսուն տարի :
- 22 Ու երբոր զանիկայ փոխեց , Դաւիթը հանեց
 իրենց թագաւոր , որուն համար վկայութիւն
 իմ սրտիս համեմատ մարդ , որ իմ բոլոր կամքս
 23 պիտի կատարէ : Եսոր սերունդէն Եստուած էր
 խոստամունքին պէս Խորայէլին՝ Փրկիչ Յիսուսը
 24 հանեց . Եւ դեռ անիկայ էր պաշտօնը չսկսած՝ Յով-
 հաննէս առաջուց Խորայէլի բոլոր ժողովուրդին
 25 ապաշխարութեան մկրտութիւնը քարոզեց . Ու
 երբոր Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր ,

- րսաւ . Ո՞վ կը կարծէք թէ եմ . ես Քրիստոսը չեմ .
 Հապա անիկայ ահա իմ ետեւէս կու գայ , որ ես
 արժանի չեմ անոր ոտքերուն կօշիկները քակե-
 26 լու : Մարդիկ եղբայրներ՝ Երրահամի տոհմին
 որդիքը , ու անոնք որ ձեր մէջը աստուածավախ
 են , աս փրկութեան խօսքը ձեզի խրկուեցաւ :
 27 Քանզի Երուսաղէմ բնակողները՝ և անոնց իշ-
 խանները ո՛չ անիկայ ճանչցան , ո՛չ ալ մարգա-
 րէներուն ձայները , որ ամէն շաբաթ օրերը կը
 կարդացուին . Հապա զանազան կատարեցին զնոյ
 28 դատապարտելով . Եւ մահուան պատճառ մըն
 ալ չգտած՝ Պիղատոսէն խնդրեցին որ անիկայ
 29 սպաննուի : Ու երբոր անոր համար բոլոր զը-
 րուած բաները կատարեցին , փայտէն վար իջե-
 30 ցընելով՝ գերեզմանի մէջ դրին . Բայց Ես-
 տուած անիկայ յարուց մեռելներէն . որ ինքը
 31 շատ օրեր երեցաւ անոնց , Ար իր հետը Գալի-
 լեայէն Երուսաղէմ ելեր էին . որոնք հիմա անոր
 32 վկաներն են ժողովուրդին առջևը : Մենք ալ
 ձեզի կը քարոզենք ան խոստմունքը՝ որ հայրե-
 33 րուն եղած էր . Ար անիկայ Եստուած կատարեց
 մեզի՝ որ անոնց զաւակներն ենք՝ Յիսուսը յա-
 րուցանելով , ինչպէս որ երկրորդ սաղմոսին մէջն
 ալ գրուած է . Դուն իմ Արդիս ես . ես այսօր
 34 քեզ ծնայ : Եւ որ զանիկայ մեռելներէն յարուց ,
 ու մէյմըն ալ ապականութիւն պիտի չտեսնէ ,
 ասանկ կ'ըսէ թէ , Չեզի պիտի տամ Դաւի-
 35 թին հաւատարիմ սուրբ խօսքս : Ուստի
 ուրիշ սպանի մը մէջ ալ կ'ըսէ . Քու Սուրբիդ ա-
 36 պականութիւն տեսնել պիտի չտաս : Ինչու որ
 Դաւիթ իր դարուն մէջ Եստուծոյ կամացը ծա-
 ուայելով՝ մեռաւ , ու իր հայրերուն քովը դրուե-
 37 ցաւ , և ապականութիւն տեսաւ : Բայց ան որ
 Եստուած յարուց , ապականութիւն չտեսաւ :
 38 Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի՝ մարդիկ եղբայրներ ,

- որ ասոր միջոցովը ձեզի մեզաց թողութիւն կը
 39 քարոզուի . Եւ ան ամէն բաներէն՝ որ Մովսէսին
 օրէնքովը չկրցաք արդարանալ , ասով՝ ամէն ո՛վ
 40 որ հաւատայ , կ'արդարանայ : Երդ՝ զգուշացէք
 որ չըլլայ թէ ձեր վրայ գայ ան որ մարգարէնե-
 41 րուն մէջ ըսուած է . Նայեցէք արհամարհող-
 ներ՝ և զարմացէք , ու ոչնչացէք . ինչու որ գործ
 մը պիտի ընեմ ձեր օրերուն մէջ , անանկ գործ
 մը՝ որ եթէ մէկը ձեզի պատմէ , պիտի չհաւա-
 տաք :
- 42 Ու երբոր անկէ դուրս ելան , կ'ազաչէին որ
 հետեւեալ շարաթ ալ նոյն խօսքերը իրենց խօ-
 43 սուի : Եւ ժողովուրդը երբոր արձակեցաւ ,
 շրէաներէն ու նորահաւատ բարեպաշտներէն
 շատերը Պօղոսին ու Բառնաբասին ետեւէն կ'եր-
 թային . որոնք կը խօսէին անոնց հետ , ու կը
 յորդորէին զանոնք , որ միշտ Եստուծոյ շնորհ-
 44 քին մէջը հաստատ կենան : Եւ հետեւեալ շա-
 բաթ օրը զրեթէ բոլոր քաղաքը ժողվուեցաւ
 45 Եստուծոյ խօսքը լսելու : Իսկ շրէաները երբ-
 որ տեսան ան բազմութիւնը , նախանձով լե-
 ցուեցան , ու Պօղոսի զրուցածներուն դէմ կը
 խօսէին՝ հակառակելով ու հայհոյութիւն ընե-
 46 լով : Ըն ատենը Պօղոս և Բառնաբաս համար-
 ձակեցան ու ըսին . Պէտք էր որ առաջ ձեզի
 խօսուի Եստուծոյ խօսքը , բայց որովհետև դուք
 անիկայ կը մերժէք , ու ինքզինքնիդ յաւիտե-
 նական կենաց արժանի չէք սեպեր , ահա մենք
 47 հեթանոսներուն կը դառնանք : Ինչու որ Տէրը
 ասանկ պատուիրած է ձեզի . Քեզ հեթանոս-
 ներուն լոյս դրի , որ դուն փրկութեան պատ-
 48 ճառ ըլլաս մինչև երկրի ծայրերը : Ե՞ լսելով
 հեթանոսները՝ կ'ուրախանային , ու Եստուծոյ
 խօսքը կը փառաւորէին . և որոնք որ յաւիտե-
 նական կենաց սահմանուած էին , հաւատացին :

- 49 Ու Տէրոջը խօսքը բոլոր գաւառը կը տարա-
 50 ծուէր : Բայց հրէաները զրգոնցին բարեպաշտ
 և աղնիւ կնիկները՝ ու քաղաքին մեծերը , և
 Պօղոսին ու Բառնարասին վրայ հալածանք հա-
 նելով՝ զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս բերին :
 51 Անոնք ալ իրենց ոտքերուն փոշին անոնց դէմ՝
 52 Թօթվելով՝ Իկոնիոն եկան : Ու աշակերտները
 ուրախութեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին :

ԳԼ . ԺԳ

1 Պօղոս և Բառնարաս հալածուելով կը փախչին Իկոնիոնէն : 7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս
 կը բժշկէ 'ի ծնէ կաղ մը , և աս պատճառով անոնք աստուածներ ըլլալ կը կարծուին :
 19 Պօղոս կը քարկոծուի : 21 Անոնք զանազան եկեղեցիներ կը պտտին , հաստատե-
 լով աշակերտները հաւատքի և համբերութեան մէջ . 26 ետքը Աստիոք դառնալով՝ կը
 պատմեն եղբայրներուն որչափ բան որ Աստուած ըրեր էր իրենց :

- 1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկտեղ
 Հրէաներուն ժողովարանը մտան , և այնպէս
 խօսեցան՝ որ խիստ շատ Հրէաներ և Յոյներ
 2 հաւատացին : Բայց չհաւատացող Հրէաները
 դրդեցին ու չարութեան զրգոնցին հեթանոս-
 3 ներուն սիրտը եղբայրներուն դէմ : Իսկ անոնք
 շատ ժամանակ հօն կենալով՝ համարձակ կը քա-
 րողէին Տէրոջմով , որ իր շնորհաց խօսքին կը
 վկայէր , և նշաններ ու հրաշքներ ընել կու տար
 4 անոնց ձեռքովը : Եւ քաղաքին բազմութեանը
 մէջ երկպառակութիւն մը եղաւ . ոմանք Հրէա-
 ներուն կողմէն եղան , ոմանք ալ առաքեալնե-
 5 րուն : Ու երբոր հեթանոսները և Հրէաները
 իրենց իշխաններովը լեռնի՞ն յարձակեցան՝ զանոնք
 6 նախատելու ու քարկոծելու , Իրենք իմանալով՝
 Ղիկայոնացւոց քաղաքները փախան՝ Ղիւստրա
 ու Դերբէ , և շրջակայ տեղուանքը , ու հոն աւե-
 տարանք կը քարողէին :
 7 Եւ Ղիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր՝ ոտքե-
 րովը տկար ; իր մօրը որովայնէն կաղ թո՞ւթ , որ
 8 բնաւ քալած չէր : Ասիկայ Պօղոսին խօսքերը
 մտիկ կ'ընէր . անիկայ ալ նայեցաւ անոր՝ և տես-

- 9 ներով թէ բժշկուելու հաւատք ունի , Բարձր
 ձայնով մը ըսաւ . Այի՛ր ուղբերուդ վրայ շետակ
 10 կայնէ . ան ալ ցաթկելով կը քալէր : Աւ ժողո-
 վուրդները երբոր Պօղոսին ըրածը տեսան՝ ձայ-
 ներնին վերցընելով Աիկայոնարէն ըսին . Աս-
 տուածները մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր
 11 են : Ու Բառնաբասին Գիոս կը կանչէին , և
 Պօղոսին Հերմէս , ինչու որ անիկայ էր գլխա-
 12ւոր խօսողը : Իսկ քաղաքին առջևը եղած Գիո-
 սին քուրմը ցուլեր և պսակներ բերելով դըռ-
 ներուն առջևը , բազմութեանը հետ մէկտեղ
 13 կ'ուզէր որ զո՛հ ընէ : Բայց Բառնաբաս ու Պօղոս
 առաքեալները երբոր լսեցին , իրենց հանդերձնե-
 րը պատուելով՝ դուրս ցաթկեցին բազմութեանը
 14 մէջ . կ'աղաղակէին , Ու կ'ըսէին . Մարդիկ՝ ին-
 չո՛ւ համար ատ բաները կ'ընէք . մենք ալ ձեզի
 պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ ենք , ու կը քա-
 րողենք ձեզի որ ատ փուճ բաներէն կենդանի
 Աստուծոյն դառնաք , որ ինքը ստեղծեց երկին-
 քը ու երկիրը և ծովը , ու բոլոր անոնց մէջի
 15 եղածները : Որ անցած դարերուն մէջ թող
 տուաւ ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները եր-
 16 թալու : Այսու ամենայնիւ ինքզինքը առանց
 վկայութեան չթողուց , բարերարութիւնով եր-
 կինքէն ձեզի անձրևներ՝ ու պտղաբեր եղանակ-
 ներ տալով , կերակուրներով և ուրախութիւնով
 17 ձեր սիրտերը լեցընելով : Ու աս բաները ըսե-
 լով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդները դադրեցը-
 նել , որ իրենց զո՛հ չընեն :
- 18 Սակայն Անտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրէաներ
 հասան , ու ծողովուրդները համոզեցին , և Պօ-
 ղոսը քարկոծեցին , ու քաղաքէն դուրս քաշե-
 19 ցին՝ կարծելով թէ մեռած է : Բայց աշա-
 կերտները երբոր անոր բոլորաիքը պատեցին ,
 ելաւ քաղաքը մտաւ . ու հետևեալ օրը Բառ-

- 20 նարասին հետ մէկտեղ Դերբէ ելաւ : Եւ անոնք
ան քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով , ու
շատերը աշակերտ ընելով՝ Լիւստրա ու Իկոնիոն
- 21 և Մատիոք դարձան , Աշակերտներուն սիրտերը
հաստատելով , և յորդորելով որ հաստատ մնան
հաւատքի մէջ . և կ'ըսէն , թէ շատ նեղութիւն-
ներով պէտք է մեզի Աստուծոյ թագաւորու-
- 22 թիւնը մտնել : Ու երբոր անոնց ամէն մէկ
եկեղեցիին երէցներ ձեռնադրեցին , ծովապա-
հու թեամբ աղօթք ընելով՝ զանոնք յանձնեցին
- 23 Տէրոջը՝ որուն հաւատացեր էին : Եւ Պիսի-
դիայի մէջէն պտըտելով՝ եկան Պամփիլիա :
- 24 Պերգէի մէջ ալ Տէրոջ խօսքը խօսելէն ետև՝
- 25 Ատալիա իջան : Ենկէ ալ նաւով Մատիոք գա-
ցին , ուսկից որ Աստուծոյ շնորհքին յանձ-
նուած էին ան գործին համար՝ որ կատարեցին :
- 26 Ու երբոր եկան , եկեղեցին մէկտեղ ժողովելով՝
պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց
հետ , և որ հեթանոսներուն հաւատքի դուռ
- 27 բացեր էր : Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտ-
ներուն հետ կեցան :

ԳԼ . ԺԵ

1 Մեծ հակառակութիւն կը ծագի թրիատութեան վրայով : 6 Ասոր համար առա-
քեալները խորհուրդ կ'ընեն , 22 և նամակ գրելով եկեղեցիներուն , իրենց վճիռը կը
խրկեն անոնց : 36 Պօղոս և Բառնարաս կը խորհին որ մէկտեղ երթան եկեղեցիներուն
այցելութիւն ընելու , բայց մէջերնին վէճ մը ծագելով՝ իրարմէ կը զատուին :

- 1 Եւ մէկ քանիները Հրէաստանէն իջած՝ եղ-
բայրներուն կը սորվեցընէին՝ որ Եթէ Մովսէ-
սին աստուծոյ սովորութեանը համեմատ չթլփա-
- 2 տուիք , չէք կրնար փրկուիլ : Ուստի Պօղոս և
Բառնարաս անոնց դէմ շատ մը հակառակու-
թիւն ու վէճ ընելէն ետքը , վճռեցին որ Պօղոս
ու Բառնարաս և մէկ քանիներն ալ անոնցմէ՝
Երուսաղէմ ելլեն առաքեալներուն ու երէցնե-
- 3 րուն աս խնդրոյս համար : Ենոնք ալ եկեղե-
ցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիւնիկէէն ու Սամա-

- ըիայէն անցնելով , հեթանոսաց դարձի գալը կը պատմէին , և մեծ ուրախութիւն կու տային
- 4 բոլոր եղբայրներուն : Ու երբոր Երուսաղէմ հասան , եկեղեցիէն ու աւաքեալներէն և երէցներէն ընդունուեցան , և պատմեցին ինչ որ
- 5 Աստուած ըրեր էր իրենց հետ : Փարիսեցւոց աղանդէն հաւատացեալներէն ոմանք ելան՝ ու կ'ըսէին թէ , Պէտք է թլփատել անոնք , ու պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն :
- 6 Եւ աւաքեալները ու երէցները ժողովուեցան
- 7 աս բանիս վրայով խորհելու : Եւ շատ վիճաբանութիւն ըլլալէն ետե՛ Պետրոս ոտքի վրայ ելաւ , ու ըսաւ անոնց . Մարդիկ եղբայրներ՝ դուք գիտէք որ առջե օրերէն Աստուած զնորսրեց մեր մէջէն , որ իմ բերնովս հեթանոսները աւետարանի խօսքը լսեն՝ ու հաւատան :
- 8 Եւ սրտագէտ Աստուածը վկայեց անոնց , Հոգին Սուրբը տալով անոնց՝ ինչպէս որ
- 9 մեզի ալ : Եւ մէկ խտրութիւն մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը , հաւատքով անոնց սիրտերը
- 10 մաքրելով : Ուստի հիմա ինչո՞ւ Աստուած կը փորձէք , աշակերտներուն պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը դնելով , որ անիկայ ո՛չ մեր հայրերը՝ ո՛չ ալ մենք կրցանք վերցընել :
- 11 Բայց կը հաւատանք որ Տէր Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք , ինչպէս որ անոնք ալ :
- 12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ ; ու մտիկ կ'ընէր Բառնաբասին ու Պողոսին , որոնք կը պատմէին Է՛ Աստուած որչափ նշաններ ու հրաշքներ ըրեր էր հեթանոսներուն մէջ իրենց
- 13 ձեռքովը : Եւ անոնք խօսքերնին կտրելէն ետե՛ Յակոբոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
- 14 Մարդիկ եղբայրներ՝ ինձի մտիկ ըրէք . Շմաւոն պատմեց , թէ Աստուած ինչպէս առաջ այցելութիւն ըրաւ , որ հեթանոսներէն ժողո-

- 15 վուրդ առնէ իր անուանը համար : Աւաս բանիս մարգարէից խօսքերն ալ կը միաբանին .
- 16 ինչպէս որ գրուած է . Ասկէ ետե պիտի դառնամ , ու Գաւիթին ինկած խորանը նորէն պիտի շինեմ , և անոր կործանուած տեղը նորէն պիտի շինեմ , և կանգնեմ անիկայ . Որ մնացած մարդիկը Տէրը փնտռեն , և բոլոր հեթանոսները՝ որոնց վրայ իմ անունա կոչուած է , կ'ըսէ Տէրը՝
- 18 որ աս ամէն բաները կ'ընէ : Յայտնի է Տէրոջը իր բոլոր գործքերը աշխարհիս սկիզբէն հետէ :
- 19 Ասոր համար ես յարմար կը դատեմ նեղութիւն չտալ անոնց՝ որ հեթանոսներէն Աստուծոյ կը
- 20 դառնան . Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝ որ ետ կենան կռոց պղծութիւններէն , և պոռնկութե-
- 21 նէ , ու խեղդուածէ , և արիւնէ : Ինչու որ Մովսէս հին դարերէն ՚ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զինքը՝ քարոզողներ ունի , և ժողովարաններու մէջ ամէն շաբաթ օր կը կարդացուի :
- 22 Ան ատենը առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բոլոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ աղէկ երեցաւ՝ որ իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք խրկեն Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ , Բարսաբա մականուանեալ Յուդան և Դիզան՝ որոնք գլխաւոր
- 23 մարդիկ էն եղբայրներուն մէջ . Ու անոնց ձեռքովը Մարտիոս ի խրկեցին այսպէս գրուած :
- Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ՝ Անտիոքի ու Սիւրիայի և Ալիւկիայի մէջ հեթանոսներէն եղած եղբայրներուդ ողջոյն : Որովհետեւ լսեցինք՝ թէ ոմանք մեր մէջէն ելելով՝ ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր են՝ և ձեր անձերը խախտեր են , ըսելով թէ որոնք է թրփատուիլ ու օրէնքը պահել , որ անոնց մենք «յայտն» չպատուիրեցինք . Մեզնի միաբանութեամբ ժողովուածնէրուս աղէկ երեցաւ , որ մարդիկ ընտրելով ձեզնի խրկենք մեր սիրելիներուն Բառնաբասին ու Պօ-

- 26 զոսին հետ , Արոնք մեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի
անուանը համար անձերնին մատնած մարդիկ
27 են : Ուստի խրկեցինք Յուդան և Շիղան , որ
28 իրենք ալ բերնով նոյն բաները յեջ զրուցեն : Ին-
չու որ աղէկ երեցաւ Սուրբ Հոգին ու մեզի ալ՝
ձեր վրայ աւելի բեռ չդնել , աս հարկաւոր բանե-
29 ըէս ՚ի զատ , Ար ետ կենաք կուռքերու զոհուա-
ծէ , և արիւնէ , ու խեղղուածէ , և պոռնկու-
թենէ . որ աս բաներէն ինքզինքնիդ պահելով՝
աղէկ պիտի ընէք : Ո՛ղջ եղեք :
- 30 Ընոնք ալ ճամբայ դրուելով՝ Ընտիոք գացին ,
և ժողովուրդը մէկտեղ ժողվելով՝ թուղթը
31 տուին : Ու երբոր կարդացին , ուրախացան ան
32 մսիթարութեանը վրայ : Իսկ Յուդա ու Շի-
ղա՝ որ իրենք ալ մարգարէ էին , շատ խօսքերով
մսիթարեցին եղբայրները՝ ու հաստատեցին :
33 Եւ ատեն մը հոն կենալէն ետե՛ եղբայրներէն
խաղաղութեամբ ճամբայ դրուեցան առաքեալ-
34 ներուն ռաւանալ : Բայց Շիղային աղէկ երեցաւ
35 հոն մնալ : Պօղոս ու Բառնարաս ալ Ընտիոքի
մէջ կը կենային , և ուրիշ շատերու հետ Տէրօջը
խօսքը կը սորվեցընէին ու կը քարոզէին :
- 36 Եւ քանի մը օրերէ ետե Պօղոս ըսաւ Բառ-
նարասին . Դառնանք ու այցելութիւն ընենք
եղբայրներուն՝ ամէն մէկ քաղաքները , ուր որ
Տէրօջը խօսքը քարոզեցինք , և պէտքեր թէ ի՛նչ
37 պէս են : Իսկ Բառնարաս կ'ուզէր որ Յովհան-
38 նէսն ալ առնեն , որ Մարկոս կ'ըսուէր . Բայց
Պօղոս արժան չսեպեց որ Պամփիլիայի մէջ ի-
րենցմէ զատուողը՝ ու իրենց հետը գործի չեկողը
39 հետերնին առնեն : Եւ յսպէս Գլխի՛ն անմիաբա-
նութիւն մը եղաւ , մինչև որ իրարմէ զատուե-
ցան . և Բառնարաս առաւ Մարկոսը՝ ու նաւով
40 կիպրոս գնաց : Պօղոսն ալ Շիղան ընտրեց՝ ու
եղաւ , եղբայրներէն Ըստուծոյ շնորհացը յանձ-

41 նուելով . Եւ Սիւրիայի ու Աիլեկիայի մէջ կը պտըտէր , ու եկեղեցիները կը հաստատէր :

ԳԼ . Ժ.Օ

1 Պօղոս կը թլփատէ Տիմոթէոսը . 7 Սուրբ Հոգին հրամանովը քաղաքները կը պտըտի . 14 Լիդիան հաւատքի կը բերէ , 16 և հարցուկ ողի ունեցող աղախին մը կը բժշկէ : 19 Աս պատճառով Պօղոսը ու Շեղան կը ծեծուին , և բանտը կը դրուին : 26 Բանտին դռները հրաշքով կը բացուին : 31 Բանտապետը դարձի կու գայ . 37 և անոնք կ'ազատուին :

1 Եւ հասաւ Գերբէ ու Լիւստրա . և ահա հոն աշակերտ մը կար Տիմոթէոս անունով , որ հաւատացեալ շրէյ կնկան մը զաւակ էր , և հայ-

2 րը Յոյն էր . Որ Լիւստրացի ու Իկոնացի եղ-

3 բայրներէն ալ Էւրէ վկայուած էր : Պօղոս ուղեց որ ասիկայ իր հետը ելլէ , և առաւ թլփատեց զանիկայ՝ ան տեղուանքը եղած շրէաններուն համար . ինչու որ ամէնն ալ զիտէին թէ անոր

4 հայրը Յոյն էր : Ու քաղաքներէն անցնելով , Երուսաղէմ եղած առաքեալներէն ու երէցներէն ապսպրուած հրամանները կ'աւանդէին անոնց՝

5 որ պահէն : Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաստատուէին , և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար :

6 Եւ Փռիւզիա ու Գաղատացոց կողմերը պտըտեցան . և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով որ Ե-

7 րուսաղէմ խօսքը Եսիայի մէջ չխօսին , Միւսիայի կողմերը որ եկան , կը ջանային դէպ 'ի Բիւթանիա երթալ . և Յիսուսի Հոգին թող չտուաւ

8 անոնց : Եւ Միւսիայի քովէն անցնելով՝ Տրո-

9 վադա իջան : Եւ հոն գիշերը Պօղոսին տեսիլք մը երեցաւ . Մակեդոնացի մարդ մը կայներ կ'ազաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Մակեդոնիա ան-

10 ցիր , և օգնէ՛ մեզի : Ու երբոր ան տեսիլքը տեսաւ , շուտ մը ուղեցինք Մակեդոնիա ելլել , հասկընալով որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քարոզելու :

11 Ուստի նախքէ՛ Տրովադայէն ելանք՝ ու շիտակ

- Սամօթրակէ գացինք , ու հետեւեալ օրը Նէա-
- 12 պօլիս . Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ , որ է Մակեդո-
նիայի հի մասին գլխաւոր քաղաքը՝ Վոզովնիա .
- 13 և ան քաղաքին մէջ քանի մը օր կեցանք . Ու
շաբաթ օրը քաղաքէն դուրս ելանք զետեղեր-
քին քովը՝ ուր որ սովորութիւն ունէին աղօթք
ընելու , ու նստելով՝ ժողովուած կնիկներուն կը
- 14 խօսէինք : Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրանա-
վաճառ կին մը՝ Նիդիա անուն , որ աստուածա-
վախ մէկ մըն էր , մտիկ կ'ընէր . որուն սիրտը
Տէրը բացաւ Պօղոսին ըսածներուն ուշադրու-
- 15 թիւն ընելու : Ու երբոր մկրտուեցաւ ինքը և
իր տունը , ազաչեց ու ըսաւ . Թէ որ զիս Տէրո-
ջը հաւատացեալը կը սեպէք , իմ տունս մտէք
բնակեցէք . և ստիպելով տարաւ մեզ :
- 16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք ,
աղախին մը պատահեցաւ մեզի , որ հարցուկ
ոգի ունէր , որ գուշակութիւն ընելով՝ իր տէրե-
- 17 թուն շատ վաստակ կը բերէր : Եսիկայ Պօղոսին
և մեր ետեէն իյնալով կը պոռար՝ ու կ'ըսէր . Ես
մարդիկը Բարձրեալ Եստուծոյ ծառաներն են ,
- 18 որ մեզի փրկութեան ճամբան կը քարոզեն : Եւ
աս բանը շատ օրեր կ'ընէր . իսկ Պօղոս վշտա-
նալով՝ դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին . Յիսուս
- 19 ասկէ . և նոյն ժամուն ելաւ : Երբոր տեսան անոր
տէրերը՝ որ իրենց վաստակին յոյսը կտրեցաւ ,
Պօղոսը ու Շիղան բռնեցին՝ ու հրապարակը
- 20 քաշեցին իշխաններուն առջին : Եւ տարին զա-
նոնք զօրագլուխներուն քովը՝ ու ըսին . Ես մար-
դիկները մեր քաղաքը իրար կ'անցընեն . իրենք
- 21 չ'ըէայ են , Եւ անանկ սովորութիւններ կը քա-
րոզեն , որ արժան չէ մեզի ընդունիլ , ո՛չ ալ
- 22 ընել , ինչու որ չ'ուովմայեցի ենք : Եւ բազմու-
թիւնը անոնց վրայ դիզուեցաւ . զօրագլուխներն

- ալ բռնութեամբ անոնց հանդերձները հանե-
 23 ցին , և հրաման ըրին որ շահ չեն ձեռնեն . Եւ ան-
 ոնց շատ վէրքեր տալէն ետև՝ բանտը դրին ,
 պատուիրելով բանտապետին որ զգուշութեամբ
 24 պահէ զանոնք : Են ալ ասանկ հրաման առնե-
 լով՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ , ու ոտքերնին
 կոճղի մէջ ամուրցուց :
 25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ'ը-
 նէին՝ և զՄատուած կ'օրհնէին , ու բանտար-
 26 կեալներն ալ անոնց մտիկ կ'ընէին : Եւ յան-
 կարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , անանկ որ բան-
 տին հիմերը սասանեցան , և անմիջապէս բոլոր
 դռները բացուեցան , ու ամենուն կապերը ար-
 27 ձրկուեցան : Եւ բանտապետը երբոր արթն-
 ցաւ՝ ու բանտին դռները բացուած տեսաւ , թու-
 րը քաշեց՝ և ինքզինքը պիտի սպաննէր , կար-
 28 ծելով թէ կապուածները փախեր են : Բայց
 Պօղոս բարձր ձայնով կանչեց ու ըսաւ . Դուն
 քու անձիդ վնաս մը մի՛ ըներ , ինչու որ ամէնքս
 29 ալ հոս ենք : Եւ անիկայ ճրագ մը ուղեց ու ներս
 վազեց , և դողալով՝ Պօղոսին ու Շիղային առ-
 30 ջեւ ինկաւ . Եւ անոնք դուրս բերելով՝ ըսաւ .
 Տէրեր՝ ինձի ինչ պէտք է ընել , որ փրկուիմ :
 31 Ենոնք ալ ըսին . Հաւատան Տէր Յիսուս Քրիս-
 տոսին , ու պիտի փրկուիս դուն՝ և քու տունդ :
 32 Եւ Տէրոջը խօսքը խօսեցան անոր , ու ան ամե-
 33 նուն՝ որ իր տանը մէջն էին : Եւ առաւ զանոնք
 գիշերուան նոյն ժամուն՝ ու անոնց վէրքերը
 լուաց ; և շուտ մը մկրտուեցաւ ինքը ու բոլոր
 34 իրենները : Եւ զանոնք իր տունը տանելով , «
 35 րախ եղաւ՝ Մատուծոյ հաւատալով : Ու երբոր
 առտու եղաւ , զօրագլուխները խրկեցին սպա-
 սաւորները ու ըսին . Երձակէ՛ ատ մարդիկը :
 36 Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատ-

- մեզ թէ , Չօրագլուխները խրկեցին որ արձա-
կուիք . ուստի հիմա ելէք՝ և խաղաղութեամբ
37 գացէք : Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց . Մեզ
յայտնապէս ծեծելով՝ որ չդատապարտուած
Հռովմայեցի մարդիկ ենք , բանտը դրին , ու
հիմա զազտով կը հանեն մեզ . ատանկ չէ ,
38 հապա թող իրենք զան ու մեզ հանեն : Եւ ըս-
պասաւորները զօրագլուխներուն պատմեցին ան
խօսքերը . անոնք ալ երբոր լսեցին թէ Հռով-
մայեցի են , վախցան , ու եկան քաղցրութեամբ
39 խօսեցան անոնց հետ . Եւ դուրս հանելով՝ կ'ա-
40 զաչէին որ ան քաղաքէն երթան : Ընոնք ալ
բանտէն ելելով՝ Նիդիային քաղաք մտան , ու եղ-
բայրները տեսան՝ ու մխիթարեցին զանոնք , և
գացին :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Պօղոս կը քարոզէ Թեսաղոնիկէի մէջ , 4 ուր ոմանք կը հաւատան , և ոմանք կը հալա-
ծեն զանիկայ : 10 Պօղոս Բերիա կը խրկուի , ու հոն ալ կը քարոզէ . 13 Թեսաղո-
նիկեցիներէն հալածուած՝ 15 Աթէնք կ'երթայ , ուր տեղ կը քարոզէ անոնց չճանչցած
կենդանի Աստուածը : 34 Շատ մարդիկ Քրիստոսի կը հաւատան :

- 1 Եւ Եմփիպօլիսէն ու Եպոզոնիայէն պտըտելով՝
Թեսաղոնիկէ եկան , ուր որ Հրէաները ժողովա-
2 րան մը ունէին : Պօղոս ալ իր սովորութեանը
պէս անոնց մէջը մտաւ , և իրեք շաբաթ օր խօ-
3 սեցաւ անոնց հետ գիրքերէն , Մեկնելով և առ-
ջևնին դնելով , թէ պէտք էր Քրիստոսի չար-
չարուիլ , ու մեռելներէն յարութիւն առնել , և
թէ՝ Ըն Յիսուսը որ ես ձեզի կը քարոզեմ , ըստ
4 Քրիստոսն է : Եւ անոնցմէ ոմանք հաւատա-
ցին , ու Պօղոսին և Շիղային հետ միացան ,
աստուածավախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն ,
ու երևելի կնիկներէն ալ հաւատացողները քիչուր
5 չէին : Բայց չհաւատացող Հրէաները նախան-
ձեցան , և քանի մը դատարկապորտ անօրէն
մարդիկ առնելով՝ աղմուկ հանեցին , ու քաղա-
քը տակնուվրայ ըրին . և Յատնին տանը վրայ

- 6 յարձակելով՝ կ'ուզէին զանոնք ժողովքին առջևը
 մէկ քանի եղբայրներ քաշելով տարին քաղա-
 քապետներուն առջևը, կանչուըռտելով՝ թէ ա-
 նոնք որ աշխարհը տակնուվրայ ըրին, հոս ալ
 7 հասեր են . Արոնք Յասոնը ընդուններ է . և ա-
 սոնք ամէնը կայսրին հրամանացը դէմ կը գոր-
 ծեն, ըսելով թէ՛ ուրիշ թագաւոր մը կայ Յի-
 8 սուս : Աւ խռովեցուցին ժողովուրդը ու քաղա-
 9 քապետները, որ աս բաները կը լսէին : Բայց
 երբոր Յասոնէն և ուրիշներէն երաշխաւորու-
 10 թիւն առին, արձակեցին զանոնք : Իսկ եղ-
 բայրները շուտ մը գիշերով Պօղոսը և Շիղան
 Բերիա խրկեցին . որոնք հոն հասնելով՝ շրէից
 11 ժողովարանը գացին : Ասոնք Թեսաղոնիկէի
 մէջ եղողներէն աւելի ազնիւ մարդիկ էին, որ
 12 աս բաները ասանկ է : Ուստի անոնցմէ շատերը
 հաւատացին . և պատուաւոր Յոյն կնիկներէն՝
 ու մարդիկներէն հասարակողնէն ալ քիչուր չէին :
 13 Բայց երբոր իմացան Թեսաղոնիկեցի շրէաները
 թէ Բերիայի մէջ ալ Աստուծոյ խօսքը քարո-
 ղուեցաւ Պօղոսէն, հոն ալ եկան՝ ու ժողովուրդը
 14 գրգռեցին : Ան ատենը եղբայրները շուտ մը
 Պօղոսը խրկեցին՝ որ մինչև ծովեզերքը երթայ .
 15 բայց Շիղա ու Տիմոթէոս հոն մնացին : Աւ ա-
 նոնք որ Պօղոսը կը տանէին, մինչև Աթէնք բե-
 րին անիկայ . և երբ հրաման առնելով Շիղային
 ու Տիմոթէոսին համար՝ որ շուտով իրեն գան,
 գացին :
 16 Աւ Պօղոս Աթէնքի մէջ անոնց սպասելով՝ իր
 հոգին անհանգիստ էր ներսի դին, վասն զի
 17 քաղաքը բոլորովին կուսպաշտութեան մէջ ըն-

- մէջ կը խօսէր Հրէաներուն ու բարեպաշտ մար-
 դոց , և ամէն օր հրապարակներուն մէջ որոնց
 18 որ պատահէր : Ու Եպիկուրեան և Ստոյիկեան
 փիլիսոփաներէն մէկ քանիները իրեն հետ հա-
 կաճառութիւն կ'ընէին . և ոմանք կ'ըսէին . Ես
 սերմանաքաղը ինչ ըսել կ'ուզէ . ուրիշներն ալ
 էլ ընէին . Աերևի թէ ասի մը օտար աստուածներու
 քարոզիչ է . ինչու որ Յիսուսը ու յարութիւնը
 19 կ'աւետարանէր անոնց : Եւ առին անիկայ Ե-
 րիսպագոսը տարին , ու կ'ըսէին . Արնանք իմա-
 նալ թէ ինչ է աս նոր վարդապետութիւնը՝ որ
 20 դուն կը զըուցես . Քանզի մեր ականջներուն
 օտար բաներ կը բերես . ուրեմն կ'ուզենք իմանալ
 21 թէ ինչ պիտի ըլլան անոնք . (Ինչու որ Եթենա-
 ցիները ամէնն ալ , ու հոն կեցող օտարականնե-
 րը ուրիշ բանի չէին պարապեր , բայց միայն նոր
 բան զըուցելու կամ լսելու :)
- 22 Են ատենը Պօղոս Երիսպագոսին մէջը կայնե-
 ցաւ՝ ու ըսաւ . Ո՛վ Եթենացի մարդիկ՝ ամէն կող-
 23 մանէ խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ : Քան-
 զի ես պտրտելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝
 մէկ սեղան մը գտայ , որուն վրայ գրուած էր՝
 ԵՆԾԵՆՕԹ ԵՍՏՈՒԾՈՅՆ . ուստի անիկայ
 որ դուք չճանչնալով կը պաշտէք , ես նոյնը ձեզի
 24 կը քարոզեմ : Եստուած որ աշխարհը ստեղծեց ,
 և անոր մէջի բոլոր բաները , անիկայ երկնից ու
 երկրի Տէրը ըլլալով , ո՛չ ձեռագործ տաճարնե-
 25 րու մէջ կը բնակի , Ո՛չ ալ մարդոց ձեռքովը կը
 պաշտուի՝ բանի մը կարօտի պէս . քանզի ինքը
 կու տայ ամենուն կեանք ու շունչ՝ և ամէն բան .
 26 Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ մը ըրաւ՝
 որ բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին . և որո-
 շուած ժամանակներ հաստատեց , ու անոնց
 բնակութեան սահմանները , զԵստուած փրնա-
 27 ուելու , Որ ըլլայ թէ խարխափելով զինքը գըտ-

- նեն . թէպէտև մեր ամէն մէկէն ալ հեռու չէ .
- 28 Ինչու որ անով կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք , ինչպէս որ ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիններն ալ ըսին , Քանզի մենք անոր ցեղէն
- 29 ալ ենք : Ուստի՝ որովհետև Աստուծոյ ցեղէն ենք . պէտք չէ որ անանկ սեպենք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի , որ մարդուս վարպետութիւնովը
- 30 ու խելքովը քանդակուած է : Արդ՝ Աստուած տգիտութեան ատենները անտես ընելով , հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ա-
- 31 պաշխարեն : Ինչու որ ինքը մէկ օր մը սահմանեց , որուն մէջ աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ ան մարդուն ձեռքովը , որն որ որոշեց , ու ամենուն հաւատացուց՝ զանիկայ մեռելներէն յարուցանելով :
- 32 Երբոր մեռելներէն յարութիւնը լսեցին , ոմանք ծաղր կ'ընէին . ոմանք ալ կ'ըսէին . Ատ բանիդ համար ուրիշ անգամ մտիկ պիտի ընենք
- 33 քեզի : Եւ այսպէս Պօղոս անոնց մէջէն ելաւ :
- 34 Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն յարելով հաւատացին , որոնց մէջն էր Դիոնետիոս Արիսպագացին , և Դամարիս անունով կնիկ մը , ու անոնց հետ ուրիշներ ալ :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Պօղոս իր արհեստը կը բանի , և կորնթոսի մէջ հեթանոսներուն կը քարոզէ : 9 Տէրը տեսիլի մէջ կը քաջալերէ Պօղոսը , 12 որ կ'ամբաստանուի փոխանորդ բռնիչին՝ Գաղտնին առջևը , բայց կ'ազատի . 18 Ետքը քաղաքէ քաղաք պտորտելով՝ աշակերտները կը հաստատէ : 24 Ապողոս՝ աւելի ճշիւ սորվելով ճշմարտութիւնը Ակիւղասէն ու Պրիսկիլայէն՝ 28 զԲրիտոս կը քարոզէ մեծ ազդեցութեամբ :

1 Ասկէ ետև Պօղոս Աթենքէն զատուելով՝ կորնթոս եկաւ , եւ մէկ շրէայ մը զտաւ Ակիւղաս անունով ծննդեամբ Պոնտացի , որ իր Պրիսկիլա կնկանը հետ նոր եկեր էր Իտալիայէն , (Ազօղիոսին հանած հրամանին համար որ բոլոր շրէաները Հռոմէն հեռանան .) ու անոնց քո-

- 3 վը գնաց : Եւ որովհետեւ ինքը արհեստակից էր՝ անոնց քովը կեցաւ , և կը բանէր . ինչու որ
- 4 արհեստով վրանագործ էին : Ու ամէն շաբաթ օրերը ժողովարանին մէջ կը խօսէր , և Հրէանե-
- 5 ըր ու Յոյները կը համոզէր : Ու երբոր Շեղա և Տիմոթէոս Մակեդոնիայէն իջան , Պօղոսին հոգին եռանդով վառուած ըլլալով , Հրէանե-
- 6 րուն վկայութիւնով կը հաստատէր՝ թէ Յիսուսը Բրիստոնն է : Ենոնք ալ երբոր դէմ կեցան ու կը հայհոյէին , ինքը հանդերձները թօթվելով՝ ըսաւ անոնց . Չեր արիւնը ձեր գլուխը , ես անպարտ եմ , ասկէ ետեւ հեթանոսներուն
- 7 պիտի երթամ : Եւ անկէ երթալով՝ մտաւ մէկու մը տուն , որուն անունը Յուստոս էր՝ աստուածավախ ^{հարց հը} , որուն տունը ժողովարա-
- 8 նին կից էր : Եւ ժողովողապետը Արիսպոս իր բոլոր տունովը հաւատաց Տէրոյն . և Աորնթացիներէն շատերը լսելով՝ հաւատացին ու մկրտ-
- 9 տուեցան : Եւ գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսին . Մի վախնար՝ հապա խօսէ , և լուռ
- 10 մի՛ կենար , Ինչու որ ես քեզի հետ եմ , և մէկը քեզի դէմ պիտի չելէ՝ քեզի վնաս մը հասցընելու . քանզի աս քաղաքիս մէջ ես շատ ժողո-
- 11 վուրդ ունիմ : Եւ հոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ , ու Եստուծոյ խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցընէր :
- 12 Եւ Եփայիայի փոխանորդ բղեշխին Գաղիոնին օրերը Հրէայք միաբանելով՝ Պօղոսին դէմ
- 13 ելան , և զանիկայ ատեանը տարին , Ըսելով թէ , Եսիկայ կը հրապուրէ մարդիկը օրէնքէն դուրս
- 14 Եստուած պաշտելու : Ու երբոր Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստ էր , Գաղիոն ըսաւ Հրէաներուն . Թէ որ անիրաւութեան մը կամ չար գործքի մը համար ըլլար՝ ո՞վ Հրէաներ ,
- 15 արժան էր ինծի՝ որ ձեզի մտիկ ընէի : Բայց

- [Թէ որ վէճը խօսքի՝ ու անուններու՝ և ձեր օրէնքին վրայով է, դուք ձեզմէն տեսէք. ինչու որ ես
 16 ատանկ բաներու դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր: Եւ
 17 զանոնք ատեանէն վճռուեց: Են ատենը բոլոր Յոյները Սոսթենէս ժողովրդապետը բռնեցին՝ ու ատեանին առջևը կը ծեծէին. և աս բաներուս վրայով Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ:
- 18 Պօղոս ալ տակաւին խել մը օրեր հոն մնալէն ետքը՝ եղբայրներէն հրաժարելով, նաւով դէպ ՚ի Սիւրիա գնաց. ու իր հետն ալ Պրիսկիլան և Եկիւղասը, «...» և Կենքրայի մէջ եւ գլուխը փոքրած, ինչու որ ուխտաւոր էր: Ու Եփեսոս որ հասաւ, անոնք հոն ձգեց, և ինքը ժողովարանը մտնելով՝ Հրէաներուն հետ կը խօսէր: Եւ իրեն կ'աղաչէին՝ որ ալ աւելի ժամանակ իրենց
 21 քովը մնայ. բայց յանձնառու չեղաւ. Հապա հրաժարեցաւ անոնցմէ ըսելով. Պէտք է որ անպատճառ աս առաջիկայ տօնը Երուսաղեմի մէջ ընեմ. բայց Եստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը դառնամ. ու Եփեսոսէն նաւով ճամբայ ելաւ.
- 22 Եւ Կեսարիա հասնելով՝ Եր...» ելաւ, ու եկեղեցիին բարև տուաւ, ու ետքը իջաւ Ենտիոք.
- 23 Եւ ատեն մը հոն կենալէն ետե՛ւ ելաւ, ու կարգով Գաղատացոց երկիրը և Փոիւզիա կը պտրտէր, ու բոլոր աշակերտները կը հաստատէր:
- 24 Եւ Եպողոս անունով Հրէայ մը, ծննդեամբ Եղեքսանդրացի՝ ճարտասան մարդ մը՝ եկաւ հասաւ Եփեսոս. որ ինքը զօրաւոր էր «...» գիրքերով: Եսիկայ Տէրոջը ճամբուն մէջ վարժուած էր, և ջերմեռանդ հոգի ունենալով, կը խօսէր ու կը սորվեցընէր ճշդութեամբ Տէրոջը վրայով. բայց ետքը միայն Յովհաննեսին մկրտութիւնը գիտէր:
- 26 Եսիկայ սկսաւ ժողովարանին մէջ համարձակ խօսիլ. ու երբոր Եկիւղաս ու Պրիսկիլա լսեցին անկէ, ալ զանիկայ իրենց քովը ա-

- ուին , և աւելի ճշդիւ Եստուծոյ ճամբան անոր
 27 հասկըցուցին : Ու երբոր անիկայ ուղեց Եքա-
 յիա երթալ , եղբայրները քաջալերեցին շահեկան ,
 ու Քիչ գրեցին « Եղի աշակերտներուն՝ որ զանի-
 կայ ընդունին . որ հոն հասնելով՝ շատ օգտակար
 28 եղաւ շնորհքով հաւատացեալներուն . Քանզի
 հրապարակաւ սաստիկ կը յանդիմանէր Հրէա-
 ները , « Եւ գիրքերէն ցուցընելով թէ Յիսուսը
 Քրիստոսն է :

ԳԼ . ԺԹ

1 Սուրբ Հոգին կը տրուի հաւատացեալներուն՝ Պօղոսին ձեռքը : 9 Հրէայք կը հայհո-
 յեն Պօղոսի վարդապետութիւնը՝ որ հրաշքներով կը հաստատուի : 13 Երդմնեցուցիչ
 Հրէայք 16 ծեծ կ'ուտեն դիւահարէն : 19 Կախարդական գրքերը կ'այրուին : 24 Դե-
 մետրիոս իր արծաթսիրութեամբը մեծ աղմուկ կը հանէ Պօղոսին դէմ , 35 որն որ ա-
 տենադպիրը կը հանդարտեցընէ :

- 1 Եւ քանի որ Եպոզոս Կորնթոսի մէջ էր , Պօղոս
 վերի կողմերը պտըտելով՝ Եփեսոս եկաւ . և քա-
 2 նի մը աշակերտներ գտնելով , Բսաւ անոնց .
 Երբոր հաւատացիք՝ Սուրբ Հոգին առիք ար-
 դեօք . անոնք ալ ըսին իրեն . Բայց մենք լսած
 3 ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի կայ : Եւ ըսաւ անոնց .
 Հապա ինչով մկրտուեցաք . անոնք ալ ըսին .
 4 Յովհաննեսին մկրտութիւնովը : Պօղոս ալ ը-
 սաւ . Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտու-
 թիւնով մկրտեց , Ժողովուրդին ըսելով , թէ ան
 որ իրմէ ետքը պիտի դայ՝ անոր հաւատան , այս-
 5 ինքն՝ Քրիստոս Յիսուսին : Ու երբոր « լսե-
 6 ցին , Տէր Յիսուսի անունովը մկրտուեցան : Եւ
 Պօղոս երբոր անոնց վրայ ձեռք դրաւ , Սուրբ
 Հոգին անոնց վրայ եկաւ , և լեզուներ կը խօսէին
 7 ու կը մարգարէանային : Եւ ան բոլոր մարդիկը
 8 տասուերկուքի չափ էին : Ու Ժողովարանը մըտ-
 նելով՝ իրեք ամիս համարձակութեամբ Եստու-
 ծոյ թագաւորութեանը վրայով կը խօսէր , ու կը
 9 համոզէր : Իսկ երբոր մէկ քանիները կը յա-
 մառէին՝ ու դէմ կը դնէին բազմութեան առջևը

- ան ճամբան բամբասելով , ինքը անոնցմէ հեռացաւ , և աշակերտները զատեց , ու ամէն օր Տիրան «^{ան}» մէկու մը դպրատանը մէջ կը խօսէր :
- 10 Եւ աս երկու տարի քշեց՝ մինչև որ բոլոր Եսիայի մէջ բնակող շրէանները ու Յոյները Տէրոջը
- 11 խօսքը լսեցին : Եւ Եստուած նշանաւոր հրաշք-
- 12 ներ կ'ընէր Պօղոսին ձեռքովը . Ենանկ որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տանէին հիւանդներուն , և իրենց ցաւերէն կը բժըշ-
- 13 կուէին , ու չար ոգիները կ'ելլէին : Բայց աստանդական շրէաներէն մէկ քանինները՝ որ երդմնեցուցիչ էին , յանդգնեցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ՝ որոնք չար ոգիներ ունէին , և կ'ըսէին , Չեղ կ'երդմնեցընենք Յի-
- 14 սուսով , որն որ Պօղոս կը քարոզէ : Եւ աս բանը ընողները Սկեա «^{ան}» շրէայ քահանայա-
- 15 պետի մը եօթը որդիքն էին : Իսկ չար ոգին պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Յիսուսը կը ճանչնամ՝ ու Պօղոսը գիտեմ , բայց դուք ո՞վ էք :
- 16 Եւ ան մարդը որուն ներսի դին էր չար ոգին , անոնց վրայ ցաթկելով՝ բռնեց զանոնք ու յաղթեց , մինչև որ ան տունէն մերկ ու վերաւո-
- 17 րուած դուրս փախան : Եւ «^{ան}» քահայ Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր շրէաններուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ . և անոնց ամենուն վրայ վախ մը ինկաւ ,
- 18 ու Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուէր : Եւ հաւատացեալներէն շատերը կու գային , ու կը խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրածները :
- 19 Եւ կախարդութեան հետեւողներուն շատերը զիբքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամենուն առջևը կ'այրէին . և անոնց գինը հաշուեցին , ու
- 20 յիսուն հազար արծաթ «^{ան}» գտան : Եյսպէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս կ'աճէր և կը զօրանար :
- 21 Ու երբոր աս բաները լմնցաւ , Պօղոս միտքը

- դրաւ որ Մակեդոնիայէն ու Եփայիայէն պտը-
տելով՝ Երուսաղէմ երթայ . ու կ'ըսէր թէ, Հոն
երթալէս ետքը պէտք է ինծի որ Հռովմ ալ
22 տեսնեմ : Եւ իրեն սպասաւորութիւն ընողնե-
րէն երկուքը՝ Տիմոթէոսը ու Երաստոսը խրկեց
Մակեդոնիա , ու ինքը ատեն մըն ալ Եսիայի
մէջ կեցաւ :
- 23 Եւ ան ատենները շատ խռովութիւն եղաւ Տէ-
24 րաքէ ճամբուն համար : Քանզի Դեմետրիոս ա-
նունով արծաթագործ մը՝ Երտեմիսին ^{փոքրիկ}
տաճարներ կը շինէր արծաթէ , ու քիչ շահ չէր
25 բերեր վարպետներուն . Արոնք ասիկայ մէկ-
տեղ ժողովեց նոյն արհեստին բանւորներուն
հետ , ու ըսաւ . Մարդիկ՝ դուք զիտէք որ աս
26 գործէս է մեր շահը . Եւ կը տեսնէք ու կը լսէք
որ աս Պօղոսը չէ թէ միայն Եփեսացոց , հապա
զրեթէ բոլոր Եսիացոց շատ ժողովուրդները
համոզելով՝ մտքերնին դարձուց , ըսելով թէ՝
27 Ձեռքով շինուածները աստուածներ չեն : Աւս-
տի վտանգ կայ որ չէ թէ միայն աս մեր կողմը
պիտի նախատուի , հապա մեծ աստուածուհւոյն
Երտեմիսին տաճարն ալ ոչինչ պիտի սեպուի , և
անոր մեծափառութիւնը պիտի խափանուի , որն
28 որ բոլոր Եսիա ու աշխարհք կը պաշտեն : Աւ-
երբոր ^{աս} լսեցին , բարկութեամբ լեցուած կը
կանչուըռտէին ու կ'ըսէին . Մեծ է Եփեսացոց
29 Երտեմիսը : Եւ բոլոր քաղաքը խռովութեամբ
լեցուեցաւ . և յափշտակելով Պայիոս ու Երիս-
տարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսին ճանա-
պարհորդակիցները , ամէնը մէկէն թէատրոնը
30 վաղեցին : Իսկ Պօղոս երբոր ուղեց ժողովուր-
դին մէջը մտնել , աշակերտները թող չտուին
31 զինքը : Եսիապետներէն ալ ոմանք՝ որ իր բա-
րեկամներն էին , ^{հարց} խրկելով իրեն կ'ազաչէին՝
32 որ չհամարձակի թէատրոնը երթալու : Աւստի

մէկը մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ բան կը
 կանչուըռտէին . ինչու որ ժողովքը շփոթու-
 թեան մէջ էր , և շատերը չէին գիտեր թէ ինչ
 33 բանի համար ժողովուած են : Աւ բաղմութեանը
 մէջէն առաջ բերին Աղեքսանդրոսը , որն որ Հը-
 րէայք առաջ քշեցին . Աղեքսանդրոս ալ ձեռքը
 շարժելով՝ կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան
 34 տայ : Իսկ երբոր գիտցան թէ անիկայ Հրէայ
 է , ամէնքը մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու չափ
 կը կանչուըռտէին թէ , Մեծ է Ափեսացոց Ար-
 35 տեմիսը : Սակայն ատենադպիրը բաղմութիւնը
 հանդարտեցընելով՝ ըսաւ . Ո՛վ Ափեսացի մար-
 դիկ՝ ո՞ր մարդն է որ չգիտնայ թէ Ափեսացոց
 քաղաքը՝ մեծ Արտեմիսին և Դիոսէն ինկած
 36 կուռքին տաճարին պաշտօնեան է : Ուրեմն աս
 որ անվիճելի բան մըն է , պէտք է ձեզի հան-
 դարտ կենալ , և յանդգնութեամբ բան մը չընել :
 37 Քանզի դուք ատ մարդիկը հո՞ւ բերիք , որոնք ո՛չ
 տաճար կողոպտողներ են , ո՛չ ալ ձեր աստուա-
 38 ծուհւոյն հայհոյանք ըրեր են : Ուստի թէ որ
 Դեմետրիոս և իր հետը եղած վարպետները մէ-
 կու մը հետ բան մը ունին , ատեանը բաց է , ու
 փոխանորդ բղեշխ կայ , թող իրարու դէմ ամ-
 39 բաստանութիւն ընեն . Հապա թէ որ ուրիշ բա-
 ներու համար է ձեր պահանջմունքը , օրինաւոր
 40 ժողովքի մէջ թող որոշուի : Ինչու որ մենք ալ
 աս օրուան եղածին համար իբրև խռովայոյզ մար-
 դիկ ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք . քան-
 զի պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք աս
 խուռնամբոխ բաղմութեանը համար պատաս-
 խան տալ : Աւ ասանկ ըսելով՝ ժողովքը արձա-
 կեց :

ԳՂ . Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա կ'երթայ . 7 Տերունական ընթրիքը կը կատարէ , ու կը քարոզէ :
 9 Եւտիբոս վար իյնալով կը մեռնի , 10 և Պօղոս կը յարուցանէ զանիկայ : 17 Պօղոս
 Մեկնոսի մէջ ժողովելով երեցները , կը զօուցէ անոնց՝ իրեն պատահելու անցքերը . 28

կը պատուիրէ անոնց՝ Աստուծոյ հօտին հոգ տանել, 29 ու կը զգուշացնէ խաբերայ վարդապետներէն . 32 ապա զանոնք Աստուծոյ յանձնելով՝ 36 աղօթք կ'ընէ անոնց հետը , ու կը մեկնի :

- 1 Աւ ազմուկը դադարելէն ետեւ՝ Պօղոս աշակերտները իրեն կանչեց , ու հրաժարական ող-
- 2 ջոյն տալով ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ : Աւ ան կողմերը պտրտելէն՝ ու շատ խօսքերով ա-
- 3 նոնք մխիթարելէն ետեւ՝ Ալադա եկաւ : Աւ հոն իրեք ամիս կենալէն ետքը , Հրէաները իրեն դէմ՝ նենգութեան խորհուրդ ըրին՝ երբոր կ'ու-
- 4 զէր Սիւրիա ելլել . անոյ համար որոշեց Մակե-
- 4 զոնիայի վրայէն դառնալ : Ու մինչև Ասիա իր հետը կ'երթար Բերիացի Պիռոսի որդին՝ Սոպատ-
- րոսը , և Թեսաղոնիկեցիներէն Երիստարքոսը ու Սեկունդոսը , և Վայիոս Գերբացին ու Տիմո-
- թէոսը , և Ասիացի Տիւքիկոսը ու Տրոփիմոսը :
- 5 Ասոնք առաջ զացին ու Տրովադայի մէջ մեղի կը
- 6 սպասէին : Անք ալ բազարջակերաց օրերէն ետեւ Փիլիպպէէն նաւեցինք . և հինգ օրուան մէջ Տրովադա եկանք անոնց քովը , ու հոն եօթը օր կեցանք :
- 7 Աւ մէկշարթի օրը երբոր ժողվուեր էինք հաց կտրելու , Պօղոս անոնց կը քարոզէր , ինչու որ հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր . և խօսքը եր-
- 8 կընցուց մինչև կէս գիշեր : Ու շատ լապտերներ կային ան վերի սենեակը՝ ուր որ մենք ժողվուած
- 9 էինք : Աւ մէկ երիտասարդ մը Ատիքոս անուն՝ պատուհանին վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մտեր էր . երբոր Պօղոս խօսքը երկընցուց , ա-
- նիկայ խորունկ քնով բռնուած՝ երբորդ դատի-
- կոնէն վար ինկաւ , ու զանիկայ մեռած վերցու-
- 10 ցին : Աւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ , ու գրկեց զանկա՝ ու կ'ըսէր . Մի խռովեք , ինչու
- 11 որ ասոր հոգին իր մէջն է : Աւ վեր ելլելով՝ հա-
- ցը կտրեց ու կերաւ . ու երկար խօսելով մինչև
- 12 առտու , ետքը ելաւ դնաց : Աւ ան պատանին

- 13 ողջ բերին , ու մեծապէս մխիթարուեցան : Իսկ
մենք նաւը մտնելով՝ ճամբայ ելանք դէպ ՚ի Մ-
սոն , որ անկէ Պօղոսը պիտի առնէինք . ինչու
որ անանկ ապսպրեր էր , որովհետև ինքը ցա-
- 14 մաքով պիտի երթար : Ու երբոր Մսոնի մէջ
մեզի հանդիպեցաւ , առինք անիկայ և Միտիլի-
- 15 նէ եկանք : Ենկէ ալ նաւելով՝ հետևեալ օրը
Քիոսին դիմացը հասանք . և մէկալ օրը Սամոս
հասանք . ու քեզք Տրոզիլիոն կենալով՝ միւս օրը
- 16 Մելիտոս եկանք . Ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր
էր որ նաւով անցնի Եփեսոսին քովէն , որ չըլլայ
թէ Եսիայի մէջ ժամանակ անցընէ , որովհետև
կ'արտորար՝ որ եթէ կարելի է իրեն , Պենտէկոս-
տէին օրը Երուսաղէմ ըլլայ :
- 17 Եւ Մելիտոսէն փոքր խրկեց Եփեսոս՝ ու եկեղե-
- 18 ցիին երէցները կանչեց : Ու երբոր իրեն եկան ,
ըսաւ անոնց . Դուք գիտէք որ ան առջի օրէն
հետէ որ ես Եսիա եկայ , ինտոր ձեր հետը վա-
- 19 րուեցայ բոլոր ժամանակը . Եմէն խոնարհու-
թիւնով Տէրոջը ծառայելով , և շատ արցունքով
ու փորձութիւններով , որ չրէից նենգութիւն-
- 20 ներէն ինձի պատահեցան . Ինտոր վախնալով
եա չկեցայ օգտակար բաներուն բնաւ մէկը ձեզի
զրուցելէն , ու ձեզի հրապարակաւ և տան մէջ
- 21 սորվեցընելէն . Ակայութիւն տալով չրէից և
Յունաց «*ϕεβ*» դէպ ՚ի Մստուած ապաշխարու-
թեան համար , ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին
- 22 վրայ եղած հաւատքին համար : Եւ հիմա՝ ահա
ես հոգևով կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ , և
հոն ինչ որ ինձի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր .
- 23 Միայն թէ չողին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ
ինձի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ՛ կապեր ու նեղու-
- 24 թիւններ ինձի կը սպասեն : Բայց ես բանի մը
համար հոգ չեմ ըներ , և իմ անձս պատուական
չեմ սեպեր , միայն թէ իմ ընթացքս ուրախու-

- թեամբ կատարեմ, և ան պաշտօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի՝ Եստուծոյ շնորհացը աւետարանին
 25 վկայ ըլլալու : Եւ հիմա ահա ես գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չտեսնէք դուք ամէնքդ, որ մէջերնիդ պտըտեցայ Եստուծոյ թագաւորու
 26 թիւնը քարոզելով : Ուստի աս օրս կը վկայեմ ձեզի, որ ես անպարտ եմ ամենուն արիւնէն .
 27 Ինչու որ ետ չկեցայ Եստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտնելէն : Ուրեմն զգուշացէք ձեր անձե
 28 բուն և բոլոր հօտին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ տեսուչ դրաւ՝ Եստուծոյ եկեղեցին հովուե
 29 լու, որն որ իր արիւնովը ստացաւ : Քանզի գիտեմ որ իմ զատուելէս ետքը ձեր մէջը յափըշ
 30 տակող գայլեր պիտի մտնեն, որ պիտի չինայեն հօտին : Եւ ձեզմէ ալ անի մարդիկ պիտի ելնն՝ որ ծուռ բաներ պիտի խօսին, աշակերտները
 31 իրենց ետեւէն քաշելու համար : Ուստի արթուն կեցէք, և միտքերնիդ բերէք՝ որ իրեք տարի գիշեր ու ցորեկ չզազարեցայ ամէն մէկը
 32 արցունքով խրատելէն : Եւ հիմա եղբայրներ՝ կը յանձնեմ ձեզ Եստուծոյ, ու անոր շնորհացը խօսքին, որ կարող է շինելու՝ ու բոլոր սրբուած
 33 ներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տալու : Մէկու մը արծաթին՝ կամ ոսկիին՝ կամ հազուստին չցանկացայ . Դուք ձեզմէ գիտէք՝ որ ինձի և իմ հետս եղողներուն պէտք եղածը աս ձեռքերս
 34 հոգացին : Եւ մէն բան ձեզի ցուցուցի, թէ ասանկ պէտք է աշխատիլ, ու տկարներուն օգնու
 35 թիւն ընել, և միտք բերել Տէր Յիսուսին խօսքը, որ ինքը ըսաւ . Եւելի երանելի է տալը՝ քան
 36 թէ առնելը : Եւ աս որ ըսաւ, անոնց ամենուն հետ ծնկան վրայ գալով՝ աղօթք ըրաւ : Եւ մէնքն ալ սաստիկ կու լային, ու Պօղոսին պարանոցին
 37 վրայ իյնալով՝ զանիկայ կը համբուրէին : Սիրտերնին աւելի կը ցաւէր ան խօսքին համար, որ

կ'ըսէր՝ թէ ալ պիտի չտեսնեն իր երեսը . և զանիկայ ճամբայ դրին մինչև նաւը ելնալով :

ԳԼ . ԻԸ

1 Պօղոս բնաւ չհամոզուիր Երուսաղէմ երթալէն ետ կենալու : 9 Փիլիպպոսին մարգարէ աղջիկները : 17 Պօղոս Երուսաղէմ կ'երթայ , 27 ուր տեղ կը բռնուի , ու մեծ վտանգի մէջ կ'իյնայ . 31 բայց հազարապետը ազատելով զանիկայ , հրաման կու տայ որ ժողովուրդին խօսի :

- 1 Աւ երբոր ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք՝ շիտակ նաւելով՝ Կով եկանք , և միւս օրը Հռոմ
- 2 դոն , ու անկէ Պատարա : Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար , ու անոր մէջը մտնելով՝
- 3 ճամբայ ելանք : Եւ Աիպրոս որ երեցաւ , զանիկայ ձախ կողմերնիս թող տալով՝ դէպ 'ի Սիւրիա նաւեցինք , և Տիւրոս ելանք . ինչու որ նաւը
- 4 հոն պիտի թափէր ել բեռը : Եւ աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք , որոնք Սուրբ Հոգիով կ'ըսէին Պօղոսին որ Երուսաղէմ չելլէ :
- 5 Աւ երբոր ան օրերը անցուցինք , ելանք ու կ'երթայինք . ամէնն ալ կնիկներով ու տղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին . և ծովուն եղերքը ծնկան վրայ դալով՝ աղօթք ըրինք :
- 6 Աւ իրարու հրաժարական ողջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք , անոնք ալ տեղերնին դարձան :
- 7 Իսկ մենք Տիւրոսէն զարկուելով՝ և ծովու ճամբորդութիւնը լմնցընելով՝ Պտողէմայիս հասանք , ու եղբայրները բարեւելով՝ օր մը քովերնին կեցանք :
- 8 Եւ հետեւեալ օրը ելանք՝ ու Աեսարիա եկանք , և Փիլիպպոս աւետարանչին տունը մտնելով , որ ինքը եօթնէն օր էր , անոր քովը
- 9 կեցանք : Ենիկայ չորս հատ կոյս աղջիկ ունէր , որ մարգարէութիւն կ'ընէին :
- 10 Եւ հոն շատ օրեր որ կեցանք , շրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ
- 11 Ազարոս անունով . Աւ երբոր մեզի եկաւ , Պօղոսին գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտքերը կապեց , և ըսաւ . Եսանկ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ , Են մարդը՝ որունն է աս գօտին , ասանկ պիտի

- կապեն շրէաները Երուսաղեմի մէջ, ու հեթա-
- 12 նոսներուն ձեռքը պիտի մատնեն : Ու երբոր աս
լսեցինք, աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ
- 13 Երուսաղէմ չելէ : Իսկ Պօղոս պատասխան
տուաւ . Ի՞նչ կ'ընէք, Ինչ՞- կու լաք ու իմ սիր-
տըս կը ճմլէք . քանզի ես չէ թէ միայն Երու-
սաղեմի մէջ կապուելու, հապա նաև մեռնելու
ալ պատրաստ եմ Տէր Յիսուսի անուանը հա-
- 14 մար : Եւ ինքը որ մտիկ չորաւ, լուռ կեցանք,
ու ըսինք՝ Տէրոջը կամքը թող ըլլայ :
- 15 Եւ ան օրերէն ետև պատրաստուելով՝ Երու-
- 16 սաղէմ ելանք : Աեսարացի աշակերտներէն ալ
Բէ Կաննէրը մեր հետը եկան, և Բէ տարին առջի
աշակերտի մը՝ Աիպրացի Մնասոնին, որուն քո-
- 17 վը պիտի կենայինք : Ու երբոր Երուսաղէմ մը-
տանք, եղբայրները ուրախութեամբ մեզ ըն-
- 18 դունեցին : Եւ հետևեալ օրը Պօղոս մեզի հետ
Յակոբոսին քովը գնաց, ու բոլոր երէցներն ալ
- 19 եկան : Եւ զանոնք բարևելով՝ մի ըստ միոջէ կը
պատմէր՝ ինչ որ Աստուած հեթանոսներուն
- 20 մէջը ըրաւ իր ծառայութիւնովը : Ենոնք ալ
լսելով՝ փառք կու տային Աստուծոյ . և ըսին
իրեն . Ար տեսնե՞ս եղբայր՝ քանի բիւրաւոր հա-
ւատացեալ շրէաներ կան, ու ամէնն ալ օրէն-
- 21 քին նախանձաւոր են : Բայց քու վրայովդ ի-
մացան՝ թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն մէջ
եղած շրէաներուն Մովսէսէն ապստամբիլ կը
ստրվեցընես, ըսելով որ տղաքնին չթլփատեն, և
- 22 սովորութիւններուն համեմատ չվարուին : Երդ՝
ի՞նչ պիտի ըլլայ . անշուշտ բազմութիւն պիտի
ժողվուի . ինչու որ պիտի լսեն թէ եկեր ես :
- 23 Ուստի աս բանը ըրէ որ քեզի կ'ըսենք . (24) Մեր
քովը չորս մարդ կայ, որոնք իրենց վրայ ուխտ
դրած են . անոնք առ՝ իրենց հետը մաքրուէ, և
անոնց համար ծախք ըրէ, որ իրենց գլուխը ա-

- ծիլեն . որպէս զի ամէնն ալ զիտնան թէ քու վրայովդ իմացած բաներնին ոչինչ է , հասպա դուն ալ Եւ հետը կը քալես օրէնքը պահելու
- 25 մէջ : Իայց հաւատքի եկող հեթանոսներուն համար մենք թուղթ խրկեցինք՝ ինտոր որ որոշեցինք , որ անոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն . միայն թէ զգուշանան կուռքերու զոհուածէ , ու արիւնէ . և խեղդուածէ , ու պոռնկութենէ :
- 26 Ըն ատենը Պօղոս ան մարդիկը առաւ , ու հետեւեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ տաճարը մտաւ , մաքրութեան օրերը լմրննալը ցուցնելու համար , մինչև որ անոնց ամէն մէկուն համար պատարագ մատուցուեցաւ :
- 27 Ու երբոր Եօթը օրերը լմրննալու վրայ էին , Եսիացի Հրէաները զանիկայ տաճարին մէջը տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խռովեցուցին ,
- 28 և անոր ձեռք զարկած՝ կը կանչուրուտէին . Իսրայէլացի մարդիկ՝ օգնութեան հասէք . աս ան մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժողովուրդին , և օրէնքին , ու աս տեղին դէմ բան կը սորվեցընէ ամենուն . մինչև որ տաճարին մէջը Յոյներ ալ
- 29 մտցուց , և աս սուրբ տեղը պղծեց . (Ինչու որ առաջուց Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղաքին մէջը տեսեր էին , և կը կարծէին թէ՛
- 30 Պօղոս անիկայ տաճարը մտցուց .) Ու բոլոր քաղաքը շարժեցաւ , և ժողովուրդը զիզուեցաւ , ու բռնեցին Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշեցին . և շուտ մը դռները գոցուեցաւ . Ու երբ որ անոնք կ'ուզէին անիկայ սպաննել , լուր հասաւ գունդին հազարապետին՝ թէ բոլոր Երուսաղէմը իրար անցեր է :
- 32 Ըն ալ անմիջապէս զինուորներ , և հարիւրապետներ առած՝ անոնց վրայ վազեց . անոնք ալ հազարապետը ու զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ձեծելէն դադարեցան :
- 33 Ըն ատենը հազարապետը մօտենալով՝

- բռնեց զանիկայ , և հրաման ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն . ու կը հարցընէր՝ թէ անիկայ
- 34 ո՞վ է , ու ի՞նչ ըրեր է : Եւ բազմութեանը մէջէն մէկը մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ բան կը կանչուըռտէին . իսկ երբոր չկրցաւ ան շփոթութենէն ստոյգը գիտնալ , հրաման ըրաւ որ
- 35 զանիկայ բերդը տանին : Ու երբոր սանդուխը հասաւ , անանկ պատահեցաւ որ զինուորները վեր վերցընեն անիկայ՝ ժողովուրդին բռնութեանը համար . Ինչու որ ժողովուրդին բազմութիւնը ետեւէն կ'երթար , ու կ'ըսէին . Ա՛րեցո՛ւր
- 37 առիկայ : Ու երբոր Պօղոս բերդը մտնելու վրայ էր , հազարապետին ըսաւ . Երդեօք կարելի՞ է որ քեզի բան մը խօսիմ : Ե՛ն ալ ըսաւ , Յունարէն գիտե՞ս . Չէ՞ որ դուն ան Եգիպտացին ես , որ աս օրերէս առաջ չորս հազար սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուցիր , ու անապատը հանեցիր :
- 39 Պօղոս ալ ըսաւ . Ես Հրէայ մարդ մըն եմ՝ Աիլիկիոյ Տարսոնէն , չէ՞ թէ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի , ու կ'աղաչեմ քեզի՝ ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ :
- 40 Ու երբոր անիկայ հրաման տուաւ , Պօղոս սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին , ու երբոր աղէկ մը լռութիւն եղաւ , Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց , ու ըսաւ .

ԳԼ . ԻԲ

- 1 Պօղոս մի ըստ միովէ կը պատմէ իր դարձի գալը , 17 և իր առաքելութեան կանչուիլը . 22 բայց հեթանոսներուն խօսքը ընելուն պէս՝ ժողովուրդը բարձրաձայն կ'աղաղակեն անոր դէմ : 24 Հազարապետը հրաման կ'ընէ որ ձեծեն Պօղոսը . 25 բայց անիկայ իր Հռովմայեցի ըլլալը իմացընելով՝ կ'ազատի :

- 1 Մարդիկ եղբայրներ և հայրեր՝ ինծի մտիկ ըրէք որ հիմա ձեզի պատասխան կու տամ .
- 2 (Երբոր լսեցին ոչ Եբրայական լեզուով կը խօսէր իրենց , ալ աւելի լուռ կեցան . Եւ անիկայ ըսաւ .) Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Աիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և աս քաղաքիս մէջ Գամա-

- ղեկին ոտքը մեծցած , — Եւ Հայրենի օրէնքին
 ճշդութեանը պէս կրթուած , նախանձաւոր էի
 Եստուծոյ՝ ինչպէս որ այսօր դուք ամէնքդ էք :
 4 Որ ես էրիկ մարդիկ ու կնիկ մարդիկ կապելով ,
 ու բանտերու մատնելով աս ճամբան հալածեցի
 5 մինչև 'ի մահ . Ինչպէս որ քահանայապետն ալ
 կը վկայէ ինծի համար՝ և բոլոր ծերակոյտը . որ
 իրենցմէ թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն՝
 Գամասկոս կ'երթայի , որ հոն եղածներն ալ
 կապուած Արուսաղէմ բերեմ , որ պատժուին :
 6 Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի՝ ու Գամասկոսին մօ-
 տեցայ , կէս օրուան դէմ յանկարծակի երկինքէն
 7 մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորտիքս . Աւ-
 զետինը ինկայ , ու ձայն մը լսեցի՝ որ ինծի կ'ը-
 սէր . Սաւուղ՝ Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը հալածես :
 8 Աս ալ պատասխան տուի թէ՝ Գուն ո՞վ ես՝ Տէր .
 ան ալ ինծի ըսաւ . Աս Յիսուս Նազովրեցին
 9 եմ , որ դուն կը հալածես : Բայց անոնք որ իմ
 հետս էին՝ լոյսը տեսան , ու վախով լեցուեցան ,
 10 սակայն ինծի խօսողին ձայնը չսեցին : Աւ-
 ըսի , Ի՞նչ ընեմ՝ Տէր . և Տէրը ինծի ըսաւ .
 Ելի՛ր գնա՛ Գամասկոս , ու հոն քեզի պիտի զրու-
 ցուի ան ամէն բաներուն համար , որ սահմա-
 11 նուած է որ ընես : Ու երբոր չէի տեսներ ան
 լոյսին փառքէն , հետս եղողները ձեռքէս բռ-
 12 նած՝ Գամասկոս մտայ : Աւ Ենանիա առնա-
 մարդ մը՝ օրէնքին համեմատ աստուածավախ ,
 ու Գամասկոս բնակող բոլոր Հրէաներէն Բարսի վկա-
 13 յուած , Ինծի եկաւ , ու քովս կայնելով ինծի
 14 ըսաւ . Սաւուղ եղբայր , վեր նայէ : Աս ալ նոյն
 ժամուն վեր նայեցայ իրեն . և անիկայ ըսաւ .
 Մեր հայրերուն Եստուածը առաջուց քեզ ընտ-
 րեց , որ իր կամքը ճանչնաս՝ ու ան Արդարը
 15 տեսնես , և անոր բերնէն ձայն լսես . Բանզի
 բոլոր մարդոց առջևը անոր վկայ պիտի ըլլաս

- ան բաներուն համար , որ տեսար ու լսեցիր :
- 16 Եւ հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս , ելի՛ր մկրտուէ՛
- 17 ու մեղքերդ լուսանոր անունը կանչելով : Եւ
եղաւ որ երբոր Երուսաղէմ դարձայ՝ ու տաճա-
րին մէջ աղօթք կ'ընէի , մտքի յափշտակութիւն
- 18 մը եկաւ վրաս , եւ զինքը տեսայ , որ ինծի կ'ը-
սէր . Երտորցի՛ր՝ շուտով Երուսաղէմէն ելի՛ր .
ինչու որ քու ինծի համար ըստ վկայութիւնդ
- 19 պիտի չընդունին : Ես ալ ըսի . Տէ՛ր՝ իրենք ալէ
գիտեն թէ ես էի՝ որ քեզի հաւատացողները
բանտը կը դնէի , և ժողովարաններուն մէջ կը
- 20 ծեծէի . Ու երբոր քու Ստեփաննոս վկայիդ ա-
րիւնը կը թափուէր , ես ինքնս ալ ներկայ էի ,
և կամակից էի անոր սպաննուելուն . ու զանի-
կայ սպաննողներուն հանդերձները ես կը պա-
- 21 հէի : Եւ ինծի ըսաւ . Գնա՛ , ինչու որ ես քեզ
հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի խրկեմ :
- 22 Եւ անոնք մինչև աս խօսքս ականջ դրին իրեն .
ետքը ձայներնին վերցուցին՝ ու ըսին . Ա՛րցողը
աշխարհէն ատանկ մարդը . քանզի չվայլեր ա-
- 23 տոր ողջ մնալ : Ու երբոր կը կանչուըռտէին , ու
հանդերձնին կը նետէին , և փոշին դէպ 'ի օդը կը
- 24 ցանէին , Հաղարապետը հրաման ըրաւ որ զա-
նիկայ բերդը մտցընեն , ու ըսաւ որ ծեծով հար-
ցուփորձ ընեն անոր , որ գիտնայ թէ ինչ յան-
- 25 տէին : Ու երբոր կաշի կապերով զինքը կապե-
ցին , Պօղոս վերակացու հարիւրապետին ըսաւ .
Երժան է ձեզի Հռովմայեցի ու չղատապար-
- 26 տուած մարդ մը ծեծել : Հարիւրապետը երբոր
« լսեց , գնաց հաղարապետին պատմեց՝ ու ը-
սաւ . Ի՞նչ պիտի ընես , ինչու որ աս մարդը
- 27 Հռովմայեցի է : Հաղարապետն ալ քովը գնաց՝
ու ըսաւ անոր . Ըսէ՛ ինծի , դուն Հռովմայեցի՞
- 28 ես . ան ալ ըսաւ . Ե,յո՛ : Հաղարապետը պա-

տասխան տուաւ . Ես շատ ստակով ձեռք բերի
 29 ըսաւ . Ես բուն «*պոյ*» հէջ ծնած եմ : Ու անոնք
 որ իրեն հարցուփորձ պիտի ընէին , շուտ մը ետ
 կեցան իրմէն . և հազարապետն ալ վախցաւ ,
 երբոր իմացաւ թէ Հռովմայեցի է , և որովհետև
 զանհիկայ կապեր էր :

30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ շիտակը գիտնայ
 թէ ինչ է Հրէաներուն ըրած ամբաստանութիւ-
 նը անոր դէմ , արձըկեց անհիկայ , և հրաման
 ըրաւ որ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը
 մէկտեղ զան . և Պօղոսը իջեցընելով՝ անոնց առ-
 ջևը կայնեցուց :

ԳԼ . ԻԳ

1 Երբոր Պօղոս զնքը կը պաշտպաներ , 2 Անանիա կը հրամայէ որ անոր բերնին զարնեն ,
 7 Երկպառակուծիւն կը ծագի Պօղոսի գատախազներուն մէջտեղը : 11 Աստուած կը
 քաջալերէ զանհիկայ : 12 Հրէայք Պօղոսի համար որոգայթ կը լարեն : 20 Հազարա-
 պետը իմանալով աս բանը , 27 Փելլեբս կուսակալին կը խրկէ Պօղոսը :

1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձը-
 նելով՝ ըսաւ . Մարդիկ եղբայրներ , ես բոլորո-
 վին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Ես-

2 տուծոյ առջևը՝ մինչև աս օրս : Ենանիա քա-
 հանայապետն ալ հրաման ըրաւ իր քովը կայ-

3 նողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն : Են ատենը
 Պօղոս ըսաւ անոր . Աստուած քեզի պիտի զար-
 նէ՝ ծեփած պատ , որ դուն նստեր ես օրէնքին
 համեմատ զիս դատելու , և օրէնքէն դուրս հը-

4 րաման կ'ընես որ ինձի զարնեն : Եւ բոլորտիքը
 կայնողները ըսին . Աստուծոյ քահանայապետը

5 կը նախատես : Պօղոս ալ ըսաւ . Ե՛ղբայրներ՝
 չէի գիտեր որ քահանայապետ է . ինչու որ զը-
 րուած է , Բու ժողովուրդիդ իշխանին դէմ՝

6 չարախօսութիւն մի՛ ըներ : Եւ Պօղոս գիտնա-
 լով որ մէկ կողմը սաղուկեցիներ են , ու մէկալը
 փարիսեցիներ , կ'աղաղակէր ժողովքին մէջ .
 Մարդիկ եղբայրներ , ես փարիսեցի եմ՝ փարի-

- սեցիի որդի . մեռելոց յարութեանը յոյսին հա-
- 7 մար կը դատուիմ : Ու երբոր աս ըսաւ , փարիսեցւոց և սադուկեցւոց մէջը երկպառակութիւն
- 8 ինկաւ , և բազմութիւնը բաժնուեցաւ : Վանդի սադուկեցիք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և ո՛չ հրեշտակ , ո՛չ ալ հոգի . բայց փարիսեցիք
- 9 երկուքն ալ կը դաւանին : Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ . ու փարիսեցւոց կողմէն եղող դըպիրները ոտքի վրայ ելելով՝ դէմ կը կենային ու կ'ըսէին . Մենք աս մարդուն վրայ չարութիւն մը չենք գտներ . հապա թէ որ հոգի մը կամ հրեշտակ մը ատոր խօսած է , Ի՞նչ :
- 10 Ու երբոր աղմուկը շատցաւ , հազարապետը վախնալով որ չըլլայ թէ Պօղոս անոնցմէ փառատուի , զինուորներուն հրաման ըրաւ որ իջնեն զանիկայ անոնց մէջէն յափշտակէն՝ ու բեր-
- 11 դը բերեն : Եւ հետեւեալ գիշերը Տէրը անոր քովը կայնեցաւ՝ ու ըսաւ . Վաջասիրա եղիր՝ Պօղոս . վասն զի ինչպէս որ Երուսաղեմի մէջ ինծի համար վկայեցիր , անանկ պէտք է քեզի՛ որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես :
- 12 Ու երբոր առտու եղաւ , Հրէաներէն ոմանք միաբանեցան , ու ինքզինքնին անէծքի տակ դըրին , ըսելով որ չուտեն ու չխմեն՝ մինչև որ Պօ-
- 13 ղոսը սպաննեն : Եւ քառսունէն աւելի էին՝ որ
- 14 աս երդումը իրարու հետ ըրին . Որ ասոնք քահանայապետներուն և ծերերուն գացին՝ ու ըսին . Ընէծքով անիծեցինք անձերնիս՝ որ բան մը չու-
- 15 տենք մինչև որ Պօղոսը սպաննենք : Ուստի դուք ժողովքին հետ մէկտեղ հազարապետին իմացուցէք որ վաղը անիկայ ձեզի իջեցընէ , որպէս թէ դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր վրայով . և մենք անոր մօտ գալէն ա-
- 16 ռաջ պատրաստ ենք զանիկայ սպաննելու : Եւ Պօղոսին քրոջը որդին երբոր աս դաւաճանու-

- թիւնը լսեց , եկաւ բերդը մտաւ , ու Պօղոսին
 17 պատմեց : Պօղոս ալ հարիւրապետներուն մէկը
 իրեն կանչելով՝ ըսաւ . Ես պատանին հաղարա-
 պետին տար , ինչու որ բան մը ունի անոր իմա-
 18 ցընելու : Են ալ առաւ զանիկայ և տարաւ հա-
 զարապետին՝ ու ըսաւ . Բանտարկեալ Պօղոսը
 զիս կանչեց , և աղաչեց որ աս պատանին քեզի
 19 բերեմ , որ քեզի խօսելիք ունի : Եւ հաղարա-
 պետը անոր ձեռքէն բռնելով մէկդի դնաց . ու
 հարցուց թէ՛ Ի՞նչ բան ունիս ինձի իմացընելու :
 20 Եւ անիկայ ըսաւ . Հրէաները միաբանեցան քե-
 ղի աղաչելու՝ որ վաղը Պօղոսը ատենանը իջեցը-
 նես , որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն
 21 մը ընել անոր վրայով . Բայց դուն անոնց մտիկ
 չընես . ինչու որ անոնցմէ քառսունէն աւելի
 մարդիկ դարանամուտ եղած են անոր համար ,
 որոնք ինքզինքնին անէծքի տակ դրին՝ որ չու-
 տեն ու չիսմեն , մինչև որ անիկայ սպաննեն . ու
 հիմա պատրաստ են , և քու հրամանիդ կը սպա-
 22 սեն : Են ատենը հաղարապետը պատանին ճամ-
 բեց , պատուիրելով թէ Մէկու մը մի՛ ըսեր՝ որ
 աս բանը ինձի իմացուցիր :
 23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց՝ ու
 ըսաւ . Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք ,
 ու եօթանասուն ձիաւոր , և երկու հարիւր զե-
 ղարդաւոր , որ մինչև Աեսարիա երթան գիշե-
 24 րուան ժամը իրեքին . Եւ զբաստներ պատրաս-
 տեցէք , որ Պօղոսը հեծցընեն ու ապահովու-
 25 թեամբ Փելիքս կուսակալին տանին : Եւ թուղթ
 26 մը գրեց աս օրինակին պէս : Աղօղիոս Ալեսիաս՝
 27 պատուական Փելիքս կուսակալիդ ողջոյն : Ես
 մարդը հրէաներէն բռնուեր էր , և անոնցմէ
 պիտի սպաննուէր . իսկ ես զինուորներով վրայ
 հասած՝ աղատեցի զանիկայ , իմանալով որ հը-
 28 ոովմայեցի է : Եւ ուզելով պատճառը գիտնալ՝

- որուն համար ատոր վրայ ամբաստանութիւն կ'ընէին , իջեցուցի ատիկայ անոնց ատեանը .
- 29 Ար գտայ ամբաստանուած իրենց օրէնքին վերջերեւ խնդիրներու համար . և մեռնելու կամ
- 30 կապուելու արժանի յանցանք մը չունէր : Աւերբոր լուր առի որ շրէյք ատ մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն , իսկոյն քեզի խրկեցի , հրաման ընելով ամբաստանողներուն ալ՝ որ քու առջևդ խօսին ատոր վրայով . Աղջ եղբր :
- 31 Օ ինուորներն ալ իրենց հրամայուածին համեմատ առին Պօղոսը՝ ու գիշերով Մատիպատ
- 32 րոս տարին : Եւ հետևեալ օրը թողուցին ձիաւորները անոր հետը երթալու , ու իրենք բերդը
- 33 դարձան : Մնոնք ալ կեսարիա մտան , ու թուղթը կուսակալին տուին . և Պօղոսը անոր առ
- 34 ջը կայնեցուցին : Արբոր կարգաց , հարցուց թէ որ գաւառէն է . և իմանալով որ Աիլեկիայէն է ,
- 35 ըսաւ . Պիտի լսեմ քեզի՝ երբոր քու ամբաստանողներդ ալ գան . և հրաման ըրաւ՝ որ զանիկայ շերովդեսին պալատը պահեն :

ԳԼ . ԻՊ

1 Պօղոս՝ Տերտիւղոսէն ամբաստանուած՝ 10 պատասխան կու տայ իր վարքին և վարդապետութեանը համար . 24 կը քարոզէ զՔրիստոս՝ կուսակալին ու անոր տիկնոջը : 26 կուսակալը կը յուսայ կաշառք առնել Պօղոսէն . 27 վերջապէս իր պաշտօնէն ելլելով՝ Պօղոսը կապուած կը թողու :

- 1 Եւ հինգ օրէն ետքը Մանիա քահանայապետը ձերերուն հետ՝ ու Տերտիւղոս անու ճարտասանի մը հետ իջաւ . և ասոնք կուսակալին իմացուցին իրենց ամբաստանութիւնը Պօղոսին դէմ : Աւերբոր կանչեցին անիկայ , Տերտիւղոս սկսաւ ամբաստանել՝ ու ըսել . Արովհետև քու ձեռքովը շատ խաղաղութիւն , ու քու խնամքովդ աս ազգին բաներուն աղէկ կարգադրութիւնը կը
- 3 վայելենք , Ըմէն կերպով ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ ըլլալով՝ շնորհակալ ենք՝ ով պատուա
- 4 կան Փելիքս : Բայց չըլլայ որ ալ աւելի ձանձ

- բութիւն տամ քեզի , կ'աղաչեմ որ քու քաղց-
 բութեամբդ մեզի ականջ դնես , «^Ե Համառօտա-
 5 բար պիտի խօսինք : Ինչու որ մենք աս մարդը գտանք
 ապականիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն՝ որ
 աշխարհիս մէջ են , և Նազովրեցոց աղանդին
 6 առաջնորդ . Որ տաճարն ալ ուզեց պղծել . որն
 որ բռնեցինք , ու մեր օրէնքին համեմատ ուզե-
 7 ցինք դատաստանը ընել . Բայց Լիւսիաս հաղա-
 րապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր ձեռքէն
 8 առաւ , Եւ հրաման ըրաւ՝ որ անոր դատախազ-
 ները քեզի գան , որն որ դուն քննելով՝ կարող
 պիտի ըլլաս տեղեկանալ ան ամէն բաներուն ,
 որոնց համար մենք ամբաստանութիւն կ'ընենք
 9 ատոր վրայ : Հրէաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝
 ըսին թէ Նյդպէս է :
- 10 Պատասխան տուաւ Պօղոս՝ (երբոր կուսակալը
 անոր աչք ըրաւ որ խօսի .) Գիտնալով որ շատ տա-
 րիներէ հետէ դուն աս ազգին դատաւորն ես , ա-
 ւելի յօժարութեամբ ինծի վերաբերեալ բաներուն
 11 համար պատասխան կու տամ . Որովհետև կրնաս
 գիտնալ որ ես տասուերկու օրէն աւելի չէ՝ քանի
 12 որ Երուսաղէմ ելայ երկրպագութիւն ընելու : Եւ
 զիս տաճարին մէջ մէկու մը հետ վիճաբանու-
 թիւն ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը մէկտեղ
 ժողոված չգտան , ոչ ալ ժողովարաններուն մէջ ,
 13 Եւ ոչ քաղաքին մէջ . ոչ ալ կրնան ապացուցա-
 նել ան բաները , որոնց համար հիմա ամբաստա-
 14 նութիւն կ'ընեն ինծի դէմ : Բայց աս կը խոս-
 տովանիմ քեզի՝ թէ ան ճամբուն համեմատ՝ որ
 ասոնք հերձուած կ'ըսեն , ես անանկ կը պաշտեմ
 իմ հայրենի Աստուածս , հաւատալով ան ամէն
 բաներուն՝ որ օրինաց և մարգարէից մէջ զրուած
 15 են : Եւ յոյս ունիմ առ Աստուած՝ ինտոր որ
 ատոնք ալ ականկալութիւն ունին , որ մեռելոց
 յարութիւն պիտի ըլլայ , թէ արդարներուն և

- 16 Թէ մեղաւորներուն : Եւ ես աս բանիս համար
կը ջանամ , որ ամէն ատեն մաքուր խղճմտանք
ունենամ Աստուծոյ առջևը՝ ու մարդոց առջևը :
- 17 Արդ՝ ես շատ տարիներէ ետեւ եկայ իմ ազգիս
ողորմութիւններ բերելու , ու ընծաներ արու-
- 18 Ասանկով քանի մը Ասիացի Հրէաներ զիս տա-
ճարին մէջը մաքրուած գտան՝ ոչ բազմութիւնով
- 19 և ոչ ամբոխով , Որ անոնց պէտք էր առջևդ գալ՝
ու ամբաստանութիւն ընել , թէ որ իմ վրայովս
- 20 արեւմտեան մը ունէին . կամ թէ ասոնք իրենք
թող ըսեն՝ ինչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս ,
- 21 երբոր ատեանը կայներ էի : Միայն թէ աս մէկ
խօսքիս համար՝ որ երբ մէջերնին կայներ էի ,
կանչեցի թէ , Մեռելոց յարութեանը համար
- 22 ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ : Եւ Փելեքս ու-
րիշ անգամի թողուց անոնք . ինչու որ աղէկ
տեղեկութիւն ունէր ան ճամբուն վրայով . ու
ըսաւ . Երբոր Ալեսիաս հազարապետը հոս իջնէ ,
- 23 պիտի քննեմ ձեր գործը : Եւ հարիւրապետին
հրաման ըրաւ որ զանիկայ պահէ , և ընդարձա-
կութիւն տայ , ու իրեններէն մէկը չարգիլէ ա-
նոր սպասաւորութիւն ընելէն կամ անոր քովը
երթալէն :
- 24 Եւ քանի մը օրէն ետեւ Փելեքս եկաւ իր Գրու-
սիդա կնկանը հետ՝ որ Հրէայ էր , ու Պօղոսը
կանչել տուաւ , և լսեց անկէ ան հաւատքին հա-
- 25 մար՝ որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ է : Ու երբոր
անիկայ արդարութեան՝ ու ժուժկալութեան՝ և
գալու դատաստանին վրայով կը խօսէր , Փելեքս
զարհուրելով պատասխան տուաւ . Գուն հիմա
գնահ , ու երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես քեզ
- 26 նորէն կը կանչեմ : Կաւ յոյս ունէր՝ որ Պօղո-
սին կողմէն իրեն ստակ տրուի , անոր համար
շատ անգամ կանչել կու տար զանիկայ՝ ու հետը
- 27 կը խօսակցէր : Բայց երկու տարի որ եղաւ ,

Փեղիքսին տեղը Պորկիոս փեստոսը եկաւ . փեղիքս ալ շրէաներուն շնորհք ընել ուզելով , Պօղոսը կապուած թողուց :

ԳԼ . ԻԵ

2 Հրէայք Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն փեստոսին առջևը : 8 Պօղոս պատասխան կու տայ , 11 և կայսրին կը բողբոբէ : 14 Ետքը փեստոս անոր զործը կը պատմէ Ազրիպպաս թագաւորին , 23 և Պօղոսը անոր առջևը բերել տալով , 25 կը ծանուցանէ թէ անիկայ մահուան արժանի բան մը բրած չէ :

1 Արդ՝ երբոր փեստոս էր իշխանութեանը գաւառը հասաւ , իրեք օրէն ետև Աեսարիայէն Երուսա-

2 ղէմ ելաւ : Եւ քահանայապետը ու շրէից գրականորները անոր իմացուցին իրենց ամբաստանութիւնը

3 Պօղոսին դէմ , Եւ կ'աղաչէին իրեն՝ ու շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ , որ զանիկայ Երուսաղէմ բերել տայ . ու իրենք դարան կը պատրաստէին

4 ճամբուն մէջ զանիկայ սպաննելու : Բայց փեստոս պատասխան տուաւ , որ Պօղոսը Աեսարիայի

մէջ պահուի , և որ ինքը շատ չանցած հոն պիտի երթար :

5 Ուստի ձեզմէ որոնք որ կարող են՝ ըսաւ , ի՞նչ հետս թող իջնեն , և թէ որ ան մարդուն վրայ յանցանք մը կայ , թող անոր դէմ

6 ամբաստանութիւն ընեն : Եւ հոն ութը կամ տասը օրէն աւելի չկենայով , Աեսարիա իջաւ . ու հետևեալ օրը ատեանը նստելով՝ հրաման ըրաւ

7 որ Պօղոսը բերեն : Ու երբոր անիկայ եկաւ , Երուսաղեմէն իջնող շրէաները առջ բոլորտիքը

կայնելով , շատ ու ծանր ամբաստանութիւններ կը բերէին Պօղոսին դէմ , որոնք չէին կրնար

8 ապացուցանել . Ինչու որ Պօղոս պատասխան կու տար թէ , Ես ոչ շրէաներուն օրէնքին՝ և ոչ տաճարին՝ ոչ ալ կայսրին դէմ յանցանք մը

9 ըրած եմ : Բայց փեստոս ուզելով որ շրէաներուն շնորհք ընէ , պատասխան տուաւ Պօղոսին ու ըսաւ .

Մուղես Երուսաղէմ ելել , և հոն ատ

10 բաներուն վրայով իմ առջևս դատուիլ : Պօղոս ալ ըսաւ . Կայսրին ատեանը կայներ եմ , ուր որ

- պէտք է ինձի դատուիլ . ես Հրէաներուն անիրաւութիւն մը ըրած չեմ, ինչպէս որ դուն ալ
- 11 աղէկ գիտես : Քանզի թէ որ անիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան մը ըրած եմ, ես մեռնելէն չեմ քաշուիր . բայց թէ որ չկայ ի՞նչ ան բաներէն մէկն ալ՝ որոնց համար ասոնք ինձի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէկը չկրնար
- 12 զիս ատոնց շնորհել . կայսրին կը բողոքեմ : Ընտանը Փեստոս խորհրդականաց հետը խօսելով՝ պատասխան տուաւ թէ, կայսրին բողոքեցիր, կայսրին պիտի երթաս :
- 13 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետեւ՝ Եգրիպպա թագաւորը և Բերինիկէն Աեսարիա եկան՝ Փեստոսը ողջունելու : Եւ շատ օրեր որ հոն անցուցին, Փեստոս՝ Պօղոսին համար թագաւորին իմացուց՝ ու ըսաւ . «Մարդ մը կայ՝ որն որ
- 15 Փելիքս բանտարկուած թողուցեր է, Արուն վերայով՝ երբոր Երուսաղէմ գացի, քահանայապետները ու Հրէից ծերերը իմացուցին ինձի . և կը խնդրէին «անոր դէմ դատապարտութեան
- 16 վճիռ «չ»-ի . Արոնց պատասխան տուի՝ թէ Հռոմովմայեցոց սովորութիւնը չէ՝ մարդ մը կորըստեան շնորհել, մինչև որ ամբաստանուածը ամբաստանողները զիմացը չունենայ, ու ան ամբաստանութեանը պատասխան տալու պա-
- 17 տեհութիւն չտրուի իրեն : Աստի երբոր անոնք ի՞նչ հետս հոս եկան, ամենեին չուշացուցի, հապա հետեւալ օրը ատեանը նստելով՝ հրաման
- 18 ըրի որ մարդը բերեն . Ընոր դատախազներն ալ ներկայանալով, իմ կասկած ըրած յանցանքներէս մէկն ալ յառաջ չէին բերեր . Հապա մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ, և Յիսուս «նա»-ն մեռածի մը վրայ,
- 20 որուն համար Պօղոս կ'ըսէր թէ կենդանի է : Աւերբոր տարակուսանքի մէջ էի աս բանիս քննու-

- Թեանը վրայով, ըսի թէ՛ Կ'ուղևս Երուսաղէմ
երթալ, և հոն աս բաներուն համար դատուիլ :
- 21 Բայց Պօղոս երբոր բողոքեց՝ որ պահուի Ա՛նհա-
փառ Կայսրին զիմացը ելելու, հրաման ըրի որ
- 22 զինքը պահեն՝ մինչև որ կայսրին խրկեմ : Եւ
Ագրիպպաս ըսաւ Փեստոսին . Ես ալ կ'ուղէի առ
մարդը մտիկ ընել . ան ալ ըսաւ . Ա՛աղը մտիկ
կ'ընես :
- 23 Ու հետեւեալ օրը երբոր Ագրիպպաս ու Բերի-
նիկէ մեծ հանդէսով եկան՝ ու ատեանը մտան
հազարապետներով՝ և քաղաքին պատուաւոր
մարդիկնեքովը մէկտեղ, Փեստոս ալ հրաման
- 24 ընելով՝ բերին Պօղոսը : Եւ ըսաւ Փեստոս . Ագ-
րիպպաս արքայ՝ և դուք ալ բոլոր մարդիկ որ
մեր հետն էք, ասիկայ կը տեսնէք . ասոր վրա-
յով Հրէից բոլոր բաղմութիւնը ինձի ներկայա-
ցան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ, ու կ'ազազա-
կէին թէ՛ Պէտք չէ որ ալ ատիկայ ողջ մնայ :
- 25 Բայց ես որ հասկըցայ թէ անիկայ մեռնելու
արժանի բան մը ըրած չէ, և ինքը որ Ա՛նհա-
փառ Կայսրին բողոքեց, որոշեցի որ խրկեմ զանի-
- 26 կայ . Որուն համար մէկ հաստատ բան մը չու-
նիմ գրելու իմ տիրոջս . ուստի ատիկայ ձեր
առջևը բերի, և մանաւանդ քու առջևդ՝ ո՛վ
Ագրիպպաս արքայ, որպէս զի քննութիւն ըլ-
- 27 լալէն ետե՛ գրելու բան մը ունենամ : Ինչու որ
ինձի անվայել կ'երևնայ՝ որ մէկ բանտարկեալ մը
խրկեմ, և անոր վրայ յրճած յանցանքները չի-
մացընեմ :

ԳԼ . Ի.Օ

- 2 Պօղոս՝ Ագրիպպասին առջևը կը պատմէ իր վարքը իր տղայութենէն 'ի վեր, 12 և հը-
րաշքով իր դարձի դալը ու առաքելական պաշտօնին կանչուիլը : 24 Փեստոս յիմար
կը կոչէ զՊօղոս, բայց անիկայ պարկեշտութեամբ կը պատասխանէ : 28 Ագրիպպաս
զբեթէ կը հրամայուի . բրիտանոսայ ըլլալու : 31 Բոլոր ժողովականները կը խոստովա-
նին անոր անմեղ ըլլալը :

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսին . Հրաման է

- քեզի՝ որ դուն քեզի համար խօսիս . ան ատենը Պօղոս ձեռքը երկընցընելով՝ իրեն համար պա-
- 2 տասխան տուաւ : Հրէաներուն իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար ո՛վ Ազրիպպաս արքայ՝ ես զիս երանելի կը սեպեմ , որ այսօր քու առջևդ պատասխան պիտի տամ :
- 3 Մանաւանդ որ դուն Հրէաներուն բոլոր սովորութիւնները և խնդիրները աղէկ գիտես . անոր համար կ'աղաչեմ որ երկայնամտութեամբ ինծի
- 4 մտիկ ընես : Արդ՝ իմ մանկութենէս ՚ի վեր իմ ինչպէս ապրելու՝ սկիզբէն Արուսաղէմ իմ ազգիս մէջը ըլլալովս , բոլոր Հրէաները տեղեակ
- 5 են : Քանզի առաջուց ՚ի վեր զիս գիտեն , (թէ որ ուզեն վկայել ,) որ մեր կրօնքին պինտ զգուշաւոր ճամբուն պէս փարիսեցի ապրեր եմ : Աւհիմա «^{արեան}» կեցեր կը դատուիմ՝ Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստմունքին յոյսին համար .
- 7 Ար մեր տասուերկու ցեղը անդադար գիշեր ու ցորեկ պաշտելով՝ կը յուսան անոր հասնելու . ես աս յոյսին համար Հրէաներէն կ'ամբաստանուիմ՝ ո՛վ Ազրիպպաս արքայ : Ի՞նչ . չհաւատալո՞ւ բան կ'երևնայ ձեզի՝ թէ Աստուած մե-
- 9 ունները կը յարուցանէ : Աս ինքնս ալ ինծի պարտք կը սեպէի Յիսուս Նազովրեցիին անուանը դէմ շատ բաներ ընել . Ար ըրի ալ Արուսաղէմի մէջ . և քահանայապետներէն իշխանութիւն առած՝ սուրբերէն շատերը բանտարկեցի , ու անոնց սպաննուած ատենը հաւանու-
- 11 թիւն տուի : Աւ բոլոր ժողովարաններուն մէջը շատ անգամ զանոնք պատժելով՝ կը բռնադատէի որ հայհոյեն , և անոնց դէմ սաստիկ կատաղած՝ մինչև օտար քաղաքները կը հալածէի :
- 12 Ասանկով երբոր Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քահանայապետներէն իշխանութիւն ու հրաման
- 13 առած , կէս օրուան ատենը ճամբուն վրայ՝ ո՛վ

- արքայ , երկինքէն լոյս մը տեսայ արեւին լուսա-
 ւորութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծագած , նաև
 14 անոնց բոլորտիքը՝ որ իմ հետս կ'երթային : Ու
 երբոր մենք ամէնքս զետինը ինկանք , ձայն մը
 լսեցի որ Նորայական լեզուով ինծի կ'ըսէր . Սա-
 ւուղ՝ Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը հալածես . զժուար
 15 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել : Ես ալ
 ըսի . Դուն ո՞վ ես՝ Տէր . և անիկայ ըսաւ . Ես
 16 եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես . Բայց ելի՛ր՝
 ու ոտքիդ վրայ կայնէ . ինչու որ ասոր համար
 քեզի երևցայ , որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտօ-
 նեայ և վկայ ընելու ան բաներուն՝ որ տեսար , ու
 ան բաներուն՝ որոնցմով պիտի երևնամ քեզի ,
 17 Քեզ ազատելով ատ ժողովուրդէն ու հեթա-
 18 նոսներէն , որոնց հիմա քեզ կը խրկեմ , Ենոնց
 աչքերը բանալու , խաւարէն՝ լոյսի , ու Սատա-
 նայի իշխանութենէն՝ Եստուծոյ դարձընելու ,
 որ անոնք մեղաց թողութիւն առնեն , և սուր-
 բերուն հետ մասնակից ըլլան՝ ինծի հաւատալով :
 19 Ուստի Եգրիպպոս արքայ՝ ան երկնային տեսիլ-
 20 քին անհնազանդ չեղայ ես . Հապա առաջ Դա-
 մասկոս ու Նրուսազէմ եզոզներուն , և բոլոր
 Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քա-
 րողեցի որ ապաշխարեն , ու Եստուծոյ դառ-
 նան , և ապաշխարութեան արժանաւոր գործ-
 21 քեր գործեն : Ես պատճառով Հրէաները զիս
 տաճարին մէջը բռնեցին , և կը ջանային որ
 22 սպաննեն : Սակայն Եստուծմէ օգնութիւն հաս-
 նելով՝ մինչև աս օրս ոչ մնացի , պզտիկին ու
 մեծին վկայութիւն տալով , բան մը չզրուցելով
 ան բաներէն դուրս՝ որ մարգարէները և Մովսէս
 23 խօսեցան թէ պիտի ըլլային . Թէ Քրիստոս
 պիտի չարչարուէր , և թէ անիկայ պինտ առաջ
 մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի քա-
 րողէր ժողովուրդին ու հեթանոսներուն :

- 24 Եւ քանի որ անիկայ ասանկ պատասխան կուտար իրեն համար , Փեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ . Ար խելագարիս Պօղոս . շատ կարգացու-
- 25 ղութիւնդ քեզ կը յիմարեցընէ : Պօղոս ալ ըսաւ . Ես չեմ խելագարիր՝ ո՞վ պատուական Փեստոս , հապա ճշմարտութեան և զգաստութեան
- 26 խօսքեր կը զրուցեմ : Քանզի աս բաները թագաւորը գիտէ , որուն առջևը ես ալ համարձակ կը խօսիմ . ինչու որ չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկէ ծածկուած ըլլայ . վասն զի աս
- 27 քանի մէկ անկիւնի մը մէջ եղած չէ : Մարգարէներուն կը հաւատաս Ազրիպպաս արքայ . գիտեմ որ կը հաւատաս :
- 28 Եւ Ազրիպպաս ըսաւ Պօղոսին . Քիչ մնաց որ զիս համոզես քրիստոսնեայ ըլլալու :
- 29 Պօղոս ալ ըսաւ . Եստուծմէ կը խնդրէի որ թէ քիչով և թէ շատով՝ չէ թէ մինակ դուն , հապա ամէնքն ալ՝ որ այսօր ինծի կը լսեն , անանկ ըլլան ինտոր որ ես եմ , աս կապերէս ՚ի զատ :
- 30 Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսակալը ու Բերինիկէն , և անոնք որ իրենց հետը նստեր էին :
- 31 Ու դուրս ելելէն ետեւ , իրարու հետ խօսեցան ու ըսին թէ , Ես մարդը մեռնելու կամ
- 32 կապուելու արժանի բան մը չընենք : Ազրիպպաս ալ Փեստոսին ըսաւ . Արելի էր աս մարդը արձակել , թէ որ կայսրին բողոքած չըլլար :

ԳԼ . ԻԷ

1 Պօղոս նաւով ճամբայ կ'ելէ Հռովմ երթալու . 10 կը նախաձայնէ ճամբուն վտանգները , 11 բայց իր խօսքին չեն հաւատար : 14 Սակայն ալէկոծութեան կը պատահին , 41 և նաւարեկութիւն կը կրեն , 44 բայց ամէնքն ալ անվտանգ ցամաքը կ'ելեն :

- 1 Երբոր որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա երթանք , Պօղոս և ուրիշ քանի մը կապուածներ յանձնեցին հարիւրապետի մը՝ որուն անունը
- 2 Յուլիոս էր , Սերաստեան գունդէն : Եւ մէկ Ենդրամինտացի նաւ մը մտնելով՝ ճամբայ ե-

լանք , ու Եսիայի կողմերէն պիտի նաւէինք .
 Թեաւազոնիկէէն եզոզ Երիստաբքոս Մակեդո-
 3 նացին ալ մեր հետն էր : Եւ հետեւալ օրը Սի-
 դոն իջանք . ու Յուլիոս մարդասիրութիւն ցու-
 ցընելով Պօղոսին՝ հրաման տուաւ որ բարեկամ-
 4 ներուն երթայ , ու դարման գտնէ : Եւ անկէ
 ելելով՝ Ախարոսին վարի կողմէն նաւեցինք՝ հո-
 5 վը դէմ ըլլալուն համար : Ետքը Աիլիկիայի ու
 Պամփիլիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով՝ Լի-
 6 կիայի Միռա ^{առաջ} իջանք : Եւ հարիւրապետը
 հոն Եղեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝ որ Իտա-
 7 լիա կ'երթար , մեզ անոր մէջ մտցուց : Եւ շատ
 օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հազիւ թէ Անի-
 դոսին քովերը հասանք . և հովը մեզի դէմ ըլ-
 8 վէն նաւեցինք : Եւ դժուարաւ անկէ անցնելով՝
 մէկ տեղ մը եկանք , որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ
 կ'ըսուէր , որուն մօտ էր Ղասեա քաղաքը :
 9 Աւ երբոր շատ ժամանակ անցաւ , և նաւին
 ճամբայ ելելն ալ վտանգաւոր էր , ծովին ատենն
 ալ արդէն անցած ըլլալով , Պօղոս խրատ կու-
 10 տար , Եւ կ'ըսէր անոնց . Մ'արդիկ՝ ես կը տես-
 նեմ որ աս նաւիս ճամբայ ընելը տառապանքով
 ու շատ վնասով պիտի ըլլայ , չէ՛ թէ մինակ բե-
 11 ուին ու նաւին՝ հապա մեր անձերուն ալ : Բայց
 հարիւրապետը աւելի նաւապետին և նաւավա-
 րին մտիկ կ'ընէր , քան թէ Պօղոսին խօսքե-
 12 րուն : Եւ որովհետեւ ան նաւահանգիստը յար-
 մար չէր ձմեռը հոն անցընելու , շատերը խոր-
 հեցան անկէ երթալ , որ գուցէ կարող ըլլան
 Փիւնիկէ հասնելու ու ձմեռը հոն կենալու , որ
 Արեւտէի նաւահանգիստ մըն է , ու դէպ ՚ի հա-
 13 րաւ և արեւմտեան հիւսիս կը նայի : Աւ երբոր
 հարաւային մեղմ հով մը փչեց , կարծելով թէ
 իրենց դիտաւորութեանը հասեր են , ճամբայ

- 14 ելան՝ ու Արեւտէին քովերէն կ'անցնէին : Եւ
 շատ ատեն չանցած՝ մրրկալեց հով մը ելաւ ա-
- 15 նոր դէմ , որ Եւրակիկլոն կ'ըսուի : Երբոր
 նաւը յափշտակուեցաւ , և հովին դէմ չկրցաւ
 դիմանալ , [Թող տուած կ'երթայինք ու կու գա-
- 16 յինք . Եւ դէպ 'ի մէկ փոքր կղզիի մը ետեւի
 կողմը դիմելով՝ որ Աղօղա կ'ըսուէր , հազիւ
- 17 կրցանք մակոյկը բռնել . Որն որ առին՝ ու օգ-
 նութիւններ գործածելով նաւը տակէն կապե-
- 18 թային ու կու գային : Եւ սաստիկ ալէկոծու-
 թեան մէջ որ էինք , հետևեալ օրը բեռերը դուրս
- 19 նետեցին : Ու երբորդ օրը նաւին գործիքները
 20 ձեռքովսիս դուրս նետեցինք : Ու երբոր շատ
 օրեր ոչ արև՝ ոչ ալ աստղեր կ'երևնային , և
- 21 փոթորիկը քիչ չէր վրանիս , ալ բոլորովին մեր
 ազատուելու յոյսը վերցաւ : Եւ որովհետև շատ
 օրերէ 'ի վեր անօթի էին , ան ատենը Պօղոս
- անոնց մէջը կայնելով՝ ըսաւ . Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք
 էր ձեզի որ ինձի մտիկ ընէիք , ու Արեւտէն
- չելլէիք , և աս տառապանքը ու վնասը չբաշէիք :
- 22 Ու հիմա ձեզ կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք ,
 քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս մը պիտի չըլ-
- 23 լայ՝ բայց միայն նաւին . Ինչու որ աս գիշեր
 երևցաւ ինձի ան Եստուծոյն հրեշտակը , որ ես
- 24 անորն եմ՝ ու զանիկայ կը պաշտեմ . Եւ ըսաւ .
 Մի վախնար Պօղոս՝ կայսրին դիմացը պէտք է
- որ ելես դուն . և ահա Եստուած քեզի շնորհեց
 25 ան ամէնը՝ որ քու հետդ նաւին մէջն են : Ուստի
 մարդիկ՝ սիրտ առէք . ինչու որ ես կը հաւատամ
- Եստուծոյ՝ որ ասանկ պիտի ըլլայ , ինչպէս որ
- 26 ինձի զրուցուեցաւ . Միայն [Թէ պէտք է որ մէկ
 կղզի մը իյնանք :
- 27 Ու երբոր տասնուչորսերորդ գիշերն էր որ

- Աղբիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք , կէս
 գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ մէկ
 28 երկրի մը մօտեցեր են . Աւ գնտակը ձգելով՝
 քսան գրկաչափ գտան . ու քիչ մըն ալ յառաջ
 երթալով՝ նորէն ձգեցին , և տասնուհինգ գըր-
 29 կաչափ գտան . Ու վախնալով՝ որ չըլլայ թէ
 քարոտ տեղուանք իյնան , ետևի կողմէն չորս
 խարիսխ ձգեցին , և առտու ըլլալուն կը փափա-
 30 քէին : Իսկ նաւավարները նաւէն փախչել ու-
 զելով՝ մակոյկը ծովը իջեցուցին , պատճառելով
 որպէս թէ առջևի կողմէն ալ խարիսխներ պիտի
 31 ձգեն : Բայց Պօղոս ըսաւ Հարիւրապետին ու
 զինուորներուն . Թէ որ ատոնք նաւին մէջը չկե-
 32 նան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ : Ան ատենը զի-
 նուորները մակոյկին չուանները կտրեցին , և
 33 թողուցին որ դուրս իյնայ : Ու երբոր առտու
 ըլլալու վրայ էր , Պօղոս կ'աղաչէր ամենուն որ
 կերակուր ուտեն , ըսելով . Այսօր տասնուչորս
 34 րան մը կերած չէք : Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի որ
 կերակուր ուտէք . ինչու որ աս ալ ձեր ազա-
 տութեանը համար է , քանզի ձեզմէ մէկուն
 35 զլխէն մազ մը պիտի չկորսուի : Աւ այսպէս
 ըսելով , հաց առաւ , ու ամենուն առջևը Աս-
 տուծմէ գոհացաւ , և կտրելով սկսաւ ուտել :
 36 Աւ ամէնն ալ սիրտ առին , ու իրենք ալ կերա-
 37 կուր կերան : Աւ նաւին մէջը ամէնքս երկու
 38 հարիւր եօթանասունուվեց հոգի էինք : Արբոր
 կշտացան կերակուրով՝ նաւը թեթևցուցին՝ ցո-
 րենը ծովը թափելով :
 39 Ու երբոր առտու եղաւ , ցամաքը չէին ճանչ-
 նար , միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին որ
 ծովեզերք ունէր , ու կը խորհէին որ եթէ կա-
 40 ըլի է նաւը անոր մէջը միտեն : Աւ խարիսխները
 կտրելով՝ ծովը ձգեցին , ու զեկերուն կապերը

[Թուլցուցին , և առազաստը հովին բանալով՝
 41 դէպ ՚ի ան ծովեղերքը կ'երթային : Եւ անանկ
 տեղ մը իյնալով որ երկու կողմը ծով էր , նաւը
 նստեցուցին . և նաւին առջևի կողմը խրելով՝
 անշարժ մնաց , ու ետևի կողմը ալիքներուն
 42 սաստկութենէն կը քակուէր : Չինուորներն
 ալ խորհուրդ ըրին որ կապուածները սպաննեն ,
 43 որ չըլլայ [Թէ մէկը լողայ՝ ու փախչի : Բայց
 հարիւրապետը որ Պօղոսը ազատել կ'ուզէր ,
 արգիլեց զանոնք ան խորհուրդէն , և հրաման
 ըրաւ՝ [Թէ որոնք որ կրնան լողալ , [Թող անոնք
 44 առաջ նետուին ու ցամաքը ելնեն . Եւ մնացած
 ները՝ ոմանք տախտակներով , և ոմանք նաւին
 ուրիշ բաներովը . և այսպէս ամէնը ազատեցան՝
 ցամաքը ելան :

ԳԼ . ԻԸ

1 Պօղոս և իր ընկերները՝ նաւարեկութենէն ետքը մարդասիրութիւն կը տեսնեն բարբա-
 րոսներէն : 5 Իժ մը Պօղոսին ձեռքը կը բռնէ , բայց չմտասեր : 8 Պօղոս շատ հի-
 վանդներ կը բժշկէ կղզիին մէջ . 11 ճամբայ կ'ելլէ Հռովմ՝ երթալու . 17 կ'իմացընէ
 Հրէից՝ իր դալուն պատճառը . 24 իր քարոզութեամբը ոմանք կը հաւատան քրիստո-
 սի , ոմանք ալ չեն հաւատար . 30 այսու ամենայնիւ երկու տարի կը քարոզէ Հռովմ-
 մայ մէջ :

1 Ու երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ ան կղզիին
 անունը Սելիատ էր . և բարբարոսները քիչ մար-
 2 դասիրութիւն չցուցուցին մեզի . Ինչու որ կրակ
 վառեցին , և մեզ ամէնքս ալ ընդունեցին՝ վրա-
 նիս հասած անձրևին համար , ու ցուրտին հա-
 3 մար : Ու երբոր Պօղոս շատ մը խռիւ ժողվեց ,
 և կրակին վրայ դրաւ , տաքութենէն իժ մը ելաւ՝
 4 անոր ձեռքը բռնեց : Բարբարոսներն ալ երբոր
 ան գազանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝
 իրարու կ'ըսէին . Ենչուչտ ասիկայ մարդասպան
 մըն է , որ [Թէպէտ ծովէն ազատեցաւ , Բայց իրա-
 5 տունքը [Թող չտուաւ որ ապրի : Իսկ անիկայ
 գազանը կրակին մէջը [Թօթվելով՝ իրեն մէկ
 6 վնաս մը չէղաւ : Ու անոնք կը սպասէին որ ա-
 նիկայ ուռնայ՝ կամ յանկարծակի մեռած իյ-

- նայ . բայց երբոր շատ մը սպասեցին , ու տեսան որ իրեն մնաս մը չեղաւ , կարծիքնին փոխելով ,
- 7 կ'ըսէին թէ աստուած մըն է : Եւ ան տեղին բոլորտիքը՝ կղզիին զլսաւոր մարդուն ազարակները կային , որուն անունը Պոպղիոս էր . որ ինքը մեզ ընդունեց՝ և իրէք օր հիւրասիրու-
- 8 թեամբ իր քովը պահեց : Ու եղաւ որ Պոպղիոսին հայրը ջերմով և թանջքով հիւրնդցած պառկած էր . ու Պօղոս անոր քովը մտաւ , և աղօթք ընելով՝ ձեռքերը վրան դրաւ , ու բժշկեց զանի-
- 9 կայ : Ու երբոր ասիկայ եղաւ , ուրիշ հիւանդներ որ ան կղզիին մէջն էին , կու գային և կը
- 10 բժշկուէին . Արոնք շատ պատիւներով ալ մեզ պատուեցին , ու երթալու ատեննիս՝ պէտք եղած բաները տուին :
- 11 Եւ իրէք ամիսէն ետեւ Եղեքսանդրացի նաւով մը ճամբայ ելանք , որ ձմեռը ան կղզին անցու-
- 12 ցեր էր , ու Գիոսկուրացւոց նշանը ունէր : Եւ
- 13 Սիրակուսա իջնելով՝ իրէք օր հոն կեցանք : Ենկէ ալ պտոյտ մը ընելով՝ Հռէգիոն հասանք . և մէկ օրէն ետեւ որ հարաւ փչեց , երկրորդ օրը
- 14 Պատիոզոս եկանք : Ու հոն եղբայրներ գտանք , որոնք աղաչեցին որ եօթը օր իրենց քովը մը-
- 15 նանք . ու ետքը Հռովմ ելանք : Եւ անկէ եղբայրները երբոր մեր վրայով լսեցին , մեզ դիմաւորելու ելան մինչև Եպփիոսի վաճառանոցը՝ ու Իրէք պանդոկները . և Պօղոս անոնք տեսնելով , գոհութիւն տուաւ Եստուծոյ , և սիրտ առաւ :
- 16 Ու երբոր Հռովմ մտանք , հարիւրապետը կապուածները զօրապետին յանձնեց . իսկ Պօղոսին հրաման եղաւ որ իր պահապան ղենուո-
- 17 ռին հետ զատ կենայ : Ու եղաւ որ իրէք օրէն ետեւ անիկայ Հրէից զլսաւորները կանչեց . ու երբոր մէկտեղ եկան՝ ըսաւ անոնց . Մարդիկ եղբայրներ՝ ես ժողովուրդին կամ հայրենական

- սովորութեանց դէմ բան մը չըրած , Երուսա-
 ղեմէն կապուած՝ Հռովմայեցոց ձեռքը մատ-
 18 նուեցայ . Որոնք երբոր զես քննեցին , ուղեցին
 որ արձակեն . ինչու որ իմ վրաս մեռնելու յան-
 19 ցանք մը չկար : Բայց երբոր Հրէաները հա-
 կառակ կեցան , պէտք եղաւ որ կայսրին բողո-
 քեմ , չէ թէ իմ աղգիս դէմ ամբաստանութիւն
 20 մը ունեցողի պէս : Ուստի աս պատճառով
 աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ՝ ու ձեզի խօսիմ . ին-
 չու որ Խարայէլի յոյսին համար ես աս շղթան
 21 վրաս ունիմ : Ենոնք ալ ըսին իրեն . Մենք
 քու վրայովդ Հրէաստանէն ո՛չ թուղթեր ա-
 ուինք , և ո՛չ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու
 վրայովդ չարութիւն մը պատմեց կամ խօսե-
 22 ցաւ : Բայց կ'աղաչենք որ քեզմէ լսենք՝ թէ
 դուն ինչ միտքի վրայ ես . ինչու որ մենք ատ
 աղանդին վրայով տեղեկացած ենք՝ որ ամէն
 23 տեղ ատոր դէմ կը խօսին : Ու մէկ օր մը ատեն
 դնելով անոր՝ շատերը անոր գացին իր բնակած
 տեղը , որոնց Եստուծոյ թագաւորութիւնը կը
 ծանուցանէր վկայութիւնով , և կը համոզէր
 զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսին օրէնքէն
 ու մարգարէներէն՝ առտուրնէ մինչև իրիկուն :
 24 Եւ ոմանք կը հաւատային ըսածներուն , ու ո-
 25 մանք չէին հաւատար : Եւ իրարու հետ չմիա-
 բանած գացին՝ երբոր Պօղոս մէկ խօսք մը
 ըսաւ , թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր
 26 հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին ձեռքովը , Եւ
 ըսաւ . Գնա՛ աս ժողովուրդին՝ ու ըսէ . Լսելով
 պիտի լսե՞ք՝ ու չիմանաք , և տեսնելով պիտի
 27 տեսնէ՞ք՝ ու չտեսնէ՞ք . Ինչու որ աս ժողովուր-
 դին սիրտը թանձրացաւ , և երեւոյ ականջներովը
 ծանր լսեցին , ու աչքերնին գոցեցին , որ չըլլայ
 թէ երեւոյ աչքերովը տեսնեն , ու ականջներովը
 լսեն , և սրտերովը իմանան , ու դարձի գան , և

- 28 ես բժշկեմ զանոնք : Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի՝ որ Աստուծոյ փրկութիւնը հեթանոսներուն
- 29 խրկուեցաւ , և անոնք մտիկ պիտի ընեն : Ու երբոր աս զրուցեց , Հրէաները դուրս ելան , շատ վիճաբանութիւն ունենալով մէջերնին :
- 30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով բռնած
- 31 տունը կեցաւ . Եւ իրեն եկողներուն ամէնը
- 32 կ'ընդունէր . Ար քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը , և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգիլուելու կը սորվեցընէր բոլոր համարձակութիւնով :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԼՈՒՎՄԵՅՆՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս առաքեալ կը ծանուցանէ Հռովմայեցւոյ՝ իր առաքելական պաշտօնին կանչուիլը, 9 նաև իր սրտին փափաքը՝ անոնց երթալու, 16 և թէ ինչ է իր քարոզած աւետարանը, ու աւետարանին ցուցուցած արդարութիւնը. 18 թէ Եստուած բարկացած է ամէն տեսակ մեղքի դէմ, 21 և թէ հեթանոսներուն մեղքերը ինչ է :

1 **Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ առաքեալ** ^{ԸԼԿԸ} կանչուած, Եստուծոյ աւետարանին հա-

2 մար որոշուած, (Են որ առաջուց իր մարզարէններուն ձեռքովը սուրբ գիրքերով խոստացաւ՝)

3 Իր Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին վրայով՝ որ մարմնոյ կողմանէ Դաւիթի սերունդէն

4 եղաւ, Են որ սրբութեան հոգիին կողմանէ Որդի Եստուծոյ յայտնուեցաւ զօրութեամբ, մե-

5 ռելներէն յարութիւն առնելով. Արով շնորհք և առաքելութիւն առինք՝ հաւատքի հնազանդութեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր

6 անուանը համար. Ար անոնց մէջը դուք ալ Յի-

7 սուս Քրիստոսի կանչուած էք. Չեր ամենուն որ Հռովմայ մէջ էք՝ Եստուծոյ սիրելիներուդ,

սուրբ ^{ԸԼԿԸ} կանչուածներուդ՝ շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Եստուծմէ մեր Լօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

8 Նախ կը գոհանամ իմ Եստուծմէս Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամենուն համար, որ ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի :

9 Քանզի վկայ է ինծի Եստուած, որն որ ես կը

- պաշտեմ իմ հոգիովս անոր Արդւոյն աւետարա-
- 10 նին մէջ, թէ ինչպէս անդադար ձեզ կը յիշեմ,
ամէն ատեն իմ աղօթքներուս մէջ խնդրելով՝
որ գուցէ անգամ մը Աստուծոյ կամքովը ինձի
- 11 յաջողութիւն մը ըլլայ ձեզի գալու : Քանզի
կը փափաքիմ ձեզ տեսնելու, որ ձեզի հոգևոր
շնորհք մը հաղորդեմ՝ որպէս զի հաստատուիք .
- 12 Այսինքն՝ ձեր հետը ես ալ մխիթարակից ըլլամ
իմ ու ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցովը :
- 13 Սակայն չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայր-
ներ՝ որ շատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի, (և մին-
չև հիմա արգիլուեցայ,) որ ձեր մէջն ալ պտուղ
մը ունենամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ
- 14 ալ : Յոյներուն ու Բարբարոսներուն, իմաս-
տուններուն ու անմիտներուն ալ պարտական
- 15 եմ : Աւստի որչափ որ ձեռքէս կու գայ՝ յօժա-
րութիւն «-նի՛» ձեզի ալ որ Հոովմայ մէջ էք՝ ա-
ւետարանը քարոզելու :
- 16 Ինչու որ ես ամօթ չեմ սեպեր աւետարանը .
վասն զի Աստուծոյ զօրութիւնն է ան՝ բոլոր հա-
ւատացեալներուն փրկութեան համար, առաջ
- 17 Հրէային ու ետքը Յոյնին : Ինչու որ անով Աս-
տուծոյ արգարութիւնը՝ « ք է հաւատքէն, հա-
ւատքի համար կը յայտնուի . ինտոր որ գրուած
է թէ, Երդարը հաւատքէն պիտի ապրի :
- 18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը
յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և
անիրաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտութիւնը
- 19 անիրաւութեամբ բռներ են : Ա՛սան զի Աստու-
ծոյ վրայով գիտնալու բանը իրենց մէջը յայտնի
- 20 է, որովհետև Աստուած անոնց յայտնեց : Ին-
չու որ իր աներևոյթ բաները աշխարհի սկիզբէն
ստեղծուածներովը կ'իմացունին կը տեսնունին,
այսինքն է իր մշտնջենաւոր զօրութիւնը, ու
աստուածութիւնը . որպէս զի անպատասխանի

- 21 մնան : Ինչու որ իրենք Աստուած ճանչնալով՝
 Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին , կամ շնորհա-
 կալ չեղան . հապա իրենց խորհուրդներուն մէջ
 ունայնացան , և սիրտերնին անմտութիւնով
- 22 խաւարեցաւ : Իրենք Իմաստուն ենք՝ ըսելով ,
 23 յիմարեցան . Եւ անեղծ Աստուծոյ փառքը փո-
 խեցին՝ նմանցընելով եղծանելի մարդու , և թրու-
 չուններու , ու չորքոտանիներու , և սողուննե-
- 24 րու պատկերին : Անոր համար Աստուած ալ
 պղծութեան մատնեց զանոնք իրենց սիրտերուն
 ցանկութիւններովը՝ իրենց մարմինները իրենց
- 25 անձերուն մէջ խայտառակելու . Որոնք Աստու-
 ծոյ ճշմարտութիւնը՝ սուտի հետ փոխեցին , ու
 երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղ-
 ծուածներուն՝ քան թէ Ստեղծողին , ան որ յա-
- 26 լիտեան օրհնեալ է . ամէն : Անոր համար Աս-
 տուած զանոնք անարգ կիրքերու մատնեց , որ
 իրենց էգերը անգամ բնական պէտքը բնութեան
- 27 դէմ եղող «էր» փոխեցին : Նոյնպէս ալ արու-
 ները կնկան բնական պէտքը թողուցած՝ իրենց
 ցանկութիւնովը իրարու հետ վառուեցան . ա-
 րունները արուններու հետ խայտառակութիւն կը
 գործէին , և իրենց մոլութեանը վայլած հատու-
- 28 ցումը իրենց վրայ կ'ընդունէին : Եւ որովհետև
 չուղեցին զԱստուած երեւոյ գիտութեանը մէջ
 պահել , Աստուած «չ զանոնք անարգ խորհուրդ-
- 29 ներու մատնեց՝ անվայել բաներ ընելու . Որոնք
 լեցուած էին ամէն անիրաւութիւնով , պոռնը-
 կութիւնով , անզգամութիւնով , ազահութիւ-
 նով , չարութիւնով , նախանձով լեցուն , մար-
 դասպանութիւնով , հակառակութիւնով , նեն-
 գութիւնով , չարարտութիւնով , և էն քսու-
- 30 ներ , Չարախօսներ , Աստուած ատողներ , նա-
 խատողներ , հպարտներ , ամբարտաւաններ ,
 չար բաներ հնարողներ , ծնողաց անհնազանդ-

31 ներ , Ենամիաներ , ուխտ չպահողներ , անգութ-
 32 ներ , անհաշտներ , անողորմներ . Որոնք գիտ-
 նալով Եստուծոյ դատաստանը , թէ անոնք որ
 ասանկ բաներ կ'ընեն՝ մահուան արժանի են , չէ
 թէ միայն ան բաները կ'ընեն , հապա ընողնե-
 րուն հաւանութիւն ալ կու տան :

ԳԼ . Բ

1 Ենոնք որ ուրիշները կը դատապարտեն իբրև մեղաւորներ , թէ որ իրենք ալ ան մեղ-
 քերը կը գործեն , չեն կրնար ինքզինքնին արդարացընել . 6 ոչ ալ կրնան ազատ մնալ
 Եստուծոյ դատաստանէն , 9 թէ Հրէայ ըլլան՝ թէ հեթանոս . 14 քանզի ինտոր որ
 հեթանոսները չեն կրնար ազատ մնալ , 17 անանկ ալ Հրէաները . 25 որոնց թլիատու-
 թիւնը օգուտ մը պիտի չընէ , թէ որ օրինազանց գտնուին :

1 Ուստի ո՛վ մարդ՝ ո՛վ որ ըլլաս դուն որ կը դա-
 տես , պատասխան չունիս տալու . քանզի ինչ
 բանով որ ուրիշը կը դատես , ա՛նով քու անձդ կը
 դատապարտես . վասն զի դուն ալ որ կը դա-

2 տես , նոյն բաները կ'ընես : Բայց գիտենք որ
 Եստուծոյ դատաստանը ճշմարտութիւնով կ'ըլ-
 լայ անոնց վրայ , որ անանկ բաներ կը գործեն :

3 Երդ՝ ո՛վ մարդ , դուն որ ասանկ բաներ ընողները
 կը դատես , և դուն նոյն բաները կ'ընես , աս
 միտքէդ կ'անցընեն , թէ դուն Եստուծոյ դա-

4 տաստանէն ազատ պիտի մնաս . Ամ թէ անոր
 անչափ քաղցրութիւնը՝ և համբերութիւնը ու
 երկայնատութիւնը կ'արհամարհես , չգիտնալով

5 պաշխարութիւն կ'առաջնորդէ : Բայց դուն
 քու խստութիւնովդ և անզեղջ սրտովդ քու
 անձիդ բարկութիւն կը դիզես՝ բարկութեան և

Եստուծոյ արդար դատաստանին յայտնուելու
 6 օրուանը համար . Են որ ամէն մէկուն իր գործ-

7 քերուն փոխարէնը պիտի հատուցանէ . Յաւի-
 տենական կեանքը անոնց՝ որ բարի գործքերու
 մէջ համբերութեամբ յարատեւելով , փառք ու

8 պատիւ և անմահութիւն կը խնդրեն . Բայց
 անոնց որ հակառակ են , և ճշմարտութեան

- անհնազանդ՝ ու անիրաւութեան հնազանդած ,
 9 բարկութիւն և սրամտութիւն՝ Նեղութիւն և
 տառապանք «¹ Եւս²» ամէն մարդու վրայ՝ որ չար
 կը գործէ , առաջ Հրէային՝ ու ետքը Յոյնին .
 10 Իսկ փառք ու պատիւ և խաղաղութիւն ան ա-
 մենուն՝ որ բարի կը գործէ , առաջ Հրէային՝ ու
 11 ետքը Յոյնին : Ինչու որ Աստուծոյ քովը աչա-
 12 ռութիւն չկայ : Քանզի անոնք որ առանց օրէն-
 քի մեղք գործեցին , առանց օրէնքի պիտի կոր-
 սուին . և անոնք որ օրէնքի տակ մեղք գործե-
 13 ցին , օրէնքով պիտի դատուին . (Ինչու որ չէ
 թէ օրէնքը լսողները Աստուծոյ առջևը արդար
 են , հապա օրէնքը կատարողները պիտի ար-
 14 դարանան : Ուստի հեթանոսները որ օրէնք
 չունին՝ երբոր բնականաբար օրէնքին գործքե-
 15 ըր կը գործեն , օրէնք չունենալով՝ իրենց ան-
 ձերուն օրէնքը բուն իրենք կ'ըլլան . Որ օրէն-
 քին գործքը իրենց սրտին մէջը գրուած կը ցու-
 ցրեն իրենց խղճմտանքին վկայութեամբը , և
 իրենց խորհուրդներուն իրար յանդիմանելովը՝
 16 կամ իրաւունք տալովը ,) Են օրը որ Աստուած
 մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Յիսուս
 Քրիստոսի ձեռքովը՝ իմ ¹ Եւս² աւետարանիս
 համեմատ :
- 17 Ահա դուն Հրէայ ըսուեր ես , և օրէնքին
 18 կռթըներ ես , ու Աստուծով կը պարծենաս , Եւ
 անոր կամքը գիտես , ու տարբեր բաները կը զա-
 19 նազանես՝ օրէնքէն խրատուած ըլլալով . Եւ քու
 անձիդ վրայ վստահութիւն ունիս՝ թէ կոյրե-
 20 բուն առաջնորդ ես , խաւարածներուն լոյս , Են-
 միտներուն խրատ տուող , տղայոց վարժապետ .
 և թէ գիտութեան ու ճշմարտութեան կերպա-
 21 բանքը օրէնքէն ունիս : Իսկ արդ՝ դուն որ ընկե-
 րիդ կը սորվեցրնես , քու անձիդ չես սորվեցը-
 ներ . որ կը քարոզես զողութիւն չընել , կը

- 22 գողնամ . Որ կ'ըսես շնութիւն չընել , շնութիւն կ'ընես . որ կը զգուիս կուռքերէն , սրբապղծութիւն կ'ընես . Որ օրէնքով կը պարծենաս , օրինազանց ըլլալով՝ զՄատուած կ'անարգես : Ինչու որ Մատուծոյ անոնք ձեր պատճառովը հեթանոսաց մէջ կը հայհոյուի , ինչպէս որ գրուած է :
- 25 Երդ՝ թրփատութիւնը շահ կ'ունենայ , թէ որ օրէնքը պահես . իսկ թէ որ օրէնքին դէմ յանցաւոր ես , քու թրփատութիւնդ անթրփատութիւն եղաւ : Ուստի թէ որ անթրփատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ , չէ որ անոր անթրփատութիւնը թրփատութիւն պիտի սեպուի .
- 27 Աւ 'ի բնէ եղած անթրփատութիւնը օրէնքը կատարելով՝ պիտի դատապարտէ քեզ , որ զիրով ու թրփատութիւնով օրէնքին յանցաւոր ես :
- 28 Ինչու որ շրէայ չէ ան՝ որ դրսուանց է , և թրփատութիւն չէ ան՝ որ դրսուանց մարմինով է . շապա շրէայ ան է՝ որ ներսուանց է , և թրփատութիւն սրտինը՝ հոգիով , ու չէ թէ գիրով . որուն գովութիւնը չէ թէ մարդիկներէն է , հապա Մատուծմէ :

ԳԼ . Գ

1 Հրէից արտօնութիւնը , 3 որն որ բնաւ չորսընցուցին . 9 բայց օրէնքը կը ցուցնէ թէ անոնք ալ մեղքի տակ են . 20 ուստի բնաւ մարմին մը չարգարանար օրէնքով , 28 այլ ամէն մարդիկ առանց խորութեան միայն հաւատքով կ'արդարանան . 31 սակայն ասով օրէնքը չսափանուիր :

- 1 Ուրեմն շրէան ինչ աւելի բան ունի , կամ
- 2 թրփատութենէն ինչ շահ կայ : Եւտ՝ ամէն կերպով . պինտ առաջ ան՝ որ Մատուծոյ պատգամները անոնց հաւատացուեցաւ : Ուրեմն թէ որ անոնց ոմանք չհաւատացին , ինչ . միթէ անոնց անհաւատութիւնը Մատուծոյ հաւատքը կը խափանէր . քաւ լիցի : Սակայն Մատուծ ճշմարիտ թող ըլլայ , և բոլոր մարդիկ՝ սուտ . ինչպէս որ գրուած է . Որ քու խօսքերուդ մէջ

- արդար ըլլաս , և դատուելու ատենդ դուն յաղ-
- 5 թես : Ուրեմն թէ որ մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցնէ , ի՞նչ ըսենք . արդեօք անիրաւ է Աստուած՝ որ եւ
- 6 բարկութիւնը լսանք կը բերէ . (Մարդկօրէն կ'ըսեմ .) քաւ լեցի . հապա թէ չէ՝ ի՞նչպէս Աստուած
- 7 պիտի դատէ աշխարհը : Ինչու որ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ ստութիւնովս կ'աւելնայ իր փառքին համար , ալ ես ինչո՞ւ մեղաւոր
- 8 ըր մը պէս կը դատուիմ : Աւ ինչ^օ - համար պէտք չէ ըսել , ինչպէս որ ոմանք մեր վրայ չարախօսութիւն ընելով կ'ըսեն՝ թէ մենք կ'ըսենք , Չարը գործենք՝ որ բարին գայ . որոնց դատապարտութիւնը իրաւունքով է :
- 9 Ուստի ալ ի՞նչ ըսեմ . բանով մը աւելի^օ ենք հել լսանքե՞նք . իրաւ որ բանով մըն ալ չէ . ինչու որ առաջուց մեղադրեցինք Հրէաները և հեթա-
- 10 նոսները՝ թէ ամէնքը մեղաց տակ են . Ինչպէս որ գրուած է թէ , Արդար մը չկայ՝ ո՞չ մէկ հատ
- 11 մը . Մէկը չկայ որ հասկընայ , մէկը չկայ՝ որ Աստուած փնտռէ :
- 12 Ամէնքը խտորեցան , մէկտեղ անպիտան եղան . աղէկութիւն ընող մը չկայ ,
- 13 մէկ մըն ալ չկայ : Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է . իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան . իժեքու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը .
- 14 Անոնց բերանը անէծքով ու դառնութեամբ
- 15 լեցուն է . Անոնց ոտքերը շուտ են արիւն թափելու . կործանում և թշուառութիւն կայ
- 16 իրենց ճամբաներուն մէջը . Աւ խաղաղութեան ճամբան չճանչցան :
- 17 Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն առջին : Սակայն գիտենք որ օրէնքը ի՞նչ որ կ'ըսէ , անոնց կ'ըսէ՝ որ օրէնքին տակն են . որպէս զի ամէն բերան գոցուի , և բոլոր աշխարհ դատապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջևը :
- 18 Ինչու որ անոր առջևը մէկ

- մարմին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գործ-
քերովը . քանզի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը :
- 21 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդա-
րութիւնը յայտնուած է , օրէնքէն և մարդա-
22 ղէնեղէն վկայուած ըլլալով . Այսինքն Աստու-
ծոյ արդարութիւնը՝ ՚՚ Յիսուս Քրիստոսի հա-
ւատքէն է , ամենուն յայտնուած է , ու ամենուն
23 վրայ ՚՚ ըլլայ . և խտրութիւն չկայ : Ինչու որ
ամէնքը մեղք գործեցին , և Աստուծոյ փառքէն
24 պակսած են : Եւ անոր շնորհքովը ձրի կ'ար-
դարանան Քրիստոս Յիսուսով եղած փրկու-
25 թեամբը . Որ զանիկայ առաջուց սահմանեց
Աստուած՝ հաւատքով քառութիւն ըլլալ անոր
արիւնովը , Աստուծոյ երկայնմտութեան ատեն-
ները առաջուց գործուած մեղքերուն թողու-
թիւն տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցնելու
26 համար . Այսինքն իր արդարութիւնը աս ժամա-
նակիս մէջ ցուցնելու համար , որ ինքը արդար
ըլլայ , և արդարացընէ Յիսուսի հաւատքէն
27 եղողը : Ուրեմն ո՞ր մնաց պարծենալը . խա-
փանեցաւ . ո՞ր օրէնքէն , գործքերո՞ւն օրէնքէն .
28 չէ , հապա հաւատքի օրէնքէն : Ինչու որ կը
սեպենք թէ մարդը հաւատքով կ'արդարանայ՝
29 առանց օրէնքին գործքերուն : Միթէ Աս-
տուած միայն շրէաներո՞ւնն է , ու հեթանոսնե-
30 րունը չէ՞ . այո՛ , հեթանոսներունն ալ : Որով-
հետեւ Աստուած մէկ է՝ որ թլփատութիւնը
հաւատքէն կ'արդարացընէ , և անթլփատու-
31 թիւնը ՚՚ հաւատքով : Ուստի մենք հաւատ-
քով օրէնքը կը խափանե՞նք . քա՛ւ լիցի . հապա
օրէնքը կը հաստատենք :

ԳԼ . Գ

- 1 Արահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ՝ 10 իր թլփատուէին առաջ :
13 Միայն հաւատքով ինքը ու իր սերունդը խոստմունք առին : 16 Արահամ բոլոր
հաւատացեալներուն հայրն է : 24 Մեր հաւատքն ալ մեզի արդարութիւն պիտի սե-
պուի :

- 1 Աւրեմն ինչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Եբրահամ
 2 մեր նահապետը մարմնոյ կողմանէ : Ինչու որ
 եթէ Եբրահամ գործքով արդարացած ըլլար ,
 իրաւցրնէ պարծանք կ'ունենար , բայց չէ թէ
 3 Մատուծոյ առջևը : Քանզի գիրքը ինչ կ'ըսէ .
 Եբրահամ Մատուծոյ հաւատաց , և ա՛յ իրեն ար-
 4 դարութիւն սեպուեցաւ : Բայց ան որ գործ մը
 կ'ընէ , վարձքը՝ շնորհքէ եղած չսեպուիր անոր ,
 5 հապա պարտքէ : Իսկ ան որ չգործեր , բայց
 կը հաւատայ անոր՝ որ ամբարիշտը կ'արդարա-
 ցրնէ , անոր հաւատքը իրեն արդարութիւն կը
 6 սեպուի : Ինչպէս որ Դաւիթ ալ կը զրուցէ ա՛յ
 մարդուն երանութիւնը , որուն Մատուած ար-
 7 դարութիւն կը սեպէ՝ առանց գործքերու : Ե-
 րանի անոնց՝ կ'ըսէ , որոնց անօրէնութիւնները
 ներուեցան , և որոնց մեղքերը ծածկուեցան :
 8 Երանի ան մարդուն՝ որ Տէրը մեղք չսեպեր
 9 անոր : Ուստի աս երանութիւնը թլփատու-
 թեան վրայ է , թէ անթլփատութեան վրայ ալ .
 քանզի կ'ըսենք թէ՝ Հաւատքը Եբրահամին
 10 արդարութիւն սեպուեցաւ : Աւրեմն ինտո՞ր
 սեպուեցաւ . թլփատութեան մէջ եղած ատե-
 նը , թէ անթլփատութեան մէջ . չէ թէ թլփա-
 11 տութեան մէջ , հապա անթլփատութեան : Ու
 երբ թլփատութեան նշանը առաւ՝ երբ անթլփա-
 տութեան ատենէն ա՛յնչա՞ծ հաւատքին ար-
 դարութեանը մէկ կնիք մը , որ ինքը հայր ըլլայ
 ան բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլփա-
 տութենէ են , (անոնց ալ արդարութիւն սե-
 12 պուելու համար ,) Եւ հայր թլփատութեան՝ չէ
 թէ մինակ թլփատութենէ եղողներուն , հապա
 անոնց ալ՝ որ մեր հօրը Եբրահամին անթլփա-
 տութեան ատենի հաւատքին շաւիղներուն մէջը
 13 կը քալեն : Ինչու որ Եբրահամին և անոր սե-
 րունդին՝ աշխարհը ժառանգելու համար պարտաւոր

- խոստմունքը չէ թէ օրէնքով եղաւ , հապա
 14 հաւատքին արդարութիւնովը : Քանզի եթէ
 օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլլային , հաւատքը
 փուճ պիտի ըլլար , և խոստմունքը պիտի խա-
 15 փանուէր : Ասան զի օրէնքը բարկութիւն կը
 գործէ . քանզի ուր որ օրէնք չկայ , օրինա-
 16 զանցութիւն ալ չկայ : Ասոր համար յարմար
 ըլլաւ հաւատքէն է , որ շնորհքով եղած ըլլայ ,
 խոստմունքը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր
 սերունդին . չէ թէ միայն անոր՝ որ օրէնքէն է ,
 հապա անոր ալ՝ որ Արրահամին հաւատքէն է :
 17 որ մեր ամենուն հայրն է , (Ինչպէս որ զրուած
 է թէ , Քեզ շատ ազգերու հայր ըրի ,) Աստու-
 ծոյ առջևը , որուն ինքը հաւատաց , ան որ մե-
 ռեւները կ'ողջնցընէ , և չեղած բաները եղած-
 18 ներու պէս կը կանչէ : Որ չյուսացուելու բա-
 նին յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը շատ ազգերու
 հայր պիտի ըլլայ , (ինչպէս որ ըսուեցաւ ալ
 19 թէ , Քու սերունդդ ասանկ պիտի ըլլայ .) Եւ
 ինքը հաւատքի մէջ չտկարացած , չնայեցաւ
 իր մարմինին արդէն մեռածի պէս ըլլալուն ,
 (որովհետեւ ինքը հարիւր տարեկանի չափ էր .)
 ո՛չ ալ Սառային արգանդին մեռած ըլլալուն :
 20 Եւ անհաւատութիւնով չտարակուսեցաւ Աս-
 տուծոյ խոստմունքէն . հապա հաւատքով զօ-
 21 րացած՝ Աստուծոյ փառք տուաւ , Եւ իր մտքին
 մէջ հաստատ պահեց՝ թէ ան որ խօսք տուաւ ,
 22 ինքը կարող է ընելու ալ : Ասոր համար իրեն
 արդարութիւն սեպուեցաւ :
 23 Բայց չէ թէ մինակ անոր համար զրուեցաւ՝
 24 որ իրեն սեպուեցաւ . Հապա մեզի համար ալ՝
 որոնց պիտի սեպուի , որ կը հաւատանք անոր՝
 25 որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը . Ան
 որ մեր յանցանացը համար մատնուեցաւ ; և
 մեզ արգարացընելու համար յարութիւն առաւ :

ԳԼ . Ե

1 Հաւատքով արդարացած՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ , 2 և պարծանք մեր յուսոյն մէջ . 8 վասն զի թէ որ քրիստոսի արիւնովը հաշտուեցանք՝ թշնամի եղած ատեննիս , 10 ալ աւելի պիտի ապրինք հաշտուած ըլլալովնիս : 12 Ինչպէս որ մեղքը ու մահը աշխարհ մտան Ադամով , 17 ալ աւելի արդարութիւնը և կեանքը Յիսուս քրիստոսով : 20 Ա՛ւր որ մեղքը շատցաւ , հոն շնորհքը աւելի առատացաւ :

- 1 Աւստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ՝ մեր Տէ-
- 2 րոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . Արուն միջոցովը ընդունեցինք հաւատքով աս շնորհքիս մօտենալն ալ , որուն մէջը կեցեր ենք , և Աս-
- 3 տուծոյ փառաց յուսովը կը պարծինք : Եւ ո՛չ միայն «*յոս*» , հապա նաև նեղութիւններու մէջ կը պարծինք . ինչու որ գիտենք՝ թէ նեղութիւ-
- 4 նը համբերութիւն կը գործէ , Եւ համբերու-
- 5 թիւնը՝ փորձառութիւն , ու փորձառութիւնը՝
- 6 յոյս . Եւ յոյսը ամօթով չձգեր . ինչու որ Աս-
- 7 տուծոյ սէրը մեր սրտերուն մէջը տարածուած է Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքովը , որ մեզի տրուեցաւ :
- 8 Ա՛յսն զի երբոր մենք դեռ տկար էինք , յարձար ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն հա-
- 9 մար մեռաւ : Ինչու որ արդարի մը համար հա-
- 10 զիս կ'ըլլայ որ մէկը մեռնի . (բայց մէկ բարի ճարձար մը համար՝ կարելի է որ մէկը համարձակի
- 11 մեռնելու :) Սակայն Աստուած իր սէրը «*մեր վրայ*»՝ յայտնեց , որ երբ դեռ մեղաւոր էինք ,
- 12 Քրիստոս մեզի համար մեռաւ . ուրեմն հիմա որ իր արիւնովը արդարացանք , որչափ աւելի
- 13 իրմով պիտի ազատինք բարկութենէն : Ա՛յսն զի թէ որ թշնամի եղած ատեննիս Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք իր Արդւոյն մահովը , որչափ աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի ապրինք ա-
- 14 նոր կեանքովը : Եւ ո՛չ միայն «*յոս*» , հապա Աս-
- 15 տուծով ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին ձեռքովը , որով հիմա հաշտութիւ-
- 16 նը ընդունեցինք :

- 12 Ա՛սան զի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը աշխարհք մտաւ , և ան մեղքէն մահը , և այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ
- 13 մահը , քանզի ամէնքը մեղանչեցին : (Ա՛սան զի մինչև օրէնքին ատենը աշխարհի մէջ մեղք կար . բայց մեղք չսեպուիր՝ ո՛ւր որ օրէնք չը-
- 14 կայ : Սակայն մահը Ադամէն մինչև Մովսէսը թագաւորեց , նաև Ադամին յանցանքին նման չմեղանչողներուն վրայ ալ , որ ան
- 15 օրինակ էր անոր՝ որ ետքէն պիտի զար : Բայց չէ թէ ինչպէս յանցանքը՝ անանկ ալ շնորհքն է . ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը շատերը մե-
- 16 նորհքովն է , շատերուն վրայ աւելցաւ : Եւ չէ թէ « պարզեք » ինչպէս մէկէ մը որ մեղանչեց . ինչու որ դատաստանը մէկ մեղքէն դատապարտութեան մէջ յետէ . բայց շնորհքը շատ
- 17 մեղքերէն արդարութեան « արդար » : Ա՛սան զի թէ որ մէկ մարդուն մեղքովը մահը թագաւորեց ան մէկովը , ո՛րչափ աւելի անոնք որ շնորհքի՝ ու արդարութեան պարզեին առատութիւնը կ'առնեն , կենաց մէջ պիտի թագաւորեն՝ մէկ Յիսուս Քրիստոսին ձեռքովը :) Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան « արդար » էլ , անանկ ալ մէկուն արդարութիւնովը բոլոր մարդոց կենաց արդարութեան շնորհք էլ . Ա՛սան զի ինչպէս որ մէկ մարդուն անհնազանդութիւնովը շատերը մեղաւոր եղան , անանկ ալ մէկուն հնազանդութիւնովը շատերը արդար պիտի ըլլան : Սակայն օրէնքը մէջտեղը ինկաւ՝ որ յանցանքը շատնայ . բայց ո՛ւր որ աւելի եղաւ մեղքը , ալ աւելի
- 21 եղաւ շնորհքը . Որ ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահուամբ , անանկ ալ շնորհքը թագաւոր-

րէ արդարութեամբ մինչև յաւիտեանական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը :

ԳՂ . Զ

1 Պէտք է մեղքի մէջ մնալ , 2 քանի որ մեռած ենք մեղքին , 3 ինչպէս որ մկրտութիւնը կը ցուցնէ . 12 ուստի ալ մեղքը թող չթագաւորէ մեր վրայ . 18 վասն զի մենք մեր մարմինները պատրաստեցինք արդարութեան ծառաներ ըլլալու , 23 և վասն զի մեղաց վարձքը մահ է :

- 1 Ել հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք . մեղքերու մէջ
- 2 մնա՞նք արդեօք , որ շնորհքը շատնայ : Քաւ լիցի . մենք որ մեղքին մեռանք , ի՞նչպէս դեռ
- 3 անոր մէջը կենանք : Չէք գիտեր , թէ մենք որ Քրիստոս Յիսուսով մկրտուեցանք , անոր մահ
- 4 հուանը մկրտուեցանք : Ենոր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով մահուան համար , որ ինչպէս Քրիստոս Հօրը փառքովը յարութիւն առաւ մեռելներէն , անանկ ալ մենք կենաց նորո
- 5 գութեան մէջ պտրտինք : Ինչու որ եթէ մենք տնկակից եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը , նաև անոր յարութեանը նմանութիւնովը ալ
- 6 կ'որդ պիտի ըլլանք : Ես գիտնանք՝ որ մեր հին մարդը առ հետը խաչուեցաւ , որ մեղաց մարմինը փճանայ , որ ասկէ ետև մեղքի չծառայենք :
- 7 Ա՛սան զի ան որ մեռած է՝ մեղքէն արդարացած է : Երգ՝ թէ որ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք , կը հաւատանք որ անոր հետը պիտի ապրինք ալ : Քանզի գիտենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր , ալ մահը անոր վրայ իշխանութիւն չունի :
- 8 Ա՛սան զի քանի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ , և որ կենդանի է՝ Եստուծոյ կենդանի է :
- 9 Եսանկ ալ դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած սեպեցէք , բայց Եստուծոյ կենդանի՝ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսին ձեռքովը :
- 10 Ուստի ալ մեղքը չթագաւորէ ձեր մահուանացու մարմինին վրայ , որ անոր ցանկու

- 13 Թիւններուն հնազանդիք : Աւ ձեր անդամները անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի՛ ընծայէք մեղքին , հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք՝ որպէս թէ մեռելներէն ողջնցած . և ձեր անդամները արդարութեան գործիքներ՝ Աստուծոյ :
- 14 Քանզի մեղքը վրանիդ պիտի չեղնէ . ինչու որ օրէնքի տակ չէք , հապա շնորհաց տակ :
- 15 Ուրեմն ի՞նչ . մե՞ղք գործենք՝ որ օրէնքի տակ չենք , հապա շնորհքի տակ . քաւ լիցի : Չէք գիտեր՝ թէ որուն որ անձերնիդ ծառայ կ'ընծայէք հնազանդելու , ծառայ էք անոր՝ որուն որ կը հնազանդիք , թէ մեղքի՝ ո՞ր մահուան կը մահնայ ,
- 17 և թէ հնազանդելու՝ ո՞ր արդարութեան : Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ Բէ- դուք մեղաց ծառայ էիք , սակայն սրտանց հնազանդեցաք ան վարդապետութեան գաղափարին՝ որ ձեզի յանձնուեցաւ : Ուստի դուք մեղքէն ազատ ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք . (Մարդու «...դրո»-Բէ-տն պէս կ'ըսեմ՝ ձեր մարմինին տկարութեանը համար .) քանզի ինչպէս որ ձեր անդամները անօրէնութեան համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և անօրէնութեան ծառաներ ըլլալու , անանկ ալ հիմա ձեր անդամները սրբութեան համար ընծայեցէք՝ արդարութեան ծառաներ
- 20 ըլլալու : Ա՛յն զի երբոր դուք մեղաց ծառաներ էիք , արդարութենէն ազատ էիք : Ուրեմն ան ժամանակը ի՞նչ պտուղ ունէիք ան բաներէն՝ որոնցմով հիմա կ'ամչնաք . ինչու որ անոնց վերջը մահ է : Բայց հիմա մեղքէն ազատուած՝ և Աստուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբութիւնով , ու վերջը յաւիտենական կեանք :
- 23 Քանզի մեղաց վարձքը մահ է . բայց Աստուծոյ ձրի պարգևը յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը :

ԳԼ . Է

1 Օրէնքը մարդուն վրայ կ'իշխէ՝ քանի որ անիկայ ողջ է . 4 սակայն մենք մեռանք օրէնքին . 7 պստւ ամենայնիւ օրէնքը մեղք չէ , 12 հապա սուրբ՝ արդար և բարի է : 16 Պօղոս կը վկայէ ասանկ ըլլալը , բայց կը ցաւի որ ինքը կարող չէ զանիկայ դահելու :

- 1 Միթէ չէ՞ք գիտեր եղբայրներ , (քանզի ես օրէնքը գիտցողներուն կը խօսիմ ,) որ օրէնքը մարդուս վրայ կ'իշխէ՝ որչափ ժամանակ որ ողջ է : 2 Ինչու որ էրիկ ունեցող կնիկը իր ողջ էրկանը կապուած է օրէնքով . բայց թէ որ էրիկը մեռնի , արձակուած է էրկանը օրէնքէն : Արեմն քանի որ էրիկը ողջ է , շուն պիտի ըսուի՝ թէ որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ . բայց թէ որ էրիկը մեռնի , ան օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ , անանկ որ շնացող չըլլար , թէ որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ : 4 Ուստի դուք ալ իմ եղբայրներս՝ Քրիստոսի մարմինովը օրէնքին մեռաք , որ ուրիշն մը ըլլաք , անոր՝ որ մեռելներէն յարութիւն առեր է , 5 որ Նստուծոյ պտուղ բերող ըլլանք . Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝ մեղաց կիրքերը որ օրէնքով կ'ըլլային , մեր անդամներուն մէջը կը ներգործէին , որ մենք մահուան պտուղ բերէինք : 6 Ինչու որ մեռանք անոր՝ որով բռնուած էինք , որ մենք ծառայէնք հոգիին նորոգութեամբը , և չէ՞ թէ գրոյն հնութեամբը : 7 Արեմն ինչ ըսենք . օրէնքը մե՞ղք է . քաւ լիցի . բայց ես մեղքը չէի ճանչնար , եթէ ոչ օրէնքով . ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր , թէ որ օրէնքը ըսած չըլլար , Մի ցանկար : 8 Ինչու որ մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով իմ մէջս բոլոր ցանկութիւնները գոյացուց . ինչու որ առանց օրէնքի մեղքը մեռած է : Նս ալ առանց օրէնքի ատեն մը կենդանի էի . բայց երբոր պատուիրանքը լսուի հասաւ , մեղքը ողջ ընցաւ , Նս ես մեռայ . ու ան պատուիրանքը

- որ կենաց համար էր, նոյնը ինծի մահուան հա-
- 11 մար եղաւ : Ինչու որ մեզքը պատուիրանքէն
առիթ առնելով՝ իս խաբեց, ու անով մեռցուց :
- 12 Ուստի օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ՝
և արդար ու բարի :
- 13 Ուրեմն բարին ինծի մահ եղաւ . քաւ լեցի .
հապա մեզքը . որպէս զի երևնայ մեզքը որ ան
բարի բանով ինծի մահ գործեց, որ մեզքը պա-
- 14 տուիրանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ : Այսն զի
գիտենք որ օրէնքը հոգևոր է, բայց ես մարմ-
- 15 նաւոր եմ՝ մեզքի տակ ծախուած : Քանզի ինչ
որ կ'ընեմ՝ չեմ ճանչնար . չէ թէ ինչ որ կ'ու-
- 16 զեմ՝ ան կ'ընեմ, հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ ան
կ'ընեմ : Բայց թէ որ չուզածս կ'ընեմ, հա-
- 17 ւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ բարի է :
Իսկ արդ՝ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ, հապա
- 18 մեզքը՝ որ իմ ներսի զիս կը բնակի : Քանզի
գիտեմ որ իմ ներսիդիս՝ այսինքն իմ մարմինիս
մէջ մէկ բարի բան մը չբնակիր . ինչու որ կա-
- 19 մեցողութիւն կայ քովս, բայց բարին ՚ի գործ
19 զնելը չեմ գտներ : Քանզի չէ թէ բարին որ
կ'ուզեմ՝ կ'ընեմ, հապա չարը որ չեմ ուզեր՝ ան
- 20 կ'ընեմ : Իսկ թէ որ չուզած բանս կ'ընեմ, ալ
չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ, հապա մեզքը՝ որ իմ
- 21 ներսի զիս բնակած է : Ուստի ես կը գտնեմ
օրէնք մը՝ որ երբ բարին ընելը կը կամենամ, չա-
- 22 րը իմ քովս է : Այսն զի ներսի մարդուն նա-
- 23 յելով՝ Աստուծոյ օրէնքին կը հաւնիմ . Բայց
ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս
մէջ՝ որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ կը պատերազ-
- 24 անդամներուս մէջն է : Ինչ խղճալի մարդ եմ
եւ . ո՞վ զիս պիտի ազատէ աս մահացու մարմի-
- 25 նէն : Գոհութիւն Աստուծոյ՝ մեր Տէրոջը Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը . ուրեմն ես ինքնս

մտքով Եստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ , ու մարմնով՝ մեղաց օրէնքին :

ԳԼ . Ը .

1 Եննք որ Քրիստոսի մէջ են , և Հոգիին ուղածին պէս կ'ապրին , ազատ են դատապարտութենէ : 5, 13 Թէ ինչ վնաս կը ծագի մարմինէն , 6 , 14 և ինչ շահ Հոգիէն , 17 և ինչ՝ Եստուծոյ որդիք ըլլալէն , 19 որոնց փառաւոր ազատութիւնը որ ամէն ստեղծուածները մեծ փափագով կը սպասեն անոր , 29 յառաջագոյն սահմանուած է Եստուծոյ : 38 Ո՛վ կրնայ զատել մեզ Քրիստոսի սէրէն :

- 1 Իսկ արդ՝ դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր կեր-
- 2 պով չեն վարուիր : Ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով կենաց հոգիին օրէնքը զիս ազատեց մեղաց
- 3 և մահուան օրէնքէն : Ա՛սան զի ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետեւ տկար էր մարմնով , Եստուած իր Որդին խրկեց մեղանշական մարմինի նմանութեամբ , ու մեղքի համար , և դատապարտեց մեղքը ան մարմինին մէջ . Որ օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջը , որ մարմնաւորապէս չենք քալեր՝ հապա հոգեւորապէս :
- 5 Ինչու որ մարմնաւոր եղողները մարմինին բաները կը մտածեն , ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին բաները : Ա՛սան զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է , և հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խաղաղութիւն : Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Եստուծոյ դէմ թշնամութիւն է . ինչու որ Եստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր , մանաւանդ
- 8 չկրնար ալ : Ա՛սան զի մարմնով եղողները չեն կրնար Եստուծոյ հաճոյ ըլլալ : Բայց դուք մարմնով չէք , հապա հոգիով , թէ որ Եստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է . իսկ թէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի , անիկայ անորը չէ :
- 10 Եւ թէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է , ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար , ու հոգին կենդանի է
- 11 արդարութեան համար : Իսկ թէ որ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին հոգին ձեր մէջը բնակած է , ալ անիկայ՝ որ Քրիստոսը մեռելներէն

- յարուց , պիտի կենդանացնէ՝ ձեր մահկանացու մարմինները իր Հոգիով որ ձեր մէջը կը բնակի :
- 12 Ապա ուրեմն եղբայրներ՝ պարտապան ենք , չէ՛
- 13 թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրելու . Ինչու որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք , պիտի մեռնիք . բայց թէ որ Հոգիով մարմինին
- 14 գործքերը սպաննէք , պիտի ապրիք : Ա՛սան զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիով կ'առաջնորդուին ,
- 15 անոնք Աստուծոյ որդիքն են : Ինչու որ դուք ծառայութեան հոգին չառիք կրկին վախնալու , հապա որդեգրութեան հոգին առիք , որ անով
- 16 կը կանչենք Արքայ Հայր : Աոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին , թէ մենք
- 17 Աստուծոյ որդիքն ենք . Եւ թէ որ որդիք , ուրեմն ժառանգներ , Աստուծոյ ժառանգներ՝ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ . որ եթէ եւ չարչարանացը կցորդ ըլլանք , եւ փառացն ալ հաղորդ ըլլանք :
- 18 Ա՛սան զի ես այսպէս կը դատեմ՝ որ աս ժամանակիս չարչարանքները բան մը չեն՝ զալու փառքին քովը , որ մեզի պիտի յայտնուի :
- 19 Ինչու որ ստեղծուածոց եռանդուն ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդեցը յայտնուելուն կը
- 20 սպասէ : Ինչու որ ունայնութեան հնազանդեցան ստեղծուածները՝ (չէ՛ թէ իրենց կամքովը , հապա անոր համար՝ որ հնազանդեցուց ,)
- 21 Ան յուսով՝ որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծառայութենէն ազատելով՝ Աստուծոյ որդեցը փառաւոր ազատութեանը հասնին :
- 22 Քանզի գիտենք որ ամէն ըստեղծուածները մինչև հիմա մէկտեղ կը հառաչեն՝ ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն : Եւ ո՛չ միայն այսօր , հապա մենք ալ՝ որ Հոգիին առջեւ պտուղը ունինք , մենք մեղմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որդեգրութեան՝ այսինքն մեր մարմինին

- 24 աղատութեանը սպասելով : Ինչու որ յուսով
փրկուեցանք . բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս
չէ . վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ
- 25 ինչո՞ւ պիտի յուսայ : Հապա թէ որ հտեսած
բաներնուս կը յուսանք , ալ համբերութիւնով կը
- 26 սպասենք ^{աւր} : Ընանկ ալ Հոգին օգնութեան
կը հասնի մեր տկարութիւններուն . քանզի ինչ
^{Բանի համար} աղօթելու ենք ըստ արժանւոյն , չենք
գիտեր . բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մե-
- 27 զի համար անբարբառ հառաչանքներով : Եւ
սիրտերը Քննողը գիտէ Հոգիին ինչ խորհիլը .
քանզի Եստուծոյ ^{համար} համեմատ բարեխօսու-
թիւն կ'ընէ սուրբերուն համար :
- 28 Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի
գործակից կ'ըլլան անոնց՝ որ Եստուած կը սի-
րեն , որոնք անոր նախասահմանութեամբը
- 29 կանչուած են : Անն զի անոնք որ առաջ կը
ճանչնար , առաջուց ալ սահմանեց իր Որդւոյն
պատկերին կերպարանակից ըլլալու . որ անիկայ
- 30 անդրանիկ ըլլայ շատ եղբայրներու մէջ : Եւ
որոնք որ առաջուց սահմանեց , նաև կանչեց զա-
նոնք . և որոնք որ կանչեց , նաև արդարացուց
զանոնք . և որոնք որ արդարացուց , նաև փա-
- 31 ռաւորեց զանոնք : Ուրեմն ինչ ըսենք աս բա-
ներուս համար . թէ որ Եստուած մեր կողմն է՝
- 32 ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ : Ըն որ իր Որ-
դւոյն չինայեց , հապա մեր ամենուն համար
մատնեց զանիկայ . ալ ինչպէս անոր հետը ամէն
- 33 բաները մեզի չպարզւեր : Ո՞վ է որ Եստուծոյ
ընտրածներուն դէմ մեղադիր ըլլայ . Եստուած
- 34 է որ կ'արդարացընէ . Ուրեմն ո՞վ է որ կը դատա-
պարտէ . Քրիստոսն է որ մեռաւ , մանաւանդ
թէ յարութիւն ալ առաւ , ու Եստուծոյ աջ
կողմն է . որ նաև մեզի համար բարեխօսութիւն
- 35 կ'ընէ . Ուրեմն ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի

սէրէն . տառապանքը , կամ նեղութիւնը , կամ
 հալածանքը , կամ սովը , կամ մերկութիւնը ,
 36 կամ վտանգը , կամ սուրը . (Դնչպէս որ զը-
 րուած է . Եմէն օր քեզի համար կը սպան-
 նուինք , մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպուինք :)
 37 Հապա աս ամէն բաներուն մէջ՝ ալ աւելի յաղ-
 38 թող կ'ըլլանք անով՝ որ մեզ սիրեց : Դնչու որ
 ես հաստատ գիտեմ՝ թէ ոչ մահը , և ոչ կեան-
 քը , ու ոչ հրեշտակները , և ոչ իշխանութիւննե-
 րը , ու ոչ ներկայ բաները , և ոչ զալու բաները ,
 39 ու ոչ զօրութիւնները , և ոչ բարձրութիւնը ,
 ու ոչ խորունկութիւնը , և ոչ մէկ ուրիշ արա-
 րած մը կրնայ մեզ զատել Եստուծոյ սէրէն , որ
 Վրիստոս Յիսուս մեր Տէրօջմով է :

ԳԼ . Թ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր տրտմութիւնը Հրէից ազգին համար : 7 Ձէ թէ Արրահամի բո-
 լոր սերունդը խոստմունքի որդիք էին : 18 Եստուած որուն որ կ'ուզէ կ'ողորմի : 21
 Բրուտը կրնայ կաւը իր ուղածին պէս դործածել : 25 Հէթանոսաց կոչումը և Հրէից
 անարգուելը՝ մարգարէները նախաձայնած էին : 32 Ի՞նչ պատճառաւ այնքան քիչ
 Հրէաներ ընդունեցին հաւատքին արդարութիւնը :

1 Ստոյգը կ'ըսեմ Վրիստոսով , «- չեմ ստեր ,
 (իմ խիղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով Սրբով ,)
 2 Որ մեծ տրտմութիւն է ինծի , ու իմ սրտիս
 3 անպակաս ցաւ : Վանզի ես ինքնս կը խնդրէի
 նզոված ըլլալ Վրիստոսէն՝ իմ մարմնոյ կողմանէ
 4 եղբայրներուս ու ազգականներուս համար , Ո-
 րոնք Խորայելացի են . որ իրենցն է որդեգրու-
 թիւնը , ու փառքը , և ուխտերը , ու օրինադ-
 րութիւնը , և պաշտօնը , ու խոստմունքները .
 5 Իրենցն են նահապետները , իրենցմէ ելա՝ Վրիս-
 տոս ալ մարմնոյ կողմանէ . որ ինքն է ամենուն
 վրայ Եստուած օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :
 6 Իայց ոչ իբր թէ Եստուծոյ խօսքը գետինը ին-
 կած է . քանզի չէ թէ ամէն Խորայելէն եղողնե-
 7 րը Խորայելացի են . և չէ թէ Արրահամի սե-
 րունդ ըլլալուն համար՝ ամէնը որդիք են . հա-

- պա Խսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի :
 8 Եյսինքն՝ չէ թէ անոնք որ մարմինի որդիք են ,
 Եստուծոյ որդիք ալ են . հապա խոստմունքի որ-
 9 զիքը սերունդ կը սեպուին : Ինչու որ խոստ-
 մունքին խօսքը աս էր թէ , Ես ատենս պիտի
 10 գամ , ու Սառան որդի պիտի ունենայ : Եւ
 ոչ միայն այսքան , հապա Ռեբեկայէն ալ յայտնէ՛ ե՛
 որ յղացաւ մէկէ մը , յայտնէ մեր Խսահակ հօր-
 11 մէն . Ինչու որ յայտնէ դեռ չծնած , և դեռ մէկ
 աղէկ կամ գէշ բան մը չգործած , (որ Եստու-
 ծոյ նախասահմանութիւնը հաստատ մնայ ընտ-
 12 րութեանը պէս՝ Չէ թէ գործքերէն , հապա
 13 անկէ որ կանչեց ,) իրեն ըսուեցաւ , Թէ մեծը
 պզտիկին պիտի ծառայէ . ինչպէս որ գրուած է
 թէ , Յակոբը սիրեցի , բայց Եսաւը ատեցի :
 14 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք . միթէ Եստուծոյ քովը
 15 անիրաւութիւն կայ . քաւ լիցի : Ինչու որ
 Մովսէսին կ'ըսէ . Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ո-
 ղորմիմ , ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գը-
 16 թամ : Ուրեմն ո՞չ անկէ է որ կը կամի , ու ո՞չ
 անկէ որ կը վազէ , հապա Եստուծմէն՝ որ կ'ո-
 17 ղորմի : Բանդի գիրքը Փարաւոնին կ'ըսէ , Ե-
 սոր համար քեզ վերցուցի , որ իմ զօրութիւնս
 քեզմով ցուցընեմ , ու բոլոր երկրի մէջ իմ ա-
 18 նունս պատմուի : Ուստի որու որ կ'ուզէ՝ կ'ողոր-
 19 մի , և որն որ կ'ուզէ՝ կը խստացընէ : Ուրեմն
 ինծի պիտի ըսես թէ , Եւ ինչո՞ւ մեղադիր կ'ըլ-
 20 լայ . վասն զի ո՞վ անոր կամացը դէմ դրաւ :
 Ի՞նչ զուր ո՞վ ես մարդ՝ որ Եստուծոյ պատաս-
 խան կու տաս . միթէ ստեղծուածը է՞ Ստեղծու-
 ղին կրնայ ըսել թէ , Օխ ինչո՞ւ ատանկ շինե-
 21 ցիր : Բրուար իշխանութիւն չունի՞ կաւին վրայ՝
 նոյն շաղուածքէն աման շինելու , մէկը պատուոյ ,
 22 և միւրը անարգանաց համար : Հապա ի՞նչ ըսելէ՛
 «-նէ մէն , թէ որ Եստուած է՞ բարկութիւնը ցու-

- ցընել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուղերով, շատ
երկայնամուտութեամբ համբերեց կորսուելու պատ-
- 23 րաստուած բարկութեան ամաններուն . Աւ հաս
որ իր փառքին մեծութիւնը յայտնի ընէ ողոր-
մելու ամաններուն վրայ, որոնք որ փառքի հա-
- 24 մար առաջուց պատրաստեց . Այսինքն մեզ՝ որ
կանչեց, չէ թէ միայն Հրէաներէն, հապա հե-
- 25 թանոսներէն ալ . Ինչպէս Ովսէէին մէջ ալ կ'ը-
սէ . Իմ ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս
- 26 պիտի կանչեմ, ու սիրելի չեղողին՝ սիրելի : Աւ
պիտի ըլլայ թէ ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ
թէ՛ Գուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք
կենդանի Աստուծոյն որդիքը պիտի ըսուին :
- 27 Եսայի ալ Խորայէլին համար կը կանչէ . Թէև
Խորայէլի որդւոցը թիւը ծովու աւաղին պէս ըլ-
- 28 լայ, Կայն մնացորդ մը պիտի ազատի : Վանդի
Տէրը համառօտ և կարճ բան մը կ'ընէ արդարու-
թեամբ . ինչու որ Տէրը կարճ բան մը պիտի
- 29 ընէ երկրի վրայ : Աւ ինչպէս որ Եսային ա-
ռաջուց ըսաւ . Թէ որ զօրաց Տէրը մեզի սե-
րունդ մը թողուցած չըլլար, մենք Սողոմին
պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նմա-
նէինք :
- 30 Ուրեմն ինչ ըսենք . Թէ հեթանոսները որ
արդարութեան չէին հետևեր՝ արդարութեան
հասան, ան արդարութեանը՝ որ հաւատքէն
- 31 է . Բայց Խորայէլը որ արդարութեան օրէնքին
կը հետևեր, արդարութեան օրէնքին չհասաւ :
- 32 Ինչո՞ւ համար . վասն զի չէ թէ հաւատքէն,
հապա որպէս թէ օրինաց գործքերէն ուղեց ար-
դարանալ . ինչու որ գայթակղութեան վէմին վրայ
- 33 զլորեցան . Ինչպէս որ գրուած է . Ահա Սիժոնի
մէջ գայթակղութեան քար մը կը դնեմ, ու
զլորելու վէմ մը . և ամէն ով որ անոր հաւատայ՝
պիտի չամչնայ :

ԳԼ . Ժ

5 Սուրբ Գիւրգը կը ցուցնէ օրէնքէն եղած արդարութեանը և հաւատքէն եղած արդարութեանը մէջտեղի տարբերութիւնը . 11 կը հաստատէ թէ ամէն ալ Հրէայ և հեթանոս՝ երբոր հաւատան , պիտի չամհնան , 18 և թէ հեթանոսները պիտի ընդունին Աստուծոյ խօսքը՝ ու հաւատան : 19 Իսրայէլը աս բաներուն անտեղեակ չէր :

1 Ա՛ղբայրներ՝ իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը
2 առ Աստուած անոնց փրկուելուն համար է : Ինչու որ ես կը վկայեմ անոնց համար , թէ Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին , բայց ոչ
3 թէ գիտութեամբ : Ա՛յսան զի անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը չգիտնալով , ու իրենց արդարութիւնը հաստատել ուզելով , Աստուծոյ արդարութեանը չհնազանդեցան : Բանզի օրէնքին վախճանը Բրիստոս է՝ ամէն հաւատացեալին արդարութեան համար :

5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդարութիւնը կը ստորագրէ թէ , Օ՛անոնք կատարող
6 մարդը անոնցմով պիտի ապրի : Բայց հաւատքէն եղած արդարութիւնը ասանկ կ'ըսէ . Մի՛ ըսեր քու սրտիդ մէջը , Ո՞վ պիտի ելէ երկինքը ,
7 (այսինքն՝ Բրիստոսը իջեցընելու .) Կամ թէ՛ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը , (այսինքն՝ Բրիստոսը մեռելներէն հանելու :) Հապա ի՞նչ կ'ըսէ . Խօսքը մօտ է , քու բերնիդ մէջը , և քու սրտիդ մէջն է , այսինքն՝ հաւատքին խօսքը՝ որ
9 մենք կը քարոզենք : Ինչու որ եթէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր խոստովանիս , ու քու սրտիդ մէջը հաւատաս թէ Աստուած անիկայ մեռելներէն յարուց , պիտի փրկուիս . (Ա՛յսան զի սրբտով կը հաւատայ մէկը արդարանալու , ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու :) Բանզի գիրքը կ'ըսէ . Եմէն ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ պիտի
12 չամհնայ : Ինչու որ խտրութիւն չկայ Հրէային ու Յոյնին մէջտեղը . վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է , առատ ամենուն՝ որ իրեն կը կան-

- 13 **Հեն :** Վանդի ո՞վ որ Տէրոջը անունը կանչէ՝ պիտի փրկուի :
- 14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն որ չհաւատացին . կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝ որուն վրայով չսեցին . կամ ինտո՞ր պիտի
- 15 լսեն՝ առանց մէկու մը քարոզելուն . Ամբ ի՞նչպէս պիտի քարոզեն՝ թէ որ չխրկուին . ինչպէս որ գրուած է . Ինտո՞ր գեղեցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողներուն՝ — բարի բաներու աւետիս
- 16 տուողներուն ոտքերը : Բայց ամէնը Հնազանդ չեղան աւետարանին . քանզի Նսային կ'ըսէ .
- 17 Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր «—» լուրին : Ուրեմն հաւատքը լսելէն է , ու լսելը Աստուծոյ խօսքէն :
- 18 Բայց կ'ըսեմ . Մի՛թէ չսեցին . մանաւանդ Բոլոր երկիրը ելաւ անոնց Հնչիւնը , ու անոնց խօսքը մինչև աշխարհի ծայրերը : Բայց կ'ըսեմ . Մի՛թէ Խորայէլը չգիտցան . առաջ Մովսէս կ'ըսէ . Նս ձեզ նախանձի պիտի գրգռեմ անպիտան ժողովուրդով մը , ու անմիտ ազգով մը ձեզ պիտի բարկացընեմ :
- 20 Բայց Նսային կը համարձակի , ու կ'ըսէ , Նս անոնցմէ գտնուեցայ՝ որ զիս չէին փնտուեր , յայտնի եղայ անոնց՝ որ զիս չէին հարցըներ :
- 21 Սակայն Խորայէլին վրայով կ'ըսէ . Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկընցուցի անհնազանդ ու հակառակող ժողովուրդի մը :

ԳԼ . ԺԵ

- 1 Առաքելը կը յայտնէ թէ Աստուած բոլոր Խորայէլը մերժած չէր , 7 և թէ ոմանք ընտրուած էին , թէև ուրիշները խտացած էին : 16 Անոնց դարձի դալուն յոյս կայ : 18 Կը ցուցընէ թէ հեթանոսները պիտի չընան պարծենալ անոնց դէմ . 26 վասն զի անոնց փրկուելուն համար խոստմունք մը եղած է : 33 Որչափ անբնեկի են Աստուծոյ դատաստանները :

- 1 Ուրեմն կ'ըսեմ , Մի՛թէ Աստուած իր ժողովուրդը մերժեց . քաւ լիցի . ինչու որ ես ալ Խորայէլացի եմ , Աբրահամի սերունդէն՝ Բենիամինի ցեղէն : Չմերժեց Աստուած իր ժողովուրդը՝ որն որ ինքը առաջուց ճանչցաւ . մի՛թէ չէք

- զիտեր Եղեային պարսկացի մէջ՝ զիրքը ինչ կ'ը-
 սէ . ինտոր անիկայ Խորայելին համար զանգատ
 3 կ'ընէ Եստուծոյ , ըսելով . Տէր՝ քու մարգարէներդ
 մեռցուցին , ու քու սեղաններդ փլցուցին . ու
 մինակ ես մնացեր եմ , և իմ անձս կը փնտուեն :
 4 Բայց ինչ կ'ըսէ անոր՝ աստուածային պատաս-
 խանը . Ինծի թողուցի՝ չ'ըսէ , եօթը հազար մար-
 գիկ , որոնք Բահազին ճնրադրութիւն չըրին :
 5 Ենանկ ալ աս ատենս շնորհքին ընտրութեանը
 6 համեմատ մնացորդ մը կայ . Եւ թէ որ շնորհ-
 քով , ուրեմն ալ գործքերէն չէ . ապա թէ ոչ՝ շը-
 նորհքը ալ շնորհք չըլար . իսկ թէ որ գործքերէն
 է , ալ շնորհք չէ . ապա թէ ոչ՝ գործը ալ գործ
 7 չըլար : Ուրեմն ինչ . Խորայելը չհասաւ ան
 բանին որ կը փնտուէր . բայց ընտրուածները
 8 հասան , ու մնացածները կուրցան . Ինչպէս որ
 գրուած է . Եստուած անոնց թմրութեան ոգի
 տուաւ . աչքեր՝ որոնցմով պիտի չտեսնեն , ու
 ականջներ՝ որոնցմով պիտի չսեն , մինչև աս
 9 օրուան օրս : Եւ Բաւիթ կ'ըսէ . Ենոնց սեղանը
 իրենց որոգայթ ու որս և գայթակղութիւն ու
 10 հատուցում ըլլայ . Ենոնց աչքերը մթանան՝ որ
 չտեսնեն , ու անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ :
 11 Ուրեմն կ'ըսեմ . Միթէ անոր համար անոնք
 յանցանք ըրին , որ կործանին . քաւ լիցի . հա-
 պա իրենց յանցանքովը հեթանոսաց փրկու-
 12 թիւն եղաւ , որ զիրենք նախանձի գրգռէ : Ուս-
 տի թէ որ անոնց յանցանքը աշխարհի մեծու-
 թիւն եղաւ , ու անոնց նուաստութիւնը՝ հեթա-
 նոսներուն մեծութիւն , ալ որչափ աւելի անոնց
 13 լրութիւնը : Բայց ձեզի կ'ըսեմ հեթանոսնե-
 րուդ . Որովհետև հեթանոսներուն առաքեալ
 14 եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ . Որ գուցէ իմ
 մարմինս եղողները նախանձի գրգռեմ , ու անոնց-
 15 մէ մէկ քանիները ապրեցընեմ : Ասան զի թէ

- որ անոնց մերժուիլը աշխարհին հաշտութիւն է ,
 հապա անոնց ընդունուիլը ինչ պիտի ըլլայ , բայց
 16 եթէ՝ մեռելներէն կենդանի ըլլալ : Երդ՝ թէ որ
 երախայրին սուրբ է , նաև զանգուածը . և թէ
 17 որ արմատը սուրբ է , անոնք ճիւղերն ալ : Թէ
 որ ան ճիւղերէն մէկ քանիները կոտորեցան , ու
 դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝ անոնց մէջ պա-
 տուաստեցար , ու ձիթենիին արմատին և պա-
 18 րարտութեանը հաղորդ եղար , ճիւղերուն դէմ
 մի՛ պարծենար . հապա թէ որ պարծենաս , չէ
 թէ դուն արմատը վեր բռներ ես , հապա արմա-
 19 տը քեզ : Ուրեմն պիտի ըսես . ճիւղերը կոտ-
 20 րեցան՝ որ ես պատուաստուիմ : Աղէկ , անոնք
 անհաւատութիւնով կոտորեցան , ու դուն հա-
 21 վաստակուցար . Ինչու որ եթէ Աստուած բուն
 ճիւղերուն չխնայեց , դուցէ քեզի ալ չխնայէ :
 22 Ուստի տես Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու խրս-
 րտութիւնը , կործանուածներուն վրայ խստու-
 թիւնը՝ և քու վրադ քաղցրութիւնը , թէ որ ան
 քաղցրութեանը մէջ կենաս . ապա թէ ոչ՝ դուն
 23 ալ պիտի կտրուիս : Աւ անոնք ալ՝ թէ որ երեւոյ
 անհաւատութեանը մէջ չկենան , պիտի պա-
 տուաստին . ինչու որ կարող է Աստուած անոնք
 24 նորէն պատուաստելու : Վանդի եթէ դուն +եղէ
 բնական եղող վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար , ու
 ան բարի ձիթենիին վրայ՝ որ +եղէ բնական չէր ,
 պատուաստեցար , ալ որչափ աւելի անոնք՝ որ
 բնական ճիւղեր են , պիտի պատուաստին իրենց
 25 ձիթենիին վրայ : Այսին զի չեմ ուզեր եղբայր-
 ներ՝ որ չզիտնաք աս խորհուրդս , (որպէս զի
 ինքզինքնիդ իմաստուն չսեպէք .) որ ըստ մա-
 սին կուրութիւն եղաւ Խորայելին , մինչև որ հե-
 26 թանոսներուն լրութիւնը մտնէ . Աւ այսպէս
 բոլոր Խորայելը պիտի փրկուի . ինչպէս որ գը-

- րուած է . Սիօնէն պիտի գայ Փրկիչը , ու Յա-
կորէն ամբարշտութիւնները մէկգի պիտի դար-
27 ձնէ . Եւ աս է իմ ուխտս անոնց , երբոր անոնց
28 մեղքերը վերցընեմ : Եւետարանին նայելով՝
անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար . բայց
ընտրութեանը նայելով՝ սիրելի է՝ էրէնց հարցը
29 սիրոյն համար : Ինչու որ Եստուծոյ պարգևնե-
30 րը ու կոչումը առանց զղջանալու են : Այսն զի
ինչպէս որ դուք ալ ատեն մը Եստուծոյ չէիք
հաւատար , ու հիմա ողորմութիւն գտաք անոնց
31 անհաւատութեան ատենը , Ենանկ ալ անոնք
հիմա անհաւատ եղան ձեր ողորմութիւն գտած
ատենը՝ որ անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն :
32 Ինչու որ Եստուած ամէնն ալ անհաւատութեան
մէջ արգիլեց , որ ամենուն ողորմի :
33 Ո՛վ Եստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան
և գիտութեան խորունկութիւնը . ինտոր անքըն-
նելի են իր դատաստանները , ու անզննելի են իր
34 ճամբաները : Այսն զի ո՛վ զիտցաւ Տէրոջը
35 միտքը . կամ ո՛վ անոր խորհրդակից եղաւ . կամ
ո՛վ առաջուց անոր բան յը տուաւ , որ փոխարէնը
36 իրեն տրուի : Ինչու որ ամէն բաները անկէ , ու
անով , և անոր համար են . իրեն փառք յաւի-
տեանս . ամէն :

ԳՂ . ԺԲ

1 Պէտք է որ մենք Եստուծոյ ողորմութիւններէն շարժուած՝ Զանաք Եստուծոյ հաճոյ
ըլլալու : 3 Պէտք չէ որ մէկը իր վրայ բարձր գաղափար ունենայ , 6 հապա ամէն մարդ
պարտի կատարել ան պաշտօնը , որուն որ կանչուած է : 9 Հրամայուած է մեզի սէր
ունենալ՝ և ուրիշ շատ պարտաւորութիւններ կատարել : 19 Արեժխնդրութիւնը յատ-
կապէս արգիլուած է :

- 1 Երդ՝ կ'ազաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ Եստուծոյ
ողորմութեամբը , որ ձեր մարմինները ընծայէք
կենդանի զոհ մը՝ սուրբ , Եստուծոյ հաճելի , ու
2 է ձեր բանաւոր պաշտօնը . Եւ մի՛ կերպարանիք
աս աշխարհիս կերպարանքովը , հապա ձեր
մտքին նորոգութեամբը նորոգուեցէք , որ քըն-

- նէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը , ան ոչ բարի ու
 3 հաճելի և կատարեալ է : Քանզի ինձի տրուած
 Աստուծոյ շնորհքովը աս կ'ըսեմ ձեր մէջը եղող
 ամէն մէկուն , որ արժան եղածը մտածելէն ա-
 լելի բան չմտածէ . հապա զգաստ կենալ մտա-
 ծէ . ինտոր որ Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց
 4 հաւատքին չափը : Այն զի ինչպէս որ մէկ
 մարմինի մէջ շատ անդամներ ունինք , ու ան
 ամէն անդամները մի և նոյն գործը չունին .
 5 Ասանկ ալ մենք շատւորներս մէկ մարմին մըն
 ենք Քրիստոսով , և ամէն մէկերնիս իրարու
 6 անդամներ ենք : Ուստի մենք զանազան պար-
 գեներ ունենալով ան շնորհքին համեմատ որ
 մեզի տրուած է , թէ որ մարգարէութիւն՝ հա-
 7 տառքին չափովը հրշակէն , թէ որ սպասաւո-
 րութիւն՝ սպասաւորութեան մէջ ըլլան . թէ ան
 8 որ կը սորվեցընէ՝ սորվեցընելու ետեւէ ըլլայ , թէ
 ան որ կը յորդորէ՝ յորդորելու ետեւէ . ան որ կը
 բաշխէ՝ առատամտութեամբ ըլլէ , ան որ վե-
 րակացու է՝ ջանքով , ան որ կ'ողորմի՝ յօժարու-
 9 թեամբ . Սէրը առանց կեղծաւորութեան ըլլայ .
 10 չարէն զգուելով՝ բարիին յարելով . Աղբայրսի-
 րութեան մէջ իրարու վրայ գորովալեց եղեք .
 11 պատուելու մէջ իրարմէ անցէք . Զանքի մէջ
 թուլասիրտ չըլաք . հոգիով բորբոքեցէք . Տե-
 12 րոջը ծառայեցէք . Յուսով ուրախ եղեք . նեղու-
 թեան մէջ համբերեցէք . ստէպ աղօթքի կե-
 13 ցէք . Սուրբերուն պիտոյիցը հաղորդեցէք .
 14 հիւրասիրութեան ետեւէ եղեք . Չեղ հալածող-
 ները օրհնեցէք . օրհնեցէք՝ ու մի՛ անիծէք .
 15 Խնդացողներուն հետ խնդացէք , և լացողնե-
 16 րուն հետ լացէք . Իրարու վրայ մի և նոյն խոր-
 հուրդը ունեցէք . ամբարտաւանութիւն մի ը-
 նէք , հապա խոնարհներուն հետ խոնարհեցէք .
 17 Ինքզինքնիդ իմաստունի տեղ մի՛ դնէք . Չարու-

- Թեան փոխարէն մէկուն չարութիւն մի՛ հատուցանէք . ամէն մարդոց առջևը բարի բաներ ընէ՛-
 18 լ՝ հոգ տարէք : Ո՛րչափ որ կարելի է ձեզի՛ ա-
 19 մէն մարդոց հետ խաղաղութիւն ունեցէք : Սի-
 րելիք՝ վրէժխնդրութիւն մի՛ ընէք ձեր անձե-
 րուն համար , հապա բարկութեան տեղ տուէք .
 ինչու որ գրուած է . Ա՛րէժխնդրութիւնը իմս
 20 է . ես պիտի հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : Ուստի
 թէ որ քու թշնամիդ անօթեցեր է՝ հաց տուր
 անոր , և թէ որ ծարաւ է՝ ջուր տուր անոր . քան-
 զի աս ընելով՝ անոր գլխուն վրայ կրակի կայծեր
 21 պիտի դիզես : Չարէն մի՛ յաղթուիր , հապա
 բարիով յաղթէ չարին :

ԳՂ . ԺԳ

- 1 Պարտիք հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն , և անոնց վերաբերեալ մեր ամէն պար-
 տաւորութիւնները կատարել : 8 Օրէնքին լրումը սերն է : 11 Զեղխութիւն , գինովու-
 թիւն , և խաւարին գործքերը անվայել են քրիստոնեաներուն :
- 1 Եմէն մարդ է՝ վրան եղած իշխանութիւննե-
 րուն թող հնազանդի . վասն զի չկայ իշխանու-
 թիւն մը որ Եստուծմէ չըլլայ . և անոնք որ կան՝
 2 Եստուծմէ կարգուած են . Ուրեմն ո՛վ որ իշխա-
 նութեան դէմ կը կենայ , Եստուծոյ հրամանին
 դէմ կը կենայ . և անոնք որ դէմ կը կենան ,
 անձերնուն դատապարտութիւն կ'ընդունին :
- 3 Ա՛սան զի իշխանները բարի գործքերու վախ
 չեն , հապա չարերու . կ'ուզեն չվախնալ
 իշխանութենէն . բարի գործէ , ու անկէ գովու-
 4 թիւն պիտի ընդունին . Ինչու որ անիկայ Ես-
 տուծոյ սպասաւորն է քեզի բարիի համար . բայց
 թէ որ դուն չար կը գործես , վախցիր . ինչու որ
 դատարկ տեղը մէջքը թուր չէ կապեր . քանզի
 Եստուծոյ սպասաւորն է , և վրէժխնդիր բար-
 կութիւն հասցընելու՝ անոր վրայ՝ որ չար կը գործէ :
- 5 Ետոր համար պէտք է հնազանդ ըլլալ , չէ թէ
 մինակ բարկութեանը համար՝ հապա խղճմը-

- 6 տանքի համար ալ : Աս պատճառով է որ տուրք
ալ կու տաք . ինչու որ Աստուծոյ սպասաւորներն
7 են ան նոյն բանին հոգ տանելու : Ուստի հա-
տուցէք պէտք եղածը ամենուն . որուն որ տուրք
որ-եւ է տուրքը , որուն որ մաքս՝ մաքսը , որուն
որ վախ՝ վախնալը , որուն որ պատիւ՝ պատիւը :
- 8 Բնաւ մէկուն պարտական մի՛ գտնուիք , միայն
թէ մէկզմէկ սիրելու . վասն զի ո՛վ որ ընկերը կը
9 սիրէ , օրէնքը կը կատարէ . Ինչու որ ան Մի
շնարը , Մի սպանաները , Մի գողանարը , Սուտ
վկայութիւն մի՛ ըները , Մի ցանկարը , և ուրիշ
ինչ պատուէր որ կայ՝ Եւրոպա առ խօսքին մէջ կը
բովանդակուի թէ , Քու ընկերդ սիրես քու ան-
10 ձիգ պէս : Աէրը ընկերին գէշութիւն չըներ .
ուրեմն օրէնքին լրումը սէրն է :
- 11 Աւ այսպէս ըէ՛ք՝ գիտնալով «» ատենս , որ հի-
մա ժամանակ է մեզի քունէ արթըննալու . ին-
չու որ հիմա մօտ է մեզի փրկութիւնը՝ քան թէ
12 ան ատենը որ հաւատացինք : Գիշերը շատ ան-
ցած է , ու ցորեկը մօտեցած . ուստի մէկզի ը-
նենք խաւարին գործքերը , ու վրանիս հագնինք
13 լուսոյ զէնքերը : Որպէս թէ ցորեկ ատեն պար-
կեշտութեամբ պտրտինք . չէ՛ թէ անառակու-
թիւններով , ու զինովութիւններով , և չէ՛ թէ
խառնակ անկողիններով , ու պղծութիւններով , և
14 չէ՛ թէ հակառակութիւնով ու նախանձով . Հա-
պա լրանի՛ր հագէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը , ու
մարմնոյ խնամք մի՛ տանիք ցանկութիւններու
համար :

ԳԼ . ԺԴ

- 1 Գէտք չէ որ մարդիկ անտարբեր բաներու համար մէկզմէկ անարդէն , և մէկզմէկ դատեն .
13 հապա զգուշանան որ անոնցմով գայթակղութիւն չտան իրենց եղբայրներուն : 15
Առաքեալը շատ պատճառներով կը ցուցնէ աս վարմունքին անվայել ըլլալը :

- 1 Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէ՛ք՝ չէ՛
2 թէ տարակուսական որոշմունքներով : Մէկը
կը հաւատայ որ ամէն բան կրնայ ուտել . և ան

- 3 որ տկար է՝ կանանչեղէն կ'ուտէ : Են որ կ'ուտէ՝ չուտողը թող չանարգէ , ու ան որ չուտեր՝ ուտողը թող չդատէ . ինչու որ Եստուած անի-
- 4 կայ ընդուներ է : Դուն ո՞վ ես որ ուրիշն ծառան կը դատես . իր Տէրոջը կը կենայ կամ կ'իյնայ . բայց պիտի կենայ , ինչու որ Տէրը կարող
- 5 է զանիկայ կեցընելու : Մէկը՝ մէկ օրը մէկալ օրէն աւելի կը սեպէ , ու մէկալը ամէն օրը Գէ կը սեպէ . թող ամէն մարդ իր միտքը հաճեցընէ :
- 6 Են որ կը հոգայ օրը , Տէրոջը կը հոգայ , և ան որ չհոգար օրը , Տէրոջը չհոգար . ու ան որ կ'ուտէ , Տէրոջը կ'ուտէ , քանզի Եստուծմէ կը գոհանայ . և ան որ չուտեր , Տէրոջը չուտեր ,
- 7 ու Եստուծմէ կը գոհանայ : Ինչու որ մեզմէ մէկը իր անձին համար չապրիր , ու մէկը ինք-
- 8 զինքին համար չմեռնիր : Քանզի թէ որ ապրինք , Տէրոջը համար կ'ապրինք , և թէ որ մեռնինք , Տէրոջը համար կը մեռնինք . ուրեմն թէ ապրինք՝ և թէ մեռնինք , մենք Տէրոջն
- 9 ենք : Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ու ապրեցաւ , որ հասարակ մեռելներուն ու
- 10 կենդանիներուն իշխէ : Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես , կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ'անարգես . վասն զի ամէնքս ալ Քրիստոսի
- 11 ատեանին առջևը պիտի կայնինք : Ինչու որ գրուած է . Աս կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի , և ամէն լեզու Ես-
- 12 տուծոյ պիտի խոստովանի : Ուրեմն մեզմէ ա-
- 13 մէն մէկը Եստուծոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար : Ուստի ալ իրար չդատենք . հապա աւելի աս որոշումը ըսէք մտքերնուդ մէջ՝ խոչ
- 14 կամ գայթակղութիւն չդնել եղբօրը : Ե՞ գիտեմ՝ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով , որ մէկ բան մը ինքիրմէ պիղծ չէ , բայց ո՞վ որ պիղծ
- 15 կը սեպէ մէկ բան մը , անոր պիղծ է ա՞ն : Իսկ

թէ որ կերակուրի համար քու եղբայրդ տրտմի ,
 ալ դուն սիրով չվարուեցար . քու կերակուրովդ
 մի՛ կորսընցընէր անիկայ՝ որուն համար որ Քր-
 16 րիստոս մեռաւ : Արդ՝ չըլլայ որ ձեր բարիին
 17 համար չար խօսին : Ինչու որ Աստուծոյ ար-
 քայութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ , հապա
 արդարութիւն և խաղաղութիւն ու խնդութիւն
 18 Հոգևով Արբով : Քանզի թէ որ մէկը աս բա-
 ներով Քրիստոսի կը ծառայէ , անիկայ Աստու-
 19 ծոյ հաճելի է՝ ու մարդոց գովելի : Ապա ուրեմն
 խաղաղութեան՝ և իրարու շինութեան ետեւէ
 20 ըլլանք : Չըլլայ որ կերակուրի պատճառով Աս-
 տուծոյ գործը քակես . ամէն բան մաքուր է .
 միայն թէ ան մարդուն է գէշ՝ որ «-բէշ» գայ-
 21 թակղութիւն տալով կ'ուտէ : Աղէկ է միս չու-
 տել , և գինի չխմել , ո՛չ ալ Բան ճշ ընել , որով քու
 եղբայրդ կը զլորի՝ կամ կը գայթակղի՝ կամ կը
 22 տկարանայ : Դուն հաւատք ունիս . անիկայ
 քեզի՛ պահէ Աստուծոյ առջևը . երանի անոր որ
 իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ ինքը կ'ըն-
 23 դունի : Բայց ան որ խիղճ կ'ընէ , թէ որ ուտէ
 կը դատապարտուի . վասն զի չէ թէ հաւատ-
 քով կ'«-բէ» . քանզի ինչ բան որ հաւատքով չէ ,
 մեղք է :

ԳԼ . ԺԵ

1 Հաւատքի մէջ զօրաւորները պէտք է որ տկարներուն համբերեն : 2 Մենք մեր անձին
 հաճոյ ըլլալու չենք , 3 վասն զի Քրիստոս ալ իր անձին հաճոյ չեղաւ . 7 հապա մէկզմէկ
 ընդունելու ենք , ինտոր որ Քրիստոս ալ մեզ ամենքս ընդունեց , 8 թէ Հրէաները 9 և
 թէ Հեթանոսները : 15 Պօղոս իր գրած թուղթին պատճառը կը ցուցնէ , 28 կը
 յուսայ զանոնք տեսնելու , 30 և անոնց աղօթքը կը ենդրէ :

1 Պէտք է մեզի՛ որ կարող ենք , տկարներուն
 տկարութիւնը վերցընել , և չէ թէ Գնալ մեր ան-
 2 ձին հաճոյ ըլլալ . Հապա մեզմէ ամէն մէկը շի-
 նութեան համար իր ընկերին հաճոյ ըլլայ բարի
 3 բաներու մէջ : Քանզի Քրիստոս ալ չէ թէ իր
 անձին հաճոյ եղաւ , հապա ինչպէս որ զբուած

- 4 է . Քեզ նախատողներուն նախատինքները իմ
 վրաս ինկան : Այն զի ինչ որ առաջուց գը-
 րուեցաւ , մեր սորվելուն համար գրուեցաւ , որ
 համբերութիւնով ու Գիրքերուն մխիթարու-
 5 թիւնովը յոյս ունենանք : Եւ համբերութեան
 ու մխիթարութեան Աստուածը տայ ձեզի իրա-
 6 տոս Յիսուսի «...» պէս . Ար մէկ սրտով «...» մէկ
 բերնով փառաւորէք զԱստուած՝ ու մեր Տէրօջը
 7 Յիսուս Քրիստոսի հայրը : Եսոր համար մէկ-
 զմէկ ընդունեցէք , ինչպէս որ Քրիստոս ալ ձեզ
 ընդունեց Աստուծոյ փառքին համար :
 8 Իայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թրփա-
 տութեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ ճշմար-
 տութեանը համար էր , որ նախահայրերուն «...»
 9 «...» խոստմունքները հաստատէ . Սակայն հե-
 թանոսները ողորմութեան համար զԱստուած
 փառաւորեն . ինչպէս որ գրուած է . Եսոր հա-
 մար ազգերուն մէջը քեզ պիտի գովեմ , և քու
 10 անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ : Եւ դարձեալ
 կ'ըսէ թէ՛ Ո՛վ ազգեր՝ անոր ժողովուրդին ուրա-
 11 խակից եղեք : Եւ դարձեալ թէ՛ Օրհնեցէք
 Տէրը՝ ո՛վ բոլոր ազգեր , ու գովեցէք անիկայ՝ ո՛վ
 12 բոլոր ժողովուրդներ : Եւ դարձեալ Ասային կ'ը-
 սէ . Յեսսէին մէկ արմատը պիտի ըլլայ , ու ան
 որ ազգերուն իշխան պիտի կայնի , ազգերը ա-
 13 նոր պիտի յուսան : Երգ՝ յուսոյ Աստուածը
 ձեզ լեցրնէ բոլոր ուրախութիւնով ու խաղաղու-
 թիւնով հաւատարու մէջ , որ առատանաք յու-
 սով՝ Հոգւոյն Սրբոյ զօրութեամբը :
 14 Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ ձեզի համար՝
 իմ եղբայրներս , որ դուք լեցուն էք բարութիւ-
 նով , լեցուած էք ամէն գիտութիւնով , և կրնաք
 15 մէկզմէկ խրատել : Սակայն մէկ կողմանէ հա-
 մարձակաբար գրեցի ձեզի՝ իմ եղբայրներս , որ-

պէս թէ միտքերնիդ ձգեմ քանի որ ան շնորհ-
 քին պատճառովը՝ որ Աստուծակ ինծի տրուած
 16 է, որ ես Յիսուս Քրիստոսի սպասաւորը ըլլամ
 հեթանոսներուն մէջ, և Աստուծոյ աւետարա-
 նը մատակարարեմ, որպէս զի հեթանոսաց ըն-
 ծայուիլը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ Հոգիով սրբ-
 17 բուելով : Ուստի Աստուծոյ քովը պարծանք
 18 ունիմ Քրիստոս Յիսուսով : Ինչու որ չեմ հա-
 մարձակիր խօսելու ան բաներէն մէկը, որ Քր-
 իստոս իմ ձեռքովս գործած չէ հեթանոսները
 հնազանգեցընելու համար՝ խօսքով ու գործքով,
 19 Նշաններու ու հրաշքներու զօրութիւնով, Սուրբ
 Հոգւոյն զօրութիւնովը . անանկ որ ես Արուսա-
 ղեմէն «Կաթ» և շրջան ընելով մինչև Ալեքիկացոց
 20 կողմերը Քրիստոսի աւետարանը լեցուցի : Ա-
 նանկ ջանացի աւետարանը քարոզելու . չէ թէ
 ուր որ Քրիստոսի անունը յիշուած էր, որ չըլլայ
 թէ՛ մէկ ուրիշի մը քան հիմին վրայ շինեմ . հապա
 21 ինչպէս որ գրուած է . թէ որոնց որ չպատմուե-
 ցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու որոնք
 22 որ չսեցին՝ պիտի իմանան : Անոր համար ալ
 23 շատ արգիլուեցայ ձեզի գալէն : Բայց հիմա որ
 աս կողմերը ալ ինծի տեղ չկայ, ու շատ տարի-
 ներէ՛ ՚ի վեր խիստ կը փափաքիմ ձեզի գալու,
 24 Արբոր դէպ ՚ի Սպանիա երթամ, կը յուսամ որ
 անցնելու ատենս ձեզ տեսնեմ, ու ձեզմէ յու-
 ղարկուիմ հոն երևալու, թէ որ առաջ քիչ մը
 25 ձեզմով լեցուիմ : Բայց հիմա Արուսաղէմ կ'եր-
 26 թամ սուրբերուն սպասաւորելու : Այսին զի
 Մակեդոնացիք և Աքայեցիք յօժարեցան՝ որ
 Արուսաղէմի մէջ եղած աղքատ սուրբերուն քիչ
 27 մը հաղորդութիւն ընեն . Յօժարեցան, ինչու
 որ անոնց պարտական ալ են . վասն զի թէ որ
 անոնց հոգևոր բաներուն հաղորդ եղան հեթա-
 նոսները, կը պարտաւորին որ հաղորդութիւն

- 28 ընեն անոնց՝ մարմնաւոր բաներու մէջ ալ : Ուրեմն ասիկայ կատարելով՝ ու կնքելով անոնց աս
 29 պտուղը , ձեզմէ Սպանիա պիտի անցնիմ : Եւ աս զիտեմ որ իմ ձեզի գալու ատենս՝ Քրիստոսի աւետարանին լեցուն օրհնութիւնովը պիտի գամ :
- 30 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով , ու Հոգւոյն սիրովը , որ ինծի հետ պատերազմակից ըլլաք յէ աղօթքներուն մէջ առ
 31 Աստուած ինծի համար , Ար Հրէաստանի մէջ հաւատքի չհնազանդողներէն ազատուիմ , ու իմ Երուսաղէմը ընկնուսպասաւորութիւնս սուրբերուն ընդունելի ըլլայ , Արպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրախութեամբ ձեզի գալով՝ ձեզի հետ
 32 հանգչեմ : Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

ԳԼ . Ժ.Ձ

3 Պօղոս կը ինդրէ եղբայրներէն՝ շատերուն բարև տալ , 17 և կը խրատէ զանոնք զգոյշ ըլլալ հերձուածողներէն և զայթակողութիւն տուողներէն . 21 զանազան բարեկեանքէն ետև կը վերջացնէ իր թուղթը՝ փառք և զօհութիւն տալով Աստուծոյ :

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյրը , որ Անկք-
 2 րայի եկեղեցիին սպասաւորն է . Ար անիկայ ընդունիք Տէրոջմով ինտոր որ սուրբերուն արժան է , և անոր խնամք տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնութեանը կարօտի . քանզի ինքն ալ շատերուն խնամք տարաւ , ու ինծի ալ :

3 Բարև՝ ըրէք Պրիսկէին ու Եկիւղասին՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ զօրծակիցներուս . (Արոնք իմ կեանքիս համար իրենց պարանոցները տուին . որ անոնցմէ չէ թէ մինակ ես շնորհակալ կ'ըլլամ , հապա հեթանոսներուն բոլոր եկեղեցիներն ալ .)

5 Եւ անոնց տանը մէջի եկեղեցիին ալ : Բարև՝ ըրէք Ապենետոս իմ սիրելիիս , որ Ասիայէն առջի պտուղ մըն է Քրիստոսի : Բարև՝ ըրէք Մարիամին , որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ : Բարև

- րև՝ ըրէք Անդրոնիկոսին ու Յունիային՝ իմ ազգականներուս , և գերութեան ընկերներուս , որոնք առաքեալներուն մէջը երևելիներ են ,
 8 որոնք ինծմէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան : Բարև՝ ըրէք Ամպղիա իմ սիրելիս Տէրոջմով :
 9 Բարև՝ ըրէք Ուրբանոս մեր գործակցին Քրիստոսով , ու Ստաքէս իմ սիրելիս : Բարև՝ ըրէք Ապեղեսին՝ որ ընտրեալ է Քրիստոսով :
 11 Բարև՝ ըրէք անոնց՝ որ Արիստաբուզոսի տունէն են : Բարև՝ ըրէք Հերովդիոն իմ ազգականիս : Բարև՝ ըրէք անոնց՝ որ Նարկէսին տունէն են
 12 Տէրոջմով : Բարև՝ ըրէք Տրիփոնէին ու Տրիփոսէին՝ Տէրոջմով աշխատողներուն : Բարև՝ ըրէք Պերսիգէ սիրելիին , որ շատ աշխատեցաւ
 13 Տէրոջմով : Բարև՝ ըրէք Ռուփոսին՝ Տէրոջմով ընտրուածին , ու անոր մօրը՝ և իմին : Բարև՝ ըրէք Ասինկրիստոսին , Փղեգոնին , Արմասին , Պատրորային , Արմեսին , ու անոնց հետը եղող
 15 եղբայրներուն : Բարև՝ ըրէք Փիղոզոզոսին , ու Յուլիային , Ներէոսին , ու անոր քրոջը , և Ողիմպասին , ու անոնց հետը եղող բոլոր սուրբերուն : Բարև՝ ըրէք իրարու սրբութեան համբուրով : Բարև կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիները :
 17 Կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրներ , որ դիտէք անանկները՝ որոնք ձեր սորված վարդապետութեանէն դուրս հերձուածողութիւններ ու գայթակղութիւններ կ'ընեն . և անոնցմէ ետ կեցէք . Ինչու որ անանկները մեր Տէրոջ Քրիստոսին չեն ծառայեր , հապա իրենց որովայնին . և անուշ խօսքերով ու գովութիւններով պարզամիտներուն սիրտերը կը խաբեն : Քանզի ձեր հնազանդութիւնը ամենուն հասած է . ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ . բայց կ'ուղեմ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին , ու միամիտ՝ չարին :

- 20 Եւ խաղաղութեան Եստուածը խորտակէ Սատանան շուտով ձեր ոտքին տակը : Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ :
- 21 Բարե կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս ,
և Ղուկիոս՝ ու Յասոն՝ և Սոսիպատրոս՝ իմ ազ-
- 22 գականներս : (Բարե կ'ընեմ ձեզի Տէրոջմով
ես ալ Տերտիոսս , որ աս թուղթը գրեցի :)
- 23 Բարե կ'ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը : Բարե կ'ընէ ձեզի Երաստոս՝ քաղաքիս գանձապետը , ու Աուարտոս եղբայրը :
- 24 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :
- 25 Երգ՝ անոր՝ որ կարող է ձեզ հաստատել իմ աւետարանիս պէս , ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզութեանը պէս , ան խորհուրդին յայտնուելուն պէս , որ յաւիտենական ատեններէն 'ի վեր
- 26 ծածկուած էր , Եւ հիմա յայտնուեցաւ , ու մարգարէական գիրքերով յաւիտենական Եստուծոյ հրամանովը բոլոր հեթանոսներուն ճանչ-
- 27 ցուեցաւ հաւատքի հնազանդելու համար , Մի միայն իմաստուն Եստուծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը , փառք յաւիտեանս . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս առաքեալ իր բարեւ տալն և Մատուծոյ շնորհակալ ըլլալն ետե՛ 10 կը յորդորէ Կորնթացիները միաբան ըլլալու , 12 և կը յանդիմանէ անոնց երկպառակութիւնները : 18 Մատուած իմաստուններուն իմաստութիւնը կը կորսնցնէ 21. քարոզութեան յիմարութիւնովը , 26 և չկանչէր իմաստունները , զօրաւորները ու ազնուականները . 27 բայց յիմարները , տկարները և անարդները :

1 Պօղոս՝ Մատուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու՝ կանչուած , ու Սոսթենէս

2 եղբայրը , Կորնթոսի մէջ եղած Մատուծոյ եկեղեցիին՝ Քրիստոս Յիսուսով սրբուածներուն՝ սուրբեր ըլլալու՝ կանչուածներուն , ան ամենուն հետ՝ որ ամէն տեղ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի

3 անունը կը կանչեն , իրենցը ու մերը . Չեզի շնորհք և խաղաղութիւն Մատուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

4 Եմէն ատեն իմ Մատուծմէս ձեզի համար կը գոհանամ՝ Մատուծոյ շնորհքին վրայ , որ ձեզի

5 տրուած է Քրիստոս Յիսուսով . Որ դուք անով ամէն բանի մէջ հարստացաք ամէն խօսքով , ու

6 ամէն գիտութիւնով . Ինչպէս որ Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջը հաստատուեցաւ . Որ

7 դուք բնաւ մէկ շնորհքով մըն ալ չնուազեք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելուն սպասե-

8 լով . Որ նաև ձեզ պիտի հաստատէ մինչև վերջը՝ անմեղադրելի ըլլալու՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-

9 տոսի օրը : Հաւատարիմ է Մատուած , որ իր-

մով կանչուեցաք հաղորդ ըլլալու իր որդւոյն՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին :

- 10 Ձեզի կ'ազաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունովը , որ մի և նոյն խօսքը ու-
նենաք ամէնքդ , ու երկպառակութիւններ չը-
լայ ձեր մէջը . հապա դուք մէկ միտքի ու մէկ
11 խորհուրդի վրայ հաստատուած ըլլաք : Ինչու
որ ձեզի համար ինծի լուր հասաւ եղբայրներ՝
Քղուէի «¹» եղողներէն , թէ ձեր մէջը հա-
12 կառակութիւններ կայ : Հիմա աս կը զրու-
ցեմ , որ ձեզմէ ամէն մէկը կ'ըսէ եղեր թէ՛ Նս
Պօղոսեան եմ , ու «²» թէ՛ Նս Ապօղոսեան ,
և «³» թէ՛ Նս Աեփասեան , ու «⁴» թէ՛ Նս
13 Քրիստոսեան : Միթէ Քրիստոս բաժնուած
է . միթէ Պօղոս խաչը ելաւ ձեզի համար , կամ
14 թէ Պօղոսի՞ անունովը մկրտուեցաք : Ար գո-
հանամ Աստուծմէ , որ ձեզմէ մէկը չմկրտեցի ,
միայն թէ Արիսպոսը ու Գայիոսը . որ մէկը
15 չըսէ , թէ իմ անունովս մկրտեցի : (16) Իրաւ
Ստեփաննեսին ընտանիքն ալ մկրտեցի . ալ ու-
րիշ մէկը չեմ գիտեր ամենեւին թէ մկրտեցի :
17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու չխրկեց ,
հապա աւետարանը քարոզելու . չէ թէ խօսքե-
րու ճարտարութիւնով , որ Քրիստոսի խաչը
18 ոչինչ չըլլայ : Քանզի խաչին քարոզութիւնը
կորսուածներուն յիմարութիւն է . բայց մեզի
փրկուածներուս Աստուծոյ զօրութիւնն է :
19 Ա՛սան զի գրուած է . Իմաստուններուն իմաս-
տութիւնը պիտի կորսընցընեմ , ու հանճարեղ-
20 ներուն հանճարը պիտի խափանեմ : Ո՛ր է
իմաստունը , ո՛ր է դպիրը , ո՛ր է աս աշխար-
հիս քննողը . չէ՞ որ Աստուծ յիմարեցուց աս
21 աշխարհիս իմաստութիւնը : Քանզի որով-
հետև Աստուծոյ իմաստութեամբը աշխարհ
չճանչցաւ զԱստուծ եւ իմաստութիւնովը , Աս-

- տուած հաճեցաւ քարոզութեան յիմարութիւնս
 22 նովը հաւատացեալները ապրեցընելու : Ու
 թէև շրէաները նշան կ'ուզեն , և Յոյները
 23 իմաստութիւն կը փնտուեն . Խսկ մենք կը քա-
 րոզենք խաչեալ Քրիստոսը՝ շրէաներուն զայ-
 թակղութիւն , ու Յոյներուն յիմարութիւն .
 24 Բայց անոնց՝ որ կանչուած են , թէ շրէանե-
 րուն և թէ Յոյներուն , Քրիստոսը՝ Աստուծոյ
 զօրութիւնը , և Աստուծոյ իմաստութիւնը :
 25 Ինչու որ Աստուծոյ յիմարը մարդիկներէն
 աւելի իմաստուն է , և Աստուծոյ տկարը մար-
 26 դիկներէն աւելի զօրաւոր է : Արդարև դուք
 ձեր կոչումը կը տեսնէք՝ եղբայրներ , որ չէ թէ
 մարմնոյ կողմանէ շատ իմաստուններ , և չէ թէ
 շատ զօրաւորներ , և չէ թէ շատ ազնուականներ
 27 կանչուեցան . Բայց Աստուած աշխարհիս յիմար-
 ները ընտրեց , որ ամօթով ընէ իմաստունները .
 ու աշխարհիս տկարները ընտրեց Աստուած , որ
 28 ամօթով ընէ զօրաւորները . Եւ աշխարհիս ցած-
 աղգիները ու անարգները ընտրեց Աստուած՝
 և ոչինչները , որ բան մը եղողները խափանէ .
 29 Որպէս զի մէկ մարմին մը չպարծի Աստուծոյ
 30 առջին : Խսկ դուք անկէ էք Քրիստոս Յիսու-
 սով , որ ան մեզի Աստուծմէ իմաստութիւն՝
 արդարութիւն՝ սրբութիւն և փրկութիւն եղաւ .
 31 Որ ինչպէս գրուած է , Ան որ կը պարծենայ՝ Տէ-
 րոջմով թող պարծենայ :

ԳԼ . Բ

1 Առաքելը կը ծանուցանէ թէ իր քարոզութիւնը խօսքերու ճարտարութիւնով՝ կամ
 մարդկային իմաստութիւնով չէ , 4 Հապա Աստուծոյ զօրութիւնովն է . և այնքան
 գերազանց է 6 աս աշխարհիս իմաստութիւնէն՝ 9 ու մարդկային զիտութիւնէն , 14 որ
 մարմնաւոր մարդը կարող չէ զանիկայ իմանալու :

- 1 Աւ ես եղբայրներ՝ որ ձեզի եկայ , չէ թէ խօս-
 քի կամ իմաստութեան գերազանցութիւնով
 մը Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտնելու ե-
 2 կայ : Այսն զի ես միտքս չգրի ձեր մէջը ուրիշ

- 3 րան մը գիտնալ , բայց միայն Յիսուս Քրիստոս
 4 ու վախով և շատ դողով ձեր քովը կեցայ . Աւ
 իմ խօսքս և քարոզութիւնս չէ թէ մարդկային
 իմաստութեան համոզիչ խօսքերով էր , հապա
 շողոյն և զօրութեան ապացուցութեամբը .
 5 Արպէս զի ձեր հաւատքը մարդոց իմաստութիւ
 նովը չըլայ , հապա Աստուծոյ զօրութիւնովը :
 6 Սակայն կատարեալներուն հետ իմաստութիւն
 կը խօսինք . բայց չէ թէ աս աշխարհիս իմաս
 տութիւնը , և ո՛չ աս աշխարհիս ոչնչանալու իշ
 7 խաններունը . Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաս
 տութիւնը կը խօսինք խորհրդով , որ աշխար
 հէն առաջ սահմանեց Աստուած մեր փառքին
 8 համար . Ար զանիկայ աս աշխարհիս իշխաննե
 րէն մէկը չճանչցաւ . քանզի թէ որ ճանչցած
 ըլլային , ալ փառաց Տէրը խաչը չէին հաներ .
 9 Հապա ինտոր որ գրուած է . Են բաները որ
 աչք չէ տեսեր , և ահանջ չէ լսեր , ու մարդու
 սրտին մէջ չէ ինկեր , Աստուած զինքը սիրող
 10 ներուն պատրաստեց : Բայց Աստուած մեզի
 յայտնեց իր Հոգիովը . ինչու որ Հոգին ա
 մէն բան կը քննէ , Աստուծոյ խորունկ բաներն
 11 ալ : Ա՛սն զի մարդիկներէն ո՞վ գիտէ մար
 դուն բաները , բայց միայն մարդուն հոգին որ
 իր մէջն է . անանկ ալ Աստուծոյ բաները մէ
 12 կը չգիտեր , բայց միայն Աստուծոյ Հոգին : Իսկ
 մենք չէ թէ « աշխարհիս հոգին առինք , հա
 պա ան Հոգին՝ որ Աստուծմէ է . որ մենք ճանչ
 նանք ան բաները որ Աստուծմէ տրուեցաւ մեզի .
 13 Արոնք նաև կը խօսինք , չէ թէ մարդկային ի
 մաստութեան սորվեցուցած խօսքերովը , հապա
 Հոգիին սորվեցուցածներովը , և հոգևոր բանե
 14 րը հոգևորի հետ կը յարմարըրնենք : Իսկ շն
 չաւոր մարդը Աստուծոյ Հոգիին բաները չըն

դունիր . ինչու որ անոնք իրեն յիմարութիւն են ,
 ու չկրնար ալ գիտնալ , ինչու որ հոգևոր կերպով
 15 կը քննուին : Բայց ան որ հոգևոր է՝ ամէն
 բան կը քննէ , ու ինքը մէկէ մը չքննուիր :
 16 Քանզի ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը , որ անոր
 խրատ տուող ալ ըլլայ . բայց մենք Քրիստոսի
 միտքը ունինք :

ԳԼ . Գ

2 Տղայոց առաջ կաթ կը տրուի՝ և ո՛չ թէ կերակուր : 3 Կուրք ու նախանձը մարմնա-
 ւոր մտքի պտուղներ են : 7 Տնկողը ու ջուր տուողը բան մը չեն : 9 Աւետարանի
 պաշտօնեաները Աստուծոյ գործակիցներն են : 11 Քրիստոս է մի միայն հիմը : 16 Մար-
 դիկ Աստուծոյ տաճարներն են , որոնք պարտին սուրբ պահուիլ : 19 Աս աշխարհիս
 իմաստութիւնը Աստուծոյ առջևը յիմարութիւն է :

1 Ալ ես եղբայրներ՝ չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս
 թէ հոգևորներու : Հապա որպէս թէ մարմնա-
 2ւորներու , Որպէս թէ Քրիստոսով տղայոց .
 ձեզի կաթ կերցուցի , և չէ՞ թէ կերակուր . ին-
 չու որ դեռ կարող չէիք , ու հիմա ալ տակաւին
 3 կարող չէք . վասն զի դեռ մարմնաւոր էք : Որով-
 հետև տակաւին ձեր մէջը նախանձ ու հակառա-
 կութիւն և բաժանումներ կան , չէ՞ որ մարմնա-
 4ւոր էք , ու մարդկօրէն կը քալէք : Քանզի երբ-
 որ Եւզէ՛ մէկը կ'ըսէ թէ՛ Աս Պօղոսեան եմ , և
 մէկալը թէ՛ Աս Ապողոսեան , չէ՞ որ մարմնաւոր
 էք : Ուրեմն ո՞վ է Պօղոսը՝ կամ ո՞վ է Ապողոսը .
 5 Պաշտօնեաներ է՞ , որոնցմով հաւատացիք . և
 6 ինտոր որ Տէրը տուաւ անոնց ամէն մէկուն : Աս
 անկեցի , Ապողոսը ջուր տուաւ , բայց Աստուած
 7 աճեցուց : Ուստի ո՛չ տնկողը բան մըն է , և ո՛չ
 ջուր տուողը , հապա Աստուած՝ որ աճեցուց :
 8 Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են , և ամէն մէկը
 իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեանը չա-
 9 փովը : Ինչու որ մենք Աստուծոյ գործակից
 ենք , դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք » Աս-
 10 տուծոյ շինութիւնն էք : Աստուծոյ շնորհացը
 չափովը՝ որ ինձի տրուեցաւ , իմաստուն ճար-

- տարապետի մը պէս հիմ գրի , բայց ^{անոր} վրայ
 շնորդը ուրիշ է . միայն թէ ամէն մէկը թող
 11 զգուշանայ՝ թէ ինտոր կը շինէ : Ինչու որ մէկը՝
 ալ ուրիշ հիմ չկրնար դնել գրուածէն՝ ի զատ ,
 12 որ է Յիսուս Քրիստոս : Թէ որ մէկը աս հի-
 մին վրայ կը շինէ ոսկի՝ արծաթ՝ պատուական
 13 քարեր՝ փայտ՝ խոտ՝ եղէգ , Ըմէն մէկուն գործը
 յայտնի պիտի ըլլայ . քանզի օրը երևան պիտի
 հանէ , ինչու որ կրակով պիտի յայտնուի . և
 ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ ըլլալը կրակը
 14 պիտի փորձէ : Թէ որ մէկուն շինած գործը
 15 մնալու ըլլայ , ինքը վարձք պիտի առնէ . Եւ թէ
 որ մէկուն շինածը այրելու ըլլայ , անիկայ փնաս
 պիտի քաշէ . բայց ինքը պիտի ազատի , սակայն
 16 անանկ՝ իբր թէ կրակի մէջէն : Չէք զիտեր որ
 Եստուծոյ տաճար էք դուք՝ և Եստուծոյ Հոգին
 17 ձեր մէջը բնակած է : Թէ որ մէկը Եստուծոյ
 տաճարը կ'ապականէ , Եստուած անիկայ պիտի
 ապականէ . ինչու որ Եստուծոյ տաճարը սուրբ
 է , որ դուք էք :
- 18 Չըլլայ որ մէկը ինքզինքը խարէ . թէ որ ձեզ-
 մէ մէկը զինքը իմաստուն կը սեպէ աս աշխար-
 հիս մէջ , թող յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ .
 19 Ինչու որ աս աշխարհիս իմաստութիւնը Ես-
 տուծոյ առջևը յիմարութիւն է . փասն զի գը-
 րուած է , թէ Ենիկայ իմաստունները իրենց
 20 խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ : Եւ դար-
 ձեալ թէ՛ Տէրը զիտէ իմաստուններուն խոր-
 21 հուրդները , որ ունայն են : Ուրեմն մէկը թող
 22 չպարծենայ մարդոցմով . Ինչու որ ամէն բան
 ձերն է , թէ Պօղոսը , թէ Եպողոսը , թէ Կե-
 փասը , թէ աշխարհը , թէ կեանքը , թէ մահը ,
 թէ ներկայ բաները , և թէ գալիքները՝ ամէն բան
 23 ձերն է . Դուք ալ Քրիստոսինն էք , և Քրիս-
 տոս՝ Եստուծոյ :

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաները ինչ համարում ունենալու են : 7 Բան մը չունինք որ չառած ըլլանք : 8 Առաքեալները տեսարան եղան աշխարհի , հրեշտակներուն և մարդոց , 13 աշխարհի աղտեղութիւնը և ամենուն անարգը . 15 այսու ամենայնիւ Քրիստոսով մեր հայրերն են , 16 որոնց օրինակին հետեւլու ենք :

- 1 Թող մարդիկ մեզ ասանկ սեպեն՝ որպէս թէ Քրիստոսի սպասաւորները , ու Աստուծոյ խոր-
- 2 հուրդներուն տնտեսները : Աստի տնտեսներուն մէջ կը փնտռուի , որ մէկը հաւատարիմ
- 3 գտնուի : Բայց ինծի ասիկայ ոչինչ բան մըն է , որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոց դատողութենէն , մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս չեմ դա-
- 4 տեր . (Ա՛յն զի ես իմ անձիս վրայով չա՛յ գործ չեմ գիտեր . բայց չէ թէ ասով կ'արդարա-
- 5 նամ .) Հապա զիս դատողը Տէրն է : Աւրեմն ժամանակէն առաջ դատողութիւն մի՛ ընէք , մինչև որ գայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղտնիքը ՚ի լոյս պիտի հանէ , ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ . և ան ատենը ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծմէ պիտի ըլլայ :
- 6 Ասոնք օրինակ բերի եղբայրներ՝ իմ վրաս ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար , որ դուք մեզմէ սորվիք մարդոց վրայ զբուսածէն աւելի բան մը չըխորհիլ , որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ
- 7 մէկու մը համար ուրիշի մը դէմ : Բանզի ո՞վ է ան՝ որ քեզ տարբեր կ'ընէ «-չէշնէշն» . և ի՞նչ ունիս՝ որ չես առեր դուն . և թէ որ առիր՝ ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս :
- 8 Արդէն կշտացած էք , արդէն հարուստցաք , առանց մեզի թագաւորեցիք . և երանի թէ թագաւորէիք , որ մենք ալ ձեր հետը թագա-
- 9ւորէինք : Բանզի կարծեմ թէ Աստուած յետիններ ըրաւ մեզ առաքեալներս՝ մահապարտներու նման . ինչու որ տեսարան եղանք աշխար-
- 10հի , և հրեշտակներուն ու մարդիկներուն : Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար , և դուք

- իմաստուններ Քրիստոսով . մենք տկար՝ և դուք
 զօրաւոր . դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անար-
 11 գեալ : Մինչև աս օրուան ատենը կ'անօթենանք
 ալ , կը ծարաւինք ալ , մերկ ալ կը մնանք , կը
 ծեծուինք ալ , աստանդական ալ կը պտըտինք .
 12 Եւ մեր ձեռքերովը կ'աշխատինք . երբոր մեզ կը
 բամբասեն՝ կ'օրհնենք . երբոր կը հալածեն՝ կը
 13 համբերենք . երբոր գէշ կը խօսին՝ կ'աղաչենք .
 իբրև աշխարհի ազտեղութիւնը՝ ամենուն ա-
 14 նարգը ըլլալով մինչև հիմա : Ես բաները կը
 գրեմ՝ չէ՛ թէ ձեզ ամչցընելու համար , հապա
 15 կը խրատեմ յեւ սիրելի որդիներուս պէս : Ա՛սն
 զի թէև դուք տասը հազար վարժապետներ ու-
 նենաք Քրիստոսով , բայց չէ՛ թէ շատ հայրեր
 16 նայ աւետարանովը : Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի՝
 17 ինծի նմանող եղիք : Եսոր համար ձեզի խրկե-
 ցի Տիմոթէոսը , որ իմ սիրելի որդիս է՝ ու Տէ-
 րոջմով հաւատարիմ . որ անիկայ ձեր միտքը
 պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ քան ճամբաներս ,
 ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ
 18 կը սորվեցընեմ : Մէկ քանիները հպարտացան ,
 19 որպէս թէ ես պիտի չգամ ձեզի : Բայց շուտով
 պիտի գամ ձեզի՝ թէ որ Տէրը կամենայ , և պի-
 տի հասկընամ՝ չէ՛ թէ հպարտացողներուն խօս-
 20 քերը , հապա զօրութիւնը : Ա՛սն զի Եստու-
 ծոյ թագաւորութիւնը չէ՛ թէ խօսքով է , հապա
 21 զօրութիւնով : Ի՞նչպէս կ'ուզէք , գաւազանով
 գամ ձեզի , թէ սիրով և հեղութեան հոգիով :

ԳԼ . Ե

1 Պօղոս կ'իմացընէ Կորնթացոց թէ ազգապիղծ անձը 6 յաւէտ ամօթոյ պատճառ մըն է իրենց՝ քան թէ պարծանաց . 7 կ'իմացընէ թէ պետք է հին խմորը մէկդի ձգել . 10 թէ պետք է եղեռնագործները ամչցընել , և անոնցմէ ետ քաշուիլ :

1 Եւ հասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկու-
 թիւն ըլլալ , և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթա-

- նոսներուն մէջ ալ չկայ . որպէս թէ մէկը իր հօ-
 2 րը կնիկը ունենայ : Ու դուք հպարտացեր էք ,
 և ոչ մանաւանդ սուգ ըրիք , որ ձեր մէջէն վեր-
 3 ցուի աս բանը ընողը : Ինչու որ թէպէտ ես
 մարմնով հեռու եմ , բայց հոգիով ներկայ եմ .
 ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշե-
 4 ցի , որ աս բանը ընողը՝ Նրբոր մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի անունովը մէկտեղ ժողովուիք դուք՝
 ու իմ հոգիս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօ-
 5 րութիւնովը , Ենանկը Սատանային մատնէք՝
 մարմինը կորսուելու համար , որ հոգին փրկուի
 6 Տէր Յիսուսի օրը : Ետ ձեր պարծանքը աղէկ
 չէ . չէք գիտեր որ քիչ մը խմորը բոլոր զան-
 7 գուածը կը խմորէ : Մաքրեցէք հին խմորը
 մէկդի , որ ըլլաք նոր զանգուած , ինտոր որ ան-
 խմոր էք . ինչու որ Քրիստոս մեր զատիկը մե-
 8 զի համար զոհուեցաւ : Ուստի տօն կատարենք՝
 չէ թէ հին խմորով , և չէ թէ չարութեան ու
 անզգամութեան խմորովը , հապա անկեղծու-
 թեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը :
 9 Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ , որ պոռնիկներուն
 10 հետ չխառնուիք : Աւ գրած՝ չէ թէ աս աշխար-
 հիս պոռնիկներուն հետ , կամ ազահներուն հետ ,
 կամ յափշտակողներուն հետ , կամ կռապաշտ-
 ներուն հետ . հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք
 11 աշխարհէս դուրս ելէիք : Բայց հիմա ձեզի
 գրեցի չխառնուիլ , «*չխառնուիլ*» թէ որ մէկը եղ-
 բայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ , կամ ազահ ,
 կամ կռապաշտ , կամ նախատող , կամ գի-
 նով , կամ յափշտակող , անանկին հետ հաց
 12 ալ չուտել : Այսն զի ի՞նչ պէտք է ինձի
 դուրսիններն ալ դատել . չէ որ դուք ներսին-
 13 ները կը դատէք . Իսկ դուրսինները Եստուած
 պիտի դատէ . «*Եստուած*» չարը ձեր մէջէն վերցու-
 ցէք :

ԳԼ . Զ

1 Առաքելալը կը ծանուցանէ թէ պէտք չէ որ իրենց եղբայրները նեղեն՝ զանոնք դատի կանչելով, 6 մանաւանդ անհաւատներուն առջևը . 9 թէ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը չեն ժառանգեր . 15 թէ մեր մարմինները Քրիստոսի անդամներ են, 19 և Սուրբ Հոգիին տաճարները, 16 ուրեմն պէտք չէ որ զանոնք պղծենք :

1 Չեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջևը դատուիլ, ու չէ թէ սուրբերուն առջևը :

2 Չէ՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը . ու թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք չնչին դատեր «բռնել» :

3 Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք . ո՞ր կը մնան հապա աշխարհային բաները :

4 Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք, եկեղեցիին անարգները ձեզի դատուոր

5 դրէ՞ք : Չեզ ամչցընելու համար կը զրուցեմ . այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ իմաստուն մը չկայ,

6 որ կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրներուն մէջ . Հապա եղբայր եղբօրը հետ դատի կը մտնէ,

7 ան ալ անհաւատներուն առջևը : Արդարև բոլորովին յանցանք մըն է աս ձեր մէջը,

8 որ իրարու հետ դատեր ունիք . ինչո՞ւ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէ՞ք կրեր . ինչո՞ւ մանաւանդ դուք զրկանք չէ՞ք քաշեր :

9 Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ'ընէք, և ան ալ եղբայրներուն :

10 Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն . մի՛ խաբուիք, ո՛չ պոռնիկները՝ ո՛չ կռակաշտները՝ ո՛չ շնացողները՝

11 Ո՛չ իզագեալները՝ ո՛չ արուագէտները՝ ո՛չ գողերը՝ ո՛չ ազահները՝ ո՛չ գինովները՝ ո՛չ նախատողները «- ո՛չ յափշտակողները՝

12 Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառանգեն :

13 Եւ դուք մէկ քանիներդ անանկներ էիք . բայց լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք,

14 բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը, ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը :

- 12 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է , բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար . ամէն բան ինձի օրինաւոր է , բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան տակ
- 13 պիտի չըլլամ : Աերակուրները փորին համար է , փորն ալ կերակուրներուն . բայց Աստուած աս ալ՝ անոնք ալ պիտի խափանէ : Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ , հապա Տէրոջը , ու
- 14 Տէրը՝ մարմինին համար : Աւ Աստուած ոչ Տէրը յարուց , մեզ ալ պիտի յարուցանէ իր զօրութիւնովը : Չէք գիտեր որ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են . ուստի Քրիստոսի անդամները առնելով՝ պոռնկի անդամները ընեմ . քաւ լիցի : Չէք գիտեր թէ ան որ պոռնկի կը մօտենայ , անոչ հեռ մէկ մարմին կ'ըլլայ . քանզի հեռ կ'ըսէ . Արկուքը մէկ մարմին պիտի
- 17 ըլլան : Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ , անոչ հեռ մէկ հոգի կ'ըլլայ : Պոռնկութենէն փախէք . ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ՝ իր մարմինէն դուրս է . բայց ան որ կը պոռնկի՝ իր մարմինին
- 19 դէմ կը մեղանչէ : Չէք գիտեր որ ձեր մարմինները տաճար են Սուրբ Հոգիին՝ որ ձեր մէջն է , որ անիկայ Աստուծմէ ունիք . ու դուք ձեր ան-
- 20 ձին Կէրէ չէք . Քանզի գնով ծախու առնուեցաք . ուստի փառաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջը , որ Աստուծոյ են :

ԳԼ . Է

1 Առաքելը կը խօսի ամուսնութեան վրայով , 4 ցուցնելով թէ ան մէկ դարման մըն է պոռնկութեան դէմ . 10 թէ ամուսնութեան կապը պէտք չէ որ դիւրաւ լուծուի . 18 թէ ամէն մարդ պարտի գոհ ըլլալ իր վեճակէն . 25 թէ կուսութիւնը ինչ գիտաւորութեամբ կրնայ պահուիլ , 35 և թէ ինչ պատճառով կրնանք ամուսնանալ կամ անկէ ետ կենալ :

- 1 Արդ՝ ան բաներուն համար որ դուք ինձի գրեցիք , աղէկ է մարդուս՝ որ կնկան չմօտենայ :
- 2 Բայց պոռնկութիւնը արգիւնէ՛լ՝ համար ամէն մարդ թող իր կնիկը ունենայ , ու ամէն կնիկ իր
- 3 էրիկը թող ունենայ : Լըրիկը իր կնկանը թող

- պարտքը վճարէ, նոյնպէս կնիկն ալ իր էրկանը :
 4 Կնիկը իր մարմինին չեշխեր, հապա էրիկը . ա-
 նանկ ալ էրիկը իր մարմինին չեշխեր, հապա
 5 կնիկը : Մէկզմէկ մի՛ զրկէք, եթէ ոչ միաբա-
 նութեամբ ատեն մը՝ ազօթքի պարապելու հա-
 մար, ու նորէն իրարու դարձէք, որ Սատանան
 ձեզ չփորձէ ձեր անժուժկալութեանը համար :
 6 Ես կը զրուցեմ թոյլ տալով, և չէ թէ հրամա-
 7 յելով : Քանզի կ'ուզէի որ ամէն մարդիկ ինծի
 պէս ըլլային . բայց ամէն մէկը իր պարզեւը ունի
 Եստուծմէ, մէկը ասանկ՝ ու մէկալը անանկ :
 8 Բայց չամուսնացածներուն ու որբեարիներուն
 կ'ըսեմ . Եղէկ է անոնց՝ թէ որ ինծի պէս կե-
 9 նան : Հապա թէ որ ժուժկալութիւն չունին,
 10 նալը քան թէ բորբոքիլը : Բայց ամուսնացած-
 ներուն կը պատուիրեմ՝ չէ թէ ես, հապա Տէ-
 11 րը, որ կնիկը էրիկէն չզատուի, (Իսկ թէ որ
 զատուի ալ՝ առանց ամուսնանալու մնայ, կամ
 իր էրկանը հետ հաշտուի,) ու էրիկը իր կնիկը
 12 թող չձգէ : Բայց ուրիշներուն ես կ'ըսեմ՝ չէ
 թէ Տէրը . թէ որ մէկ եղբայր մը անհաւատ կը-
 նիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ
 13 բնակիլը, թող չձգէ զանիկայ : Աւ կնիկ մը որ
 անհաւատ էրիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ
 14 իրեն հետ բնակիլը՝ թող չձգէ զանիկայ : Ինչու
 որ անհաւատ էրիկը սրբուած է կնիկովը, և ան-
 հաւատ կնիկը սրբուած է էրիկովը . ապա թէ
 ոչ՝ ձեր որդիքը պիղծ պիտի ըլլային . բայց հիմա
 15 սուրբ են : Իսկ թէ որ անհաւատը զատուի,
 թող զատուի . եղբայր մը կամ քոյր մը անանկ
 պարագաներու մէջ գերի չէ . սակայն Եստուած
 16 խաղաղութեան կանչեց մեզ : Քանզի ի՛նչ գի-
 տես դուն կը՛նիկ՝ զուցէ քու էրիկդ պիտի ապ-
 րեցընես . կամ դուն ի՛նչ գիտես էրիկ՝ զուցէ

- 17 քու կնիկդ պիտի ապրեցընես : Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս որ Տէրը բաժնեց , ամէն մէկը ինտոր որ Աստուած կանչեց , անանկ թող երթայ , ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես ասանկ պատուէր կու տամ :
- 18 Թէ որ թլփատուած մէկը հասարակ կանչուեցաւ , թող նորէն անթլփատ չըլայ . չթլփատուածներէն մէկը կանչուեցաւ , թող չթլփատուի :
- 19 Ինչպէս որ թլփատուածիւնը բան մը չէ , ու անթլփատուածիւնը բան մը չէ . հապա Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանութիւնը պէտք է :
- 20 Բայց ամէն մէկը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ , թող անոր մէջը կենայ : Ծառայ կանչուեցար , հոգ չըլայ քեզի . բայց թէ որ կրնաս ազատ ըլլալ , ան ընտրէ : Անն զի ան ծառան որ Տէրոջմով կանչուած է , Տէրոջը ազատացեալն է անիկայ . նոյնպէս ալ ան ազատը որ կանչուած է , Քրիստոսի ծառան է : Դուք գնով ծախու առնուեցաք , մարդոց ծառայ մի՛ ըլլաք :
- 24 Ա՛ղբայրներ՝ ամէն մէկը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ , թող անորմէջը կենայ Աստուծոյ առջևը :
- 25 Բայց կոյսերուն համար Տէրոջմէն հրաման մը չունիմ , միայն թէ Տէրոջմէն հաւատարիմ ըլլալու ողորմութիւն գտածի մը պէս խրատ կու տամ : Արեմն ես կը սեպեմ որ ասիկայ աղէկ է հիմակուան նեղութեանը համար , այնչէս աղէկ է մարդուս որ ասանկ ըլլայ : Ապառա՛ծ ես կրնկան , մի՛ փնտուեր արձակուիլ . արձակուա՛ծ ես կնիկէ , մի՛ փնտուեր կնիկ : Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝ չմեղանչեցիր . և թէ որ կոյսը ամուսնանայ՝ չմեղանչեց . բայց անանկները մարմնոյ նեղութիւն պիտի ունենան . սակայն ես ձեզի կը խնայեմ : Բայց աս կ'ըսեմ եղբայրներ , որ ժամանակը կարճըցած է . ալ անոնք որ կնիկ ունին , անանկ ըլլան որպէս թէ չունին . Ալ անոնք որ

- կու լան , որպէս թէ չեն լար . ու անոնք որ կը
 խնդան , որպէս թէ չեն խնդար . և անոնք որ
 31 ծախու կ'առնեն , որպէս թէ քան ի չունին . Եւ
 անոնք որ աշխարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ
 գէշ կերպով չեն գործածեր . ինչու որ աս աշ-
 32 խարհիս վայելչութիւնը կ'անցնի : Բայց ես
 կ'ուզեմ որ դուք անհոգ ըլլաք . վասն զի չա-
 մուսնացած մարդը Տէրոջը բաները կը հոգայ ,
 33 թէ ինչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ . Իսկ ամուս-
 նացածը աշխարհիս բաները կը հոգայ , թէ ին-
 34 տոր իր կնկանը հաճելի ըլլայ : Եւ ամուսնացած
 կնիկը՝ ու կոյսը կը տարբերին իրարմէ . ինչու որ
 կոյսը Տէրոջը բաները կը հոգայ , որ ինքը սուրբ
 ըլլայ հոգևով ու մարմնով . իսկ ամուսնացած կը-
 նիկը աշխարհիս բաները կը հոգայ , թէ ինտոր
 35 իր էրկանը հաճելի ըլլայ : Բայց աս բանը ձեր
 օգուտին համար կը զըուցեմ , չէ՛ թէ ձեր վրայ
 խեղդ մը ձգելու , հապա պարկեշտութեան հա-
 մար՝ ու առանց զբաղանաց Տէրոջը ծառայելու
 36 համար : Իսկ թէ որ մէկը ամօթ կը սեպէ իր
 կոյսին համար՝ թէ որ չափը անցեր է , ու պէտք
 է անանկ ըլլալ , ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ , մեղք
 37 չգործեր . թող ամուսնանան : Բայց ան որ իր
 սրտին մէջ հաստատ կը կենայ , ու իր վրայ հարկ
 մըն ալ չկայ , հապա իր կամքին վրայ իշխանու-
 թիւն ունի , ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է՝
 38 որ իր կոյսը պահէ , աղէկ կ'ընէ : Ուստի. ան որ
 է կոյսը կ'ամուսնացընէ , աղէկ կ'ընէ . ու ան որ
 39 չամուսնացընէր , աւելի աղէկ կ'ընէ : Անիկը
 կապուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր էրիկը ողջ
 է . հապա թէ որ իր էրիկը մեռնի , ազատ է
 40 րոջմով : Բայց իմ դատումիս նայելով աւելի
 երանելի է՝ թէ որ անանկ կենայ . և կարծեմ թէ
 ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ :

ԳՎ . Ը

1 Կուռքերուն զոհուած միսէն ետ կենալու վրայով : 8 Պէտք չէ որ մեր քրիստոնէական ազատութիւնը ան կերպովը գործածենք՝ որ զայթակղութիւն տանք մեր եղբայրներուն , 11 հապա մեր գիտութիւնը սիրով սանձելու ենք :

- 1 Բայց կուոց զոհերուն վրայով՝ գիտենք որ ամենքս ալ գիտութիւն ունինք . գիտութիւնը կը հպարտացընէ , բայց սէրը շնութիւն կ'ընէ :
- 2 Եւ թէ որ մէկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ , դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝ ինչպէս որ պէտք
- 3 է գիտնալ : Իսկ թէ որ մէկը զՆստուած կը սիրէ . ինքը անկէ ճանչցուած է : Ուստի կուոց զոհուածները ուտելու վրայով՝ գիտենք որ կուռքը ոչինչ է աշխարհիս մէջ , և որ մէկէն ՚ի զատ
- 5 ուրիշ Նստուած մը չկայ : Քանզի թէև ըլլան ալ անունով աստուածներ՝ թէ երկինքը , և թէ երկրիս վրայ , (ինչպէս որ կան շատ աստուածներ , ու շատ տէրեր .) Բայց մենք մէկ Նստուած ունինք Հայրը , ուսկից են ամէն բաները , և մենք ալ անով . ու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս , որ
- 7 անով են ամէն բաները , ու մենք ալ անով : Բայց ամենուն քովը գիտութիւն չկայ . և ոմանք կուռքի վրայով խղճմտանք ունենալով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուոց զոհուածի պէս , և իրենց խղճմտանքը որովհետև տկար է՝ կը պղծուի :
- 8 Սակայն կերակուրը մեզ Նստուծոյ առջևը չկեցընէր . քանզի չէ թէ որ ուտենք՝ կ'աւելնանք ,
- 9 և չէ թէ որ չուտենք՝ կը պակսինք : Բայց ըզգոյշ կեցէք , որ չըլլայ թէ ատ ձեր իշխանութիւնը տկարներուն զայթակղութիւն ըլլայ :
- 10 Քանզի եթէ մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս , կուտունի մէջ սեղան նստած , չէ՞ որ ան տկար մարդուն խղճմտանքը համարձակու-
- 11 թիւն պիտի առնէ կուոց զոհուածը ուտելու , Եւ քու գիտութեամբդ ան տկար եղբայրը կոր-
- 12 սուի , որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ : Եւ այսպէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու ա-

նոնց տկար խղճմտանքը վերաւորելով , Քրիս-
 13 տոսի դէմ կը մեղանչէք : Ուստի թէ որ կե-
 րակուրը կը գայթակղեցընէ իմ եղբայրս , միս
 պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ իմ եղբայրս չգայ-
 թակղեցընեմ :

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ինքը ազատ է , 7 և թէ աւետարանի պաշտօնեաները աւե-
 տարանէն պիտի տարին . 15 սակայն ինքը կամաւ հրաժարած է , 18 որ անոնց ծան-
 րութիւն մը չըլլայ , 22 կամ որ և իցէ մէկուն գայթակղութիւն չտայ՝ անտարբեր բա-
 ներու մէջ : 24 Մեր կեանքը ասպարէզի մը կը նմանի :

- 1 Զէ՞ որ ես ազատ եմ . չէ՞ որ ես առաքեալ եմ .
 չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը «լուս» տեսայ .
- 2 չէ՞ որ դուք էք իմ գործս Տէրոջմով : Թէպէտ
 ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ ալ , բայց անտա-
 րակոյս ձեզի եմ . ինչու որ իմ առաքելութեանս
- 3 կնիքը դուք էք Տէրոջմով : Իմ պատասխանս
- 4 անոնց որ զես կը քննեն՝ աս է . Միթէ մենք
 իշխանութիւն չունինք ուտելու ու խմելու :
- 5 Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք Քրիստոսի
 քոյր եղող կնիկ մը «ե» հեղը պաշտօնցընելու , ինչ-
 պէս որ ուրիշ առաքեալները , ու Տէրոջը եղ-
- 6 բայրները , ու Աեփասը «լուս» : Միթէ ես ու
 Բառնաբանսը միայն իշխանութիւն չունինք
- 7 չգործելու : Ո՞վ իր ապրուստովը զենուորու-
 թիւն կ'ընէ . ո՞վ այգի կը տնկէ , ու անոր
 պտուղէն չուտեր . ո՞վ ոչխարներ կ'արածէ , ու
- 8 ոչխարներուն կաթէն չուտեր : Միթէ մարդ-
 կօրէն կը զրուցեմ աս բաները , կամ չէ՞ որ
- 9 օրէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ : Քանզի Մովսէ-
 սին օրէնքին մէջն ալ գրուած է , Կալի մէջ աշ-
 խատող եզին դունչը չկապես : Միթէ եզերո՞ւն
- 10 համար Աստուծոյ հոգն էր . Զէ՞ որ մանաւանդ
 մեզի համար կ'ըսէ . վասն զի մեզի համար գրուե-
 ցաւ . որովհետեւ ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ
 յուսով հերկէ , և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ պէտք է
- 11 որ վայելելու յուսով ընէ : Թէ որ մենք ձեզի

- Հոգևոր բաներ սերմանեցինք , մե՞ծ բան մըն է՝
 12 Թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձենք : Թէ
 որ ուրիշները ձեր վրայ աս իշխանութիւնը ու-
 նին , չէ՞ որ ալ աւելի մենք . բայց մենք աս իշ-
 խանութիւնը չգործածեցինք . հապա ամէն բա-
 նի կը համբերենք , որ Քրիստոսի աւետարանին
 13 արգելք մը չըլանք : Չէք գիտեր որ տաճարին
 մէջ աշխատողները տաճարէն կ'ուտեն . «-
 անոնք որ սեղանին պաշտօնեաներն են , սեղա-
 14 նէն բաժին կ'առնեն : Եսանկ ալ Տէրը հրա-
 ման տուաւ , որ աւետարանը քարոզողները
 15 աւետարանէն ապրին : Բայց ես աս բաներուն
 մէկը չգործածեցի , ո՛չ ալ ատ բաները գրեցի՝
 որ ինծի ասանկ ըլլայ . քանզի աւելի աղէկ է
 ինծի որ մեռնիմ , քան թէ մէկը իմ պարծանքս
 16 պարապ հանէ : Ա՛սան զի թէ որ ես աւետա-
 րանը քարոզեմ , ինծի պարծանք մը չկայ . ին-
 չու որ իմ վրաս հարկ մըն է . մանաւանդ վայ է
 17 ինծի՝ թէ որ աւետարանը չքարոզեմ : Ինչու
 որ եթէ ասիկայ կամաւ ընեմ , վարձք կ'ունե-
 նամ . իսկ եթէ ակամայ , «՛ ինծի յանձնուած
 18 տնտեսութիւն մըն է : Ուրեմն ի՛նչ վարձք
 կ'ըլլայ ինծի . «՛ չլլայ որ քարոզելու ատենս՝
 Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ , որ չըլլայ
 թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ
 19 կերպով գործածեմ : Քանզի թէեւ ես ամե-
 նէն ազատ էի , իմ անձս ամենուն ծառայ ըրի ,
 20 որ շատերը շահիմ : Նրէաներուն հետ նրէայի
 21 պէս եղայ՝ որ նրէաները շահիմ . (Օրէնքի տակ
 եղողներուն հետ՝ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ ,
 (չէ՞ թէ ես օրէնքի տակ էի ,) որ օրէնքի տակ
 եղողներն «՛ շահիմ . օրէնքի տակ չեղողներուն
 հետ՝ օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ , (չէ՞ թէ
 ես Եստուծմէ օրէնք չունէի , հապա Քրիս-
 տոսի օրէնքին տակն էի .) որ օրէնք չունեցող-

- 22 ներն ալ շահիմ . Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ , որ տկարները շահիմ . ամենուն հետ ամէն բան եղայ , որ ըլլայ թէ մէկ քանիները
- 23 ապրեցընեմ : Եւ ասիկայ աւետարանին հա-
- 24 մար կ'ընեմ , որ անոր կցորդ ըլլամ : Չէք գիտեր որ ասպարէզին մէջ վազողները՝ իրաւ կը վազեն ամէնը , բայց մէկը կ'առնէ մրցանակը .
- 25 անանկ վազեցէք որ հասնիք : Եւ ամէն ո՛վ որ կը մրցի՝ ամէն բանի մէջ չափաւորութիւն կը պահէ . անոնք եղծանելի պսակը առնելու հա-
- 26 մար , ու մենք՝ անեղծանելին : Ուստի ես անանկ կը վազեմ , չէ թէ որպէս թէ անստուգութեամբ . ես անանկ բռնամարտութիւն կ'ընեմ ,
- 27 չէ թէ որպէս թէ հովը ծեծելով . Բայց իմ մարմինս կը ճնշեմ՝ ու կը նուաճեմ , որ չըլլայ թէ ուրիշներուն քարոզելէս ետև՝ ես ինքնս խոտելի գտնուիմ :

ԳԼ . Ժ

1 Հրէից եղած բաները մեզի օրինակներ էին : 14 Կուսապաշտութենէ փախչելու ենք : 21 Պէտք չէ որ Տէրովը սեղանը դէերու սեղան ընենք : 24 Ձգոյշ կենանք որ անտարբեր բաներու մէջ մեր եղբայրներուն գայթակղութիւն չտանք :

- 1 Չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայրներ , որ
- 2 մեր հայրերը ամէնքն ալ ամպին տակն էին . Ու ամէնքն ալ ծովէն անցան , և ամէնքն ալ Մով-
- 3 սէսով մկրտուեցան ամպին ու ծովին մէջը . Եւ ամէնքն ալ նոյն հոգևոր կերակուրը կերան .
- 4 Ու ամէնքն ալ նոյն հոգևոր խմելքը խմեցին . Ինչու որ կը խմէին ան հոգևոր վէմէն՝ որ անոնց հետը կ'երթար . ու ան վէմը Բրիստոս էր :
- 5 Բայց չէ թէ անոնցմէ շատերուն հաւնեցաւ Եստուած . Ինչու որ անապատին մէջ փոռած ին-
- 6 կան : Ու ան բաները մեզի օրինակ եղան , որ չար բաներու ցանկացող չըլլանք . Ինտոր որ ա-
- 7 նոնք ցանկացան : Ոչ ալ կուսապաշտ ըլլաք , ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք . Ինտոր որ զըրուած է . Ժողովուրդը նստաւ ուտելու ու խը-

- 8 մելու , ու երան խաղալու : Եւ պոռնկութիւն
 չընենք , ինտոր որ անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան ,
 ու մէկ օրուան մէջ քսանուիրէք հազար հոգի ին-
- 9 կան : Եւ Քրիստոսը չփորձենք , ինչպէս որ
 անոնցմէ ոմանք փորձեցին , ու օձերէն ջար-
- 10 դուեցան : Եւ տրտունջ չընէք , ինտոր որ ա-
 նոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին , ու սատակիչէն
- 11 ջարդուեցան : Բայց աս ամէն բաները իբրև
 օրինակ կը պատահէր անոնց . իսկ մեզի որոնց
 դարերուն վերջը հասաւ , խրատ ըլլալու համար
- 12 գրուեցաւ : Ուստի ան որ կը սեպէ թէ հասարակ
 կեցած է , թող զգուշանայ , որ չըլլայ թէ
- 13 իյնայ : Ձեզի մարդկային փորձութենէ ՚ի զատ՝
 ուրիշ չէ պատահած . բայց Մտուած հաւատա-
 րիմ է , որ ձեզ պիտի չթողու ձեր կարողութե-
 նէն աւելի փորձուելու . հապա փորձութեանը
 հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի տայ , որ
 կարող ըլլաք համբերելու :
- 14 Ենոր համար իմ սիրելիներս՝ կռապաշտու-
- 15 թենէ փախէք : Արպէս թէ իմաստուններու
 հետ կը խօսիմ . դուք դատեցէք ինչ որ կը զը-
- 16 բուցեմ : Օրհնութեան գաւաթը՝ որ մենք
 կ'օրհնենք , չէ որ Քրիստոսի արեանը հաղոր-
 դութիւնն է . հացը՝ որ մենք կը կտրենք , չէ որ
- 17 Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդութիւնն է : Ին-
 չու որ մենք շատերնիս մէկ հաց՝ մէկ մարմին
 ենք . վասն զի ամէնքս ալ ան մէկ հացէն կը
- 18 վայելենք : Նայեցէք մարմնաւոր Իսրայէլը . չէ
 որ ան զօհուածները ուտողները սեղանին հա-
- 19 զորդ են : Աւրեմն ինչ կ'ըսեմ , թէ կուռքը
 բան մըն է , կամ թէ կուոց զօհուածը բան մըն
- 20 է : Բայց «¹ Ինչ ² թէ ան բաները որ հեթանոս-
 ները զօհ կ'ընեն , դուերուն կը զօհեն , ու չէ թէ
 Մտուածոյ . ու չեմ ուզեր որ դուք դուերուն հա-
 զորդ ըլլաք . չէք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը՝

- 21 ու զևերուն գաւաթը . Չէք կրնար վայելել Տէ-
 22 րոջը սեղանէն , ու զևերուն սեղանէն : Նա-
 խանձի գրգռենք Տէրը , միթէ մենք անկէ զօ-
 րաւոր ենք :
- 23 Եմէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց չէ թէ ա-
 մէն բան օգտակար . ամէն բան ինծի օրինաւոր
 է , բայց չէ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ :
- 24 Չըլլայ որ մէկը խոսի իր անձին օգուտի փնտռէ ,
 25 հապա իր ընկերինն ալ : Եմէն ինչ որ սպանդա-
 նոցին մէջը կը ծախուի՝ կերէք , ու քննութիւն
 26 մի՛ ընէք խղճմտանքի համար . Ինչու որ երկիրը
 27 իր լիութեամբը Տէրոջն է : Եւ թէ որ անհա-
 ւատներէն մէկը ձեզ կ'երակրէ , և ուղէք
 երթալ , ամէն ինչ որ առջևնիդ դրուի՝ կերէք ,
 ու քննութիւն մի՛ ընէք խղճմտանքի համար :
- 28 Հապա թէ որ մէկը ձեզի բտէ թէ՛ Ետիկայ
 կուռքի զոհուած է , ա՛ն ապէ՛ն իրեն համար՝ որ
 յե՛ն իմացուց , ու խղճմտանքի համար մի՛ ու-
 29 տէք . Սակայն խղճմտանք կ'ըսեմ՝ չէ թէ ձերը ,
 հապա ընկերինը : Բայց ինչո՞ւ իմ ազատու-
 թիւնս պիտի դատուի ուրիշին խղճմտանքէն .
 30 թէ որ ես շնորհքով կը վայելեմ , ինչո՞ւ հայհո-
 31 յուիմ , որուն համար որ կը գոհանամ : Երդ՝
 թէ ուտէք՝ թէ խմէք՝ և թէ ինչ գործ որ ընէք ,
 ամէն բան Եստուծոյ փառքին համար ըրէք :
- 32 Գայթակղութեան պատճառ մի՛ ըլլաք , ո՛չ շը-
 րէաններուն , ոչ հեթանոսներուն և ոչ Եստուծոյ
 33 եկեղեցիին . Ինչպէս որ ես ալ ամէն կերպով ա-
 մենուն հաճոյ կ'ըլլամ , ու չեմ փնտռեր իմ ան-
 ձիս օգուտը , հապա շատերունը՝ որ փրկուին :

ԳԼ . ԺԵ

4 Պօղոս կը յանդիմանէ կորնթացիները՝ որ իրենց հոգևոր ժողովներուն մէջ էրիկ մար-
 դիկ զըւանսին գոց աղօթք կ'ընէին , 6 և կնիկները բաց զլիսով , 17 և որ ընդհանրապէս
 իրենց ժողովները չէ թէ աղէկին՝ այլ դէշն կ'երթային , 21 ինչպէս որ իրենց ընթ-
 րիքներովը Տէրունական ընթրիքը կ'անարդէին : 25 Աերջը կը յիշեցընէ անոնց՝ Տէ-
 րունական ընթրիքին սահմանադրութիւնը :

- 1 Ինձի նմանող եղեք , ինչպէս որ ես ալ Քրիստոսի :
- 2 Երդ՝ ձեզ կը գովեմ՝ եղբայրներ , որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք , ու ապսպրածներս կը բռնէք՝ ինտոր որ ես ձեզի աւանդեցի :
- 3 Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք , թէ ամէն էրիկ մարդուն զլուխը Քրիստոս է , ու կնկանը զլուխը՝ էրիկ մարդը , և Քրիստոսի զլուխը՝ Աստուած :
- 4 Ամէն էրիկ մարդ որ զլուխը զոց ազօթքի կը կայնի , կամ մարգարէութիւն կ'ընէ ,
- 5 անպատիւ կ'ընէ իր զլուխը : Աւ ամէն կնիկ որ զլուխը բաց ազօթքի կը կայնի , կամ մարգարէութիւն կ'ընէ , անպատիւ կ'ընէ իր զլուխը . ինչու որ մի և նոյն բան է «եղ»-ի՝ որպէս թէ ա-
- 6 ծիլուած էր : Այսան զի թէ որ կնիկը չծածկուիր , թող իր մազերն ալ կտրէ . հապա թէ որ ամօթ է կնկան մը իր մազերը կտրել՝ կամ ածի-
- 7 լուիլ , թող ծածկուի : Երիկ մարդու պէտք է իր զլուխը ծածկել , ինչու որ Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է . բայց կնիկը է՝ էրկանը փառքն է :
- 8 Քանզի չէ թէ էրիկ մարդը կնիկէն է , հապա կնիկը՝ էրիկ մարդէն :
- 9 Ինչու որ էրիկ մարդը չստեղծուեցաւ կնկանը համար , հապա կնիկը՝ էրկանը համար :
- 10 Աս պատճառով պէտք է որ կնիկը իր զլխուն շուք դնէ՝ հրեշտակներուն համար :
- 11 Բայց ո՛չ կնիկը առանց էրիկ մարդու կ'ըլլայ , ու ո՛չ էրիկ մարդը առանց կնկան՝ Տէրօջմով :
- 12 Այսան զի ինչպէս որ կնիկը էրիկ մարդէն է , անանկ ալ էրիկ մարդը կնկան միջոցով .
- 13 բայց ամէնը Աստուծմէ : Դուք ձեզմէ՝ դատեցէք . կը վայլէ կնիկ մարդու զլուխը բաց ազօթքի կայնիլ Աստուծոյ առջևը .
- 14 Չէ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցընէ ձեզի՝ որ էրիկ մարդ մը թէ որ երկար մազերով է , իրեն անարգանք է .
- 15 Բայց կնիկը թէ որ երկար մազերով է , իրեն փառք է . ինչու որ մազերը ծածկոցի տեղ տը-

- 16 րուած են իրեն : Սակայն թէ որ մէկը հակա-
ռակող ըլլալ կ'ուզէ , մենք անանկ սովորութիւն
չունինք , ոչ ալ Մատուծոյ եկեղեցիները :
- 17 Բայց աս պատուիրելով յէւ չեմ գովեր . ինչու
որ ձեր ժողովուիը չէ թէ աղէկ՝ հապա գէշ ար-
- 18 դիւնք կ'ունենայ : Քանզի նախ՝ երբոր մէկտեղ
կը ժողովուիք եկեղեցիին մէջ , կը լսեմ որ բա-
ժանմունքներ կան ձեր մէջը . և ըստ մասին կը
- 19 հաւատամ : Ա՛սան զի հարկաւ ձեր մէջը հեր-
ձուածողութիւններ ալ պիտի ըլլան , որ ձեր մէ-
- 20 ջը եղող ընտիրները երևնան : Ուստի դուք որ
մէկտեղ կը ժողովուիք , ~~արեւելոց~~ Տէրունական ընթ-
- 21 ըիքը ուտել չէ . Ինչու որ ուտելու ատենը ամէն
մէկը առաջ իր ընթըիքը կ'առնէ . ու մէկը անօ-
- 22 թի կը մնայ , ու մէկալը կը գինովնայ : Միթէ
ուտելու ու խմելու համար տուն չունիք , կամ
թէ Մատուծոյ եկեղեցի՛ն կ'անարգէք , և ամօ-
- թով կ'ընէք չքաւորները . ձեզի ի՛նչ ըսեմ . ձեզ
- 23 գովեմ . աս բանին մէջ չեմ գովեր : Ինչու որ
ես Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ ձեզի ալ աւան-
դեցի՝ թէ Տէր Յիսուս իր մատնուած գիշերը
- 24 հաց առաւ . Եւ գոհանալով՝ կտրեց ու ըսաւ . Ե-
ռէք՝ ու կերէք . աս է իմ մարմինս՝ որ ձեզի հա-
մար կը կտրուի . ասիկայ ըռէք զիս յիշելու հա-
- 25 մար : Նոյնպէս ալ զաւաթը ընթըիքէն ետե
~~արեւելոց~~ ու ըսաւ . Ես զաւաթը նոր ուխտ է իմ
արիւնովս . ասիկայ ըռէք քանի անգամ որ խը-
- 26 մելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար : Ա՛սան զի
քանի անգամ որ աս հացը ուտէք , ու աս զա-
ւաթը խմէք , Տէրոջը մահը կը պատմէք , մին-
- 27 չև որ ինքը գայ : Ուստի ո՞վ որ աս հացը ուտէ՝
կամ Տէրոջը զաւաթը խմէ անարժանաբար ,
- պարտական պիտի ըլլայ Տէրոջը մարմնոյն և ա-
- 28 րեանը : Ուրեմն թող մարդ իր անձը փորձէ ,
ու այսպէս ան հացէն ուտէ , և ան զաւաթէն

- 29 խմէ : Ա՛սան զի ան որ անարժանաբար կ'ուտէ ու կը խմէ , իր անձին դատապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը խմէ . ինչու որ Տէրոջը մարմինը
- 30 չորոշեր : Ասոր համար ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ կան , և շատեր ալ կը նըն-
- 31 ջեն : Ինչու որ եթէ ինքզինքնիս դատելու ըլ-
- 32 լայինք , պիտի չդատուէինք : Իսկ երբոր կը դատուինք , Տէրոջմէ կը խրատուինք , որ աշ-
- 33 խարհի հետ չդատապարտուինք : Ուստի իմ եղբայրներս՝ երբոր մէկտեղ կը ժողվուիք ուտե-
- 34 լու , իրարու սպասեցէք : Իսկ թէ որ մէկը ա-
- նօթի է , թող էջ տանը մէջ ուտէ , որ չըլլայ թէ
- 35 դատապարտութեան համար ժողվուիք : Աւուրիչ բաները՝ յեղեկած ատենս պիտի պատուիրեմ :

ԳՂ . ԺԲ

1 Հոգևոր պարզները 4 զանազան են , 7 բայց ամէն ալ օգուտի համար են . 8 և մի և նոյն վախճանի համար զանազան պարզներ տրուած են : 12 Իստոր որ բնական մարմինի մը անդամները ան նոյն մարմինին 16 վայելչութեանը , 22 ծառայութեանը 26 և օգուտին համար՝ իրարու հետ միացած՝ մէկգմկու օգնութիւն կ'ընեն , 27 նմանապէս մենք ալ մէկգմկու ընելու ենք՝ Քրիստոսի խորհրդաւոր մարմինը կազմելու համար :

- 1 Բայց հոգևոր պարզներուն վրայով չեմ ուզեր՝
- 2 եղբայրներ , որ չզիտցող ըլլաք : Դուք գիտէք , որ երբ հեթանոս էիք , մունճ կուռքերուն կը
- 3 տարուէիք՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք : Ուստի «՝ ձեզի կ'իմացընեմ , թէ մէկը չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը խօսի՝ ու Յիսուսը նզովեալ կանչէ . և մէկն ալ չկրնար Յիսուսը՝ Տէր կան-
- 4 չել , եթէ ոչ Հոգևով Սրբով : Իրաւ պարզենե-
- 5 ըր զանազան են , բայց նոյն Հոգին է : Մաւ պաշտօնները զանազան են , բայց նոյն Տէրն է :
- 6 Նոյնպէս ներգործութիւնները զանազան են , բայց նոյն Աստուածն է՝ որ կը ներգործէ ամէնը
- 7 ամէն բանի մէջ : Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը տրուած է՝ օգուտի համար :
- 8 Մէկու մը՝ Հոգիով իմաստութեան խօսք տը-

- րուած է , ուրիշին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հո-
 9 գիին աստիճանով . Միւսին հաւատք՝ նոյն Հո-
 գիով . ուրիշին բժշկութեան պարգևներ՝ նոյն
 10 Հոգիով . Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ . ու-
 րիշին՝ մարգարէութիւն . ուրիշին՝ հոգեոց ընտ-
 րութիւն . ուրիշին զանազան լեզուներ . ուրիշին
 11 լեզուներու թարգմանութիւն : Բայց աս ամէնը
 մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ , և ամէն մէկուն
 զատ զատ կը բաժնէ՝ ինչպէս որ կ'ուզէ :
 12 Բանզի ինտոր որ մարմինը մէկ է՝ ու շատ ան-
 դամներ ունի , և ան մարմինին բոլոր անդամները
 որ շատ են՝ մէկ մարմին են , անանկ ալ Բրիս-
 13 տոսը : Ինչու որ մենք ամէնքս մէկ Հոգիով մէկ
 մարմին ըլլալու մկրտուեցանք , թէ՛ Հրէաներ ,
 թէ՛ հեթանոսներ , թէ՛ ծառաներ , թէ՛ ազատ-
 14 ներ , և ամէնքս ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք : Ին-
 չու որ մարմինը մէկ անդամ մը չէ , հապա շատ :
 15 Թէ որ ոտքը ըսէ . Որովհետև ես ձեռք չեմ՝
 մարմինէն չեմ , չէ՛ թէ անով ան մարմինէն չէ :
 16 Եւ թէ որ ալանջը ըսէ . Որովհետև ես աչք չեմ՝
 մարմինէն չեմ , չէ՛ թէ անով ան մարմինէն չէ :
 17 Թէ որ բոլոր մարմինը աչք ըլլար , լսելիքը ո՞ր
 պիտի ըլլար . և թէ որ բոլորը լսելիք ըլլար , ո՞ր
 18 պիտի ըլլար հոտոտելիքը : Բայց հիմա Աս-
 տուած անդամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը
 19 մարմինին մէջ , ինչպէս որ ինքը ուզեց : Հապա
 թէ որ ամէնը մէկ անդամ ըլլար , մարմինը ո՞ր
 20 պիտի ըլլար : Բայց հիմա անդամները շատ են ,
 21 ու մարմինը՝ մէկ : Չկրնար աչքը ըսել ձեռքին
 թէ , Դուն ինձի պէտք չես . և ո՛չ դարձեալ գը-
 22 լուխը ոտքերուն թէ , Ինձի պէտք չէք : Մա-
 նաւանդ մարմինին ան անդամները՝ որ շատ տը-
 23 կար կ'երևնան , աւելի հարկաւոր են . Ու մար-
 մինին առ անդամները՝ որ շատ անպատիւ ըլլալ կը
 սեպենք , անոնց վրայ աւելի պատիւ կը դնենք .

- ու ասանելով մեր անվայելուչ անբարությունները աւելի վա-
 24 յելչութիւն ունին . Ու մեր վայելուչ անբարությունն
 բան մը պէտք չէ . բայց Աստուած մարմինը բա-
 րեխառնեց , ու պակասութիւն ունեցողին աւելի
 25 պատիւ տուաւ , Որպէս զի մարմինին մէջ երկ-
 պառակութիւն չըլլայ , հապա անդամները մի և
 26 նոյն հոգը ունենան իրարու վրայ : Աւ թէ որ
 մէկ անդամը նեղութիւն քաշէ , բոլոր անդամ-
 ները կը նեղին անոր հետը . և թէ որ փառաւորի
 մէկ անդամը , բոլոր անդամները կ'ուրախանան
 27 անոր հետը : Արդ՝ դուք Քրիստոսի մարմինն
 28 էք , ու մասնաւորապէս անդամները : Աւ
 Աստուած եկեղեցիին մէջը դրաւ մէկ քանինները .
 նախ՝ առաքեալներ , երկրորդ՝ մարգարէներ ,
 երրորդ՝ վարդապետներ , ետքը հրաշքներ , ետ-
 քը բժշկութիւններու պարգևներ , օգնութիւն-
 29 ներ : Միթէ ամէնը առաքեալներ են . միթէ
 ամէնը մարգարէներ են . միթէ ամէնը վարդա-
 պետներ են . միթէ ամէնը հրաշքներ կը գործեն .
 30 Միթէ ամէնը բժշկութեան պարգևներ ունին .
 միթէ ամէնը լեզուներ կը խօսին . միթէ ամէնը
 թարգմանութիւն կ'ընեն :
 31 Բայց դուք նախանձաւոր եղեք ան շնորհքնե-
 րուն՝ որ լաւագոյն են . և ես՝ ալ աւելի «պէ՛ ճամ-
 բայ մը ցուցրնեմ ձեզի :

ԳԼ . ԺԳ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ամէն տեսակ պարգևները 2 որչափ ազնիւ և դերազանց ը-
 լան , առանց սիրոյ ոչինչ են : 4 Սիրոյ գովութիւնները , 13 և յոյսէն ու հաւատքէն
 նախամեծար ըլլալը :

- 1 Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները
 խօսիմ՝ և սէր չունենամ , ես ձայն տուող պղին-
 ձի «լէ» եղայ , կամ հնչեցող ծնծղաներու «լէ» :
 2 Աւ թէ որ մարգարէութիւն ունենամ , ու հաս-
 կրնամ ամէն խորհուրդները՝ ու ամէն գիտու-

3 Թիւնը , և թէ որ ունենամ ամէն հաւատքը մինչև լեռները տեղափոխելու , ու սէր չունենամ , ոչինչ եմ : Եւ թէ որ իմ բոլոր ստացուածքս ազքատներուն կերցընեմ , ու իմ մարմինս այրուելու տամ , և սէր չունենամ , օգուտ մը չեմ ունենար : Սէրը երկայնամիտ է , քաղցր է . սէրը չնախանձիր . սէրը չզոռոզանար , չհպարտանար , Ենվայել վարմունք չունենար , իրենը չփնտուեր , բարկութեան չգրգուռիր , չարութիւն չխորհիր , Ենիրաւութեան վրայ չինդար , հապա ճշմարտութեան խնդակից կ'ըլլայ , Եմէն բանի կը զիջանի , ամէն բանի կը հաւատայ , ամէն բանի կը յուսայ , ամէն բանի կը համբերէ : Սէրը բնաւ չիյնար . բայց թէ որ մարգարէութիւններ պիտի խափանին , թէ որ լեզուներ պիտի դադարին , թէ որ գիտութիւն պիտի խափանի : Ինչու որ շատէն քիչը գիտենք՝ ու շատէն քիչը կը մարգարէանանք . Իայց երբ որ կատարեալը գայ , ան ատենը շատէն քիչը պիտի խափանի : Երբոր տղայ էի՝ տղայի պէս կը խօսէի , տղայի պէս կը խորհէի , տղայի պէս համարում ունէի . բայց երբոր այր եղայ , տղայ յութեան բաները մէկդի ձգեցի : Քանզի հիմա մենք որպէս թէ հայելի մէջ կը տեսնենք անյայտ կերպով , բայց ան ատենը երես առ երես . հիմա շատէն քիչ մը տեղեակ եմ , բայց ան ատենը անանկ պիտի ճանչնամ՝ ինչպէս որ ճանչցուեցայ : Ուստի հիմա կը մնայ հաւատք՝ յոյս՝ սէր , աս իրեքը . ու ասոնց մեծագոյնը սէրն է :

ԳԼ . ԺԴ

1 Պօղոս կը գովէ մարգարէութիւն ընելը , 2 և լեզուներ խօսելէն աւելի յարգի կը համարի զանիկայ՝ 6 նուագարանի ձայնը օրինակ բերելով . 12 կը ցուցնէ թէ երկուքն ալ պէտք է որ եկեղեցիին օգուտին համար ըլլան , 22 որ ան է իրենց ճշմարիտ և սեփական վախճանը . 26 կը սորվեցընէ թէ անոնց ամէն մէկը ինչպէս պէտք է գործածել : 34 Կանանց հրաման չկայ եկեղեցիին մէջ խօսելու :

1 Սիրոյ ետեւէն գացէք , ու հոգևոր պարգևներ

- րուն նախանձաւոր եղեք , մանաւանդ մարգարէութիւն ընելու : Ասան զի ան որ օրհնելով կը խօսի՝ չէ թէ մարդոց կը խօսի , հապա Աստուծոյ . ինչու որ մէկը չկայ որ իմանայ , բայց անիկայ հոգիով խորհուրդներ կը խօսի : Ասկայն ան որ կը մարգարէանայ , մարդոց կը խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք և մխիթարութիւն
- 4 օրհնելու : Ան որ օրհնելով կը խօսի , իր անձին շինութիւն կ'ընէ . ու ան որ կը մարգարէանայ ,
- 5 եկեղեցիին շինութիւն կ'ընէ : Աուզեմ որ դուք ամէնքդ լեզուներ խօսիք , բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն ընէք , ինչու որ ալ աղէկ է ան՝ որ կը մարգարէանայ , քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի . միայն թէ թարգմանելու ըլլայ , որ եկեղեցին ալ շինութիւն առնէ :
- 6 Աւ հիմա եղբայրներ՝ թէ որ ես ձեզի դամ լեզուներ խօսելով , ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ՝ ձեզի՝ թէ որ չխօսիմ ձեզի՝ կամ յայտնութիւնով , կամ գիտութիւնով , կամ մարգարէութիւնով ,
- 7 կամ վարդապետութիւնով : Աւ ձայն տուող անկենդան բաները անգամ , թէ սրինգ և թէ քնար , եթէ ձայներու զանազանութիւն չընեն , ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով
- 8 հնչուածը : Ինչու որ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն հանէ , ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի :
- 9 Անանկ ալ դուք՝ թէ որ լեզուով բացայայտ խօսք չըրուցէք , խօսուածը ինտո՞ր պիտի հասկըցուի .
- 10 ինչու որ օգին խօսողներ պիտի ըլլաք : Ահա աշխարհի մէջ այնքան տեսակ ձայներ կան , և
- 11 անոնց մէկը առանց նշանակութեան չէ : Աւստի թէ որ ան ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ , ես խօսողն բարբարոս մը պիտի ըլլամ , խօսողն ալ
- 12 ինձի բարբարոս մը պիտի ըլլայ : Անանկ ալ դուք՝ որովհետեւ հոգևոր պարգևներու նախանձաւոր էք , եկեղեցիին շինութեանը համար խնդրեցէք՝

- 13 որ աւելնաք յոյն պարգեւներով : Ենոր համար ան
որ օրաց լեզուով կը խօսի , աղօթք թող ընէ որ
- 14 թարգմանէ ալ : Քանզի թէ որ ես աղօթք ը-
նեմ օրաց լեզուով , իմ հոգիս աղօթք կ'ընէ ,
- 15 բայց միտքս անպտուղ է : Ուրեմն ի՞նչ է . ա-
ղօթք ընեմ հոգիով , աղօթք ընեմ մտառու-
թեամբ ալ . սաղմոս երգեմ հոգիով , սաղմոս
- 16 երգեմ մտառութեամբ ալ : Հապա թէ չէ՝ թէ
որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես , անիկայ որ
տգէտի տեղ կայներ է՝ ինտօր Եմէն պիտի ըսէ
քու գոհութիւն տալու ատենդ . ինչու որ ան
- 17 քու զրուցածդ չեմանար : Որ թէպէտ դուն
աղէկ գոհութիւն կ'ընես , բայց միւսը շինու-
- 18 թիւն չառներ : Եստուծմէ կը գոհանամ , որ
19 ձեր ամենէն աւելի լեզուներով կը խօսիմ . Բայց
եկեղեցիին մէջ կ'ուղեմ հինգ խօսք մտառու-
թեամբս խօսիլ , որ ուրիշներուն ալ սորվեցընեմ ,
քան թէ բիւրաւոր խօսքեր օրաց լեզուով :
- 20 Ե՛ղբայրներ՝ միտքով տղաք մի՛ ըլլաք , հապա
չարութիւն գիտալու՝ կողմէ՛ տղաք եղեք , ու միտ-
- 21 քով չափահաս եղեք : Օրէնքին մէջ գրուած է
թէ՛՝ Օտար լեզուներով՝ ու օտար շրթունքներով
ատ ժողովուրդին հետ պիտի խօսիմ , սակայն և
այնպէս ինծի մտիկ պիտի չընեն , կ'ըսէ Տէրը :
- 22 Ուրեմն լեզուները նշանի համար են՝ չէ՛ թէ հա-
ւատացեալներուն , հապա անհաւատներուն ,
բայց մարգարէութիւնը չէ՛ թէ անհաւատնե-
- 23 րուն , հապա հաւատացեալներուն : Երգ՝ թէ
որ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ գայ , ու ամէնն ալ
օրաց լեզուներով խօսելու ըլլան , և հոն մտնեն
տգէտներ կամ անհաւատներ . պիտի չըսե՞ն թէ
- 24 դուք խենթեցեր էք : Իսկ թէ որ ամէնն ալ
մարգարէանան , ու հոն մէկ անհաւատ մը կամ
տգէտ մը մտնէ , ամենէն ալ կը յանդիմանուի ,
- 25 ամենէն ալ կը քննուի , Ու անոր սրտին ծածուկ

բաները յայտնի կ'ըլլան . և այսպէս երեսի վրայ
ինկած՝ Մատուծոյ երկրպագութիւն պիտի ընէ ,
ու խոստովանի թէ իրաւցընէ Մատուած ձեր
մէջն է :

- 26 Ուստի ի՞նչ է՝ եղբայրներ . երբոր մէկտեղ կը
ժողվուիք , ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի ,
վարդապետութիւն ունի , լեզու ունի , յայտ-
նութիւն ունի , թարգմանութիւն ունի . ամէ-
- 27 նը շինութեան համար թող ըլլայ : Թէ որ մէ-
կը օրհայ լեզու կը խօսի , երկու հոգի , և թէ շատը՝
իրեք օրհայ , և ալ մէկիկ մէկիկ , ու մէկը
- 28 թող թարգմանէ : Բայց թէ որ թարգմանող
չըլլայ , եկեղեցիին մէջ լուռ թող կենայ , և ինք-
- 29 նիրեն ու Մատուծոյ թող խօսի : Իսկ մարգա-
րէները երկու կամ իրեք հոգի թող խօսին , ու
- 30 մէկախները թող քննութիւն ընեն : Հապա թէ
որ նստողներէն ուրիշ մէկուն ալ քան զայտ-
- 31 նուելու ըլլայ , առաջինը թող լռէ : Ինչու որ
ամէնքդ ալ կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ ,
որ ամէնն ալ սորվին , ու ամէնն ալ մխիթա-
- 32 բուին : Եւ մարգարէներուն հոգիները մարգա-
- 33 րէներուն հնազանդ են : Ինչու որ Մատուած
խոովութեան Մատուած չէ , հապա խաղաղու-
թեան , ինչպէս որ սուրբերուն բոլոր եկեղեցի-
ներուն մէջը :
- 34 Ձեր կնիկները եկեղեցիներուն մէջ լուռ կե-
նան . ինչու որ անոնց հրաման չկայ խօսելու ,
հապա հնազանդ ըլլալու , ինչպէս որ օրէնքն ալ
- 35 կ'ըսէ : Բայց թէ որ բան սորվիլ կ'ուզեն , տու-
նը իրենց էրիկներուն թող հարցընեն . քանզի
կնիկներուն անվայել է եկեղեցոյ մէջ խօսիլ :
- 36 Միթէ Մատուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ ելաւ , կամ թէ
- 37 միայն ձեզի՞ հասաւ : Թէ որ մէկը կը կարծէ
թէ ինքը մարգարէ է , կամ հոգևոր , թող
հաստատ գիտնայ՝ թէ ի՞նչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէ-

38 բոլոր պատուէրներն են . Բայց թէ որ մէկը տը-
 39 գէտ է , թող տգէտ ըլլայ : Ուստի եղբայրներ՝
 մարգարէութիւն ընելու նախանձաւոր եղիք ,
 40 ու լեզուներ խօսիլն ալ մի՛ արգիլէք : Եւ ամէն
 բան վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եռաքեալը Քրիստոսի յարութեամբը 12 կը ցուցնէ մեր յարութեան ստուգութիւնը ,
 մարմինն յարութեանը չհաւատացողներուն դէմ . 21 կը ցուցնէ յարութեան պը-
 տուղը , 35 ու եղանակը , 51 և թէ ինչպէս պիտի փոխուին անոնք որ կենդանի կը մնան
 վերջին օրը :

1 Ե՛ղբայրներ՝ ձեզի կ'իմացընեմ ան աւետարա-
 նը՝ որ ես ձեզի քարոզեցի , որ նաև ընդունեցիք ,
 2 ու անոր վրայ հաստատուած էք . Որով կը փրո-
 կուիք ալ , թէ որ ամուր բռնէք ան խօսքը որ ես
 ձեզի քարոզեցի , միայն եթէ պարապ տեղը հա-
 3 լատացած չէք : Ինչու որ պինտ առաջ ես ձեզի
 աւանդեցի անիկայ՝ որն որ ես ալ ընդունեցի ,
 թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ
 4 գիրքերուն ըստին համեմատ , Եւ թէ թաղուե-
 ցաւ , ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ գիրքե-
 5 րուն ըստին համեմատ . Եւ թէ երևցաւ Աեփա-
 6 սին , ու ետքը տասուերկուքին . Ետքը հինգ
 հարիւրէն աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երևցաւ ,
 որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան , և ոմանք
 7 ալ ննջեցին . Ու ետքը երևցաւ Յակոբոսին ,
 8 ետքը բոլոր առաքեալներուն : Եմենէն ետքը՝
 9 որպէս թէ վիժածի մը՝ ինծի ալ երևցաւ : Ա՛սան
 զի ես առաքեալներուն ամենէն յետինն եմ , որ
 արժանի ալ չեմ առաքեալ ըսուելու , ինչու որ
 10 Եստուծոյ եկեղեցին հալածեցի : Միայն թէ
 Եստուծոյ շնորհօքն եմ՝ ինչ որ եմ . և անոր շը-
 նորհքը որ իմ վրաս է , պարապ քան ճշ չեղաւ ,
 հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատեցայ . և
 չէ թէ ես , հապա Եստուծոյ շնորհքը՝ որ իմ հետս
 11 էր : Ուստի թէ ես և թէ անոնք ասանկ կը քա-
 րոզենք , ու դուք ասանկ հաւատացիք :

- 12 Ուրեմն թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ
մեռելներէն յարութիւն առած է, ինչպէս ձեզ-
մէ մէկ քանիները կ'ըսեն թէ, Մեռելոց յարու-
- 13 թիւն չկայ: Թէ որ մեռելոց յարութիւն չկայ,
14 ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. Եւ
թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն
մեր քարոզութիւնը պարապ է, ու ձեր հաւատքն
- 15 ալ պարապ է. Եւ մենք ալ Մատուծոյ սուտ վը-
կաները գտնուած կ'ըլլանք. որովհետեւ Մատու-
ծոյ համար վկայութիւն տուինք թէ, Ինքը Գե-
ռեմէն յարուց Քրիստոսը. որ իրաւ չյարուց
- անիկայ, թէ որ մեռելները յարութիւն չեն առ-
16 ներ. Քանզի թէ որ մեռելները յարութիւն չեն
առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ.
- 17 Եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր
հաւատքը պարապ է, «- տակաւին ձեր մեղքե-
18 րուն մէջն էք. Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջող-
19 ները կորսուած են: Թէ որ միայն աս կեանքիս
համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բոլոր
- 20 մարդիկներէն աւելի խղճալի ենք: Բայց հիմա
Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է՝
21 ննջեցելոց առջի պտուղը: Քանզի որովհետեւ
մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ մեռելոց յա-
22 րութիւնը: Այն զի ինչպէս որ Ադամով ամէ-
նը կը մեռնին, անանկ ալ Քրիստոսով ամէնը
23 կենդանի պիտի ըլլան. Բայց ամէն մէկը իր կար-
գովը, առջի պտուղը Քրիստոս, ետքը Քրիս-
24 տոսինները՝ իր գալու ատենը. Անկէ ետեւ Կե-
զայ վախճանը, երբոր թագաւորութիւնը պիտի
տայ Մատուծոյ ու Հօրը ձեռքը, երբոր խա-
փանէ ամէն իշխանութիւնը, և ամէն պետու-
- 25 թիւնը ու զօրութիւնը: Ինչու որ անոր պէտք է
թագաւորութիւն ընել, մինչև որ բոլոր թշնա-
- 26 միները իր ոտքերուն տակը դնէ: Այլ չեն թըշ-
նամին՝ ոչ պիտի խափանի, մահն է, վասն զի

- 27 Գեղեցիկ է . Եմէն բան անոր ոտքերուն տակը հը-
 նազանդեցուց . Բայց երբոր կ'ըսէ թէ , Եմէն
 բան անոր հնազանդած է , յայտնի է թէ բաց
 28 'ի անկէ՝ որ ամէնը անոր հնազանդեցուց : Ու
 երբոր ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ , ան ատենը
 Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի անոր , որ իրեն
 հնազանդեցուց ամէնը , որպէս զի Աստուած ըլ-
 29 լայ ամէնը՝ ամէն բանի մէջ : Հապա թէ չէ ,
 ի՞նչ պիտի ընեն անոնք՝ որ մեռելներուն համար
 կը մկրտուին . թէ որ մեռելները բնաւ յարու-
 թիւն չառնեն , ինչո՞ւ ուրեմն անոնց համար կը
 30 մկրտուին . Ինչո՞ւ համար մենք ալ վտանգի մէջ
 31 կը մտնենք ամէն ժամ : Ա կայ կը բերեմ ան
 պարծանքը՝ որ ձեր վրայ ունիմ Քրիստոս Յի-
 սուս մեր Տէրոջմով , որ ես ամէն օր կը մեռնիմ :
 32 Թէ որ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման գազաննե-
 րու հետ մարտնչեցայ , ի՞նչ օգուտ է ինձի , թէ
 որ մեռելները յարութիւն չառնեն . ուտենք ու
 33 խմենք , ինչու որ վաղը կը մեռնինք : Մի խա-
 բուիք . չար ընկերակցութիւնները աղէկ բարքը
 34 կ'ապականեն : Երդարութիւնով զգաստացէք ,
 ու՛ մեղք մի՛ գործէք . ինչու որ Յիւզի ոմանք Աս-
 տուծոյ գիտութիւնը չունին . ձեզ ամէջընելու
 համար կը զրուցեմ :
 35 Բայց պիտի ըսէ մէկը թէ , Ինտո՞ր մեռելները
 յարութիւն կ'առնեն , կամ թէ ի՞նչ մարմնով կու-
 36 գան : Ե՛նմիտ՝ դուն անիկայ որ կը սերմանես ,
 37 թէ որ չմեռնի՝ չկենդանանար . Ու ան որ կը
 սերմանես , չէ թէ ան մարմինը որ պիտի բուսնի՝
 կը սերմանես , հապա մերկ հատ մը՝ թէ ցորենի
 38 ըլլայ , և թէ մէկ ուրիշ «եջ» . Ու Աստուած անոր
 մարմին կու տայ ինչպէս որ կ'ուզէ , և ամէն մէկ
 39 սերմին իր յարմարէ՛մ մարմինը : Եմէն մարմին՝ մէկ
 մարմին չէ . հապա մարդոց մարմինը ուրիշ է , ու
 անասնոց մարմինը ուրիշ , ձուկերունն ալ ուրիշ ,

- 40 և թռչուններունը ուրիշ : Արկնաւոր մարմիններ ալ է՞ն , երկրաւոր մարմիններ ալ . բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է , ու երկրաւորներունը :
- 41 Բունը ուրիշ : Արեւին փառքը ուրիշ է , ու լուսնին փառքը ուրիշ , և աստղերուն փառքը ուրիշ . ու Բէ աստղը Բէալ աստղէն տարբեր է փառքով :
- 42 Եսանկ ալ է մեռելոց յարութիւնը . Կարգապահանութիւնով կը սերմանուի , «- անապահանութիւնով յարութիւն կ'առնէ . Անարգութիւնով կը սերմանուի , «- փառքով յարութիւն կ'առնէ . տկարութիւնով կը սերմանուի , «- զօրութիւնով յարութիւն կ'առնէ . Ար սերմանուի շնչաւոր մարմին , և յարութիւն կ'առնէ հոգեւոր մարմին . շնչաւոր մարմին կայ , հոգեւոր մարմին ալ կայ : Աւ այսպէս զրուած է . Առջի մարդը Ադամ՝ կենդանի շունչ եղաւ , վերջի Ադամը՝ կենդանի հոգի : Բայց չէ թէ առաջ հոգեւորը , հապա շնչաւորը , «- ետքը հոգեւորը . Առջի մարդը երկրէն է՝ հողեղէն . բայց երկրորդ մարդը՝ Տէր է՝ երկինքէն : Ինչպէս է հողեղէնը , անանկ ալ հողեղէնները . ու ինչպէս երկնաւորը , անանկ ալ երկնաւորները . Աւ ինտոր որ հողեղէնին կերպարանքը հագեր ենք , երկնաւորին կերպարանքն ալ պիտի հագնինք : Բայց աս կ'ըսեմ՝ եղբայրներ , որ մարմինը ու արիւնը Աստուծոյ թագաւորութիւնը չեն կրնար ժառանգել . ո՛չ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապականութիւնը :
- 51 Ահա՛ ձեզի խորհուրդ մը կը զրուցեմ . ամէնքս պիտի չննջենք , բայց ամէնքս ալ պիտի փոխուինք , Յանկարծակի աչք գոցել բանալու մէջ վերջին փողն հնչեալ ատենը , որովհետեւ փողը պիտի հնչուի , ու մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ապականութեան . և մենք ալ
- 53 պիտի փոխուինք : Այսին զի պէտք է որ աս

- ապականացու մարմնը անապականութիւն հագնի ,
 ու աս մահկանացուս անմահութիւն հագնի :
 54 Բայց երբոր աս մահկանացու մարմնը անմահու-
 թիւն հագնի , և աս ապականացուս անապա-
 կանութիւն հագնի , ան ատենը պիտի կատա-
 րուի ան խօսքը որ գրուեցաւ թէ , Մահը յաղ-
 55 թութեան մէջ ընկղմեցաւ : Ո՛ր է ո՛վ մահ-
 քու խայթոցդ , ո՛ր է ո՛վ գերեզման՝ քու յաղ-
 56 թութիւնդ : Մահին խայթոցը մեղքն է , ու
 57 մեղքին ոյժը՝ օրէնքը : Բայց գոհութիւն Աս-
 տուծոյ , որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր
 58 Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը : Ուստի իմ
 սիրելի՛ եղբայրներս՝ հաստատ եղեք , անշարժ
 կեցե՛ք , և ամէն ատեն աւելցէք Տէրոջը գործին
 մէջ , գիտնալով որ ձեր աշխատութիւնը պարապ
 չէ Տէրոջմով :

ԳԼ . Ժ.Ձ

1 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները որ երուսաղէմի եղբայրներուն կարօտութիւնը լեցընեն . 10 բարի վկայութիւն կու տայ Տիմոթէոսին վրայով , 13 և բարեկամական խրատներէն ետև 16 իր թուղթը կը վերջացընէ զանազան բարենկերով :

- 1 Բայց սուրբերուն համար ողորմութիւն ժողվելու
 վրայով , ինտոր որ պատուէր տուի Գաղատա-
 2 ցւոց եկեղեցիներուն , դուք ալ անանկ ըրէք : Ա-
 մէն մէկշաբթի օրերը ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը
 3 թող դիզէ ինչ որ կը յաջողի , Որ չըլլայ թէ
 երբոր գամ , ան ատենը ժողովումներ ըլլան . ու
 երբոր գամ , որոնց որ դուք հաճիք , ես զանոնք
 թուղթերով պիտի խրկեմ՝ ձեր պարգևները Ա-
 4 րուսաղէմ տանելու : Աւ թէ որ իմ երթալս ալ
 5 արժան սեպուի , իմ հետս թող երթան : Սա-
 կայն ես ձեզի պիտի գամ՝ երբոր Մակեդոնիայէն
 անցնիմ . (քանզի Մակեդոնիայէն կ'անցնիմ .)
 6 Աւ կարելի է որ ձեր քովը մնամ , կամ ձմեռն ալ
 անցընեմ . որ դուք զիս ճամբայ դնէք , ուր որ
 7 ես պիտի երթամ : Ինչու որ չեմ ուզեր ձեզ
 հիմա հարևանցի մը տեսնել . բայց յոյս ունիմ

- որ ատեն մը ձեր քովը կենամ , թէ որ Տէրը
 8 հրաման տայ : Սակայն հիմա ես եփեսոս պի-
 9 տի մնամ մինչև Պենտէկոստէ . Ինչու որ ինծի
 մեծ ու արդիւնաւոր դուռ մը բացուած է . ու
 շատ հակառակորդներ կան :
- 10 Երդ՝ թէ որ Տիմոթէոսը գայ , նայեցէք որ
 ձեր քովը առանց վախի ըլլայ . քանզի անիկայ
 Տէրոջը գործը կը գործէ , ինչպէս որ ես ալ :
- 11 Ուստի չըլլայ որ մէկը անիկայ արհամարհէ .
 հապա խաղաղութեամբ անիկայ ճամբայ դրէք ,
 որ ինծի գայ . ինչու որ անոր կը սպասեմ եղ-
- 12 բայրներով մէկտեղ : Իսկ Ապողոս եղբօրը հա-
 մար , շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայր-
 ներուն հետ մէկտեղ . ու բնաւ կամք չունեցաւ
 որ հիմա գայ . բայց պիտի գայ՝ երբոր յարմար
 ժամանակ գտնէ :
- 13 Երթուն կեցէք . հաւատքի մէջ հաստատ
 14 կեցէք , ժիր եղբք , զօրացէք : Ձեր ամէն բա-
 ները սիրով ըլլայ :
- 15 Մաղաչեմ ձեզ՝ եղբայրներ , (զիտէք դուք
 Ստեփաննեսին ընտանիքը թէ Ե.քայիայի առջի
 պտուղն է , ու անձերնին սուրբերուն սպասաւո-
- 16 բութեանը նուիրեցին .) Որ հնազանդ ըլլաք
 անանկներուն , և ամենուն՝ որ Բէր հետը մէկտեղ
 17 կը գործէ ու կ'աշխատի : Ուրախ եմ ես Ստե-
 փաննեսին ու Փորտունատոսին ու Ե.քայիկոսին
 գալուն վրայ , որ ձեր պակասութիւնը անոնք
 18 լեցուցին . Քանզի հանգստացուցին իմ հոգիս
 ու ձերը . ուստի անանկները ճանչցէք :
- 19 Բարև կ'ընեն ձեզի Եսիայի եկեղեցիները .
 շատ բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւղասը ու
 Պրիսկիլան՝ իրենց տանը մէջի եկեղեցիով մէկ-
- 20 տեղ : Բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները .
 բարև տուէք իրարու սուրբ համբուրով :
- 21 Ես բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է : (22) Թէ

որ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրեր , նզո-
23 վեալ ըլլայ՝ երբ մեր Տէրը գայ : Տէր Յիսուս
24 Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը . Եւսկէս ձեր ա-
մենուն հետը ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով . ամէն :

ԵՐԿՐՈՐԻ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌ ԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԿՈՐՆԹԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

3 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները համբերող ըլլալ նեղութեան մէջ , ցուցնելով
անոնց՝ թէ ինչպէս Աստուած մխիթարեց զինքը իր ամէն վեշտերուն մէջ՝ և ազատեց ,
8 մանաւանդ Ասիայի մէջ իր վերջին նեղութեան ատենը . 12 և վկայ բերելով իր ու-
անոնց խղճմտանքը՝ իր անկեղծութեամբ աւետարանին անփոփոխ ճշմարտութիւնը
քարոզելուն , 15 կը ցուցնէ թէ իր անոնց չերթալը ո՛չ թէ թեթեամտութենէ կը
ծաղի , հապա անոնց վրայ ունեցած իր կարեկցութենէն :

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Աս-
տուծոյ կամքովը , ու Տիմոթէոս Ռե եղբայրը .
Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին , և
բոլոր Աքայիայի մէջ եղող ամէն սուրբերուն .

2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր
Հօրմէն , ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած՝ ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը , զթութեանց Հայրը՝ և ա-

4 մէն մխիթարութեան Աստուածը . Են որ մեզ կը
մխիթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ , որ
մենք կարող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն
նեղութիւններու մէջ են , ան մխիթարութիւնու-
վը՝ որով մենք Աստուծմէ կը մխիթարուինք :

5 Քանզի ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքները
մեր վրայ շատ եղան , նմանապէս Քրիստոսի
ձեռքովը մեր մխիթարութիւնն ալ շատ կ'ըլլայ :

- 6 Եւ թէ նեղութիւն քաշենք, ձեր մսիթարութեանը ու փրկութեանը համար է, և թէ մսիթարութիւնք, ձեր մսիթարութեանը ու փրկութեանը համար է, որ կը յաջողի համբերելով ան չարչարանքներուն՝ որոնցմով մենք ալ կը
- 7 չարչարուինք . Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, ինչու որ գիտենք՝ թէ ինտոր որ չարչարանքներուն հաղորդ էք, անանկ ալ մը-
- 8 խիթարութեանը պէտէ ըլլա՛տ : Այսին զի Ասիայի մէջ մեզի պատահած նեղութիւններուն վրայով՝ չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք՝ եղբայրներ, թէ Քրիստոս կարողութենէն շատ աւելի ծանրաբեռնեցանք, մինչև որ կեանքերնուս ալ անյոյս եղանք :
- 9 Բայց մահուան վճիռը մենք վրանիս պահեցինք, որ ինքզինքնուս չապաւինինք, հապա Աստու-
- 10 ծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ . Որ ինքը անանկ մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ .
- 11 Որուն կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ, մեզի համար ձեր ըսած աղօթքին օգնականութիւնովը . որ շատերուն աղօթքի պատճառովը մեզի եղած շնորհքին համար՝ շատերէն գոհութիւն տրուի մեզի համար :
- 12 Ինչու որ մեր պարծանքը աս է, մեր խղճմտանքին վկայութիւնը՝ թէ մենք Աստուծոյ ապարգմտութեամբ ու անկեղծութեամբ, և չէ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը, հապա Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուեցանք, բայց աւելի դէպ ՚ի ձեզի : Քանզի ուրիշ
- 13 բան չենք գրեր ձեզի, հապա ան որ դուք կը կարդաք՝ ու կը ճանչնաք . և կը յուսամ թէ
- 14 մինչև վերջը պիտի ճանչնաք . Ինչպէս որ քիչ շատ ճանչցաք մեզ, որ ձեր պարծանքն ենք, ինտոր որ դուք ալ մերը, Տէր Յիսուսի օրը :
- 15 Եւ աս վստահութիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի գալ, որ դուք երկրորդ շնորհք ընդունիք .

- 16 Ու ձեզմէ անցնիլ զէպ 'ի Մակեդոնիա , և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի գալ , ու ձեզմէ ճամբայ դրուիլ զէպ 'ի Հրէաստան : Ուստի աս որ ես մտածեցի , միթէ թէթեւութիւնով շարժեցայ . կամ թէ ան որ ես կը խորհիմ , մարմնաւորապէս կը խորհիմ , որ իմ կողմանէս այո՛ այո և ո՛չ ոչ ըլլայ : Սակայն հաւատարիմ է Եստուած , որ մեր խօսքը ձեզի ոչ հասնուի , այո՛ և ո՛չ չէր : Ինչու որ Եստուծոյ Արդին Յիսուս Քրիստոսը՝ որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ , (ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով ,) այո՛ և ո՛չ չեղաւ , հապա իր մէջը եղաւ այոն . Քանզի որչափ որ Եստուծոյ խոստմունքները կան , իր մէջը Եյո՛ են , ու իր մէջը Եմէն են՝ Եստուծոյ փառքին համար մեր ձեռքովը : Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ մէկտեղ Քրիստոսով հաստատեց , ու մեզ օծեց , Եստուած է . Ար մեզ կնքեց ալ , և Քնէ տուաւ Հոգւոյն գրաւը մեր սրտերուն մէջը : Բայց ես զԵստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս , որ ձեզ խնայելու համար տակաւին Կորնթոս չեկայ . «*αὐτὸς*» չէ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապետենք , հապա գործակից ենք ձեր ուրախութեանը . ինչու որ դուք հաւատքով կը կենաք :

ԳԼ . Բ

1 Պօղոս ցուցնելով իր անոնց չեթալուն պատճառը , 6 կը խնդրէ որ եկեղեցիին հաղորակցութենէն կտրուած անձին ներեն՝ ու մտիթարեն զանիկայ , 10 ինտոր որ ինքն ալ անոր անկեղծ զըջմանը նայելով՝ ներած է : 12 կը ծանուցանէ Տրովադայէն Մակեդոնիա անցնելուն պատճառը , 14 և ամէն տեղ Եստուծմէ իր քարոզութեանը տրուած բարի յաջողութիւնը :

- 1 Սակայն ես ինծմէ աս որոշեցի , որ նորէն
 2 տրտմութիւնով չգամ ձեզի : Ինչու որ եթէ ես ձեզ տրտմեցընեմ , ալ ո՛վ է որ զիս պիտի ուրախացընէ , թէ չէ ան՝ որ ինծմէ կը տրտմի : Ու աս զրեցի , որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ տրտմութիւն մը կրեմ անոնցմէ , ուսկից որ պէտք է

- ինծի ուրախ ըլլալ . քանզի ձեր ամենուն վրայ
վատահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր ամենունն
4 է : Ինչու որ շատ նեղութենէ և սրտի տազնա-
պէ ես ձեզի գրեցի շատ արցունքով . չէ թէ որ
գուք տրտմիք , հապա որ գիտնաք ան սէրը՝ որ
ես ունիմ աւելի ձեր վրայ :
- 5 Բայց թէ որ մէկը տրտմեցուց , չէ թէ զիս
տրտմեցուց , հապա ըստ մասին (որ Խոստ Ծանր
6 չընեմ) ձեզ ամէնքդ : Հերիք է անանկ մար-
7 դուն ան պատիժը , որ շատերէն եղաւ : Աւտի
ընդհակառակն Խոստ է աւելի ներել անոր , ու մը-
խիթարել , որ չըլլայ թէ անանկը աւելի տրտ-
8 մութենէն ընկղմի : Աւտի կ'աղաչեմ ձեզ , որ
9 անոր վրայ յէ սէրը հաստատէք . (Մտոր հա-
մար ալ գրեցի , որ ձեզ փորձելով՝ գիտնամ
10 թէ ամէն բանի մէջ հնազանդ էք : Աւ որուն
որ գուք բան մը կը ներէք , ես ալ ինչ ներէմ . ինչու
որ եթէ ես ալ ներեմ , ինչ որ ներեմ՝ ձեզի հա-
11 մար է Վրիստոսի կողմանէ .) Որ չըլլայ թէ
զրկանք մը կրենք Սատանայէն . քանզի անոր
խորհուրդները չգիտցող չենք :
- 12 Արդ՝ երբոր ես Տրովադա հասայ Վրիստոսի
աւետարանը Խոստի , և ինծի դուռ մը բաց էր
13 Տէրոջմով , Իմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն
չունէի , ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս հոն չգտայ .
հապա անոնցմէ հրաժարելով՝ Մակեդոնիա
գացի :
- 14 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ միշտ յաղ-
թող կ'ընէ մեզ Վրիստոսով , ու զինքը ճանչ-
նալուն հոտը մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ .
- 15 Ինչու որ մենք Աստուծոյ առջևը Վրիստոսին
անուշ հոտն ենք՝ փրկուածներուն մէջ և կոր-
16 սուածներուն մէջ . Ոմանց մահուան հոտ դէպ
'ի մահ , և ոմանց կենդանութեան հոտ դէպ 'ի
17 կեանք . և աս բաներուն ո՞վ բաւական է : Վան-

զի մենք շատերուն պէս չենք , որ Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն կ'ընեն . հապա որպէս թէ անկեղծութեամբ , հապա որպէս թէ Աստուծմէ՝ Աստուծոյ առջևը Քրիստոսով կը խօսինք :

ԳԼ . Գ

1 Առաքելը կը ցուցնէ թէ Կորնթացոց հաւատքը և շնորհքները բաւական վկայութիւն են իր պաշտօնին , որ սուտ վարդապետները սնապարծութեան յանցանքով չամբաստանեն զինքը . 6 և օրէնքին ու աւետարանին պաշտօնեաներուն մէջտեղը բարդատութիւն մը ընելով՝ 12 փաստերով կը հաստատէ որ իր պաշտօնը խիստ զերազանց է , ճիշդ ինտոր որ կենաց և ազատութեան օրէնքը զերազանց է դատապարտութեան օրէնքէն :

- 1 Ար սկսի՞նք նորէն անձերնիս յանձն ընել . կամ թէ ոմանց պէս պէտք է մեզի յանձնարա-
- 2 ըութեան թուղթեր՝ ձեզի , կամ ձեզմէ : Հապա մեր թուղթը դուք էք՝ մեր սրտերուն մէջը գրուած , ճանչցուած ու կարդացուած ամէն
- 3 մարդիկնեքէն . Յայտնի ըլլալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասաւորութիւնովը . չէ թէ մելանով գրուած , հապա կենդանի Աստուծոյ հոգիովը . չէ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ , հապա սրտին մարմնեղէն տախտակներուն վրայ : Եւ ասանկ վստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի ձեռքովը . Չէ թէ մենք ինքնիրեննիս բաւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ . հապա մեր
- 6 բաւականութիւնը Աստուծմէ է . Ար մեզ բաւական ալ ըրաւ նոր կտակարանին պաշտօնեաներ ըլլալու՝ չէ թէ գիրին , հապա հոգիին . ինչու որ գիրը կը սպաննէ , բայց հոգին կ'ապրեցընէ :
- 7 Խսկ թէ որ քարերու վրայ գրով փորուած մահուան պաշտօնը փառքով եղաւ , որ Խորայէլի որդիքը կարող չեղան Մովսէսին երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառացը համար , որ պիտի խափանուէր . Արե՞ն հոգիին պաշտօնը ի՞նչպէս աւելի փառքով պիտի չըլլայ : Ինչու որ եթէ դատապարտութեան պաշտօնը փառքով էր , որ-

- չափ աւելի արդարութեան պաշտօնը փառքով
 10 պիտի ըլլայ : Ա՛յն զի ան որ փառաւոր էր ,
 աս մասին փառաւոր չէ , գերազանց փառքին
 11 պատճառովը : Քանզի եթէ ան որ պիտի խա-
 փանուէր՝ փառքով էր , ո՞րչափ աւելի ան որ կը կե-
 12 նայ՝ փառքով պարտի ըլլալ : Ուստի ասանկ յոյս որ
 ունինք , շատ համարձակութեամբ կը վարուինք
 13 Եր Իօսիֆ Գլու . Աւ չէ թէ ինչպէս որ Մովսէս
 իր երեսին վրայ ծածկոց կը ձգէր , որ Նօրայելի
 որդիքը չնային ան խափանուելու քանիչ վախ-
 14 ճանին : Սակայն անոնց միտքերը կուրցան .
 ինչու որ մինչև ասօրուան օրս նոյն ծածկոցը
 ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմունքին
 վրայ , ու չվերնար , (ինչու որ Քրիստոսով կը
 15 խափանուի .) Հապա մինչև այսօր երբոր Մով-
 սէսին գիրք կը կարգան անոնց սրտին վրայ
 16 ծածկոց մը կը կենայ : Բայց երբոր Տէրօջը
 դառնան , ան ատենը պիտի վերնայ ան ծածկո-
 17 ցը . Ա՛յն զի Տէրը Հոգին է . և ուր որ Տէրօջը
 18 Հոգին կայ , հոն ազատութիւն կայ : Բայց
 մենք ամէնքս բաց երեսով Տէրօջը փառքը որ-
 պէս թէ հայելիի մէջ տեսնելով , նոյն պատկերին
 կը նորոգուինք փառքէ ՚ի փառք , որպէս թէ
 Տէրօջը Հոգիէն :

ԳԼ . Դ

1 Ար ծանուցանէ թէ ինչպէս անկեղծութեամբ և հաւատարիմ եռանդով քարոզեց աւե-
 տարանը , 7 և թէ ինչպէս աւետարանին համար իր ամէն օր կրած նեղութիւնները և
 հալածանքները պատճառ եղան աւելցընելու Աստուծոյ զօրութեան փառքը , 12 եկե-
 ղեցիին օգուտը , 16 և իր անձին յաւիտենական փառքը :

- 1 Ուստի աս պաշտօնը ունենալով , ինչպէս որ
 2 ողորմութիւն գտանք , չենք ձանձրանար . Հա-
 պա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն ,
 ու խորամանկութիւնով չենք վարուիր , և խար-
 դախութիւն չենք ըներ Աստուծոյ խօսքին մէջ .
 Հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ անձերնիս

- մարդոց ամէն խղճմտանքին կ'ընծայենք Աստու-
- 3 ծոյ առջևը : Իսկ թէ որ մեր աւետարանը ծածկուած ալ է, կորսուածներուն մէջ ծածկուած է .
- 4 Որոնց մէջ աս աշխարհիս աստուածը անհաւատներուն միտքերը կուրցուց , որ Քրիստոսի փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ .
- 5 որ ինքն է Աստուծոյ պատկերը : Ինչու որ չէ թէ անձերնիս կը քարոզենք , հապա Քրիստոս Յիսուս Տէրը , ու մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի
- 6 համար : Այսն զի Աստուած՝ որ հրաման բրաւ խաւարէն լոյս ծագել , ինքը մեր սրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց գիտութեան լոյսը տալու համար Յիսուս Քրիստոսի անձովը :
- 7 Երդ՝ մենք աս գանձը հողէ ամաններու մէջ ունինք , որ զօրութեան առաւելութիւնը Աստուծ-
- 8 մէ ըլլայ , ու չէ թէ մեզմէ : Ամէն կողմանէ վերտացած ենք , բայց նեղը ինկած չենք . կարօ-
- 9 տեալ ենք , բայց յուսահատած չենք . Հալածուած ենք , բայց երեսէ ձգուած չենք . վար
- 10 ձգուած ենք , բայց կորսուած չենք . Ամէն ատեն Յիսուսի մահը մեր մարմիններուն մէջը կը կրենք , որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մարմիննե-
- 11 բուն մէջը յայտնուի : Այսն զի մենք որ կենդանի ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մահուան կը մատնուինք , որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մահանացու մարմիններուն մէջը յայտնի ըլլայ :
- 12 Ուստի մահը մեր մէջը կը ներգործէ , և կեանքը
- 13 ձեր մէջը : Իայց հաւատքին նոյն հողին ունինք , ինչպէս որ գրուած է . Հաւատացի , անոր համար խօսեցայ . մենք ալ կը հաւատանք , ու անոր
- 14 համար կը խօսինք . Աս գիտնալով՝ թէ ան որ Տէր Յիսուսը յարուց , մեզ ալ Յիսուսով պիտի յարուցանէ , ու անոր առջևը պիտի կայնեցընէ
- 15 ձեզմով մէկտեղ . Ինչու որ ամէն բան ձեզի համար է , որ ան շնորհքը առատացած՝ շատերուն

գոհութիւն ընելովը աւելնայ Աստուծոյ փառքին
համար :

- 16 Այսն որոյ չենք ձանձրանար . բայց թէպէտ
մեր գուրսի մարդը կ'ապականի , սակայն մեր
17 ներսի մարդը օրէ օր կը նորոգուի : Ինչու որ մեր
վայրկենական թեթեւնեղութիւնը խիստ մեծ
չափազանց փառքի յաւիտենական առաւելու
18 թիւն կը գործէ մեզի : Այսն զի մենք երեցած
բաներուն չենք նայիր , հապա չերեցածներուն .
ինչու որ երեցած բաները ժամանակաւոր են ,
բայց չերեցածները՝ յաւիտենական :

ԳԼ . Ե

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը հաստատուն յոյս ունենալով անմահ փառաց , 9 և սպասելով
ան փառքին և ընդհանուր դատաստանին , կը ջանայ մարութիւնը իր զմտանք ունենալ , 12
նչ թէ անով պարծենալու համար , 14 այլ իբրև Քրիստոսէն կենդանութիւն ունեցող
մէկը՝ կ'աշխատի որ միայն Քրիստոսի կենդանի ըլլայ իբրև նոր արարած մը , 18 ու իր
հաշտութեան պաշտօնովը ուրիշներն ալ Աստուծոյ հետ հաշտեցընէ :

- 1 Այսն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի նման
երկրաւոր տունը քակուի , մէկ շինուածք մը
ունինք Աստուծմէ , անձեռագործ տուն մը՝ յա-
2 յիտենական՝ երկինքի մէջ : Այս աս երկրաւոր տան
մէջ կը հառաչենք , մեր երկնաւոր բնակութիւ-
3 նը հազնելու փափաքելով . Միայն թէ երբոր ան
4 հազնելու ըլլանք , մերկ չգտնուինք : Այսն զի
մենք որ աս վրանին տակն ենք՝ կը հառաչենք
ծանրութիւն քաշելով . ինչու որ չենք ուզեր
վրանուս հանել , հապա անկէպէտ ասոր վրայէն հազ-
նիլ , որ մահականացութիւնը ընկղմի կեանքէն :
5 Բայց ան որ մեզ աս բանիս կը պատրաստէ՝ Աս-
տուած է . որ նաև մեզի տուաւ Հոգիին զբաւը :
6 Ուստի ամէն ատեն վստահութիւն ունինք , և
գիտենք՝ թէ որչափ որ մարմինի մէջ կը կենանք ,
7 Տէրոջմէ հեռու ենք . (Ինչու որ հաւատքով կը
8 քալենք , ու չէ՛ թէ երևոյթով .) Ուստի վստա-
հութիւն ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզենք մարմինէն
9 հեռանալ , ու Տէրոջը քովը կենալ : Ասոր հա-

- մար կը ջանանք ալ , որ թէ կենանք , և թէ հե-
- 10 ուանանք , անոր հաճոյ ըլլանք : Անան զի պէտք է որ ամէնքս ալ Քրիստոսի ատեանին առջևը ներկայանանք , որ ամէն մէկը իր մարմնովը ըրածներուն փոխարէնը առնէ ինչ որ գործեր է , թէ բարի և թէ չար :
- 11 Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց միտքը կը հաճեցընենք . սակայն մենք Աստուծոյ առջևը յայտնի ենք . և կը յուսամ որ ձեր խղճ-
- 12 մտանքին մէջն ալ յայտնի ենք : Չէ թէ նորէն անձերնիս ձեզի կ'ընծայենք . հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծենալու . որ քան ճշունենաք ~~պարծենալու~~ անոնց՝ որ աչքի երևցա-
- 13 ծովը կը պարծենան , ու չէ թէ սրտով : Ինչու որ եթէ խելը ած ենք՝ ա՛ն Աստուծոյ համար է , և
- 14 թէ որ զգաստ ենք՝ ա՛ն ձեզի համար է . Ինչու որ Քրիստոսի սէրը մեզ կը ստիպէ . քանզի մեր դատումը աս է որ՝ եթէ մէկը ամենուն համար
- 15 մեռաւ , ուրեմն ամէնն ալ մեռած էին . Այլ ամենուն համար մեռաւ , որ կենդանի եղողները՝ ալ իրենց անձերուն կենդանի չըլլան , հապա անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ :
- 16 Ուստի ասկէ ետեւ մենք մէկ մը մարմինով չենք գիտեր . ու թէև Քրիստոսը մարմինով ճանչցանք , բայց հիմա՝ ալ ~~անկէ~~ չենք ճանչնար :
- 17 Ուրեմն թէ որ մէկը Քրիստոսի մէջ է , ~~անկէ~~ նոր ստեղծուած մըն է . հիները անցաւ , և ահա
- 18 ամէն բան նոր եղաւ : Սակայն ամէն բան Աստուծմէ է , որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը , ու տուաւ մեզի հաշ-
- 19 տութեան պաշտօնը . Այսինքն Աստուած էր , որ Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց , և անոնց յանցանքները իրենց չսեպեց , ու հաշ-
- 20 տութեան խօսքը մեր մէջը դրաւ : Ուրեմն Քրիստոսի կողմանէ դեսպանութիւն կ'ընենք , իբ-

րև թէ Աստուած կը բարեխօսէր մեզմով . կ'ազաչենք յէջ Բրիստոսի կողմանէ , հաշտուեցէք
 21 Աստուծոյ հետ : Այն զի Աստուծոյ անիկայ՝ որ մեզք չէր զիտեր , մեզի համար մեղաւոր սեպեց , որ մենք անոր միջոցովը Աստուծոյ արդարները ըլլանք :

ԳԼ . Զ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ որ իր անձը ընծայած է իբրև Քրիստոսի հաւատարիմ՝ պաշտօնեայ , թէ իր յորդորանքներովը , 3 թէ իր անարատ վարքովը , 4 և թէ աւետարանին համար համբերութեամբ տանկով ամէն տեսակ վիշտերու ու նեղութիւններու :
 14 Կը յորդորէ զանոնք որ ետ կենան կուսակաշտական ընկերութիւններէն և պղծութիւններէն՝ մտածելով որ իրենց անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարն են :

1 Ուստի մենք ալ գործակից ըլլալով՝ կ'ազաչենք որ Աստուծոյ շնորհքը պարապ տեղը ընդունած
 2 չըլլաք : Ինչու որ՝ Բնդունելի ժամանակի մը մէջ լսեցի քեզի՝ կ'ըսէ , և փրկութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի . ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը , ահա հիմա է փրկութեան օրը :
 3 Բնաւ մէկ բանով մը գայթակղութիւն չենք
 4 տար , որ Բէ պաշտօնը չարատաւորի . Բայց ամէն բանի մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Աստուծոյ սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութիւնով վիշտերու մէջ , տառապանքներու , նեղութիւններու , Եւեծերու , բանտերու , խռովութիւններու , աշխատութիւններու , հսկումներու , ծոմերու մէջ . Մաքրութիւնով , զիտութիւնով , երկայնմտութիւնով , քաղցրութիւնով , Սուրբ
 7 Հոգիով , անկեղծ սիրով , Ղշմարտութեան խօսքով , Աստուծոյ զօրութիւնով , արդարութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
 8 է . Փառքով ու անարգութիւնով , պարսաւանքով և զովութիւնով . մոլորեցնողներու պէս՝ ու
 9 ճշմարիտներ . Ընծանօթներու պէս՝ և ծանօթներ . մեռնողներու պէս՝ և ահա կենդանի ենք . պատժուածներու պէս , ու չսպաննուածներ .
 10 Տրամածներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք . աղ-

- քատներու պէս՝ ու շատերը կը հարստացընենք .
 բան մը չունեցողներու պէս՝ և ամէն բան ստա-
 11 ցած ենք : Մեր բերանը ձեզի բացուած է՝ ո՛վ
 12 կորնթացիք , և մեր սիրտը լայնցած : Գուք
 մեր կողմէն չէք նեղուիր , հապա ձեր «-նեցած
 13 գթոյն կողմէ կը նեղուիք : Ուստի անոր հա-
 տուցումը ընէլ- համար՝ (իբրև որդիներուս կը խօ-
 սիմ՝ յեղև ,) դուք ալ յեկ՝ է նե՛ծէ լայնցէք :
 14 Ենհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից
 մի՛ ըլլաք . քանզի ի՛նչ մասնակցութիւն ունի
 արդարութիւնը անօրէնութեան հետ . և ի՛նչ
 15 հաղորդութիւն ունի լոյսը՝ խաւարին հետ . Եւ
 ի՛նչ միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բելիարին
 հետ . կամ ի՛նչ բաժին ունի հաւատացեալը ան-
 16 հաւատին հետ . Եւ ի՛նչ յարմարութիւն ունի
 Աստուծոյ տաճարը կողոց հետ . վասն զի դուք
 կենդանի Աստուծոյ տաճարն էք , ինչպէս որ
 Աստուած ըսաւ թէ , Ենոնց մէջը պիտի բնա-
 կիմ , ու անոնց մէջը պիտի քալեմ , և անոնց Աս-
 տուած պիտի ըլլամ , ու անոնք ինծի ժողովուրդ
 17 պիտի ըլլան : Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն ,
 ու զատուեցէք , կ'ըսէ Տէրը , և պիղծ բանի մի՛
 18 դպչեք . Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ , և ես ձեզի
 Հայր պիտի ըլլամ , ու դուք ինծի տղաքներ ու
 աղջիկներ պիտի ըլլաք՝ կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը :

ԳԼ . Է

1 Իր խօսքը շարունակելով՝ կը յորդորէ զանոնք սուրբ վարք ունենալու , 2 և իրենց ու-
 ցընելու ան նոյն սէրը որ ինքը անոնց վրայ ունէր . 3 կը ծանուցանէ թէ իր նեղութիւն-
 ներուն մէջ որչափ միեթարութիւն ունեցաւ՝ երբոր Տիտոս իրեն պատմեց անոնց ան-
 կեղծ ապաշխարութիւնը որ իր առջև նամակը պատճառեր էր . 13 և թէ անոնց Տի-
 տոսին ցուցուցած սէրը ու հազանդութիւնը արդարացուցին իր պարծանքը անոնց
 վրայով :

1 Ուստի սիրելիք՝ որովհետև մենք աս խոստ-
 մունքները ունինք , մեր անձերը մարմինի ու
 հոգիի ամէն կեցող պղծութենէն մաքրենք , և
 սրբութիւնը կատարելագործենք Աստուծոյ վա-
 խովը :

- 2 Ընդունեցէք մեզ . մէկու մը վնաս չտուինք ,
 3 ո՛չ մէկը եղծեցինք , և ո՛չ մէկը զրկեցինք : Չէ
 թէ յէշ դատապարտելու համար « և կը զրուցեմ .
 որովհետեւ ես առաջուց ըսեր եմ , որ դուք մեր
 սիրտերուն մէջն էք՝ մեռնելու ու ապրելու յէշ
 4 հետ : Շատ է իմ համարձակութիւնս ձեր վը-
 րայ . շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար . լե-
 ցուն եմ մխիթարութիւնով , աւելցած եմ ուրա-
 խութիւնով մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ :
- 5 Ա՛յսան զի երբոր մենք Մակեդոնիա հասանք ,
 բնաւ մեր մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ .
 հապա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք .
 դուրսէն պատերազմներ կային , « ներսէն՝ վա-
 6 խեր : Բայց Մատուած՝ որ խոնարհները կը մը-
 խիթարէ , մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը :
- 7 Եւ չէ՛ թէ միայն անոր գալովը , հապա ան մխի-
 թարութիւնովն ալ՝ որով ինքը մխիթարուեր էր
 ձեզմով , երբոր մեզի պատմեց ձեր բաղձանքը ,
 ձեր ողբը , ձեր ինծի համար « անեցած նախանձա-
 ւորութիւնը , անանկ որ ալ աւելի ուրախ եղայ :
- 8 Ինչու որ եթէ ձեզ տրտմեցուցի « թուղթովը ,
 չեմ գղջար , (թէև զղջացեր էի .) քանզի կը
 տեսնեմ՝ որ ան թուղթը ձեզ տրտմեցուց , թէև
 9 քիչ մը ատեն : Արդ՝ ուրախ եմ , չէ՛ թէ որ
 տրտմեցաք , հապա որ ապաշխարութեան հա-
 մար տրտմեցաք . որովհետեւ դուք Մատուծոյ
 « անեցած պէս տրտմեցաք , անանկ որ բանով մըն
- 10 ալ մեզմէ վնաս չբաշէք : Ինչու որ Մատուծոյ
 « անեցած պէս եղած տրտմութիւնը՝ փրկութեան
 համար ապաշխարութիւն կը գործէ , որ զղջա-
 նալու բան չէ . բայց աշխարհի տրտմութիւնը
 11 մահ կը գործէ : Բանզի ահա՛ աս բանը՝ որ
 դուք Մատուծոյ « անեցած պէս տրտմեցաք , ձեր
 մէջը որչափ ջանք գործեց , որչափ չքմեղութիւն ,
 որչափ սրտմտութիւն , որչափ վախ , որչափ

- բաղձանք , որչափ նախանձաւորութիւն , որչափ վրէժինդրութիւն . ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ ատ բանին մէջ մաքուր էք :
- 12 Ուրեմն ան որ ես ձեզի գրեցի , չէ թէ զրկանքը ընողին համար էր , և չէ թէ զրկանքը կրողին համար , հապա որ ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը
- 13 յայտնի ըլլայ ձեզի՝ Մատուծոյ առջևը : Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը համար մենք մխիթարուեցանք . շատ աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար . ինչու որ անոր հոգին ձեր ամենէն հանգստութիւն գտեր էր :
- 14 Այսն զի ինչ որ ես անոր առջևը ձեզի համար պարծենցայ՝ ամօթով չեղայ . հապա ինչպէս որ ամէն բան ճշմարտութիւնով խօսեցանք ձեզի , անանկ ալ Տիտոսին առջևը պարծենալնիս ճրշմարիտ եղաւ : Նաև անոր սէրը աւելի է ձեր վերայ , երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւնը , թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկայ
- 16 ընդուներ էք : Ուստի ուրախ եմ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ :

ԳԼ . Ը

1 Առաքեալը օրինակ բերելով Մակեդոնացիները՝ կը յորդորէ Կորնթացիները որ առատաձեռնութեամբ օգնութիւն ընեն Երուսաղեմի աղքատ սուրբերուն . 7 կը յիշեցնէ իրենց առջի ջանքը , 9 Քրիստոսի օրինակը , 14 և ան հոգևոր օգուտը որ ունենալու էին ան օգնութիւնը ընելովսին . 16 գովութեամբ կը խօսի Տիտոսին և ուրիշ եղբայրներուն յօժարամտութեանը վրայով՝ որոնք իր խնդրանօքը և իր յորդորանքովը անոնց գացեր էին բուն աս դործիս համար :

- 1 Երգ՝ եղբայրներ՝ ձեզի կը ծանուցանեմ Մատուծոյ շնորհքը , որ Մակեդոնացւոց եկեղեցի-
- 2 ներուն տրուած է . Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ՝ իրենց ուրախութեանը առաւելութիւնը երկուսս . և իրենց ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ
- 3 առատաձեռնութիւն եղաւ : Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութեանը չափովը՝ ու կարողութենէն ալ աւելի , Իրենց կամքովը շատ ազաչանքով կ'աղաչէին՝ որ սուրբերը , ու սուրբե-

- 5 րուն համար եղած պաշտօնին մասնակցութիւնը
 ընդունինք : Աւ չէ թէ որչափ որ մենք կը յու-
 սայինք , հապա անձերնին ալ տուին , առաջ
 6 Տէրոջը՝ ու երբ մեզի Աստուծոյ կամքովը . Որ
 Տիտոսին աղաչեցինք՝ թէ ինչպէս որ անիկայ
 առաջուց սկսեց , անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ
 7 ատ շնորհքն ալ : Բայց ինչպէս որ ամէն բանով
 առատացած էք դուք , (հաւատքով՝ ու խօսքով՝
 ու գիտութիւնով՝ և ամէն ջանքով՝ ու ձեզմէ
 մեր վրայ եղած սիրովը ,) նոյնքէ՛ որ ատ շնորհ-
 8 քով ալ առատանաք . Չէ թէ հրամայելով մը կը
 զրուցեմ , հապա ուրիշներուն ջանքին պատճա-
 9 թիւնը : Բանզի դուք գիտէք մեր Տէր Յիսուս
 Բրիստոսի շնորհքը , թէ ինքը ձեզի համար
 աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր , որ դուք ա-
 10 նոր աղքատանալովը հարստանաք : Աւ աս բա-
 նիս մէջ խրատ մը կու տամ . ինչու որ ասիկայ
 ձեր օգտին համար է . դուք որ չէ թէ միայն ը-
 նելը , հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք՝
 11 անցած տարուրնէ հետէ . Ուստի հիմա ընելն ալ
 կատարեցէք . որ ինտոր կամաց յօժարութիւն
 12 ըլլայ՝ ունեցածին չափովը ընդունելի է , ու
 13 չէ թէ չունեցածին չափովը : Ինչու որ չէ թէ ե-
 ուրիշներուն հանգստութիւն կ'ուզէ՛ , ու ձեզի
 14 նեղութիւն . Հապա հաւասարութիւնով՝ հի-
 մակուան ատենս ձեր աւելին անոնց պակսու-
 թիւնը լեցնէ . որպէս զի անոնց աւելին ալ օր մը
 15 սարութիւն ըլլայ . ինտոր որ գրուած է . Թէ
 ան որ շատ շոգիլէ , չաւելցաւ . ու ան որ քիչ ,
 16 չպակսեցաւ : Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ
 17 նոյն հոգը ձեր վրայ՝ Տիտոսին սիրտը ձգեց . Ին-

չու որ Բէ աղաչանքը ընդունեց , և իր յօժա-
 րամտութիւնը շատ ըլլալով՝ իր կամքովը ելաւ
 18 ձեզի գալու : Ու անոր հետ խրկեցինք ան եղ-
 բայրը , որուն գովութիւնը աւետարանին մէջն
 19 է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ . Եւ ոչ միայն այս-
 քան , հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ
 մեզի ճամբորդութեան ընկեր ըլլալու աս տուրքե-
 րուն մէջ , որ մենք կը ծառայենք Տէրօջը փառ-
 20 քին համար , ու մեր յօժարութեամբը : Բայց
 աս մասին զգուշութիւն կ'ընէինք , որ չըլլայ թէ
 մէկը արատ մը դնէ մեր վրայ աս առատութեանս
 21 մէջ , որուն մենք կը ծառայենք : Քանզի ոչ
 միայն Տէրօջը առջևը , հապա մարդոց առջևն ալ
 22 բարի բաներ ընէլու՝ հոգ կը տանինք : Եւ անոնց
 հետը մեր եղբայրը խրկեցինք , որն որ շատ
 բաներու մէջ փորձելով՝ շատ անգամ յօժա-
 րամիտ գտեր ենք . ու հիմա՝ ալ աւելի յօ-
 ժարամիտ՝ ան մեծ վստահութիւնովը ոչ ձեր
 23 վրայ ունի : Բայց թէ որ Տիտոսին համար կը
 հարցընէ , անիկայ իմ ընկերս է , և ձեր մէջը
 իմ գործակիցս . իսկ թէ որ մեր եղբայրնե-
 րուն համար , ահա՛ եկեղեցիներուն խրկածներն
 24 են , ու՝ Քրիստոսի փառքը : Ուստի ձեր սիրոյն՝
 և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը ա-
 տոնց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջևը :

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ պատճառը՝ թէ ինչու համար , (թէև ինքը գիտէր անոնց յօ-
 ժարամտութիւնը ,) յառաջագոյն խրկեց Տիտոսը և միւս եղբայրները . 6 կը յորդորէ
 որ առատ ողորմութիւն տան , իբր թէ ան տուածնին տեսակ մը սերմ ցանել էր՝ 10 որ
 առատօրէն պտուղ պիտի տար իրենց , 13 և պատճառ պիտի ըլլար որ մեծ շնորհակա-
 րութիւն մատուցուի Աստուծոյ :

1 Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրա-
 2 յով ինծի աւելորդ է ձեզի գրել . Ինչու որ գի-
 տեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը , որուն վրա-
 յով կը պարծենամ ձեզի համար Մակեդոնա-
 ցոց մէջ , թէ Աքայեցիք անցած տարուրնէ հե-

- տէ պատրաստ են . ու ձեր քաղցի նախանձը շա-
- 3 տերը գրգռեց : Աւ «հա՛ եղբայրները խրկեցի ,
որ մեր ձեզի համար պարծենալը՝ ատ մասին
մէջ պարապ չելլէ . հասկա պատրաստ գտնուիք՝
- 4 ինչպէս որ ըսեր եմ . Որ չըլլայ թէ երբոր Մա-
կեղոնացիք իմ հետս գան՝ ու ձեզ անպատրաստ
գտնեն , ալ մենք (որ չըսենք թէ դուք ,) ամօ-
թով մնանք աս պարծանքին վստահութեանը
- 5 մէջ : Ուստի հարկաւոր սեպեցի եղբայրներուն
ազաչել , որ առաջուց ձեզի գան , ու առաջուց
կարգի դնեն ան ձեր առաջուց ծանուցուած ըն-
ծան՝ որ պատրաստ ըլլայ , անանկ որ ընծայի
- 6 պէս ըլլայ , ու չէ թէ ազահութեան պէս : Բայց
ասիկայ էր ծանուցանէ՞ թէ ան որ խնայելով կը
սերմանէ՞ խնայելով պիտի հնձէ . ու ան որ ա-
ռատութիւնով կը սերմանէ՞ առատութիւնով
- 7 պիտի հնձէ : Ամէն մէկը ինչպէս որ իր սրտո-
վը կը յօժարի , Եւ «յիշուէ՛ր աս . չէ թէ տրտմու-
թեամբ կամ ստիպմամբ . ինչու որ Աստուած
- 8 յօժարակամ տուողը կը սիրէ : Բայց կարող
է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի առատօրէն
տալու . որ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր
ձեզի պէտք եղածը ունենալով , ամէն բարի
- 9 գործքերով առատանաք . Ինչպէս որ գրուած
է . Տարածեց՝ «- աղքատներուն տուաւ . անոր
- 10 արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ : Աւ ա-
նիկայ որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգևէ , և
կերակուրի համար հաց , ձեր սերմանիքը պիտի
պարգևէ և աւելցնէ , ու ձեր արդարութեան
- 11 պտուղները պիտի շատցնէ . Որ ամէն բանի
մէջ հարստանաք ամէն կերպ առատութիւնով ,
որ մեր ձեռքովը կը պատճառէ գոհութիւն աս-
տուծոյ :
- 12 Աստուծոյ : Ինչու որ աս պաշտօնիս մատակա-
րարութիւնը չէ թէ մինակ սուրբերուն պակսու-
թիւնը լեցնելու համար է , հապա նաև աւելի

- 13 շատցընելու Եստուծոյ գոհութիւն տալը . Երբ-
որ աս յէջ պաշտօնին փորձովը փառաւորեն
զԵստուած՝ Քրիստոսի աւետարանը խոստովա-
նելնուդ հնազանդութեանը համար , և առա-
տաձեռնութիւննիդ անոնց ու ամենուն հաղոր-
- 14 դելնուդ համար . Եւ իրենց աղօթքը ձեզի հա-
մար ճարտարանէն , փափաք ունենալով ձեր վրայ՝
Եստուծոյ գերազանց շնորհքին համար՝ որ ձեր
- 15 մէջն է : Եւ գոհութիւն Եստուծոյ՝ անոր
չպատմուելու պարգևին համար :

ԳՂ . Ժ

1 Առաքելալը իր անձը և մարմինն երեյթը արհամարհող սուտ առաքելաբնուն դեմ՝
յառաջ կը բերէ իր հոգեոր իշխանութիւնը , 7 հաստատելով որ իր գալու ատենը այն-
չափ զօրաւոր պիտի ըլլայ իր խօսքովը , որչափ որ իր նամակովն է իր հեռաւորութեան
ատենը . 12 կը յանդիմանէ զանոնք՝ չափէ դուրս առաջ անցնելուն և ուրիշն աշ-
խատանքովը պարծենալուն համար :

- 1 Բայց ես Պօղոսս ձեզի կ'աղաչեմ Քրիստոսի
հեղութիւնովը ու քաղցրութիւնովը , որ երես
առ երես հարձակուի խոնարհ եմ ձեր մէջը ,
- 2 բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի . կ'աղա-
չեմ՝ որ չըլլայ թէ մօտէն ալ համարձակիմ ան
վստահութիւնովը՝ որով միտք ունիմ յանդգնիլ
մէկ քանիններուն վրայ , որոնք որ մեր վրայով
անանկ կը կարծեն՝ թէ մարմնաւորապէս կը
- 3 քալենք : Քանզի թէպէտ մարմինի մէջ կը
քալենք , բայց չէ թէ մարմնաւորապէս զինուո-
- 4 թութիւն կ'ընենք . Ինչու որ մեր զինուորու-
թեան զէնքերը մարմնաւոր չեն , հապա Ես-
տուծմէ զօրութիւն առած՝ ամբողջները քակե-
- 5 լու . մենք խորհուրդներ կը քակենք , Եւ Ես-
տուծոյ գիտութեանը դեմ բոլոր հպարտացած
բարձր բաները , ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի
- 6 հնազանդութեանը գերի կ'ընենք . Եւ պատ-
րաստ ունինք վրէժ առնելը ամէն անհնազան-
դութենէ , երբոր ձեր հնազանդութիւնը կա-
- 7 տարեալ ըլլայ : Դուրսի երևութիւն կը նայիք .

- Թէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր անձին վրայ՝ Թէ
ինքը Քրիստոսինն է , աս նորէն ինքիրմէ խոր-
հի՛ որ ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է , անանկ ալ
8 մենք : Քանզի Թէ որ աւելի ալ պարծենալու
ըլլամ աս մեր իշխանութեանը վրայով՝ որ Տէրը
մեզի տուաւ ձեզ շինելու , ու չէ՛ Թէ քակելու
9 համար , պիտի չամհնամ . Որ անանկ չսեպուիմ՝
որպէս Թէ ես Թուղթերովս ձեզի վախ մը կը
10 ձգեմ . Քանզի՛ Մ^{ուր} Թուղթերը (կ'ըսէ Քէշ ,)
ծանր ու զօրաւոր են , բայց ^{ան} մարմինին երևոյ-
11 Թը տկար է , ու խօսքը անարգ . Մնանկ ^{մարտ}
աս Թող խորհի՛ , որ մենք հեռուէն ինչպէս որ
ենք խօսքով մեր Թուղթերովը , մօտէն ալ ա-
12 նանկ պիտի ըլլան^ք գործքով : Ինչու որ մենք չենք
համարձակիր մեր անձը կշիռքի դնել ու բաղդա-
տել ոմանց հետ , որ ինքզինքնին կը գովեն .
բայց անոնք իրենցմով իրենց անձերը չափելով ,
և զիրենք իրենց հետ բաղդատելով՝ չեն հասկը-
13 նար : Բայց մենք չափէ դուրս բաներով պիտի
չպարծենանք . հապա ան կանոնին չափովը , որ
Մտուած մեզի բաժին տուաւ՝ մինչև ձեզի հաս-
14 նելու . Չէ՛ Թէ որպէս Թէ մենք ձեզի հասած
չենք , ու ինքզինքնիս չափէն աւելի կ'երկընցը-
նենք . ինչու որ Քրիստոսի աւետարանովը մին-
15 չև ձեզի հասանք : Աւ չէ՛ Թէ չափէ դուրս բա-
ներով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պարծե-
նանք . հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատքը ա-
ւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը՝ ձեզմով աւելի
16 ընդարձակինք , Չեզմէ՛ անդիի կողմերը աւետա-
րանը քարոզելու , և չէ՛ Թէ պատրաստ բաներու
17 վրայ պարծենալու ուրիշի մը կանոնով : Բայց
ան որ կը պարծենայ , Թող Տէրոջմով պարծե-
18 նայ : Ա՛սան զի չէ՛ Թէ ան՝ որ իր անձը կը գովէ ,
անիկայ է ընտրուածը , հապա ան՝ որ Տէրը զա-
նիկայ կը գովէ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Նախանձով լեցուած կորնթացւոց վրայ՝ որոնք կ'երենայ թէ սուտ առաքեալները աւել չպատուաւոր կը համարէին, կը ստիպուի իր անձին վրայ պարծննալ, 5 թէ ինքը հաւասար է երեւել առաքեալներուն, 7 և թէ ինքը աւետարանը ձրի քարոզեց անոնց՝ բնաւ մէկուն ներուժիւն չտալով իր ապրուստին համար. 13 կը ցուցնէ թէ ինքը օրէնքին կողմանէ ստոր չէ ան խաբեայ գործաւորներէն, 23 և Քրիստոսի ծառայութեանը, ու իր պաշտօնին համար իր կրած ներուժիւններուն մէջ՝ շատ գերազանց է անոնցմէ :

- 1 Երանի թէ քիչ մը ներէիք իմ անամտութեանս .
- 2 և իրաւցընէ համբերեցէք ինձի : Ասան զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը . ինչու որ ես ձեզ մէկ էրկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Քրիստոսի դիմացը հանելու :
- 3 Միայն թէ կը վախնամ՝ չըլլայ թէ ինչպէս որ օձը Աւան խաբեց իր խորամանկութիւնովը, անանկ ալ ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի
- 4 վրայ եղած միամտութենէն : Ասան զի թէ որ մէկը զալու ըլլայ՝ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ մենք ան չքարոզեցինք, կամ ուրիշ հոգի առնէք՝ որ չառիք, կամ ուրիշ աւետարան՝ որն որ չէք ընդունած, անանկեք աղէկ կը համբերէիք :
- 5 Քանզի ես ասանկ կը սեպեմ՝ որ ամենէն երևելի
- 6 առաքեալներէն բանով մըն ալ պակաս չեմ : Աւ թէպէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ, բայց չէ թէ գիտութեան կողմէ, սակայն ամէն բանի մէջ
- 7 բոլորովն անձերնիս ձեզի յայտնի ըրինք : Մի թէ յանցանք գործած եղայ՝ որ Աստուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհ
- 8 հեցուցի, որ դուք բարձրանաք : Ուրիշ եկեղեցիները կողոպտեցի՝ անոնցմէ թոշակ առնելով ձեզի ծառայելու համար : Ու ձեր քովը գտնուած ատենս՝ երբոր պակասութիւն մը ունեցայ, յեւմէ մէկուն ձանձրութիւն չտուի . ինչու որ իմ պակասութիւնս լեցուցին Մակեդոնիայէն եկող եղբայրները . և ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէն իմ անձս պահեցի՝ ու պիտի պահեմ ալ :
- 10 Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսի դիս է,

- որ աս իմ պարծենալս պիտի չխափանուի ինձմէ
- 11 Աքայիայի կողմերը : Ինչո՞ւ . որպէս թէ չեմ
- 12 սիրեր ձեզ . ա՛յ Մատուած գիտէ : Բայց ան որ
կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ , որ կտրեմ անոնց պատ-
ճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտուեն , որ ինչ բա-
նով կը պարծենան , իրենք ալ մեզի պէս գըտ-
- 13 նուին : Ինչու որ անանկները սուտ առաքեալ-
ներ՝ խաբեբայ բանւորներ ըլլալով , Քրիստոսի
առաքեալներուն կերպարանքը վրանին կ'առնեն :
- 14 Եւ զարմանք մը չէ . ինչու որ ինքը Սատանան
- 15 ալ լուսաւոր հրեշտակի կերպարանք կ'առնէ . Ալ
մեծ բան մը չէ , որ անոր պաշտօնեաններն ալ՝
արդարութեան պաշտօնեաններու նման կերպա-
րանք կ'առնեն . որոնց վերջը իրենց գործքերուն
- 16 համեմատ պիտի ըլլայ : Գարծեալ կ'ըսեմ . չըլ-
լայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ . հապա թէ չէ՝
գոնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցէք , որ ես
- 17 ալ քիչ մը պարծենամ : Են որ ես կը խօսիմ՝ չէ
թէ Տէրոջը համայն պէս կը խօսիմ , հապա որպէս
թէ անմտութիւնով մը ատ պարծենալուն վըս-
- 18 տահութիւնովը : Որովհետեւ շատերը մարմնոյ
կողմանէ կը պարծենան , ես ալ պիտի պարծե-
- 19 նամ : Քանզի դուք իմաստուն ըլլալով՝ յօժա-
20 րութեամբ կը համբերէք անմիտներուն : Ինչու
որ կը համբերէք , թէ որ մէկը ձեզ ծառայեցը-
նէ , թէ որ մէկը յէր ստացուածքը ուտէ , թէ որ
մէկը յէզէ Բան իջ առնէ , թէ որ մէկը յէր լեայ հը-
պարտանայ , թէ որ մէկը ձեր երեսին զարնէ :
- 21 Քամահրանքի ձեռով կը խօսիմ , իբր թէ մենք
տկար էինք . բայց ինչ բանով որ մէկը պարծենալու-
կը համարձակի՝ (անմտութեամբ կը խօսիմ ,)
- 22 ես ալ կը համարձակիմ : Ենոնք Աբրայեցի՞ են ,
ես ալ . Իսրայէլացի՞ են , ես ալ . Աբրահամի սե-
- 23 րունդ են , ես ալ . Քրիստոսի պաշտօնեաններ են ,
(յիմարաբար կը խօսիմ) ալ աւելի ես . աշխա-

տանքներով՝ աւելի , ծեծերով՝ ալ աւելի , բան-
 տարկութիւններով՝ աւելի , մահուան վրանքներով՝
 24 շատ անգամ . Հրէաներէն հինգ անգամ քառ-
 25 սունէն մէկ մը պակաս շէժ կերայ . Իրեք անգամ
 ձաղկով ծեծուեցայ . մէկ անգամ քարկոծուե-
 ցայ . իրեք անգամ նաւաբեկութեան հանդիպե-
 ցայ . գիշեր մը ու ցորեկ մը ծովն անդունդը մնա-
 26 ցի . Շատ անգամ ճամբորդութեանց մէջ չար-
 չարուեցայ . գետերէն վտանգներ , աւազակներէն
 վտանգներ , խաղաղէս վտանգներ , հեթանոսնե-
 րէն վտանգներ , քաղաքի մէջ վտանգներ , ա-
 նապատի մէջ վտանգներ , ծովի վրայ վտանգ-
 ներ , սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ աստուծոյ .
 27 Չ'անքի ու աշխատանքի մէջ , շատ անգամ քր-
 նահատութեան մէջ , անօթութեան ու ծա-
 րաւութեան մէջ , շատ անգամ ծով կենալու
 28 մէջ , ցուրտի ու մերկութեան մէջ էի . Չգէ ար-
 տաքին շեղուի-նէնէրը , ամէն օրուան զբաղմունքը՝
 բոլոր եկեղեցիներուն հոգը վրաս կը դիզուէր :
 29 Ո՛վ կը տկարանայ , ու ես չեմ տկարանար . ո՛վ
 30 կը գայթակղի , ու իմ սիրտս չայրիր : Թէ որ
 պարծենալ պէտք ըլլայ , տկարութեանս բանե-
 31 րուն վրայ պարծենամ : Աստուած և մեր Տէր
 Յիսուս Քրիստոսի Հայրը , որ յաւիտեան օրհ-
 32 նեալ է , գիտէ որ սուտ չեմ զրուցեր : Դամաս-
 կոսի մէջ Արետա թագաւորին ազգապետը զիս
 բռնել ուղելով՝ Դամասկացոց քաղաքը պահա-
 33 պաններ դրեր էր . Եւ ես պատուհանին մէջէն
 զամբիւղով պատէն վար կախուեցայ , ու անոր
 ձեռքէն փախայ :

ԳԼ . ԺԻ

1 Պօղոս իր առաքելութիւնը գովելու համար՝ թէև կրնար պարծենալ իրեն եղած յայտ-
 նութիւններուն վրայ , 9 բայց աւելի աղէկ կը համարի իր տկարութեանցը վրայ պար-
 ծենալ , 11 յանդիմանելով զանոր որ ստիպեցին զինքը սյապէս պարծենալու . 14 կը
 խոստանայ նորէն իրենց երթալ հայրական սիրով մը . 20 բայց կը վախնայ որ ենքը
 պիտի ցաւի՝ շատ գայթակղութիւններ և անկարգութիւններ գտնելով մէջերնին :

- 1 Պարծենալ պէտք ըլլայ « և , բայց ինծի անօգուտ է . միայն թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու
- 2 յայտնութիւններուն գամ : Մարդ մը գիտեմ Քրիստոսով տանուչորս տարի առաջ , (եթէ մարմինով է՝ չեմ գիտեր , և եթէ առանց մարմինի՝ չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ ,) որ անանկը յափշտակուեցաւ մինչև երրորդ երկինքը :
- 3 Ու գիտեմ անանկ մարդ մը , (եթէ մարմինով՝ և եթէ առանց մարմինի , չեմ գիտեր , Աստուած
- 4 գիտէ ,) Որ դրախտը յափշտակուեցաւ՝ ու լսեց չպատմուելու խօսքեր , որ մարդու արժան չէ խօսիլ : Աս անանկին համար պիտի պարծենամ .
- 6 բայց իմ անձիս համար պիտի չպարծենամ , հպա միայն տկարութեանս վրայ : Ինչու որ եթէ պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ պիտի չըլլամ . որովհետև շիտակը պիտի զօրուցեմ . բայց կը խնայեմ « և » որ չըլլայ թէ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ , քան որչափ որ իմ վրաս
- 7 կը տեսնէ , կամ ինծմէ կը լսէ : Աւ որ չըլլայ թէ ես հպարտանամ խիստ շատ յայտնութիւններուն համար , ինծի մարմինի խայթոց մը տրուեցաւ՝ Սատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու
- 8 համար , որ չըլլայ թէ հպարտանամ : Ասոր համար իրեք անգամ աղաչեցի Տէրոջը , որ մէկ-
- 9 ղի ընէ ինծմէ : Ու ըսաւ ինծի . Իմ շնորհքս հերիք է քեզի . ինչու որ իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի . ուստի մեծ յօժարութեամբ աւելի իմ տկարութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ , որ Քրիստոսի զօրութիւնը իմ
- 10 վրաս հանգչի : Անոր համար հաւներ եմ ես տկարութիւններու , նախատինքներու , տառապանքներու , հալածանքներու , «- նեղութիւններու՝ Քրիստոսի համար . ինչու որ երբոր կը տը-
- 11 կարանամ , ան ատենը զօրաւոր եմ : Աս անմիտ եղայ պարծենալով , « և » դուք ստիպեցիք զիս . վասն

- զի ինձի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել . քանզի ես երևելի առաքեալներէն բանով մը
- 12 պակաս չգտնուեցայ , թէև ես ոչինչ եմ : Յի-
րաւի ձեր մէջը առաքեալի նշաններ գործուեցան
ամէն համբերութիւնով , նշաններով , և սքան-
13 չելեքներով , ու զօրութիւններով : Այսն զի ալ
ի՛նչ կայ , որ անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ
եկեղեցիներէն , միայն թէ անով՝ որ ես ձեզի
ձանձրութիւն չտուի . ներեցէք ինձի ատ յան-
ցանքը :
- 14 Ե՛հնա աս երրորդ անգամ է՝ որ կը պատրաս-
տուիմ ձեզի գալու . և ես ձեզի ձանձրութիւն
պիտի չտամ . ինչու որ ես ձեր ներշնչուած չեմ
փնտռեր , հապա՛ ձեզ . որովհետև որդիները
պարտաւոր չեն ծնողքներուն համար բան դիզել ,
- 15 հապա ծնողքները՝ որդիներուն համար : Եւ ես
մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի ընեմ , ու
ծախք պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար ,
թէպէտև ձեզ աւելի սիրելովս յերեքիս քիչ սիրուիմ
ալ :
- 16 Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն
մը չտուի , բայց հո՛սէ հելլը ըսէ Բէ խորագէտ ըլլա-
17 լովս նենգութեամբ ձեզ բռնեցի : Միթէ իմ
ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռքովը ձեզմէ բան
18 մը քաշեցի : Տիտոսին աղաչեցի , ու անոր հե-
տը ան եղբայրը խրկեցի . միթէ Տիտոս ձեզմէ
բան մը քաշէց . չէ՞ որ երկուսն ալ նոյն հոգիով
քալեցինք , չէ՞ որ նոյն ճամբով պարտեցանք :
- 19 Դարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջին ջատա-
գովութիւն կ'ընենք մեր անձերուն . Եստուծոյ
առջևը Քրիստոսով կը խօսինք . և ամէն բան
20 սիրելեք՝ ձեր շինութեանը համար է . Քանզի կը
վախնամ՝ որ չըլլայ թէ երբոր գամ , ձեզ ուղա-
ծիս պէս չգտնեմ , և ես ալ ձեզի ձեր չուզածին
պէս գտնուիմ . չըլլայ թէ յեր հելլը հո՛սէ վե՛ճեր ,

նախանձներ, սրամտութիւններ, գրգռութիւններ, չարախօսութիւններ, բանասարկութիւններ, ամբարտաւանութիւններ, խռովութիւններ . 21 ներ . Չըլլայ թէ երբոր նորէն գամ՝ իմ Աստուածս զիս նկուն ընէ ձեր քովը, ու սուգ ընեմ շատերուն համար՝ որ առաջուց մեզք գործեցին, ու չապաշխարեցին իրենց գործած պղծութեանը՝ և պոռնկութեանը ու զիճութեանը վրայ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը անաչառ պիտի ըլլայ, և իր առաքելական իշխանութիւնը պիտի բանեցնէ յամառեալ մեղաւորներուն դէմ . 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փորձեն, 7 ու իրենց մեղքերէն դառնան՝ դեռ ինքը անոնց չզացած, 11 իր թուղթը կը վերջացնէ ընդհանուր յորդորանքով մը և աղօթքով :

- 1 Աս երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ. երկու կամ իրէք վկաներու բերնէ պիտի հաստատուի ա-
- 2 մէն բան : Առաջուց ըսեր եմ՝ և նորէն առաջուց կը զօրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը գտնուիմ՝ թէ և հիմա հեռուէն կը գրեմ) առջի մեղանչողներուն՝ և ուրիշ ամենուն, որ եթէ նորէն
- 3 գամ՝ պիտի չինայեմ . Որովհետև Քրիստոսի ինձ մով խօսելուն ապացոյցը կը փնտռէք, որ ինքը ձեր վրայ տկարացած չէ, հապա ձեր մէջը
- 4 զօրացած է . Որ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութիւնով, բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութեամբը . քանզի մենք ալ թէպէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդանի պիտի ըլլանք անոր
- 5 հետ Աստուծոյ զօրութեամբը ձեր մէջը : Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատքին մէջն էք . քննեցէք ձեր անձերը . չէք գիտեր ինքզինքնիդ, որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է, միայն թէ որ
- 6 խոտելի չըլաք : Բայց կը յուսամ որ պիտի
- 7 գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք : Աւ կը խնդրեմ Աստուծմէ որ դուք մէկ չարութիւն մը չընէք . չէ թէ որ մենք ընտիր երեւինք, հապա որ դուք բարին գործէք, թէ և մենք իբրև խոտելի ըլ-
- 8 լանք : Ինչու որ ճշմարտութեան դէմ կարո-

- ղութինն մը չունինք , հապա ճշմարտութեան
- 9 համար : Ուրախ ենք՝ երբոր մենք կը տկարանանք , ու դուք զօրաւոր կ'ըլլաք , և մենք ալ աստ ձեր հաստատութեանը համար կ'աղօթենք :
- 10 Ուստի աս կը գրեմ՝ ձեզի հեռուէն , որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ սաստկութեամբ վարուիմ ան իշխանութեանը համեմատ , որ Տէրը ինձի տուաւ շինելու՝ ու չէ՛ թէ քակելու համար :
- 11 Ե, յսուհետե եղբայրներ՝ ողջ եղեք , հաստատ կեցէք , մխիթարուեցէք , միաբան եղեք , խաղաղութինն ըրէք . և սիրոյ ու խաղաղութեան
- 12 Եստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ : Բարե՛ տուէք իրարու սուրբ համբուրով . բարե կ'ընեն
- 13 ձեզի բոլոր սուրբերը : Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը՝ և Եստուծոյ սէրը՝ ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՊԵՂԵՏԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

6 Առաքեալը կը զարմանայ որ Գաղատացիք այնքան շուտով թող տուին զինքը , ու իր քարոզած աւետարանը , 8 և կը նզովէ ան մարդիկը որ իր քարոզած աւետարանէն զատ՝ ուրիշ աւետարան մը կը քարոզեն . 11 կը ցուցնէ թէ ինքը չէ թէ մարդոցմէ , այլ Եստուծմէ սորված է աւետարանը . 14 թէ ինքը ինչ էր իր կողումէն առաջ , 17 և թէ ինչ ըրաւ անմիջապէս ետքը :

- 1 Պօղոս առաքեալ եղած՝ չէ թէ մարդոցմէ , ու չէ թէ մարդու ձեռքով , հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը , և Հօր Եստուծոյ՝ որ զանիկայ
- 2 մեռելներէն յարուց , Եւ բոլոր եղբայրները որ
- 3 իմ հետս են՝ Գաղատիոյ եկեղեցիներուդ . Շընորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր Եստուծմէ
- 4 ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէն . Են որ իր անձը տուաւ մեր մեղքերուն համար , որ մեզ փրկէ հիմակուան չար աշխարհէն՝ Եստուծոյ ու մեր
- 5 Հօրը կամացը համեմատ . Որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 6 Ար զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փոխուիք անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի
- 7 շնորհացը կանչեց . Որ չկայ ուրիշ «-եպոստան» . միայն թէ կան ոմանք՝ որ ձեզ կը խռովեցընեն , ու կ'ուզեն Քրիստոսի աւետարանը խանգարել :
- 8 Իայց թէ որ մենք՝ կամ երկինքէն հրեշտակ մը Գաղատացիք աւետարանէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք ձեզի , նզովեալ ըլլայ : Ինչպէս որ առաջ ըսինք , հիմա ալ նորէն կ'ըսեմ . Թէ որ

- մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետարան քարո-
- 10 զելու ըլլայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ : Քանզի հիմա մարդիկնէրը կը հաճեցընեմ՝ թէ զՄատուած կամ մարդոց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. ինչու որ եթէ ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար :
- 11 Ար ծանուցանեմ ձեզի եղբայրներ ան աւետարանը՝ որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ անիկայ
- 12 մարդու բան չէ : Որովհետեւ ես ալ մարդէ չառի անիկայ, և Դէ Դէ ալ չսորվեցայ, հապա Յի-
- 13 սուս Քրիստոսի յայտնութենէն : Ասան զի լսած էք դուք իմ առջի ժամանակի վարմունքս շրէութեան մէջ, ինտոր չափէ դուրս կը հալածէի Մատուծոյ եկեղեցին՝ ու կը կործանէի զանիկայ . Եւ իմ հայրենի աւանդութիւններուս խիստ նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ հասակակիցներէս աւելի յառաջադէմ
- 14 էի շրէութեան մէջ : Բայց երբոր ուզեց Մատուած՝ («՛ որոշեց զիս իմ մօրս որովայնէն, և
- 16 իր շնորհքովը զե՛ս կանչեց,) Ինծի իր Որդին յայտնել, որ զանիկայ հեթանոսաց մէջ քարոզեմ, մէկէն ՚ի մէկ բան մը չիմացուցի մարմինին
- 17 ու արիւնին, Ո՛չ ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քովը, հապա Երաբիա գացի, ու նորէն Գամասկոս դարձայ .
- 18 Ետքը իրեք տարիէն ետեւ Երուսաղէմ ելայ՝ Պետրոսը տեսնելու, և տասնուհինգ օր անոր
- 19 քովը կեցայ . Սակայն առաքեալներէն ուրիշ մէկը չտեսայ, բայց միայն Յակոբոս՝ Տէրօջը
- 20 եղբայրը : Բայց աս որ կը գրեմ ձեզի՝ ահա Մատուծոյ առջևը կը հաստատեմ, որ սուտ չեմ զրու-
- 21 ցեր : Ենկէ ետքը եկայ Սիւրիայի ու Ալիւկիայի
- 22 կողմերը : Եւ զիս դէմ առ դէմ չէին ճանչնար ան եկեղեցիները՝ որ շրէաստանի մէջ էին Քը-
- 23 ռիստոսով : Միայն թէ անոնք լսած էին թէ,

Ան որ ատենօք մեզ կը հալածէր , հիմա ինքը ան հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ատեն մը կը կործա-
24 նէր . Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին :

ԳԼ . Բ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ երբ ինքը վերստին Երուսաղէմ ելաւ՝ և ինչ նպատակով ,
3 թէ Տիտոս թլփատուեցաւ , 11 թէ ինքը Պետրոսին ղէմ կեցաւ , պատճառը անոր իմա-
ցընելով 14 թէ ինչու ինքը և ուրիշ Հրէաները Քրիստոսի կը հաւատան՝ որ հաւատքով
արդարանան , և չէ թէ գործքով . 20 կը հաստատէ թէ մեղքի մէջ պիտի չմնան անոնք՝
որ այսպէս արդարացած են :

- 1 Ետքը տասնուչորս տարիէն ետև նորէն Երու-
սաղէմ ելայ Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն ալ մէկ-
- 2 տեղ առնելով : Ու ելայ յայտնութիւնով , և ա-
նոնց իմացուցի ան աւետարանը՝ որ հեթանոս-
ներուն մէջ կը քարոզեմ , բայց առանձին անոնց՝
որ երևելիներ էին , որ չըլլայ թէ պարապ տեղը
- 3 վազեմ կամ վազած ըլլամ : Բայց չէ թէ իմ
հետս եղող Տիտոսն ալ՝ որ Յոյն էր , պարտաւո-
- 4 րեցաւ թլփատուիլ . Մանաւանդ ներս սկրդուող
սուտ եղբայրներուն համար՝ որոնք սահելով ներս
մտան Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազա-
տութիւնը լռտեսելու համար , որ մեզ ծառայե-
- 5 ցընեն . Որ անոնց քիչ մը ատեն անգամ մտիկ
չըրինք հնազանդելու , որ աւետարանին ճշմար-
- 6 տութիւնը հաստատուն մնայ ձեր մէջը : Բայց
անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ , որոնք
ինչ որ էին՝ ան իմ հոգս չէ . Աստուած մարդոց
աչառութիւն չըներ . վասն զի առաջ կարծուած-
- 7 ները բան մը չիմացուցին ինծի : Հապա անոր
հակառակը՝ երբոր տեսան որ անթլփատներուն
աւետարանը ինծի յանձնուած է , ինչպէս Պետ-
- 8 րոսին ալ թլփատուածներունը . (Վասն զի ան
որ Պետրոսին յաջողեց թլփատուածներուն ա-
ռաքելութիւն ընելու , ինծի ալ յաջողեց հեթա-
- 9 նոսներունը .) Ու երբոր ինծի տրուած շնորհքը
զիտցան Յակոբոս ու Աեփաս և Յովհաննէս՝
որոնք սիւններ սեպուած էին , աջ ձեռքերնին

- տուին ինձի ու Ֆառնաբասին՝ և նաև հաղորդակ-
 ցութեան, որ մենք հեթանոսներուն մէջը երբեք,
 10 ու անոնք՝ թլփատուածներուն. Միայն թէ և
 ինչ որ աղքատները յիշենք. որ ես ալ յօժա-
 11 րեցայ ան բանը ընելու: Բայց երբոր Աեփասը
 Մնտիոք եկաւ, ես անոր դէմ կեցայ. որովհետեւ
 12 ինքը մեղադրուելու էր: Ինչու որ դեռ Յակո-
 բոսին քովէն մէկ քանի հոգի չեկած, ինքը հե-
 թանոսներուն հետ անորոք կ'ուտէր. բայց
 երբոր եկան՝ մէկդի կը քաշուէր, ու ինքզինքը
 կը զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որ թլփա-
 13 տուածներէն էին: Աւ անոր հետ կեղծաւորե-
 ցան մէկալ շրէաներն ալ, անանկ որ Ֆառնա-
 բասն ալ անոնց կեղծաւորութեանը ծուեցաւ:
 14 Բայց ես երբոր տեսայ որ աւետարանին ճշմար-
 տութեանը մէջ շատակ չեն քալեր, ամենուն
 առջին Աեփասին զրուցեցի, Աթէ դուն որ շրէայ
 ես, հեթանոսի պէս՝ ու չէ թէ շրէայի պէս
 կ'ապրիս, ինչպէս հեթանոսները կը ստիպես
 15 շրէայի պէս վարուելու: Մենք որ բուն շրէայ
 ենք, և չէ թէ հեթանոսներէն մեղաւորներ,
 16 Աս գիտնալով՝ որ մարդ օրէնքին գործքերէն
 չկրնար արդարանալ, հապա Յիսուս Քրիստո-
 սի հաւատքէն, մենք ալ Քրիստոս Յիսուսի հա-
 ւատացինք՝ որ արդարանանք Քրիստոսի հա-
 ւատքէն, և չէ թէ օրէնքին գործքերէն, որով-
 հետեւ օրէնքին գործքերէն մէկ մարմին մը պիտի
 17 չարդարանայ: Իսկ եթէ մենք՝ որ կ'ուզենք
 Քրիստոսով արդարանալ, մեղաւոր գտնուինք,
 ուրեմն Քրիստոս մեզաց պաշտօնեայ եղաւ. քաւ
 18 լեցի: Քանզի թէ որ ես իմ քակած բաներս
 նորէն կը շինեմ, իմ անձս յանցաւոր կը ցուցը-
 19 նեմ: Ինչու որ ես օրէնքով մեռայ օրէնքին, որ
 Աստուծոյ կենդանի ըլլամ: Քրիստոսի հետ
 20 խաչը ելայ. Բայց կենդանի եմ, չէ թէ ես՝ հա-

պա Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս . բայց ես որ
 Հիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն
 Հաւատքովը կ'ապրիմ , ան որ զես սիրեց , ու իր
 21 անձը ինձի համար մատնեց : Աս Աստուծոյ
 շնորհքը չեմ անարգեր . ինչու որ եթէ արդա-
 րութիւնը օրէնքէն էր , ուրեմն Քրիստոս պա-
 րապ տեղը մեռաւ :

ԳԼ . Գ

1 Կը հարցնէ թէ ինչ պատճառով հաւատքը կը թողուն և օրէնքին կը դառնան . 6 կը
 ցուցնէ թէ անոնք որ կը հաւատան՝ կ'արդարանան , 9 և կ'օրհնուին Աբրահամին հետ .
 10 ու շատ փաստերով կը հաստատէ ասիկայ :

1 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիք՝ ո՞վ ձեզ հրապուրեց ,
 որ ձեր աչքերուն առջևը Յիսուս Քրիստոս ձեր
 2 մէջը խաչը ելած նկարագրուեցաւ : Ասիկայ
 միայն կ'ուզեմ ձեզմէ սորվիլ . Օրէնքին գործ-
 քերովը դուք Հոգին առիք՝ թէ հաւատքին լսե-
 3 լովը : Այդչափ անմիտ էք . հոգիով սկսեցիք ,
 4 ու հիմա մարմինով կը վերջանաք : Այնչափ դի-
 պուածները պարանպ տեղը ձեր վրայէն անցան ,
 5 (թէ որ պարապ ըլլայ ալ :) Ուստի ան որ ձեզի
 Հոգին բաշխեց , և ձեր մէջը զօրութիւններ
 գործեց , օրէնքին գործքերովն էր՝ թէ հաւատ-
 6 քին լսելովը : Ինչպէս որ Աբրահամ Աստուծոյ
 հաւատաց , ու անոր արդարութիւն սեպուեցաւ :
 7 Ուրեմն գիտցէք՝ թէ անոնք որ հաւատքէն են ,
 8 անոնք են Աբրահամի որդիքը : Աւ գիրքը՝ ա-
 ռաջուց գիտնալով թէ Աստուած հեթանոսները
 հաւատքով կ'արդարացրնէ , առաջուց աւետիս
 տուաւ Աբրահամին թէ , Քեզմով պիտի օրհ-
 9 նուին բոլոր ազգերը : Ուստի անոնք որ հա-
 վատքէն են՝ կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահա-
 10 մին հետ : Այսան զի անոնք որ օրէնքին գործ-
 քերէն են , անէծքի տակ են . ինչու որ գրուած
 է թէ՝ Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին
 գիրքը ամէն գրուածներուն մէջ չկենար՝ որ զա-

- 11 նոնք կատարէ : Եւ թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ առջևը , ա՛ն յայտնի է .
- 12 քանզի Երդարը հաւատքէն պիտի ապրի : Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ . հապա Ե՛ն որ կը կատարէ
- 13 ան բաները՝ անոնցմով պիտի ապրի : Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլալով . (ինչու որ գրուած է թէ՛ Ենիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի .)
- 14 Որ Եբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով . որ մենք ալ Հոգւոյն խոստմունքը առնենք հաւատքով :
- 15 Մարդու «ա՛նչ»-ընէն պէս կը զրուցեմ՝ եղբայրներ . իրաւ որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չխափաներ , ո՛չ ալ անոր վրայ ուրիշ պատուէր մը կ'աւելցընէ : Երդ՝ խոստմունքները Եբրահամին ու անոր սերունդին եղան . չըսեր , Եւ «ա՛ն» սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար , հապա որպէս թէ մէկու մը համար ,
- 17 Եւ քու սերունդիդ , որ ան Քրիստոսն է : Բայց աս կը զրուցեմ . ան կտակը՝ որ առաջուց Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով , օրէնքը չորս հարիւր երսուն տարիէն ետև որ գրուեցաւ , չկրնար խախտել՝ խոստմունքը խափանելու համար : Ա՛սան զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ'ըլլայ , ուրեմն ալ խոստմունքէն չէ . բայց Եբրահամին խոստմունքով շնորհեց Աստուած :
- 19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը . յանցանաց համար վրայ աւելցաւ , (մինչև որ գայ ան սերունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր ,) հրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը ձեռքով : Բայց միջնորդը մէկու մը չիջնորդէ չէ . սակայն Աստուած
- 20 մէկ է : Ուրեմն օրէնքը հակառակ էն է Աստուծոյ խոստմունքներուն . քաւ լեցի . քանզի թէ որ տրուած ըլլար «ա՛ն» օրէնք մը՝ որ կարող ըլլար կենդանի ընելու , ա՛ն «ա՛ն» իրաւցընէ ար-

- 22 զարուժիւնը օրէնքէն կ'ըլար : Բայց զիրքը
ամէնը մեղքի տակ գոցեց , որ խոստմունքը Յի-
սուս Բրիստոսի հաւատքովը տրուի հաւատա-
- 23 ցեալներուն : Բայց քանի որ հաւատքը չէր ե-
կած , օրէնքին տակը գոցուած կը պահուէինք ,
«...եւ...» ան հաւատքին՝ որ պիտի յայտնուէր :
- 24 Ուրեմն օրէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ ԴՂ
Բրիստոսի քերէւ- , որ մենք հաւատքով արդա-
- 25 րանանք : Բայց երբոր հաւատքը եկաւ , ալ
- 26 դաստիարակի տակ չենք : Ինչու որ ամէնքդ
ալ Մատուծոյ որդիք էք՝ Բրիստոս Յիսուսի վը-
- 27 րայ եղած հաւատքով : Քանզի դուք ամէնքդ
որ Բրիստոսով մկրտուեցաք , Բրիստոսը վրա-
- 28 նիդ հագած էք . Մատուծոյ ոչ չէրէպ կայ , ոչ ալ
Յոյն . ոչ ծառայ կայ , ոչ ալ ազատ . ոչ արու-
- 29 էք Բրիստոս Յիսուսով : չապա թէ որ դուք
Բրիստոսինն էք , ուրեմն Աբրահամին սերունդն
էք , ու խոստմունքին նայելով՝ ժառանգներ :

ԳԼ . Գ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ մենք օրէնքին տակն էինք մինչև Քրիստոսի աշխարհ դա-
լը , ճիշդ ինտոր որ ժառանգը խնամակալներու տակ է մինչև իր չափահաս ըլլալը . 5
բայց Քրիստոս մեզ ազատեց օրէնքէն . 7 ուստի ալ պսուհետե օրէնքին ծառաները
չենք : 14 Ար յիշեցընէ անոնց սերը իր վըպ , ու իրենք անոնց վըպ , 22 և կը ցուցընէ
թէ մենք Աբրահամու որդիքն ենք ազատ կնիկէն ծնած :

- 1 Բայց «...» կը զըուցեմ , որչափ ժամանակ որ
ժառանգը տղայ է՝ ծառայէն տարբերութիւն մը
- 2 չունի , թէև ամենուն տէրն է . չապա խնա-
մակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է՝ մինչև
- 3 հօրը որոշած ժամանակը : Մասնկ ալ մենք երբ-
որ տղայ էինք , աշխարհիս սկզբունքներուն տա-
- 4 կը ծառայ եղած էինք : Բայց երբոր ժամանակը
լեցուեցաւ , խրկեց Մատուծ իր Որդին՝ որ կնի-
- 5 կէ մը եղաւ , «- օրէնքի տակ մտաւ . Որպէս զի
օրէնքի տակ եղողները փրկէ , որ մենք որդեգ-
- 6 րութիւնը ընդունինք : Աւ որովհետև դուք

- որդիք էք , Եստուած իր Որդիին Հոգին ձեր սիրտերուն մէջը խրկեց , որ կ'աղաղակէ Եբբայ 7 Հայր : Ուստի ալ ծառայ չես , հապա որդի . և թէ որ որդի , ալ Եստուծոյ ժառանգը Քրիստոսով : Բայց ան ատենը որ չէիք գիտեր զԵստուած , կը ծառայէիք անոնց՝ որոնք ՚ի բնէ Եստուածներ չէին : Սակայն հիմա որ ճանչցաք զԵստուած՝ մանաւանդ որ դուք Եստուծմէ ճանչցուեցաք , ինտո՞ր նորէն կը դառնաք ան տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն , որոնց նորէն 10 կ'ուզէք ծառայութիւն ընել : Օրերը կը զանազանէք , ու ամիսները , և ժամանակները ու 11 տարիները : Ար վախնամ ձեզմէ , որ դուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ :
- 12 Ինծի պէս եղեք . ինչու որ ես ալ ձեզի պէս է . եղբայրներ՝ ձեզի կ'աղաչեմ . դուք ինծի վրաս մը 13 հասուցած չէք : Գիտէք դուք՝ որ մարմնոյս տկարութեամբը ձեզի առջի անգամ աւետարանը քարոզեցի . և իմ մարմինիս վրայ երբ փոր- 14 ձութիւնս Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք . հապա Եստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդու- 15 նեցիք՝ Քրիստոս Յիսուսի պէս : Արեմն ո՞ր է ան ձեր երանութիւնը . քանզի ես կը վկայեմ ձեզի , որ եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի 16 հանէիք ու ինծի տայիք : Ուստի ձեր թշնամի՞ն 17 եղայ ձեզի ճշմարիտը խօսելուս համար : Չեզ նախանձի կը գրգռեն անոնք՝ չէ թէ բարիին , և կ'ուզեն ձեզ արգիլել , որ իրենց նախանձաւոր 18 ըլլաք : Սակայն աղէկ է ամէն ատեն բարիին նախանձաւոր ըլլալ , ու չէ թէ միայն երբոր ձեր 19 մէջը ըլլամ : Ի՛մ որդեակներս՝ որ ձեզմով նորէն տղաբերքի ցաւ կը քաշեմ , մինչև որ Քրիստոս 20 տոս ձեր մէջը ձեակերպի : Ա՛ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ , ու փոխել իմ ձայնս . ինչու որ ես ձեր վրայով տարակուսած եմ :

- 21 Բսէք ինծի , դուք որ օրէնքին տակը կ'ուզէք
 22 ըլլալ , օրէնքը չէք լսեր : Այն զի գրուած է
 թէ՛ Արրահամ երկու որդի ունէր . մէկը՝ աղա-
 23 խինէն , ու մէկալը՝ ազատ կնիկէն : Բայց ան
 որ աղախինէն էր՝ մարմնոյ կողմանէ ծնած էր ,
 իսկ ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստմունքին համե-
 24 մատ . Ար աս բաները այլաբանօրէն կը մեկնուին .
 ինչու որ ասոնք են երկու կտակարանները , մէ-
 կը՝ Սինայ լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը
 25 ծնանի , որ է Հագար . Ինչու որ Հագարը Արա-
 բիայի մէջ Սինայ լեռն է , և կը համեմատի հի-
 մակուան Երուսաղեմին՝ որ իր զաւակներովը
 26 մէկտեղ կը ծառայէ : Բայց վերի Երուսաղեմը
 27 ազատ է , որ մեր ամենուն մայրն է : Ինչու որ
 գրուած է , Ա՛վ չծնանող ամուլ՝ ցնծա՛ . ո՛վ ծնըն-
 դական ցաւ չքաշող՝ գոչէ և աղաղակէ . քանզի
 երեսէ ձգուածին տղաքները՝ էրիկ ունեցողին
 28 որպէս շատ պիտի ըլլայ : Ուստի մենք եղ-
 բայրներ՝ Իսահակին պէս խոստմունքին որդի-
 29 ներն ենք : Բայց ինչպէս որ ան ատենը մարմնոյ
 կողմանէ ծնածը՝ կը հալածէր զանիկայ որ հո-
 30 գիին կողմանէ էր , անանկ ալ հիմա : Սակայն
 զիրքը թնչ կ'ըսէ . Դ՛ուրս հանէ ատ աղախինը
 ու անոր որդին . ինչու որ աղախինին որդին ա-
 զատ կնկանը որդւոյն հետ ժառանգութիւն պի-
 31 տի չառնէ : Ուստի եղբայրներ՝ մենք աղախինին
 զաւակները չենք , հապա ազատին :

ԳՎ . Ե

1 Կը յորդորէ զանոնք հաստատ կենալ իրենց ազատութեանը մէջ , 3 և թրփատութիւնը չպահել , 13 այլ մանաւանդ իրարու վրայ սէր ունենալ , որ օրէնքին բովանդակու-
 թիւնն է . 19 կը հաշուէ մարմինին գործքերը , 22 և Հոգիին պտուղները . 25 ու կը
 յորդորէ Գաղատացիները որ Հոգիով քալեն :

- 1 Ուստի ամուր կեցէք ան ազատութիւնովը՝
 որով Քրիստոս մեզ ազատեց , և նորէն ծառա-
 2 յութեան լուծի տակ մի՛ մտնէք : Ահա ես Պո-
 ղոսս կը զօրուցեմ՝ ձեզի , որ եթէ թրփատուիք ,

- 3 Քրիստոս ձեզի օգուտ մը չըներ : Եւ դարձեալ
ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ , թէ
4 պարտական է բոլոր օրէնքը կատարելու : Խա-
փանած էք դուք Քրիստոսէն , որ օրէնքով ար-
դարանալ կ'ուզէք , «- շնորհքէն ինկած էք :
- 5 Ինչու որ մենք Հոգիով կը սպասենք՝ արդարու-
6 թեան յոյսին հաւատքովը : Այսին զի Քրիս-
տոս Յիսուսի քով ո՛չ թլփատութիւնը բան մը
կրնայ , ո՛չ ալ անթլփատութիւնը , հապա հա-
7 ւատքը՝ որ սիրով ՚ի գործ կը դրուի : Դուք ա-
ղէկ կը վազէիք . ո՞վ ձեզ ետ կեցուց՝ որ ճշմար-
8 տութեան չհնազանդիք : Ես դրդումը անկէ չէ՛
9 որ ձեզ կանչեց : Քիչ մը խմորը բոլոր զան-
10 գուածը կը խմորէ : Բայ ես յոյս ունիմ ձեր
վրայ Տէրոջմով , որ ուրիշ կերպ բան մը պիտի չը-
խորհիք . և ան որ ձեզ կը խռովեցընէ , դատա-
11 պարտութիւն պիտի կրէ՝ ո՞վ որ ըլլայ : Սակայն
եղբայրներ՝ թէ որ ես տակաւին թլփատութիւն
կը քարոզեմ , ալ ինչո՞ւ կը հալածուիմ . ուրեմն
12 խաչին գայթակղութիւնը խափանուած է : Ե-
րանի թէ բոլորովին կտրուէին անոնք որ ձեզ կը
խռովեցընեն :
- 13 Այսին զի դուք ազատութեան կանչուած էք՝
եղբայրներ . միայն թէ յեր ազատութիւնը մարմ-
նոյ ցանկո՞ւնի՞նք՝ պատճառ չըլլայ . հապա
14 սիրով իրարու ծառայութիւն ըրէք : Ինչու որ
բոլոր օրէնքը աս մէկ խօսքիս մէջ կը կատարուի
15 թէ , Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս : Հա-
պա թէ որ իրար խածնէք և ուտէք , զգո՞յշ կե-
16 ցէք՝ որ չըլլայ թէ իրարմէ սպառիք : Միայն
թէ «» կը զրուցեմ . Հոգիով գացէք , ու մար-
17 մինին ցանկութիւնը պիտի չկատարէք : Ինչու
որ մարմինը կը ցանկայ հոգիին հակառակ , ու
հոգին մարմինին հակառակ . և ասոնք իրարու
հակառակ են , որ չըլլայ թէ ինչ որ կ'ուզէք՝ ան

- 18 ընէք : Բայց թէ որ Հոգիէն կ'առաջնորդուիք ,
 19 ալ օրէնքին տակը չէք : Արդ՝ մարմինին գործ-
 քերը յայտնի են , որ ասոնք են . շուտիւն ,
 20 պոռնկութիւն , պղծութիւն , զիճութիւն , Ար-
 ոսպաշտութիւն , կախարդութիւն , թշնամու-
 թիւններ , կռիւններ , նախանձներ , բարկու-
 թիւններ , հակառակութիւններ , երկպառա-
 21 կութիւններ , բաժանումներ , Չար նայուածք-
 ներ , մարդասպանութիւններ , զինովութիւն-
 ներ , անառակութիւններ , ու ինչ որ ասոնց նը-
 ման են . որ հիմակուց ես ձեզի կը զրուցեմ ,
 ինչպէս առաջուց ալ կը զրուցէի , որ ասանկ բա-
 ներ գործողները Աստուծոյ արքայութիւնը պի-
 22 տի չժառանգեն : Բայց Հոգիին պտուղը աս է .
 սէր , խնդութիւն , խաղաղութիւն , երկայն-
 23 մտութիւն , Վաղցրութիւն , բարութիւն , հա-
 ւատարմութիւն , հեղութիւն , Ժուժկալութիւն .
 24 ասանկ բաներուն դէմ օրէնք չկայ : Աւ անոնք
 որ Վրիստոսիւններն են՝ երէն մարմինը խաչ հա-
 նեցին Բնական կիրքերով ու ցանկութիւններով
 25 մէկտեղ : Թէ որ Հոգիով կ'ապրինք , Հոգիին
 26 համեմատ քալենք : Մնապարծ չըլանք՝ մէկ-
 զմէկ զրգուելով , «- իրարու վրայ նախանձելով :

ԳԼ . Թ

- 1 Պօղոս կը յորդորէ Գաղատացիները որ հեղութեամբ վարուին յանցանքի մէջ գտնուող
 եղբայրներուն հետ , 2 և իրարու բռնէրը վերջնեն . 6 առատաձեռն ըլլան դէպ 'ի իրենց
 վարդապետներուն , 9 և բարի գործէին ետ չկենան . 12 կը ցուցնէ թէ թրփատու-
 թիւն քարոզողներուն միտքը ինչ է . 14 թէ ինքը ուրիշ բանով չպարծենար , բայց
 միայն Քրիստոսի խաչովը :

- 1 Ա՛ղբայրներ՝ թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ
 յանցանքով բռնուելու ըլլայ , դուք որ հոգևոր
 էք՝ անանկը հեղութեան հոգիով ուղղութեան
 բերէք . քու անձիդ ալ զգուշութիւն ըրէ որ
 2 չըլլայ թէ փորձութեան մէջ իյնաս : Իրարու
 նեղութիւնները կրեցէք , ու անանկ Վրիստոսի
 3 օրէնքը կատարեցէք : Վանդի թէ որ մէկը

- ինքզինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ՝ ու չէ , անիկայ
 4 իր անձը կը խաբէ : Բայց ամէն մարդ իր գործը
 թող կշռէ , ու ետքը միայն իր անձին վրայ
 պարծանք ունենայ , և չէ թէ ուրիշին վրայ :
- 5 Ինչու որ ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ :
- 6 Խօսքին աշակերտութիւն ընողը եւ վարդապետ
 7 տը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ : Աի
 8 խաբուիք՝ Աստուած ծաղը չըլլար : Անսն զե
 ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյնը պիտի
 չնձէ . ան որ իր մարմինին կը սերմանէ՝ ան
 մարմինէն ապականութիւն պիտի չնձէ . ու ան
 որ Հոգիին կը սերմանէ , ան Հոգիէն յաւիտե
 9 նական կեանք պիտի չնձէ : Բայց բարի գործե
 լէն չձանձրանանք , քանզի յարմար ժամանա
 10 կին պիտի չնձենք՝ թէ որ չթուլնանք : Ուստի
 քանի որ ժամանակը ձեռքերնիս է , բարիք ը
 նենք ամենուն՝ մանաւանդ հաւատքին ընտանի
 ներուն :
- 11 Նայեցէք՝ ինչպէս գիրերով գրեցի ձեզի իմ
 12 ձեռքովս : Արոնք որ կ'ուզեն մարմնոյ կողմանէ
 բարի երևնալ , անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թըլ
 13 վատուիք . միայն որ Քրիստոսի խաչին համար
 չհալածուին : Քանզի անոնք ալ որ թըլվատուած
 են , իրենք օրէնքը չեն պահեր , հապա կ'ուզեն
 որ դուք թըլվատուիք , որ իրենք ձեր մարմնո
 14 վը պարծենան : Բայց ես՝ քաւ լիցի որ պարծե
 նամ , հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 խաչովը , որ անով աշխարհ ինձի խաչը ելած է ,
 15 ես ալ աշխարհի : Ինչու որ Քրիստոս Յիսու
 սով ոչ թըլվատութիւնը բան մըն է , ոչ ալ ան
 թըլվատութիւնը . հապա նոր ստեղծուած ըլլա
 16 ՞ քան : Եւ ան ամէնը որ աս կանոնիս համեմատ
 կը քալեն , խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ
 անոնց վրայ , ու Աստուծոյ Խորայելին վրայ :
 17 Ասկէ ետե մէկը զիս թող չյոգնեցընէ . ինչու որ

ես Տէր Յիսուսին վերքի նշանները իմ մարմնոյս
 18 վրայ կը կրեմ : Ե՛ղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլլայ .
 ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌԵՔԵՍԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը Եփեսացիները բարեւելէն՝ 3 և անոնց համար գոհութիւն տալէն ետև , 4 կը
 խօսի շնորհքով եղած մեր ընտրութեանը 6 և որդեգրութեանը վրայ , 11 որ ան է մարդ-
 կային փրկութեան ճշմարիտ աղբիւրը . 13 և որովհետև աս խորհուրդիս գերազանցու-
 թիւնը դիւրաւ հասկցուիր , 16 ազօթք կ'ընէ որ անոնք 18 կատարելապէս հասկընան ,
 20 և ունենան զանիկայ Քրիստոսով :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Եստու-
 ծոյ կամքովը , Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն՝
 2 և Քրիստոս Յիսուսի հաւատացողներուն . Շը-
 նորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Եստուծմէ մեր
 Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

3 Օրհնեալ է Եստուած՝ և մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի Հայրը , ան որ մեզ օրհնեց ամէն
 հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ

4 Քրիստոսով . Ինչպէս որ մեզ անով աշխարհիս
 սկիզբէն առաջ ընտրեց , որ մենք սուրբ ու անա-

5 րատ ըլլանք իր առջևը սիրով . Եւ առաջուց մեզ
 սահմանեց իրեն որդեգիր ըլլալու Յիսուս Քրիս-
 տոսի ձեռքովը իր կամքին հաճութեանը պէս ,

6 Իր փառաւոր շնորհացը զովութեանը համար ,

7 որով մեզ զարգարեց Սիրելիին ձեռքովը . Որ
 անով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը մի-

- ջոցով , մեղաց թողութիւնը՝ իր շնորհքին ճո-
 8 խութեանը չափովը . Որ մեր վրայ աւելցուց բո-
 9 յոր իմաստութեամբ ու գիտութեամբ , Մեզի
 յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճու-
 թեանը պէս , որն որ նախասահմաններ էր անոր
 10 ձեռքովը . Որ ժամանակաց լրանալուն տնտե-
 սութեանը մէջ ամէն բան բովանդակուի Վրիս-
 տոսով՝ ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ
 11 կայ , անով՝ Որով մենք ալ ժառանգութիւն ա-
 ուինք՝ առաջուց որոշուած ըլլալով անոր նախա-
 սահմանութիւնովը , որ ամէն բան իր կամքին
 12 խորհրդովը ՚ի գործ կը դնէ . Որ մենք անոր
 փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջուց Վրիս-
 13 տոսի վրայ յուսացողներս . Որուն վրայ դուք ալ
 յորով երբոր լսեցիք ճշմարտութեան խօսքը՝
 ձեր փրկութեան աւետարանը , որուն նաև հա-
 ւատալով՝ խոստացեալ Սուրբ Հոգիին շնորհովը
 14 կնքուեցաք . Որ ան՝ մեր ժառանգ ըլլալուն գը-
 բան է մինչև ստացուածքին փրկութիւնը՝ իր
 փառացը գովութեանը համար :
 15 Աւտի ես ալ երբոր լսեցի Տէր Յիսուսին վրայ
 ունեցած հաւատքնիդ , ու բոլոր սուրբերուն վը-
 16 րայ յեր «նէցած սէրը , Չեմ դադարիր ձեզի հա-
 մար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ իմ աղօթքներուս
 17 մէջ յիշելով . Որ մեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի
 Աստուածը՝ փառաց Հայրը տայ ձեզի իմաստու-
 թեան ու յայտնութեան հոգին իր գիտութիւ-
 18 նովը . Որպէս զի սրտերնուդ աչքերը լուսաւո-
 րուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր յեր կանչելուն
 յոյսը , ու ինչ է անոր ժառանգութեանը փառ-
 19 քին ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ , Եւ ինչ է իր
 զօրութեանը գերազանց մեծութիւնը հաւատա-
 ցեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գոր-
 20 ծաղրութեամբը , Որն որ Վրիստոսի վրայ ՚ի
 գործ դրաւ , երբոր զանիկայ մեռելներէն յա-

- րուց , ու նստեցուց իր աջ կողմը երկինքին մէջ
- 21 Եւ մէն իշխանութեան ու պետութեան և զօրութեան ու տէրութեան վրայ՝ և ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի , չէ թէ մինակ աս աշխարհ
- 22 Հիս մէջ , հապա գալեքին մէջ ալ . Եւ ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց , և զանիկայ ամէն բաներու վրայ՝ եկեղեցիին զլուխ
- 23 դրաւ , Որ ան անոր մարմինն է , անոր լրումը , որ կը լեցընէ ամէնը ամէն բանի մէջ :

ԳՂ . Բ

1 Առաքեալը մեր բնական վեճակը՝ շնորհքով եղած մեր հիմակուան վեճակին հետ բաղդատելով , 10 կը ծանուցանէ թէ մենք բարի գործքերու համար ստեղծուած ենք , 13 և քրիստոսով մտեցած ըլլալով՝ 11 հեթանոսներու և օտարներու վարմունք ունենալու չենք՝ ինտոր որ ատեն մը ունէինք . 19 այլ իբրև սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ ընտանիքը :

- 1 Եւ դուք որ յանցանքներու ու մեղքերու մէջ
- 2 մեռած էիք , ինչը յեն կենդանացոյց . Որոնց մէջը ատենօք կը քալէիք աս աշխարհիս բռնած ճամբովը , «» օգուս իշխանութեանը իշխանին «» շին պէս , ան ոգիին՝ որ հիմա ապստամբութեան
- 3 որդւոցը ներսի դին կը ներգործէ . Որ ատենօք մենք ամէնքս ալ անոնց մէջը կը պտըտէինք մեր մարմինին ցանկութիւններովը , և մարմինին ու միտքին ուզածը կը կատարէինք . և ընութեամբ բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշները .
- 4 Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով՝ իր
- 5 առատ սիրոյն համար՝ որով մեզ սիրեց , Երբոր յանցանքներու մէջ մեռած էինք , մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց , (դուք շնորհքով
- 6 փրկուած էք ,) Եւ անոր հետ Քչ յարուց , ու անոր հետ նստեցուց երկնաւորներուն մէջ Քրիստոս
- 7 Յիսուսով , Որ գալու դարերուն մէջը ցուցընէ իր շնորհքին գերազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեզի յոյսացած քաղցրութիւնովը :
- 8 Այսան զի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցով . և աս չէ թէ ձեզմէ

- 9 է , հապա Եստուծոյ պարզեն է . Չէ թէ գործ-
- 10 քերէն , որ մէկը չպարծի : Կնչու որ մենք անոր
 ձեռագործն ենք , Վրիստոս Յիսուսով ստեղ-
 ծուած բարի գործքերու համար , որոնց Ես-
 տուած առաջուց պատրաստեց Քչ , որ անոնց
 մէջը քալենք :
- 11 Աւտի միտքերնիդ բերէք , որ դուք ատեն մը
 մարմինով հեթանոսներ ըլլալ , (որոնք անթը-
 փատութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թրփատու-
 թիւն կ'ըսուին մարմինի մէջ ձեռքով եղած ,)
- 12 Որ ան ատենը դուք առանց Վրիստոսի էիք , ու
 հեռացած էիք Խորայէլի քաղաքակցութենէն ,
 և օտարացած խոստմունքին ուխտերէն , ու յոյս
 մըն ալ չունէիք , և աշխարհի մէջ անաստուած
- 13 էիք : Բայց հիմա Վրիստոս Յիսուսով դուք՝
 որ ատեն մը հեռաւոր էիք , մերձաւոր եղաք
- 14 Վրիստոսի արիւնովը : Այն զի անիկայ է մեր
 խաղաղութիւնը , որ երկուքը մէկ ըրաւ , ու մէջ
 տեղի բաժանող պատը՝ «^{αὐτὸν} ^{ἑαυτοῦ} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑա}
- 15 թշնամութիւնը իր մարմինովը քակեց , Եւ հը-
 րամաններով եղած պատուիրանքներուն օրէնքը
 խափանեց . որ իրմով ան երկուքը մէկ նոր մարդ
 մը հաստատէ , ու «^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑա}
- 16 Եւ երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտեցընէ
 Եստուծոյ հետ եւ խաչովը . ինչու որ անով սպան-
- 17 նեց թշնամութիւնը . Եւ եկաւ խաղաղութիւն
 քարոզեց ձեզի՝ որ հեռուն էիք , ու անոնց՝ որ
- 18 մօտ էին : Վանզի անոր ձեռքովը մենք երկուք-
 նիս ալ մէկ շողիով շօրը մօտենալու «^{ἑαυτὸν} ^{ἑαυτὸν} ^{ἑա}
- 19 ն ունինք : Արեմն ալ ասկէ ետե դուք օտար ու
 պանդուխտ չէք , հապա սուրբերուն քաղաքա-
- 20 կիցները , և Եստուծոյ ընտանիքը , Առաքեալ-
 ներուն ու մարգարէներուն հիմին վրայ շինուած ,
 որ անոր անկիւնին գլուխը Յիսուս Վրիստոսն
- 21 է . Որով բոլոր շէնքը մէկտեղ յարմարութեամբ

կազմուած՝ կ'աճի սուրբ տաճար մը կ'ըլլայ Տէ-
22 րոջմով . Որ անով դուք ալ մէկտեղ կը շինուիք՝
Մատուծոյ բնակարան ըլլալու Հոգևով Սրբա՛լ :

ԳԼ . Գ

1 Առաքելալը կը ծանուցանէ՝ թէ յայտնութեամբ իրեն ցուցուած է 5 ան ծածկուած խորհուրդը՝ 6 թէ հեթանոսները պիտի փրկուին , 8 և թէ իրեն տրուած է 9 զանիկայ քարոզելու շնորհքը : 13 Կը խնդրէ որ անոնք իր ներութիւններուն պատճառովը չձանձրանան , 14 և աղօթք 19 կ'ընէ որ անոնք կարող ըլլան Գրիստոսի իրենց վրայ ունեցած մեծ սէրը հասկնալու :

- 1 Աւստի ես Պօղոսս՝ Քրիստոս Յիսուսի կա-
- 2 պուածը ձեզի հեթանոսներուդ համար . Որ դուք անշուշտ լսած էք Մատուծոյ շնորհքին տնտեսութիւնը , որ ինձի տրուած է ձեզի համար .
- 3 Թէ ինձի ան խորհուրդը յայտնութիւնով ցուցուեցաւ . (ինչպէս առաջուց ալ ձեզի համար
- 4 ուտարար գրեցի , Որով կրնաք կարգալ ու միտք առնել իմ տեղեակ ըլլալս Քրիստոսի խորհուր-
- 5 դին վրայով .) Որ ուրիշ դարերուն մէջ մարդոց որդիներուն չերեցաւ , ինտոր որ հիմա Հոգևով Սրբա՛լ յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու
- 6 մարգարէներուն . Որ հեթանոսները Քրիստոսով ժառանգակից ու մարմնակից և անոր խոստ-
- 7 մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով . Որուն ես սպասաւոր եղայ՝ Մատուծոյ շնորհաց պարգևին համեմատ՝ որ ինձի տրուեցաւ՝ իր զօրութեանը
- 8 ներգործութիւնովը , (Ինձի՛ որ ամէն սուրբերուն պզտիկն եմ , աս շնորհքը տրուեցաւ ,) հեթանոսներուն մէջ Քրիստոսի անքննելի ճոխու-
- 9 թիւնը քարոզելու , Եւ ամէնը լուսաւորելու , ք
- 10 քով , որ ամէն բանը ստեղծեց . Որ հիմա Մատուծոյ բազմատեսակ իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքովը յայտնի ըլլայ երկինքը եղող իշ-
- 11 խանութիւններուն ու պետութիւններուն . Ինչ յաւիտենական նախասահմանութեանը համե-

- մատ , որ ըրաւ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի
 12 ձեռքովը . Որով մենք ալ համարձակութիւն ու
 մօտենալու արքանոցն ունինք վստահութեամբ՝
 իրեն հաւատալով :
- 13 Ուստի կ'աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նեղու-
 թիւններու պատճառովը , որ ձեզի համար են ,
 14 և որ ձեր փառքն են : Եսոր համար ծնկան վը-
 րայ գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը
 15 առջևը , Ուսկից որ բոլոր ազգատոհմը երկինքի
 16 մէջ ու երկրի վրայ անուն կ'առնէ , Արքայն որ
 տայ ձեզի իր փառաց ճոխութեանը չափովը՝ զօ-
 րութիւնով հաստատուիլ իր Հոգիովը ներսի
 17 մարդուն մէջ . Որ Քրիստոս հաւատքով ձեր
 սրտերուն մէջը բնակի , և դուք սիրով արմա-
 18 տացած ու հաստատուած ըլլաք , Որ կարենաք
 հասկընալ բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ , թէ
 ինչ է լայնութիւնը ու երկայնութիւնը՝ և խո-
 19 րութիւնը ու բարձրութիւնը . Եսինքն ճանչ-
 նալ Քրիստոսի սէրը որ գիտութենէ գերազանց
 է , որ լցուիք Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը :
 20 Երդ անոր՝ որ կարող է առատութեամբ ընել
 ամէն բաներէն աւելի՝ որ մենք կը խնդրենք կամ
 կը խորհինք , ան զօրութիւնովը՝ որ մեր մէջը կը
 21 ներգործուի . Իրեն փառք եկեղեցիին մէջ՝ Քրի-
 ստոս Յիսուսով՝ բոլոր դարերուն մէջ յաւի-
 տեանս յաւիտենից . ամէն :

ԳԼ . Գ

1 Առաքեալը կը յորդորէ զանոնք միաբան ըլլալու , 7 և կը ծանուցանէ թէ Աստուած ա-
 նոնց զանազան պարզենէր տուաւ , 13 որ իր եկեղեցին շինութիւն առնէ 16 ու ածի
 Քրիստոսով . 18 կը պատուիրէ անոնց մէկդի ձգել հեթանոսական պիղծ գործքերը , 24
 նոր մարդը հաղնիլ , 25 ստութիւնը 29 և ամէն ապականեալ խօսքերը մէկդի ձգելով :

- 1՝ Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի՝ ես որ Տէրոջը համար
 կապուած եմ , որ դուք այնպէս քալէք՝ ինչպէս
 որ կը վայլէ ան կոչումին՝ որով կանչուեցաք ,
 2 Բոլոր խոնարհութիւնով ու հեղութիւնով , եր-
 կայնմտութեամբ , սիրով իրարու ներողամիտ

3 ըլլալով . Ջանալով Հոգւոյն Սրբոյ միաբանու-
 4 թիւնը խաղաղութեան կապովը պահել . Մէկ
 մարմին ու մէկ հոգի , ինչպէս որ կանչուեցաք
 5 ձեր կոչումին մէկ յոյսովը . Տէրը մէկ է , հա-
 6 ւատքը մէկ , մկրտութիւնը մէկ . Մէկ է Աս-
 տուած և ամենուն Հայրը , որ ամենուն վրայ ու
 7 ամենուն հետ , և մեր ամենուն մէջն է : Բայց
 մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է Քրիս-
 8 տոսի պարգևին չափովը : (Ընոր համար կ'ըսէ
 թէ՛ Բարձրը ելաւ , գերութիւնը գերի բռնեց ,
 9 ու մարդոց պարգևներ տուաւ : Ըն ելաւ ըսե-
 ինչ է , միայն թէ՛ որ ինքը առաջ երկրին վարի
 10 կողմերը իջաւ : Ըն որ իջաւ՝ նոյն ինքն է , որ
 բոլոր երկինքներէն վեր ելաւ , որ ամէն բան լե-
 11 ցընէ :) Աւ ինքը մէկ քանին տուաւ առաքեալ-
 ներ ըստ՝ , մէկ քանին մարգարէներ , մէկ քա-
 նին աւետարանիչներ , մէկ քանին հովիւներ ու
 12 վարդապետներ . Սուրբերուն հաստատութեա-
 նը համար , պաշտօնին գործքին համար , Քր-
 13 իստոսի մարմինին շնութեանը համար . Մին-
 չև որ ամէնքս ալ հասնինք հաւատքին ու Աս-
 տուծոյ Արդին ճանչնալուն միաբանութեանը ,
 կատարեալ մարդ ըլլալու , Քրիստոսի լման հա-
 14 սակին չափը ունենալու . Ար ալ ասկէ ետև տը-
 դաք չըլանք երերած ու վարդապետութեան ա-
 մէն հովերէն ասդին անդին տարուբերուած մար-
 դոց խաբէութիւնովը , « խորամանկութեամբ
 15 կը խաբեն մոլորցընելու . Հապա սիրով ճշմար-
 տութեան հետևելով՝ ամէն բան Ընով աճեցը-
 16 նենք՝ որ գլուխ է՝ «յսին» Քրիստոս . Ար անկէ
 բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած՝ և ամէն յո-
 դուածները իրարու հաղորդուելով կցուած՝ ա-
 մէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մարմինին
 աճում կու տայ՝ իրեն շնութեանը համար՝ սի-
 րով :

- 17 Ուստի աս կ'ըսեմ ու Տէրօջմով վկայութիւն
կ'ընեմ, որ դուք մէյմըն ալ անանի չքալէք, ինչ-
պէս որ մէկալ Հեթանոսները կը քալեն իրենց
18 մտքին ունայնութեանը մէջ. Արոնց իմացողու-
թիւնը խաւարած է, ու օտարացած են Աստու-
ծոյ կեանքէն, իրենց մէջը եղած տգիտութեան
պատճառովը՝ իրենց սրտին կուրութեանը հա-
19 մար. Արոնք անզգայ ըլլալով, ինքզինքնին ա-
նառակութեան տուին, ամէն կերպ պղծութիւն
20 գործելու՝ ազահութիւնով: Բայց դուք ասանկ
21 չսորվեցաք Քրիստոսը. Թէ որ անոր վրայով
լսեցիք՝ ու անկէ սորված էք, ինչպէս որ Ճշմար-
22 տութիւնը Յիսուսի մէջ է. Ար ձեր վրայէն մէկ-
դի հանէք ան յեյ առջի վարմունքին պէս ելած
Հին մարդը՝ խարերայ ցանկութիւններով ապա-
23 կանուածը. Եւ ձեր միտքին հոգիովը նորոգուիք,
24 Եւ նոր մարդը վրանիդ հագնիք, ան որ Աստու-
ծոյ պարկեշտ պէս ստեղծուած է, արդարութիւ-
25 նով ու Ճշմարիտ սրբութիւնով: Ուստի ստու-
թիւնը մէկդի ձգելով, Ճշմարտութիւն խօսեցէք
ամէն մէկերնիդ իր ընկերին հետ. ինչու որ
26 մենք իրարու անդամներ ենք: Թէ որ բարկա-
նաք՝ մեզք մի՛ գործէք. արևը ձեր բարկու-
27 թեանը վրայ մարը չմտնէ: Ու Սատանային
28 տեղ մի՛ տաք: Են որ գողութիւն կ'ընէր, ալ
թող չգողնայ. այլ մանաւանդ աղէկ գործի
մը պարապելով՝ իր ձեռքերովը աշխատի, որ
29 կարող ըլլայ տալ կարօտ եղողին: Բնաւ ձեր
բերնէն ապականեալ խօսք մը չելէ. հապա
ինչ որ աղէկ է՝ պէտք եղած շինութեանը
30 համար, որ լսողներուն շնորհք տայ: Եւ Աս-
տուծոյ Սուրբ Հոգին մի՛ տրտմեցընէք, որով
դուք կնքուեցաք փրկութեան օրուանը համար:
31 Ամէն դառնութիւն՝ և բարկութիւն՝ ու սրտմը-
տութիւն՝ և աղաղակ՝ ու հայհոյութիւն վերցուի

32 ձեզմէ ամէն չարութիւններով մէկտեղ : Եւ իրարու հետ քաղցր եղեք , զթած , ներելով իրարու , ինչպէս որ Աստուած՝ Քրիստոսով ներեց ձեզի :

ԳՎ . Ե

1 Նախ ընդհանուր կերպով մը կը յորդորէ սեր ունենալու , 3 պոռնկութենէ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործքերէ ետ կենալու , 7 չարերուն հետ հաղորդակցութիւն չընելու , 15 ուղղութեամբ քայլելու , 18 և հոգիով լեցուելու . 22 ետքը կը խօսի մասնաւոր պարտաւորութեանց վրայով , թէ կնիկները պարտին ֆազանդիլ իրենց էրիկներուն , 25 և էրիկները պարտին սիրել իրենց կնիկները , 32 ինտոյ որ Քրիստոս սիրեց Եկեղեցին :

1 Երգ՝ Աստուծոյ նմանող եղեք սիրելի զաւակ-
 2 ներու պէս . Եւ սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ
 Քրիստոս ալ մեզ սիրեց , ու իր անձը մեզի
 համար մատնեց՝ անուշահոտ պատարագ ու
 3 զոհ ըլլալով Աստուծոյ : Բայց պոռնկութեան
 և ամէն կեղծ պղծութեան՝ կամ ազահութեան
 անունը անգամ չյիշուի ձեր մէջը , (ինչպէս
 4 որ կը վայլէ սուրբերուն ,) Եւ գարշելի բա-
 ներ՝ կամ յիմարական խօսքեր՝ կամ խեղկա-
 տակութիւն , որ չվայլեր . այլ մանաւանդ գո-
 5 հութիւն . Աս իմանալով գիտնաք , որ ամէն
 պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ազահ՝ որ կուսպաշտ
 է , Քրիստոսի ու Աստուծոյ թագաւորութեանը
 6 մէջ ժառանգութիւն չունի : Զըլլայ որ մէկը
 ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով . ինչու որ աս բանե-
 րուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ
 7 անհնազանդութեան որդւոց վրայ : Ուստի ա-
 8 նոնց հաղորդ մի՛ ըլլաք : Բանզի Բէ՛ւ ատեն մը
 դուք խաւար էիք , բայց հիմա լոյս էք Տէրով-
 9 մով . լուսոյ որդիներու պէս քալեցէք . Ինչու
 որ լուսոյ պտուղը ամէն կեղծ բարութիւնով , և
 10 արդարութիւնով ու ճշմարտութիւնով է : Քրն-
 11 նեցէք ինչ է Տէրովը հաճելին . Ու կցորդ մի՛ ըլ-
 լաք խաւարին անպտուղ գործքերուն , այլ մա-
 12 նաւանդ զանգիմանեցէք : Ինչու որ ա-
 նոնց մէջը գաղտուկ գործուած բաները խօսիլն

- 13 ալ ամօթ է : Բայց ամէն բան յանդիմանուած՝
լուսով յայտնի կ'ըլլայ . ինչու որ ամէն բան որ
- 14 յայտնի կ'ըլլայ , լոյս է : Անոր համար կ'ըսէ .
Երթընցիբ դուն՝ որ կը քնանաս , և կանգնէ
մեռելներէն , ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի տայ :
- 15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ
16 պիտի քալէք , չէ թէ անմիտներու պէս , Հապա
իմաստուններու պէս . Ժամանակը ծախու ա-
- 17 ուէք , ինչու որ օրերս չար են : Անոր համար
անմիտ մի՛ ըլլաք , հապա իմացէք թէ ի՛նչ է
- 18 Տէրօջը կամքը : Եւ մի՛ գինովնաք գինիով ,
որուն մէջ անառակութիւն կայ . հապա Հո-
- 19 գիով լեցուեցէք . Եւ սաղմոսներով ու օրհնու-
թիւններով և հոգևոր երգերով մէջերնիդ խօ-
սակցելով , երգեցէք ու սաղմոս ըսէք Տէրօջը՝
- 20 ձեր սրտերուն մէջ : Եմէն ատեն ամէն բանի
համար գոհութիւն տուէք Եստուծոյ ու Հօրը՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը :
- 21 Իրարու հնազանդ եղէք Քրիստոսի վախովը :
22 Անիկները իրենց էրիկներուն հնազանդ ըլլան՝
23 որպէս թէ Տէրօջը . Ինչու որ էրիկը կնկանը
գլուխն է , ինչպէս որ Քրիստոս ալ եկեղեցիին
- 24 գլուխն է , ու ինքը մարմինին Փրկիչն է : Ուս-
տի ինչպէս որ եկեղեցին հնազանդ կ'ըլլայ Քրի-
ստոսին , անանկ ալ կնիկները ամէն բանի մէջ
- 25 իրենց էրիկներուն : Արիկներ՝ սիրեցէք ձեր
կնիկները , ինչպէս որ Քրիստոս ալ սիրեց եկե-
- 26 ղեցին , ու իր անձը մատնեց անոր համար . Ար
զանիկայ սրբէ ու մաքրէ աւազանին ջրովը խօս-
- 27 քով . Ար ինքը իր դիմացը փառաւոր կեցրնէ
եկեղեցին , որ մէկ արատ մը կամ խորշոմութիւն
կամ ուրիշ ասոնց պէս բան մը չունենայ . հապա
- 28 որ սուրբ ու անարատ ըլլայ : Նոյնպէս ալ պէտք
է որ էրիկները իրենց կնիկները սիրեն՝ իրենց
մարմիններուն պէս . ան որ իր կնիկը կը սիրէ՝

- 29 իր անձը կը սիրէ . Ինչու որ մէկը բնաւ իր անձը
 չատեր , հապա կը սնուցանէ՝ ու կը խնամէ զա-
 30 նիկայ , ինտոր Քրիստոս ալ եկեղեցին . Ասան
 զի մենք անոր մարմինին անդամներն ենք՝ անոր
 31 մարմինէն ու անոր ոսկորներէն : Եսոր համար
 մարդը պիտի ձգէ իր հայրը ու մայրը , և իր
 կնկանը պիտի յարի . ու երկուքը մէկ մարմին
 32 պիտի ըլլան : Ես խորհուրդը մեծ է , բայց ես
 կը զրուցեմ Քրիստոսի ու եկեղեցին վրայով :
 33 Սակայն ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կնիկը անանկ
 սիրէ՝ որպէս թէ իր անձը , ու կնիկը իր էրիկէն
 թող վախճայ :

ԳԼ . Զ

1 Կը ծանուցանէ տղայոց պարտաւորութիւնը դէպ 'ի իրենց ծնողքները , 5 ծառաներուն
 պարտաւորութիւնը դէպ 'ի իրենց տէրերը . 10 թէ մեր կեանքը զինուորութիւն մըն է ,
 12 ոչ միայն մարմինն ու արիւնի դէմ՝ հապա նաև հոգևոր թշնամիներու դէմ . 13
 քրիստոնէական զէնքերը ինչ են , 18 և ինչպէս դործածել պէտք է զանոնք : 21 Տիւ-
 քիկոսի վրայով յանձնարարութիւն :

- 1 Որդիք՝ ձեր ծնողացը հնազանդ եղեք Տէրոջ-
 2 մով , որ ան է արժանը : Պատուէ քու հայրդ
 ու մայրդ , (որ առջի պատուիրանքն է խոստ-
 3 մունքով ,) Որ քեզի աղէկ ըլլայ , ու երկար
 4 կեանք ունենաս երկրի վրայ : Աւ յո՛ւս հայրեր՝
 ձեր որդիները մի՛ բարկացնէք . հապա անոնք
 մեծցուցէք Տէրոջը վարժութիւնովը ու խրատո-
 5 վը : Ծառաներ՝ հնազանդ եղեք ձեր մարմնաւոր
 տէրերուն ահով ու դողով՝ ձեր սրտին միամտու-
 6 թիւնովը , որպէս թէ Քրիստոսին . Չէ թէ
 մարդահաճոյի պէս աչքի առջև ծառայելով ,
 հապա Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց
 7 Եստուծոյ կամքը ընելով . Յօժարութեամբ ծա-
 ռայելով՝ որպէս թէ Տէրոջը , ու չէ թէ մարդոց .
 8 Գիտնալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ ,
 նոյնը Տէրոջմէն պիտի ընդունի , թէ ծառայ
 9 ըլլայ՝ և թէ ազատ : Գո՛ւս ալ տէրեր՝ նոյնը ըրէք
 անոնց , ու սպառնալիքը թող տուէք , զիտնա-

լով որ անոց ալ ձեր ալ Տէրը երկինքն է . ու անոր քովը աչառութիւն չկայ :

10 Եւ ասկէ ետեւ եղբայրներս՝ զօրացէք Տէրոջ մով , ու անոր զօրութեան կարողութիւնովը :

11 Արանիդ հագէք Եստուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող ըլլաք Սատանային հնարքներուն

12 դէմ դնելու : Ինչու որ մեր պատերազմը արիւնի ու մարմինի հետ չէ . հապա իշխանութիւններու «- պետութիւններու հետ , և աս խաւար

աշխարհիս իշխաններուն հետ , երկնաւորներուն

13 մէջը եղող չար ոգիներուն հետ : Եսոր համար վրանիդ առէք Եստուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող ըլլաք չարութեան օրը դէմ դնելու ,

14 Ու ամէն բանը լմընցընելէն ետեւ՝ հաստատուն կայնելու : Ուստի յեր «եղջ կայնեցէք , մէջբեր

15 դարութեան զրահը հագնելով . Ու ոտքերնուդ հագցընելով խաղաղութեան աւետարանին

16 պատրաստութիւնը . Եւ ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէք , որով կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նետերը մարելու . Եւ փրկութեան սաղաւարտը առէք , ու շոգիին

18 սուրը՝ որ Եստուծոյ խօսքն է . Եմէն աղօթքով ու խնդրուածքով ամէն ատեն աղօթք ըրէք շոգիով , ու աս բանիս վրայ հսկեցէք կատարեալ յարատեւութեամբ ու աղաչանքով՝ բոլոր

19 սուրբերուն համար , Ինծի համար ալ , որ ինծի խօսք տրուի որ բերանս բանամ համարձակութեամբ աւետարանին խորհուրդը յայտնելու .

20 Որուն համար ես դեսպանութիւն կ'ընեմ կապանքովս , որ անով համարձակութիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է :

21 Բայց որ դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս՝ թէ ինչ կ'ընեմ ես , ամէն բանը պիտի ցուցընէ ձեզի

Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշ-

- 22 ասնեան Տէրոջմով . Արն որ յատկապէս ատ բա-
նին համար ձեզի խրկեցի , որ զիտնաք դուք
մեր վրայով , ու ինքը ձեր սիրտերը մխիթարէ :
23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հաւատ-
քով մէկտեղ Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր Յիսուս
24 Քրիստոսէն : Շնորհք ան ամենուն հետ՝
որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը անկեղծու-
թեամբ կը սիրեն . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՓԻԼԻՊՊԵՅԻՄ

ԳԼՈՒԽ Ե

3 Պօղոս կը յայտնէ իր գոհութիւնը առ Աստուած , և իր սէրը որ ունի Փիլիպպեցւոց վրայ՝ իրենց հաւատքի պտուղին համար , և իր չարչարանացը հաղորդ ըլլալուն հա-
մար . 9 Թէ ամէն օր աղօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհօք աճին : 12 Կը պատմէ Թէ Հոով-
մայ մէջ իր կրած նեղութիւններովը Քրիստոսի հաւատքը մեծ յաջողութիւն ունե-
ցաւ , 21 և Թէ ինքը միշտ պատրաստ է Քրիստոսը փառաւորելու Թէ իր պրբելովը և
Թէ մեռնելովը : 27 Կը յորդորէ զանոնք որ միաբան ըլլան , 28 և քաջասիրտ հալած-
ման ժամանակ :

- 1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի
Ժառանգները , Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբե-
րուն՝ որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ եպիսկոպոս-
2 ներով ու սարկաւազներով . Շնորհք ու խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :
3 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ՝
4 որ ձեզ կը յիշեմ , (Միշտ իմ ամէն խընդ-
րուածքիս մէջ ձեր ամենուն համար ուրախու-
5 թեամբ աղօթք կ'ընեմ ,) Աւետարանին հա-
ղորդ ըլլալնուդ համար առջե օրուրնէ մինչև

- 6 հիմա . Ես մասին փտա՛հ ըլլալով՝ թէ ան որ
 7 ձեր մէջը բարի գործ մը սկսեց , մինչև Յիսուս
 8 Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ . Ինչպէս որ
 9 ինծի արժան ալ է ձեր ամենուն վրայ աս բանը
 10 խորհիլ՝ ձեզ է՛ սրտիս մէջը ունենալու համար
 11 իմ կապերու մէջ , և աւետարանին ջատագո-
 12 վութեանը ու հաստատութեանը մէջ , և ա-
 13 մէնքդ ինծի եղած շնորհքին հաղորդ ըլլալուդ
 14 համար : Քանզի վկայ է ինծի Աստուած , որ
 15 ինչպէս փափաք ունիմ ձեր ամենուն վրայ
 16 Քրիստոս Յիսուսի գութովը : Եւ աս աղօթ-
 17 քը կ'ընեմ , որ ձեր սէրը հեռո՛հեռէ աւելի
 18 շատնայ գիտութիւնով ու բոլոր ընտրողութիւ-
 19 նով , Որ դուք տարբեր բաները զանազանէք ,
 20 որպէս զի Բնիկ Քրիստոսի օրը անկեղծ և ա-
 21 ռանց գայթակղութեան ըլլաք . Արդարութեան
 22 պտուղներով լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
 23 քովը՝ Աստուծոյ փառքին ու գովեստին համար :
 24 Անոնք որ գիտնաք՝ եղբայրներ , թէ ինչ որ
 25 ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի աւետարանին յա-
 26 ռաջողիմութեանը պատճառ եղաւ . Աինչև իմ
 27 կապերս՝ որ Քրիստոսի համար են , բոլոր պալա-
 28 տին մէջը՝ և ուրիշ ամենուն ալ յայտնի եղան .
 29 Եւ Տէրոջմով եղբայրներուն շատերը սիրտ առին
 30 իմ կապերէս՝ ալ աւելի համարձակիլ Աստուծոյ
 31 խօսքը խօսելու առանց վախի : Ոմանք նախան-
 32 ձէ ու հակառակութենէ , և ոմանք բարեսիրու-
 33 թենէ շարժեալ Քրիստոսը կը քարոզեն . Ասոնք
 34 սիրոյ համար . ինչու որ գիտեն թէ ես աւետա-
 35 րանին համար պատասխան տալու կեցեր եմ .
 36 Իսկ անոնք հակառակութեան համար Քրիս-
 37 տոսը կը պատմեն , չէ՛ թէ անկեղծութեամբ ,
 38 կարծելով վիշտ աւելցընել իմ կապերու վրայ :
 39 Բայց ինչ է . որ կերպով որ ըլլայ՝ թէ պատճա-
 40 ռանքով՝ և թէ ճշմարտութիւնով՝ Քրիստոս

- կը պատմուի . ու ասոր վրայ ուրախ եմ , և ու
 19 բախ ալ պիտի ըլլամ : Քանզի գիտեմ որ ասոր
 վախճանը իմ փրկութեանս համար պիտի ըլլայ
 ձեր խնդրուածքովը , ու Յիսուս Քրիստոսի Հո-
 20 զուոյն օգնականութեամբը , Իմ եռանդուն ակրն-
 կալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ , որ բանով
 մը ամօթով պիտի չըլլամ . հապա կատարեալ
 համարձակութիւնով՝ ինչպէս որ ամէն ատեն՝
 աշակ ալ հիմա Քրիստոս իմ մարմինիս մէջ պի-
 տի փառաւորի՝ թէ ապրելովս և թէ մեռնե-
 21 լովս : Ինչու որ ինծի համար՝ ապրիլը Քրիս-
 22 տոս է , ու մեռնիլը օգուտ : Հապա թէ որ մար-
 մինի մէջ ապրիլս իմ գործոյս պտուղ կը բերէ ,
 23 ալ չեմ գիտեր որը ընտրեմ : Երկու կողմանէ
 ալ նեղի մէջ եմ , մեկնելու ու Քրիստոսի հետ
 ըլլալու փափաք ունենալով . քանզի ան՝ շատ
 24 աւելի աղէկ է . Բայց մարմինի մէջ կենալը՝ ձե-
 25 ղի համար աւելի հարկաւոր : Եւ աս բանիս հա-
 մոզուած ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամենուն հետը
 պիտի կենամ ու մնամ , որ դուք զարգանաք և
 26 ուրախ ըլլաք հաւատքով . Որ ձեր պարծանքը
 իմ վրայովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով ,
 իմ նորէն ձեզի գալուս պատճառովը :
- 27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչպէս
 որ կը վայէ՝ անանկ վարուեցէք . որ եթէ գամ
 ու ձեզ տեսնեմ , և կամ հեռու ըլլամ , ձեր վը-
 րայովը լսեմ որ դուք հաստատուն կը կենաք
 մէկ հոգիով , ու մէկ շունչով պատերազմակից
 28 կ'ըլլաք աւետարանին հաւատքին համար . Եւ
 մէկ բանով մըն ալ մի՛ զարհուրիք հակառա-
 կորդներէն , որ անոնց կորստեան ապացոյց մըն
 29 է , ու ձեզի՝ փրկութեան . Ան ալ Աստուծմէ է .
 ինչու որ ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի համար՝ չէ
 թէ միայն անոր հաւատալ , հապա անոր համար
 30 չարչարուիլ ալ . Նոյն պատերազմը ունենալով՝

որ իմ վրաս տեսաք , ու հիմա իմ վրայովս կը
լսէք :

ԳԼ . Բ

1 Կը իրատէ զանոնք միաբան և խոնարհամիտ ըլլալու , ցուցնելով անոնց՝ քրիստոսի
խոնարհութիւնը և բարձրութիւնը : 12 Կը յորդորէ որ ջանք ընեն փրկութեան ճամ-
բուն մէջ յառաջանալու , որ լուսաւորներու պէս ըլլան աս չար աշխարհիս մէջ , 16 և
միխթարութիւն տան իրեն՝ որ անոնց առաքեալն է , ու պատրաստ կը կենայ Աստու-
ծոյ գոհ ըլլալու : 19 Կը յուսայ որ Տիմոթէոսը իրկէ անոնց , որուն վրայով բարի
վկայութիւն կու տայ . 25 նմանապէս Եպափրոզիտոսին վրայով ալ՝ որն որ նոյն
ատենը անոնց կը իրկէ :

- 1 Ուստի թէ որ Վրիստոսով միխթարութիւն
մը կայ , թէ սիրոյ սփոփանք մը , թէ Հոգիի
հաղորդութիւն մը , թէ գթութիւն ու ողոր-
2 մութիւն մը . Իմ ուրախութիւնս դձուք լեցու-
ցէք , նոյն խորհուրդը ունեցէք , մի և նոյն սէրը
Բիւրիւր ունենալով , մէկ շունչ , մէկ մտածմունք .
3 Բան մը գրգռութիւնով կամ սնապարծութիւնով
մի՛ ընէ՛ . հապա խոնարհութիւնով մէկզմէկ ձեր
4 անձէն լաւ սեպեցէք . Մինակ անձերնուդ շահը
մի՛ նայիք . հապա ամէն մէկը եւ ընկերինն ալ :
5 Չեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունենայ ,
6 որ Վրիստոս Յիսուսի մէջն էր . Որ Աստուծոյ
կերպարանքը ունենալով , յափշտակութիւն մը
7 չսեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը . Հապա ան-
ձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք առնելով՝
մարդոց նման ըլլալով . և կերպարանքովը մար-
8 դու պէս գտնուելով , Ինքզինքը խոնարհեցուց՝
մինչև մահուան հնազանդ եղաւ , ու ա՛ն ալ խաչին
9 մահուանը : Ասոր համար Աստուած ալ անիկայ
խիստ բարձրացուց , ու անոր անուն մը տուաւ՝
10 որ ամէն անունէն վեր է . Որ Յիսուսի անունին
ամէն ծունկ չոքի , երկնաւորներուն , ու երկ-
11 րաւորներուն , և սանդարամետականներուն . Աւ
ամէն լեզու դաւանի՛ թէ Յիսուս Վրիստոս Տէր
12 է՝ Հօր Աստուծոյ փառքին համար : Ուստի իմ
սիրելիներս՝ ինչպէս որ ամէն ատեն հնազանդ
եղաք՝ ո՛չ միայն իմ ներկայութեանս , հապա ալ

- աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատենը , ա-
 հով ու զողով անձերնուդ փրկութիւնը գործե-
- 13 ցէք . Ենչու որ Մատուած է՝ որ ձեր մէջը կը
 ներգործէ կամենալը ու ընելը եւ հաճութեանը
- 14 համար : Եմէն բան առանց տրտունջներու ու
 15 վիճաբանութիւններու ըրէք . Որ ըլլաք ամբիծ
 ու անարատ՝ Մատուծոյ որդիներ առանց մեղադ-
 րանքի՝ կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ , որոնց
 մէջը դուք լուսաւորներու պէս կը փայլեք աշ-
- 16 խարհիս մէջ . Անաց խօսքը ամուր բռնելով՝
 ինծի պարծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը ,
 թէ պարապ տեղը չքալեցի , և պարապ տեղը
- 17 չաշխատեցայ : Բայց թէպէտև ձեր հաւատքին
 պատարագին ու պաշտօնին , վրայ ընծայուիմ ,
 կ'ուրախանամ և ձեր ամենուն հետը ուրախակից
- 18 կ'ըլլամ . Նոյնպէս ալ դուք ուրախացէք ու իմ
 հետս ուրախակից եղեք :
- 19 Երդ՝ կը յուսամ Տէր Յիսուսով , որ Տիմո-
 թէոսը շուտով ձեզի խրկեմ , որ իմ սիրտս ալ
- 20 հանգչի , երբոր ձեր վիճակը գիտնամ : Ենչու
 որ անոր նման սրտակից մէկը չունիմ , որ մտեր-
- 21 մաբար ձեզի համար հոգ տանի : Քանզի ամէ-
 նը իրենցը կը փնտռեն , ու չէ թէ Յիսուս Քր-
- 22 իստոսինը : Բայց դուք անոր փորձը գիտէք ,
 որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ անանկ ինծի հետ
- 23 ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին մէջ : Ուստի
 կը յուսամ անիկայ խրկել , շուտ մը իմ ինչպէս
- 24 ըլլալեքս ստուգածիս պէս : Բայց վստահու-
 թիւն ունիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ քիչ ատենէն
- 25 պիտի գամ : Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի
 հիմա ձեզի խրկել Նպափրողիտոս իմ եղբայրս և
- 26 իմ պիտոյիցս ծառայողը : Արովհետև ինքն ալ
 շատ փափաք ունէր ձեր ամէնն ալ տեսնելու . ու
 կը տրտմէր , որ դուք լսած էիք թէ ինքը հիւան-

- 27 դացաւ : Եւ յիրաւի ինքը Հիւանդացաւ մահուան մօտ , բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր .
 28 մութեան վրայ տրտմութիւն չունենամ : Ասոր համար աւելի փութով խրկեցի որ դուք զանիկայ տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք . ու ես ա-
- 29 ռանց տրտմութեան ըլլամ : Ուրեմն ընդունեցէք անիկայ Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ , ու անանկները պատուականներու կարգը բռնեցէք .
- 30 Քանզի Քրիստոսի գործին համար մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ ձգելով , որ ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինքը լեցընէ :

ԳՂ . Գ

1 Առաքելը կը պատուիրէ որ հեռու կենան թլիստութիւն քարոզող սուտ վարդապետներէն , 4 ցուցնելով թէ ինքը անոնցմէ աւելի իրաւունք ունէր օրէնքին արդարութեամբ պարծննալու , 7 բայց սակայն ինքը վնաս և աղտոնութիւն կը համարի ան , որ Քրիստոսը ու անոր արդարութիւնը շահի . 12 այսու ամենայնիւ կը խոստովանի իր անկատարութիւնը . 15 կը յորդորէ զանոնք իրեն պէս խորհելու , 17 իրեն նմանող ըլլալու , 18 և մարմնաւոր քրիստոնեաներուն չար ճամբաներէն հեռու մնալու :

- 1 Աւատի իմ եղբայրներս՝ ուրախ եղեք Տէրոջմով . նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի ձանձրութիւն չէ , ու ձեզի ապահովութիւն է : Չզուշացէք շուներէն . զզուշացէք չար մշակներէն ,
- 3 զզուշացէք կրճատութենէն : Ինչու որ թլիստութիւնը մենք ենք , որ հոգիով Աստուած կը պաշտենք , ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով , և մարմինի վրայ չէ պարծանքնիս : Թէպէտ ես ալ ՚~՚ վստահութիւնը ունիմ մարմինի վրայ . թէ որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմինի վրայ , ալ աւելի ես .
- 5 Ութ օրուան թլիստուած , Խորայելի ազգէն , Բենիամինի ցեղէն , Եբրայեցի Եբրայեցիներէ ,
- 6 օրէնքին նայելով փարիսեցի . Նախանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝ եկեղեցին կը հալածէի , օրէնքին
- 7 արդարութեանը կողմանէ անարատ էի : Բայց ինչ որ ինծի շահ էր , անիկայ Քրիստոսի հա-

- 8 մար փնաս սեպեցի : Աւ իրաւ բոլոր բաներն ալ
փնաս կը սեպեմ իմ Տէրոջս Վրիստոս Յիսուսի
զերազանց զիտութեանը համար . որուն համար
ամէն բանէն զրկուեցայ , և աղտեղութիւն կը
9 սեպեմ , որ Վրիստոսը շահիմ , Աւ իր մէջը
զտնուիմ . չէ թէ իմ արդարութիւնս ունենամ
որ օրէնքէն է , հապա Վրիստոսի հաւատքովը
եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատ-
10 քով . Ճանչնալու անիկայ՝ և անոր յարութեա-
նը զօրութիւնը՝ ու անոր չարչարանքներուն հա-
ղորդ ըլլալը , անոր մահուան կերպարանքը առ-
11 նելով . Ար ըլլայ թէ մեռելներուն յարութեանը
12 հասնիմ : Ար չէ թէ ես արդէն առեր եմ , կամ
արդէն կատարեալ եղեր եմ , հապա ետեւէ ինկած
եմ որ բռնեմ հրեանքը , որուն համար ալ բռնուե-
13 ցայ Վրիստոս Յիսուսէն : Ա՛ղբայրներ՝ ես չեմ
սեպեր որ բռներ եմ . բայց մէկ բան մը կայ , որ
ետեւի եղածները մոռցած եմ , ու առջևի եղած-
14 ներուն կը դիմեմ . Նպատակը զիտելով՝ Վրիս-
տոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչմանը
15 մրցանակին կը վազեմ : Աւստի մենք ամէնքս՝
որ կատարեալ ենք , ասիկայ խորհինք , և թէ որ
բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք , անիկայ
16 ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած : Միայն թէ՛
ինչ աստիճանի որ հասեր ենք՝ նոյն կանոնին համե-
17 մատ քալենք , նոյն խորհուրդը ունենանք : Ին-
ծի նմանող եղիք՝ եղբայրներ , ու նայեցէք անոնց
որ այնպէս կը քալեն , ինտոր որ մեզ յե՛ղ օրինակ
18 ունիք : Ինչու որ շատերը կը քալեն , որոնց
համար շատ անգամ ձեզի կ'ըսէի , և հիմա լա-
լով ալ կը զրուցեմ , այսինքն Վրիստոսի խաչին
19 թշնամիներուն համար . Ար անոնց վերջը կո-
րուստ է . որոնց աստուածը՝ երէն որովայնն է , ու
այսինքն փառքը՝ իրենց ամօթն է . որոնք հայն երկ-
20 րաւոր բաները կը մտածեն : Բայց մեր քաղա-

քականութիւնը երկինքն է , ուսկից Փրկիչը
 21 կը սպասենք՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսը . Որ պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մարմինը՝ իր փառաւոր մարմինին կերպարանակից ըլլալու , ան զօրութիւնովը՝ որ կարող է ամէնը իր տակը հնազանդեցնելու :

ԳԼ . Դ

1 Մասնաւոր խրատներէն ետև՝ 4 ընդհանուր յորդորանքներ կ'ընէ , 10 ցուցնելով թէ ինչպէս ինքը ուրախացաւ անոնց առատարտութեանը վրայ որ ցուցուցին իրեն՝ իր բանտարկուած ատենը , ոչ այնքան իր պիտոյքը լեցնելնուն համար , հապա անոնց մէջը եղած Աստուծոյ շնորհքին համար . 19 և այսպէս իր թուղթը կը վերջացնէ աղօթքով և բարեներով :

1 Ուստի իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայրներս՝ իմ ուրախութիւնս ու պսակս , ասանկ հաստատուն կեցէք Տէրոջմով՝ սիրելիներս :

2 Աւողիպային կ'աղաչեմ , ու Սիւնտիքին կ'աղաչեմ՝ որ մի և նոյն խորհուրդը ունենան Տէրոջմով :

3 Իրաւ քեզի ալ կ'աղաչեմ՝ իմ հարազատ լծակիցս , դուն ալ օգնական եղիր անոնց , որոնք իմ հետս աշխատեցան աւետարանին մէջ Աղեմեսին՝ և իմ ուրիշ գործակիցներուս հետ , ու

4 ըոնց անունները կենաց զրքին մէջն է : Ուրախ եղեք Տէրոջմով ամէն ատեն . դարձեալ կ'ըսեմ՝

5 ուրախ եղեք : Չեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ . Տէրը մօտ է : Բանի մը համար հոգ մի՛ ընէք . հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով , գոհութիւնով

մէկտեղ ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ յայտնի ըլլայ :

6 Աւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն միտքէ վեր է , ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Յիսուսով պիտի պահպանէ :

7 Այսուհետեւ եղբայրներ՝ ինչ որ ճշմարտութիւնով է , ինչ որ պարկեշտութիւնով , ինչ որ արդարութիւնով , ինչ որ մաքրութիւնով , ինչ որ սիրով , ինչ որ բարի համբաւով , ինչ առաքիլութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ , ան բաները խորհեցէք :

8 Այսուհետեւ եղբայրներ՝ ինչ որ ճշմարտութիւնով է , ինչ որ պարկեշտութիւնով , ինչ որ արդարութիւնով , ինչ որ մաքրութիւնով , ինչ որ սիրով , ինչ որ բարի համբաւով , ինչ առաքիլութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ , ան բաները խորհեցէք :

- 9 Ի՛նչ որ սորվեցաք ու առիք՝ և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս , ան ըրէք . և խաղաղութեան Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ :
- 10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով , որ իմ վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուեցաւ . ինչպէս որ կը հոգայիք ալ . միայն թէ պատե-
- 11 հութիւն չունէիք : Չէ թէ կարօտութեան համար կ'ըսեմ . ինչու որ ես սորվեցայ գոհ ըլլալ
- 12 իմ գտնուած վիճակիս մէջ : Գիտեմ չքաւորութիւն քաշելը . գիտեմ շատը ունենալը . ամէն բանի մէջ ամէն կերպով աղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը , թէ անօթենալը , թէ շատ ունենա-
- 13 լը , և թէ պակսութիւն քաշելը : Ամէն բանի
- 14 կարող եմ անով՝ որ դիս զօրացուց : Բայց աղէկ ըրիք , որ իմ նեղութեանս մէջ ինծի հաղորդ
- 15 եղաք : Դուք ալ գիտէք Փիլիպպեցիներ , որ աւետարանին սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն ելայ , մէկ եկեղեցի մըն ալ հետս հաղորդութիւն չըրաւ տալու և առնելու կողմէ , հապա մինակ
- 16 դուք . Որ թեաաղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու ան-
- 17 գամ ինծի պէտք եղածը խրկեցիք : Չէ թէ ես տուրք կը փնտռեմ , հապա պտուղ կը փնտռեմ՝
- 18 որ ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ : Բայց ես ամէն բան առած եմ , ու առատօրէն ունիմ . լցուած եմ՝ Ապափրոզիտոսին ձեռքովը ձեր երկածները ընդունելով , որ անուշ հոտ մըն է՝ ընդունելի
- 19 պատարագ՝ Աստուծոյ հաճելի : Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը պիտի լեցընէ իր ճոխութեանը չափովը՝ փառքով , Քրիստոս
- 20 Յիսուսի ձեռքովը : Եւ Աստուծոյ ու մեր Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 21 Բարև՝ ըրէք բոլոր սուրբերուն՝ Քրիստոս
- 22 Յիսուսով : Չեզի բարև կ'ընեն իմ հետս
- 23 եղող եղբայրները : Չեզի բարև կ'ընեն բոլոր սուրբերը , մանաւանդ անոնք՝ որ կայսրին տու-

24 նէն են : Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԿՈՂՈՍՆՅՒՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը իր բարեք տալէն ետև՝ կը գոհանայ Աստուծմէ Կողոսացի քրիստոնէից հաւատքին համար . 7 կը հաստատէ Եպափրասի վարդապետութիւնը . 9 նաև աղօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհք աճին . 14 կը նկարագրէ ճշմարիտ քրիստոսը . 21 կը քաջաւերէ դանոնք՝ Յիսուս քրիստոսը ընդունելու , և կը յիշեցնէ իր պաշտօնը :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը , և Տիմոթէոս եղբայրը , Կողոսայի մէջ եղող սուրբ ու հաւատացեալ եղբայրներուն Քրիստոսով . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

Ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝ կը գոհանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս

4 Քրիստոսին Հօրմէն , Լսելով ձեր հաւատքը՝ ոչ Քրիստոս Յիսուսի վրայ , և ան սէրը՝ որ բոլոր

5 սուրբերուն վրայ «-նէ+» . Են յոյսին համար որ երկինքը կը պահուի ձեզի , որուն վրայով առաջուց լսեցիք աւետարանին ճշմարտութեան խօսքովը . Որ ձեզի հասաւ , ինչպէս որ բոլոր աշխարհ , ու պտղաբեր ըլլալով կ'աճի , ինտոր ձեր

6 մէջն ալ , ան օրուրնէն որ դուք լսեցիք ու ճանչցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշմարտութիւնով . Ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակցէն՝ Եպափրասէն , որ ձեզի համար հաւա-

7 նով . Ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակցէն՝ Եպափրասէն , որ ձեզի համար հաւա-

7 նով . Ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակցէն՝ Եպափրասէն , որ ձեզի համար հաւա-

- 8 տարիմ պաշտօնեայ մըն է Քրիստոսի . Ար
ինքն ալ մեզի պատմեց ձեր սէրը հոգիով :
- 9 Ենոր համար մենք ալ ան օրուընէ որ լսե-
ցինք՝ չենք դադարիր ձեզի համար աղօթքը
նելէն ու խնդրուածք մատուցանելէն , որ կա-
տարեալ ըլլաք անոր կամքին գիտութեամբը՝
բոլոր իմաստութիւնով ու հոգևոր հանճարով .
- 10 Ար դուք Տէրօջը արժանի կերպով քալէք ամէն
բանի մէջ զձեռն հաճեցընելով , ամէն բարի գործ-
քերու մէջ պողաբեր ըլլալով , ու աճեցուն Ես-
- 11 տուծոյ գիտութիւնովը . Եմէն ուժով ուժով-
ցած՝ իր փառաւոր զօրութեանը չափովը՝ բո-
լոր համբերութեան ու երկայնմտութեան՝ ու-
- 12 բախութեամբ . Գոհանալով Հօր Երկար-
մեզ լոյսի մէջ բնակութեանը սուրբերուն վիճակին մաս-
- 13 նակից ըլլալու արժանացուց . Ար մեզ ազատեց
խաւարին իշխանութենէն , ու իր սիրելի Ար-
- 14 դոյն թագաւորութեանը փոխադրեց . Ար անով
մենք փրկութիւն ունինք իր արիւնովը ,
- 15 մեզաց թողութիւն . Ար ինքը աներևոյթ Ես-
տուծոյ պատկերն է՝ բոլոր ստեղծուածներուն
- 16 անդրանիկը . Ինչու որ անով ամէն բան ստեղ-
ծուեցաւ , ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի
վրայ , անոնք որ կ'երևնան՝ և անոնք որ չեն
երևնար , թէ աթոռները՝ թէ տէրութիւնները՝
թէ պետութիւնները՝ թէ իշխանութիւնները .
բոլոր բաները անով՝ ու անոր համար ստեղծուե-
- 17 ցաւ . Աւ անիկայ ամէն բանէն առաջ է , և
- 18 ամէն բան անով հաստատ կը կենայ . Աւ անի-
կայ է մարմինին՝ եկեղեցիին գլուխը . որ
ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն անդրանիկը , որ
- 19 ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ նախապատիւ . Ին-
չու որ Հօր հաճեցաւ որ Երկար-մեզ բոլոր
- 20 լեցունութիւնը անոր մէջը բնակի . Աւ անով ա-
մէնը հաշտեցընէ իրեն հետ , խաղաղութիւն

ընելով անոր խաչին լայ Լափաժ արիւնովը , թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի մէջ եղողները :

- 21 Եւ ձեզ ալ՝ որ ատեն մը օտարացած էիք , ու
 22 չար գործքերով թշնամիներ յէ խորհուրդներու
 23 և անարատ կայնեցրնէ . թէ որ կենաք հաւատ
 քին մէջ հիմնուած՝ ու հաստատ՝ և առանց
 խախտելու աւետարանին յոյսէն՝ որ լսեցիք , որ
 երկինքին տակը եղած բոլոր ստեղծուածներուն
 քարոզուեցաւ , որուն ես Պօղոս սպասաւոր
 24 եղայ : Հիմա ուրախ եմ՝ իմ ձեզի համար Կալաբ
 չարչարանքներուս վրայ , ու Քրիստոսի Կալաբնե
 ղութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս
 մէջը կը լեցընեմ՝ անոր մարմինին համար , որ
 25 եկեղեցին է . Արուն ես սպասաւոր եղայ Եստու
 ծոյ անտեսութիւնովը՝ որ ինծի տրուեցաւ ձեզի
 26 համար՝ Եստուծոյ խօսքը լման քարոզելու , Են
 խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր արեւը ու
 աղգերէն հետէ , ու հիմա իր սուրբերուն յայտ
 27 նուեցաւ . Արոնց ուղեց Եստուած գիտցընել ,
 թէ ինչ է աս խորհուրդիս փառաւոր ճոխութիւ
 նը հեթանոսներուն մէջ . որ ան Քրիստոսն է
 28 ձեր մէջը՝ փառաց յոյսը . Ար անիկայ մենք կը
 քարոզենք , ու ամէն մարդ կը խրատենք , և կը
 սորվեցընենք ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւ
 նով , որ ամէն մարդ կատարեալ կեցընենք Քր
 29 ըիստոս Յիսուսով . Արուն համար ես ալ կ'աշ
 խատիմ՝ ջանք ընելով իր ներգործութեանը հա
 մեմատ՝ որ զօրութիւնով իմ մէջս 'ի գործ կը
 դրուի :

ԳԼ . Բ

1 Կարձեալ կը յորդորէ գանոնք քրիստոսի հաւատքին մէջ հաստատ կենալ . 8 կը գոու
 շարնէ հեթանոսական փիլիսոփայութենէ և փուճ աւանդութիւններէ , 18 հրեշտա
 կաց կրօնէն , 20 և օրինական ծէսերէն , որոնք քրիստոսով վերջացած են :

1 Բանղի կ'ուզեմ որ գիտնաք՝ թէ ինչպէս մեծ

- անձկութիւն ունիմ՝ ձեզի համար ու Վառդիկե-
 ցւոց համար, ու ամէն անոնց համար՝ որ իմ
 2 երեսս մարմինով չեն տեսեր. Ար անոնց սիրտե-
 րը մխիթարուին՝ սիրով միացած, ու կատարեալ
 իմացողութեան բոլոր ճոխութեանը հասնին, այս-
 3 ինչն էօր Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին
 4 գիտութեանը. Արուն մէջը իմաստութեան ու
 5 գիտութեան բոլոր զանձերը պահուած են: Աւ-
 աս կ'ըսեմ, որ չըլայ թէ մէկը հրապուրական
 6 խօսքերով ձեզ մոլորցրնէ: Ար թէպէտ մարմ-
 նով հեռու եմ, բայց հոգևով ձեզի հետ եմ, և
 կ'ուրախանամ երբոր ձեր բարեկարգութիւնը կը
 տեսնեմ, ու ձեր հաւատքին հաստատութիւնը
 7 Քրիստոսի վրայ: Աւստի ինչպէս որ ընդունե-
 ցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով քալեցէք,
 8 Արմատ կապած՝ ու անոր վրայ շինուած՝ և հա-
 ւատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս որ սորվե-
 ցաք, և անոր մէջը աճեցէք գոհութիւնով:
 9 Քգուշացէք՝ չըլայ որ մէկը ձեզ կողոպտէ փի-
 լիսոփայութիւնով ու փուճ խաբէութիւնով, որ
 մարդոց աւանդութեան պէս է՝ աշխարհիս
 սկզբունքներուն պէս, և չէ թէ Քրիստոսի լա-
 9 ղակեցողութեանը պէս. Ինչու որ անոր մէջը կը բնակի
 Աստուածութեան բոլոր լեցունութիւնը՝ մարմ-
 10 նապէս: Աւ դուք ալ անով լցուած էք. որ ինքը
 զլուխ է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան.
 11 Ար անով դուք անձեռագործ թլփատութիւնով
 թլփատուեցաք՝ մեղաց մարմինը մերկանալով
 12 Քրիստոսի թլփատութիւնովը. Թաղուելով ա-
 նոր հետ մկրտութիւնով, որով նաև անոր հետ
 յարութիւն առիք Աստուծոյ զօրութեանը հա-
 ւատալով. որ ինքը զանհիկայ մեռելներէն յա-
 13 րուց: Աւ ձեզ՝ որ ատեն մը յանցանքներու մէջ
 ու ձեր մարմինին անթլփատութեանը մէջ մե-
 ուած էիք, կենդանացուց անոր հետը. մեր ամէն

- 14 յանցանքները ներեց մեզի , Ու հրամաններով էլ՝ մեզի հակառակ եղող ձեռագիրը՝ որ մեզի դէմ կը կենար , ջնջեց , զանիկայ մէջ տեղէն
- 15 վերցուց՝ ու խաչափայտին վրայ դամեց . Եւ իշխանութիւնները ու պետութիւնները մերկացուց , ու յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց անով :
- 16 Ուստի ալ մէկը թող չդատէ՝ ձեզ ուտելու կամ խմելու՝ կամ տօներու՝ կամ ամսագլուխներու՝
- 17 կամ շաբաթներու կողմանէ . Որոնք զպու բաներուն շուքն են . բայց Եւ մարմինը Քրիստոսինն է :
- 18 Չըլլայ որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն . որ ուղէ խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով չտեսած բաներուն միջամուխ ըլլալ , իր մարմինին միաքովը փուճ տեղը հպարտանալով .
- 19 Եւ չբռնէ Պիուխը՝ ուսկից որ բոլոր մարմինը յողուածներով ու խաղերով հաղորդուած ու մէկտեղ կցուած՝ Աստուծոյ աճումովը կ'աճի : Թէ որ դուք Քրիստոսի հետ աս աշխարհիս ըսկզբունքներէն մեռաք , ալ ինչո՞ւ համար աշխարհիս մէջ կենդանի եղողներու պէս ապականուածներու կը հնազանդիք , ըսելով . Մի՛ մօտենար , համը մի՛ առներ , մի՛ դպչիր . (Որոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ ,) մարդոց պատուիրանքներուն ու սորվեցուցածներուն համեմատ . Որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին ինքնակամ կրօնքով , ու խոնարհութիւնով , և մարմինի չխնայելով , Եւ չէ թէ պատիւի մը աշխարհի էն , հասկա մարմինը յազեցընելու կը ծառայէ :

ԳԼ . Գ

1 Առաքելը կը ցուցնէ թէ ուր փնտռելու ենք զՔրիստոս . 5 կը յորդորէ երկրաւոր անդամները սպաննել , 10 հին մարդը վրայէ հանել , և Քրիստոսը հազնել . 12 սիրոյ՝ խոնարհութեան և ուրիշ պարտաւորութեանց վրայով խրատ կու տայ :

1 Արդ՝ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք , ուրեմն վերի՛ բաները փնտռեցէք , ուր որ

- 2 Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը : Աւերի բաները մտածեցէք , չէ՛ թէ աս երկրիս վրայ
- 3 յինները : Ինչու որ դուք մեռաք , ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քովը Քրիստոսի հետ :
- 4 Երբոր Քրիստոս՝ մեր կեանքը յայտնուի , ան ատենը դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի յայտնուիք :
- 5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները սպաննեցէք . պոռնկութիւնը , պղծութիւնը , անարար կիրքը , չար ցանկութիւնը , ու ազահութիւնը՝
- 6 որ կռապաշտութիւն է . Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը անհնազանդութեան որդւոց
- 7 վրայ կու գայ . Որ ատեն մը դուք ալ անոնց մէջը կը քալէիք , երբոր անոնց մէջը կ'ապրէիք :
- 8 Բայց հիմա մէկզի ձգեցէք դուք ալ ան ամէնը . բարկութիւնը , սրամտութիւնը , չարութիւնը , հայհոյութիւնը , անհամեստ խօսքերը ձեր բերաններէն : Իրարու սուտ մի՛ զրուցէք . հին մար-
- 9 գը իր գործքերովը ձեր վրայէն հանեցէք . Եւ հագէք անորը գիտութիւնով նորոգուած՝ իր
- 10 Ստեղծողին պատկերին պէս . Ուր որ Յոյն ու Հրէայ , թլփատութիւն ու անթլփատութիւն , Բարբարոս , Ակիւթացի , ծառայ կ'ազատ չըկայ . հապա Քրիստոս է ամէնը՝ և ամէն բանի
- 12 մէջ : Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներու պէս՝ վրանիդ հագէք զութը , ողորմութիւնը , քաղցրութիւնը , խոնարհութիւ-
- 13 նը , հեզութիւնը , երկայնամտութիւնը , Իրարու համբերելով և իրարու ներելով՝ թէ որ մէկը մէկու մը զէմ տրտունջ մը ունենայ . ինչպէս որ
- 14 Քրիստոս ձեզի ներեց , անանկ ալ դուք : Եւ աս ամէն բաներուն վրայ սէրը հագէ՛ , որ կատարելու-
- 15 թեան կապն է . Ու Քրիստոսի խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն մէջը թագաւորէ , որ դուք անոր կանչուեցաք մէկ մարմինով . ու գոհացող եղիք :

- 16 Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատապէս՝
ամէն իմաստութիւնով իրար սորվեցընելու ու
խրատելու , սաղմոսներով , և օրհնութիւններով , ու հոգևոր երգերով , ձեր սրտերուն մէջը
- 17 շնորհքով զՆստուած օրհնելու : Եւ ամէն ինչ
որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ գործքով , բոլորը
Տէր Յիսուսին անունովը ըրէ՛ , Նստուծոյ ու Հօ-
րը գոհութիւն մատուցանելով անոր ձեռքովը :
- 18 Անիկներ՝ հնազանդ եղիք ձեր էրիկներուն ,
19 ինչպէս որ կը վայլէ՝ Տէրոջմով : Արիկներ՝ սի-
րեցէք ձեր կնիկները , ու դառն մի ըլլաք անոնց :
- 20 Որդիներ՝ ամէն բանի մէջ հնազանդ եղիք ձեր
ծնողքներուն . ինչու որ ան է Տէրոջը առջևը
- 21 հաճելի : Հայրեր՝ ձեր որդիները մի՛ բարկացը-
22 նէք , որ չվհատին : Ծառաններ՝ ամէն բանի մէջ
հնազանդ եղիք ձեր մարմնաւոր տէրերուն . չէ
թէ աչքի առջև ծառայելով՝ մարդահաճոններու
պէս , հապա սրտի միամտութեամբ՝ Տէրոջմէ
23 վախնալով . Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք , որ-
24 պէս թէ Տէրոջը՝ ու չէ թէ մարդոց , Գիտնալով
որ ժառանգութեան հատուցումը Տէրոջմէ պի-
տի առնէք . ինչու որ Տէր Քրիստոսին կը ծա-
25 ռայէք . Բայց անօրէնը իր անօրէնութեանը
պատժը պիտի ընդունի , և աչառութիւն չկայ :

ԳԼ . Դ

1 Կը յորդորէ ջերմեռանդութեամբ աղօթք ընել , 5 խելացութեամբ վարուել անոնց
հետ՝ որոնք դեռ քրիստոսի կատարեալ գիտութիւնը չունին . 10 իր բարեւը կը մատու-
ցանէ անոնց , և ամէն կերպ յաջողութիւն կը խնդրէ :

1 Տէրեր՝ ձեր ծառաններուն իրաւունք ու հաւա-
սարութիւն տուէք , գիտնալով որ դուք ալ Տէր
ունիք երկինքը :

2 Շարունակ աղօթքի ետևէ եղիք , անոր մէջը

3 արթուն մնալով գոհութեամբ : Աղօթք ըրէք
նաև մեզի համար , որ Նստուած խօսքին դուռը
բանայ մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու ,

- 4 որուն համար կապուած ալ եմ , Ար յայտնի ընեմ զանիկայ՝ ինչպէս որ ինձի կը վայլէ խօսիլ :
- 5 Խոհեմութեամբ վարուեցէք դուրսիններուն հետ ,
- 6 Ժամանակը ծախու առնելով : Չեր խօսքը ամէն ատեն շնորհքով՝ « Եւ » Եւ աղով համովցած ըլլայ , ու զիտնաք թէ ինչպէս կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն պատասխան տալ :
- 7 Եւ իմ վրայովս բոլորը պիտի իմացընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրոջմով . Արն որ ատրանին համար ձեզի խրկեցի , որ զիտնաք դուք մեր վրայով , ու ինքը ձեր սիրտերը մսխթարէ ,
- 9 Անեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի եղբօրը հետ մէկտեղ՝ որ ձեզմէ հէ՛ն է . իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի իմացընեն՝ ինչ որ հոս կայ : Բարև կ'ընէ ձեզի Երիստաբքոս՝ իմ գերութեան ընկերս , և Մարկոս՝ Բառնաբասին եղբօրորդին , (որուն համար պատուէր առիք . թէ որ ձեզի
- 11 գալու ըլլայ , ընդունեցէք անիկայ ,) Եւ Յիսուսը՝ որ Յուստոս ըսուած է , որոնք թլխատութենէն են . ասոնք միայն ինչ՝ գործակից եղան Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ , որոնք
- 12 ինձի մսխթարութիւն եղան : Բարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան , որ ձեզմէ հէ՛ն է , ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով , որ դուք կատարեալ ու լման կենաք Եստուծոյ բոլոր կամացը մէջ : Քանզի անոր վրայով ես կը վկայեմ , թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար՝ ու Աւաղիկէի և
- 14 Յերապօլիսի մէջ եղողներուն համար : Բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի Աուկաս բժիշկը , ու Դեմասը : Բարև՝ ըրէք եղբայրներուն՝ որ Աւաղիկիա են , և Նիմիասին , ու անոր տանը մէջի եկեղեցիին :
- 16 Ու երբոր աս թուղթը ձեր մէջը կարգացուի , Աւաղիկեցոց եկեղեցիին մէջն ալ

կարդալ տուէք . և դուք ալ Լաւողիկիայէն եկած
 17 Ընդէն կարդացէք : Ու ըսէք Երբիպպոսին .
 18 Չգոյշ եղեր քու սպասաւորութեանդ՝ որ Տէր
 ըրջմով առիր , որ անիկայ կատարես : Եւ բարև
 րևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է . իմ կապերս միտքերնիդ
 թող ըլլան : Շնորհքը ձեզի հետ . ամէն :

ԵՌԵՅՒՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՎԵԼՈՅՆ

ԵՌԻ ԹԵՍԵՂՈՆԻԿԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքելը կը ծանուցանէ Թեսաղոնիկեցւոց՝ թէ ինքը ամէն ատեն կը յիշէ զանոնք իր
 գոհութեանը ու աղօթքին մէջ , 5 և թէ ինքը աղէկ համոզուած է թէ անոնց հաւատքը
 ճշմարիտ ու անկեղծ է , և թէ Աստուծոյ դարձած են :

- 1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցիիդ Հայր Աստուծով՝ ու Տէր
- 2 Յիսուս Վրիստոսով . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Վրիստոսէն :

Ար գոհանանք Աստուծմէ ամէն ատեն ձեր ամենուն համար՝ անդադար ձեզ յիշելով մեր

- 3 աղօթքներուն մէջը . Յիշելով ձեր հաւատքին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝
- 4 Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջևը . Եւ գիտնալով՝ Աստուծմէ սիրուած եղբայրներ՝ ձեր ընտրութիւնը . Որ մեր աւետարանը չէ թէ մինակ խօսքով եղաւ ձեզի , հապա զօրութիւնով ալ և Հոգւով Սրբով , ու շատ ազդուութիւնով , ինչ-

- պէս որ գիտէք ալ, թէ ինտոր կեցանք ձեր մէ-
 6 ջը ձեզի համար : Դուք ալ մեզի ու Տէրոջը նը-
 մանող ըլլալով՝ ընդունեցիք խօսքը շատ նեղու-
 թեան մէջ՝ Հոգւոյն Սրբոյ ուրախութիւնովը .
 7 Անանկ որ դուք օրինակ եղաք բոլոր հաւատա-
 ցեալներուն՝ որոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի
 8 մէջ են : Ինչու որ ձեզմէ հռչակուեցաւ Տէրոջը
 խօսքը, չէ թէ մինակ Մակեդոնիայի ու Աքա-
 յիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հաւատ-
 քը որ դէպ ՚ի Աստուած է՝ տարածուեցաւ, ա-
 9 նանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը խօսիլ : Քան-
 զի իրենք կը պատմեն մեզի համար, թէ ինչպէս
 եղաւ մեր ձեր քովը մտնելը, և ինչպէս դուք
 կուռքերէն Աստուծոյ դարձաք՝ կենդանի ու
 10 ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու, և սպասելու
 անոր Որդւոյն՝ երկինքէն . որ ինքը մեռելներէն
 յարուց զանիկայ՝ «յօն»՝ Յիսուսը, որ կ'ազատէ
 մեզ զալու բարկութենէն :

ԳԼ . Բ

- 1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ինչպէս աւետարանը թեսաղոնիկէ մտաւ ու քարոզուեցաւ,
 և ինչպէս անոնք ալ ընդունեցին . 18 պատճառը կ'իմացնէ թէ ինքը ինչու այնքան եր-
 կար ատեն հեռու մնաց անոնցմէ, և թէ ինչու այնքան մեծ փափաք ունէր զանոնք
 տեսնելու :

- 1 Քանզի եղբայրներ՝ դուք ինքնիրեննիդ գի-
 տէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տեղը չե-
 2 ղաւ . Հապա առաջ, Փիլիպպէի մէջ չարչարանք
 քաշելով ու անարգուելով՝ ինչպէս որ գիտէք,
 համարձակութիւն ըրինք մեր Աստուծովը՝ ձեզի
 պատմելու Աստուծոյ աւետարանը մեծ հակա-
 3 ռակութեան մէջ : Ինչու որ մեր յորդորանքը
 ոչ մտորութենէ է, ու ոչ պղծութենէ, և ոչ
 4 խաբէութեամբ . Հապա ինչպէս որ մենք Աս-
 տուծմէ ընտրուեցանք ու աւետարանը Քրիստոսի հաւ-
 տացուեցաւ, այնպէս կը խօսինք, չէ թէ
 մարդոց հաճոյ ըլլալու համար, հապա Աստու-
 5 ծոյ՝ որ մեր սիրտերը կը քննէ . Ինչու որ մենք

բնաւ շողոքորդութեան խօսքեր չգործածեցինք ,
 ինչպէս որ գիտէք , ոչ ալ ազահուութեան պատ-
 6 ճառանք , Աստուած վկայ է , Եւ մարդոցմէ
 փառք չփնտուեցինք , ոչ ձեզմէ , ոչ ալ ուրիշնե-
 7 րէն , Թէև կրնայինք՝ իբրև Քրիստոսի առա-
 քեալներ՝ ծանրութիւն տալ . բայց մենք հեղ-
 եղանք ձեր մէջը , ինտոր որ դայեակ մը իր երա-
 8 խաները կը խնամէ : Նոյնպէս ալ մենք ձեր վը-
 րայ փափաք ունենալով կը յօժարէինք , ոչ մի-
 այն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ , հապա
 մեր անձերն ալ . ինչու որ դուք մեզի սիրելիներ
 9 եղաք : Քանզի կը յիշէք եղբայրներ՝ մեր
 աշխատութիւնը ու ջանքը , որ ձեզմէ մէ-
 կու մը ծանրութիւն չտալու համար՝ զիշեր ու
 ցորեկ գործելով , ձեզի Աստուծոյ աւետարա-
 10 նը քարոզեցինք : Դուք վկայ էք , և Աս-
 տուած ալ թէ ինչպէս սրբութիւնով ու արդա-
 րութիւնով և անարատութիւնով վարուեցանք
 11 ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք . Ինչպէս գիտէք ալ ,
 որ ձեզմէ ամէն մէկը՝ ինտոր հայր մը իր որդի-
 12 ները՝ Նա՛նկ կը յորդորէինք ու կը մխիթարէինք ,
 և վկայութիւն կը դնէինք որ դուք Աստուծոյ
 վայլածին պէս քալէք , ան որ ձեզ իր թագաւո-
 13 րութեանը ու փառքին կանչեց : Ասոր համար
 մենք ալ անդադար կը գոհանանք Աստուծմէ , որ
 մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք , չէ
 թէ երբ մարդոց խօսք , հապա ինտոր որ ճըշ-
 մարտապէս է , Աստուծոյ խօսք , որ նաև կը
 14 ներգործէ ձեր մէջը որ կը հաւատաք : Քանզի
 դուք եղբայրներ՝ նմանող եղաք Աստուծոյ եկե-
 ղեցիներուն՝ որ շրէաստանի մէջ են Քրիստոս
 Յիսուսով . ինչու որ դուք ալ նոյն չարչարանք-
 ները կրեցիք ձեր համազգիներէն , ինչպէս որ
 15 անոնք ալ շրէաններէն . Որոնք Տէր Յիսուսն ալ
 մեռցուցին՝ մարգարէներն ալ , և մեզ հալածե-

- ցին , ու Մատուծոյ անհաճոյ՝ և բոլոր մարդոց
 16 հակառակ են . Ու մեզ կ'արգիլեն հեթանոսնե-
 րուն խօսելէն՝ անոնց փրկութեանը համար , որ
 իրենց մեղքերուն չափ լեցընեն ամէն ատեն . և
 բարկութիւնը անոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը :
 17 Իսկ մենք եղբայրներ՝ իրաւ քիչ մը ատեն ձեզ-
 մէ որք մնացինք երեսով , ու չէ թէ սրտով , բայց
 աւելի ջանացինք ձեր երեսը տեսնելու մեծ փա-
 18 փաքով : Անոր համար ես Պօղոսս մէկ երկու
 անգամ ուղեցի ձեզի զալ , բայց Սատանան մեզ
 19 արգիլեց : Ինչու որ ո՞վ է մեր յոյսը , կամ ուրա-
 խութիւնը՝ կամ Բէ պարծանքին պսակը , եթէ
 ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջևը՝
 20 անոր գալու ատենը : Որովհետև դուք էք մեր
 փառքը՝ և ուրախութիւնը :

ԳԼ . Գ

- 1 Պօղոս կը յայտնէ իր մեծ սէրը որ ունէր Թեսաղոնիկեցւոց վրայ , թէ Տիմոթէոսը ա-
 նոնց խրկելով՝ որ հաստատէ և մսիթարէ զանոնք , թէ անոնց բարեգործութեանը
 վրայ ուրախանալով , 10 և թէ աղօթք ընելով անոնց համար , և անվտանգ անոնց եր-
 թալու փափաքելով :

- 1 Ուստի ալ չկրնալով աւելի համրերել , աղէկ
 2 երևցաւ մեզի մինակ Աթէնք մնալ . Աւ Տիմո-
 թէոս մեր եղբայրը ու Մատուծոյ պաշտօնեան և
 մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ
 խրկեցինք ձեզ հաստատելու ու մսիթարելու ձեր
 3 հաւատքին համար . Որ աս նեղութիւններուն
 մէջ յեղէ մէկը չխախտի . Ինչու որ դուք ինքնի-
 րեննիդ զիտէք որ մենք ատ քանիչ համար կե-
 4 ցեր ենք : Քանզի երբոր մենք ձեր քովս էինք ,
 առաջուց ձեզի կը զրուցէինք թէ նեղութիւննե-
 րու պիտի հանդիպինք , ինչպէս որ եղաւ ալ , ու
 5 զիտէք : Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի
 համրերել , ճարտ խրկեցի ձեր հաւատքը զիտնա-
 6 րու , որ չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ ,
 և մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ : Բայց
 հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ , ու

ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի տուաւ ,
 որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշատակը հետեւեալ
 ունիք , և կը փափաքիք մեզ տեսնելու , ինչպէս
 7 որ մենք ալ ձեզ . Եսոր համար եղբայրներ՝ ձեր
 վրայ մխիթարուեցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու
 8 նեղութիւններուն վրայ՝ ձեր հաւատքովը . Ինչու
 որ հիմա կենդանի ենք մենք , թէ որ դուք հաս-
 9 տատուն կենաք Տէրոջմով : Քանզի ի՞նչ գոհու-
 թիւն կրնանք մատուցանել Եստուծոյ ձեր վրա-
 յով՝ ան ամէն ուրախութիւնին համար՝ որ կ'ու-
 րախանանք ձեզի համար մեր Եստուծոյ առջևը ,
 10 Եւ գիշեր ու ցորեկ խիստ շատ աղաչանք կ'ընենք
 ձեր երեսը տեսնելու , ու ձեր հաւատքին պակ-
 11 սութիւնները լեցընելու : Բայց ինքը Եստուած
 ու մեր Հայրը՝ և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս
 12 մեր ճամբան դէպ 'ի ձեզի յաջողէ : Եւ Տէրը
 աճեցընէ ու աւելցընէ ձեր սէրը իրարու վրայ՝ ու
 ամենուն վրայ , ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ ~ ~
 13 Ինչ , Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ՝
 սրբութեան մէջ Եստուծոյ և մեր Հօրը առջևը՝
 մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալու ատենը
 իր բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ :

ԳԼ . Դ

1 Կը յորդորէ զանոնք որ ամէն կերպով յառաջ երթան աստուածգալտութեան մէջ , 6
 որ սուրբ ու արդար վարմունք ունենան , 9 որ մէկզմէկ սիրեն , 11 որ ամէն մէկը խղա-
 ղութեամբ իր գործը գործէ , 13 ու վերջապէս ննջեցեալներուն վրայով իրենց տրտմու-
 թիւնը չափաւոր ըլլայ : 17 Առաքեալը աս վերջին յորդորանքին վրայ համառօտ կեր-
 պով մը կը նկարագրէ մեռելոց յարութիւնը , և Քրիստոսի երկրորդ գալուստը՝ դա-
 տաստանի համար :

1 Եսկէ ետև եղբայրներ՝ ձեզի կ'աղաչենք , ու
 կը յորդորենք Տէր Յիսուսով . որ ինչպէս մեզ-
 մէ առիք՝ թէ ինտոր պէտք է ձեզի քալել ու
 Եստուծոյ հաճոյ ըլլալ , ալ աւելի «*անոնք*» հետեւ
 2 նաք : Քանզի գիտէք թէ ինչ պատուէրներ
 3 տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով : Ինչու որ Եստուծոյ
 կամբը աս է՝ «*յո՞ւն*» ձեր սուրբ ըլլալը , որ դուք

- 4 Ետ կենաք պոռնկութենէն . Չեզմէ ամէն մէկը
 գիտնայ իր ամանը սրբութիւնով ու պատիւով
 5 ստանալ . Չէ թէ ցանկութեան կիրքով՝ ինչպէս
 հեթանոսները՝ որոնք Մատուած չեն ճանչնար :
- 6 Չըլլայ որ «» բանին մէջ չափէ անցնի Բէլ՝ ու իր
 եղբայրը զօրկէ . ինչու որ Տէրը ատ բոլոր բանե-
 րուն համար վրէժխնդիր է . ինչպէս առաջուց
 7 ըսինք ձեզի , ու վկայութիւն տուինք : Ինչու
 որ Մատուած մեզ պղծութեան չկանչեց , հապա
 8 սրբութեան : Ուստի ան որ կ'անարգէ , չէ թէ
 անիկայ մարդ մը կ'անարգէ , հապա Մատուած՝
 որ իր Սուրբ Հոգին ալ ձեզի տուաւ :
- 9 Բայց եղբայրսիրութեան վրայով պէտք չէ ձե-
 զի բան գրել . ինչու որ դուք ինքնիրեննիդ Մա-
 10 տուծմէ սորված էք մէկզմէկ սիրել . Եւ իրաւ
 ատ բանը կ'ընէք դուք բոլոր Մակեդոնիայի մէջ
 եղող ամէն եղբայրներուն , սակայն կ'աղաչենք
 11 ձեզի եղբայրներ՝ որ ալ աւելի առատանաք . Եւ
 ջանք ընէք որ հանդարտ կենաք . ու ամէն մէ-
 կերնիդ իր գործը գործէ , ու ձեր ձեռքերովը
 աշխատիք , (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք ,)
 որ դուրսիններուն հետը պարկեշտութեամբ վա-
 րուիք , ու բանի մը կարօտ չըլլաք :
- 12 Չենք ուզեր եղբայրներ՝ որ տգէտ ըլլաք ննջե-
 ցեալներուն վրայով . որ չտրտմիք ինչպէս ու-
 13 բիշները՝ որոնք յոյս չունին : Քանզի թէ որ
 կը հաւատանք թէ Յիսուսը մեռաւ ու յարու-
 թիւն առաւ , անանկ ալ Մատուած ննջեցեալնե-
 14 ըր Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ : Ա՛յն զի
 աս կը զօրուցենք ձեզի Տէրոջը խօսքովը , թէ
 մենք որ մինչև Տէրոջը գալուստը ողջ կը մնանք ,
 բնաւ ննջեցեալներէն առաջ պիտի չանցնինք :
- 15 Ինչու որ ինքը Տէրը ազգարարութեան հրամա-
 նով՝ հրեշտակապետին ձայնովը ու Մատուծոյ
 փողովը երկինքէն պիտի իջնէ , և Քրիստոսով

- մեռածները առաջ յարութիւն պիտի առնեն :
- 16 Եւտքը մենք ալ որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով մէկտեղ պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրօջը առջևը ելլելու օգին մէջը . և անանկ յաւիտեան Տէրօջը հետ պիտի ըլլանք : Ուստի մէկզմէկ մխիթարեցէք աս խօսքերով :

ԳԼ . Ե

1 Կը շարունակէ իր նկարագրութիւնը Քրիստոսին դատաստանի գալուն վրայով , 16 և զանազան խրատներ տալով՝ 23 իր թուղթը կը վերջացընէ :

- 1 Բայց ա՛ն ժամերուն ու ժամանակներուն համար եղբայրներ՝ պէտք չէ բան մը գրել ձեզի .
- 2 Քանզի դուք ինքնիրեննիդ աղէկ գիտէք՝ թէ Տէրօջը օրը գիշերուան գողի պէս անանկ կը հասնի : Երբոր ըսելու ըլլան՝ թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է , ան ատենը կորուստը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի հասնի՝ յղին երկանցը պէս , ու պիտի չազատին :
- 4 Բայց դուք եղբայրներ՝ խաւարի մէջ չէք , որ ա՛ն օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի . Ինչու որ դուք ամէնքդ լուսոյ որդիք էք , ու ցորեկուան որդիք . գիշերուան չենք , խաւարինը չենք :
- 6 Ուրեմն չքնանանք ինչպէս որ ուրիշները , հապա արթուն ու զգաստ ըլլանք : Քանզի անոնք որ կը քնանան՝ գիշերը կը քնանան , և անոնք որ կ'արբենան՝ գիշերը կ'արբենան : Բայց մենք որովհետև ցորեկուան ենք , զգաստ ըլլանք , և հաւատքին ու սիրոյն զօրահը վրանիս հագնինք , ու փրկութեան յուսոյն սաղաւարտը գլխինս դրնէնք :
- 9 Ինչո՛ւ որ Եստուած մեզ բարկութեան համար չորոշեց , հապա փրկութիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . Որ ինքը մեզի համար մեռաւ . որպէս զի թէ արթուն ըլլանք և թէ քնանանք , իր հետը մէկտեղ ապրինք : Ենոր համար մէկզմէկ մխի-

Թարեցէք , և իրարու շինութիւն տուէք , ինչպէս որ կ'ընէք ալ :

- 12 Եւ ձեզի կ'աղաչենք եղբայրներ՝ որ ճանչաք ձեր աշխատաւորները ու վերակացուները Տէրօջմով , ու ձեզի խրատ տուողները . Եւ զանոնք մեծապէս պատուեցէք սիրով՝ իրենց գործքին համար . իրարու հետ խաղաղութիւն ունեցէք .
- 14 Եւ ձեզի կ'աղաչենք եղբայրներ՝ անկարգ վարմունք ունեցողները խրատեցէք , վատասիրտները մխիթարեցէք , տկարներուն ձեռնտու
- 15 եղիք , ամենուն ալ երկայնամիտ եղիք : Օգուշացէք՝ չըլայ որ մէկը չարութեան փոխարէն չարութիւն հատուցանէ մէկու մը . հապա ամէն ատեն բարիք ընելու ետեւէ եղիք թէ՛ իրարու ,
- 16 և թէ՛ ամենուն : Եմէն ատեն ուրախ եղիք :
- 17 Ենդադար աղօթք ըրէք : (18) Եմէն բանի մէջ գոհութիւն տուէք . ինչու որ աս է Եստուծոյ
- 19 կամքը Վրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ : Սքեհ
- 20 Հոգին մի՛ մարէք : Մարգարէութիւնները մի՛ արհամարհէք : Եմէն բան փորձեցէք , բարին
- 22 ամուր բունեցէք : Եմէն տեսակ գէշ բաներէն
- 23 ետ կեցէք : Եւ ինքը խաղաղութեան Եստուծոյ ձեզ բոլորովին սուրբ ընէ , ու ձեր բոլոր հոգին և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի Քնչմեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի գալու ատենը :
- 24 Հաւատարիմ է ան՝ որ ձեզ կանչեց , որ ինքը պիտի կատարէ ալ :
- 25 Եղբայրներ՝ աղօթք ըրէք մեզի համար :
- 26 Բարև՝ տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ համբուրով : Ա'երգմընցընեմ ձեզ Տէրօջմով , որ թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն կարդացուի :
- 28 Մեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԵՌ. ԹԵՍԵՂՈՆԻՎԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ Թեսաղոնիկեցւոց իր բարի զաղափարը որ ունէր անոնց հաւատքին՝ սիրոյն և համբերութեանը վրայ . 11 և միանգամայն հալածանքի ժամանակ միսթարութիւն ունենալու զանազան պատճառներ յառաջ կը բերէ , որոնց զլիսաւորը Աստուծոյ արդար դատաստանէն կ'առնէ :

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցիիդ մեր Հայր Աստուծով՝ ու

2 Տէր Յիսուս Վրիստոսով . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Վրիստոսէն :

3 Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար՝ եղբայրներ , ինտոր որ կը վայլէ . քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վրայ է , և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ կը շատնայ .

4 Ընանկ որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջը՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատքին համար ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ , որոնց

5 որ դուք կը համբերէք . Ոչ է Աստուծոյ արդար դատաստանին ապացոյցը՝ որ դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեանը , որուն համար

6 ալ նեղութիւն կը քաշէք . Քանզի Աստուծոյ առջև իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողներուն

7 րուն նեղութիւն հատուցանել , Եւ ձեզի նեղութիւն քաշողներուդ՝ մեզի հետ հանգիստ , Տէր Յիսուսին երկինքէն յայտնուելու ատենը իր զօ-

- 8 րաւոր հրեշտակներովը , Բորբոքած կրակով վը-
րէժ առնելու անոնցմէ՝ որ Աստուած չեն ճանչ-
նար , և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի աւետա-
9 րանին չեն հնազանդիր . Արոնք պիտի պատ-
ժուին յաւիտենական սատակումով՝ Տէրոջը
10 երեսէն ու անոր զօրութեանը փառքէն , Երբոր
ինքը գայ փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջը ,
և հիանալի ըլլալու բոլոր հաւատացեալներուն
մէջը , (ինչու որ մեր վկայութիւնը ձեր մէջը
11 հաւատացուեցաւ ,) ան օրը : Աս պատճառովս
ալ ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք կ'ընենք , որ
մեր Աստուածը ձեզ արժանի ընէ յէր կոչումին ,
և էր բարութեան բոլոր հաճութիւնը կատարէ ,
12 ու հաւատքին գործը զօրութիւնով . Ար մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսին անունը փառաւորուի ձեր
մէջը , և դուք ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսին շնորհացը համեմատ :

ԳԼ . Բ

1 Կը խնդրէ անոնցմէ որ հաստատ կենան իրենց ընդունած ճշմարտութեանը մէջ . 3 կը
ցուցնէ թէ ոմանք հաւատքէն պիտի ապստամբին , 9 և Նեոք պիտի յայտնուի՝ Տէրո-
ջը օրը գալէն առաջ . 15 իր առջեւ յորդորանքները կը կրկնէ , ու աղօթք կ'ընէ անոնց
համար :

- 1 Ա՛ղաչենք ձեզի եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի գալստեանը՝ ու մեր անոր քովը ժող-
2 վուելուն համար , Չըլլայ որ շուտ մը խախտիք
յէր միտքէն , ու չըլլայ որ խռովիք՝ ո՛չ հոգիով ու
ո՛չ խօսքով , ո՛չ ալ թուղթով մը իբր թէ մեզմէ
Գրոստ , որպէս թէ Տէրոջը օրը եկած հասած ըլ-
3 լայ : Չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ մէկ բանով մը .
Ինչու որ ան օրը պիտի չեայ՝ թէ որ ապստամբութիւ-
նը առաջ չգայ , ու յայտնուի մեզաց մարդը՝ կո-
4 ըրստեան որդին , Ան հակառակորդը հպարտա-
ցած ամենուն վրայ՝ որ Աստուած կ'ըսուի՝ կամ կը
պաշտուի , մինչև անիկայ Աստուծոյ տաճարին
մէջ պիտի նստի , և ինքզինքը ցուցնէ թէ Աս-

- 5 տուած է : Չէք յիշեր՝ որ երբ ձեր քովն էի ,
 6 առ բաները կ'ըսէի ձեզի : Եւ հիմա դուք ինք-
 նիրեննիդ գիտէք ինչ է ան որ կ'արգիլէ , որ
 7 ինքը իր ատենին յայտնուի : Ինչու որ անօրէ-
 նութեան խորհուրդը հիմակուրնէ կը զօրանայ .
 բայց ան որ հիմա կ'արգիլէ , «Երբ արեւն՝ մինչև
 8 որ ինքը մէջտեղէն վերնայ : Ու ետքը պիտի
 յայտնուի ան անօրէնը , որն որ Տէր Յիսուս իր
 բերնին հոգիովը պիտի սպառէ , ու իր գալուն
 9 յայտնուելովը պիտի կորսընցընէ . Արուն գալը
 Սատանային ազդեցութիւնովն է՝ բոլոր զօրու-
 10 թիւնով և նշաններով ու սուտ հրաշքներով , Եւ
 կորուսեալներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր
 խարէութիւնովը , որովհետև անոնք ճշմարտու-
 թեան սէրը չընդունեցին՝ որ փրկուին . անոր
 համար Մատուած ալ պիտի խրկէ անոնց ուժով
 11 մոլորութիւն մը՝ որ ստութեան հաւատան . Ար
 դատապարտուին ամէն անոնք՝ որ չհաւատացին
 ճշմարտութեան , հապա անօրէնութեան յօ-
 ժարեցան :
- 12 Իայց մեզի պէտք է միշտ Մատուած գոհա-
 նալ ձեզի համար՝ Տէրոջմէ սիրուած եղբայրներ .
 ինչու որ Մատուած առաջուց ձեզ ընտրեց փրկ-
 կուելու Հոգիին սրբելովը՝ ու ճշմարտութեան
 13 հաւատքովը . Արուն ձեզ կանչեց մեր աւետարա-
 նելովը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի փառքը ըս-
 տանալու :
- 14 Ուստի եղբայրներ՝ հաստատ կեցէք , ու պի՛նտ
 բռնեցէք ան աւանդութիւնները որ սորվեցաք՝
 15 թէ խօսքով ու թէ մեր թուղթովը : Եւ ինքը
 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը՝ ու մեր Հայրը Մա-
 տուած , որ մեզ սիրեց՝ ու տուաւ մեզի յաւի-
 տենական մխիթարութիւն՝ և բարի յոյս շնորհ-
 16 քով , Ձեր սիրտերը մխիթարէ՝ և յեւ հաստատէ
 ամէն բարի խօսքերու և գործքերու մէջ :

ԳԼ . Գ

1 Կը խնդրէ որ անոնք աղօթք ընն իրեն համար , 3 անոնց վրայ իր ունեցած վստահու-
թիւնը կը յայտնէ , 5 անոնց համար Աստուծոյ աղօթք կ'ընէ , 6 զանազան պատուէր-
ներ կու տայ , մանաւանդ ծուլութենէ և անառակ ընկերներէ հեռու կենալու վրայով ,
16 և իր թուղթը աղօթքով ու բարեներով կը վերջացընէ :

1 Ալ երջապէս եղբայրներ՝ մեզի համար աղօթք
ըրէք , որ Տէրօջը խօսքը յառաջանայ , ու փա-

2 ռաւոր ըլլայ , ինչպէս որ ձեր մէջը . Եւ որ անի-
րաւ ու չար մարդիկներէն ազատինք . ինչու որ

3 ամէնը հաւատք չունին . Բայց Տէրը հաւատա-
րիմ է , որ ձեզ պիտի հաստատէ , ու չարէն

4 պահէ : Եւ ձեր վրայ վստահութիւն ունինք Տէ-
րոջմով , թէ ինչ որ ձեզի պատուիրեցինք՝ կ'ը-

5 նէք , ու պիտի ընէք ալ : Եւ Տէրը ձեր սիրտե-
րը Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերու-
թեանը ուղղէ :

6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք եղբայրներ՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի անունովը , որ ետ քաշուիք

ամէն եղբօրմէ՝ որ անկարգութեամբ կը վարուի ,
ու չէ թէ ան աւանդութեանը պէս՝ որ մեզմէ

7 առաւ : Ինչու որ դուք ինքնիրեննիզ գիտէք
թէ ինչպէս պարտիք մեզի նմանող ըլլալ . քան-

8 ցանք , Աչ ալ մէկուն հացը ձրի կերանք . հապա
ջանքով և աշխատանքով զիշեր ու ցորեկ կը

գործէինք՝ ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու
9 համար . Չէ թէ որ մենք իշխանութիւն չունե-

ինք , հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝
10 որ մեզի նմանող ըլլաք : Այսն զի երբոր մենք

ձեր քօֆն էինք՝ աս ձեզի կը պատուիրէինք , թէ
ան որ չուզեր գործ գործել , հայ ալ թող չուտէ :

11 Արդ՝ կը լսենք որ ձեր մէջէն ոմանք անկարգու-
թեամբ կը վարուին , ու գործ մը չեն գործեր ,

12 հապա հետաքրքիր կը պտըտին : Անանկներուն
պատուէր կու տանք , ու կ'աղաչենք մեր Տէր

Յիսուս Քրիստոսով , որ հանդարտութեամբ

- 13 գործեն , և իրենց հացը ուտեն : Բայց դուք
 եղբայրներ՝ մի՛ ձանձրանաք բարիք գործելէն :
- 14 Իսկ թէ որ մէկը չհնազանդիր մեր խօսքին «
 թուղթով , դուք նշանակեցէք անիկայ , ու անոր
- 15 հետը մի՛ խառնուիք , որ ամէնայ : Բայց չըլլայ
 թէ թշնամիի պէս սեպէք «^{նիկայ} . հապա եղբօր
- 16 պէս խրատեցէք : Եւ ինքը խաղաղութեան Տէ-
 րը՝ ամէն կերպով ձեզի խաղաղութիւն տայ ամէն
 ատեն . Տէրը ձեր ամենուն հետը ըլլայ :
- 17 Եւ ողջոյնը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է , որ ամէն
 թուղթերուն մէջ նշան է . ասանկ կը գրեմ :
- 18 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամե-
 նուն հետը ըլլայ . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՎԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը Տիմոթէոսին միտքը կը ձգէ ան պատուէրը որ ինքը Մակեդոնիա զացած ատենը տուեր էր անոր . 5 կը խօսի օրէնքին ուղիղ գործածութեանը և նպատակին վրայով , 11 իր առաքելական պաշտօնին կանչուելուն վրայով , 20 և Հիմնասին ու Աղէքսանդրոսին վրայով :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը մեր Փրկիչ Աստուծոյ և մեր յոյսը եղող Քրիստոս

2 Յիսուսի հրամանովը . Տիմոթէոսի՝ ՚հ հարազատ որդւոյս հաւատքով . շնորհք՝ ողորմութիւն՝ «-խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ և Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրօջմէն :

3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Ափեսոս մնալու , երբոր ես Մակեդոնիա կ'երթայի , որ պատուիրես մէկ քանիներուն օտար ուսմունք չսորվեցը-

4 նել , Աւ չնայիլ առասպելներու , ու աղգահամարներու՝ որ վերջ չունին . որոնք աւելի վէճեր կը պատճառեն , քան թէ Աստուծոյ հաճելի կեն-

5 ցաղավարութիւնը՝ որ է՝ հաւատքով : Ինչու որ պատուիրանքին վախճանը սէր է՝ սուրբ սրբտով ու բարի խղճմտանքով և անկեղծ հաւատ-

6 քով . Արոնցմէ խտորելով ոմանք փուճ խօսքե-

7 ըու ետևէ գացին . Օրինաց վարդապետ ըլլալ կ'ուզեն . Բայց իրենք չեն հասկընար ինչ որ կը խօսին , ո՛չ ալ ան բաները՝ որոնց համար ոտք կը

8 կոխեն : Արդ՝ զիտենք որ օրէնքը աղէկ է , թէ որ մէկը անիկայ օրինաւոր կերպով գործածելու

- 9 ըլլայ : Բայց աս թող գիտնայ՝ որ արդարնե-
րուն համար չէ օրէնքը . հապա անօրէններուն՝
ու անհնազանդներուն համար , ամբարիշտնե-
րուն՝ և մեղաւորներուն , անսուրբներուն՝ և
պիղծերուն , հայր ու մայր զարնողներուն , մար-
10 դասպաններուն , Պոռնիկներուն , արուագէտ-
ներուն , մարդ գողցողներուն , սուտզուցներուն ,
սուտ երգում ընողներուն , և թէ ուրիշ ինչ որ
11 հակառակ է ողջամիտ վարդապետութեանը , Որ
երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին հա-
12 մեմատ է , ան որ ինձի յանձնուեցաւ : Եւ շը-
նորհակալ եմ անոր՝ որ զիս զօրացուց , ^{այսինքն}
Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրօջը , որ հաւատարիմ
սեպելով զիս՝ [»] սպասաւորութեանը մէջ դրաւ .
13 Որ առաջուց հայհոյիչ էի՝ ու հալածող և թշնա-
մանող . բայց ողորմութիւն գտայ , ինչու որ ան-
14 հաւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի . Եւ մեր
Տէրօջը շնորհքը խիստ շատ եղաւ ինձի հաւատքով
15 ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է : Աս խօսքը
հաւատարիմ է՝ ու բոլորովին ընդունելութեան
արժանի . որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհք եկաւ
մեղաւորները փրկելու , որոնց գլուխը ես եմ .
16 Բայց անոր համար ողորմութիւն գտայ , որ
պինտ առաջ Յիսուս Քրիստոս իմ վրաս ցուցը-
նէ բոլոր երկայնմտութիւնը՝ օրինակ ըլլալու՝ ա-
նոնց՝ որ պիտի հաւատային իրեն՝ յաւիտենա-
17 կան կենաց համար : Բայց յաւիտենական Թա-
գաւորին՝ [»] անեղծ ու աներևոյթ է , մի միայն
Աստուծոյն՝ փառք ու պատիւ յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն :
- 18 Աս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի՝ իմ որդեակս
Տիմոթէոս , քու վրայովդ առաջուց եղած մար-
գարէութիւններուն համեմատ , որ անոնցմով
19 պատերազմիս ան բարի պատերազմը ; Եւ ունե-
նաս հաւատք ու մաքուր խղճմտանք , որն որ

մէկ քանիները իրենցմէ մէկդի ձգելով՝ նաւակո-
 20 ծութիւն կրեցին հաւատքին կողմանէ . Որոնց-
 մէ են Հիմենոսը ու Եղեքսանդրոսը , որոնք ես
 Սատանային մատնեցի , որ սորվին հայհոյու-
 թիւն չընել :

ԳՂ . Բ

1 Կը յորդորէ աղօթք ու զոհութիւն մատուցանել ամէն մարդոց համար , և ասոր պատ-
 ճառն ալ յառաջ կը բերէ . 9 կը ցուցնէ թէ կնիկները ինչով զարդարուելու են . 12
 թէ անոնց թոյլտուութիւն չկայ սորվեցընելու , 15 և թէ պետի փրկուին որդեծնու-
 թեամբ՝ թէ որ հաւատքի մէջ կենան :

- 1 Երդ՝ կ'աղաչեմ՝ ամէն բանէն առաջ՝ աղօթք
 րնել , խնդրուածք , աղաչանք , զոհութիւն՝ ա-
- 2 մէն մարդոց համար , Մանասի թագաւորներուն
 և բոլոր իշխանաւորներուն համար . որ խաղաղ ու
 հանգարտ կեանք վարենք՝ բոլորովին աստուած-
- 3 պաշտութիւնով ու պարկեշտութիւնով : Ինչու
 որ ան է աղէկը ու ընդունելին մեր փրկիչ Աստու-
- 4 ծոյն առջևը . Որ կ'ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկու-
 կուին՝ ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու զան :
- 5 Քանզի մէկ Աստուած մը կայ , ու մէկ միջնորդ
 մը Աստուծոյ ու մարդոց մէջը՝ Քրիստոս Յիսուս
- 6 մարդը . Որ իր անձը ամենուն տեղը փրկանք
 7 տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն ըլլալու . Որ ես
 անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ , (Ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ Քրիստոսով՝ և սուտ չեմ խօսիր ,)
- 8 Հեթանոսներուն վարդապետ եղայ հաւատքով ու
 9 ճշմարտութիւնով : Երդ՝ կ'ուզեմ որ էրիկ մար-
 դիկ ամէն տեղ աղօթք րնեն՝ սուրբ ձեռքեր վեր-
 ցընելով առանց բարկութեան ու երկմտութեան :
- 9 Նոյնպէս ալ կնիկները վայելուչ հագուստով ,
 ամօթխածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինք-
 զինքնին զարդարեն . չէ՛ թէ հիւսուածքներով՝
 կամ ոսկիով՝ կամ մարգարիտներով՝ կամ մեծա-
- 10 ծախ հանդերձներով . Հապա բարի գործքերով՝
 ինտոր որ կը վայլէ աստուածապաշտութիւնը դա-
- 11 ւանող կնիկներուն : Անիկ մարդը թող սորվե

12 լուսթեամբ՝ ամէն հնազանդութիւնով : Բայց
կնիկ մարդու հրաման չեմ տար սորվեցընելու , ոչ
ալ էրիկ մարդուն իշխելու , հապա լուռ կենալու :
13 Ինչու որ առաջ Եղամբ ստեղծուեցաւ , «- ետքը
14 Եւան : Եւ Եղամբ չխարուեցաւ , հապա կինը
15 խարուեցաւ՝ ու յանցանք գործեց . Սակայն պի-
տի փրկուի անիկայ որդեծնութեամբ , թէ որ կե-
նան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պար-
կեշտութիւնով :

ԳԼ . Գ

1 Կը ցուցընէ թէ եպիսկոպոսները՝ սարկաւաղները ու անոնց կնիկները ինչ վարմունքի
տէր ըլլալու են , 14 և թէ ինչ նպատակով ինքը աս բաները գրեց Տիմոթէոսին . 15
կը խօսի եկեղեցիին վրայով՝ և անոր մէջը քարոզուած ու ընդունուած սուրբ վարդա-
պետութեանը վրայով :

1 Ես խօսքը հաւատարիմ է , թէ որ մէկը եպիս-
կոպոսութեան կը ցանկայ՝ աղէկ գործի կը ցան-
2 կայ : Աւստի պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլ-
լալ , մէկ կնկան մը էրիկ , զգաստ , խոհեմ , պար-
3 կեշտ , հիւրասէր , սորվեցընող . Ո՛չ գինեմոլ , ոչ
գարնող , հապա հանգարտ , ոչ կռուող , ոչ ար-
4 ծաթասէր . Որ իր տանը աղէկ վերակացութիւն
ընող ըլլայ , իր զաւակները հնազանդութեանմէջ
5 պահելով բոլոր ծանրաբարոյութեամբ . (Հապա
թէ որ մէկը իր տանը վերակացութիւն ընելը
չգիտնայ , ինչպէս Եստուծոյ եկեղեցիին հոգա-
6 բարձու պիտի ըլլայ .) Ո՛չ ալ նորահաւատ ըլլայ .
7 որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատանային դա-
տապարտութեանը մէջ իյնայ : Հապա պէտք
է անոր դուրսէն եղողներէն ալ բարի վկայու-
թիւն ունենալ , որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ
ու Սատանային որոգայթին մէջը իյնայ :
8 Նոյնպէս ալ սարկաւաղները ըլլան ծանրաբա-
րոյ , ոչ երկկեզու , ոչ գինեսէր , ոչ անարգ շա-
9 հախնդրութեան ետեւէ եղող . Հապա հաւատքին
10 խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմտանքով : Եւ
ասոնք ալ առաջ թող փորձուին , ետքը՝ թէ որ

- անմեղադրելի գտնուին , սարկաւազութեան
 11 պաշտօնը կատարեն : Անանկ ալ ^{անոնց} կնիկները՝
 ծանրաբարոյ ըլլան , ո՛չ չարախօս , հապա զգաստ ,
 12 ամէն բանի մէջ հաւատարիմ : Սարկաւազները
 մէկ կնկան մը էրիկ ըլլան . որ էրե՛նց զաւակներ
 13 ընող ըլլան : Բանզի անոնք որ սարկաւազու-
 թեան պաշտօնը աղէկ կը կատարեն , բարի աս-
 տիճան մը իրենց կը շահին՝ ու Բրիստոս Յի-
 սուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ շատ համար-
 ձակութիւն :
 14 Աս բաները կը գրեմ քեզի , յուսալով մօտերս
 15 քեզի գալ . Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ , որ
 զիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի Աստուծոյ
 տանը մէջ պտըտիլ , որ կենդանի Աստուծոյ եկե-
 ղեցին է , ճշմարտութեան սիւնը ու հաստատու-
 16 թիւնը : Աւ յայտնապէս մեծ է աստուածպաշ-
 տութեան խորհուրդը . Աստուած մարմինով
 յայտնուեցաւ , Հոգիով արդարացաւ , հրեշ-
 տակներուն երևցաւ , հեթանոսաց մէջ քարո-
 զուեցաւ , աշխարհի մէջ հաւտացուեցաւ , «-
 փառքով համբարձաւ :

ԳԼ . Դ

- 1 Առաքելը կը նախաձայնէ թէ ետքի ժամանակները ոմանք հաւատքէն պիտի մոլորին .
 6 զանազան պատուէրներ կու տայ Յիմութեոսին , որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ
 թերութիւն մը չցուցնէ :

- 1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ , թէ ետքի ա-
 տենները մէկ քանիները հաւատքէ պիտի ապրս-
 տամբին , և մոլորեցուցիչ ոգիներու , ու դիւաց
 2 ուսմունքներու ուշադրութիւն պիտի տան , Աը-
 տախօսներուն կեղծաւորութեամբը , որոնց
 3 խղճմտանքը խանձուած է . Արոնք ամուսնանա-
 լէն պիտի արգիլեն , «- ետ պիտի պահեն կերա-
 կուրներէն՝ որ Աստուած ստեղծեր է որ հաւա-
 տացեալները և ճշմարտութիւնը ճանչցողները

- 4 գոհութեամբ վայելեն : Ինչու որ Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է՝ ու մերժելու բան մը չկայ , թէ որ գոհութեամբ ընդունուի . Քանզի Աստուծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի :
- 6 Ես բաները եղբայրներուն յիշեցընելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս , ու պիտի սնանիս հաւատքին խօսքերովը և ան բարի վարդապետութիւնովը , որուն հետևող
- 7 եղար : Բայց պիղծ ու պառաւական առասպելներէն ետ կեցիր . և քու անձդ աստուածպաշտութեան վարժեցուր . Ինչու որ մարմինին վարժութիւնը քիչ բանի օգտակար է , բայց աստուածպաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար է , որ թէ ներկայ և թէ ապառնի կենաց խոստմունքը ունի : Ես խօսքը հաւատարիմ է՝ և բո-
- 10 լորովին ընդունուելու արժանի : Ինչու որ բուն ասոր համար կ'աշխատինք՝ ու նախատինք կը կրենք . վասն զի կենդանի Աստուծոյ յուսացեր ենք , որ ամէն մարդոց Փրկիչն է , մանա-
- 11 ւանդ հաւատացեալներուն : Ես բաները պատուիրէ ու սորվեցուր : Չըլլայ որ մէկը քու մանկութիւնդ անարգէ . հապա դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով , վարմունքով , սիրով , հաւատքով և մաքրութեամբ :
- 13 Մինչև որ ես գամ՝ միտք դիր կարգալու , յոր-
- 14 դորելու , սորվեցընելու : Ենհոգ մի՛ ըլլար քու վրադ եղած պարզեւին վրայով , որ մարգարէութեամբ քեզի տրուեցաւ՝ երէցներուն ձեռքերը
- 15 +- վրադ դրուելովը : Ետո՛նց վրայ խորհէ՛ ու ատո՛նց մէջը պարապէ , որ քու յառաջադիմութիւնդ ամենուն յայանի ըլլայ : Օգուշացիր քու անձիդ ու վարդապետութեանը՝ +- միշտ ատոնց մէջը կեցիր . քանզի այդպէս ընելով , քեզ ալ պիտի ապրեցընես , ու անոնք ալ՝ որ քեզի մտիկ կ'ընեն :

ԳԼ . Ե

1 Կանոններ կու տայ յանդիմանելու վրայով . 3 որբևարիներու 17 և ծերերու վրայով .
 23 յատուկ պատուէր մըն ալ կու տայ Տիմոթէոսին առողջութեանը վրայով . 24 կը
 ծանուցանէ թէ ոմանց մեղքերը իրենցմէ առաջ դատաստանի կ'երթան , և ոմանց
 մեղքերը իրենց ետեւէն կու գան :

- 1 Ծերը սաստիկ մի՛ յանդիմաններ , հապա հօր
 պէս յորդորէ անկէայ . երիտասարդները՝ եղբայր-
 2 ներու պէս , Պառաւնները՝ մայրերու պէս , դե-
 ոահասակ կնիկները՝ քոյրերու պէս՝ ամէն կերպ
 3 մաքրութիւնով : Որբևարիները պատուէ՛ ա-
 4 նոնք որ ճշմարտապէս որբևարի են : Հապա
 թէ որ մէկ որբևարի մը զաւակներ կամ թոռ-
 ներ ունենայ , թող անոնք առաջ սորվին իրենց
 տանը մէջ որդիական գութ ցուցընել , ու փո-
 խարէն հատուցանել իրենց ծնողացը . ինչու որ
 5 ան է ընդունելի Աստուծոյ առջևը : Բայց ան
 որ ճշմարտապէս որբևարի է՝ ու մինակ մնացած ,
 իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած է , և գիշեր ցո-
 6 րեկ աղօթքի ու աղաչանքի կը պարապի . Բայց
 7 փափկասէր որբևարին՝ կենդանւոյն մեռած է : Եւ
 8 աս բաները պատուիրէ որ անարատ ըլլան : Բայց
 թէ որ մէկը իրեններուն՝ ու մանաւանդ իր ըն-
 տանեացը հոգ չտանիր , անիկայ հաւատքը ուրա-
 9 ցած է , ու անհաւատէ մըն ալ գէշ է : Որբևա-
 րին՝ որբևարինեցոն՝ կարգը թող սեպուի , որ վաթ-
 սուն տարուընէ պակաս չէ , մէկ էրկան մը կնիկ
 10 եղած , Բարի գործքերով վկայուած . թէ զաւակ-
 ներ մեծցուցած ըլլայ , թէ հիւրեր ընդունած ըլ-
 լայ , թէ սուրբերուն ոտքերը լուացած ըլլայ , թէ
 նեղեալներուն օգնութիւն ըրած ըլլայ , թէ ամէն
 րեսակ բարեգործութեան մէջ յարատեւած ըլլայ :
 11 Բայց դեռահասակ որբևարիները մերժէ . քանզի
 երբոր Քրիստոսի դէմ յանդիմանելով հեշտասիրու-
 թեան անձնատուր կ'ըլլան , ամուսնանալ կ'ու-
 12 զեն . Եւ դատապարտութիւն կ'ընդունին . ին-
 13 չու որ առջի հաւատքնին մէկդի ձգեցին : Նաև

- ծոյլ ըստ կը սորվին , տունէ տուն պտըտողներ .
 և ո՛չ միայն ծոյլ , հապա շատախօսներ , ու հե-
 տաքքրքիրներ . և անպատեհ բաներ կը խօսին :
- 14 Ուստի կ'ուզեմ որ դեռահասակ կնիկները ա-
 մուսնանան , զաւակներ ծնանին , տնաշէն ըլլան ,
 " նախատանաց պատճառ չտան հակառակոր-
- 15 դին : Քանզի արդէն ոմանք Սատանային ե-
 16 տեէն ելլալու խտորեցան : Թէ որ հաւատա-
 ցեալ էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մը որբեարիներ
 ունենայ , թող օգնութիւն ընէ անոնց , և եկե-
 ղեցին չծանրաբեռնի , որ ճշմարտապէս որբեա-
 րիներուն օգնութիւն ընէ :
- 17 Եղէկ վերակացութիւն ընող երէցները կրկին
 պատուոյ արժանի թող սեպուին . մանաւանդ
 անոնք՝ որ կ'աշխատին խօսքը +սրբաբան ու սորվե-
- 18 ցընելով : Ինչու որ գիրքը կ'ըսէ թէ՛ Ապի մէջ
 աշխատող եղին դունչը չկապես . և թէ ՍՂակը
- 19 իր վարձքին արժանի է : Արեցի վրայով ամ-
 բաստանութիւն մի՛ ընդունիր , բայց միայն եր-
- 20 կու կամ իրեք վկաներով : Ենոնք որ մեզք կը
 գործեն , ամենուն առջևը յանդիմանէ , որ ու-
- 21 ռիշներն ալ վախնան : Ակայութիւն կը դնեմ
 Աստուծոյ առջևը՝ և Քրիստոս Յիսուսի , ու
 ընտրեալ հրեշտակներուն , որ աս բաները պա-
 հես առանց նախապաշարման , բան մը աչառու-
- 22 թեամբ չընելով : Շուտով մէկուն վրայ ձեռք
 չդնես , և ուրիշներուն մեղացը հաղորդ չըլլաս .
 դուն քեզ մաքուր պահէ :
- 23 Եսկէ ետև լիջուր չիմե՛ս . հապա քիչ մըն ալ
 գինի գործածէ քու ստամոքսիդ ու յաճախ հի-
 ւանդութիւններուդ համար :
- 24 Ան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը յայտնի են ,
 ու առաջուց դատաստանի հասած . և կան՝ որ
- 25 իրենց ետեւէն կ'երթան : Ենանկ ալ "մանց բա-
 րի գործքերը յայտնի են . ու անոնք որ ու-

ըիշ կերպ բան մըն են , չեն կրնար ծածուկ մնալ :

ԳԼ . Զ

1 Կը սորվեցընէ թէ ծառաները ինչ պարտաւորութիւն ունին . 3 և թէ պէտք չէ նորա-
 ձև վարդապետներուն հետեիլ . 6 թէ աստուածպաշտութիւնը մեծ վաստակ մըն է ,
 10 և արծաթսիրութիւնը ամէն շարիքներուն արմատն է . 11 թէ Տիմոթէոս ինչ բա-
 նէ փախչելու էր , և ինչ բանի ետեւէ երթալու էր , 17 և ինչ բանի վրայով հարուստ-
 ներուն պատուէր տալու էր . 20 կը պատուիրէ Տիմոթէոսին որ ճշմարիտ վարդապե-
 տութիւնը մարութ պահէ , և պիղծ խօսքերէն ու հակառակութիւններէն հեռու կենայ :

1 Ըն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են ,
 իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն ,
 որ Եստուծոյ անունը ու վարդապետութիւնը

2 չհայհոյուի : Եւ անոնք որ հաւատացեալ տէ-
 րեր ունին , թող չարհամարհեն՝ եղբայրներ ըլ-
 լալնուն պատճառաւ . հապա աւելի ծառայու-
 թիւն ընեն , ինչու որ անոնք հաւատացեալ են ու
 սիրելի , որոնք բարերարութիւն ընելու մէջ մաս-
 նակից են . աս բաները սորվեցնուր՝ ու յորդորէ :

3 Թէ որ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ ,
 ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին
 ողջամիտ խօսքերուն , և ան վարդապետութեա-
 նը՝ որ աստուածպաշտութեան համեմատ է ,

4 Եւստիջ հպարտացած է՝ ու բան մը չգիտեր , հա-
 պա վէճերով ու հակառակութիւններով ախտա-
 ցած է . որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ , կռիւ , հայ-

5 հոյութիւններ , գէշ կասկածներ , Մտքով ա-
 պականած ու ճշմարտութենէն հեռացած մար-
 դոց զրաբանութիւնները , որոնք աստուածպաշ-
 տութիւնը շահավաճառութիւն մը կը սեպեն .

6 անանկներէն մէկըի կեցիր : Սակայն աստուած-
 պաշտութիւնը բաւականութիւնով մէկտեղ՝ մեծ

7 շահավաճառութիւն մըն է : Ինչու որ բան մը
 չբերինք աշխարհ , ու յայտնի է որ չենք կրնար

8 անկէ բան մը տանիլ : Հապա կերակուր ու
 հանդերձ ունենալով , անոնցմով բաւականա-

9 նանք : Իայց անոնք որ հարստանալ կ'ուզեն ,
 կ'իյնան փորձութեան ու որոգայթի՝ և շատ յի-

- մարական ու վասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք սատակումի ու կորստեան մէջ կ'ընկղմեն
- 10 մարդիկը: Ինչու որ ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթսիրութիւնն է. որուն մէկ քանիները անձնանուէր ըլլալով՝ հաւատքէն մոլորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերու մէջ ձգեցին:
- 11 Բայց դուն ո՞վ մարդ Աստուծոյ՝ փախիր աս բաներէն, ու զնա՞ արդարութեան՝ աստուածպաշտութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ համբերու-
- 12 թեան՝ «- հեղութեան ետեւէն. Պատերազմէ՛ հաւատքին բարի պատերազմը, բռնէ՛ յաւիտեանական կեանքը՝ որուն որ կանչուեցար, և շատ վկաներու առջև դաւանեցար բարի դաւանու-
- 13 թիւնը: Ար պատուիրեմ՝ քեզի Աստուծոյ առջևը՝ որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Քրիստոս Յիսուսի «-ընէ՛ որ Պոնտացի Պիղատոսին առջին
- 14 վկայեց բարի դաւանութիւնը, Ար դուն ան պատուէրը ամբիժ անարատ պահես՝ մինչև մեր Տէ-
- 15 բոջը Յիսուս Քրիստոսին յայտնութիւնը. Որն որ իր ատենին պիտի ցուցնէ՛ Նրանելին ու միմիայն չզօրը, թագաւորներուն Թագաւորը ու
- 16 տէրերուն Տէրը. Ար ինքը մինակ ունի անմահութիւն՝ անմերձենալի լոյսի մէջ բնակած. որն որ մարդիկներէն մէկը չտեսաւ, ո՛չ ալ տեսնելու կարող է, որուն պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս. ամէն:
- 17 Ես աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր տուր՝ որ չհպարտանան, և անստոյգ հարստութեան վրայ յոյսերնին չդնեն, հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ որ ամէն բանը մեզի
- 18 առատօրէն կու տայ վայելելու, Բարիք գործեն, բարի գործքերով հարստանան, առատաձեռն,
- 19 և «-բէշէ՛ պարտեցը հաղորդ ըլլան. Բարի հիմ գանձեն անձերնուն՝ հանդերձեալին համար, որ ճշմարիտ կեանքը ձեռք ձգեն:

- 20 Ո՛վ Տիմոթէոս՝ թե՛ղ չարացի աւանդը պահէ ,
 փախչելով պիղծ ունայնարանութիւններէն , և
 սուտանուն գիտութեան հակառակութիւննե-
 21 ընէն , Որն որ մէկ քանինները դաւանելով՝ հա-
 լատքէն մոլորեցան : Եւորհքը քու հետդ ըլլայ .
 ամէն :

ԵՐԿՐՈՐԿ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՏԻՄՈԹԵՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս կը յիշէ իր սէրը Տիմոթէոսի վրայ , և ան զուտ հաւատքը որ Տիմոթէոս՝ իր
 մայրը ու մեծ մայրը ունէին . 6 կը յորդորէ Տիմոթէոսը որ իր վրայ եղած Աստուծոյ
 շնորհքը արծարծէ , 8 որ հալածման մէջ հաստատ ու համբերող ըլլայ , 13 ու ամուր
 բռնէ իրմէն սորված վարդապետութեան եղանակը ու ճշմարտութիւնը . 15 կը յիշէ
 Փիղեզոսը և Հերմոզինէսը՝ ա , ու Ոնեսիփորոսին վրայով բարի վկայութիւն կու տայ :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստու-
 ծոյ կամքովը՝ կենաց խոստմունքին պէս , որ

2 Քրիստոս Յիսուսով է . Տիմոթէոս ի՞նչ սիրելի
 որդիիս՝ շնորհք , ողորմութիւն և խաղաղու-
 թիւն չօր Աստուծմէն , ու Քրիստոս Յիսուս
 մեր Տէրոջմէն :

3 Եւորհակալ եմ Աստուծոյ՝ որն որ կը պաշտեմ
 ի՞նչ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով , (երբոր
 անպակաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ կը յիշեմ

4 գիշեր ու ցորեկ , Յանկալով քեզ տեսնել , ու
 միտք բերելով քու արցունքներդ , որ ուրախու-

5 թիւնով լեցուիմ .) Մտածելով քու վրադ եղած
 անկեղծ հաւատքը , որ առաջ քու մեծ մօրդ Լա-
 տոյային ու քու մօրդ Աննիկէին վրայ բնակե-

- ցաւ , և համոզուած եմ՝ որ քու վրադ ալ էս :
- 6 Ենոր համար քու միտքդ կը ձգեմ որ արծարծես Եստուծոյ պարգևը , որ քեզի «^{հոգի}» է իմ
- 7 ձեռքերուս +^{հոգի} վրադ դրուելովը : Ինչու որ Եստուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ , հապա զօրութեան՝ ու սիրոյ՝ և զգաստութեան :
- 8 Ուստի ամօթ մի սեպեր մեր Տէրօջը վկայութիւնը , ո՛չ ալ զիս անոր համար կապուածս . հապա մասնակից եղիւր աւետարանին չարչարանքներուն՝ Եստուծոյ զօրութեանը համեմատ . որ մեզ փրկեց , ու սուրբ կոչումով կանչեց՝ չէ թէ մեր գործքերուն նայելով , հապա իր դիտաւորութեանը ու շնորհքին նայելով , որ Վրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ յաւիտենական դարերէն
- 10 առաջ . Բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր Փրկչին Յիսուս Վրիստոսին երևնալովը . որ մահը խափանեց , և ՚ի լոյս հանեց կեանքը ու անմահութիւնը՝ աւետարանին միջոցովը . որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ՝ ու հեթանոսներուն վարդապետ :
- 12 Ենոր համար աս չարչարանքներն ալ կը քաշեմ . բայց ամօթ մը չեմ սեպեր , ինչու որ գիտեմ թէ որո՞ւ եմ հաւատացեր , և համոզուած եմ՝ որ իմ էքն աւանդած
- 13 բանս կրնայ պահել մինչև ան օրը : Ե՛ս՝ բունէ ան ողջամիտ խօսքերուն օրինակը՝ որ ինձմէ լուսեցիր , հաւատքով ու սիրով՝ որ Վրիստոս Յիսուսով է :
- 14 Ե՛ս բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքովը որ մեր մէջը բնակած է : Ես գիտես՝ որ ինձմէ երես դարձուցին ան ամէնը՝ որ Եսիա էին , որոնցմէ են Փիզեզոսը ու Հերմոգինէսը :
- 16 Եստուած ողորմութիւն տայ Ոնեսիփորոսին տանը , ինչու որ շատ անգամ զիս հանգստացուց , ու իմ շղթաս ամօթ չսեպեց . Հապա երբոր Հոգւմ եկաւ , շատ ջանքով փնտռեց զիս՝

18 ու գտաւ : (Տէրը իրեն տայ՝ որ ան օրը Տէրով՝
մէն ողորմութիւն գտնէ .) և Եփեսոսի մէջ ալ
որչափ սպասաւորութիւն որ ըրաւ Էնձի , դուն
անիկայ շատ աղէկ գիտես :

ԳԼ . Բ

1 Դարձեալ կը յորդորէ զՏիմոթէոս հաստատուն ու համբերող ըլլալու , և Տէրովը հա-
ւատարիմ պաշտօնեայի մը պէս իր պարտաւորութիւնը կատարելու՝ ճշմարտութիւնը
ուղիղ բացատրելով , և պիղծ ու պարագ խօսքերէն հեռու կենալով : 17 Հիմնոս ու
Փիղէտոս : 19 Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ : 22 Կը սորվեցընէ թէ ինչ
բանէ փախելու է , և ինչ բանի հետեւելու է , և թէ Տէրովը ծառան ինչ վարք ունե-
նալու է :

1 Բայց դուն իմ որդեակս՝ զօրացիր ան շնորհ-
2 քովը՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է : Եւ ան բա-
ները որ ինծմէ լսեցիր շատ վկաներով՝ հաւա-
տարիմ մարդոց յանձնէ , որոնք կարող ըլլան
3 ուրիշներուն ալ սորվեցընելու : Արդ՝ դուն նե-
ղութիւններու համբերէ՛ Քրիստոս Յիսուսի բա-
4 ըի զինուորի մը պէս : Մէկ զինուորեալ մը ալ
կեանքիս գործառնութիւններովը չզբաղիր , որ
5 զօրավարին հաճոյ ըլլայ : Եւ թէ որ մէկը մրցի ,
6 չպսակուիր՝ թէ որ ըստ օրինի չմրցի : Աշխա-
տող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն
7 վայելել : Իմացիր ինչ որ կ'ըսեմ . Տէրը քեզի
8 իմաստութիւն տայ ամէն բանի մէջ . Միտք բեր
Դաւիթի ցեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը մե-
9 ուններէն յարութիւն առած՝ իմ Խաչուած աւե-
տարանիս համեմատ . Որուն մէջը չարագործի
մը պէս կը չարչարուիմ մինչև անգամ կապե-
10 րով . բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած չէ : Ուս-
տի ամէն բանի կը համբերեմ՝ ընտրեալներուն
համար , որ անոնք ալ հասնին ան փրկութեանը ,
որ Քրիստոս Յիսուսով է յաւիտենական փառ-
11 քով : Աս խօսքը հաւատարիմ է . վասն զի թէ
որ անոր հետը մեռանք , ա՛նոր հետն ալ պիտի
12 ապրինք . թէ որ համբերենք , ա՛նոր հետն ալ
պիտի թագաւորենք . թէ որ ղենալ ուրանանք ,

- 13 Ինքն ալ մեզ պիտի ուրանայ . Թէ որ Հաւատանք , ինքը Հաւատարիմ կը մնայ , իր անձը
- 14 Հկրնար ուրանալ : Ես բաները անոնց միտքը ձգէ՝
Տէրոջը առջևը վկայութիւն դնելով , խօսքերու
վրայ վէճ չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ , հասկա
- 15 Ինչ լսողներուն կործանմանը համար է : Զանք
ըրէ քու անձդ ընտիր ցուցընելու Եստուծոյ առ-
ջևը , անանկ բանուոր մը ըլլալ որ պիտի չամբը-
նայ , ճշմարտութեան խօսքը շիտակ բացատրե-
- 16 լով : Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն մէկդի կե-
ցիր . քանզի անոնք աւելի յառաջ կ'երթան
- 17 ամբարշտութեան մէջ . Եւ անոնց խօսքը քաղց-
կեղի պէս կը ճարակէ . որոնց կարգն են շիմե-
- 18 նոս՝ ու Փիղեսոս . Որոնք ճշմարտութենէն մո-
լորեցան , ու կ'ըսեն թէ՝ Մեռելներուն յարու-
թիւնը արդէն եղած է , և կը կործանեն մէկ
- 19 քանիներուն հաւատքը : Բայց Եստուծոյ հիմը
հաստատուն կը կենայ , ու աս կնիքը ունի , թէ
Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են . և Ենի-
րաութենէ մէկդի թող կենայ ան ամէնը՝ որ
- 20 Տէրոջը անունը կ'անուանէ : Սակայն մէկ մեծ
տան մը մէջ չէ՛ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ
ամաններ կան , հապա փայտէ ու հողէ ամաններ ալ
կան . և ոմանք պատուոյ համար են , ու ոմանք
- 21 անարգանաց համար : Ուստի թէ որ մէկը իր
անձը անանկ բաներէն մաքրէ , անիկայ մէկ պա-
տուական անօթ մը պիտի ըլլայ՝ սրբուած ու եր
Տէրոջը պիտանի՝ ամէն բարի գործքերու համար
- 22 պատրաստուած : Երիտասարդական ցանկու-
թիւններէն ալ փախիր , ու գնա արդարութեան՝
հաւատքի՝ սիրոյ՝ խաղաղութեան ետևէ անոնց
հետ՝ որ Տէրոջը անունը կը կանչեն մաքուր սրբ-
- 23 տով : Բայց յիմարական ու անիմաստ վէճերէն
մէկդի քաշուէ , գիտնալով որ անոնցմէ կոիւներ
- 24 կը ծնանին . Ու Տէրոջը ծառային պէտք չէ կոիւ

ընել . հապա հեղահողի ըլլալ ամենուն , սորվե-
 25 ցընող , ռիս չպահող . Քաղցրութեամբ խրատել
 հակառակ կեցողները . որ ըլլայ թէ Աստուած
 ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը
 26 ճանչնալու համար , Աւ Սատանային որոզայթէն
 զգաստանան , որ անկէ բռնուած են՝ իր կամքին
 շատայելու :

ԳԼ . Գ

1 Գը ծանուցանէ զալու ժամանակներուն վրայով . 6 կը նկարագրէ ճշմարտութեան
 թշնամիները . 10 կ'առաջարկէ անոր՝ իր օրինակին հետեւիլ , 16 և կը զօլէ սուրբ զեր-
 բերը :

1 Աւ աս զիտցիր որ ետքի օրերը չար ժամա-
 2 նակներ պիտի գան . Ինչու որ մարդիկ պիտի
 ըլլան անձնասէր , արծաթասէր , ամբարտա-
 ւան , հպարտ , հայհոյիչ , ծնողաց անհնազանդ ,
 3 ապերախտ , անսուրբ , Անգութ , անհաշտ , բան-
 սարկու , անժուժկալ , դաժանաբարոյ , բարին
 4 չսիրող , Մատնիչ , յանդուգն , զոռող , աւելի
 5 հեշտասէր՝ քան թէ աստուածասէր . Արոնք
 աստուածպաշտութեան կերպարանքը ունին ,
 բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են . և դուն
 6 ասոնցմէ մէկզի կեցիր : Ինչու որ ասոնցմէ են
 որ տուներէն ներս կը մտնեն , ու գերի կ'ընեն
 մեղքով բեռնաւորուած տկարամիտ կնիկները՝
 7 զանազան ցանկութիւններէ վարուած , Ար միշտ
 կը սորվին , ու բնաւ ճշմարտութիւնը ճանչնալու
 8 չեն կրնար հասնիլ : Հապա ինչպէս որ Յանէս
 ու Յամբէս հակառակ կեցան Մովսէսին , անանկ
 ալ ասոնք ճշմարտութեանը հակառակ կը կե-
 նան . ապականած մտքով մարդիկներ , հաւատ-
 9 քի մէջ անպիտաններ են : Բայց աւելի յառաջ
 պիտի չերթան . ինչու որ ասոնց անմտութիւնը
 ամենուն յայտնի պիտի ըլլայ , ինչպէս որ անոն-
 10 ցը եղաւ : Իսկ դուն հետևող եղար իմ վար-
 դապետութեանս , վարմունքիս , զիտաւորու-
 թեանս , հաւատքիս , երկայնմտութեանս , սի-

- 11 րոյս , համբերութեանս , Հալածանքներուս ,
 չարչարանքներուս , ինչպէս որ ինձի եղան Են-
 տիոքի՝ և Իկոնիոնի՝ »- Եւստորայի մէջ , ինտոր
 հալածանքներու համբերեցի , ու ամենէն զիս
 12 ազատեց Տէրը : Եւ ամէն անոնք՝ որ կ'ուզեն
 աստուածպաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յի-
 13 սուսով՝ հալածանք պիտի կրեն : Բայց չար ու
 խարերայ մարդիկները չարութեան մէջ պիտի
 14 յառաջանան՝ մոլորցընելով ու մոլորելով : Սա-
 կայն դուն հաստատուն կեցիր ան բաներուն մէ-
 15 տես թէ որմէ սորված ես . Նաև +»- մանկութե-
 նէդ՝ ի վեր սուրբ զիրքերը զիտես , որոնք կրնան
 իմաստուն ընել քեզ փրկուելու՝ Քրիստոս Յի-
 16 սուսի վրայ եղած հաւատքովը : Բոլոր զիրքը
 Եստուծոյ շունչն է , և օգտակար է սորվեցընելու ,
 յանդիմանելու , շիտկելու , ու արդարութեան
 17 խրատելու համար . Որ Եստուծոյ մարդը կա-
 տարեալ ըլլայ՝ ամէն բարի գործքերու պատրաս-
 տուած :

ԳՂ . Դ

1 Պօղոս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ջանքով ու արթնութեամբ իր պաշտօնը կատա-
 ըկու . 6 կը յայտնէ անոր՝ թէ իր մահը մօտ է . 9 կ'ուզէ որ անիկայ շուտով իրեն
 գայ , ու իր հետը բերէ Մարկոսը՝ և քանի մը բաներ . 14 կը պատուիրէ որ զօւշանայ
 դարբին Աղէքսանդրոսէն . 16 կը ծանուցանէ անոր՝ ինչ որ պատահեր էր իրեն՝ առջե
 անգամ ատենին ներկայանալուն , 19 և ապա կը վերջացընէ իր թուղթը :

- 1 Ե՞ վկայութիւնը կը դնեմ Եստուծոյ առջևը՝
 և Յիսուս Քրիստոսի , որ պիտի դատէ կենդա-
 նիները , ու մեռեալները իր յայտնուելուն ու
 2 թագաւորութեանը ատենը . Խօսքը քարոզէ .
 մտադրութեամբ գործակէ՞ր պարապէ . ատենին ու
 ատենէ դուրս , յանդիմանէ , սաստէ , յորդորէ
 ամէն երկայնատութիւնով ու վարդապետութիւ-
 3 նով : Ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ ողջա-
 միտ վարդապետութեանը պիտի չհամբերեն .
 հապա իրենց լսելքին եռքովը իրենց ցանկու-

- 4 թիւներուն համեմատ վարդապետներ պիտի
 զիղեն իրենց . Եւ ճշմարտութենէն ականջներ-
 նին պիտի դարձնեն , ու առասպելներու ետեւէ
 5 պիտի մոլորին : Բայց դուն ամէն բանի մէջ ար-
 թուն կեցիր , նեղութիւններու համբերէ , աւե-
 տարանիչի գործ գործէ , քու պաշտօնդ կա-
 6 տարէ : Ինչու որ ես արդէն չեմ ըստու-
 րուած եմ , ու իմ մեկնելուս ատենը հասեր է :
 7 Բարի պատերազմը պատերազմեցայ , ընթացքը
 8 կատարեցի , հաւատքը պահեցի : Եսկէ ետեւ
 կայ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը , որ
 Տէրը՝ արդար Ղատաւորը պիտի հատուցանէ
 ինծի ան օրը , ու չէ թէ մինակ ինծի , հապա-
 ան ամենուն ալ՝ որ անոր յայտնուիլը սիրեցին :
 9 Զանք ըրէ շուտով ինծի գալու . (10) Ինչու
 որ Դեմասը զիս թողուց՝ ու աս աշխարհը սի-
 րեց , և զնաց թեսաղոնիկէ . Արէսկէսը գնաց
 11 Գաղատիա , Տիտոսը՝ Գաղմատիա . Մինակ
 Ղուկասը իմ հետս է . Մարկոսը առնես քու
 հետդ բերես . ինչու որ ինծի օգտակար է սպա-
 12 սաւորութեան համար : Եւ ես Տիւքիկոսը Ե-
 13 փետոս խրկեցի : Են վերարկուն՝ որ Տրովազա
 թողուցի Արպոսին քովը , երբոր գաս՝ բեր ,
 զիրքերն ալ , մանաւանդ մազաղաթները :
 14 Դարբին Աղեքսանդրոսը շատ չարութիւն ըրաւ
 ինծի . Տէրը անոր պիտի հատուցանէ իր գործ-
 15 քերուն համեմատ : Դուն ալ անկէ զգուշա-
 նաս . ինչու որ մեր խօսքերուն շատ դէմ կե-
 16 ցաւ : Եռջի անգամ ատեանին առջևը պա-
 տասխան տալուս՝ իմ կողմանէս մէկը չկայնեցաւ
 ինծի հետ , հապա ամէնն ալ զիս թողուցին .
 և ինչպէ՞ս Եստի-ժոն որ ան իրենց յանցանք չսեպուի :
 17 Բայց Տէրը իմ քովս կայնեցաւ՝ ու զիս զօրա-
 ցուց , որ քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլ-
 լայ , ու բոլոր հեթանոսները լսեն . և ես առիւ-

18 ծին բերնէն ազատեցայ : Եւ Տէրը ամէն չար գործէ պիտի ազատէ զիս , և ապահովութեամբ իր երկնային թագաւորութեանը պիտի հասցընէ . իրեն փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

19 Բարև՛ տուր Պրիսկէին և Եկիւղասին , ու Ունեսիփորոսին տանը : Երաստոսը Աորնթոսի մէջ մնաց . և Տրոփիմոսը Մելիտոսի մէջ թո-

21 ղուցի հիւանդացած : Զանք ըրէ ձմեռէն առաջ գալ : Բարև կ'ընեն քեզի Եւբուզոսը ու Պուզէսը և Լինոսը ու Աղօզիան՝ և բոլոր եղ-

22 բայրները : Տէր Յիսուս Քրիստոսը քու հոգիիդ հետը ^{ԸԼԿ} . շնորհքը ձեզի հետ . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եռաբեալը կը ծանուցանէ թէ ինչ բանի համար զանիկայ Կրետէ թողուց , 6 թէ քարոզութեան պաշտօնին ընտրուելու մարդիկը ինչ վարմունքի տէր ըլլալու են : 11 Կը պատուիրէ չար վարդապետներուն բերանը պապանձեցընել . 12 և անոնց ընութիւնը կը ստորագրէ :

1 Պօղոս Եստուծոյ ծառայ՝ և Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ , Եստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին՝ ու աստուածապաշտութեան հետ կից եզոզ ճշմարտութիւնին գիտութեանը համեմատ .

2 Յաւիտենական կենաց յուսովը , որ ինքը անսուտ Եստուածը խոստացաւ յաւիտենական

3 զարեբէն առաջ , Բայց իր խօսքը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով , որ ինծի յանձնուեցաւ մեր Փրկիչ Եստուծոյ հրամանովը .

4 Տիտոսին ի՛հ հարազատ որդւոյս հասարակաց հաւատքովը՝ շնորհք և խաղաղութիւն Հօր Եստուծմէն ու մեր Փրկչէն՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

5 Եսոր համար ես քեզ Կրետէ թողուցի , որ ինչ պակաս բան որ կայ , շիտկես , ու ամէն մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես , ինչպէս որ

6 ես քեզի պատուիրեցի . Թէ որ մէկը անմեղադրելի ըլլայ՝ մէկ կնկան մը էրիկ , հաւատացեալ զաւակներ ունենայ , որ անառակութեան համար ամբաստանուած՝ կամ անհնա-

7 զանդ չըլլան : Ինչու որ եպիսկոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ՝ Եստուծոյ տնտեսին պէս .

- ո՛չ յանդուգն , ո՛չ բարկացող , ո՛չ զինեմոլ , ո՛չ
 զարնող , ո՛չ անարգ շահախնդրութեան ետևէ
 8 եղող , Հապա հիւրասէր , բարեսէր , խոհեմ՝
 9 արգար , սուրբ , ժուժկալ . Հաստատ բռնելով
 վարդապետութեան հաւատարիմ խօսքը , որ
 կարող ըլլայ ողջամիտ վարդապետութիւնով
 յորդորել , և հակառակ կեցողները յանդիմանել :
 10 Քանզի շատ են անհնազանդները , ունայնու-
 թիւն խօսողները , ու միտք խաբողները . մա-
 11 նաւանդ անոնք՝ որ թլփատութենէն են . Արոնք
 պէտք է պապանձեցընել , որ ամբողջ տուններ կը
 կործանեն , ու անպատեհ բաներ կը սորվեցը-
 12 նեն անարգ շահախնդրութեան համար : Ենոնց-
 մէ մէկը զրուցեց՝ « իրենց բուն մարգարէն է՞ .
 Արեւացիները միշտ սուտզրուց են , չար գազան-
 13 ներ , դատարկապորտեր : Ես վկայութիւնը
 ճշմարիտ է . անոր համար սաստիկ յանդիմանէ
 14 անոնք , որ առողջանան հաւատքին մէջ . Ու չը-
 նային Հրէական առասպելներուն , և ճշմար-
 տութենէ հեռացող մարդոց պատուէրներուն :
 15 Եմէն բան մաքուր է մաքուրներուն , բայց պիղ-
 ծերուն ու անհաւատներուն մէկ բան մը մաքուր
 չէ . հապա անոնց միտքն ալ խղճմտանքն ալ
 16 պղծուած են : Ար խոստովանին թէ զՆստուած
 կը ճանչնան , և երեւոյ գործքովը կ'ուրանան , պիղծ
 ու անհնազանդ ըլլալովսին , և ամէն բարի գոր-
 ծի անպիտան :

ԳԼ . Բ

1 Պատուէրներ կու տայ Տիսուսին՝ թէ իր վարդապետութեանը և թէ իր վարքին վա-
 յով . Գ կը խօսի ծառաներուն և ընդհանրապէս բոլոր քրիստոնէաներուն պարտաւո-
 բութեանցը վրայով :

- 1 Բայց դուն խօսէ ինչ որ կը վայլէ ողջամիտ
 2 վարդապետութեանը . Երերուն զգաստ ըլլալ ,
 ծանրաբարոյ , խոհեմ , ողջամիտ՝ հաւատքով ,
 3 սիրով , համբերութիւնով : Նոյնպէս ալ պա-
 ռաւներուն անանկ վարմունք ունենալ , ինտոր

կը վայլէ սրբութեան , ոչ բանսարկու ըլլալ , ոչ
 4 գինեմոլ , հարի խրատ տուող . Որ խրատեն
 նորահասակ կնիկները՝ էրիկնին սիրող , զաւակ-
 5 նին սիրող ըլլալ , Խոհեմ , ողջախոհ , տնաշէն ,
 բարեգործ , իրենց էրիկներուն հնազանդ . որ
 6 չըլլայ թէ Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի : Անանկ
 ալ երիտասարդները յորդորէ խոհեմ ըլլալ .
 7 Ամէն կողմէ քու անձդ բարի գործքերու օրինակ
 ցուցնելով , վարդապետութեան մէջ անեղծու-
 8 թիւն , պարկեշտութիւն , Ողջամիտ ու անմե-
 զադրելի խօսք . որ հակառակ կեցողը ամէնայ , ու
 9 մեր վրայով գէշ բան մը չունենայ ըսելու : Մա-
 ուաներուն «Ինչ»-ը իրենց տէրերուն հնազանդ
 ըլլալ , և ամէն բանի մէջ հաճելի . ոչ հակառա-
 10 կախօսներ , Ոչ խորոզներ . հապա բոլորովին
 բարի հաւատարմութիւն ցուցնեն , որ մեր
 Փրկիչ Աստուծոյ վարդապետութիւնը ամէն
 11 բանի մէջ զարդարեն : Ինչու որ Աստուծոյ փրո-
 12 կարար շնորհքը բոլոր մարդոց երևցաւ . Որ մեզ
 կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհա-
 յին ցանկութիւնները ուրանանք , և զգաստու-
 թիւնով ու արդարութիւնով և բարեպաշտու-
 13 թիւնով ապրինք աս աշխարհիս մէջ . Ու սպա-
 սենք ան երջանիկ յոյսին , և մեծ Աստուծոյ ու
 մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին փառացը յայտ-
 14 նուելուն . Որ իր անձը մեզի համար տուաւ , որ
 մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ , ու մաքրէ
 իրեն սեփհական ժողովուրդ ընէ՝ բարի գործքե-
 15 բու նախանձաւոր : Աս բաները խօսէ և յոր-
 դորէ ու յանդիմանէ բոլորովին սաստելով . չըլ-
 լայ որ մէկը քեզ անարգէ :

ԳԼ . Գ

1 Դարձեալ պատուէրներ կու տայ Տիտոսին՝ թէ սորվեցնելու և թէ չսորվեցնելու բա-
 ներուն համար . 10 կը խրատէ նաև յամառեալ հերետիկոսներէն ևս քաշուիլ . 12 և
 կը պատուիրէ որ իրեն դայ , նշանակելով անոր՝ թէ երբ և թէ ուր պիտի գտնէ զինքը .
 ու այսպէս իր թուղթը կը վերջացնէ :

- 1 Ենոնց միտքը ձգէ իշխանութիւններուն և պետութիւններուն հնազանդիլ , ու հպատակ ըլլալ , ու ամէն բարի գործքերու պատրաստ
- 2 գտնուիլ . Մէկու մը հայհոյութիւն չընել , կըռուարար չըլլալ . հասց հեղահոգի , ամէն մար-
- 3 դոց բոլորովին քաղցրութիւն ցուցընել : Ինչու որ մենք ալ ատեն մը անմիտ էինք , անհնազանդ , մոլորեալ , և զանազան ցանկութիւններու ու հեշտութիւններու կը ծառայէինք . չարութիւնով ու նախանձով կը վարուէինք , ատելի էինք ,
- 4 և մէկզմէկ կ'ատէինք : Բայց երբոր մեր Փրօկիչ Եստուծոյն քաղցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտնուեցաւ , Չէ թէ արդարութեան գործքերէն՝ որ մենք ըրինք , հապա իր ողորմութեանը համեմատ մեզ փրկեց նորէն ծնանելու աւազանին միջոցով՝ ու Սուրբ Հոգիին
- 6 նորոգելովը , Որն որ առատօրէն թափեց մեր վրայ Յիսուս Բրիստոս մեր Փրկչին ձեռքովը ,
- 7 Որ անոր շնորհքովը արդարացած՝ յաւիտենական կենաց յուսով ժառանգ ըլլանք : Ես խօսքը հաւատարիմ է . և կ'ուզեմ որ ասոնք հաստատես , որ Եստուծոյ հաւատացողները հոգտանին բարի գործքեր ընելու վրայ ըլլալ . ասոնք
- 9 են բարի ու մարդոց օգտակար բաները : Բայց դուն յիմարական վէճերէն ու ազգահամարներէն ու հակառակութիւններէն՝ և օրէնքի վրայով եղած կռիւներէն մէկդի կեցիր . ինչու որ
- 10 անօգուտ են ու սնոտի : Հերձուածող մարդէն՝ առաջին ու երկրորդ անգամ խրատելէն ետև ետ
- 11 քաշուէ , Գիտնալով որ անանկը ծռուած է , և մեղք կը գործէ ինքզինքը դատապարտելով :
- 12 Երբոր Երտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի խրօկեմ , ջանք ըրէ ինձի գալու Նիկոպօլիս . ինչու որ
- 13 որ միտքս դրի ձեռքը հոն անցընելու : Օրէնաս օրինականը՝ ու Եպողոսը փութով ճամբայ դիր ,

- 14 հոգ Կանելու որ անոնց բան մը չպակսի : Աւ մե-
րիններն ալ թող սորվին բարի գործքեր ընելու
վրայ ըլլալ հարկաւոր պարագաներու մէջ , որ
15 անպտուղ չըլլան : Բարեւ կ'ընեն քեզի ամէն
ալ որ իմ հետս են . բարեւ' տուր անոնց որ մեզ
կը սիրեն հաւատքով . շնորհքը ձեր ամենուն
հետը ըլլայ . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՓԻԼԻՍՏՈՆ

4 Պօղոս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ՝ Փիլիմոնի հաւատքը ու սէրը լսած ըլլալով . 9 կը
խնդրէ անկէ որ թողութիւն տայ Սնեսիմոսին որ իր ծառան էր , ու դարձեալ սիրով
ընդունի զանիկայ :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կապեալը՝ և Տի-
մոթէոս եղբայրը , Փիլիմոն մեր սիրելիին ու
2 գործակցին , Աւ Ապփիա սիրելիին , ու Արքիպ-
պոս մեր զինուորակցին , ու քու տանդ մէջ
3 եկեղեցիին . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝
Աստուծոյ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն :

4 Ար գոհանամ միշտ իմ Աստուծոյ , քեզ իմ
5 աղօթքներուս մէջ յիշելով . Արբոր կը լսեմ քու
սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր Յիսուսին վը-
6 րայ՝ և բոլոր սուրբերուն վրայ . Ար քու հա-
ւատքիդ հաղորդակցութիւնը պտղաբեր ըլլայ ,
Քրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ եղած ամէն բա-
7 րութեանը ճանչցուելովը : Քանզի շատ ուրա-

խուժիւն և մխիթարուժիւն ունինք քու սիրոյդ վրայ, որ սուրբերուն սիրտերը քեզմով հանգըստացած են՝ եղբայր :

- 8 Եսոր համար թէև շատ համարձակուժիւն ունիմ՝ Քրիստոսով՝ վայելուչ եղածը քեզի հրամայելու . Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղաչեմ, անանկ մէկը ըլլալով՝ ինտոր որ եմ ես Պօղոսս ծերացած, ու հիմա Յիսուս Քրիստոսի համար
- 10 կապուած ալ : Աղաչեմ քեզի իմ որդւոյս Ռնեսիմոսին համար՝ որն որ իմ կապանքներուս
- 11 մէջը ծնայ . Որ ատեն մը անպիտան էր քեզի .
- 12 բայց հիմա քեզի ալ ինծի ալ պիտանի է . Ենիկայ ետ խրկեցի . դուն ալ ընդունէ անիկայ՝ որ է
- 13 իմ աղեքս . Որն որ կ'ուզէի իմ քովս պահել, որ քու տեղդ ինծի սպասաւորուժիւն ընէ աւետարանին կապանքներուն մէջը : Բայց առանց քու կամքիդ չուզեցի բան մը ընել, որ քու բարերարուժիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ, հապա կամաւ :
- 15 Քանզի գուցէ աս պատճառով անիկայ քիչ մը ատեն զատուեցաւ, որ զանիկայ
- 16 յաւիտեան ունենաս . Չէ թէ ալ ծառայի մը պէս, հապա ծառայէն վեր՝ սիրելի եղբօր պէս . Եւ է՛ որ ինծի այսպէս «իբե՛ն է, որչափ աւելի «ե՛րբի ըլլայ քեզի՝ թէ մարմինի կողմանէ ու թէ
- 17 Տէրոջը : Ուստի թէ որ զես «ե՛ն հաղորդ կը սեպես, ընդունէ անիկայ՝ որպէս թէ զես : Եւ թէ որ քեզի անիրաւուժիւն մը ըրած է՝ կամ
- 19 պարտք մը ունի, ան իմ հաշիւիս անցուր . Ես Պօղոսս իմ ձեռքովս գրեցի . ես կը վճարեմ, որ չըսեմ քեզի՝ թէ դուն ալ քու անձդ ինծի
- 20 պարտական ես : Եյո՛ եղբայր՝ թող քեզմէ ունենամ «« օգուտը Տէրոջմով . հանգչեցուր
- 21 իմ աղեքս Քրիստոսով : Քու հնազանդուժեանդ վստահանալով՝ քեզի գրեցի . քանզի զիտեմ որ ըսածէս ալ աւելի պիտի ընես :

- 22 Եսկէ ՚ի զատ ինծի բնակարանն մըն ալ պատ-
 րաստէ . ինչու որ կը յուսամ թէ ձեր աղօթք-
 23 ներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհուիմ : Բարև
 կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ իմ գերութեան ընկերս
 24 Քրիստոս Յիսուսով . Եսև Մարկոս՝ Երիստար-
 25 քոս՝ Դեմաս՝ Գուկաս՝ իմ գործակիցներս : Մեր
 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը՝ ձեր հոգիին
 հետը ըլլայ . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԵՐԵՅԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ես. արեալը կը ցուցնէ թէ Քրիստոս աս ետրի ատեններս Հորմէն մեզի դալով՝ 4 հրեշ-
 տակներէն գերադոյն եղաւ՝ թէ անձամբ և թէ պաշտօնով :

- 1 Շատ մասերով ու շատ կերպերով առաջուց
 խօսելով Եստուած հայրերուն հետ մարգարէնե-
 2 րով , Ես ետքի օրերս եւ Որդիովը խօսեցաւ մեր
 հետը , որ զանիկայ ամէն բանի ժառանգ դրաւ ,
 3 որ անով աշխարհքն ալ ստեղծեց . Որ անիկայ եւ
 փառացը լոյսն է , և իր էութեանը բուն պատ-
 կերը . ան որ իր գօրութեան խօսքովը ամէն բան
 կը բռնէ . իր անձովը մեր մեղքերը սրբելով ,
 բարձրերը՝ Ես¹ մեծութեանը աջ կողմը
 4 նստաւ : Եւ այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակնե-
 րէն , որչափ որ անոնցմէ աւելի աղէկ անուն
 5 ժառանգեց : Ինչու որ հրեշտակներէն որո՞ն
 ըսաւ երբէք . Դուն իմ Որդիս ես , ես այսօր
 քեզ ծնայ . և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի

- 6 ըլլամ, ու անիկայ ինծի Արդի պիտի ըլլայ . Եւ
 դարձեալ՝ երբոր անդրանիկը աշխարհք կը մըտ-
 ցընէ, կ'ըսէ . Եստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ
 7 անոր երկրպագութիւն թող ընեն : Եւ հրեշ-
 տակներուն վրայով կ'ըսէ . Ար իր հրեշտակները
 հոգիներ կ'ընէ, ու իր պաշտօնեաները կրակի
 8 բոց : Սակայն Արդիին կ'ըսէ . Քու աթող ո՞վ
 Եստուած՝ յաւիտեանս յաւիտենից է . քու թա-
 դաւորութեան գաւազանդ՝ ուղղութեան գաւա-
 9 զան է . Արդարութիւնը սիրեցիր՝ ու անօրէնու-
 թիւնը ատեցիր . անոր համար ո՞վ Եստուած՝
 քու Եստուածդ ուրախութեան եղով օծեց քեզ՝
 10 քու ընկերներէդ աւելի : Եւ դուն ո՞վ Տէր՝ ըս-
 կիզբէն երկրին հիմերը դրիր, ու երկինքը քու
 11 ձեռքերուդ գործքն է . Ընոնք պիտի կորսուին,
 բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս . ու ամէնը լա-
 12 թի պէս պիտի մաշեն, Աւ վերարկուի պէս պի-
 տի գալարես զանոնք՝ և պիտի փոխուին . բայց
 դուն նոյն ինքն ես, ու քու տարիներդ պիտի
 13 չպակսին : Եւ հրեշտակներէն որո՞նք ըսաւ եր-
 բէք . Իմ աջ կողմս նստէ, մինչև որ քու թըշ-
 14 նամիներդ ոտքերուդ պատուանդան դնեմ : Չէ՞
 որ անոնք ամէնը սպասաւորող հոգիներ են, ո-
 ղոնք սպասաւորութեան կը խրկուին անոնց
 համար՝ որ փրկութիւն պիտի ժառանգեն :

ԳԼ . Բ

1 Կը սորվեցընէ թէ պարտինք ֆազանդ ըլլալ Բրիտանո Յիսուսի, 5 վասն զի մեր ընու-
 թիւնը իր վրայ առնելու խոնարհեցաւ, 14 ճիշդ ինտոր որ հարկաւոր էր :

- 1 Ընոր համար պէտք է մեզին՝ ալ աւելի ուշադ-
 րութիւն տալ Քչ լսած բաններուն, որ չըլլայ թէ
 2 երբէք պակսինք : Ա՛սան զի թէ որ ան խօսքը՝
 որ հրեշտակներուն ձեռքովը զրուցուեցաւ, հաս-
 տատուն եղաւ, և ամէն յանցաւորութիւն ու
 անհնազանդութիւն արդար հատուցում առաւ,
 3 և ասան մենք ինտոր պիտի աղատինք՝ թէ որ ան-

- Տոգ ըլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը , որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ , ու լսողներուն
- 4 ձեռքովը մեզի հաստատուեցաւ . Աստուած ալ վկայեց նշաններով ու հրաշքներով՝ և զանազան զօրութիւններով՝ ու Սուրբ Հոգիին պարզենքովը՝ ինտոր որ ինքը կամեցաւ :
- 5 Ինչու որ չէ թէ հրեշտակներուն հնազանդեցուց ան գալու աշխարհը , որուն վրայով մենք
- 6 կը խօսինք . Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց՝ ու ըսաւ . Մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկայ կը յիշես , կամ մարդու որդին՝ որ անոր այցելութիւն կ'ը-
- 7 նես . Քիչ մը վար ըրիր զանիկայ հրեշտակներէն , փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկայ , և քու ձեռացդ գործքերուն վրայ կեցուցիր զա-
- 8 նիկայ . Ամէն բան անոր ուղքերուն տակը հնազանդեցուցիր . ուստի ամէնը որ անոր հնազանդեցուց , անոր չհնազանդած բան մը չձգեց . բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր հնա-
- 9 զանդած . Սակայն Յիսուսը փառքով ու պատիւով պսակուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր՝ մահուան չարչարանքին համար , որ Աստուծոյ շնորհքովը ամենուն
- 10 համար մահ ճաշակէ : Արովհետեւ կը վայլէր Անոր , (որուն համար ամէնը՝ և անով ամէն բաները եղած են ,) շատ որդիներ փառքին մէջ մըտցընելու ատենը՝ անոնց փրկութեան Առաջնորդը չարչարանքով կատարել :
- 11 Ա անն զի ան որ կը սրբէ՝ ու ան որ կը սրբուի , ամէնն ալ մէկէ մըն են . անոր համար ինքը ամօթ չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝ ըսելով .
- 12 Քու անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ ,
- 13 Ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ : Աւ դարձեալ՝ Ան անոր պիտի յուսամ . ու դարձեալ՝ Ահա ես՝ ու ան զաւակները՝ որ Աստուած ինձի տուաւ :
- 14 Ուստի որովհետեւ զաւակները մարմինին ու

- արիւնին հազորդ եղան , ինքն ալ նմանապէս
անոնց բաժանորդ եղաւ . որ է մահովը փճացը-
նէ անիկայ՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր ,
15 այսինքն է՝ Սատանան . Եւ ազատէ զանոնք որ
մահուան վախովը միշտ ծառայութեան մէջ
16 կ'ապրէին : Քանզի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք
չբռներ , հապա Մբրահամի սերունդին ձեռք կը
17 բռնէ : Ենոր համար պէտք էր անոր բոլորովին
եղբայրներուն նման ըլլալ , որ ինքը ողորմած
ըլլայ ու հաւատարիմ քահանայապետ Եստու-
ծոյ կողմանէ , ժողովուրդին մեղքերը քաւելու
18 համար : Քանզի ինչ բանով որ ինքը չարչա-
րուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով , կրնայ փորձա-
նաւորներուն ալ օգնական ըլլալ :

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոս Մովսէսէն աւելի փառքի արժանաւոր է . 7 ուստի թէ որ մենք իրեն չհաւա-
տանք՝ աւելի պատճոյ արժանի պիտի ըլլանք , քան թէ խտտասիրտ Իսրայէլացիները :

- 1 Ուստի սուրբ եղբայրներ՝ երկնային կոչումին
մասնակիցներ , նայեցէք մեր դաւանութեանը
Եռաքեալին ու Քահանայապետին՝ Քրիստոս
2 Յիսուսին . Որ հաւատարիմ է անոր՝ որ զինքը
դրաւ , ինչպէս որ Մովսէս ալ անոր բոլոր տանը
3 մէջ : Ինչու որ ինքը Մովսէսէն պարզապէս աւելի
փառքի արժանացաւ , որչափ որ աւելի պատիւ
4 կ'ունենայ քան շինողը՝ քան թէ տունը : Քան-
զի ամէն տուն որ կը շինուի , մէկէ մը կը շինուի .
բայց ան որ ամէն բաները ըրաւ , Եստուած է :
5 Եւ յիրաւի Մովսէս անոր բոլոր տանը մէջ հա-
ւատարիմ էր ծառայի մը պէս՝ զընդունելու բա-
6 ներուն վկայ ըլլալու համար . Բայց Քրիստոս
որդիի մը պէս իր տանը վրայ . որուն տունը մենք
ենք , միայն թէ ան համարձակութիւնը և յոյ-
սին պարծանքը մինչև վերջը հաստատ բռնենք :
7 Ուստի ինչպէս որ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ . Եյսօր
8 թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , Չեր սիրտերը

- մի՛ խստացրնէք բարկացրնելու ատենին պէս ա-
- 9 նապատին մէջ փորձութեան օրը . Ուր որ ձեր
 հայրերը զիս փորձեցին . քննեցին զիս՝ Բէպէր-
- 10 քառսուն տարի իմ գործքերս տեսան . Անոր
 համար զզուեցայ ան ազգէն , ու ըսի . Միշտ
 մոլորած են սրտովսին , և իմ ճամբաներս չը-
- 11 ճանչցան անոնք . Ուստի երգում ըրի իմ բար-
 կութեանս մէջ թէ՛ Իմ հանգիստս պիտի չմըտ-
- 12 նեն : Նայեցէք եզբայրներ , չըլլայ որ ձեզմէ
 մէկուն ներսի դին անհաւատութեան չար սիրտ
 ըլլայ՝ ապստամբ ըլլալու կենդանի Աստուծմէն .
- 13 Հապա ամէն օր մէկզմէկ յորդորեցէք՝ քանի
 որ այսօր կ'ըսուի . որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը
- 14 խստանայ մեղքին խաբէութիւնովը . Քանզի
 մենք Քրիստոսի մասնակից եղած ենք , միայն թէ
 ան հաստատութեան սկիզբը մինչև վերջը պինտ
- 15 բռնենք . Քանի որ կ'ըսուի , Այսօր թէ որ ա-
 նոր ձայնին պիտի լսէք , ձեր սիրտերը մի՛ խըս-
- 16 տացրնէք բարկացրնելու ատենին պէս : Քան-
 զի ոմանք լսեցին ու բարկացուցին . բայց չէ թէ
 ան ամէնը որ Ազգիպտոսէն ելած էին Մովսէսին
- 17 ձեռքովը : Արոնցմէ՞ զզուեցաւ ան քառսուն
 տարին . չէ՞ որ մեղանչողներէն , որոնց ոսկոր-
- 18 ները անապատին մէջը ինկան : Աւ որո՞նց համար
 երգում ըրաւ իր հանգիստը չմտնելու , եթէ ոչ՝
- 19 անհաւատներուն համար : Աւ կը տեսնենք որ չը-
 կրցան մտնել Իրէնյ անհաւատութեանը համար :

ԳԼ . Դ

1 Քրիստոնէաները հաւատքով ձեռք պիտի բերեն իրենց հանգիստը : 12 Աստուծոյ խօս-
 քին ազդեցութիւնը : 14 Որովհետեւ մենք մեծ Քահանայապետ ունինք Յիսուսը Աս-
 տուծոյ Որդին , որ մեր տկարութիւններուն հաղորդ եղաւ , բայց առանց մեղքի , 16
 կարող ենք և պարտինք անոր միջոցովը համարձակօրէն երթալ շնորհաց ամբողջին
 առջևը :

- 1 Ուրեմն ալ վախնանք , որ չըլլայ թէ անոր հան-
 գիստը մտնելու խոստմունքը որ Ռեյէ մնացեր է ,
- 2 ձեզմէ մէկը առէ՛ զրկուած գտնուի : Ինչու որ

- մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած ենք . բայց անոնց շահ մը չըրաւ ան խօսքը լսելը , քանզի հաւատքով խառնուած չէր լսողներուն մէջ :
- 3 Իսկ մենք՝ որ հաւատացինք , հանգիստը կը մտնենք . ինչպէս որ ըսաւ , Աստի երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ՛ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն . թէև եր գործքերը աշխարհի սկիզբէն եղած էին : Ինչու որ Գեղեց ասանկ կ'ըսէ մէկ տեղ մը՝ եօթներորդ օրու համար . Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգչեցաւ իր բոլոր գործքերէն . Աւ հոս նորէն կ'ըսէ թէ՛ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն : Աստի որովհետև ոմանց կը մնայ հոն մտնել , և անոնք որ առաջուց աւետիսը առած էին , անհաւատութեան համար չմտան . Կորէն օր մը կը սահմանէ՝ ու կ'ըսէ , Այսօրը Գաւիթին բերնովը այնքան ժամանակէ ետև , ինչպէս որ ըսուեցաւ . Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , ձեր սիրտերը մի՛ խըտացընէք : Ինչու որ եթէ Յեսուն հանգչեցուցած ըլլար զանոնք , ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան համար չէր զրուցեր : Արեմն Աստուծոյ ժողովուրդին Գեղեց հանգիստ մը կը մնայ : Ասան զի ան որ անոր հանգիստը մտաւ , ալ հանգչեցաւ իր գործքերէն , ինչպէս որ Աստուած ալ իրեններէն : Արեմն ջանանք ան հանգիստը մտնելու . որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օրինակին պէս իյնայ : Ինչու որ Աստուծոյ խօսքը կենդանի է ու զօրեղ՝ և ամէն երկայրի սուրբ կտրուկ , որ կը թափանցէ մինչև շունչը ու ողին՝ և յօդուածները ու ծուծը բաժնելու , և կը քննէ սրտին խորհուրդները ու մտածմունքները . Եւ չկայ մէկ արարած մը անոր գիմացը չերեցած . հապա ամէն բան բաց ու յայտնի է անոր աչքերուն առջևը , որուն պիտի արդի մեր հաշիւը :

- 14 Երգ՝ մենք որ մեծ Քահանայապետ մը ունինք
երկինքը անցած, Յիսուսը՝ Եստուծոյ Որդին,
15 ամուր բռնենք Քե դաւանութիւնը: Քանզի չէ
թէ անանկ քահանայապետ մը ունինք՝ որ կա-
րող չըլլայ մեր տկարութիւններուն կարեկից ը-
լլալու. հապա ինքը ամէն կերպով փորձը առած
16 է Քե՛ն նման, Բայ առանց մեղքի: Ուստի ալ
համարձակութիւնով մօտենանք շնորհաց աթո-
ռին առջևը, որ ողորմութիւն ընդունինք՝ ու
շնորհք գտնենք պէտք եղած ատենը Քե՛ն օգնելու:

ԳԼ . Ե

1 Մեր Փրկչն քահանայական իշխանութիւնը և պատիւը: 11 Առաքելը կը յանդի-
մանէ աս բանիս զիտութեանը վրայով անհոգ եղողները:

- 1 Ինչու որ ամէն քահանայապետ մարդոց մէ-
ջէն առնուած՝ մարդոց համար կը կենայ Եստու-
ծոյ կողմը, որ պատարագներ ու զոհեր մատու-
2 ցանէ մեղքերու համար. Եւ կարող է կարեկից
ըլլալ անոնց՝ որ տգէտ՝ ու մոլորեալ են. ինչու
3 որ ինքն ալ տկարութիւնով պաշարուած է. Եւ
աս պատճառով պարտաւոր է ինչպէս ժողո-
վուրդին համար՝ անանկ ալ իր անձին համար
4 մեղքի պատարագ մատուցանել: Եւ չէ թէ
մէկը ինքիրմէ ապատիւր կ'առնէ, հապա ան
որ Եստուծմէ կանչուած է՝ ինչպէս որ Մհարոնը:
5 Ենանկ ալ Քրիստոս՝ չէ թէ իր անձը մեծարեց
քահանայապետ ըլլալու, հապա անիկայ՝ որ զը-
րուցեց անոր թէ՛ Ղուծ իմ Որդիս ես, ես այսօր
6 քեզ ծնայ. Ինչպէս ուրիշ րեշ մըն ալ կ'ըսէ.
Ղուծ յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեղեկի
7 կարգին պէս: Ար իր մարմինին օրերը սաստիկ
գոչումով ու արցունքով աղօթք և աղաչանք
մատուց անոր՝ որ կարող էր զինքը մահուանէ
ազատելու, ու լսուեցաւ՝ եւ երկիւղէն աղաթելով.
8 Թէպէտ ինքը Որդի է, Բայ իր չարչարանքն-
9 րէն հնազանդութիւն սորվեցաւ. Աւ երբոր կա-

- տարուեցաւ , բոլոր իրեն հնազանդողներուն
 յաւիտենական փրկութեանը պատճառ եղաւ .
 10 Ու Աստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայապետ Մել-
 11 քիսեղեկի կարգին պէս : Որուն վրայով շատ
 ըսելիք ունինք , որ դժուարին ալ է մեկնելու ,
 12 ինչու որ ձեր լսելիքները բթացած են . Որ
 պէտք էր ձեզի ժամանակին նայելով սորվեցը-
 նող ըլլալ . բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ
 ինչ են Աստուծոյ պատգամներուն առջի սկըզ-
 բունքները . ու դուք կաթի կարօտ եղաք , և չէ
 13 թէ հաստատուն կերակուրի : Քանզի ան ա-
 մէնը որ կաթնկեր է , արդարութեան խօսքին
 14 անհմուտ է , որովհետեւ տղայ է : Բայց հաս-
 տատուն կերակուրը կատարեալներուն է , որոնց
 զգայարանքները սովորութեամբ կրթուած են
 բարին ու չարը զանազանելու :

ԳԼ . Զ

1 Կը յորդորէ որ հաւատքէն չիյնան , 11 հապա հաստատուն , 12 և ջանացող ըլլան , ու
 համբերութեամբ Աստուծոյ ապաւինին , 13 վասն զի Աստուած հաստատուն է իր
 խոստմունքներուն մը :

- 1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առջի սորվելիք-
 ները ձգելով՝ կատարեալին գանք . առանց նո-
 րէն հիմ ձգելու մեռած գործքերէն ապաշխա-
 րելու՝ ու դէպ ՚ի Աստուած հաւատք ունենա-
 2 լու , Եւ մկրտութիւններուն վարդապետութե-
 անը , ու ձեռք դնելուն , և մեռելներուն յարու-
 3 թեանը , ու յաւիտենական դատաստանին : Եւ
 աս պիտի ընենք , թէ որ Աստուած հրաման
 4 տայ : Ինչու որ անհնար է մէկ անգամ լուսա-
 ւորուածներուն՝ որոնք երկնաւոր պարգևին հա-
 5 մը առին , ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան , Եւ
 Աստուծոյ բարի խօսքին ու գալու աշխարհին
 6 զօրութիւններուն համը առին , Թէ որ իյնան ,
 նորէն ապաշխարութիւնով նորոգուիլ . որով-
 հետեւ կրկին Աստուծոյ Որդին խաչը կը հանեն

- 7 իրենց անձին , ու կը խայտառակեն : Ինչու որ
ան երկիրը՝ որ իր վրայ շատ անգամ եկած
անձրևը կը խմէ , և արդիւնք կը բերէ պիտանի
անոնց՝ որոնց համար որ կը մշակուի , Աստուծ-
- 8 մէ օրհնութիւն կ'ընդունի . Բայց ան որ փու-
շեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է , ու
- 9 անէճքի մօտ . և անոր վերջը այրուի է : Իսկ
մենք սիրելիներ՝ ձեր վրայով լաւագոյն և փրկու-
թեան վերաբերեալ յոյսեր ունինք , թէ և ասանկ
- 10 կը խօսինք : Քանզի Աստուած անիրաւ չէ , որ
ձեր գործը մոռնայ , ու ան սէրը՝ որ իր անուա-
նը համար ցուցուցիք , որ սուրբերուն ծառա-
յեցիք՝ ու կը ծառայէք :
- 11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն մէ-
կը նոյն ջանքը ցուցնէ յոյսին հաստատուելուն
- 12 մինչև վերջը . Ար դուք չհեղգանաք . հապա
նմանող ըստ անոնց՝ որ հաւատքով ու համբե-
րութիւնով խոստմունքները ժառանգեցին :
- 13 Այսն զի երբոր Աստուած Աբրահամին խոստ-
մունք ըրաւ , որովհետև իրմէ մեծը չկար՝ որ
- 14 անոր վրայ երգում ընէր , Իր անձին վրայ եր-
գում ըրաւ՝ ու ըսաւ . Այո՛ օրհնելով պիտի
օրհնեմ քեզ , ու շատցընելով պիտի շատցընեմ
- 15 քեզ : Եւ այսպէս համբերելով՝ խոստմունքին
- 16 հասաւ : Քանզի մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ
երգում կ'ընեն , ու անոնց բոլոր հակառակու-
- 17 թեանը հաստատ վճիռ արեց՝ երգումն է : Ար
անով Աստուած իր խորհուրդին անփոփոխ ըլ-
լալը ալ աւելի ցուցընել ուզելով խոստմունքին
- 18 ժառանգաւորներուն , երգումը մէջ ձգեց . Ար
երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով անկա-
րելի է Աստուծոյ սուտ զրուցել , հաստատուն
մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ ապաս-
տանեցանք առջևնիս գրուած յոյսը ամուր
- 19 բռնելու . Ար ան յոյսը ունենանք իբրև մէկ հաս-

տատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր անձին , որ
 20 վարագուրին ներսի կողմն ալ կը մտնէ . Ուր որ
 Յիսուս իբրև Առաջնորդ մտաւ մեզի համար՝
 յաւիտենական Քահանայապետ ըլլալով՝ Մել-
 քիսեդեկի կարգին պէս :

ԳՂ . Է

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ Յիսուս քրիստոս քահանայապետ է Մելքիսեդեկի կարգին
 պէս , 11 և աս պատճառով խիստ գերազանց է Ահարոնի կարգէն եղող քահանաներէն :

1 Քանզի աս Մելքիսեդեկը Սաղեմի թագա-
 ւորն էր՝ Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան . որ ին-
 քը Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անիկայ թա-
 գաւորներուն կոտորածէն կը դառնար , ու օրհ-

2 նեց զանիկայ . Որուն՝ Աբրահամն ալ տասանորդ
 տուաւ բոլոր բաներէն . որ նախ՝ արդարութեան
 թագաւոր կը թարգմանուի , ետքը Սաղեմի
 թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան թագաւոր .

3 Առանց հօր՝ առանց մօր՝ ազգահամար չունեցող ,
 որ ոչ անոր օրերուն սկիզբը կայ՝ ոչ ալ կեանքին
 վերջը . և Աստուծոյ Որդւոյն նման ըլլալով՝ կը
 կենայ ու կը մնայ միշտ քահանայ :

4 Արդ՝ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն էր ա-
 սիկայ , որ անոր Աբրահամ նահապետն ալ տա-

5 սանորդ տուաւ աւարէն : Եւ Ղևիթի որդիներէն
 եղողները որ քահանայութիւն կ'առնեն , պա-
 տուէր ունին որ ժողովուրդէն տասանորդ առ-
 նեն՝ օրէնքին համեմատ , այսինքն՝ իրենց եղ-
 բայրներէն . թէպէտև անոնք Աբրահամին երան-

6 քէն ելեր են . Բայց անիկայ՝ որուն ազգահամարը
 անոնցմէ չէր , Աբրահամէն տասանորդ առաւ ,
 ու օրհնեց զանիկայ՝ որ խոստմունքները առած
 7 էր : Սակայն «սիկայ» անհակառակելի բան մըն է ,
 «ը պղտիկը մեծէն կ'օրհնուի :

8 Եւ հոս մահականացու մարդիկ տասանորդ
 կ'առնեն . բայց հոն անիկայ կ'առնէ , որուն հա-

9 մար վկայուած է թէ կենդանի է : Եւ կրնայ

- ըսուիլ թէ , Գլին ալ՝ որ տասանորդ կ'առնէ ,
 10 Եբրահամին ձեռքովը տասանորդ տուաւ . Ինչու որ տակաւին իր հօրը երանքն էր , երբոր Մելքիսեղեկ զանիկայ դիմաւորեց :
- 11 Երդ՝ թէ որ կատարելութիւնը Գլտացոց քահանայութեան ձեռքովը ըլլար , (որովհետեւ ժողովուրդը անոր ատենը օրէնքին տակը դրուեցաւ ,) ինչ պէտք էր որ Մելքիսեղեկին կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելէ , ու չըսուի Եհա-
 12 րոնին կարգին պէս : Երդ՝ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս , հարկ էր որ օրէնքին ալ փո-
 13 փոխութիւն ըլլայ : Ե- եր- եր- . ինչու որ ան՝ որուն համար ասանկ կ'ըսուի , ուրիշ ցեղեկ հա-
 14 սեղանին չմօտեցաւ . Քանզի յայտնի է թէ Յուդայի ցեղէն յառաջ եկաւ մեր Տէրը , որ ան ցեղին վրայով Մովսէս բան մը չզրուցեց քահա-
 15 նայութեան համար : Ու ալ աւելի յայտնի է ոչ
 16 նով ուրիշ քահանայ մը կ'ելէ , Ար ան չէ թէ մարմնաւոր պատուերի օրէնքին պէս եղաւ , հա-
 17 պա անվախճան կենաց զօրութեանը պէս : Ինչու որ կը վկայէ թէ՛ Դուն յաւիտեան քահանայ
 18 ես Մելքիսեղեկի կարգին պէս : Քանզի առջի պատուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ու
 19 անշահութեանը համար , (Ինչու որ օրէնքը մէկ բան մը կատարեալ չըրաւ ,) և անոր տեղը կը մտնէ յաւազոյն յոյս մը՝ որով Եստուծոյ կը մօտենանք :
- 20 Եւ որքան որ Յե- չէ թէ առանց երդումի
 21 քահանայ եղած են . Բայց ասիկայ երդումով անոր ձեռքովը , որ իրեն ըսաւ . Տէրը երդում ըրաւ , ու պիտի չզղջայ . Դուն յաւիտեան քա-
 22 հանայ ես Մելքիսեղեկի կարգին պէս .) Եյնքան

- աւելի աղէկ ուխտի մը երաշխաւոր եղաւ Յիսուս :
- 23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են , երեւոյ միշտ մնալուն՝ մահը արգելք ըլլալուն համար .
- 24 Բայց ասիկայ յաւիտեան կենալուն համար՝ ա-
- 25 նանցանելի ունի քահանայութիւնը . Ուստի բո- լորովին կարող ալ է ապրեցընելու անոնք՝ որ իր- մով Եստուծոյ կու դան . որովհետեւ ինքք միշտ կենդանի է անոնց համար բարեխօս ըլլալու :
- 26 Ասան զի մեզի ճիշդ ասանկ քահանայապետ մը կը վայլէր , սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝ մեղա- լորներէն զատուած՝ ու երկինքէն բարձրացած .
- 27 Որ անոր ամէն ատեն հարկ չէ ինչպէս ուրիշ քահանայապետներուն՝ առաջ իր մեղքերուն համար պատարագ մատուցանել , ու ետքը ժո- ղովուրդին Երեւոյն համար . վասն զի ինքք մէկ անգամ մը ըրաւ ասիկայ , իր անձը պատարագ
- 28 մատուցանելով : Ինչու որ օրէնքը տկարութիւ- նով պաշարուած մարդիկը քահանայապետ կը կարգէ . բայց երդումին խօսքը՝ որ օրէնքէն ետեւ էր , Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է :

ԳԼ . Ը

1 Քրիստոսի յաւիտենական քահանայութեամբ խափանուած է Ղեւտական քահանայու- թիւնը . 7 նմանապէս նահապետներուն հետ եղած ժամանակաւոր ուխտը խափանուած է աւետարանին յաւիտենական ուխտովը :

- 1 Աւ զրուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը «» է . անանկ քահանայապետ մը ունինք մենք՝ որ ինքք երկինքը Երեւոյն մեծութեանը աթոռին
- 2 աջ կողմը նստաւ . Սրբարանին պաշտօնեայ , ու ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց , և չէ թէ
- 3 մարդ : Քանզի ամէն քահանայապետ պատա- րագներ ու զոհեր մատուցանելու համար որո- շուած է . ուստի հարկ է որ ասիկայ ալ բան մը
- 4 ունենայ մատուցանելու : Որ եթէ երկրի վրայ ըլլար , քահանայ անգամ պիտի չըլլար . ինչու որ կան քահանաներ՝ որոնք պատարագներ կը

- 5 մատուցանեն օրէնքին համեմատ . (Որ անոնք երկնային բաներուն նմանութիւնովը ու շուքովը կը ծառայեն . ինչպէս որ Մովսէսին ապսպրօուեցաւ՝ երբոր խորանը պիտի շինէր . քանզի ըսաւ . Նայէ որ լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս
- 6 շինես ամէնը .) Իայց հիմա Յիսուս՝ ալ աւելի զերազանց պաշտօնի մը հասաւ , որչափ որ լաւագոյն խոստմունքներով հաստատուած լաւագոյն ուխտի մը միջնորդ է :
- 7 Ինչու որ եթէ առաջինը անմեղազրելի ըլլար ,
- 8 երկրորդին տեղ չէր փնտուուեր : Քանզի կը յանդիմանէ անոնք ու կ'ըսէ . Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Իսրայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ .
- 9 Չէ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ըրի , ան օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Նզիպտոսի երկրէն հանելու համար . ինչու որ անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան , ես ալ
- 10 անհոգ եղայ անոնց վրայով՝ կ'ըսէ Տէրը : Քանզի աս է ան ուխտը՝ որ Իսրայէլի տանը հետ պիտի ընեմ ան օրերէն ետքը՝ կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք , ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ , և անոնք ինծի
- 11 Ժողովուրդ պիտի ըլլան : Ու բնաւ պիտի չսորվեցընեն ամէն մէկը իր քաղաքացիին , և ամէն մէկը իր եղբօրը , ըսելով թէ՛ Տէրը ճանչցիր . ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը
- 12 զիս պիտի ճանչնան . Այսան զի ես անոնց անբաւարարութիւններուն ներող պիտի ըլլամ , և անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ :
- 13 Նոր ուխտս ըսելովը՝ առաջինը հինցուց . ու ան որ կը հիննայ և կը ծերանայ , ալ կորստեան մօտ է :

ԳԼ . Թ

1 Եռարեալը օրէնքին ծէսերը և արիւնով եղած զոհերը նկարագրելով՝ 11 կը ցուցնէ թէ անոնք շատ ստորին էին Քրիստոսի զոհին և արիւնին արժանաւորութեանը ու կատարելութեանը նայելով :

- 1 Երդարև առաջին «իսրայել» ալ ունէր պաշտամունքին արարողութիւնները , ու աշխարհային
- 2 սուրբ տեղը : Ինչու որ առաջին խորանը որ Սրբութիւն կ'ըսուէր , «ասն» կազմուեցաւ , որուն մէջը էր աշտանակը՝ ու սեղանը՝ և առաջաւորութեան հացը : Եւ երկրորդ վարագուրին ետին ան խորանը՝ որ Սրբութիւն սրբութեանց
- 4 կ'ըսուէր . Որուն մէջն էր ոսկի բուրվառը , և ուխտին տապանակը՝ ամէն կողմէն ոսկիով պատած . որուն մէջն էր ոսկիէ սափորը մանանայով «իսրայել» , և Մհարոնին զաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ ,
- 5 և ուխտին տախտակները . Եւ անոր վրայէն փառաց քերովբէները՝ որ քաւութիւնին վրայ հովանի կ'ընէին . որոնց համար «իսրայել» չէ հիմա մէկիկ մէկիկ զբուցել :
- 6 Եւ աս բաները այսպէս կարգադրուած ըլլալով , առաջին խորանը ամէն ատեն կը մտնէին
- 7 քահանաները՝ պաշտամունքը կատարելու . Բայց երկրորդը՝ տարին անգամ մը՝ միայն քահանայապետը էր մտնէր . «աս» ալ չէ թէ առանց արիւնի , որն որ իրեն համար՝ ու ժողովուրդին սխալմունքներուն համար կը մատուցանէր , «նոզին» Սուրբ ասցուցընելով՝ թէ սրբարանին ճանապարհը յայտնի եղած չէր , քանի որ տակաւին առջի խորանը կը կենար . Որ ան օրինակ մըն էր ան ժամանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատուցուէին , որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կատարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը . հապա միայն կերակուրներով ու խմելիքներով ,
- 10 Եւ կերպ կերպ լուսցումներով՝ մարմնաւոր արարողութիւններ էին , որոնք մինչև ուղղութեան
- 11 ատենը կը կենային : Բայց Քրիստոս որ եկաւ՝

- գալու բարիքներուն Քահանայապետը՝ աւելի մեծ ու կատարեալ և անձեռագործ խորանով ,
- 12 այսինքն՝ ան որ աս ստեղծուածներէն չէ, Ո՛չ ալ նոխազներու ու զուարակներու արիւնով , հապաիր արիւնովը , մէկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝
- 13 յաւիտենական փրկութիւն ստանալով : Ա՛յն զի թէ որ ցուերուն ու նոխազներուն արիւնը՝ և երինջին մոխիրը սրսկուելով՝ պղծեալները կը
- 14 սրբէր մարմինի մաքրութեան կողմանէ . Այ որչափ աւելի Քրիստոսի արիւնը՝ որ յաւիտենական Հոգիին ձեռքովը իր անձը անարատ պարտէ մատուց Մատուծոյ , պիտի սրբէ ձեր խղճմտանքը մեռած գործքերէն՝ կենդանի Մատուածը պաշտելու :
- 15 Եւ ասոր համար ինքը նոր ուխտին միջնորդն է , որ եւ մահը առջի ուխտին ժամանակը գործնական ցանցանքներուն քաւութեանը համար եղած ըլլալով , հրաւիրուածները յաւիտենական ժա-
- 16 ոանգութեան խոստմունքը առնեն : Քանզի ուր որ կտակ մը ըլլայ , հարկ է որ կտակը ընողին
- 17 մահը մէջ մտնէ . Ինչու որ կտակը մեռնելէն ետե հաստատ կ'ըլլայ . քանզի բնաւ վաւերականութիւն չունենար , քանի որ կտակը ընողը ողջ
- 18 է : Ենոր համար առջի «իս» ալ առանց արիւնի
- 19 չէր հաստատուեր : Ա՛յն զի երբոր Մովսէս օրէնքին ամէն պատուէրները բոլոր ժողովուրդին պատմեց , ցուերուն ու նոխազներուն արիւնը առնելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և զոպայով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վը-
- 20 րայ սրսկեց . Եւ ըսաւ . Եսիկայ է ան ուխտին
- 21 արիւնը , որ Մատուած ձեզի պատուիրեց : Եւ խորանին վրայ , ու պաշտօնին բոլոր գործիքներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը : Եւ գրեթէ ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէնքին նայելով , ու արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար :

- 23 Ուստի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակները ասոնցմով մաքրուին . բայց բուն երկնաւորները ասոնցմէ աւելի աղէկ զոհերով :
- 24 Քանզի Քրիստոս չէ թէ ձեռագործ սրբարանը մտաւ , ոչ ճշմարիտին օրինակն է , հապա բուն երկինքը՝ որ հիմա մեզի համար Աստուծոյ առջևը ներկայանայ . Չէ թէ որ շատ անգամ իր անձը պատարագով մատուցանէ , ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամէն տարի սրբարանը կը մտնէ իրը չեղած արիւնով . Ապա թէ ոչ՝ պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետէ շատ անգամ չարչարուիլ . բայց հիմա մէկ անգամ մը դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուեցաւ՝
- 27 մեզքը մէկդի ձգելու համար : Աւ ինչպէս որ մարդոց սահմանուած է մէկ անգամ մը մեռնիլ ,
- 28 ու անկէ ետքը դատաստան . Անանկ ալ Քրիստոս մէկ անգամ մը պատարագով մատուցուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը վերցընելու համար , բայց երկրորդ անգամին առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան համար անոնց՝ որոնք անոր կը սպասեն :

ԳԼ . Ժ

- 1 Օրէնքի զօհերուն տկարութիւնը : 10 Քրիստոսի մարմինն մէկ անգամ պատարագուելով՝ 14 մշտնջենաւորապէս սրբեց մեղքերը : 19 Առաքելը կը յորդորէ որ հաւատքը ամուր բունն համբերութեամբ և շնորհակալութեամբ :

- 1 Քանզի օրէնքը զալու բարիքներուն շուքը , ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպարանքը ունենալով . միշտ ամէն տարի մատուցուած նոյն զօհերով երբէք չկրնար կատարեալ ընել անոնք որ կը
- 2 մօտենան : Ապա թէ ոչ՝ պիտի չդադարէին մատուցուելէն , պաշտօն մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն ետև՝ ալ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդիմանութիւն մը չունենալնուն
- 3 համար . Բայց անոնցմով ամէն տարի մեղաց
- 4 յիշատակութիւն կ'ըլլայ . Ինչու որ նոխազնեւրուն ու ցուկերուն արիւնը չկրնար մեղքերը վեր-

- 5 ցընել : Անոր համար իր աշխարհ մտնելու ատե-
 նը՝ կ'ըսէ . Օոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն . հա-
 6 պա ինձի մարմին մը պատրաստեցիր . Ողջա-
 կէզներու ու մեղքի պատարագներու չհաւնեցար :
- 7 Ան ատենը ըսի . Ահա կու գամ ես , (գիրքի
 տոմսի մէջ ինձի համար գրուած է ,) քու կամքդ
 8 ընելու՝ ո՛վ Աստուած : Ա՛րըր ըսելով թէ՛ Օոհ
 ու ընծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ
 չուզեցիր՝ ու անոնց չհաւնեցար , (որոնք օրէնքին
 9 համեմատ կը մատուցուին ,) Ատքը կ'ըսէ . Ահա
 կու գամ ես քու կամքդ ընելու՝ ո՛վ Աստուած .
 առջինը կը հերքէ , որ երկրորդը հաստատէ .
- 10 Որ ան կամքովը մենք ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս
 Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ պատարա-
 գուելովը :
- 11 Աւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին
 մէջ կը կենայ , և նոյն զոհերը շատ անգամ կը
 մատուցանէ , որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը
 12 վերցընել . Բայց ասիկայ մէկ զոհ մը մատուցա-
 նելով մեղքերու համար , մշտնջենաւորապէս
 13 Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ . Աւ ասկէ ետեւ կը
 սպասէ՝ մինչև որ իր թշնամիները իր ոտքերուն
 14 պատուանդան դրուին : Ինչու որ մէկ պատա-
 րագով մը մշտնջենաւորապէս կատարեց սրբ-
 բուածները :
- 15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու
 16 տայ . քանզի առաջուց ըսելէն ետեւ , թէ Աս է
 ան ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ընեմ ան
 օրերէն ետքը , (կ'ըսէ Տէրը ,) իմ օրէնքներս
 անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ , ու անոնց միտ-
 17 քին մէջը պիտի գրեմ զանոնք . Ատքը է՛րէ թէ ,
 Անոնց մեղքերը և անոնց անօրէնութիւնները
 18 ալ պիտի չյիշեմ : Իսկ ո՛ւր որ ասոնց թողու-
 թիւն կայ , ալ մեղքի համար պատարագ պէ՛տ է :
- 19 Ուրեմն եղբայրներ՝ համարձակութիւն ունե-

- նալով սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի արիւնովը ,
 20 Ըն նոր ու կենդանի ճամբովը՝ որ բացաւ մեզի
 21 վարագուրին մէջէն՝ որ է իր մարմինը , Եւ մեծ
 քահանայ մը «^{նէնայ}» Եստուծոյ տանը վրայ ,
 22 Մօտենանք ճշմարիտ սրտով՝ լեցուն հաւատ-
 քով , սրտերնիս չար խիղճէն մաքրուած , ու
 23 մարմիննիս մաքուր ջուրով լուացուած . Ըն-
 խախտ պահենք յոյսին դաւանութիւնը . ինչու
 24 որ հաւատարիմ է անիկայ՝ որ խոստացաւ : Եւ
 իրարու հոգ տանինք՝ սիրոյ և բարեգործութեան
 25 գրգռելով . Եւ մէկտեղ ժողովուիլը չթողունք ,
 ինտոր ոմանք սովորութիւն ունին . հապա Բէ-
 շէ՛ յորգորենք , ու այնչափ աւելի՝ որչափ որ «^ն»
 օրուան մօտենալը կը տեսնէք :
- 26 Ա՛սնն զի թէ որ ճշմարտութեան գիտութիւ-
 նը ընդունելէն ետե՛ կամաւ մեզք գործելու ըւ-
 լանք , ալ անկէ ետե մեզքերու համար «^{նէն}» զոհ
 27 մը չմնար . Հապա մէկ զարհուրելի սպասել մը
 դատաստանին , ու կրակի բարկութիւն մը և «^ն»
 28 «^{նայ}» , որ պիտի լափէ հակառակորդները : Մէկը
 թէ որ Մովսէսին օրէնքը անարգէր , առանց
 ողորմութեան երկու կամ իրէք վկաներով կը
 29 մեռնէր . Եւ որչափ սաստիկ պատժոյ արժանի
 պիտի սեպուի անիկայ , որ Եստուծոյ Որդին
 ոտքի տակ առաւ , և ուխտին արիւնը անմաքուր
 սեպեց , որ անով ինքը սրբուեցաւ , և շնորհաց
 30 Հոգին նախատեց : Քանզի գիտենք անիկայ որ
 ըսաւ . Իմն է վրէժխնդրութիւնը , ես պիտի
 հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . և դարձեալ՝ Տէրը
 31 պիտի դատէ իր ժողովուրդը : Սարսափելի բան
 է կենդանի Եստուծոյ ձեռքը իյնալը :
- 32 Երգ՝ միտքերնիդ բերէք ան առջի օրերը՝ որ
 լուսաւորուելէն ետե շատ չարչարանքներու նե-
 33 ղովութիւն կրեցիք . Երբեմն նախատինքներով ու
 վեշտերով խայտառակուած , երբեմն ալ ասանկ

- 34 վեճակի մէջ եղողներուն կցորդ ըլլալով : Ինչու որ կապուածներուն հետը չարչարուեցաք, ու ձեր ստացուածքին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունեցիք, գիտնալով որ լաւագոյն և մնայուն
- 35 ստացուածքներ ունիք ձեզի երկինքը : Ուստի յեղէ մի՛ ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ ան մեծ
- 36 վարձքի հատուցում ունի : Ինչու որ պէտք է ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ կամբք ընե-
- 37 լով՝ խոստմունքը վայելէք . Քանզի ալ ասկէ քիչ մը ատենէն ան որ գալու է, պիտի գայ, ու
- 38 պիտի չուշանայ : Եւ Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի . ու թէ որ Բէլ ետ քաշուի, իմ հոգիս
- 39 անոր չհաճիր : Բայց մենք ետ չենք քաշուիր որ կորսուինք . հապա կը հաւատանք որ Բե հոգին փրկուի :

ԳԼ . ԺԸ

1 Հաւատքը ինչ է : 6 Առանց հաւատքի չենք կրնար Աստուծոյ հաճելի ըլլալ : 7 Հաւատքին արդիւնաւոր պտուղները որ հին ատենը նահապետներուն վրայ երեցան :

- 1 Արդ՝ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը՝ «- չերեցած բաներուն ապացոյցն
- 2 է . Այն ան զի անով առջինները վկայութիւն ընդունեցին :
- 3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշխարհքը Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու աներևոյթ բաներէն «- երեցածները եղան :
- 4 Հաւատքով Արեւը Այսենէն աւելի աղէկ զո՛հ մատուց Աստուծոյ . որ անով վկայուեցաւ արդար ըլլալը . ինչու որ իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ երեւն . և անով թէպէտ մեռաւ, Բայց տակաւին կը խօսի :
- 5 Հաւատքով Անովք երեւն «- փոխադրուեցաւ, որ մահ չտեսնէ . ու Բե Կեղ Ժը չէր գտնուեր, ինչու որ Աստուած փոխադրեց անիկայ . քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ՝ վկայուեցաւ թէ Աստու-
- 6 ծոյ հաճելի էր : Բայց առանց հաւատքի ան-

հնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ . վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ , պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուծոյ կայ , և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց՝ որ զինքը կը փնտռեն :

- 7 Հաւատքով՝ Նոյ պատգամ առնելով Աստուծոյ՝ դեռ չերեցած բաներուն համար , վախնալով տապանը շինեց՝ իր տունը փրկելու համար , որով աշխարհս դատապարտեց , և ժառանգաւոր եղաւ ան արդարութեանը՝ որ հաւատքով կ'ըլլայ :
- 8 Հաւատքով Աբրահամ երբոր կանչուեցաւ՝ մըտիկ ըրաւ ան տեղը ելլելու , որն որ ժառանգութիւն պիտի առնէր . և ելաւ գնաց , ու չէր գիտեր
- 9 թէ ո՛ր կ'երթայ : Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ , և վրաններու մէջ բնակեցաւ Խաւդակին ու Յակոբին հետ մէկտեղ , որոնք իր հետը ժառանգորդ էին նոյն խոստմունքին . Ինչու որ ինքը կը սպասէր ան հիմերով հաստատուած քաղաքին , որուն ճարտարապետը ու արարիչը Աստուած է :
- 11 Հաւատքով ինքը Սաուան ալ , որպէս թէ օտարութեան մէջ ընդունեց և ատենը անցած հասակի մէջ զանակալ ծնաւ . ինչու որ հաւատարիմ սեպեց զանիկայ՝ որ խոստմունքը ըրեր
- 12 էր : Ուստի ան մէկէն ծնան , (ան ալ մեռածի պէս ,) շատութեան կողմէ երկինքի աստղերուն պէս , ու ծովեղերքը եղած աւազին պէս առանց համբանքի :
- 13 Ասոնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ խոստմունքները չառած , հապա հեռուէն տեսան զանոնք ու ուրախացան , և խոստովանեցան թէ իրենք օտարներ ու պանդուխտներ են երկրի
- 14 վրայ : Քանզի անոնք որ ասանկ բաներ կը խօսին , յայտնի կ'ընեն թէ մէկ գաւառ մը կը
- 15 փնտռեն : Եւ յիրաւի թէ որ անիկայ յիշէին՝ ուսկից որ ելան , ժամանակ ունէին հոն դառնալ :

- 16 լու : Բայց հիմա լաւագոյն շնորհք մը կը փափաքին , այսինքն երկնաւորին . ուստի ամօթ չսեպեր Մատուած՝ անոնց Մատուածը ըսուիլը . ինչու որ ինքը անոնց քաղաք մը պատրաստեց :
- 17 Հաւատքով Եբրահամ իր փորձուած ատենը Խաճակը պարտաւ մատուց . և ան որ խոստմունքները առած էր , եւ մէկ հատիկ «բն» կը մատուցանէր . Որուն ըսուեցաւ թէ Խաճակով
- 18 քեզի սերունդ պիտի կոչուի . Քանզի կը մտածէր , թէ Մատուած մեռելներէն ալ կարող է յարուցանել . ուսկից օրինակով մը ընդունեց զանիկայ :
- 20 Հաւատքով Խաճակ գալու բաներուն համար
- 21 Տարգարէանալով՝ օրհնեց Յակոբը ու Նսաւը : Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու ատենը՝ Յովսէփին որդիներէն ամէն մէկը օրհնեց , ու երկրպագուեց
- 22 թիւն ըրաւ իր գաւաղանին գլխուն վրայ : Հաւատքով Յովսէփ իր վախճանելու ատենը յիշեցուց Խորայելի որդւոցը Նփալայի ելելը , ու իր ոսկորներուն համար պատուէր տուաւ :
- 23 Հաւատքով՝ երբոր ծնաւ Մովսէս , իր ծնողքներուն ձեռքովը իրեք ամիս գաղտուկ պահուեցաւ . ինչու որ տղան գեղեցիկ տեսան , ու չվախցան թագաւորին հրամանէն :
- 24 Հաւատքով Մովսէս երբոր մեծցաւ , չընդունեց Փարաւոնի աղջուկանը որդի ըսուիլը : Քանզի աւելի աղէկ սեպեց Մատուծոյ ժողովուրդին հետ չարչարուիլ , քան թէ մեղաց ժամանակաւոր զուարճութիւնը վախել . Եւ աւելի մեծ հարստութիւն սեպեց Քրիստոսի նախատինքը , քան թէ Նգիպտոսի գանձերը . ինչու որ դիտելով կը սպասէր վարձքի հատուցմանը :
- 25 Հաւատքով Նգիպտոսը թողուց , ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն . ինչու որ համբերեց՝ որպէս թէ Մտտեսանելին կը
- 26 տեսնէր : Հաւատքով ըրաւ զատիկը՝ և արին

- սրսկելը , որ անդրանիկները սատկեցընողը իրենց
չդպչի :
- 29 Հաւատքով Աարմիր ծովէն անցան՝ որպէս թէ
ցամաքէ . որուն փորձը ընելով Նգիպտացիները
ընկղմեցան :
- 30 Հաւատքով Նրիքովի պարիսպները ինկան՝ եօ-
թը օր անոնց բոլորտիքը պտըտելով :
- 31 Հաւատքով Ռախաբ պոռնիկը անհաւատնե-
րուն հետ չկորսուեցաւ , որ լատեսները խաղա-
զութեամբ ընդուներ էր :
- 32 Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ . ինչու որ ժամանակը բա-
ւական չէ որ պատմեմ Գեղէօնին՝ ու Բարակին՝
և Սամիսոնին՝ ու Յեփթայէին՝ և Դաւիթին՝ ու
- 33 Սամուելին և «-իչ մարգարէներուն համար . Ու-
րոնք հաւատքով թագաւորութիւններու յաղ-
թեցին , արդարութիւն գործեցին , խոստմունք-
ներու հասան , առիւծներու բերաններ գոցեցին ,
- 34 Արակի զօրութիւն մարեցին , սուրի բերնէ ա-
զատեցան , տկարութենէ ուժովցան , պատե-
րազմի մէջ զօրաւոր եղան , օտարներու բանակ-
- 35 ներ ցրուեցին , Անիկներ իրենց մեռելները ըն-
դունեցին յարութիւն առած . ոմանք չարչա-
րուեցան՝ և չընդունեցին ազատութիւնը , որ
- 36 լաւագոյն յարութեան հասնին . Ուրիշներ ալ
նախատինքներու ու ծեծերու , նաև կապերու ու
- 37 բանտերու փորձը առին . Քարկոծուեցան , սղո-
ցուեցան , փորձանքի մէջ ինկան , սրով սպան-
նուելով մեռան , ոչխարի մորթերով ու այծի մոր-
թերով պտըտեցան , կարօտութիւն քաշելով ,
- 38 նեղը իյնալով , չարչարուելով , (Որ անոնց ար-
ժանի չէր աշխարհս ,) անապատներու՝ ու լեռնե-
րու՝ և այրերու՝ ու երկրի խոռոչներու մէջ մոլո-
րելով :
- 39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝ խոստ-
40 մունքը չառին . Քանզի Մատուած մեղի համար

աւելի աղէկ բան մը նախասահմանեց , որ անոնք առանց մեզի չկատարուին :

ԳԼ . ԺԲ

1 Առաքեալը կը յորդորէ հաստատուն հաւատք՝ համբերութիւն և աստուածապաշտութիւն ունենալու . 22 կը ցուցնէ թէ նոր ուխտը հինէն դերազանց է :

- 1 Աւատի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն բազմութիւնը մեր բոլորտիքը պատած ունինք , ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մէկզի ձգենք՝ և Քչ դիւրաւ պաշարող մեղքը , ու համբերութիւնով վազենք մեր առջևը դրուած ասպարէզի ըն-
- 2 թացքը . Յիսուսի նայինք՝ Քչ հաւատքին առաջնորդին ու կատարողին . որ ինքը ան ուրախութեանը համար՝ որ իր առջևը կեցած էր , խաչը յանձն առաւ , ամօթը արհամարհեց , ու Աստուծոյ աթոռին աջ կողմը նստաւ :
- 3 Երգ՝ մի՛ տք բերէք անիկայ , որ ասանկ համբերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ՝ հակառակ խօսելուն , որ չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք ու թուլ-
- 4 նաք : Տակաւին արիւն Բապէս-չափ պատերազմելով հակառակ չկեցաք մեղքին . Աւ մոռցաք ան յորդորանքը որ ձեր հետը կը խօսի որպէս թէ որդիներու հետ , Արդեակ իմ՝ Տէրօջը խրատը մի՛ անարգեր , ու անկէ յանդիմանուելով՝
- 6 մի՛ թուլնար : Այսան զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ , և կը ծեծէ ամէն որդին՝ որ ինքը կ'ըն-
- 7 դունի : Թէ որ խրատի համբերէք , Աստուած ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի . քանզի որ որդին է ան՝ որ հայրը չպատ-
- 8 ժեր զանիկայ : Իսկ թէ որ դուք առանց խրատի ըլլաք , որուն ամէնը մասնակից եղան , ու-
- 9 բեմն խորթ էք դուք՝ ու չէ՛ թէ որդիներ : Ասև մեր մարմնաւոր հայրերը Քչ խրատիչ ունենալով՝ անոնցէ կ'ամչնայինք . չէ՞ որ ալ աւելի պիտի հնազանդինք հորդիներուն շօրը՝ ու ապրինք :
- 10 Ինչու որ ասոնք քիչ օրեր Քչ կը խրատէին իրենց .

- Հաճոյ երեցածին պէս . բայց անիկայ Եր օգուտին համար՝ որ իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք :
- 11 Եւ իրաւ՝ ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախարար չթուիր , հապա տրտմական . բայց ետքը արդարութեան խաղաղարար պտուղը կը հատուցանէ անով վարժուողներուն :
- 12 Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը
- 13 հաստատեցէք . Եւ շիտակ ճամբաներ ըրէք ձեր ոտքերուն , որ չըլլայ թէ ան որ կաղ է՝ գլորի ,
- 14 այլ մանաւանդ բժշկուի : Խաղաղութեան ետեւէ եղեք ամենուն հետ՝ և սրբութեան , որ առանց
- 15 ասոր մէկը պիտի չտեսնէ Տէրը : Չգուշացէք , չըլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ . չըլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր երևնա-
- 16 լով՝ Եւ նեղէ , ու անով շատերը պղծուին . Չըլլայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ , կամ անսուրբ՝ Եսաւին պէս , որ կերակուրի մը համար իր անդ-
- 17 բանկութիւնը ծախեց : Քանզի գիտէք որ թէպէտ ետքը ուզեց օրհնութիւնը ժառանգել , Բայց մերժուեցաւ . ինչու որ ապաշխարութեան տեղ չգտաւ հօրը Էսայ , թէպէտ և արցունքով խնդրեց զանիկայ :
- 18 Ինչու որ դուք մօտեցած չէք շօշափելի լեռանը , որ կրակով կը վառէր , ո՛չ ալ մէգին և խա-
- 19 ւարին ու մրրիկին , Եւ փողին հնչուելուն , ու խօսքերուն ձայնին , որ անիկայ լսողները ետքաշուեցան՝ աղաչելով որ մէյմըն ալ «^և խօսքը
- 20 չըսուի իրենց . Ինչու որ չէին կրնար տանիլ ան հրամանին . Թէ որ գազան մըն ալ լեռանը դըպ-
- 21 չի՝ պիտի քարկոծուի . Եւ այնպէս ահագին էր ան երևոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ . Սաստիկ կը
- 22 վախնամ ու կը դողամ : Բայց դուք Սիօն լեռանը մօտեցեր էք՝ ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնաւոր Արուսաղեմին , և բիւրաւոր
- 23 հրեշտակներուն , Ու երկինքը գրուած անդրա-

- նիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու եկեղեցիին ,
 և Աստուծոյ՝ որ ամենուն Դատաւորն է , ու ար-
 24 դարոց հոգիներուն՝ որ կատարուեր են , և Յի-
 սուսի՝ որ նոր ուխտին միջնորդն է , ու սրսկուե-
 լու արեանը՝ որ Աբելին «բնիկ» աւելի աղէկ կը
 խօսի :
- 25 Օգուշացէք՝ չըլլայ որ մերժէք զանիկայ որ
 Յէ՛ն կը խօսի . վասն զի թէ որ անոնք երկրի վրայ
 Աստուծոյ պատգամները խօսողը մերժելով չազա-
 տեցան , որչափ աւելի մենք՝ թէ որ երկինքէն
 26 խօսողէն երես դարձրնենք . Որ անոր ձայնը ան
 ատենը երկիրը շարժեց , և հիմա խոստացեր է
 ու կ'ըսէ . Նորէն պիտի շարժեմ՝ չէ՛ թէ միայն
 27 երկիրը՝ հապա նաև երկինքը : Եւ ան Նորէն
 խօսող կը ցուցնէ շարժուած բաներուն յեղափո-
 խութիւնը՝ շինուած բաներու պէս , որ անշարժ
 28 բաները հաստատուն մնան : Ուստի անշարժ
 թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝ «մոռ» բռնենք
 ան շնորհքը , որով Աստուած պաշտենք հաճո-
 յական կերպով , ակնածութեամբ և վախով .
 29 Ինչու որ մեր Աստուածը մաշող կրակ է :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Ձանազան յորդորանքներ կ'ընէ , սեր ունենալու վրայով , 4 պարկեշտ վարմունք ունե-
 նալու , 5 ազահութենէ ետ կենալու , 7 Աստուծոյ խօսքին քարոզիչները պատուելու ,
 9 օտար վարդապետութիւններէ հեռանալու : 10 Քրիստոսը դաւանելու , 16 ողոր-
 մութիւն տալու , 17 և առաջնորդներուն նազանդելու վրայով . 18 նաև կը խնդրէ
 իրեն համար աղօթք ընել : 20 Վերջաբանութիւն :

- 1 Եղբայրսիրութիւնը Յէ՛ր Բէ՛ջ հաստատ մնայ :
 2 Հիւրասիրութիւնը մի՛ մոռնաք . ինչու որ անով
 ոմանք հրեշտակներ ընդունեցին չգիտնալով :
 3 Միտքերնիդ ըլլան կապուածները , որպէս թէ
 անոնց հետ «մոռ» ալ կապուած է . և չարչարուած-
 ները , որպէս թէ դուք ալ մարմին ունեցող էք :
 4 Ամուսնութիւնը բոլորովին պատուական է , ու
 անկողինը անարատ է . բայց պոռնիկները ու շը-
 5 նացողները Աստուած պիտի դատէ : Բարբեր-

- նիդ արծաթասէր չըլայ , բաւական սեպեցէք
 որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ . ինչու որ ինքը
 զրուցեց թէ՛ Քնաւ քեզ պիտի չթողում , ու
 6 բնաւ քեզ երեսէ պիտի չձգեմ . Ենանկ որ հա-
 մարձակ ըլլանք ըսելու . Տէրը իմ օգնականս է ,
 ու ես պիտի չվախնամ , մարդը ինձի ի՞նչ պիտի
 7 ընէ : Յիշեցէք ձեր առաջնորդները՝ որ Աս-
 տուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան , և անոնց վար-
 մունքին վախճանին նայելով՝ երեւոյ հաւատքին
 8 նմանող եղիք : Յիսուս Քրիստոսը նոյն է երէկ
 ու այսօր , և յաւիտեանս :
 9 Աերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի՛
 տարուբերիք . քանզի աղէկ է որ սիրտը շնորհ-
 քով հաստատուի՝ «- չէ թէ կերակուրներով . որ
 անոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք՝ որ անանկ
 10 զացին : Սեղան մը ունինք մենք՝ ուսկից իշխա-
 նութիւն չունին ուտելու անոնք՝ որ խորանին
 11 ծառայութիւն կ'ընեն : Քանզի որ անասուն-
 ներուն արիւնը որ սուրբ տեղը կը տարուի մեղաց
 համար՝ քահանայապետին ձեռքովը , անոնց
 12 մարմինները բանակէն դուրս կ'այրուին : Ուտի
 Յիսուս ալ՝ իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու
 13 համար , դռնէն դուրս չարչարուեցաւ : Ուրեմն
 եկէ՛+ իրեն ելլենք բանակէն դուրս , վրանիս առնե-
 14 լով անոր նախատինքը : Ինչու որ մենք հոս
 մնայուն քաղաք չունինք , հապա հանդերձեալը
 15 կը փնտռենք : Ուտի անոր ձեռքովը ամէն ա-
 տեն Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատու-
 ցանենք , այսինքն՝ Եւ շրթունքներուն պտուղը՝
 16 որ իր անունը կը դաւանին : Իսկ բարերարու-
 թիւնը , ու աղօթքներու պէտք եղածին հաղորդ ըլլա-
 17 տարագներուն կը հաւնի : Չեր առաջնորդնե-
 րուն մտիկ ըրէք , ու անոնց հնազանդ կեցէք .
 ինչու որ անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հըս-

- կեն , որպէս թէ հաշիւ պիտի տան . որ խնդու
 թիւնով ընեն ան հոգի , և չէ թէ հառաչելով , որ
 18 ան ձեզի օգտակար չէ : Անգի համար աղօթք
 ըրէք , ինչու որ մենք համոզուած ենք՝ թէ աղէկ
 խղճմտանք ունինք , և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք
 19 աղէկ վարմունք ունենալ : Աւ մանաւանդ կ'ա-
 ղաչեմ որ աս ընէք , որ աւելի շուտով ձեզի
 դառնամ :
- 20 Աւ խաղաղութեան Ետուածը՝ որ մեռելներէն
 յարուց մեր Տէր Յիսուսը , ոչ յաւիտենական
 ուխտին արիւնովը ոչխարներուն մեծ հովինն է ,
 21 Չեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ՝ իր կամ-
 քը ընելու , և ձեր մէջը իր առջևը հաճոյ եղածը
 ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . որուն փառք
 յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 22 Աղաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ «» յորդորական
 խօսքիս համբերել . ինչու որ համառօտաբար
 23 գրեցի ձեզի : Գիտցէք որ մեր եղբայրը Տիմո-
 թէոս արձակուած է , որուն հետ՝ թէ որ շուտով
 24 գայ՝ պիտի տեսնեմ ձեզ : Բարև՝ ըրէք ձեր բո-
 լոր առաջնորդներուն , ու բոլոր սուրբերուն .
 ձեզի բարև կ'ընեն անոնք որ Իտալիայէն են :
- 25 Ենորհքը ձեր ամենուն հետը լլայ . ամէն :

ՅԵԿՈՒՌՈՒ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պէտք է որ ուրախ ըլլանք նեղութեան ժամանակ, 5 Աստուծոյ համբերութիւն խնդրենք ;
 13 և մեր փորձութիւններուն մէջ չըսենք թէ մեր տկարութեանը կամ մեղքին պատճառը Աստուած է, 19 այլ մանաւանդ խօսքին մտիկ ընողներ ըլլանք, անոր վրայով խորհինք, և զանիկայ 'ի գործ դնենք . 26 Եթէ ոչ կրնանք կրօնասէր երևնալ, բայց անկարելի է որ ճշմարտապէս անանկ ըլլանք :

1 Յակորոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառան, տասուերկու ցեղերուդ՝ որ « մէն ի՞նչ ցրուած էք, ողջոյն :

2 Ն՛ղբայրներ՝ բոլորովին ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք, երբոր կերպ կերպ փորձանք-

3 ներու մէջ կ'իյնաք, Գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համբերութիւն կը գոր-

4 ծէ : Բայց համբերութիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ, որ կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք, ու բանի մը պակասութիւն չունենաք :

5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ պակասած ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծոյ՝ որ ամենուն առատապէս կու տայ՝ ու չնախատեր, և

6 անոր պիտի տրուի : Միայն թէ հաւատքով թող խնդրէ՝ ու չերկմտի . վասն զի ան որ երկմիտ է, ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ ա-

7 լիքներուն նման է . Ան մարդը թող չկարծէ որ

8 Տէրոջմէ բան մը պիտի առնէ . Արկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ :

9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ

10 թող պարծենայ . Աւ ան որ հարուստ է, իր խոնարհութեանը վրայ . Ինչու որ անիկայ խոտի

11 ծաղիկի մը պէս պիտի անցնի . Քանզի արևը

սաստիկ տաքութիւնով մը կը ծագի՝ ու կը ցամքեցընէ խոտը , և անոր ծաղիկը կը թափի , ու անոր երևոյթին զեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի . անանկ ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի :

12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը համբերէ . ինչու որ եթէ փորձուելով ընտիր գտնուի , կենաց պատկը պիտի առնէ , որն որ

13 Տէրը զինքը սիրողներուն խոստացաւ : Չըլլայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ , Եստուժմէ կը փորձուիմ . ինչու որ Եստուժ չարքաներով չփորձուիր , ո՛չ ալ ինքը մէկը կը փոր-

14 ձէ : Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն հրապուրուած ու խաբուած .

15 Ընկէ ետև ցանկութիւնը յղանալով , մեղք կը ծնանի . և մեղքը որ կատարուի , մահ կը ծնա-

16 նի : Մի խաբուիք իմ սիրելի՛ եղբայրներս .

17 Եմէն բարի տուրք՝ ու ամէն կատարեալ պարգև վերէն է , և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ , որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն՝ կամ դառնալու շուք մը

18 չկայ : Ի՛նչ ուզելովը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը , որ մենք իր ստեղծածներուն երախայ-

19 րի մը ըլլանք : Ուստի իմ սիրելի՛ եղբայրներս , ամէն մարդ թող շո՛ւտ ըլլայ լսելու , ու ծանր՝

20 խօսելու , և ծանր՝ բարկանալու . Ինչու որ մարդուն բարկութիւնը՝ Եստուժոյ արդարութիւնը չգործեր :

21 Ուստի ամէն ազտեղութիւնը ու չարութեան առաւելութիւնը մէկդի ձգելով , հեղութեամբ ընդունեցէք Յէ՛ մէջը սերմանուած խօսքը , որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել :

22 Բայց խօսքը կատարողներ եղևք , և չէ՛ թէ

23 միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խափելով : Ինչու որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին՝ ու կատարող չըլլայ , անիկայ նման է մարդու մը՝ որ

- Հայելիի մէջ աչքերը տնկած իր ընական երեսը
 24 կը դիտէ . Ինչու որ դիտելով տեսաւ ինքզինքը՝
 ու անցաւ գնաց , և շուտ մը մոռցաւ թէ ինտոր
 25 մէկ մըն էր : Բայց ան որ աղատութեան կա-
 տարեալ օրէնքին աչք տնկելով կը նայի , և անոր
 մէջը կը կենայ , անիկայ Եօօօ լսող - մոռցող չը-
 լալով՝ հապա գործը կատարող , երանելի պիտի
 26 ըլլայ իր կատարելուն մէջ : Թէ որ մէկը զինքը
 կրօնասէր կը սեպէ՝ ու իր լեզուին սանձ չդներ ,
 հապա իր սիրտը կը խաբէ , անանկին կրօնասի-
 27 բութիւնը փուճ է : Եստուծոյ ու Հօրը քով
 մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը աս է .
 Որբերուն ու որբեարիներուն տես երթալ ի-
 րենց նեղութեան ատենը , ու անձը անարատ
 պահել աշխարհէն :

ԳԼ . Բ

1 Քրիստոնէական կրօնին անվայել բան է հարուստ եղբայրները պատուել , և աղքատնե-
 րը անարդէլ : 13 Պարտինք իրարու վրայ սէր ունենալ և գթած ըլլալ : 14 Պէտք չէ
 պարծենալ հաւատքին վրայ՝ երբ որ առանց գործոց է . 17 վասն զի ան հաւատքը մեռած
 հաւատք է , 19 դեերու հաւատք է , 21 և չէ թէ Երբահամին , 25 և Ռախաբին հա-
 ւատքը :

- 1 Ի՛մ եղբայրներս՝ չըլլայ որ աչառութեամբ
 բռնէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատքը ,
 2 ոչ Եօօօ փառաց Տէրն է : Քանզի թէ որ ձեր ժո-
 ղովքին մէջ մէկ մարդ մը մտնելու ըլլայ՝ որ ու-
 նենայ ոսկի մատանի , և փառաւոր հանդերձ-
 ներ , հոն մէկ աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ աղ-
 3 տոտ հանդերձներով , Եւ նայիք անոր վրայ որ
 փառաւոր հանդերձներ ունի , ու ըսէք թէ՛ Դուն
 հոս նստէ պատուով , և ան աղքատին ըսէք թէ՛
 Դուն հոտ ոտքի վրայ կայնէ , կամ թէ Եկուր
 4 նստէ պատուանդանիս քովը , Չեր խղճմտանքը
 ձեզ չը՞յանդիմաներ , ու չար խորհուրդներու
 5 դատաւոր չէ՞՞ ըլլար : Մտիկ ըրէք՝ սիրելի՛ եղ-
 բայրներս . չէ՞ որ Եստուած աշխարհիս աղքատ-
 ները ընտրեց , ոչնչ հաւատքով հարուստ էն , ու

- 6 Ժառանգաւոր արքայութեանը , որ զինքը սի-
 ըը անարգեցիք . հարուստները չէ՞ն՝ որ ձեզ կը
 հարստահարեն , ու ձեզ դատաստանարանները
 7 կը քաշեն : Անոնք չէ՞ն որ կը հայհոյեն ան բա-
 8 ըի անունը՝ որ ձեր վրայ կանչուած է : Արդ՝ թէ
 որ դուք արքունական օրէնքը կը կատարէք
 9 քու անձիդ պէս , աղէկ կ'ընէք . Բայց թէ որ
 աչառութիւն կ'ընէք , մեզք կը գործէք , ու օ-
 10 րէնքէն կը յանդիմանուիք օրինազանցներու
 պէս : Բանզի ո՞վ որ բոլոր օրէնքը պահէ , ու
 11 մէկ բանի մը մէջ յանցաւոր ըլլայ , անիկայ ա-
 ըսաւ թէ՛ Շնութիւն մի՛ ըներ , ըսաւ ալ թէ՛
 Մի սպանաներ . ուստի թէ որ շնութիւն չընես՝
 բայց սպանութիւն ընես , օրինազանց կ'ըլլաս :
 12 Անանկ խօսեցէք և անանկ ըրէք՝ որպէս թէ ա-
 13 զատութեան օրէնքովը պիտի դատուիք : Ա՛սն
 զի դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր , որ
 ողորմութիւն չըներ . և ողորմութիւնը կը պար-
 ծենայ դատաստանին դիմացը :
 14 Ի՞նչ օգուտ է՝ եղբայրներս , թէ որ մէկը ըսէ՝
 թէ հաւատք ունի , ու գործք չունենայ . մի՞թէ
 15 հաւատքը կրնայ փրկել զանիկայ : Թէ որ եղ-
 բայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ՝ կամ օրուան
 16 կերակուրին կարօտ , Ու ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ ,
 Գացէք խաղաղութեամբ , տաքցէք ու կշտա-
 ցէք . և մարմինին պէտք եղած բաները անոնց
 17 չտաք , ի՞նչ օգուտ է : Ասանկ ալ հաւատքը՝ թէ
 որ հէրը գործ չունենայ , ըստ ինքեան մեռած է :
 18 Նաև կրնայ մէկը ըսել թէ՛ Դուն հաւատք ու-
 նիս , ես ալ գործքեր ունիմ . դուն քու հաւատքդ
 19 ցուցնեմ իմ հաւատքս իմ գործքերէս : Դուն

- կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է , աղէկ կ'ընես .
 20 դեւերն ալ կը հաւատան՝ և կը սարսափին : Բայց
 կ'ուզէս զիտնալ դուն՝ ո՞վ սնտոի մարդ , որ հա-
 21 ւատքը առանց գործքերու մեռած է : Արբա-
 համ մեր հայրը գործքերով չարդարացաւ , երբ-
 որ իր որդին Խասահկը սեղանին վրայ հանեց շէ-
 22 ընէլ : Ար տեսնես որ հաւատքը անոր գործքե-
 րուն հետ մէկտեղ գործեց . ու ան գործքերով
 23 հաւատքը կատարեալ եղաւ . Եւ զիրքին Խոռ-
 կատարուեցաւ՝ որ կ'ըսէ . Արբահամ Աստուծոյ
 հաւատաց , ու ան իրեն արդարութիւն սեպուե-
 24 ցաւ . և Խոռ Աստուծոյ բարեկամ ըսուեցաւ : Ար
 տեսնէք որ մարդս գործքերով կ'արդարանայ ,
 25 ու չէ թէ մինակ հաւատքով : Նոյնպէս ալ Ռա-
 խաբ պոռնիկը՝ չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ ,
 երբոր լրտեսները ներս առաւ , և ուրիշ ճամբա-
 26 յով արձակեց առնոյ : Բանզե ինչպէս որ մար-
 մինը առանց հոգիի մեռած է , նոյնպէս ալ հա-
 ւատքը առանց գործքերու մեռած է :

ԳՂ . Գ .

- 1 Պէտք չէ որ անխոհեմութեամբ կամ լրբութեամբ ուրիշները յանդիմանենք . 5 այլ
 մանաւանդ սանձենք լեզուերս , որ թէև պզտիկ անդամ մըն է , բայց զօրաւոր գործիք
 մըն է թէ բարիի և թէ չարի համար : 13 Ճշմարտապէս իմաստունը հեզ և խաղաղա-
 սէր կ'ըլլայ , առանց նախանձու և հակառակութան :

- 1 Ա՛ղբայրներս՝ շատ վարդապետներ մի՛ ըլլաք .
 զիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի ըն-
 2 դունինք . Ինչու որ ամէնքս ալ շատ յանցանք-
 ներ կ'ընենք . թէ որ մէկը խօսքով յանցանք չը-
 նէ , անիկայ կատարեալ մարդ է , որ կարող է
 3 բոլոր մարմինն ալ սանձելու : Տես որ ձիերուն
 բերանը սանձ կը դնենք՝ որ անոնք մեզի հնազան-
 դին , ու անոնց բոլոր մարմինը կը կառավարենք .
 4 Ահա նաւերն ալ որչափ մեծ բաներ են , և սաս-
 տիկ հովերէն կը քշուին . բայց ամենափոքր ղե-
 կով մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին կամբը որ
 5 կողմը որ ուզէ : Ասանկ ալ լեզուն մէկ պզտիկ

անդամ մըն է , ու մեծ բաներ կը խօսի . ահա
6 քիչ մը կրակը որչափ բան բոցի կու տայ : Աեզուն
ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը .
լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած է ,
որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ , և բնութեան
շօջանը կը բռնկցընէ , ու ինքը գեհեանէն կը
7 բռնկի : Բոլոր զազաններուն ու թռչուննե-
րուն և սողուններուն՝ ու ծովի մէջ եղածներուն
բնութիւնը կը նուաճի՝ և նուաճած է մարդկա-
8 յին բնութենէն : Բայց լեզուն՝ մարդոց մէկը
չկրնար նուաճել . անիկայ անդուսպ չար է , --
9 մահաբեր թունով լեցուն . Ենով կ'օրհնենք զԱս-
տուած ու Հայրը , և անով կ'անիծենք մարդիկ՝
որոնք Աստուծոյ նմանութեամբը ստեղծուած
10 են : Մի և նոյն բերնէն կ'ելլեն օրհնութիւն ու
անէծք . եղբայրներս՝ պէտք չէ որ աս ասանկ
11 ըլլայ : Միթէ աղբիւր մը մի և նոյն բերնէն
12 անուշ ու լեղի կը բղխէ : Միթէ կարելի՞ է եղ-
բայրներս՝ որ թղենին ձիթապտուղ բերէ , կամ
որթը՝ թուղ . նմանապէս կարելի չէ որ մէկ աղ-
13 բիւրէ մը աղի ու անուշ ջուր ելլէ : Չեր մէջը
իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ . թող անիկայ
բարի վարմունքովը ցուցընէ իր գործքերը իմաս-
14 տութեան հեղութիւնով : Հապա թէ որ դառն
նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սրտեր-
նուդ մէջ , մի՛ պարծենաք՝ ու ճշմարտութիւնը
15 սուտ հանէք : Աս իմաստութիւնը վերէն իջած չէ ,
16 հապա երկրաւոր՝ շնչաւոր և դիւական է : Քանզի
նոր որ նախանձ ու կռիւ կայ , հոն է անկարգութիւ-
17 նը՝ և ամէն չար բաները : Հապա վերին իմաս-
տութիւնը՝ նախ սուրբ է , ետքը՝ խաղաղարար ,
հեզ , հլու , ողորմութիւնով ու բարի պտուղնե-
18 րով լեցուն , անկողմնասէր , ու անկեղծ : Աւ-
արդարութեան պտուղը խաղաղութիւնով կը
սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'ընեն :

ԳԼ . Դ

1 Պէտք է որ դէմ դնենք ազահութեան , 4 անժուժկալութեան , 5 հպարտութեան , 11 բամբասանքի , և ուրիշները զուր տեղը դատելու : 13 Պէտք չէ որ աշխարհային գործառնութեանց յաջողութեանը վստահինք , բայց միշտ խորհինք թէ աս կեանքս որչափ անստոյգ է , և մեր անձերը ու մեր բոլոր գործքերը Աստուծոյ նախահնամութեանը յանձնենք :

- 1 Ա՛ւսկից են պատերազմները , և ո՛ւսկից կոխները ձեր մէջը . չէ որ ձեր ցանկութիւններէն ,
- 2 որ ձեր անդամներուն մէջ կը պատերազմին : Ար ցանկաք՝ ու չունիք . կը սպաննէք՝ ու կը նախանձիք , և չէք կրնար յեր «-դա՞՞ն» հասնիլ . կը պատերազմիք ու կը կռուիք , բայց չունիք , ինչո՞ւ որ չէք խնդրեր . Ար խնդրէք՝ ու չէք առներ , ինչո՞ւ որ չարաչար կը խնդրէք , որ ձեր ցանկութիւններուն բանեցրնէք : Շը՛նացողներ՝ չէ՞ք գիտեր որ « աշխարհիս սէրը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է . ուստի ո՛վ որ կ'ուզէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ , ինքզինքը Աստուծոյ թշնամի կ'ընէ : Աամ թէ կը կարծէք որ Գիրքը պարանպ տեղը կ'ըսէ թէ՛՛ Նախանձի կը փափաքի մեր մէջը բնակող հոգին . Սակայն աւելի շնորհք կու տայ . անոր համար կ'ըսէ . Աստուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ , բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ : Աւստի հնազանդեցէք Աստուծոյ . Սատանային հակառակ կեցէք , և անիկայ ձեզմէ պիտի փախչի : Աստուծոյ մօտեցէք , ու անիկայ ձեզի պիտի մօտենայ . սրբեցէք ձեռքերնիդ մե՛ղաւորներ , և մաքրեցէք սրտերնիդ երկմիտներ . Տառապանք քաշեցէք , սուգ ըրէք ու լացէք . ձեր ծիծաղը սուգի դառնայ , ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմութեան :
- 10 Տէրօջը առջևը խոնարհեցէք , ու ան ձեզ պիտի բարձրացրնէ :
- 11 Մէկզմէկ մի՛ բամբասէք՝ եղբայրներ . ան որ իր եղբայրը կը բամբասէ , կամ իր եղբայրը կը դատէ , օրէնքը կը բամբասէ , ու օրէնքը կը դա-

- տէ . հապա թէ որ օրէնքը դատես , ալ դուն
 12 օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր : Մէյն
 մէկ Օրէնագիր ու Դատաւոր մը կայ , որ ինքը
 կարող է փրկելու ու կորսընցընելու . դուն ո՞վ ես
 որ ուրիշը կը դատես :
- 13 Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ'ըսէք . Այսօր
 կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը , ու
 հոն տարի մը կենանք , և առուտուր ընենք՝ ու
 14 վաստըկինք . (Դուք որ վաղը չէք գիտեր .
 15 Քանզի ի՞նչ է ձեր կենանքը . յիրաւի շոգի մըն
 է , որ քիչ մը ատեն կ'երեւնայ , ու ետքը կ'ոչըն-
 չանայ .) անոր տեղը ըսելու էիք . Թէ որ Տէրը
 կամենայ՝ ու ապրինք , աս կամ ան բանը ընենք :
- 16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը
 պարծենաք . բոլոր ասանկ պարծանքները չա-
 17 րութիւն են : Ուստի ո՞վ որ բարին ընելը գիտ-
 նայ՝ ու չընէ , ան մեղք է անոր :

ԳԼ . Ե

1 Ձար հարուստները պէտք է որ վախճան Աստուծոյ վրէժինդրութենէն : 7 Պարտինք
 նեղութեան մէջ համբերող ըլլալ՝ մարգարէներուն և Յորին օրինակին պէս : 12 Պէտք
 է որ երդում ընելէն ետ կենանք , 13 նեղութեան ատեն աղօթք ընենք , ուրախութեան
 ատեն երգենք , 16 մեր յանցանքները իրարու խոստովանինք , իրարու համար աղօթք
 ընենք , 19 և մտրեալ եղբայրը ճշմարտութեան դարձընենք :

- 1 Եղէ հիմա հարուստներ՝ լացէք ու ողբացէք
 ան թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր վրայ
 2 պիտի գան : Ձեր հարստութիւնը ապականած
 է , ու ձեր հանդերձները ցեցի կերակուր եղած :
 3 Ձեր ոսկին ու արծաթը ժանգոտած է . և անոնց
 ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ , ու ձեր
 մարմինը պիտի ուտէ կրակի պէս . վերջն օրե-
 4 րուն համար դանձ զիջեցիք : Ահա ձեր արտե-
 րը հնձող բանտրներուն վարձքը՝ որ ետ պահե-
 ցիք , կ'աղաղակէ , ու հնձողներուն բողոքը զօ-
 5 րութեանց Տէրոջը ականջներուն հասաւ : Արկ-
 րի վրայ փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապ-
 րեցաք , սիրտերնիդ սնուցիք՝ որպէս թէ մոր-

- 6 Թուելու օրուան համար : Դատապարտեցիք՝
 «- սպաննեցիք արդարը , »: ձեզի հակառակ չէր
 կենար :
- 7 Ուստի համբերող եղեք եղբայրներ՝ մինչև Տե-
 րոջը գալուստը . ահա երկրագործը կը սպասե
 երկրի պատուական պտուղին , անոր համար
 համբերելով , մինչև որ առջի ու վերջի անձրևը
- 8 առնէ : Դուք ալ համբերութիւն ըրէք , սիր-
 տերնիդ հաստատ բռնեցէք . ինչու որ Տերոջը
- 9 գալուստը մօտ է : Իբարու դէմ մի՛ հառաչէք՝
 եղբայրներ , որ չդատապարտուիք . ահա Դա-
- 10 տաւորը դրանք քովը կայներ է : Ն՛ղբայրներս՝
 չարչարանքներու ու համբերութեան օրինակ
 առէք մարգարէները , որոնք Տերոջը անունովը
- 11 խօսեցան : Ահա համբերողներուն երանի կու
 տանք . Յօբին համբերութիւնը լսեցիք դուք . և
 Տերոջը անո՞յ ըսած վախճանը տեսաք . որ Տերը
 բազմազուլթ ու ողորմած է :
- 12 Երդ՝ ամէն բանէն առաջ եղբայրներս՝ երգում
 չընէք , ո՛չ երկինքի վրայ՝ ո՛չ երկրի վրայ , ո՛չ ալ
 մէկ ուրիշ երգում մը . հապա ձեր այոն՝ այո՛
 ըլլայ , և ոչը՝ ո՛չ . որ չըլլայ թէ դատապարտու-
 թեան տակ իյնաք :
- 13 Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է , ա-
 ղօթք թող ընէ . թէ որ մէկը ուրախ է , սաղմոս
- 14 թող երգէ : Թէ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ է ,
 եկեղեցիին երէցները թող կանչէ , ու անոր վրայ
 աղօթք թող ընեն , ու Տերոջը անունովը եղով
- 15 օձեն զանիկայ . Աւ հաւատքով ելա՞՞ աղօթքը
 պիտի փրկէ հիւանդը , ու Տերը անիկայ ոտք
 պիտի հանէ . և թէ որ մեղք ալ գործեր է , պի-
- 16 տի ներուի անոր : Ձեր յանցանքները իրարու
 խոստովանեցէք , ու աղօթք ըրէք իրարու հա-
 մար՝ որ բժշկուիք . արդարին ջերմեռանդ ա-
- 17 ղօթքը շատ ազդուութիւն ունի : Աղեան մեզի

- պէս կրից ենթակայ մարդ մըն էր , ու աղօթք
 բրաւ որ անձրև չգայ , և իրէք տարի ու վեց ա-
 18 միս երկրի վրայ անձրև չեկաւ : Աւնորէն աղօթք
 բրաւ՝ ու երկինքը անձրև տուաւ , և երկիրը իր
 պտուղը բուսցուց :
- 19 Ա՛ղբայրներ՝ թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմարտու-
 թենէն մոլորի , ու մէկը զանիկայ դարձի բերէ ,
- 20 Գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլորու-
 թեան ճամբայէն կը դարձընէ , հոգի մը մա-
 հուանէ կ'ազատէ , ու մեղաց բազմութիւնը կը
 ծածկէ :

ԵՌԵՂԻՆ ԸՆԴՀԵՆԲԵՍԿԵՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՌԵՂԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը զոհութիւն կը մատուցանէ Աստուծոյ՝ անոր բազմապատիկ հոգևոր շնորհք-
 ներուն համար . 10 կը ցուցրնէ թէ Քրիստոսով եղած փրկութիւնը նոր լուսած բան
 մը չէ , հապա հին ատենի մարդարէներէն ալ զըուցուած է . 13 կը յորդորէ քրիստո-
 նեաները բարեպաշտութեամբ ապրելու , յիշեցընելով անոնց թէ իրենք նորէն ծնած
 են Աստուծոյ խօսքովը :

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ , օտա-
 րականներուդ որ ցրուած էք Պոնտոսի , Գաղա-

2 նիայի մէջ , ընտրուած՝ Հօր Աստուծոյ կանխա-
 զիտութեանը համեմատ , Հոգիին սրբացընե-
 լովը , հնազանդութեան և Յիսուս Քրիստո-
 սի արեանը սրսկուելուն համար . շնորհք և խա-
 ղազուութիւն ձեր վրայ շատնայ :

3 Օրհնեալ է Աստուած՝ ու մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի Հայրը , որ իր աւատ ողորմութեա-
 նը համեմատ մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսին
 համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարու-

- 4 Թիւն առնելովը , Ենեղծ ու անարատ և անթա-
 5 աամ ժառանգութեանը համար՝ որ երկինքը
 6 պահուած է ձեզի . Ար Եստուծոյ զօրութեամբը
 7 պահպանուած էք հաւատքով ան փրկութեանը
 8 համար՝ որ պատրաստուած է վերջի ժամանակը
 9 յայտնուելու . Ար անով կ'ուրախանաք , թէ և
 10 հիմա (ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ ,) քիչ մը
 11 ատեն տրամած էք զանազան փորձութիւննե-
 12 րով . Արպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւ-
 13 նը՝ (որ կորստական ոսկիէն աւելի պատուական
 14 է , թէ և անիկայ կրակով կը փորձուի ,) զտնուի
 15 գովութիւնով ու պատուով և փառքով Յիսուս
 16 Քրիստոսի յայտնուելու ատենը . Են որ դուք
 17 չտեսած՝ սիրեցիք , որ անիկայ հիմա չէք տես-
 18 ներ , բայց հաւատացիք , և ուրախ էք անպատ-
 19 մելի ու փառաւորեալ խնդութիւնով . Ձեր հա-
 20 վատքին վախճանը ընդունելով , «¹» հոգիներ-
 21 նուդ փրկութիւնը : Ար ան փրկութեանը հա-
 22 մար փնտռեցին ու քննեցին մարգարէները՝ ո-
 23 ռոնք մարգարէացան ձեզի ըստ շնորհքին հա-
 24 մար . Աւ կը քննէին թէ երբ կամ ինտոր ա-
 25 տեն կ'իմացընէր իրենց մէջը եղած Քրիստոսի
 26 Հոգին՝ որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի չարչա-
 27 րուիլը , ու անկէ ետև փառաւորուիլը : Արոնց
 28 յայտնուեցաւ , որ չէ թէ իրենց՝ հապա մեզի
 29 մատակարարեցին ան բաները , որոնք հիմա ձե-
 30 զի պատմուեցան անոնց ձեռքովը՝ որ աւետա-
 31 րանը քարոզեցին ձեզի Հոգով Սրբով որ եր-
 32 կինքէն խրկուեցաւ . որ ան բաներուն՝ հրեշտակ-
 33 ները կը ցանկան ակնկառոյց նայելու :
 34 Աւտի ձեր միտքերուն մէջը զօտևորած՝ ար-
 35 թուն կեցած , կատարելապէս յուսացէք ան ձեր
 36 վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս Քրիստոսի
 37 յայտնուելու ատենը , Հնազանդ զաւակներու
 38 պէս , չէ թէ ձեր տգիտութեան ատենին առջի

- 15 ցանկութիւններովը վարուելով . Հապա ձեզ
կանչող Սուրբին պէս՝ դուք ալ սուրբ եղիք 3Ե
16 բոլոր վարմունքներուն մէջ . Ինչու որ գրուած է
17 թէ՛ Սուրբ եղիք , քանզի ես սուրբ եմ : Եւ թէ
որ Հայր կը կոչէք անիկայ՝ որ առանց աշառու-
թեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին համե-
մատ , ուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը
18 վախով անցուցէք , Գիտնալով որ դուք չէ՛ թէ
ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուե-
ցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբա-
19 ներէն , Հապա Քրիստոսի պատուական արիւ-
նովը՝ որպէս թէ ամբիժ ու անարատ գառի մը .
20 Որ առաջուց ճանչցուած էր աշխարհիս սկիզբէն
առաջ , ու ետքի ատենները յայտնուեցաւ ձեզի
21 համար , Որ անոր միջոցովը Աստուծոյ հաւա-
տացիք , որ զանիկայ մեռելներէն յարուց , և
անոր փառաւորութիւն տուաւ . որ ձեր հաւատ-
22 քը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ : Չեր ան-
ձերը մաքրելով Հոգիին միջոցովը ճշմարտու-
թեանը հնազանդելով , եղբայրսիրութեան մէջ
անկեղծ ըլլալով , սուրբ սրտով մէկզմէկ պինտ
23 սիրեցէք . Կորէն ծնած ըլլալով՝ չէ՛ թէ ապա-
կանացու սերմէն , հապա անապականացուէն
Աստուծոյ կենդանի ու յաւիտենական խօսքովը :
24 Այսն զի ամէն մարմին խոտի պէս է , և մար-
դուն բոլոր փառաւորութիւնը խոտի ծաղիկի
պէս . խոտը կը չորնայ , ու անոր ծաղիկը կը
25 թափթրփի . Բայց Տէրոջը խօսքը յաւիտեան
կը մնայ , այսինքն է ան խօսքը՝ որ աւետարա-
նով ձեզի քարոզուեցաւ :

ԳԼ . Բ

1 Կը խրատէ բարբ չարութիւնը մէկզի ձգել , 4 ցուցնելով թէ քրիստոս է հիմը որուն վրայ քրիստոնէայք շինուած են . 11 կ'աղաչէ հեռու կենալ մարմնաւոր ցանկութիւններէն , 13 ու նազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն . 18 կը սորվեցնէ ծառաներուն՝ որ նազանդ ըլլան իրենց տէրերուն , 20 ու երբոր բարեք գործելուն համար չարչարուին , համբերութեամբ տանին՝ քրիստոսի օրինակին համեմատ :

- 1 Աւրեմն մէկզի ձգելով ամէն չարութիւնը ու
ամէն խարէութիւնը՝ ու կեղծաւորութիւնները ,
2 և նախանձը ու ամէն չարախօսութիւնը , Նո-
րածին մանկանց պէս՝ բանական «- անխարդախ
կաթին փափաքեցէք , (որ անով մեծնաք մին-
3 չև փրկութիւնը ,) Թէ որ Տէրոջը քաղցր ըլլա-
4 լուն համը առիք . որուն մօտենալով ան կենդա-
նի Ա էմին , որ թէպէտ մարդիկներէն անար-
գուած է , բայց Աստուծմէ ընտրուած «- պա-
5 տուական է , Դուք ալ կենդանի քարերու պէս՝
կը շինուիք հոգևոր տաճար մը , սուրբ քահանա-
յութիւն մը , Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը Աս-
տուծոյ հաճելի հոգևոր պատարագներ մատու-
6 ցանելու : Որովհետև զիրքին մէջն ալ կայ թէ՛
Ահա Սիօնի մէջ ընտիր՝ պատուական անկեան
վէմ մը կը դնեմ . ու ո՞վ որ անոր հաւատայ ,
7 բնաւ պիտի չամչնայ : Աւտի ձեզի հաւատա-
ցեալներուդ պատուական է ան . բայց անհա-
ւատներուն՝ ան քարը՝ որ շինողները անարգե-
8 ցին , անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ . Եւ գլոր-
ման վէմ ու գայթակղութեան քար անոնց՝ որ
չհաւատալով՝ խօսքէն կը գայթակղին , որուն
9 սահմանուած ալ էին : Բայց դուք ընտիր ցեղ
մըն էք , թաղաւորական քահանայութիւն ,
սուրբ ազգ , սեփական ժողովուրդ մը , որ քա-
րոզէք անոր առաքինութիւնները , որ ձեզ խա-
10 ւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց . Որ ատեն մը
ժողովուրդ չէիք , բայց հիմա Աստուծոյ ժողո-
վուրդն էք . որ առանց ողորմութեան էիք ,
բայց հիմա ողորմութիւն գտաք :
- 11 Միրելիներ՝ կ'աղաչեմ , պանդուխտներու ու
օտարականներու պէս մէկզի կեցէք մարմնաւոր
ցանկութիւններէն , որ հոգիի դէմ կը պատե-
12 րազմին , Չեր վարմունքը հեթանոսաց մէջ բա-
րի պահելով , որ ինչ բանով որ ձեզ չարագործ-

- ներու պէս կը բամբասեն , ձեր բարի գործքերը տեսնելով՝ փառաւորեն զՆստուած այցելութեան
- 13 օրը : Ուստի հնազանդ եղիք ամէն մարդկային սահմանադրութեան Տէրոջը համար . թէ թա-
- 14 գաւորին՝ վերնագոյն մէկու մը պէս . թէ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն խրկուածներու պէս՝ չարագործները պատժելու , ու բարեգործները
- 15 գովելու համար : Ինչու որ Նստուծոյ կամքը ասանկ է , որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մար-
- 16 դոց տգիտութիւնը պապանձեցընէք : Ազատներու պէս ըլլալով , և չէ թէ յե՛ր ազատութիւնը չարութեան ծածկոցի մը պէս գործածելով . հա-
- 17 պա Նստուծոյ ծառաներու պէս : Ամէնը պատուեցէք . եղբայրութիւնը սիրեցէք . Նստուծու վախցէք . թագաւորը պատուեցէք :
- 18 Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ ըլլան էրե՛ն տէրերուն . չէ թէ մինակ բարերարներուն ու հեղերուն , հապա ժանտարարոններուն
- 19 ալ : Բանզի աս շնորհք մըն է , թէ որ մէկը առ Նստուած ունեցած խղճմտանքովը անիրաւ
- 20 տեղը կրած վիշտերուն համբերելու ըլլայ : Ասանզի ինչ գովութիւն է՛ր յե՛ն , թէ որ մեզք գործելով ծեծուիք՝ ու համբերէք . հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուիք՝ ու համբերէք ,
- 21 ասիկայ Նստուծոյ քովը շնորհք մըն է : Բանզի դուք աս բանիս համար կանչուեցաք , որ Բրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ , ու ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր շաւիղներուն հե-
- 22 տեիք . Ար ինքը մեզք մը չգործեց , ու իր բերնին
- 23 մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ . Ար կը նախատուէր , և փոխարէնը չէր նախատեր . կը չարչարուէր , ու սպառնալիք չէր ըներ . հապա ինքզինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձ-
- 24 նէր : Ար մեր մեզքերը իր մարմնովը խաչափայտին վրայ վերցուց . որ մենք մեզքերէն ա-

զատինք , ու արդարութեան համար ապրինք .
 25 որուն վերքերովը դուք բժշկուեցաք : Ինչու որ
 մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք , բայց հիմա ձեր
 հոգիներուն Հովիին ու Տեսուչին դարձաք :

ԳՂ . Գ

1 Կը սորվեցնէ կնիկներուն ու էրիկներուն ունեցած փոխադարձ պարտաւորութիւնները . 8 կը յորդորէ ամէն մարդիկը մութիւն և սէր ունենալու , 14 և հալածանաց համբերելու . 19 կը ծանուցանէ Քրիստոսի ցուցուցած բարերարութիւնը հին աշխարհին :

1 Նմանապէս կնիկները հնազանդ ըլլան իրենց էրիկներուն . որ եթէ ոմանք խօսքին հնազանդ չըլլան ալ , առանց խօսքի շահուին՝ կնիկներուն

2 վարմունքովը , Տեսնելով ձեր երկիւղած պար-

3 կեշտ վարքը : Որ իրենց զարդարանքը չըլլայ դրսէն մաղերու հիւսուածքներով՝ և ոսկիներու շարքերով՝ կամ շէշ հանդերձներ հագնելով .

4 Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով՝ հեղ ու հանդարտ հոգիին զարեւ Բողոքս , որ Աս-

5 տուծոյ առջևը խիստ պատուական է : Ինչու որ ատենօք սուրբ կնիկները՝ որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած էին , անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝ իրենց էրիկներուն հնազանդ ըլլա-

6 լով . Ինչպէս որ Սառա հնազանդ էր Աբրահամին , և զանիկայ տէր կը կոչէր . որ դուք բարեգործ ըլլալով՝ ու մէկ երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զաւակները կ'ըլլաք :

7 Նմանապէս էրիկները խոհեմութիւնով անոնց հետը բնակին , տկար անօթի պէս պատիւ տալով կնիկներուն , իբրև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներ . որ ձեր աղօթքներուն արգելք չըլլայ :

8 Ա՛րքջապէս ամէնքնիդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք , կարեկից , եղբայրասէր , ողորմած -- խո-

9 նարհ : Չըլլայ որ չարութեան փոխարէնը չարութիւն հատուցանէք , կամ նախատանաց փոխարէն՝ նախատինք . այլ ընդհակառակն օրհ-

- նեցէք , գիտնալով որ աս բանիս համար կան-
 10 չուեցաք , որ օրհնութիւն ժառանգէք : Այսն
 զի ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել՝ ու բարի օրեր
 տեսնել , իր լեզուն թող դադրեցընէ՝ չարութե-
 նէն , ու իր շրթունքները նենգութիւն խօսելէն .
 11 Չարութենէ ետ քաշուի՝ ու բարութիւն ընէ .
 խաղաղութիւն փնտուէ , և անոր ետեւէն երթայ :
 12 Ինչու որ Տէրօջը աչքերը արդարներուն վրայ է ,
 ու իր ազանջները անոնց աղօթքին . բայց Տէ-
 13 րօջը երեսը չարագործներուն վրայ է : Աւ ո՞վ
 ձեզի չարիք մը պիտի հասցընէ՝ թէ որ դուք
 14 բարիին հետևող ըլլաք : Իայց թէ որ արդա-
 րութեան համար չարչարուիք ալ՝ երանելի էք .
 և անոնց ահէն մի՛ վախնաք՝ ու մի՛ շփոթիք .
 15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ մէջ սուրբ
 պահեցէք . և միշտ պատրաստ եղեք հեղու-
 թեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան
 տալու ամենուն , որ ձեր ունեցած յոյսին պատ-
 16 ճառը ձեզի կը հարցընէ . Աւ բարի խղճմտանք
 ունենաք , որ ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն
 իբրև չարագործներ , ամօթով մնան անոնք՝ որ
 Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարմունքը կը
 17 պախարակեն : Ինչու որ աւելի աղէկ է բարե-
 գործութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ որ Աս-
 տուծոյ կամքը ան ըլլայ , քան թէ չարագոր-
 18 ծութիւն ընելով : Այսն զի Քրիստոս ալ մեղ-
 քի համար մէկ անգամ չարչարուեցաւ , Ար-
 դարը անարդարներուն վրայ , որ մեղ Աստու-
 ծոյ մօտեցընէ . որ թէպէտ մեռաւ մարմինով ,
 19 բայց կենդանացաւ հոգիով . Որով բանտի մէջ
 20 եղած հոգիներուն ալ գնաց՝ ու քարոզեց . Ո-
 րոնք ատեն մը ապստամբ էին , երբոր Աստու-
 ծոյ երկայնամտութիւնը կը համբերէր անոնց՝ Նոյի
 օրերը՝ երբոր տապանը կը շինուէր . որուն մէջը
 քիչ անձինք՝ այսինքն ութը հոգի ջուրէն ապ-

- 21 րեցան . Որ մեզ ալ ան օրինակին պէս մկրտու-
թիւնը հիմա կ'ապրեցընէ , (չէ թէ մարմինին
ազտը մէկդի ձգելը , հապա բարի խղճմտանքին
վկայութիւնը առ Մատուած ,) Յիսուս Քրիս-
22 տոսի յարութիւնովը . Որ անիկայ երկինք գա-
ցած՝ Մատուծոյ աջ կողմն է՝ հրեշտակները ու
իշխանութիւնները և զօրութիւնները իրեն
հնազանդելով :

ԳԼ . Գ

1 Կը յորդորէ քրիստոնէաները մեզէ հրածարելու , յեւեցընելով Քրիստոսի օրինակը ,
և աշխարհի վերջը՝ որ մօտենայու վրայ է , 12 և կը միեթարէ զանոնք հալածանքի վը-
րայով :

- 1 Ուստի Քրիստոս որ մեզի համար չարչարուե-
ցաւ մարմինով , դուք ալ նոյն միտքով զենուո-
րեցէք . վասն զի ան որ մարմինով չարչարուե-
2 ցաւ , մեզքէն դադարած է . Որ ալ չէ թէ մար-
դոց ցանկութիւններուն պէս՝ հապա Մատուծոյ
կամքին պէս ապրի՝ մարմինի մէջ մնացած ատե-
3 նը : Ինչու որ հերիք է մեզի կենաց անցեալ ժա-
մանակը , որուն մէջ հեթանոսներուն կամքը
կատարեցինք , ու զիճութիւններով՝ ցանկու-
թիւններով՝ զինեմոլութիւններով՝ անառակու-
թիւններով՝ արբեցութիւններով ու անօրէն
4 կռապաշտութիւններով վարուեցանք : Ու աս
բանիս կը դարմանան՝ որ դուք նոյն չափազանց
անառակութեան մէջ ^{անոնց} հետ չէք վազեր , ու
5 հայհոյութիւն կ'ընեն . Արոնք պատասխան պի-
տի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատելու կեն-
6 դանիները ու մեռելները : Քանզի ասոր հա-
մար մեռելներուն ալ աւետարանը քարոզուե-
ցաւ , որ դատուին մարդոց կողմանէ մարմինով ,
ու կենդանի ըլլան Մատուծոյ կողմանէ հոգիով :
7 Սակայն ամէն բանին վախճանը մօտեցեր է .
ուստի զգաստ եղիք՝ ու աղօթքի մէջ արթուն
8 կեցէք : Եւ ամէն բանէն առաջ իրարու հետ
սրտանց սէր ունեցէք . ինչու որ սէրը մեզայ

- 9 բազմութիւնը կը ծածկէ : Իրարու հիւրասիրութիւն ցուցուցէք առանց տրտունջ ընելու :
- 10 Մէն մէկը ինչ տեսակ շնորհք որ առաւ , անհկայ իրարու մատակարարեցէք Մտուծոյ զանազան շնորհքներուն բարի տնտեսներուն պէս :
- 11 Թէ որ մէկը խօսի , Մտուծոյ պատգամներուն պէս Բողոքի , թէ որ մէկը մատակարարութիւն ընէ , որպէս թէ Մտուծոյ շնորհաց զօրութենէն Բողոքի , որ ամէն բանի մէջ Մտուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . որուն փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 12 Միրելիներ՝ օտար բան մի՛ սեպէք ան շնորհքներ , որ բորբոքը , որ ձեզ փորձելու համար կ'ըլլայ , որպէս թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած է . Հապա ուրախ եղիք՝ քանի որ Քրիստոսի չարչարանքներուն հաղորդ եղած էք , որ անոր փառքին յայտնուելու ատենն ալ ցնծութեամբ ուրախանաք :
- 14 Թէ որ Քրիստոսի անուանը համար նախատուիք , երանելի էք . ինչու որ փառաց և զօրութեան և Մտուծոյ Հոգին ձեր վերայ հանդիպած է . յիրաւի անոնց կողմանէ կը հայհոյուի անհկայ , բայց ձեր կողմանէ կը փառաւորուի :
- 15 Չըլլայ որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրև մարդասպան , կամ զոդ , կամ չարագործ , կամ իբրև ուրիշն բանին խառնուող .
- 16 Բայց թէ որ Քրիստոսին իբրև քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ , հապա աս մասին թող Մտուծոյ փառք տայ : Բանզի ժամանակ է որ դատաստանը Մտուծոյ տունէն սկսի . և թէ որ առաջ մեզմէ ինչ է , հապա անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Մտուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր :
- 18 Եւ թէ որ արդարը դժուարաւ կը փրկուի , հապա ամբարիշտը ու մեղաւորը ո՞ր պիտի զանուի :
- 19 Ուստի անոնք որ Մտուծոյ

կամացը համեմատ կը չարչարուին, բարիք գործելով իրենց հոգիները թող ^{անոց} յանձնեն, իբրև հաւատարիմ Ստեղծողին :

ԳԼ . Ե

1 Կը յորդորէ երէցները որ իրենց հօտերը արածեն, 5 երիտասարդները՝ որ նազանդ ըլլան . և ամենուն կը պատուիրէ որ պարկեշտ՝ արթուն և հաւատքի մէջ հաստատուն ըլլան, 9 և այսպէս դէմ դնեն իրենց հակառակորդը եղող Սատանային :

1 Զեր մէջը եղող երէցներուն կ'ազազեմ՝ եւ ալ անոնց պէս երէց ըլլալովս, ու Քրիստոսի չարչարանացը վկայ, և յայտնուելու հանդերձեալ

2 փառքին մասնակից . Մտուծոյ հօտը որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք, վերակացու ըլլալով չէ թէ ակամայ՝ հապա կամաւ . չէ թէ անարգ շահա-

3 խնդրութեամբ, հապա յօժարութեամբ . Չէ թէ վիճակներուն վրայ տիրելով, հապա հօտին

4 օրինակ ըլլալով . Եւ Հովուապետին երեցածատենը փառաց անթառամ պսակը պիտի ընդունիք :

5 Նմանապէս դուք երիտասարդներ՝ հնազանդ եղիք ծերերուն . և ամէնքդ իրարու հնազանդ ըլլալով՝ խոնարհութիւն հագէք . ինչու որ Մտուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ :

6 Ուրեմն Մտուծոյ հղօր ձեռքին տակը խոնարհեցէք, որ ձեզ ժամանակին բարձրացընէ :

7 Զեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք, վասն զի անիկայ ձեզի համար կը հոգայ :

8 Արթուն կեցէք, հսկեցէք, ինչու որ ձեր հակառակորդը Սատանան մունչող առիւծի պէս կը

9 պտըտի, ու կը փնտռէ թէ ո՞վ կլլէ . Որուն դէմ կեցէք հաւատքով հաստատուած, գիտնալով որ ձեր եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ նոյն չարչարանքները կը քաշեն :

10 Եւ բոլոր շնորհաց Մտուածը՝ որ մեզ իր յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսու-

- սի ձեռքովը՝ քիչ մը ատեն նեղութիւն կրելնէդ ետքը , ինքը ձեզ կատարեալ ընէ , հաստատէ ,
- 11 զօրացընէ՝ « հիմնէ : Իրեն փառք և զօրութիւն՝ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 12 Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը ձեռքովը՝ (ինչպէս ես կը կարծեմ ,) համառօտ մը ձեզի գրեցի , յորդորելով՝ ու վկայելով , թէ աս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը , որուն մէջը հաս-
- 13 տատ կեցեր էք : Բարև կ'ընէ ձեզի Բաբելոնի մէջ եղած եկեղեցի՝՝ որ յեղէ հետ ընտրուած է , ու
- 14 իմ որդիս Մարկոսն ալ : Բարև՝ տուէք իրարու սիրոյ համբուրով . խաղաղութիւն ձեր ամենուն հետ՝ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք . ամէն :

ԵՐԵՐՈՐԻ ԸՆԴՀԵՆՐԵՍԵՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Առաքեալը հաստատելով քրիստոնեաները Աստուծոյ շնորհացը մէջ աճելու յուսով , 5 կը յորդորէ գանոնք որ հաւատքով ու բարի գործքով իրենց կոչումը հաստատ պահեն , 12 որն որ ինքը հոգ կը տանի անոնց միտքը ձգելու , գիտնալով որ իր մահը մօտ է : 16 Կը խրատէ որ հաստատ ըլլան Քրիստոսի հաւատքին մէջ , ցուցընելով թէ անիկայ է Աստուծոյ ճշմարիտ Որդին , որովհետեւ առաքեալները անոր վեհափառութեանը ազանատես եղան . և Հայրը ու մարգարէներն ալ անոր համար վկայեցին :
- 1 Շմաւոն Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և առաքեալ , յեղէ՝ որ մեր հետը նոյն պատուական հաւատքին հասաք մեր Աստուծոյն ու Փրօքչին Յիսուս Քրիստոսին արդարութիւնովը .
- 2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աւելնայ՝ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսին գիտութիւնովը :
- 3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը կենաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ ա-

- մէն բաները մեզի տուաւ անոր զիտութիւնովը՝
 որ մեզ փառքով ու առաքինութիւնով հրաւի-
 4 բեց . Արոնցմով ամենամեծ ու պատուական
 խոստմունքներ տրուած են մեզի , որպէս զի ա-
 սոնցմով աստուածային բնութեանը հաղորդ ը-
 լաք՝ աշխարհի մէջ ցանկութենէ յառաջ եկած
 5 ապականութենէն փախչելով : Եւ աս բանիս
 համար բոլոր ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատ-
 քին վրայ առաքինութիւն աւելցուցէք , ու ա-
 6 ռաքինութեանը վրայ՝ զիտութիւն , Եւ զի-
 տութեանը վրայ՝ ժուժկալութիւն , ու ժուժ-
 կալութեանը վրայ՝ համբերութիւն , և համ-
 բերութեանը վրայ՝ աստուածպաշտութիւն ,
 7 Աւ աստուածպաշտութեանը վրայ՝ եղբայրսի-
 րութիւն , ու եղբայրսիրութեանը վրայ՝ սէր :
 8 Ա՛սան զի քանի որ աս բաները ձեր վրայ կը
 գտնուին ու կ'աճին , պարապ ու անպտուղ չեն
 9 ըներ Եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնա-
 9 լուն մէջ : Բայց որո՛ւ քով որ աս բաներս չը-
 կայ , անիկայ կոյր է ու կարճատես , որ մոռցեր
 10 է իր առջի մեղքերէն մաքրուիլը : Եսոր համար՝
 եղբայրներ՝ աւելի ջանք ըրէք՝ որ ձեր կոչումը ու
 ընտրութիւնը հաստատէք . ինչու որ աս ընե-
 11 լով՝ բնաւ պիտի չվճիպիք . Քանզի այսպէս ձե-
 զի առատօրէն պիտի շնորհուի մեր Տէր ու Փրօ-
 կիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագա-
 ւորութիւնը մտնելը :
- 12 Աւստի ես միշտ աս բաները մտքերնիդ ձգելու
 վրայով զանցառու պիտի չըլամ . թէ՛ և գիտէք՝
 և հաստատուած էք ներկայ ճշմարտութեանս
 13 վրայ : Եւ իրաւունք կը սեպեմ , թէ քանի որ
 աս մարմինիս մէջն եմ՝ մտքերնիդ ձգելով ձեզ
 14 արթնցնեմ : Քանզի գիտեմ որ ես շուտով
 ... իմ մարմինս պիտի մերկանամ , ինչպէս որ
 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը յայտնեց ինձի :

- 15 Ուստի պիտի ջանամ որ իմ աշխարհէ ելլելէս
 ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք աս բաները յիշելու :
- 16 Ինչու որ չէ թէ մենք վարպետութեամբ շինուած
 առասպելներու ետեւէ երթալով՝ մեր Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի
 ցուցուցինք , հապա անոր մեծափառութեանը
- 17 ականատես ըլլալով : Այն զի ինքը Հօր Աս-
 տուծմէ փառք ու պատիւ առաւ , ան մեծփա-
 յելչութեան փառքէն անանկ ձայն մը գալով
 թէ , Ատիկայ է իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւ-
- 18 ներ եմ : Աւ աս երկինքէն եկած ձայնը մենք
 լսեցինք , որ անոր հետն էինք սուրբ լեռանը
- 19 վրայ : Աւ մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ ոչ
 աւելի հաստատուն է . ու աղէկ կ'ընէք՝ թէ որ
 անոր մտադրութիւն ընէք , որպէս թէ մութ
 տեղը լոյս տուող ճրագի մը , մինչև որ ցորեկը
 լուսնայ ու արուսեակը սրտերնուդ մէջը ծագի :
- 20 Բայց առաջ աս գիտնաք , որ գրոց ամէն մար-
 գարէութիւն իր յատուկ մեկնութիւնը չունի :
- 21 Ինչու որ մարգարէութիւն մը երբէք մարդոց
 կամքին պէս չտրուեցաւ . հապա Աստուծոյ սուրբ
 մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան :

ԳԼ . Բ

1 Կը ծանուցանէ թէ սուտ վարդապետներ պիտի ելլեն , և կը նախաձայնէ՝ թէ անոնց ու
 թէ անոնց հետևողներուն անպարկեշտ վարմունքը ու պատիժը . 7 ուսկից ազատ պի-
 տի մնան բարեպաշտները , ինտոր որ Ղովտ Սողոմէն ազատեցաւ : 10 Աս անառակ և
 հայհոյիչ խաբեբաներուն վարմունքը աւելի մանրամասնաբար կը նկարագրէ , որպէս զի
 տեսնելով մարդիկ շուտով կարենան ծաննալ զանոնք , և անոնցմէ հեռու կենալ :

- 1 Բայց սուտ մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժողո-
 վուրդին մէջ , ինչպէս որ ձեր մէջն ալ սուտ
 վարդապետներ պիտի ըլլան , որ գաղտուկ պիտի
 մտցընեն կորուսիչ հերձուածողութիւններ , ու
 զիրենք ծախու առնող Տէրը ուրանալով՝ իրենց
- 2 վրայ պիտի բերեն արագահաս կորուստը . Աւ
 շատերը անոնց անառակութեանցը ետեւէն պի-
 տի երթան , որոնց համար ճշմարտութեան

- 3 Ճամբան պիտի հայհոյուի . Եւ ազահուլթիւնով՝
խորամանկութեամբ հնարուած խօսքերով ձեզ
վաճառաշահութեան պիտի գործածեն . որոնց
դատապարտութիւնը շատոնցմէ պարտաւար
չուշանար , ու անոնց կորուստը չմրափեր :
- 4 Այսան զի թէ որ Աստուած մեզք գործող հը-
րեշտակներուն չխնայեց , հապա խաւարի կա-
պերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի պա-
հալուեալ :
- 5 Հել տուաւ . Ու առջի աշխարհին ալ չխնայեց .
միայն թէ Նոյ ու թերորդ անոնք՝ արդարութեան
քարոզիչը պահեց , երբոր ջրհեղեղը ամբարիշտ-
ներուն աշխարհին վրայ բերաւ . Եւ Սոդոմի ու
Գոմորի քաղաքները մոխիր դարձնելով ու կոր-
ծանելով դատապարտեց , ետքէն ամբարշտու-
թիւն ընելու մարդոց օրինակ ընելով անոնք . Եւ
ազատեց արդար Աբրամը՝ որ անօրէններուն ա-
նառակ վարմունքէն ձանձրացեր էր . (Ինչու որ
անոնք արդարը անոնց մէջը կենալով՝ աչքովը տես-
նելով ու ականջովը լսելով , օրէ օր էր արդար
հոգին կը տանջէր անօրէն վարմունքովը .)
- 9 Տէրը գիտէ բարեպաշտները փորձութենէ ազա-
տելը , և անիրաւները տանջանքի համար դա-
տաստանի օրուան պահելը :
- 10 Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ
մարմինի ետեւէ կ'երթան , և տէրութիւնը կ'ա-
նարգեն , ինքնահաւան ու յանդուգն են , չեն
վախնար փառաւորներուն դէմ հայհոյելու . Երբ-
որ հրեշտակները՝ որ անոնցմէ շատ մեծ են զօրու-
թիւնով ու կարողութիւնով , Տէրոջը առջևը
հայհոյութեամբ դատապարտութիւն չեն բերեր
- 12 անոնց վրայ : Բայց ասոնք անբան անասուննե-
րու պէս՝ (որ բնականաբար որսի ու ապականու-
թեան համար ելած են ,) չգիտցած բաներնուն
դէմ կը հայհոյեն , և իրենց ապականութիւնու-
թիւնը պիտի ապականին , Անիրաւութեան վարձքը

- ընդունելով . որ ցորեկուան մէջ եղած զեղխու-
թիւնը զուարճութիւն կը սեպեն . արատ ու բիծ
է՛ , իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով՝
- 14 ձեզի հետ կերուխումի նստած ատեննին . Շը-
նութեամբ լեցուն աչքեր ունին , որ մեղքէ չեն
դադարիր . անհաստատ հոգիները կը խաբեն .
ազահութեան սովորած սիրտեր ունին . անի-
- 15 ծեալ զաւակներ է՛ . Շիտակ ճամբան ձգելով
մոլորեցան , Բէովրեան Բաղաամին ճամբուն
հետեւելով , որ անիրաւութեան վարձքը սիրեց .
- 16 Բայց իր անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը
առաւ . անխօս էջը մարդկային ձայնով խօսելով՝
- 17 մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց : Ասոնք
ջուր չունեցող աղբիւրներ են , ու փոթորիկէ
քշուած մէգեր . որոնց համար թանձր խաւարը
- 18 պահուած է յաւիտեան : Քանզի ունայնու-
թեան հպարտ խօսքեր ընելով՝ գիծութիւննե-
րով՝ մարմնոյ ցանկութիւններով կը խաբեն ա-
նոնք՝ որ քիչ մը առաջ փախչեր էին անոնցմէ՝
- 19 որ մոլորութեան մէջ կը պտըտին . Անոնց ա-
զատութիւն կը խոստանան , և իրենք ապակա-
նութեան ծառաներ են . վասն զի ինչ բանէ որ
- 20 մէկը յաղթուի , անոր ծառայ ալ կ'ըլլայ : Ին-
չու որ եթէ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
գիտութիւնովը աշխարհիս պղծութիւններէն
հրաժարելէն ետե՛ դարձեալ ան բաներէն բրո-
նուած յաղթուին , անոնց վերջը առջնէն
- 21 գէշ կ'ըլլայ : Ինչու որ աղէկ էր անոնց՝ որ բը-
նաւ արդարութեան ճամբան ճանչցած չըլլային ,
քան թէ ճանչնալով ետ դառնային ան սուրբ
- 22 պատուիրանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ : Սա-
կայն անոնց հանդիպեցաւ ան Ճշմարիտ առակին
բանը , թէ՛ Շունը նորէն իր փախածին կը դառ-
նայ , ու լուացուած խոզը ցելսի մէջ թապլտը-
կելու :

ԳԼ . Գ

1 Կը հաստատէ քրիստոսի դատաստանի գալուն ճշմարտութիւնը . 10 կը նկարագրէ թէ ինչ կերպով աշխարհս պիտի վերջանայ . 11 կը յորդորէ քրիստոնէաները որ աս բանիս սպասելով՝ անարատ վարք ունենան , 15 ու համոզուին թէ Տէրոջը երկայնամտութիւնը իրենց փրկութեանը համար է , ինտոր որ Պօղոս գրէր էր անոնց՝ իր թուղթերուն մէջ :

- 1 Աիրելիներ՝ աս երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը գրեմ . որոնցմով ձեր անկեղծ միտքը կ'ար-
- 2 թընցընեմ յիշելու . Որ սուրբ մարգարէներէն առաջուց զըուցուած խօսքերը , և մեր՝ ⲁⲓⲁⲓⲁⲓⲁⲓ Տէրոջը ու Փրկչին առաքեալներուն պատուէր-
- 3 ները միտքերնիդ բերէք : Իայց առաջ աս գիտ-
- 4 նաք , որ վերջի օրերը արհամարհողներ և ծաղը ընողներ պիտի գան , որոնք իրենց ցանկութիւն-
- 5 ներուն համեմատ պիտի քալեն . Եւ պիտի ըսեն . Ո՞ր է անոր գալուն խոստմունքը . վասն զի քա-
- 6 նի որ հայրերը քնացան , ամէն բան անանկ կայ
- 7 կը մնայ արարածոց սկիզբէն հետէ : Բանզի ա-
- 8 նոնք (որ իրենց ուղածը աս է՝) ան բանը մոռ-
- 9 ցեր են , թէ երկինքը առաջուց եղաւ , ու երկի-
- 10 րը ջուրերէն և ջուրերով հաստատ կեցեր է Ես-
- 11 տուծոյ խօսքովը . Ուստի հին աշխարհը ջրհե-
- 12 ղեղով ապականած կորսուեցաւ . Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը նոյն խօսքով պահպանուած են , մինչև դատաստանին՝ ու ամբարիշտ մար-
- 13 դոց կորստեան օրը կրակի համար պահուած :
- 14 Եւ աս մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ՝ սիրելի-
- 15 ներ , որ Տէրոջը քովը մէկ օրը հազար տարուան պէս է , ու հազար տարին մէկ օրուան պէս :
- 16 Տէրը չուշացըներ է խոստմունքը , ինչպէս որ ոմանք ուշացուցած կը սեպեն , հապա մեզի երկայնամիտ կ'ըլլայ . ինչու որ չուզէր որ մէկը կորսուի , հապա որ ամէնքը ապաշխարանքի գան :
- 17 Սակայն Տէրոջը օրը գողի պէս պիտի գայ , որ ան ատենը երկինքը սաստիկ շառաչելնով պիտի անցնի , ու տարերքները բոքնկած պիտի լու-

- ծուին , երկիրս ալ՝ ու ինչ գործքեր որ անոր մէ-
 11 ջը կը գտնուին , պիտի այրուին : Ուստի աս
 ամէն բաները որ պիտի լուծուին , ձեզի ինչպէս
 մարդիկ ըլլալ կը վայլէ սուրբ վարմունքով ու
 12 բարեպաշտութեամբ , սպասելով Ու արտորա-
 լով Մատուծոյ օրուանը գալուն , որուն մէջ եր-
 կինքը կրակով այրուած պիտի լուծուի , ու տա-
 13 ըերքները բռնկած պիտի հալին : Սակայն իր
 խոստմունքին համեմատ՝ նոր երկինքի մը ու
 նոր երկրի մը կը սպասենք , որոնց մէջ արդա-
 բութիւն կը բնակի :
 14 Ուստի սիրելիներ՝ ասոնց սպասելով ջանացէք ,
 որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գտնէ խաղաղու-
 15 թիւնով . Եւ մեր Տէրոջը երկայնամտութիւնը
 փրկութիւն սեպեցէք . ինչպէս որ մեր սիրելի
 եղբայրը Պօղոս ալ իրեն տրուած իմաստութիւ-
 16 նովը գրեց ձեզի . Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն
 մէջն ալ աս բաներուս վրայով կը խօսի . որոնց
 մէջ քանի մը դժուարիմաց Խօսեց կը գտնուին ,
 որ զանոնք տգէտները ու անհաստատները ծուռ
 կողմը կը դարձնեն , ինտոր ուրիշ գիրքերն
 17 ալ իրենց անձին կորստեանը համար : Ուրեմն
 դուք սիրելիներ՝ առաջուց գիտնալով զգոյշ ե-
 ղեք , որ չըլլայ թէ անօրէններուն խաբէութենէն
 18 բռնուած՝ ձեր հաստատութենէն իյնաք . Հապա
 աճեցէք մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
 շնորհքովը ու գիտութիւնովը . անոր փառք հի-
 մա ալ , ու մինչև յաւիտենական օրն ալ . ամէն :

ՅՈՎՀԵՆՆՈՒ ԵՌԵՅԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ արեալը կը նկարագրէ Բրիտոսի անձը՝ որով մենք յաւիտենական կեանք ունինք՝ Աստուծոյ հետ հաղորդութիւն ունենալով . 5 կը յորդորէ որ ասոր հետ սուրբ վարք ալ ունենանք , որ վկայութիւն մը ըլլայ՝ թէ մեր հաւատքին դաւանութիւնը և հաղորդութիւնը ճշմարիտ է , և որ հաստատ ապահովութիւն մը ունենանք՝ թէ Բրիտոսի մահուամբը մեր մեղքերուն թողութիւն կայ :

1 Կենաց Բանին վրայով որ սկիզբէն էր , որուն համար լսեցինք , որն որ մեր աչքերովը տեսանք , որուն նայեցանք , ու մեր ձեռքերը շոշափեցին .

2 (Եւ կեանքը յայտնուեցաւ , ու տեսանք , և կը վկայենք , ու ձեզի կը պատմենք ան յաւիտենական կեանքը , որ Հօրը քովն էր՝ ու մեզի յայտ-

3 նուեցաւ .) Են որ տեսանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք , որ դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք . և մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր Արդւոյն Յիսուս Քրիստոսին հետ :

4 Եւ աս բաները կը գրենք ձեզի , որ ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ :

5 Եւ ասիկայ է ան պատգամը որ իրմէն լսեցինք՝ ու ձեզի կը պատմենք , թէ Աստուած լոյս է , ու

6 անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ : Թէ որ ըսենք թէ՝ Ենոր հետ հաղորդութիւն ունինք , ու խաւարի մէջ պտըտինք , սուտ կը զրուցենք՝ և ճշմարտութիւնը չենք ըներ :

7 Հապա թէ որ լոյսի մէջ քայլենք , ինչպէս որ անիկայ լոյսի մէջ է , իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք , ու անոր Արդւոյն Յիսուս Քրիստոսին արիւնը մեզ

8 ամէն մեղքէ կը սրբէ : Թէ որ ըսենք թէ՝ Մենք

մեղք մը չունինք , ինքզինքնիս կը խարենք , ու
 9 մեր մէջը ճշմարտութիւն չկայ : Թէ որ խոս-
 տովանինք մեղքերնիս , հաւատարիմ ու արդար
 է անիկայ մեր մեղքերուն թողութիւն տալու , և
 10 մեզ բոլոր անիրաւութենէ սրբելու : Թէ որ ը-
 սենք թէ՛ Մեղք մը չգործեցինք , սուտըրուց
 կ'ընենք անիկայ , ու անոր խօսքը մեր մէջը չէ :

ԳԼ . Բ

1 Կը զգուշացնէ տկարութեան մեղքերէն : 3 Կը սորվեցնէ թէ ճշմարտապէս զԱս-
 տուած ճանչնալը կը կայանայ անոր պատուիրանքները պահելու մէջ , 9 մեր եղբայրնե-
 րը սիրելու , 15 ու աշխարհը չսիրելու մէջ : 18 Պարտինք հեռու կենալ մոլորեցու-
 ցիչներէն , 20 որոնց մոլորութիւններէն աստուածապաշտները ապահով և ազատ կ'ըլ-
 լան՝ հաստատուն հաւատքով և սուրբ վարքով պահպանուած :

1 Ի՛մ որդեակներս՝ աս բաները ձեզի կը գրեմ
 որ մեղք չգործէք . և թէ որ մէկը մեղք գործե-
 լու ըլլայ , շօրը քով բարեխօս ունինք Յիսուս

2 Քրիստոս արդարը . Եւ անիկայ մեր մեղքերուն
 քաւութիւն է , և չէ թէ մինակ մերիններուն ,
 հապա բոլոր աշխարհին ալ :

3 Ու ասով զիտենք թէ անիկայ ճանչցանք , թէ
 4 որ անոր պատուիրանքները պահենք : Են որ
 կ'ըսէ թէ՛ Ես անիկայ ճանչցայ , ու անոր պա-
 տուիրանքները չպահեր , ստախօս է , և անոր

5 մէջը ճշմարտութիւն չկայ : Բայց ան որ անոր
 խօսքը կը պահէ , իրաւցընէ իր մէջը կատարեալ
 է Աստուծոյ սէրը . ասով կը ճանչնանք թէ անոր

6 մէջն ենք : Են որ կ'ըսէ թէ անոր մէջը կը բնա-
 կի , անանկ պէտք է որ քալէ՛ ինտոր որ անիկայ
 քալեց :

7 Սիրելիներ՝ չէ թէ մէկ նոր պատուիրանք մը
 կը գրեմ ձեզի , հապա ան հին պատուիրանքը
 որ սկիզբէն ՚ի վեր ունէիք . և հին պատուիրան-
 քը ան խօսքն է , որ դուք սկիզբէն լսեցիք :

8 Դարձեալ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի ,
 որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու ձեր մէջը . ինչու որ
 խաւարը կ'անցնի , ու ճշմարիտ լոյսը արդէն

- 9 կ'երևնայ : Են որ կ'ըսէ՝ թէ լոյսի մէջ է , ու իր եղբայրը կ'ատէ , անիկայ տակաւին խաւարի մէջ
- 10 է : Են որ իր եղբայրը կը սիրէ , լոյսի մէջ կը
- 11 բնակի , ու իր մէջը գայթակղութիւն չկայ . Բայց ան որ իր եղբայրը կ'ատէ , խաւարի մէջ է , ու խաւարի մէջ կը քալէ , և չգիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ , ինչու որ խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է :
- 12 Ար գրեմ՝ ձեզի՝ որդեակներ , ինչու որ ձեր մեղքերը թողուած են անոր անուանը համար :
- 13 Ար գրեմ՝ ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ դուք ճանչցաք անիկայ՝ որ սկիզբէն է : Ար գրեմ՝ ձեզի՝ երիտասարդներ , ինչու որ դուք չարին յաղթեցիք :
- 14 Ար գրեմ՝ ձեզի՝ սողաքներ , ինչու որ դուք ճանչցաք Հայրը : Գրեցի ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ դուք ճանչցաք անիկայ՝ որ սկիզբէն է : Գրեցի ձեզի՝ երիտասարդներ , ինչու որ դուք ուժով էք , և Եստուծոյ խօսքը ձեր մէջը կը բնակի , ու
- 15 չարին յաղթեցիք : Մի սիրէք աշխարհս , ո՛չ
- 16 ալ ինչ որ աշխարհիս մէջ է : Թէ որ մէկը աշխարհը կը սիրէ , անոր ներսի դին Հօրը սէրը չկայ . քանզի ամէն բան որ աշխարհի մէջ է , մարմնոյ ցանկութիւնը , ու աչաց ցանկութիւնը , և «» կեանքիս ամբարտաւանութիւնը , Հօրմէն
- 17 չէ , հապա «» աշխարհէս է : Աշխարհս ալ կ'անցնի , անոր ցանկութիւնն ալ . բայց ան որ Եստուծոյ կամքը կը կատարէ , յաւիտեան կը մնայ :
- 18 Որդեակներ՝ վերջին ժամանակն է . ու ինչպէս որ լսեցիք՝ թէ Նեոը պիտի գայ , և արդէն շատ նեոեր եկած են . անկէ կ'իմանանք թէ վերջին
- 19 ժամանակ է : Մեզմէ ելան «Տան» , բայց մեզմէ չէին . ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային , մեր հետը պիտի մնային . հապա Եղի ելան , որ յայտնի ըլլան՝
- 20 թէ անոնք ամէնը մեզմէ չէին : Բայց դուք օժու-

- Թիւն ունիք Սուրբէն , ու ամէն բան գիտէք :
- 21 Չգրեցի ձեզի՝ իբր թէ ճշմարտութիւնը չէք գիտեր , հապա թէ գիտէք անիկայ , ու նաև
- 22 թէ ամէն ստութիւն ճշմարտութենէ չէ : Ո՞վ է ստախօս , եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուսը Քրիստոս չէ . անիկայ է՝ Նեոը որ կ'ուրանայ
- 23 նայ Հայրը ու Արդին : Ամէն ո՞վ որ կ'ուրանայ Արդին , անիկայ Հայրն ալ չընդունիր . Եւ այն որ կը խոստովանի Արդին , անիկայ Հայրն ալ
- 24 կ'ընդունի : Աւրեմն ի՞նչ որ դուք սկիզբէն լսեցիք , թող անիկայ ձեր մէջը բնակի . թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բնակի , դուք ալ Արդինն ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք :
- 25 Աւ ասիկայ է ան խոստմունքը , որ ինքը մեզի խոստացաւ ,
- 26 «...» յաւիտենական կեանքը : Աս բաները ձեզի գրեցի՝ ձեզ մոլորեցնողներուն համար : Աւ ան օծութիւնը՝ որ դուք իրմէն ընդունեցիք , ձեր մէջը կը մնայ , ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցընէ . հապա ինչպէս որ նոյն օծութիւնը ձեզի կը սորվեցընէ ամէն բանի վրայով , և ճշմարտ է՝ ու սուտ չէ , և ինչպէս որ անիկայ ձեզի սորվեցուց , անոր մէջը կեցէք :
- 28 Աւ հիմա որդեակներ՝ անոր մէջը կեցէք , որ երբ անիկայ յայտնուի , մենք համարձակութիւն ունենանք , ու անկէ համհանք իր զալու ատենը :
- 29 Թէ որ գիտէք թէ անիկայ արդար է , կ'իմանաք թէ՛ ամէն ո՞վ որ արդարութիւն կը գործէ , անկէ ծնած է :

ԳԼ . Գ

1 Յիշեցընելով Աստուծոյ անզուգական սէրը՝ որով մեզ իրեն որդիներ կ'ընէ , 3 կը յորդորէ որ ֆազանդութեամբ անոր պատուիրանները պահենք , 11 ու նաև եղայրաբար մեկզմէկ սիրենք :

- 1 Տեսէք՝ Հայրը ինտոր սէր շնորհեց մեզի , որ մենք Աստուծոյ որդիք ըսուինք . ասոր համար աշխարհ մեզ չճաննար , ինչու որ զանիկայ ալ
- 2 չճանչցաւ : Սիրելիներ՝ հիմա մենք Աստուծոյ

որդիքն ենք , և տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք . բայց զիտենք որ երբ անիկայ յայտնուի , անոր պէս պիտի ըլլանք . վասն զի անիկայ պիտի տեսնենք՝ ինչպէս որ է :

- 3 Եւ ամէն ո՛վ որ աս յոյսը անոր վրայ ունի , ինքզինքը կը մաքրէ , ինչպէս որ անիկայ մաքուր
- 4 է : Եւ ամէն ո՛վ որ մեղք կը գործէ , անիկայ անօրէնութիւն ալ կը գործէ , և քան մեղքը անօրէն-
- 5 նութիւն է : Եւ զիտէք որ անիկայ անոր համար յայտնուեցաւ , որ մեր մեղքերը վերցընէ .
- 6 ու իր մէջը մեղք չկայ : Եւ ամէն ո՛վ որ անոր մէջը կը կենայ , մեղք չգործեր . ամէն ո՛վ որ մեղք կը գործէ , զանիկայ տեսած չէ , ու զանիկայ ճանչ-
- 7 ցած չէ : Արդեակներ՝ մէկը ձեզ չխաբէ . ան որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է , ինչպէս որ
- 8 Անիկայ արդար է : Եւ ան որ մեղք կը գործէ՝ Սատանայէն է . ինչու որ Սատանան սկիզբէն ՚ի վեր կը մեղանչէ . ասոր համար Եստուծոյ Արդին յայտնուեցաւ , որ Սատանային գործքերը քա-
- 9 կէ : Եւ ամէն ո՛վ որ Եստուծմէ ծնած է , մեղք չըգործեր , ինչու որ անոր սերմը իր մէջը կը մնայ , ու չկրնար մեղք գործել , քանզի Եստուծմէ ծը-
- 10 նած է : Ետով յայտնի են Եստուծոյ որդիքը՝ ու Սատանայի որդիքը :

Եւ ամէն ո՛վ որ արդարութիւն չգործեր , անիկայ Եստուծմէ չէ , և ան ալ որ իր եղբայրը չսիրեր :

- 11 Ինչու որ ասիկայ ան պատուիրանքն է՝ որ դուք
- 12 սկիզբէն լսեցիք , որ մէկզմէկ սիրենք : Չէ թէ կայենին պէս՝ ոչ չարէն էր , ու իր եղբայրը սպաննեց . և ինչո՞ւ համար զանիկայ սպաննեց . անոր համար որ իր գործքերը չար էին , ու իր
- 13 եղբօրը հրեծեցը արդար : Մի զարմանաք եղ-
- 14 բայրներս՝ թէ որ աշխարհը ձեզ ատէ : Մենք զիտենք որ մահէն կեանքի փոխուեցանք . ինչու որ եղբայրները կը սիրենք . ան որ եղբայրը չսի-

- 15 րեր , մահուան մէջ կը մնայ : Ամէն ո՞վ որ իր եղբայրը կ'ատէ , մարդասպան է . ու գիտէք որ ամէն մարդասպան իր մէջը բնակած յաւիտե-
- 16 նական կեանք չունի : Ասով գիտցանք Քրիստոսի սէրը , որ անիկայ իր կեանքը մեզի համար դրաւ . մենք ալ պարտաւոր ենք Քրիստոսի եղբայրնե-
- 17 րուն համար զնել մեր կեանքը : Բայց ան որ աշխարհիս բարիքը ունի , և իր եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ , ու իր գութը անկէ կը գոցէ , ինտո՞ր Աստուծոյ սէրը անոր մէջը բնա-
- 18 կած կ'ըլլայ : Ո՞րդեակներս՝ չէ՛ թէ խօսքով ու լեզուով սիրենք , հապա գործքով ու ճշմարտութիւնով :
- 19 Աւ ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութենէն ենք , ու մեր սրտերուն համարձակութիւնովը
- 20 անոր առջև պիտի երևնանք : Քանզի թէ որ մեր սիրտերը մեզ կը մեղադրեն , հապա Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է՝ և ամէն բան գիտէ :
- 21 Ահրելիներ՝ թէ որ մեր սիրտերը մեզ չմեղադրեն , համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջևը .
- 22 Աւ ինչ որ խնդրենք , կ'առնենք անկէ . ինչու որ իր պատուիրանքները կը պահենք , ու իր առջին հաճոյ եղած բաները կ'ընենք :
- 23 Աւ ասիկայ է անոր պատուիրանքը , որ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսին անուանը հաւատանք՝ ու մէկզմէկ սիրենք , ինչպէս որ մեզի
- 24 պատուէր տուաւ : Աւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ , անոր մէջը կը կենայ . ու անիկայ ալ ասոր մէջը . և ասկէ գիտենք՝ որ անիկայ մեր մէջը կը կենայ , «յոհիմն» ան Հոգիէն որ մեզի տուաւ :

ԳԼ . Դ

1 Կը պատուիրէ Հաւատալ ամէն վարդապետներուն , որոնք կը պարծենան՝ թէ Աստուծոյ Հոգին ունին , այլ փորձել զանոնք ուղղափառ հաւատքին կանոններովը . 7 և շատ փաստերով կը յորդորէ զանոնք եղբայրական սէր ունենալու :

- 1 Միրելիներ՝ ամէն հոգիի մի՛ հաւատաք . հապա հոգիները փորձեցէք թէ արդեօք Մատուծմէ՛ են . ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ սուտ
- 2 մարգարէներ ելած են : Եսով կրնաք ճանչնալ Մատուծոյ Հոգին . ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած կը խոստովանի , անիկայ
- 3 Մատուծմէ է . Եւ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չխոստովանիր , անիկայ Մատուծմէ չէ . ու ասիկայ Նեւին հոգիէ՛ է , որուն համար լսեցիք՝ թէ պիտի գայ , ու հիմակուրնէ
- 4 ալ աշխարհիս մէջն է : Դուք Մատուծմէ էք՝ որդեակներ , ու անոնց յաղթեցիք . քանզի մեծ է անիկայ որ ձեր մէջն է , քան թէ անիկայ՝ որ
- 5 աշխարհիս մէջն է : Ենոնք աշխարհէ են . անոր համար աշխարհի վրայով կը խօսին , և
- 6 աշխարհս մտիկ կ'ընէ անոնց : Մենք Մատուծմէ ենք . ան որ զՄատուծ կը ճանչնայ , մեզի մտիկ կ'ընէ . ան որ Մատուծմէ չէ , մեզի մտիկ չընէր . ասով կը ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին ու խաբէութեան հոգին :
- 7 Միրելիներ՝ մէկզմէկ սիրենք . ինչու որ սէրը Մատուծմէ է . ու ամէն ո՞վ որ կը սիրէ , Մատուծմէ ծնած է , ու կը ճանչնայ զՄատուծ :
- 8 Են որ չսիրեր , զՄատուծ չճանչնար . ինչու որ
- 9 Մատուծ սէր է : Ես բանիս մէջ Մատուծոյ սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ , որ Մատուծ իր միածին Որդին աշխարհք խրկեց , որ անոր մի-
- 10 ջոցովը ապրինք : Ես բանիս մէջն է սէրը , որ չէ թէ մենք սիրեցինք զՄատուծ , հապա որ անիկայ մեզ սիրեց , ու իր Որդին խրկեց մեր
- 11 մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու : Միրելիներ՝ թէ որ Մատուծ մեզ ասանկ սիրեց , ուրեմն մենք ալ կը պարտաւորինք մէկզմէկ սիրել :
- 12 Մէկը երբէք Մատուծ տեսած չէ . թէ որ մէկզմէկ կը սիրենք , Մատուծ մեր մէջը կը

բնակի , ու անոր սէրը մեր մէջը կատարեալ է :
 13 Եսով գիտենք թէ մենք անոր մէջը կը բնա-
 կինք՝ ու անիկայ մեր մէջը , որ իր Հոգիէն մեզի
 14 տուաւ : Եւ մենք տեսանք ու կը վկայենք՝ որ
 Հայրը իր Որդին խրկեց աշխարհի Փրկիչը ըս-
 15 ւ : Ո՛վ որ կը խոստովանի թէ Յիսուսը Որդի
 Եստուծոյ է , Եստուած անոր մէջը կը բնակի ,
 16 ան ալ Եստուծոյ մէջը : Եւ մենք ճանչցանք ու
 հաւատացինք ան սէրը որ Եստուած մեր վրայ
 ունի . Եստուած սէր է . և ան որ սիրոյ մէջ կը
 բնակի , Եստուծոյ մէջ կը բնակի , ու Եստուած
 17 անոր մէջը : Եսով սէրը մեր վրայ կատարեալ
 կ'ըլլայ . որ համարձակութիւն ունենանք դա-
 տաստանին օրը . վասն զի ինչպէս է ինքը , ա-
 18 նանկ ալ մենք ենք աս աշխարհիս մէջ : Սիրոյ
 մէջ վախ չկայ , հապա կատարեալ սէրը վախը
 մէկզի կը ձգէ . ինչու որ վախը տանջանքի են-
 թակայ է , ուստի ան որ կը վախնայ , սիրոյ մէջ
 19 կատարեալ չէ : Մենք զանիկայ կը սիրենք .
 20 ինչու որ առաջ անիկայ մեզ սիրեց : Թէ որ
 մէկը ըսէ թէ՛ Ես Եստուած կը սիրեմ , ու իր
 եղբայրը ատէ , անիկայ ստախօօ է . քանզի ան որ
 իր եղբայրը չսիրեր՝ որ կը տեսնէ , զԵստուած՝
 21 որ չտեսներ , ինտո՞ր կրնայ սիրել : Եւ անկէ աս
 պատուէրը ունինք , թէ ան որ զԵստուած կը
 սիրէ , իր եղբայրն ալ սիրէ :

ԳԼ . Ե

1 Ան որ զԵստուած կը սիրէ , անոր որդիներն ալ կը սիրէ , ու կը պահէ անոր պատուի-
 րանքները , 3 որոնք հաւատացելոց ծանրութիւն մը չեն : 9 Յիսուս՝ Եստուծոյ Որդին
 ըլլալով , կարող է մեզ փրկելու , 14 ու մեր աղօթքները լսելու , որ կը մատուցանենք
 թէ մեր անձերուն՝ և թէ ուրիշներուն համար :

1 Եմէն ո՛վ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը Քրիս-
 տոսն է , Եստուծո՛մէ ծնած է . և ամէն ո՛վ որ
 2 ծնողը կը սիրէ , անկէ ծնածն ալ կը սիրէ : Եսով
 կը ճանչնանք թէ Եստուծոյ որդիները կը սի-

- րենք , երբոր Եստուած սիրենք , ու անոր պա-
 3 տուիրանքները պահենք : Ինչու որ ասիկայ է
 Եստուծոյ սէրը , որ անոր պատուիրանքները
 պահենք . և անոր պատուիրանքները ծանր քան
 4 չեն : Այն զի ան ամէնը որ Եստուծմէ ծնած
 է , աշխարհին կը յաղթէ . և ասիկայ է յաղ-
 թութիւնը՝ որ աշխարհին կը յաղթէ , այսինքն
 5 մեր հաւատքը : Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ ,
 եթէ ոչ անիկայ՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը
 Որդի Եստուծոյ է :
- 6 Եսիկայ է՝ որ եկաւ ջուրով և արիւնով , այսինքն
 Յիսուս Քրիստոս . չէ թէ միայն ջուրով , հա-
 պա ջուրով ու արիւնով . և Հոգին է որ կը վկա-
 7 յէ . ինչու որ Հոգին ճշմարտութիւն է : Այն
 զի իրեք են՝ որ [երկինքի մէջ կը վկայեն , Հայ-
 րը՝ Բանը ու Սուրբ Հոգին . և աս իրեքը մէկ են :
 8 Ու իրեք են որ երկրի վրայ] կը վկայեն , Հոգին՝
 9 ջուրը ու արիւնը . և իրեքը միաբան են : Թէ որ
 մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք , Եստուծոյ
 վկայութիւնը աւելի մեծ է . ինչու որ ասիկայ է
 Եստուծոյ վկայութիւնը , որ իր Որդւոյն համար
 10 վկայեց : Են որ Եստուծոյ Որդիին կը հաւա-
 տայ , վկայութիւնը իր մէջը ունի . ան որ Ես-
 տուծոյ չհաւատար , ստախոս կ'ընէ անիկայ .
 ինչու որ չհաւատար ան վկայութեանը՝ որ Ես-
 11 տուած իր Որդւոյն համար վկայեց : Եւ վկայու-
 թիւնը աս է , որ Եստուած մեզի յաւիտենական
 կեանք տուաւ . ու աս կեանքը անոր Որդւոյն
 12 մէջն է : Են որ Որդին ընդունած է , կեանք
 ունի . և ան որ Եստուծոյ Որդին ընդունած չէ ,
 կեանք չունի :
- 13 Ես բաները գրեցի ձեզի՝ որ գիտնաք թէ յա-
 վիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Եստուծոյ
 14 Որդւոյն անուանը կը հաւատաք : Եւ ան հա-
 մարձակութիւնը որ մենք անոր քովը ունինք՝

- 15 աս է , որ ինչ բան որ խնդրելու ըլլանք իր կամ-
 քին համեմատ՝ կը լսէ մեզի : Եւ թէ որ գիտ-
 նանք թէ մեզի կը լսէ , ինչ որ խնդրելու ըլլանք ,
 «-բէ՛ն» կը գիտնանք թէ կ'առնենք խնդիրքնիս ,
 որ կը խնդրենք իրմէն :
- 16 Թէ որ մէկը տէսնէ որ իր եղբայրը մեզք մը
 գործեց՝ չէ թէ մահացու , թող խնդրէ՝ ու Ե-
 «-ա՛ն» անոր կեանք պիտի տայ ան մահացու չե-
 ղած մեզքը գործողին . մեզք կայ որ մահացու
- 17 է , չեմ՝ բսեր որ անոր համար խնդրէ : Ամէն
 անիրաւութիւն մեզք է . և մեզք կայ որ մահա-
 ցու չէ :
- 18 Գիտենք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է ,
 մեզք չգործեր . հապա ան որ Աստուծմէ ծնած
 է , իր անձը կը պահէ , ու չարը իրեն չղպչիր :
- 19 Գիտենք որ մենք Աստուծմէ ենք , ու բոլոր աշ-
 20 խարհք չարի մէջ է : Եւ գիտենք որ Աստու-
 ծոյ Որդին եկաւ , ու մեզի միտք տուաւ , որ
 ճշմարիտը ճանչնանք . և ան ճշմարիտին մէջն
 ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսին մէջը . ա-
 սիկայ է ճշմարիտ Աստուած՝ ու յաւիտենական
- 21 կեանք : Ո՛րդեակներ՝ ինքզինքնիդ կուռքերէն
 պահեցէք :

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

1 Կը յորդորէ մէկ պատուաւոր քրիստոնէայ տիկին մը՝ որ իր որդիներովը մէկտեղ հաստատուն մնայ քրիստոնէական սիրոյն և հաւատքին մէջ, 8 որ ըլլայ թէ իրենց առջեղաւանութեանը վարձքը կորսընցընեն . 10 պատուէր կու տայ չընդունիլ ան մոլորեցուցիչները, որոնք Յիսուս Քրիստոսի ճշմարիտ վարդապետութիւնը չունին :

1 Երէցէն ընտրեալ Տիկնոջը՝ ու իր որդիներուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և չէ թէ մինակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Են ճշմարտութեանը համար՝ որ մեր մէջը կը մնայ, ու յաւիտեան մեր հետը պիտի ըլլայ . Ենորհք՝ ողորմութիւն՝ խաղաղութիւն Հայր Եստուծմէն, և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն Հօրը Արդիէն՝ ձեր հետը ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով :

4 Եատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ գտայ՝ որ ճշմարտութեամբ կը քալեն ան պատուիրանքին համեմատ, որ Հօրմէն առինք :

5 Եւ հիմա քեզի կ'աղաչեմ՝ ո՞վ Տիկին, ո՞չ իբր թէ նոր պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հապա ան

6 որ սկիզբէն ունէինք, որ մէկզմէկ սիրենք : Եւ սէրը աս է՝ որ անոր պատուիրանքներուն համեմատ քալենք . «- պատուիրանքը աս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ՚ի վեր լսեցիք, անոր համեմատ

7 քալէք : Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չեն խոստովանիր . անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեո է :

8 Օգուշացէք ձեր անձերուն, որ աշխատանքնիս չկորսընցընենք, հապա

9 որ լման վարձք առնենք : Եմէն ո՞վ որ յանցանք

- կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ չկենար, անիկայ Աստուած չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կենայ,
- 10 անիկայ Հայրն ալ ունի՝ Որդին ալ: Թէ որ մէկը ձեզի գայ՝ ու աս վարդապետութիւնը չբերէ, անիկայ տուներնիդ մի՛ ընդունիք, և անոր Ռարև
- 11 րև մի՛ ըսէք: Քանզի ո՞վ որ անոր Ռարև կ'ըսէ, անոր չար գործքերուն հաղորդ կ'ըլլայ:
- 12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չուզեցի թղթով ու մելանով գրել. ինչու որ յոյս ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որ
- 13 մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ: Ռարև կ'ընեն քեզի՝ քու ընտրեալ քրոջդ որդիքը:

ԵՐՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը գովէ Գայիոսի բարեպաշտութիւնը, 5 և հիւրասիրութիւնը, 7 որով ճշմարիտ քարոզիչները կը պատուէր. 9 կը զանգատի Դիոտրեփեսին անվայել վարմունքին և սնափառութեանը համար, 11 որուն չար օրինակէն զգուշանալու պատուէր կուտայ. 12 մասնաւոր վկայութիւն մը կ'ընէ Դեմետրիոսին բարի համբաւին վրայով:

- 1 Երէցէն Գայիոս սիրելիին, որն որ ես կը սիրեմ ճշմարտութեամբ: Սիրելի՛ աղօթք կ'ընեմ որ ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու առողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հոգիդ ալ յաջողութեան
- 3 մէջ է: Ինչու որ շատ ուրախացայ, երբոր քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին, ինչպէս որ դուն ճշմարտութեամբ կը քալես. Ասկէ մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, որ կը լսեմ թէ իմ որդիներս ճշմարտութեան մէջ կը քալեն: Սիրելի՛

- գուն հաւատարմաբար կ'ընես, ինչ որ կընես
 6 եղբայրներուն՝ և օտարներուն . Որոնք եկեղե-
 ցիին առջևը վկայեցին քու սիրոյդ վրայով . որ
 եթէ աստուածահաճոյ կերպով զանոնք ճամբայ
 7 դնես, աղէկ պիտի ընես : Ինչու որ Աստուծոյ
 անուանը համար ելան, ու հեթանոսներէն բան
 8 մը չեն առներ : Ուստի մենք պարտաւոր ենք
 անանկները ընդունելու, որ ճշմարտութեանը
 գործակից ըլլանք :
- 9 Եկեղեցիին գրեցի . բայց 'Վիտորեփէս' որ մե-
 ջերնին առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդունիր :
- 10 Ասոր համար՝ թէ որ գամ, անոր ըրած գործ-
 քերը պիտի յիշեմ, որ մեզի դէմ շաղակրատե-
 լով չարախօսութիւն կ'ընէ . և ասով ալ գոհ չե-
 զած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները, ու անոնք որ
 կ'ուզեն ընդունիլ կ'արգիլէ, ու եկեղեցիէն ալ կը
 11 հանէ : Միրելի՛ չարին նմանող մի՛ ըլլար, հա-
 պա բարիին . ան որ բարիք կը գործէ, Աստուծ-
 մէ է . բայց ան որ չարիք կը գործէ, անիկայ
- 12 զԱստուած տեսած չէ : 'Վեմետրիոսին համար
 ամէնն ալ կը վկայեն, բուն իսկ ճշմարտութիւնն
 ալ . մենք ալ կը վկայենք . և դուք գիտէք որ
 մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է :
- 13 Շատ բան ունէի գրելու . բայց չեմ ուզեր մեղա-
 14 նով ու գրիչով քեզի գրել : Սակայն յոյս ունիմ
 մօտերս քեզ տեսնելու, ու բերան առ բերան
- 15 պիտի խօսինք : Խաղաղութիւն քեզի . բարե-
 կամները քեզի բարև կ'ընեն . բարև՛ ըրէ հի բա-
 րեկամներուն՝ ամէն մէկուն անունովը :

ՅՈՒԴԵՅԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը յորդորէ քրիստոնէաները՝ որ հաստատ կենան հաւատքին դաւանութեանը մէջ, 4 ծանուցանելով անոնց թէ խաբերայ վարդապետներ մտած են մշերնին՝ որ զանոնք մոլորցընեն. որոնց դատապարտելի վարդապետութեանը ու վարմունքին համար՝ սոսկալի պատիժ պատրաստուած է. 20 իսկ բարեպաշտներուն վրայով կ'իմացընէ թէ՛ անոնք Աստուծոյ աղօթք բնելով՝ Սուրբ Հոգիին օգնականութեամբը կրնան հաստատուն կենալ, շնորհք ածիլ, անձերնին պահել և ուրիշներն ալ ազատել աս մոլորեցուցիչներուն որոգայթներէն :

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու Յակոբոսին եղբայրը. ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն սրբուած էք, և Յիսուս Քրիստոսէն պահուած »-

2 կանչուած . Ողորմութիւնը ու խաղաղութիւնը և սէրը ձեր վրայ շատնայ :

3 Միրելիներ՝ բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի գրելու հասարակաց փրկութեանը համար, է՛ «նչ» հարկ սեպեցի ձեզի գրել, ու յորդորել, որ մրցիք ան հաւատքին համար՝ որ անգամ մը

4 սուրբերուն աւանդուեցաւ : Քանզի մէկ քանի մարդիկ զաղտուկ մտան, անոնք որ առաջուց աս դատապարտութեանը համար որոշուած էին, ամբարիշտներ, որ մեր Աստուծոյ շնորհքը անառակութեան դարձուցին, և մի միայն Նշխանը՝ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ուրա-

5 ցան : Երդ՝ կ'ուզեմ միտքերնիդ բերել, թէև արդէն զիտէք ասիկայ, թէ Տէրը որ ժողովուրդը Նգիպտոսի երկրէն ազատեց, ետքը չհաւա-

6 տացողները կորսընցուց : Աւ ան հրեշտակները՝ որ իրենց իշխանութիւնը չպահեցին, հապա իրենց բնակութիւնը ձգեցին, մշտնջենաւոր կապերով խաւարի մէջ պահեց՝ մեծ օրուան դա-

- 7 տաստանին : Ինչպէս Սողոմ ու Գոմոր՝ և անոնց բոլորտիբը եղած քաղաքները՝ որոնք ասոնց նման պոռնկեցան ընկերներուն մարմինին ետևէն երթալով , առջևնիս օրինակ կեցեր են՝ յախտենական կրակին դատապարտութիւնը
- 8 ընդունելով : Նմանապէս աս ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն , տէրութիւնը կ'անարգեն ,
- 9 փառաւորներուն դէմ կը հայհոյեն : Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը երբոր Սատանային դէմ դնելով՝ Սովսէսին մարմինին համար կը վեճէր , չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դատապարտութիւն բերել «¹» վրայ . հապա ըսաւ , Տէրը
- 10 յանդիմանէ քեզ : Իսկ ասոնք՝ ան բաներուն որ չեն հասկընար , հայհոյութիւն կ'ընեն . և ան բաները որ բնականաբար անբան անասուններու
- 11 պէս գիտեն , անոնց մէջ կ'ապականին : Անց անոնց՝ որ Այեյնին ճամբովը գացին , ու Բաղամին մոլորութեանը «²» ցանկութեամբ վարձքի ետևէ գացին , և Աորխին հակառակութեանը
- 12 «³» կորսուեցան : Ասոնք ձեր սիրոյ խնջոյքներուն մէջ արատներ են , ու ձեզի հետ կերուխումի նստած ատեննին աներկիւղ իրենց անձը կը կերակրեն . անշուր ամպեր հովերէն քշուած . պտուղնին կորսընցուցած ծառեր , բերք չունեցող , երկու անգամ մեռած , արմատէն խլուած .
- 13 Օովու կատղած ալիքներ , որ իրենց անձերուն ամօթը կը փրփրոցընեն . մոլորական աստղեր , որոնց համար խաւարին մէզը պահուած է յաւիտեան :
- 14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Անովք ալ՝ որ եօթներորդ էր Ադամէն , ու ըսաւ . Ահա Տէրը
- 15 իր բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ , Ամենուն դատաստան ընելու , ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած ամբարշտութեանը բոլոր գործքերուն համար , և բոլոր խիստ խօսքե-

- րուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւորները անոր
 16 դէմ խօսեցան : Եսոնք տրտնջողներ — քրթմ-
 մընջողներ են , որոնք իրենց ցանկութիւններուն
 համեմատ կ'երթան . և իրենց բերանները ամ-
 բարտաւան խօսքեր կը զրուցեն . և շահի համար
 17 երեսպաշտութիւն կ'ընեն : Բայց դուք սիրե-
 լիներ՝ միտքերնիդ բերէք ան խօսքերը որ մեր
 Տէր Յիսուս Վրիստոսի առաքեալներէն առա-
 18 ջուց զրուցուեցաւ . Որ ձեզի կ'ըսէին թէ՛ Ա՛ր-
 ջի ժամանակը ծաղր ընողներ պիտի ըլլան , որոնք
 իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համեմատ
 պիտի երթան :
- 19 Եսոնք ինքզինքնին զատող շնչաւորներ են , որ
 20 Հոգին չունին : Բայց դուք սիրելիներ՝ անձեր-
 նիդ շինելով ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ ,
 21 և Սուրբ Հոգիով աղօթք ընելով , Ենձերնիդ
 Եստուծոյ սիրոյն մէջ պահեցէք , մեր Տէր Յի-
 սուս Վրիստոսի ողորմութեանը սպասելով յա-
 22 լիտենական կենաց համար : Եւ խտրութիւն
 23 ընելով՝ ոմանց ողորմեցէք . Եւ ոմանք վախով
 ազատեցէք՝ կրակէն յափշտակելով զանոնք ,
 ատելով մարմինէն աղտոտուած հանդերձն ալ :
- 24 Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պահել , և
 իր փառքին առջևը անարատ կայնեցընել ցնծու-
 25 թիւնով , Մի միայն Եստուծոյ մեր Փրկչին՝ մեր
 Տէր Յիսուս Վրիստոսին ձեռքովը փառք ու
 մեծութիւն , զօրութիւն ու իշխանութիւն բոլոր
 դարերէն առաջ , և հիմա ու բոլոր դարերու
 մէջ . ամէն :

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՒ ԵՍՏՈՒԵԾԵՐԵՆ ԵՒԵՏԵՐԵՆ ՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

4 Յովհաննէս իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Ասիայի եօթը եկեղեցիներուն , որոնց նշան ըլլալու համար ցուցուեցաւ իրեն՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակները : 7 Քրիստոսի գալուստը , 14 ու անոր զօրութիւնը և մեծափառութիւնը :

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը , որ Աստուած անոր տուաւ իր ծառաններուն ցուցնելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլալ . և իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յովհաննէս ծառային ի-

2 մացուց , Ար Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը ըրաւ , ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը , ինչ

3 որ տեսաւ : Արանի անոր՝ որ կը կարդայ , ու անոնց՝ որ կը լսեն « մարգարէութեանս խօսքերը , և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է . ինչու որ ժամանակը մօտ է :

4 Յովհաննէսէսէն եօթը եկեղեցիներուն՝ որ Ասիայի մէջն են . շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Ննկէ՝ որ է , և որ էր , և որ պիտի գայ , ու եօթը

5 Հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջեւն են . Աւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ՝ վկայէն , որ մեռելներուն անգրանիկն է , ու երկրի թագաւորներուն իշխանը . անոր՝ որ մեզ սիրեց , ու մեզ

6 իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուաց . Աւ մեզ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը , անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

7 Ահա ամպերով կու գայ . ու ամէն աչք պիտի

- տեսնէ անիկայ , և անոնք որ զանիկայ խոցեցին .
 և անոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրիս բոլոր ազ-
 8 գերը . այո՛ . ամէն : Ես եմ Ալֆա և Օմեղա՝
 կ'ըսէ Տէր Աստուած , որ է , և որ էր , և որ պի-
 տի գայ՝ Ամենակալը :
- 9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս Քրի-
 րիստոսի նեղութեանը ու արքայութեանը և
 համբերութեանը մէջ ընկերակիցը , Պատմոս
 ըստուած կղզին էի , Աստուծոյ խօսքին համար՝
 ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը համար :
- 10 Ե- կիրակի օրը Հոգին իմ վրաս եկաւ , ու ետե-
 ւէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի ջայն՝ պէս , որ կ'ը-
 11 սէր . Ի՛նչ որ կը տեսնես՝ գիրքի մը մէջ գրէ ,
 ու խրկէ եօթը եկեղեցիներուն , ու՛ Եփեսոսի , ու
 Չմիւռնիայի , և Պերգամոնի , ու Թիււատիրի ,
 և Սարգիկէի , ու Փիղադեղփիայի , և Լաւոզի-
 12 կիայի մէջ է՛ : Եւ զարձայ ան ձայնը տեսնելու՝
 որ ինծի կը խօսէր . ու երբոր զարձայ՝ եօթը ոս-
 13 կեղէն աշտանակներ տեսայ . Եւ եօթը աշտա-
 նակներուն մէջ էի : Արդւոյ մարդոյ նման՝ պճղնա-
 14 ոսկի գօտի մը կապած . Եւ իր գլուխը ու մազե-
 րը՝ բուրդի պէս ճերմակ՝ ու՝ ձիւնի պէս , ու իր
 15 աչքերը՝ կրակի բոցի պէս . Եւ իր ոտքերը ոս-
 կեպղինձի նման՝ որպէս թէ հնոցի մէջ կրակ
 զարձած , ու իր ձայնը շատ ջուրերու ձայնի պէս .
- 16 Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ունէր , ու
 իր բերնէն սրած երկրերան սուր մը կ'ելէր , և
 իր երեսը արևու պէս էր՝ ու՛ իր զօրութեամբը կը
 17 փայլէ : Աւ երբոր տեսայ անիկայ , իր ոտքը ին-
 կայ մեռելի պէս . ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դը-
 րաւ ըսելով . Մի վախնար . ես եմ առաջինը ու
 18 վերջինը : Եւ ես կենդանի եմ , ու ես ան եմ որ
 մեռայ , և ահա՛ կենդանի եմ յաւիտեանս յաի-
 տենից . և ես ունիմ մահուան ու դժոխքին

19 բանալիները : Ուստի գրէ ինչ որ կը տեսնես ,
 20 ան որ կայ , ու ան որ ետքը պիտի ըլլայ . Եօթը
 աստղերուն խորհուրդը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը
 տեսար , և եօթը ոսկեղէն աշտանակները . ան
 եօթը աստղերը՝ եօթը եկեղեցիներուն հրեշ-
 տակներն են . և եօթը աշտանակները եօթը
 եկեղեցիներն են :

ԳԼ . Բ

1 Եփեսոսի , 8 Չփուռնիայի , 12 Պերգամոնի 18 և Թիւատիրի եկեղեցիներուն հրեշտակ-
 ներուն՝ այսինքն հոգևոր պաշտօնականներուն գրուելու պատուէրները , ու ան եկեղեցի-
 ներուն եղած գովութիւնները ու յանդիմանութիւնները :

- 1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին
 գրէ . Եյսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ իր աջ ձեռքին
 մէջ եօթը աստղերը ունի , ու եօթը ոսկեղէն
 2 աշտանակներուն մէջը կը պտրտի . Գիտեմ քու
 գործքերդ , և քու աշխատութիւնդ , ու քու
 համբերութիւնդ , և որ չարերուն չես կրնար
 տանիլ , ու փորձեցիր անոնք որ կ'ըսեն՝ թէ ի-
 րենք առաքեալ են , ու չեն , և գտար թէ ստա-
 3 խօս են . Ու համբերութիւն ունենալով՝ իմ ա-
 նուանս համար ներդիմ կրեցիր , ու չթույ-
 4 ցար : Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ , որ քու
 5 առջի սէրդ ձգեցիր : Միտքդ բեր հիմա ուսկից
 որ ինկար , ու ապաշխարէ , և առջի գործքերդ
 ըրէ . եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու քու
 աշտանակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ թէ որ
 6 չապաշխարես : Բայց ասիկայ ունիս , որ Նիկո-
 ղայոսեանց գործքերը կ'ատես , որոնք ես ալ կ'ա-
 7 տեմ : Ըն որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին
 ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն . Ըն որ կը յաղթէ՝
 անոր ուտել պիտի տամ կենաց ծառէն , որ իմ
 Եստուծոյս զրախտին մէջն է :
 8 Եւ Չփուռնիայի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշ-
 տակին գրէ . Եյսպէս կ'ըսէ Եռաջինը ու վերջի-
 9 նը , որ մեռաւ ու կենդանացաւ . Գիտեմ քու

- գործքերդ ու նեղութիւնդ՝ և աղքատութիւնդ ,
 (բայց հարուստ ես ,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝
 որ կ'ըսեն , թէ իրենք չ'ըէայ են , ու չեն , հա-
- 10 պա Սատանայի ժողովք մը : Բնաւ մի՛ վախնար
 ան բաներէն որ պիտի կրես . ահա՛ Բանսարկուն
 ձեզմէ Բէ ^{անհեշտ} բանտը պիտի ձգէ , որ փոր-
 ձուիք , և տասը օր նեղութիւն պիտի ունենաք .
 մինչև 'ի մահ հաւատարիմ եղիր , ու քեզի կե-
- 11 նաց պսակը պիտի տամ : Ըն որ ականջ ունի՝
 թող լսէ թէ չ'ոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն .
 Ըն որ կը յաղթէ՝ երկրորդ մահէն պիտի չվը-
 նասուի :
- 12 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշ-
 տակին գրէ . Եյսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ սրած
- 13 երկրերան սուրը ունի . Գիտեմ քու գործքերդ ,
 և թէ ուր կը բնակիս՝ ^{այնտեղ} Սատանային աթո-
 ոին եղած տեղը , ու իմ անունս կը պահես , և
 իմ հաւատքս չուրացար ան օրերը անգամ՝ որ
 Ընթիպաս իմ հաւատարիմ վկաս սպաննուեցաւ
- 14 ձեր մէջը , ուր որ Սատանան կը բնակի : Բայց
 քեզի դէմ քիչ մը բան ունիմ . որ հոտ Բաղաա-
 մին վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս , որ
 Բաղակին սորվեցուց Խարայելի որդւոց առջևը
 գայթակղութիւն դնել , որ անոնք կրոց զո-
- 15 հուածներ ուտեն՝ ու պոռնկութիւն ընեն : Եսանկ
 ալ դուն՝ Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը
- 16 բռնողներ ունիս , որն որ ես կ'ատեմ : Ուստի
 ապաշխարէ . եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու
 իմ բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ անոնց
- 17 հետ : Ըն որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ չ'ոգին
 ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն . Ո՛վ որ կը յաղթէ՝
 պահուած մանանայէն ուտել պիտի տամ անոր ,
 ու ճերմակ խիճ մը պիտի տամ անոր , և ան
 խիճին վրայ նոր անուն մը գրուած , որն որ
 մէկը չգիտեր , բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի :

- 18 Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ . Եյսպէս կ'ըսէ Եստուծոյ Որդին , որ կրակի բոցի պէս աչքեր ունի , ու իր ոտքերը ոսկեպղինձի նման են . Գիտեմ քու գործքերդ ,
- 19 և սէրդ՝ ու հաւատքդ՝ ու քու ծառայութիւնդ ու համբերութիւնդ , և թէ քու վերջին գործքերդ առջիններէն շատ են : Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ , որ թող կու տաս Յեզաբէլ կինը , որ ինքզինքը մարգարէուհի կ'անուանէ , ու իմ ծառաներս մոլորեցնելով՝ կը սորվեցնէ պոռնկութիւն ընել՝ և կոոց զոհուածներ ուտել : Եւ ես անոր ժամանակ տուի իր պոռնկութեանը
- 22 վրայ ապաշխարելու , ու չապաշխարեց : Եհնես զանիկայ անկողինը պիտի ձգեմ , ու անոր հետ շնութիւն ընողները մեծ նեղութեան մէջ , թէ որ իրենց գործքերուն վրայ չապաշխարեն :
- 23 Եւ անոր զաւակները մահով պիտի սպաննեմ . ու բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երիկամունքները ու սիրտերը կը քրննեմ . և ամէն մէկերնուդ ձեր գործքերուն համեմատ պիտի հատուցանեմ : Բայց ձեզի կ'ըսեմ միւսներուդ՝ որ Թիւատիրի մէջ էք , ու աս վարդապետութիւնը չունիք , որ չճանչցաք Սատանային խորունկ բաները՝ (ինչպէս որ կ'ըսեն .) Ձեր վրայ ուրիշ ծանրութիւն չեմ
- 25 ձգեր . Հապա ան որ ունիք՝ պահեցէք մինչև որ ես գամ : Եւ ան որ կը յաղթէ՝ ու իմ գործքերս մինչև վերջը կը պահէ , անոր իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ . (Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ զաւազանով . անոնք բրուտի ամաններու պէս պիտի փրշրուին .) Ինտոր որ ես ալ իմ Հօրմէս առի .
- 29 ու անոր պիտի տամ առաւօտեան աստղը : Են որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ . Գ

2 Քրիստոս կը յանդիմանէ Սարգիկէի եկեղեցիին հրեշտակը . 3 կը յորդորէ զանկայ որ ապաշխարէ , և սպանալիք կ'ընէ անոր . 8 կը գողէ Փիղաղեղփիայի եկեղեցիին հրեշտակը 10 իր արթնութեանը և համբերութեանը համար . 15 կը նախատէ Նաուդիկէի եկեղեցիին հրեշտակը՝ ոչ պաղ և ոչ տար ըլլալուն համար , 19 և կը պատուիրէ որ աւելի նախանձաւոր ու ջերմեռանդ ըլլայ : 20 Քրիստոս դուռը կայնած կը բաղխէ :

- 1 Աւ Սարգիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ , Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ ունի Աստուծոյ եօթը Հոգիները՝ ու եօթը աստղերը . Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ դուն անուն ունիս
- 2 թէ կենդանի ես , ու մեռած ես : Արթնն կեցիր՝ և հաստատէ մնացած բաները որ մեռնելու վրայ են , ինչու որ քու գործքերդ Աստուծոյ
- 3 առջևը կատարեալ չգտայ : Հիմա մի'տքդ բեր թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր , ու պահէ , և ապաշխարէ . բայց թէ որ արթըննալու չըլլաս , գողի պէս քու վրադ պիտի գամ , ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ որ ժամուն քու վրադ պիտի
- 4 գամ : Սակայն քանի մը անձինք ունիս Սարգիկէի մէջ , որոնք իրենց հանդերձները չազատեցին , և ճերմակներով պիտի պտըտին ինձի
- 5 հետ , քանզի արժանի են : Ան որ կը յաղթէ՝ ճերմակներ պիտի հագնի . ու ես անոր անունը կենաց գիրքէն պիտի չաւրեմ , և անոր անունը պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ ու անոր հրեշտակներուն առջևը : Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :
- 7 Աւ Փիղաղեղփիայի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ ան Սուրբը՝ ան Ղշմարիտը՝ որ Ղաւիթի բանալին ունի , կը բանայ՝ ու մէկը չկայ որ գոցէ , և կը գոցէ՝ ու մէկը
- 8 չկայ որ բանայ . Գիտեմ քու գործքերդ . ահա քու առջիդ բացուած դուռ մը դրի , որ մէկը չկրնար գոցել . ինչու որ դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս , և իմ խօսքս պահեցիր , ու իմ անունս չուրացար : Ահա ես քեզի կու տամ Սա-

- տանային ժողովքէն եղողները՝ որոնք կ'ըսեն թէ՛ իրենք չ'ըէայ են , ու չեն , հապա սուտ կ'ըսեն . ահա պիտի ստիպեմ անոնք՝ որ զան ու երկրպագութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջևը , և ճանչ-
- 10 նան՝ թէ ես քեզ սիրեցի : Արովհետև իմ համբերութեանս խօսքը պահեցիր , ես ալ քեզ պիտի պահեմ փորձութեան ժամանակը , որ պատրաստ է գալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ երկրիս
- 11 երեսը բնակողները փորձելու համար : Ահա ես շուտով կու գամ . ունեցածդ «ճ»-ը բռնէ , որ
- 12 մէկը չառնէ քու պսակդ : Ան որ կը յաղթէ՛ անիկայ իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ , ու ալ դուրս պիտի չելլէ . և անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պիտի գրեմ , ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը , «յ»-ը նոր Արուսաղեմին , որ երկինքէն իմ Աստուծմէս կ'իջնէ ,
- 13 և իմ նոր անունս . Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ չողին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :
- 14 Աւ Աւտողիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ Ամէնը՝ հաւատարիմ ու ճշմարիտ Ական , Աստուծոյ արարածոց ըս-
- 15 կիզըր . Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ ո՛չ պաղ ես , ու ո՛չ տաք . երանի թէ պաղ ըլլայիր՝ կամ տաք :
- 16 Ուստի դուն որ գաղջ ես , ու ո՛չ տաք՝ ո՛չ պաղ , քեզ բերնէս դուրս փսխելու վրայ եմ .
- 17 Քանզի կ'ըսես , Աս հարուստ եմ՝ ու մեծցայ , և բանի մը կարօտ չեմ . ու չես գիտեր՝ որ դուն խեղճ ու թշուառական ես՝ և աղքատ ու կոյր ու
- 18 մերկ : Աս քեզի խորհուրդ կու տամ . ինձմէ կըրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախու առ՝ որ հարբստանաս , ու ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս , որ քու ամօթալի մերկութիւնդ չերենայ . և
- 19 աչքերդ դեղ դիր՝ որ տեսնես : Աս իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ . ուս-
- 20 տի նախանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ : Ահա

ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ . թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ , ու դուռը բանայ , անոր քովը պիտի մտնեմ , և անոր հետը ընթրիք պիտի
 21 ընեմ , ան ալ իմ հետս : Ան որ կը յաղթէ , իմ հետս իմ աթոռս նստել պիտի տամ անոր .
 22 նոր աթոռը նստայ : Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ . Գ

2 Յովհաննէս Աստուծոյ աթոռը կը տեսնէ երկինքին մէջ : 4 Քսանուչորս երէցները : 6 Չորս կենդանիները՝ որոնք առջնուն ու ետնուն աչքերով լեցուն էին : 10 Երէցները՝ իրենց պսակները աթոռին վրայ նստողին ոտքը դնելով , երկրպագութիւն կ'ընեն անոր :

1 Աս բաներէն ետքը տեսայ , և ահա երկինքի մէջ բացուած դուռ մը կար , և առջի ձայնը որ լսեցի , փողի նման էր , որ ինծի հետ կը խօսէր ու կ'ըսէր . Հոս ելիր՝ ու ասկէ ետքը ըլլալու բաները քեզի ցուցնեմ : Աւ շուտ մը Հոգին իմ վրաս եկաւ . և ահա աթոռ մը դրուած էր երկինքի մէջ . Ու աթոռին վրայ մէկը նստեր էր . և նստողը յասպիս ու սարգիոն քարերու երևոյթի նման էր : Աւ աթոռին բոլորտիքը ծիածան՝ զմրուխտի երևոյթի նման . ու աթոռին բոլորտիքը քսանուչորս աթոռներ , և ան աթոռներուն վրայ քսանուչորս երէցներ նստեր էին՝ Ճերմակ հանդերձներ հագած , ու զուխնին ոսկիէ պսակներ «-նէն» : Աւ աթոռէն փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ կ'ելլէին , ու աթոռին առջին եօթը հատ բորբոքած կրակի դամբարներ կային , որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն
 6 են : Աւ աթոռին առջևը իբրև ապակեղէն ծով մը՝ ակնվանիի նման , և աթոռին մէջը՝ ու աթոռին բոլորտիքը չորս կենդանիներ , որ աչքերով լեցուն էին առջևէն ու ետևէն : Աւ առջի կենդանին՝ առիւծի նման էր , ու երկրորդ կենդանին՝ զուարակի նման , և երրորդ կենդանին

- մարդու երես ունէր , ու չորրորդ կենդանին՝
 8 թռչող արծիւի նման : Եւ չորս կենդանիներուն
 ամէն մէկը շուրջանակի վեց վեց թև ունէր . ու
 ներսէն աչքերով լեցուն էին . ու չէին հանգչեր
 ո՛չ ցորեկը ո՛չ ալ գիշերը՝ ըսելով . Սուրբ՝ Սուրբ՝
 Սուրբ՝ Տէր Աստուած Ամենակալ , որ էր , և որ
 9 է , և որ պիտի գայ : Ու երբոր ան կենդանի-
 ները փառք ու պատիւ և գոհութիւն կու տային
 աթոռին վրայ նստողին՝ որ կենդանի է յաւի-
 10 տեանս յաւիտենից , Քսանուչորս երէցները ա-
 թոռին վրայ նստողին առջևը կ'իյնային՝ ու եր-
 կրոպագութիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտե-
 նից կենդանի եղողին , և իրենց պսակները ա-
 11 թոռին առջևը կը ձգէին՝ ըսելով . Արժանի ես
 Տէր՝ փառք ու պատիւ և զօրութիւն առնելու .
 ինչու որ ամէն բան դուն ստեղծեցիր , ու քու
 կամքովդ եղան ու ստեղծուեցան :

ԳԼ . Ե

- 1 Եօթը կնիքով կնքուած գիրքը : 9 Միայն մերթուած Գառնուկը արժանի էր զանկայ
 բանալու : 12 Վասն որոյ երէցները փառք ու գոհութիւն կու տան անոր , 9 ու կը
 խոստովանին թէ անիկայ փրկեց զիրենք իր արիւնովը :
- 1 Եւ աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքը մէկ
 գիրք մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած , և
 2 եօթը կնիքով կնքուած : Ու մէկ զօրաւոր հրեշ-
 տակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով կը կանչէր . Ո՞վ
 3 արժանի է ատ գիրքը բանալու , ու ատոր կնիք-
 ները քակելու : Եւ ո՛չ երկինքի մէջ՝ ո՛չ երկրի
 վրայ՝ ու ո՛չ երկրի տակը գրեցուած մէկը՝ ո՛ր կարող
 ըլլար ան գիրքը բանալու , ո՛չ ալ անոր նայելու :
 4 Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը արժանի չը-
 գտնուեցաւ ան գիրքը բանալու , ո՛չ ալ անոր
 5 նայելու : Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի . Մի՛
 լար . ահա Յուդայի ցեղէն եղող Առիւծը՝ Դա-
 լիթի Արմատը յաղթեց ան գիրքը բանալու՝
 6 ու անոր եօթը կնիքները քակելու : Եւ տե-

սայ որ աթոռին ու չորս կենդանիներուն մէջ
 տեղը և երէցներուն մէջտեղը կայնած Գառ-
 նուկ մը կար՝ որպէս թէ մորթուած , որ եօթը
 եղջիւր ու եօթը աչք ունէր , որոնք Աստուծոյ
 եօթը շողիներն են՝ որ բոլոր երկիրը կը խը-
 7 կուին : Աւ անիկայ եկաւ՝ ու աթոռին վրայ
 8 նստողին աջ ձեռքէն գիրքը առաւ : Ու երբոր
 գիրքը առաւ , չորս կենդանիները ու քսանու-
 չորս երէցները Գառնուկին առջևը ինկան , և
 ամէնքն ալ քնարներ ունէին , ու ոսկիէ խնկա-
 մաններ խունկով լեցուն , որ սուրբերուն աղօթքն
 9 է : Աւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով . Արժանի
 ես դուն առ գիրքը առնելու՝ ու ատոր կնիքները
 բանալու . ինչու որ մորթուեցար , ու մեզ ծա-
 խու առիր Աստուծոյ՝ քու արիւնովդ ամէն ցեղէ
 10 ու լեզուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ . Աւ ասոնք
 մեր Աստուծոյ թագաւորներ ու քահանաներ
 11 ըրիր , ու երկրի վրայ պիտի թագաւորեն : Աւ
 նայեցայ՝ ու շատ հրեշտակներու ձայն լսեցի ,
 աթոռին՝ ու կենդանիներուն և երէցներուն բո-
 լորտիքն էին . ու անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց՝
 12 և հազարք հազարաց . Որոնք մեծ ձայնով կ'ը-
 սէին . Ատ մորթուած Գառնուկը արժանի է
 զօրութիւն՝ ու հարստութիւն՝ և իմաստութիւն՝
 ու կարողութիւն՝ և պատիւ ու փառք ու օրհ-
 13 նութիւն առնելու : Աւ բոլոր արարածները՝ որ
 երկինքի մէջ՝ ու երկրի վրայ՝ ու երկրի տակը և
 ծովու մէջ , ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝
 լսեցի որ կ'ըսէին . Աթոռին վրայ նստողին՝ և
 Գառնուկին՝ օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու
 14 զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից : Աւ չորս
 կենդանիները կ'ըսէին՝ Ամէն . ու երէցները ին-
 կան՝ ու երկրպագութիւն ըրին :

ԳԼ . Զ

1 Կնիքներուն կարգաւ բացուիլը , ու անոնց հետեւած երեւոյթները :

- 1 Աւ տեսայ՝ երբոր Գաւնուկը եօթը կնիքնե-
րուն մէկը բացաւ , ու չորս կենդանիներուն մէ-
կէն որոտումի պէս ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր ,
- 2 Ակուր ու տես : Աւ տեսայ՝ և ահա ճերմակ ձի
մը . ու անոր վրայ հեծնողը աղեղ մը ունէր . և
պսակ մը տրուեցաւ անոր . և անիկայ յաղթող
էր , ու յաղթելու ելաւ :
- 3 Աւ երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ , երկրորդ
4 կենդանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր , Ակուր : Աւ ու-
րիշ ձի մը ելաւ շառագոյն , ու անոր վրայ հեծ-
նողին իշխան տրուեցաւ որ երկրէս խաղա-
ղութիւնը առնէ , որ իրար սպաննեն . ու անոր
մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ :
- 5 Աւ երբոր երրորդ կնիքը բացաւ , երրորդ կեն-
դանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր , Ակուր ու տես . ու
տեսայ՝ և ահա սև ձի մը , ու անոր վրայ հեծ-
6 նողը իր ձեռքը կշեռ մը ունէր : Աւ չորս կեն-
դանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր .
Ապպիճ մը ցորենը մէկ դահեկանի , ու իրեք կա-
պիճ գարին մէկ դահեկանի . և ձէթին ու գի-
նիին փնաս չընես :
- 7 Աւ երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ , չորրորդ
կենդանիէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր , Ակուր ու
8 տես : Աւ տեսայ՝ և ահա դեղին ձի մը , ու անոր
վրայ հեծնողին անունը Մահ էր , և Դժոխքը
անոր ետեւէն կ'երթար . ու անոր իշխանութիւն
տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ , որ սրով
ու սովով և մահով՝ ու երկրի գաղաններով սատ-
կեցընէ :
- 9 Աւ երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ , սեղանին
տակը տեսայ ան մարդոց հոգիները , որ սպան-
նուած էին Աստուծոյ խօսքին համար , ու անոր
10 վկայութեանը համար՝ որ իրենք ունէին . Աւ
մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին . Ո՛վ սուրբ ու
ճշմարիտ Տէր՝ մինչև երբ չես դատեր , ու մեր

- արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն պահանջեր :
- 11 Եւ ճերմակ հանդերձներ տրուեցաւ անոնց , ու ըսուեցաւ անոնց՝ որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին , մինչեւ որ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան , որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին :
- 12 Եւ տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ , ու մեծ շարժ մը եղաւ , ու արևը սևցաւ մաղեղէն քուրձի մը պէս , և լուսինը բոլորովին արիւնի պէս եղաւ . Ու երկնից աստղերը գետինը թափ-թրփեցան , ինչպէս որ սաստիկ հովէն շարժուած թղենին իր տհաս պտուղները կը թափէ . Եւ երկինքը գալարուող տոմսի պէս կը քաշուէր . ու բոլոր լեռները և կղզիները իրենց տեղերէն շարժեցան : Ու երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հաղարապետները և հարուստները և զօրաւորները ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները այրերուն և լերանց ապառաժներուն մէջ պահուրտեցան . Եւ լեռներուն ու ապառաժներուն կ'ըսէին . Արանիս ինկէք ու մեզ ծածկեցէք անոր երեսէն՝ որ ամբողջ վրայ կը նստի , ու Գառնուկին բարկութեանն .
- 17 Ինչու որ անոր բարկութեանը մեծ օրը եկաւ , ու ո՞վ կրնայ գիմանալ :

ԳԼ . Է

2 Մէկ հրեշտակ մը Աստուծոյ ծառաներուն ճակատները կը կնքէ : 4 Կնքուածներուն թիւը՝ այսինքն Իսրայէլէ ամէն մէկ ցեղէն որոշեալ թիւ մը , 9 ու բոլոր ուրիշ ազգերէն անհամար ժողովուրդներ՝ որոնք ամբողջ առջևը կը կենային ճերմակ հանդերձներ հագած՝ ու ձեռքերնին արմաւենիներ բռնած : 14 Անոնց հանդերձները Գառնուկին արիւնովը լուացուած էին :

- 1 Եւ ասկէ ետև տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին , ու երկրի չորս հովերը բռներ էին , որ երկրի վրայ հով չփչէ , ու
- 2 ո՛չ ծովու վրայ , ո՛չ ալ մէկ ծառի մը վրայ : Եւ մէկ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արևելքէն ելաւ , ու Աենդանի Աստուծոյ կնիքը ունէր . և

- մեծ ձայնով մը ազազակեց ան չորս հրեշտակնե-
 րուն , որոնց իշխանութիւն տրուած էր երկրին ու
 3 ծովուն վաստելու , Աւ ըսաւ . Երկրին վասա մի՛
 ընէք , ո՛չ ծովուն , ո՛չ ալ ծառերուն , մինչև որ
 մեր Մատուծոյն ծառաներուն ճակատները կըն-
 4 քենք : Եւ կնքուածներուն համբանքը լսեցի՝ ո՞չ
 էր հարիւր քառասունուչորս հազար՝ Խորայէլի
 5 որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած . Յուզայի ցե-
 ղէն տասուերկու հազար կնքուած , Ռուբենի
 ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Գադի
 6 ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Եսերի
 ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Նեփթա-
 ղիմի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Սա-
 նասէի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
 7 Շմաւոնի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
 Դևիի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Խ-
 սաքարի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
 8 Օւբուզոնի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած , Յովսեփի ցեղէն տասուերկու հազար
 կնքուած , Իենիամինի ցեղէն տասուերկու հա-
 զար կնքուած :
 9 Եսկէ ետքը տեսայ , և ահա՛ մեծ բազմութիւն՝
 որն որ մէկը չէր կրնար համբել , բոլոր ազգերէն՝
 ու ցեղերէն՝ և ժողովուրդներէն՝ ու լեզուներէն ,
 որոնք աթոռին առջևը ու Գառնուկին առ-
 ջևը կեցեր էին՝ ճերմակ հանդերձներ հա-
 10 զած , և ձեռքերնին արմաւենիներ բռնած . Եւ
 մեծաձայն կ'ազազակէին ըսելով . Փրկութիւնը
 մեր Մատուծոյ՝ որ աթոռին վրայ կը նստի , ու
 11 Գառնուկին : Եւ բոլոր հրեշտակները աթոռին
 ու երէցներուն և չորս կենդանիներուն բոլորաթի-
 քը կեցեր էին , ու իրենց երեսներուն վրայ ա-
 թոռին առջևը ինկան՝ ու Մատուծոյ երկրպա-
 12 զութիւն ըրին , Նսելով . Եմէն . օրհնութիւն ու
 փառք և իմաստութիւն ու գոհութիւն և պա-

- տիւ ու զօրութիւն և կարողութիւն մեր Մատու-
- 13 ծոյն՝ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն : Ու երէց-
ներէն մէկը պատասխան տալով՝ ինծի ըսաւ .
Մտնք որ ճերմակ հանդերձներ հազած են՝ ո՞վ
- 14 են , և ո՞ւսկից եկան : Ես ալ ըսի անոր . Տէր
իմ՝ դուն գիտես . ու ըսաւ ինծի . Մտնք են մեծ
Նեղութենէ եկողները , որ իրենց հանդերձները
լուացին , ու զանոնք Գառնուկին արիւնովը
- 15 ճերմկացուցին . Ենոր համար Մատուծոյ աթոռ-
ոին առջևն են , և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու
գիշեր իր տաճարին մէջը . և աթոռին վրայ
նստողը իր վրանը պիտի տարածէ անոնց վրայ .
- 16 Մյուս հետեւ ո՛չ պիտի անօթենան՝ ու ո՛չ ծարա-
ւին , ո՛չ ալ արևը՝ կամ մէկ տաքութիւն մը ա-
- 17 նոնց վրայ պիտի իյնայ . Այսին զի Գառնուկը
որ աթոռին մէջն է , պիտի հովուէ զանոնք , ու
կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի առաջ-
նորդէ զանոնք . և Մատուած բոլոր արցունքնե-
րը պիտի սրբէ անոնց աչքերէն :

ԳԼ . Ը

1 Եօթներորդ կնիքը բացուած ժամանակը , 2 Եօթը հրեշտակներու եօթը փողեր կը տրուի : 6 Անոնցմէ չորսը իրենց փողերը կը նշեցընեն , որուն կը հետեի մեծ հարուածներ ու պատուհասներ :

1 Ու երբոր եօթներորդ կնիքը բացաւ , լուութիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ :

2 Եւ տեսայ ան եօթը հրեշտակները , որ Մատուծոյ առջևը կը կայնէին . ու անոնց եօթը փող

3 տրուեցաւ : Եւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղանին առջևը կայնեցաւ , ու ոսկեղէն խնկանոց մը ունէր . և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ , որ բոլոր սրբոց աղօթքներուն հետ աթոռին առջևը եղող

4 ոսկի սեղանին վրայ մատուցանէ : Եւ խունկերուն ծուխը սրբոց աղօթքներուն հետ հրեշտա-

5 կին ձեռքէն Մատուծոյ առջևը ելաւ : Ու հրեշտակը առաւ խնկանոցը՝ ու զանիկայ սեղանին կրակէն լեցուց , և ձգեց երկրին վրայ . ու եղաւ

- ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ ու երկրա-
 6 շարժ : Եւ եօթը հրեշտակները որ եօթը փողերը
 ունէին՝ պատրաստուեցան որ հնչեցընեն :
- 7 Եւ առջի հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու եղաւ
 կարկուտ ու կրակ արիւնով խառնուած , ու երկ-
 րի վրայ ձգուեցաւ , ու երկրին երրորդ մասը այ-
 րեցաւ , և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ , ու
 ամէն կանանչ խոտ այրեցաւ :
- 8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , և որ-
 պէս թէ մէկ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծո-
 վը ձգուեցաւ , ու ծովուն երրորդ մասը արիւն
 9 եղաւ . Եւ ծովուն մէջի շնչաւոր արարածներուն
 երրորդ մասը մեռաւ , ու նաւերուն երրորդ մա-
 սը կորսուեցաւ :
- 10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու եր-
 կինքէն մէկ մեծ աստղ մը ինկաւ դամբարի պէս
 բորբոքած , և գետերուն ու ջուրի աղբիւրնե-
 11 րուն երրորդ մասին վրայ ինկաւ : Եւ ան աստ-
 ղին անունը Օշինդր էր . ու ջուրերուն երրորդ
 մասը օշինդր եղաւ , և շատ մարդիկ ջուրերէն
 մեռան . քանզի դառն եղան :
- 12 Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու
 արեւին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը
 ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ , ա-
 նանկ որ անոնց երրորդ մասը խաւարի , և օ-
 րուան երրորդ մասը լոյս չտայ , նոյնպէս ալ գի-
 13 շերուանը :
- Եւ նայեցայ՝ ու երկինքի մէջ թռչող արծիւի
 մը յայն լսեցի , որ մեծ ձայնով կ'ըսէր , Այն վայ
 վայ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան մնացած փո-
 ղի ձայներուն համար , որ իրեք հրեշտակները
 պիտի հնչեցընեն :

ԳԼ . ԹԵ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցընելով՝ մէկ աստղ մը կ'էյնայ երկինքէն , որուն կը տրուի անդունդին բանալին : 2 Անիկայ անդունդը կը բանայ , ուսկից կ'արիճներու-

պէս մարտիներ կ'ելլեն : 12 Մէկ վայր կ'անցնի : 13 Աւերորդ փողը կը շնուի : 14 Չորս կապուած հրեշտակները կ'արձակուին :

- 1 Աւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկրի վրայ , և անդունդին գուրին բանալին անոր
- 2 տրուեցաւ . Ու անդունդին գուրը բացաւ , ու ան գուրէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս . ու խաւարեցաւ արևը ու օդը գուրին ծուխէն :
- 3 Աւ ծուխէն մարտիներ կ'ելլէր երկրի վրայ . ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ երկրի կարիճ-
- 4 ներուն ունեցած զօրութեանը պէս . Աւ անոնց ըսուեցաւ որ չվաստեն երկրի խոտին , ոչ ալ կանանչեղէնի մը՝ և ոչ մէկ ծառի մը , հապա միայն ան մարդոց , որոնք իրենց ճակատներուն վրայ
- 5 Աստուծոյ կնիքը չունին : Աւ անոնց հրաման տրուեցաւ , որ չսպաննեն զանոնք , հապա չարչարեն զանոնք հինգ ամիս . ու անոնց հարչարանքը կարիճի հարչարանքին պէս էր՝
- 6 երբոր մարդը կը զարնէ : Աւ ան օրերը մարդիկ մահճը պիտի փնտռեն՝ ու պիտի չգտնեն . և պիտի ուզեն մեռնիլ , ու մահճը անոնցմէ պիտի
- 7 փախչի : Աւ մարտիներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու պէս , ու անոնց գլուխներուն վրայ ոսկեղէն պսակներու պէս , և անոնց երեսները մարդոց երեսներու
- 8 պէս էր . Ու անոնք մազեր ունէին կանանց մազերուն պէս , ու անոնց ակռաները առիւծներու
- 9 ակռաներու պէս էր : Աւ զրահներ ունէին՝ երկաթէ զրահներու պէս . ու անոնց թևերուն ձայնը պատերազմի վազող շատ ձիեր քառքերու
- 10 ձայնին պէս էր : Աւ կարիճներու նման պոչեր ունէին , ու պոչերնուն վրայ խայթոց . և իշխանութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց վաստելու :
- 11 Աւ իրենց վրայ թագաւոր ունէին անդունդին

- 12 հրեշտակը , որուն անունը Երբայեցերէն Եբա-
 զոն , և Յոյն լեզուով կ'ըսուի Մարգղիոն : Մէկ
 վայր անցաւ . ասկէ ետեւ ահա երկու վայեր ալ
 կու գան :
- 13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց . ու
 ձայն մը լսեցի Մատուծոյ առջեւ եղող ոսկի սե-
 14 ղանին չորս եղջիւրներէն , Որ կ'ըսէր վեցերորդ
 հրեշտակին՝ որ փողը ունէր . Եփրատ մեծ գե-
 15 կէ : Եւ ան չորս հրեշտակները արձակուեցան ,
 որ պատրաստուած էին Ժամի՝ ու օրուան՝ և ա-
 16 միսի՝ ու տարիի համար , որ մարդոց երրորդ
 մասը մեռցընեն : Եւ ձիաւոր զօրքերուն համ-
 17 համրանքը : Եւ տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ
 ձիերը , ու անոնց վրայ հեծնողները , որ ունէին
 հրեղէն , ու յակնթեղէն , և ծծմբեղէն զօհ-
 18 ներ . և ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխ-
 ներուն պէս էր . ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ
 19 և ծծումբ կ'ելէր : Ես երեք հարուածներէն
 մարդոց երրորդ մասը մեռաւ , այսինքն կրակէն
 ու ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց բերնէն կ'ելէր :
 20 Ինչու որ ան ձիերուն զօրութիւնը բերաններնուն
 մէջն է , ու պոչերնուն մէջը . քանզի անոնց
 պոչերը օձերու նման էին , ու գլուխներ ունէին
 21 որոնցմով կը վնասէին : Եւ ուրիշ մարդիկը որ
 աս հարուածներէն չսպաննուեցան , իրենց ձե-
 ուացը գործքերէն չապաշխարեցին , որ երկրպա-
 գութիւն չնեն դւերուն՝ ու ոսկիէ և արծաթէ ու
 պղնձէ և քարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն ,
 որոնք ո՛չ կրնան տեսնել , ո՛չ ալ լսել , ու ո՛չ քա-
 լել . Նաև չապաշխարեցին իրենց մարդասպա-
 նութիւններէն , ո՛չ ալ իրենց կախարդութիւն-
 ներէն , ո՛չ ալ իրենց պոռնկութենէն , և ո՛չ իրենց
 գողութիւններէն :

ԳԼ . Ժ

1 Զօրաւոր հրեշտակ մը կ'երևնայ՝ իր ձեռքը բացուած գրքոյկ մը ունենալով . 6 երգում կ'ընէ յաւիտեան Աննդանի եղողին վրայ , թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլայ : 9 Յովհաննեսին հրաման կ'ըլլայ որ ան գիրքը առնէ և ուտէ :

1 Եւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը՝ որ երկինքէն կ'իջնէր , ու ամպ հագած էր , և իր գրութուն վրայ ծիածան կար . ու իր երեսը արևի պէս էր , և իր ոտքերը կրակի սիւներու պէս .

2 Եւ իր ձեռքը գրքոյկ մը ունէր բացուած . ու իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դրաւ , և ձախը՝ ցամաքին

3 վրայ . Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց՝ առիւծի մը գոչելուն պէս . ու երբոր աղաղակեց , եօթը որո-

4 տումները իրենց ձայներովը խօսեցան : Ու երբոր եօթը որոտումները խօսեցան , պիտի գրէի . ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր . Անքէ ան բաները որ եօթը որոտումները խօսեցան , ու

5 զանոնք մի՛ գրեր : Եւ ան հրեշտակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ , իր աջ

6 ձեռքը երկինքը վերցուց . Ու երգում ըրաւ յաւիտեանս յաւիտենից Աննդանի եղողին վրայ , որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է , ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն է , և ծովը ու ինչ որ անոր մէջն է , թէ ալ ժամանակ պիտի չըլ-

7 լայ . Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը հնչեցընէ , Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի , ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէներուն աւետիս տուաւ :

8 Եւ ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի , նորէն խօսեցաւ ինծի՝ ու ըսաւ . Գնա՛ առ ան բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշ-

9 տակին ձեռքն է : Ես ալ հրեշտակին գացի , ու ըսի անոր . Տո՛ւր ինծի ատ գրքոյկը . ու ըսաւ ինծի . Ե՛ս ասիկայ՝ ու կեր . և քու փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ , բայց բերնիդ

10 մէջ մեղրի պէս անուշ պիտի ըլլայ : Եւ գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն առի , ու կերայ զանի-

կայ . և իմ բերնիս մէջը մեղրի պէս անուշ էր . և ուտելէս ետքը փորիս մէջը դառնութիւն եղաւ :
 11 Ու ըսաւ ինձի . Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժողովուրդներուն՝ և ազգերուն՝ ու լեզուներուն՝ և թագաւորներու վրայով :

ԳՒ . ԺԸ

3 Երկու վկաները կը մարգարէանան : 6 Անոնք իշխանութիւն պիտի ունենան երկինքը գոցելու՝ որ անձրեւ չգայ : 7 Գազանը պիտի պատերազմի անոնց դէմ, ու սպաննէ զանոնք : 8 Անոնք չթաղուած պիտի մնան , 11 և իրեք ու կէս օրէն ետև . յարութիւն պիտի առնեն : 14 Երկրորդ վայր կ'անցնի : 15 Եօթներորդ փողը կը շչուի :

1 Աւել ինձի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ զաւազանի պէս , և հրեշտակը կայներ էր՝ ու կ'ըսէր . Այլ՛եր ու չափէ՛ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը՝ և անոր

2 մէջ երկրպագութիւն ընողները : Ու գաւիթը՝ որ տաճարին դուրսն է , ձգէ և մի՛ չափեր . ինչու որ անիկայ հեթանոսներուն տրուած է , ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի կոխկուտեն քառ-

3 սունուերկու ամիս : Աւել իմ երկու վկաներուս յօր-նի-ն պիտի տամ , և անոնք քուրճ հագած հագար երկու հարիւր ու վաթսուն օր մարգարէութիւն պիտի ընեն :

4 Ասոնք ան երկու ձիթենիները ու երկու ճրագներն են , որ երկրին

5 Տէրոջը առջևը կը կենան : Աւել թէ որ մէկը ուղէ անոնց մխաս ընել , անոնց բերաններէն կրակ կ'ելլէ , ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ . և թէ որ մէկը ուղէ անոնց մխաս ընել , պէտք է որ անի-

6 կայ այսպէս սպաննուի : Ասոնք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէութեան օրերը անձրեւ չգայ , ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ անոնք արին դարձնելու , և ամէն կերպ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝

7 քանի անգամ որ ուզեն : Ու երբոր իրենց վրակայութիւնը կատարեն , ան ատենը անդունդէն ելող գազանը անոնց հետ պատերազմ պիտի ընէ , և անոնց պիտի յաղթէ , ու պիտի սպան-

8 նէ անոնք : Աւել անոնց զիերը՝ ինչպէ՞ պիտի մնան ան

- մեծ քաղաքին հրապարակին մէջ, որ հոգևորապէս կ'ըսուի Սողոմ ու Եգիպտոս, ուր որ
- 9 իրենց Տէրն ալ խաչուեցաւ: Աւ ժողովուրդնե՛րէն՝ ու ցեղերէն՝ և լեզուներէն՝ ու ազգերէն՝ պիտի տեսնեն անոնց դիերը իրեք ու կէս օր. ու թող պիտի չտան անոնց դիերը գերեզմաններու
- 10 մէջ թաղելու: Աւ անոնք որ երկրի վրայ կը բնակին, ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց վրայ. մինչև անգամ իրարու ընծաներ պիտի խրկեն. ինչու որ աս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին:
- 11 Աւ իրեք ու կէս օրէն ետև՝ Մատուծմէ կենդանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք տեսնողներուն
- 12 վրայ մեծ վախ ինկաւ: Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի, որ կ'ըսէր անոնց. Ա՛ր ելէք՝ հոս եկէ՛ք, և անոնք ամպով երկինքը վերացան. ու
- 13 անոնց թշնամիները զանոնք տեսան: Աւ նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին տասներորդ մասը կործանեցաւ. և ան երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան. ու մնացածները վախով լեցուեցան, ու փառք տուին
- 14 երկնից Աստուծոյն: Երկրորդ վայր անցաւ. ահա երրորդ վայր շուտով կու գայ:
- 15 Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան՝ որ կ'ըսէին. Աշխարհին թագաւորութիւնը մեր Տէրոջը ու իր Օծեալինը եղաւ, և ինքը պիտի թագաւորէ յա-
- 16 լիտեանս յաւիտենից: Աւ քսանուչորս երեցները որ իրենց աթոռներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջևը, իրենց երեսներուն վրայ ինկան, և Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին՝ ըսելով.
- 17 Քեզի գոհութիւն կը մատուցանենք Ամենակալ Տէր Աստուած՝ որ ես, և որ էիր, որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր, ու թագաւորեցիր:

18 Եւ ազգերը բարկացան . ու քու բարկութիւնդ եկաւ , և մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին , ու վարձք տաս քու ծառաներուդ մարգարէներուն և սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն՝ պղտիկներուն ու մեծերուն , և երկրի ապականիչները ապականես :

19 Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ , և անոր ուխտին տապանակը իր տաճարին մէջը երևցաւ . ու եղան փայլակներ ու ձայներ , և որոտումներ , ու երկրաշարժ . և խոշոր կարկուտ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Մէկ կնիկ մը արեւը իր վրան հագած՝ ցաւ կը քաշէ : 4 Մեծ հրեղէն վեշապ մը անոր առջևը կը սպասէ , որ կլէ անոր ծնանելու որդին . 6 Բայց կինը երբոր կը ծնանի , աւապատը կը փախչի : 7 Միքայէլ ու իր հրեշտակները վեշապին հետ կը պատերազմին , ու անոր կը յաղթեն : 13 Վեշապը երկրի վրայ իյնալէն ետքը կինը կը հալածէ :

1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երևցաւ . մէկ կնիկ մը արեւը իր վրան առած , ու լուսինը իր ոտքերուն տակը . և իր գլխուն վրայ տասուերկու աստղէ պսակ մը . Եւ յղե էր , ու երկանց մէջ ըլլալով , և ծնանելու համար շատ նեղութիւն քաշելով կը պոռար :

3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երևցաւ , և ահա մէկ մեծ շառագոյն վեշապ մը , որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր , և իր գլուխներուն

4 վրայ եօթը թագ : Եւ անոր պոչը երկինքի աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր , ու անոնք երկրի վրայ ձգեց . և վեշապը կեցեր էր ան կրնկանը առջևը՝ որ ծնանելու վրայ էր . որ երբոր

5 ծնանի , անոր զաւակը կլէ : Ու Դեիւ արու զաւակ մը ծնաւ , որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը . և անոր զաւակը յափըշտակուեցաւ Աստուծոյ քովը , ու անոր աթոռին

6 քովը : Եւ կնիկը անապատը փախաւ , ուր որ անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ , որ հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր :

- 7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ . Միքայէլ
 ու իր հրեշտակները վիշապին հետ պատերազմե-
 ցան . վիշապն ալ իր հրեշտակներովը պատերազմ-
 8 մեցաւ . Ու չկրցան դէմ կենալ . ու երկինքի մէջ
 9 ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց : Աւ լաւ ձգուեցաւ
 մեծ վիշապը՝ ան առջի օձը որ Բանսարկու ու
 Սատանայ կ'ըսուի , որ բոլոր աշխարհ մոլորցուց .
 ու իր հրեշտակները իրեն հետ լաւ ձգուեցան երկ-
 10 ըի վրայ : Աւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ
 որ կ'ըսէր . Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրկու-
 թիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը , ու
 անոր Օծեալին իշխանութիւնը . ինչու որ մեր
 եղբայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ ,
 որ անոնց դէմ չարախօսութիւն կ'ընէր մեր Աս-
 11 տուծոյն առջևը ցորեկ ու գիշեր : Աւ անոնք
 անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը , ու
 իրենց վկայութեանը խօսքովը . և իրենց կեանքը
 12 չսիրեցին մինչև 'ի մահ : Ասոր համար ուրա-
 խացէք ո՛վ երկինք ու անոր մէջը բնակողներ .
 վայ երկրին ու ծովուն , որ Բանսարկուն ձեզի
 իջաւ , որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ
 քիչ ժամանակ պիտի կենայ :
- 13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը երկրի վրայ
 ձգուեցաւ , արու զաւակ ծնանող կնկանը ետեէն
 14 ինկաւ : Աւ ան կնկանը մեծ արծիւի երկու
 թևեր տրուեցաւ , որ անապատ իր տեղը թռու-
 չի , ուր որ պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժա-
 15 մանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին երեսէն : Աւ
 օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վաղցուց կնկանը
 16 ետեէն , որ զանիկայ հեղեղով ընկղմէ : Ու եր-
 կիրը օգնեց կնկանը , ու երկիրը իր բերանը բա-
 ցաւ , և կլեց ան գետը , որ վիշապը իր բերնէն
 17 վաղցուց : Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը դէմ ,
 և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակնե-
 րուն հետ , որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները

կը պահէին , ու Յիսուսի վկայութիւնը ունէին :
18 Եւ կայնեցայ ծովուն աւազին վրայ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Եօթը զլսով ու տասը եղջիւրով գազան մը ծովէն դուրս կ'ելէ , ու վեշապը իր զօրութիւնը անոր կու տայ : 11 Ուրիշ գազան մը երկրէն կ'ելէ , 14 առջի գազանին պատկերը շինել կու տայ , 15 ու կը ստիպէ մարդիկը որ անոր երկրպագութիւն ընեն , 16 ու անոր դրոշմը ընդունին :

1 Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելէր , և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր . և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ , ու անոր գլուխ-

2 ներուն վրայ հայհոյութեան անուններ կար : Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ ընծու նման էր , ու իր ոտքերը արջու պէս , և իր բերանը առիւծի բեր-

նի պէս . ու վեշապը անոր տուաւ իր զօրութիւ-

3 նը և իր աթոռը ու մեծ իշխանութիւն : Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վերաւորու-

ծի պէս էր . ու անոր մահուան վէրքը առողջա-

4 ցաւ : Եւ երկրպագութիւն ըրին վեշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ , ու երկրպա-

գութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով . Ո՞վ է աս գա-

5 ղազմ ընել : Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյու-

թիւններ խօսող բերան տրուեցաւ . և քառսուն-

6 կամքը ընելու : Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Մատուծոյ դէմ բացաւ , անոր անունը ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյելու :

7 Եւ անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմ ընելու , ու անոնց յաղթելու . և անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր ցեղերու՝ և ժողովուրդներու՝ ու լեզուներու՝ և ազգերու վը-

8 րայ . Եւ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակողները , որոնց անուն-

ները աշխարհիս սկիզբէն 'ի վեր՝ մորթուած

9 Գառնուկին կենաց գրքին մէջը գրուած չեն : Ո՞վ

- 10 որ ականջ ունի՝ թող լսէ : Ո՛վ որ գերութեան քշէ , ինքը գերի պիտի տարուի . ո՛վ որ սրով սպաննէ , պէտք է որ ինքը սրով սպաննուի . հոս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հաւատքը :
- 11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկրէն կ'ելլէր , ու գառնուկի նման երկու եղջիւր ունէր ,
- 12 ու կը խօսէր վիշապին պէս : Եւ առջի գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը վարէր անոր առջևը , ու երկիրը և բոլոր անոր բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն առջի գազանին՝ որուն մահուան վէրքը առողջացաւ : Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր , ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցընէր երկրի վրայ մարդոց առջևը : Ու երկրի վրայ բնակողները կը մոլորցընէր ան նշաններով , որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջևը ընելու . ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր՝ որ պատկեր շինեն ան գազանին , որ սրով վերաւորուած էր՝ ու առողջացաւ : Եւ ելեանն՝ տրուեցաւ անոր , որ գազանին պատկերին հոգի տայ , որ գազանին պատկերը խօսի . և ո՛վ որ գազանին պատկերին երկրպագութիւն չընէ , զանիկայ սպաննել տայ : Եւ կը ստիպէր ամէնը՝ պղտիկները ու մեծերը՝ և հարուստները ու ազբատները՝ և ազատները ու ծառաները , որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ դրոշմ ընդունին . Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել , բայց միայն ան՝ որ ունի դրոշմը կամ գազանին անունը , կամ անոր անուանը թիւր : Հոս է իմաստութիւնը . ո՛վ որ միտք ունի , թող հաշուէ գազանին թիւը . քանզի մարդու մը թիւ է , ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուսուվեց է :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Գառնուկը իր հետևողներովը Սիօն լեռանը վրայ կը կենայ : 6 Հրեշտակ մը աւետարանը կը քարոզէ : 8 Բարիլոնի անկումը : 15 Աս աշխարհիս հունձքը , 18 պղեկութիւն : 20 Աստուծոյ բարկութեանը քննարկ :

- 1 Աւ տեսայ՝ և ահա Գառնուկը կայներ էր Սիօն լեռանը վրայ . ու անոր հետը հարիւր քառսունուչորս հազարը , որոնք ունէին անոր անունը և անոր Հօրը անունը իրենց ճակատներուն վրայ
- 2 գրուած : Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս , ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս , ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց
- 3 քնարները զարնելուն շայն կը նմանէր : Աւ նոր երգ կ'երգէին աթոռին առջևը՝ ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջևը . և մէկը չէր կրնար ան երգը սորվել , բաց 'ի ան հարիւր քառսունուչորս հազարէն , որոնք երկրէն փրկուած էին :
- 4 Ասոնք անոնք են՝ որ կնիկներու հետ չխառնակեցան , քանզի կոյս են . ասոնք Գառնուկին ետեէն կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ . ասոնք մարդոց մէջէն փրկուեցան Աստուծոյ ու
- 5 Գառնուկին երախայրի ըստ . Աւ անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ , ինչու որ անբիծ են :
- 6 Աւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչէր երկինքին մէջ . և ունէր յաւիտենական աւետիսը՝ քարոզելու բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն՝ որ երկրի վրայ
- 7 կը բնակին . Աւ մեծ ձայնով կ'ըսէր . Աստուծմէ վախցէք՝ ու փառք տուէք անոր . ինչու որ անոր դատաստանին ժամը եկաւ . ու երկրպագութիւն ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը՝ և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները :
- 8 Աւ անոր ետեէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ՝ ու ըսաւ . Ինկաւ՝ ինկաւ մեծ Բաբելոնը , ինչու որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր կատաղի պոռնկութեանը գինիէն :
- 9 Աւ անոնց ետեէն երրորդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ , ու մեծ ձայնով մը ըսաւ . Ո՛վ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ , և դրոշմը իր ճակատին վրայ՝
- 10 կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի , Անիկայ Աս-

- տուժոյ սրտմտութեանը զինիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը զաւաթին մէջ . և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջևը ու Գառնու-
- 11 կին առջևը : Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտեանս յաւիտենից . և ցորեկ ու զիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ զազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն , և
- 12 անոր անուանը դրոշմը կ'ընդունին : Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը , որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յիսուսի հաւատքը կը պահեն :
- 13 Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Գրէ , Այսուհետև երանելի են ան մեռելները՝ որոնք Տէրօջմով կը ննջեն , այո՛ կ'ըսէ Հոգին , որ իրենց աշխատութենէն հանգչեն . ու իրենց գործքերը իրենց ետեւէն կ'երթան :
- 14 Եւ տեսայ՝ և ահա՛ ճերմակ ամպ մը , ու ան ամպին վրայ հին նստեր էր Արդւոյ մարդոյ նրման . և իր զլուխը ոսկիէ պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր :
- 15 Եւ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը կ'ելլէր , որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ'աղաղակէր -- կ'ըսէր . Երկընցօր քու մանգաղդ ու հնձէ . ինչու որ հնձելու ժամանակը եկաւ , ինչու որ
- 16 երկրի հունձքը հասունցած է : Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստէր , իր մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց , ու երկիրը հնձուեցաւ :
- 17 Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ . և ասիկայ ալ սուր մանգաղ մը ունէր :
- 18 Ու սեղանէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ , որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր , ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր , ու ըսաւ . Երկընցօր քու սուր մանգաղդ , ու երկրի այգիին ողկոյղները կթէ . ինչու որ անոր խաղող-
- 19 ները հասունցած են : Եւ ան հրեշտակը իր

մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց , ու երկրին
այգիին Խաղողները կթեց , ու Աստուծոյ բարկու-
20 թեանը մեծ հնձանին մէջ ձգեց : Եւ հնձանը
քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ . ու հնձանէն ա-
րիւն կ'ելէր , « ք մինչև ձիերուն սանձերը , »-
հազար վեց հարիւր ասպարէզ էր հասնէր :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եօթը վերջին հարուածները ունեցող Եօթը հրեշտակները : 3 Գազանին յաղթողնե-
րուն երգը : 7 Աստուծոյ բարկութեամբը լեցուն Եօթը սկաւառակները :

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ
երկինքի մէջ , Եօթը հրեշտակներ՝ որոնք Եօթը
վերջին հարուածները ունէին . որովհետև ա-
նոնցմով կը կատարուէր Աստուծոյ բարկութիւ-

2 նը : Ու տեսայ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը
կրակով խառնուած . և անոնք որ յաղթեցին
գազանին՝ ու անոր պատկերին՝ և անոր անուա-

3 էին , ու Աստուծոյ քնարները ունէին . Եւ Աս-
տուծոյ ծառային Մովսէսին երգը կ'երգէին , ու
Գառնուկին երգը՝ ըսելով . Մեծ ու զարմանալի

էն քու գործքերդ՝ ո՞վ Տէր Աստուած Ամենակալ .
արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ՝ ո՞վ

4 թազաւոր ազգաց . Տէր՝ ո՞վ պիտի չվախնայ
քեզմէ , ու քու անունդ չփառաւորէ . ինչու որ
« ք միայն սուրբ է » . քանզի բոլոր ազգերը պի-

5 Եւ ասկէ ետև տեսայ՝ ու բացուեցաւ վկայու-
6 թեան խորանին տաճարը , « ք երկինքն է » . Ու
Եօթը հարուածները ունեցող Եօթը հրեշտակ-
ները մաքուր ու պայծառ կտաւ հազած՝ և իրենց
կուրծքերուն վրայովը ոսկեղէն զօտի կապած՝

7 տաճարէն ելան : Եւ չորս կենդանիներէն մէկը
Եօթը հրեշտակներուն Եօթը ոսկեղէն սկաւա-

ուակներ տուաւ յաւիտեանս յաւիտենից կեն-
դանի եղող Աստուծոյ բարկութիւնովը լեցուն :
8 Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօ-
րութենէն ծուխով լեցուեցաւ . ու մէկը չէր
կրնար տաճարը մտնել , մինչև որ կատարուին
եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները :

ԳԼ . Ժ.Օ

2 Հրեշտակները երկրի վրայ կը թափեն իրենց եօթը սկաւառակները որ բարկութեամբ
լեցուն էին . ու զանազան հարուածներ կը հետեին : 15 Քրիստոս գողե պէս կու գայ .
երանի անոնց որ արթուն կը մնան :

1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօթը
հրեշտակներուն կ'ըսէր . Գացէք Աստուծոյ բար-
կութեանը եօթը սկաւառակները երկրի վրայ
թափեցէք :

2 Եւ առջի հրեշտակը գնաց , ու իր սկաւառակը
երկրի վրայ թափեց . ու չարաչար պալարներ
եղաւ ան մարդոցը վրայ , որոնք գազանին դրոշ-
մը ունէին՝ ու անոր պատկերին երկրպագութիւն
կ'ընէին :

3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծովուն
վրայ թափեց , ու Երբեք մեռած ճարտարիւն
դարձան , և ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները
մեռան :

4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գետերուն
և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թափեց , ու ա-

5 նոնք արիւն դարձան : Եւ ջուրերուն հրեշտա-
կէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Արդար ես դուն , որ ես՝ և
որ էիր , և սուրբ ես , որ ասանկ դատաստան-

6 ներ ըրիր . Ինչու որ անոնք սուրբերուն ու մար-
գարէներուն արիւնը թափեցին . և դուն անոնց

7 արիւն խմել տուիր , քանզի արժանի են : Եւ
սեղանէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Այո՛ Ամենակալ Տէր
Աստուած , քու դատաստաններդ արդար ու
ճշմարիտ են :

8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին

- 9 վրայ թափեց : Ու անոր շքեղ տրուեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկները կրակով . և սաստիկ տաքէն խորշակահար եղան մարդիկ , և հայհոյեցին Աստուծոյ անունը , որ աս հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի . ու չապաշխարեցին որ անոր փառք տան :
- 10 Աւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գազանին աթոռին վրայ թափեց , ու անոր թագաւորութիւնը խաւարեցաւ . և ցաւէն լեզուներնին
- 11 կը ծամէին . Ու երկնից Աստուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն՝ և իրենց պալարներուն պատճառովը . ու իրենց գործքերէն չապաշխարեցին :
- 12 Աւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ գետին Կփրատին վրայ թափեց , ու անոր ջուրերը ցամքեցան , որ արևելքի թագաւորներուն ճամբան պատրաստուի : Աւ տեսայ ոչ վիշապին բերնէն ու գազանին բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն իրեք պիղծ ոգիներ կ'ելէն՝ գորտերու նըման . Ինչու որ անոնք դուրսու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ'ընեն , ու բոլոր աշխարհին թագաւորներուն կ'երթան , որ զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ ան մեծ օրուանը պատերազմին համար
- 13 ժողվեն . (Ահա գողի պէս կու գամ . երանի անոր՝ որ արթուն կը կենայ , ու իր հանդերձները կը պահէ , որ մերկ չպտըտի , ու իր ամօթը
- 14 երևնայ .) Աւ զանոնք մէկ տեղ մը ժողվեցին , որ Երրայեցերէն Արմազեդոն կ'ըսուի :
- 17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց . ու երկինքին տաճարէն՝ աթոռէն
- 18 մեծ ձայն մը ելաւ՝ ըսելով . Կղաւ : Աւ փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ եղան . ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ , անանկ որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն ՚ի վեր՝ անանկ մեծ երկրաշարժ մը
- 19 եղած էր : Աւ մեծ քաղաքը իրեք մաս եղաւ , ու ազգերուն քաղաքները կործանեցան , և մեծ

Բարեխոնը Աստուծոյ առջևը յիշուեցաւ , որ իր սաստիկ բարկութեանը գինիին զաւաթը անոր
 20 տայ : Աւ ամէն կզզի փախաւ , ու լեռները չը-
 21 գտնուեցան : Աւ խոշոր կարկուտ գրեթէ մէկ տաղանդի մը կշեռքով երկինքէն կ'իջնէր մար-
 դոց վրայ . ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած՝
 կարկուտին հարուածին համար . ինչու որ խիստ
 մեծ էր ան հարուածը :

ԳԼ . ԺԷ

3 Ծիրաններ ու կարմիրներ հագած կին մը՝ ձեռքը ոսկեղէն դաւաթ մը բռնած՝ զազա-
 նին վրայ կը նստի : 5 Անիկայ է մեծ Բարեխոնը ու ամէն զարուածեանց մայրը : 9
 Գազանին եօթը զլուխերուն , 12 ու տասը եղջիւրներուն մեկնութիւնը : 14 Գառ-
 նուկին յաղթութիւնը : 16 Պոռնիկին պատիժը :

1 Աւ եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հը-
 րեշտակներէն մէկը եկաւ , ու ինծի հետ խօսե-
 ցաւ՝ ըսելով . Ակուր՝ ու քեզի ցուցընեմ ան մեծ
 պոռնիկին դատաստանը , որ շատ ջուրերուն

2 վրայ կը նստի . Արուն հետ երկրի թագաւորնե-
 րը պոռնկեցան , ու երկրի բնակիչները անոր

3 պոռնկութեանը գինիով գինովցան : Աւ զիս
 անսպատը տարաւ հոգիով . ու տեսայ մէկ
 կնիկ մը՝ որ կարմիր գազանի մը վրայ նստեր էր .
 և ան հաղանը լեցուն էր հայհոյութեան անուննե-

4 րով , ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունէր : Աւ
 կնիկը ծիրանի ու կարմիր հագած էր , և զար-
 դարուած էր ոսկիով ու պատուական քարերով
 և մարգարիտներով , և իր ձեռքը ոսկիէ զաւաթ
 մը ունէր պղծութիւններով ու իր պոռնկութեա-

5 նը անմաքրութիւններով լեցուն . Աւ անոր ճա-
 կատին վրայ անուն մը գրուած էր՝ Խորհուրդ .
 Մեծ Բարեխոն՝ պոռնիկներուն ու երկրի պղծու-

6 թիւններուն մայրը : Աւ տեսայ ան կնիկը՝ որ
 սուրբերուն արիւնովը ու Յիսուսի վկաներուն
 արիւնովը գինովցած էր . ու երբոր տեսայ անի-

7 կայ , մեծ զարմանքով զարմացայ : Աւ հրեշ-
 տակը ինծի ըսաւ . Ինչո՞ւ զարմացար . ես քեզի

- ըսեմ ան կնկանը խորհուրդը , ու ան գազանին՝
որ զանիկայ վրան կը կրէ , ու եօթը գլուխ և
8 տասը եղջիւր ունի : Ան գազանը որ տեսար ,
կար , ու չկայ , և անդունդէն ելելու՝ ու կորուս-
տը երթալու վրայ է . ու երկրի վրայ բնակողնե-
րը՝ որոնց անունները աշխարհի սկիզբէն ՚ի վեր
կենաց գրքին մէջը գրուած չեն , պիտի զարմա-
նան երբոր տեսնեն ան գազանը թէ կար , ու
9 չկայ , ու մօտ է : Հոս «է» է իմաստութիւն
ունեցող միտք մը . ան եօթը գլուխը եօթը լեռ-
ներ են , ուր որ կնիկը անոնց վրայ կը նստի . և
10 եօթը թագաւորներ են . Հինգը ինկած են՝ մէ-
կը կը կենայ , և միւսը դեռ եկած չէ , ու երբոր
11 գայ , քիչ ատեն պիտի մնայ : Աւ ան գազանը
որ կար , ու չկայ , անիկայ ալ ութերորդ է , ու
12 եօթնէն է , ու դէպ ՚ի կորուստը կ'երթայ : Աւ
տասը եղջիւրը՝ որ տեսար , տասը թագաւորներ
են , որոնք դեռ թագաւորութիւն առած չեն .
Հապա գազանին հետ մէկ ժամու չափ թագա-
13 ւորներու պէս իշխանութիւն կ'առնեն : Ասոնք
մէկ կամք ունին , ու իրենց զօրութիւնը և իշ-
14 խանութիւնը գազանին կու տան : Ասոնք
Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին . և
Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ , քանզի անի-
կայ տէրերուն Տէրն է՝ ու թագաւորներուն թա-
գաւորը . և անոր հետը եղողները՝ կանչուած ու
15 ընտրուած և հաւատարիմ են : Ու ըսաւ ինծի .
Ան ջուրերը որ տեսար՝ որոնց վրայ պոռնիկը
նստեր է , ժողովուրդներ են՝ ու բազմութիւններ
16 և ազգեր ու լեզուներ : Աւ տասը եղջիւրները՝
որ տեսար , ու գազանը , անոնք պիտի ատեն
պոռնիկը , ու զանիկայ ամայի ու մերկ պիտի
ընեն , և անոր մարմինը պիտի ուտեն , ու զանի-
17 կայ կրակով այրեն : Ինչու որ Աստուած անոնց
սրտին մէջը դրաւ՝ որ իր կամքը կատարեն՝ ու

մէկ կամք ըլլան , և իրենց թագաւորութիւնը
 զազանին տան , մինչև որ Աստուծոյ խօսքերը
 18 կատարուին : Աւ կնիկը որ տեսար , ան մեծ
 քաղաքն է , որ կը թագաւորէ երկրի թագա-
 ւորներուն վրայ :

ԳԼ . ԺԸ

2 Բարիւնը կ'իյնայ : 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կ'ըլլայ , որ անոր մէջէն դուրս
 ելլեն : 9 Երկրի թագաւորները , 11 վաճառականները 17 և նաւաւարները կ'ողբան
 անոր վրայ : 20 Սուրբերը կ'ուրախանան տեսնելով որ Աստուծոյ դատաստանները
 անոր վրայ կը կատարուին :

1 Աւ ասկէ ետքը ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ
 երկինքէն կ'իջնէր , և մեծ իշխանութիւն ունէր ,

2 ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ : Աւ
 զօրաւոր ձայնով ազազակեց՝ ըսելով . Ինկաւ՝
 ինկաւ մեծ Բարիւնը , և դեւերու բնակարան
 եղաւ , ու բոլոր պիղծ ոգիներու արգելանոց , և
 բոլոր պիղծ ու ատելի թռչուններու վանդակ .

3 Ինչու որ անոր կատաղի պոռնկութեանը գինի-
 էն խմեցին բոլոր ազգերը , ու երկրի թագաւոր-
 ները անոր հետ պոռնկեցան , և երկրի վաճա-
 ռականները անոր չափազանց զեղխութենէն

4 հարստացան : Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը
 լսեցի որ կ'ըսէր . Այէք ատոր մէջէն՝ իմ ժողո-
 վուրդս , որ ատոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք ,

5 ու ատոր հարուածներէն քաշէ՛ չառնէք . Ինչու
 որ ատոր մեղքերը մինչև երկինքը հասան կցուե-
 ցան . ու Աստուած ատոր անիրաւութիւնները

6 յիշեց : Հատուցէք ատոր՝ ինչպէս որ ինքը
 հատուց . ու իր գործքերուն համեմատ կրկնա-
 պատիկ փոխարինեցէք ատոր . ան գաւաթը որ
 ինքը լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն :

7 Որչափ որ փառաւորեց զինքը՝ և զեղխութե-
 ամբ ապրեցաւ , այնչափ ալ տանջանք և սուգ
 հատուցէք անոր . ինչու որ իր սրտին մէջը
 կ'ըսէ թէ՛ Աս թագուհի կը նստիմ , ու որբեա-

8 ըրի չեմ , ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ : Անոր

- Համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան ատոր հա-
 րուածները՝ մահ, ու սուգ, և սով . ու կրակով
 պիտի այրի . ինչու որ հզօր է Տէր Աստուածը՝
 9 որ զանիկայ դատեց : Ու երկրի թագաւորնե-
 րը՝ որ ատոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան ,
 պիտի լան ու կոծեն ատոր վրայ երբոր ատոր
 10 հրկիզութեանը ծուխը տեսնեն . Աւ ատոր
 տանջանքին վախէն՝ հեռուն պիտի կայնին՝ ու
 ըսեն . Ա՛յ՛ վայ՛ տէ՛ր մե՛ծ Բարիլոն քաղաք՝ հզօր
 քաղաք , որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու դատաս-
 11 տանդ : Ու երկրի վաճառականները պիտի ող-
 բան ու սուգ ընեն անոր վրայ . ինչու որ ալ մէկը
 12 ծախու չառներ անոնց վաճառքը , Ոսկիի՛ ու
 արծաթի՛ և պատուական քարերու՛ ու մարգա-
 րիտներու՛ և բէհեզի՛ ու ծիրանիի՛ և մետաքսի՛
 ու որդան կարմիրի վաճառքը՛ և ամէն խունկի
 փայտերը՛ ու ամէն փղոսկրեայ ամանները՛ և ա-
 մէն պատուական փայտէ՛ ու պղնձէ՛ և երկաթէ՛
 13 ու մարմարիոնէ՛ ամանները , Աւ կինամոնը՛ ու
 ամոմոնը՛ և խունկերը՛ ու անուշահոտ եղը՛ ու
 կնգրուկը՛ և գինին՛ ու ձէթը՛ և նաշիհը՛ ու
 ցորենը՛ և արջառները՛ ու ոչխարները՛ և ձիերը՛
 ու կառքերը՛ և մարմինները ու մարդոց հոգիներ-
 14 րը : Աւ քու հոգիիդ ցանկացած պտուղները
 քեզմէ գնաց , ու բոլոր շքեղ ու փայլուն բաները
 քեզմէ կորսուեցաւ , և ալ բնաւ պիտի չգտնես
 15 զանոնք : Աս բաներուն վաճառականները՛ որ
 անկէ հարստացած էին , հեռուն պիտի կայնին
 անոր տանջանքին վախէն՛ լալով ու սուգ ընելով ,
 16 Ու պիտի ըսեն . Ա՛յ՛ վայ՛ մե՛ծ քաղաք՛ որ բե-
 հեզ՛ ու ծիրանի և որդան կարմիր հագած էիր ,
 ու ոսկիով՛ և պատուական քարերով՛ ու մար-
 17 գարիտներով՛ զարդարուած էիր . Ինչու որ այն-
 քան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ :
 Ու ամէն նաւավարները՛ և ան ամէնը՛ որ նաւով

- տեղ տեղ կ'երթան , ու նաւաստիները , և որոնք
 որ ծովու մէջ կը բանին , հեռուն կայնեցան .
- 18 Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեանը ծովիւր , կ'ա-
 ղաղակէին՝ ըսելով . Ո՞վ նման է ... մեծ քաղա-
- 19 քիս . Ու իրենց գլուխներուն վրայ հող ցանե-
 ցին , և լալով ու սուգ ընելով կ'աղաղակէին՝
 ըսելով . Այ՛ն վայ ան մեծ քաղաքին , որուն
 մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ա-
- 20 մէնքը՝ որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ . Ինչու որ
 մէկ ժամու մէջ ամայացաւ : Աւրախացէք անոր
 վրայ երկինք՝ ու սուրբեր և առաքեալներ ու
 մարգարէներ , որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ
 առաւ :
- 21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը առաւ
 աղօրիքի մեծ ^{Կարճ} նման , ու ծովը ձգեց՝ ըսելով .
 Ասանկ ուժով վար պիտի ձգուի Բաբելոն մեծ
- 22 քաղաքը , ու ալ պիտի չգտնուի : Եւ քնարա-
 հարներուն ու երաժիշտներուն և սրնգահարնե-
 րուն ու փողահարներուն ձայնը ալ պիտի չլսուի
 քու մէջդ . և արհեստի վարպետ մը ալ բնաւ
 պիտի չգտնուի քու մէջդ , ու աղօրիքին ձայնը
- 23 ալ պիտի չլսուի քու մէջդ . Եւ ճրագին լոյսը ալ
 պիտի չերևնայ քու մէջդ . ու փեսային ձայնը և
 հարսին ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ . քան-
 զի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն
 էին . Ինչու որ քու կախարդութիւնովդ բոլոր
- 24 ազգերը մոլորեցան : Եւ մարգարէներուն ու
 սուրբերուն ու երկրի վրայ բոլոր սպաննուածնե-
 րուն արիւնը անոր մէջը գտնուեցաւ :

ԳՂ . ԺԹ

1 Երկնից մէջ զԱստուած կը փառաբանեն՝ որ դատեց պոռնիկը , և սուրբերուն արեանը
 վրէժը առաւ : 7 Պառնուկին հարսնիքը : 10 Հրեշտակը չուզեր որ Յովհաննէս իրեն
 երկրպագութիւն ընէ : 17 Թռչունները կը կանչուին մեծ կոտորածին :

1 Անկէ ետքը շատ բազմութեան մեծ ձայն մը
 լսեցի երկինքը՝ ըսելով . Ալէլուիա . փրկութիւն

- ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն մեր Աստու-
 2 ծոյն . Ինչու որ ճշմարիտ ու արդար են անոր
 դատաստանները , քանզի դատեց ան մեծ պող-
 նիկը , որ իր պողնկութիւնովը երկիրը ապա-
 կանեց , ու իր ծառաներուն արեան վրէժը անոր
 3 ձեռքէն պահանջեց : Աւ կրկին անգամ ըսին .
 Ալէլուիա . ու անոր ծուխը յաւիտեանս յաւի-
 4 տենից կ'ելլէ : Աւ քսանուչորս երէցները ու
 չորս կենդանիները ինկան՝ ու երկրպագութիւն
 ըրին Աստուծոյ՝ որ աթոռը կը նստի , ըսելով .
 5 Ամէն , Ալէլուիա : Աւ աթոռէն ձայն մը ելաւ՝
 ըսելով . Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն սուէք՝
 իր բոլոր ծառաները , ու դուք որ իրմէն կը վախ-
 6 նաք՝ պղտիկներ ու մեծեր : Աւ լսեցի շատ բազ-
 մութեան ձայնի պէս՝ ու շատ ջուրերու ձայնի
 պէս , ու սաստիկ որոտումներու ձայնի պէս՝ որ
 կ'ըսէին . Ալէլուիա , ինչու որ մեր Ամենակալ
 7 Տէր Աստուածը թագաւորեց : Խնդանք՝ և ու-
 րախանանք՝ ու փառք տանք անոր , քանզի
 Գառնուկին հարսնիքը հասաւ , ու անոր կիներ
 8 ինքզինքը պատրաստեց : Աւ իրեն տրուեցաւ՝
 որ մաքուր ու լուսափայլ բեհեզ հագնի , (որ ան
 9 բեհեզը սուրբերուն արդարութիւնն է :) Աւ
 ինծի ըսաւ . Գրէ . Արանելի են անոնք որ Գառ-
 նուկին հարսանեացը ընթրիքին կանչուած են .
 ու ինծի ըսաւ . Ասոնք են Աստուծոյ ճշմարիտ
 10 խօսքերը : Աս ալ անոր ոտքերուն առջևը ին-
 կայ , որ անոր երկրպագութիւն ընեմ . ու ըսաւ
 ինծի . Ռգուշացիր՝ մի՛ ընէ . ինչու որ ես ալ
 քու ծառայակիցդ եմ՝ ու քու եղբայրներուդ ,
 որոնք Յիսուսի վկայութիւնը ունին . Աստուծոյ
 երկրպագութիւն ըրէ . (ինչու որ Յիսուսի վկա-
 յութիւնը մարգարէութեան հոգին է :)
 11 Աւ տեսայ երկինքը բացուած . և ահա մէկ
 ճերմակ ձի մը , ու անոր վրայ հեծնողը՝ Հաւա-

- տարիմ՝ ու Ղշմարիտ կ'ըսուի . և արդարու թեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատե-
- 12 րազմի . Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էր , ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կար , ու գը-
րուած անուն մը ունէր՝ որ մէկը չգիտեր , բայց
- 13 միայն ինքը . Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հագեր էր . ու անոր անունը Բան Մստուծոյ
- 14 կ'ըսուի : Ու երկնից մէջ եղող զօրքերը անոր ետեւէն կ'երթային ճերմակ ձիերով , ճերմակ ու
- 15 մաքուր բեհեզներ հագած : Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ'ելէր , որ անով ազգերը զարնէ . ու ինքը երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք . ու Մենակալ Մստուծոյ սաստիկ բարկութեանը գինիին հնձանը ինքը պիտի կոխէ :
- 16 Եւ իր պատմութեանին վրայ ու իր ազգրին վրայ գրուած գիր մը ունէր , ԹԵՂԵՒՈՐ ԹԵՂԵՒՈՐ ԲԵՆ ԵՒ ՏԷՐ ՏԵՐԵՆՅ :
- 17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արեւին մէջը կայներ էր , ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով . Եկէք՝
- 18 Մստուծոյ մեծ ընթրիքին ժողվուեցէք . Որ ուտէք թագաւորներուն մարմինները՝ ու հազարապետներուն մարմինները՝ զօրաւորներուն մարմինները՝ ու ձիերուն և անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները՝ ու ամենուն մարմինները՝ թէ ազատներուն և թէ ծառաներուն , թէ պղտիկներուն և թէ մեծերուն :
- 19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողվուած պատե-
- 20 րազմ ընելու անոր հետ , որ ձիին վրայ հեծեր էր , ու անոր զօրքերուն հետ : Եւ գազանը բըռնուեցաւ , ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջևը նշաններ բռաւ , որոնցմով մոլորցուց գազանին դրոշմը ընդունողները , և անոր պատկերին երկրպագութիւն ընողները . եր-

կուքն ալ ողջ ողջ ծծումբով վառած կրակին
 21 լիճը ձգուեցան : Եւ ուրիշներն ալ սպաննուե-
 ցան ձիին վրայ հեծնողին սուբէն , որ իր բերնէն
 կ'ելէր , ու բոլոր թռչունները անոնց մարմին-
 ներէն կշտացան :

ԳԼ . Ի

2 Սատանան հազար տարի կը կապուի : 6 Առաջին յարութիւնը . երանի անոնց որ
 անոր մէջ բաժին ունին : 7 Սատանան նորէն արձակուելով՝ Գողը ու Մագողը կը
 ժողվէ : 9 Սատանան կը ձգուի կրակի ու ծծումբի ծովին մէջ : 12 Վերջին ընդհանուր
 յարութիւնը :

1 Եւ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ'իջներ ,
 ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ունէր

2 իր ձեռքը . Ու բռնեց վիշապը «յակն» առջի օձը՝
 որ Բանասարկուն ու Սատանան է , և կապեց զա-

3 նիկայ հազար տարի . Ու անդունդը ձգեց զա-
 նիկայ՝ և գոցեց ու վրայէն կնքեց , որ ալ չմո-
 լորցընէ ազգերը՝ մինչև որ հազար տարին լմըն-
 նայ , և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անի-
 կայ քիչ մը ժամանակ :

4 Եւ աթոռներ տեսայ , ու նստան անոնց վրայ .
 և անոնց դատաւորութիւն տրուեցաւ . նաև
 Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աստուծոյ
 խօսքին համար գլխատուածներուն հոգիները
 «Եսայ» , և անոնք որ երկրպագութիւն չըրին զա-
 զանին՝ ո՛չ ալ անոր պատկերին , ու «Եսայ» դրոշմը
 իրենց ճակատներուն վրայ ու իրենց ձեռքին
 վրայ չընդունեցին . և ապրեցան՝ ու Քրիստոսի

5 հետ հազար տարի թագաւորեցին : Եւ ուրիշ
 մեռելները չապրեցան , մինչև որ հազար տարին
 կատարուեցաւ . ասիկայ է առջի յարութիւնը :

6 Երանելի և սուրբ է ան՝ որ առջի յարութեանը
 մէջ բաժին ունի . ասոնց վրայ երկրորդ մահը
 իշխանութիւն չունի . հապա անոնք Աստուծոյ
 ու Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան , ու
 անոր հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն :

7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի արձակուի

- Սատանան իր բանտէն . և պիտի ելէ ու մոլոր-
ցնէ երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը՝ Գո-
զը ու Մագոզը , որ զանոնք պատերազմի ժող-
8 վէ , որոնց համբանքը ծովու աւազին չափ է : Ու
երկրի ընդարձակութեանը մէջ ելան , և սուր-
բերուն բանակը ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն
9 պատեցին : Ու երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ,
ու սպառեց զանոնք . և բանասարկուն որ անոնք
մոլորցուց , ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին
10 մէջ , ուր որ էր գազանը , Եւ սուտ մարգարէն .
ու պիտի չարչարուին ցորեկ ու գիշեր յաւի-
տեանս յաւիտենից :
- 11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ , ու անոր
վրայ հէլ նստած , որուն երեսէն երկիրը ու եր-
կինքը փախան , և տեղ չզտնուեցաւ անոնց :
- 12 Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝ որ աթո-
ռին առջևը կայնած էին . ու գիրքերը բացուե-
ցան , և ուրիշ գիրք մը բացուեցաւ՝ այսինքն
կենաց գիրքի . և գիրքերուն մէջը գրուածներէն
մեռելները դատուեցան իրենց գործքերուն հա-
13 մեմատ : Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ ,
ու մահը և դժոխքը իրենց մէջի մեռելները
տուին . ու ամէն մէկը իրենց գործքերուն հա-
14 մեմատ դատուեցան : Եւ մահը ու դժոխքը
կրակի լիճին մէջը ձգուեցան . ասիկայ է երկ-
15 րորդ մահը : Ու ո՛վ որ կենաց գրքին մէջը գը-
րուած չզտնուեցաւ , կրակի լիճին մէջը ձգուե-
ցաւ :

ԳԼ . ԻՇ

1 Նոր երկինքը ու նոր երկիրը : 10 Երկնային Երուսաղէմին տեսիլը ու անոր ստորագ-
րութիւնը : 23 Անոր մէջ արեւի կարօտութիւն չկայ , որովհետեւ Աստուծոյ փառքը
անոր լոյսն է : 24 Երկրի թաղաւորները իրենց հարստութիւնները անոր կը բերեն :

- 1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ .
ինչու որ առջի երկինքը ու առջի երկիրը անցաւ .
2 ու ալ ծով չկար : Եւ սուրբ քաղաքը՝ նոր Երու-
սաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջ-

- նէր , իր էրկանը համար զարդարուած հարսի
 3 մը պէս պատրաստուած : Ու երկինքէն մեծ
 ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Ահա Աստուծոյ խո-
 րանը մարդոց մէջը , ու անիկայ անոնց հետ պի-
 տի բնակի . և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի
 4 ըլլայ եւ անոնց Աստուածը . Աւ ինքը անոնց
 աչքերէն բոլոր արցունքները պիտի սրբէ , ու ալ
 մահ պիտի չըլլայ , ո՛չ սուգ՝ և ո՛չ աղաղակ՝ և ո՛չ
 ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ ետև . ինչու որ առջի բա-
 5 ները անցան : Աւ ան որ աթոռին վրայ կը նըս-
 տէր , ըսաւ . Ահա ամէն բաները նոր կ'ընեմ .
 ու ըսաւ ինծի . Գրէ . ինչու որ աս խօսքերը
 6 ճշմարիտ ու հաւատարիմ են : Կաւ ըսաւ ին-
 ծի . Աղաւ . ես եմ Ալֆա ու Օմէղա՝ սկիզբը ու
 վերջը . ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց ջու-
 7 րին աղբիւրէն : Ան որ կը յաղթէ , աս բաները
 պիտի ժառանգէ . ու ես անոր Աստուած պիտի
 8 ըլլամ , ան ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ : Բայց
 վախկոտներուն՝ ու անհաւատներուն՝ և պիղծե-
 րուն՝ ու մարդասպաններուն՝ ու պոռնիկներուն՝
 և կախարդներուն՝ ու կռապաշտներուն՝ և բոլոր
 ստախօսներուն բաժինը՝ կրակով ու ծծումբով
 վառած լեծին մէջը պիտի ըլլայ , որ է երկրորդ
 մահը :
- 9 Աւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը
 սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն
 մէկը եկաւ , և հետս խօսեցաւ ու ըսաւ . Ահոր
 10 ցուցընեմ քեզի հարսը՝ Գառնուկին կնիկը : Աւ
 հողիով մէկ բարձր ու մեծ լեռան մը վրայ տա-
 րաւ դիս , և ցուցուց ինծի սուրբ Արուսաղէմ
 11 քաղաքը , որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր . Ու
 Աստուծոյ փառքը ունէր . և անոր լուսաւորու-
 թիւնը խիստ պատուական քարի նման էր ,
 12 ակնվանի երևոյթով յասպիս քարի պէս : Աւ

- անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր , և տասուերկու դռներ ունէր . ու դռներուն վրայ տասուերկու հրեշտակներ կար . և Գրեհեմը վրայ անուններ գրուած էր՝ այսինքն Խորայելի որդւոցը տասուերկու ցեղերուն անունները : Երևելեան կողմէն իրեք դուռ , ու հիւսիսային կողմէն իրեք դուռ , և հարաւային կողմէն իրեք դուռ , ու արեւմտեան կողմէն իրեք դուռ : Աւ քաղաքին պարիսպը տասուերկու հիմեր ունէր , ու անոնց վրայ Գառնուկին տասուերկու առաքեալներուն տասուերկու անունները գրուած էր : Աւ իմ հետս խօսողը ձեռքը չափ մը ունէր՝ ոսկիէ եղէգ մը , որ անոր քաղաքը ու անոր դռները ու անոր պարիսպը չափէ : Աւ քաղաքը քառակուսի էր . ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը չափ էր . և քաղաքը եղէգով տասուերկու հազար ասպարէզ չափեց . անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էր : Ու անոր պարիսպը հարիւր քառասունուչորս կանգուն չափեց՝ մարդու չափով , այսինքն՝ հրեշտակին չափէ : Աւ անոր պարսպին շինուածքը յասպիս ասպէ էր . ու քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ապակիի նման : Աւ քաղաքին պարսպին հիմերը ամէն Գրեհեմի պատուական քարերով զարդարուած էին . առջի հիմը յասպիս էր . երկրորդը՝ շափիւղայ , երրորդը՝ քաղկեդոն , չորրորդը՝ զմրուխտ , հինգերորդը՝ եղնգնաքար , վեցերորդը՝ սարգիոն , եօթներորդը՝ ոսկեքար , ութերորդը՝ ըիւրեղ , իններորդը՝ տըպաղիոն , տասներորդը՝ քրիստոպրասոս , մետասաներորդը՝ յակինթ , երկուտասաներորդը՝ ամթովս : Աւ տասուերկու դռները տասուերկու մարգարիտ էին . ամէն մէկ դուռը մէյմէկ Գրեհեմի մարգարիտէ էր . ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոսկի էր՝ թափանցիկ ապակիի

- 22 նման : Եւ անոր մէջը տաճար չտեսայ . ինչու
որ Տէր Աստուած Ամենակալը՝ ու Վառնուկը
23 անոր տաճարն է : Եւ քաղաքը արևի ու լուսնի
պէտք չունի , որ զանիկայ լուսաւորեն . ինչու որ
Աստուծոյ փառքը զանիկայ կը լուսաւորէ , ու
24 անոր ճրագը Վառնուկն է : Եւ ինչպէս ազգերը
անոր լուսովը պիտի քալեն , ու երկրի թագա-
ւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէջը
25 պիտի բերեն : Եւ անոր դռները ցորեկը պիտի
չգոցուին . (վասն զի հոն գիշեր պիտի չըլլայ .)
26 Եւ ազգաց փառքը ու պատիւը անոր մէջը պի-
27 տի բերեն : Եւ հոն բնաւ անմաքրութիւն մը
պիտի չմտնէ , ո՛չ ալ պղծութիւն ու ստութիւն
գործող մը . հապա միայն անոնք՝ որ Վառնու-
կին կենաց գրքին մէջը գրուած են :

ԳԼ . ԻԲ

1 Կենաց ջուրին գետը : 2 Կենաց ծառը : 5 Աստուած ինքը կը լուսաւորէ երկնային
քաղաքը : 9 Հրեշտակը չուզէր որ իրեն երկրպագութիւն մատուցուի : 18 Պէտք չէ
բան մը աւելցընել Աստուծոյ խօսքին վրայ , ոչ ալ անկէ բան մը պակսեցընել :

- 1 Եւ ինծի կենաց ջուրի գետ մը ցուցուց
ակնվանիի պէս պայծառ , որ կ'ելէր Աստուծոյ
2 ու Վառնուկին աթոռէն : Եւ ան խաղաղ հրապա-
րակին մէջ , ու ան գետին մէկ կողմէն ու մէկալ
կողմէն կենաց ծառ էր՝ որ տասուերկու կէտ
պտուղ կը բերէր , ու ամէն ամիս իր պտուղը
կու տար . և ան ծառին տերևները հեթանոս-
3 ներուն բժշկութիւն կ'ըլլար : Եւ ալ բնաւ
նզովք պիտի չըլլայ . ու անոր մէջը պիտի ըլլայ
Աստուծոյ ու Վառնուկին աթոռը . և անոր
4 ծառաները պիտի պաշտեն անիկայ . Եւ անոր
երեսը պիտի տեսնեն . ու անոր անունը իրենց
5 ճակատներուն վրայ պիտի ըլլայ : Եւ հոն՝ ալ
գիշեր պիտի չըլլայ , և ճրագ ու արևու լոյս
պէտք չէ . քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսա-
ւորէ զանոնք . և յաւիտեանս յաւիտենից պիտի
թագաւորեն :

- 6 Ու ըսաւ ինծի . Ես խօսքերը հաւատարիմ են ու ճշմարիտ . և սուրբ մարգարէներուն Տէր Եստուածը իր հրեշտակը խրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցընելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլայ :
- 7 Եհնա ես շուտով կու գամ . երանի անոր՝ որ կը պահէ աս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը :
- 8 Ու ես Յովհաննէսս լսեցի ու տեսայ աս բաները . և երբ լսեցի ու տեսայ , ինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ ան հրեշտակին ոտքերուն :
- 9 առջևը՝ որ աս բաները ինծի կը ցուցընէր : Եւ ըսաւ ինծի . Չգուշացիր՝ մի՛ ընէ . ինչու որ ես քուկին՝ ու քու եղբայրներուդ մարգարէներուն՝ ու աս գրքիս խօսքերը պահողներուն ծառայակիցն եմ . Եստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ : Եւ ըսաւ ինծի . Ես գրքիս մարգարէութեան խօսքերը մի՛ կնքեր , ինչու որ ժամանակը մօտ է :
- 11 Են որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ , ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ , և ան որ արդար է՝ ալ արդար ըլլայ , ու ան որ
- 12 սուրբ է՝ ալ սուրբ ըլլայ : Եհնա ես շուտով կու գամ , և իմ վարձքս իմ հետս է՝ ամէն մէկուն իր գործքին համեմատ հատուցանելու : Ես եմ Ելֆա ու Օմէզա՝ առաջինը ու վերջինը՝ սկիզբը
- 14 ու վախճանը : Երանելի են անոնք՝ որ անոր պատուիրանքները կը կատարեն , որ իշխանութիւն ունենան կենաց ծառին վրայ , և դռներէն
- 15 ներս քաղաքը մտնեն : Բայց դուրս պիտի մտնէ շուները՝ ու կախարդները՝ և պոռնիկները՝ ու սպանութիւն ընողները՝ և կռապաշտները՝ ու ան ամէնը որ ստութիւն կը սիրէ ու կ'ընէ :
- 16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս խրկեցի՝ աս բաները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն մէջ . ես Դաւիթի արմատը ու ցեղն եմ , ու առաւօտեան
- 17 պայծառ աստղը : Եւ Հոգին ու հարսը կ'ըսեն , Եկուր . և ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ , Եկուր . ու

ան որ ծարաւ է՝ թող գայ , ու ան որ կ'ուզէ՝
կենաց ջուրը ձրի առնէ :

- 18 Ես կը վկայեմ ամենուն՝ որ աս գրքիս մար-
գարէութեան խօսքերը կը լսէ . թէ որ մէկը
ասոնց վրայ քան ի անելոցնէ , Աստուած ալ անոր
վրայ պիտի անելոցնէ ան հարուածները՝ որ աս
- 19 գրքիս մէջը գրուած են : Եւ թէ որ մէկը աս
մարգարէութեանս գրքին խօսքերէն քան ի
պակսեցրնէ , Աստուած ալ անոր բաժինը պիտի
պակսեցրնէ կենաց ծառէն և սուրբ քաղաքէն՝
- 20 որ աս գրքիս մէջը գրուած են : Ես բաներուն
վկայութիւն տուողը՝ կ'ըսէ . Այո՛ , շուտով կու
- 21 գամ ես : Ամէն . եկ՛ուր՝ Տէր Յիսուս : Տէր
Յիսուս Քրիստոսին շնորհքը բոլոր սուրբերուն
հետ ըլլայ . Ամէն :

